

CODEX ALEXANDRINUS.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM
GRAECE

EX ANTIQUISSIMO CODICE ALEXANDRINO

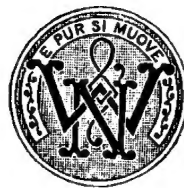
A

C. G. WOIDE

OLIM DESCRIPTUM: AD FIDEM IPSIUS CODICIS

DENUO ACCURATIUS EDIDIT

B. H. COWPER.

LONDINI

VENUMDANT

WILLIAMS & NORGATE, ET D. NUTT;
EDINBURGAE, WILLIAMS & NORGATE.

MDCCCLX

ERRATA

Introd. p. XVII. l. ult. *pro passin lege* passing.

" p. XXI. 4. *pro gives lege* does.

" p. XXVII. 33 *pro if lege* of.

Mar. XIV. 19. *pro εἰμι lege* εἰμι.

Mar. XV. 41. *pro αἵτερα lege* αἵτερα.

Luc. VIII. 50. *post φοβῶν adde* comma.

Acta XVII. 1. *pro δὲτ ἦν lege* δὲ τὴν.

Acta XXIV. 25. *post γενομενος dele* comma.

Hebr. XII. 24. *pro κρίττον lege* κρίττον.

Αποκ. XX. 4. *pro προσεκύρησαν l. προσεκύνησαν.*

Pag. 98. Not. 1. *pro επιστρεψατο lege* επιστρεψατο.

" 124. " 1. *pro προφητες lege* προφητες.

" 239. " 3. *pro ναι lege* ναι.

" 481. " 1. *adde vel potius* εβαλεν.

INTRODUCTION.

So much has been written respecting Codex A. that we shall scarcely be expected to say anything new; yet we do not intend either to review or even to enumerate the publications, which we have consulted upon the subject, and we shall only casually refer to some of them. This course seems to accord best with the design of this edition, which was rather to furnish a faithful transcript of the manuscript than critically to investigate it, and to embody the results in copious prolegomena or elaborate notes. The aim of the present introduction, therefore, will be to supply the reader with some miscellaneous information respecting the document, to give him an accurate description of it as it is, and to add some enquiry with regard to its probable source and antiquity, with an explanation of what has been done in this publication*). The reader who is only partially acquainted with the literature of the subject, will at once perceive that what we are about to say, will not supersede the use of other and more important helps to the study of the New Testament text of the Alexandrine Codex, of which we now proceed to speak.

*) We may here state once for all, that many of the facts and suggestions in this introduction, are either borrowed from Græbe, Woide etc., or in accordance with their statements. The prolegomena of Woide contain very much of which no use has here been made, and the claims of brevity have often compelled us to condense what he has developed at considerable length. In the notes to the text also, Woide's edition has been freely used, and generally our obligations to him have been very great.

Codex A., or the Codex Alexandrinus, is one of the most ancient and important of the manuscripts of the Greek scriptures known to be extant in our day. The Old Testament portion has been either wholly or partially edited on several occasions, of which the most noticeable are the facsimile edited by Baber, in 1819, and what may be called the restored edition by Mr. Field very recently issued, and indeed since the present edition was commenced. The New Testament has been printed only once, in 1786, when through the munificence of the authorities of the British Museum, it was given to the world in facsimile, under the editorship of that excellent scholar C. G. Woide. This work was in folio, with admirable prolegomena and notes, but it has long been both scarce and expensive. Modern students are mostly indebted for their knowledge of Codex A., so far as its readings are concerned, to the various collators who have given to the world the results of their enquiries. The principal collators throughout have been Patrick Young (better known as Junius), Walton, Fell, Mill, Grabe, Wetstein and Woide. The great mass of critics have borrowed from these, and some of them, among whom even Dr. Tischendorf must be included, have occasionally given as various readings, errors of Woide's edition*).

Cardinal Mai's edition of the Vatican Codex, and other similar publications of original texts, naturally led to the desire that more should be done in the same direction, and that the Alexandrine Codex in particular, should be printed in ordinary type, in a portable form, and at a reasonable price. This edition has therefore been undertaken to supply an acknowledged deficiency, and to gratify a reasonable wish. The English reprint of Codex B., has been adopted as a model, and it is

*) Besides the collators above named, the Codex has been examined by Griesbach, Scholz, Tischendorf and others. With reference to the errors of Woide's text, it will be seen that we have carefully noted all we have been able to detect, except such as he himself has pointed out in his Prolegomena.

expected that the work will find favour with the increasing number of those who critically examine the original text of the New Testament for themselves.

This manuscript was formerly in the possession of Cyril Lucar, at one time Patriarch of Alexandria and afterwards of Constantinople, where he was put to death by the arbitrary decree of the Turkish emperor in 1638. Cyril made a present of the precious volumes of this document to king Charles I, in 1629, and it has ever-since been regarded as the most important manuscript of the Greek scriptures in this country.

The portion containing the New Testament is a volume measuring somewhat more than ten inches wide and fourteen inches high. The material is thin, fine, and very beautiful vellum, often discoloured at the edges, which have been injured by time, but more by the ignorance or carelessness of the modern binder, who has not always spared the text, especially at the upper inner margin. The manuscript is written in a light and elegant hand in uncial letters. These letters at the end of a line are often very small, and much of the writing is very pale and faint. Each page contains two columns of text. In the margins to the left hand, the Eusebian canons are noted throughout the four Gospels, as well as the larger sections into which these books were anciently divided*). Some of the nu-

*) The following account of the ancient divisions of the New Testament is from the Prolegomena of Barrett's Edition of the Codex Z in Trinity College Dublin: "Prima divisio textus sacri facta fuit per *τίτλους* sive *κεφάλαια* majora cum titulis annexis: horum auctorem suspicatur Millius, Prol. 354, fuisse Tatianum, quo melius Diatessaron suum institueret. Discimus autem ex Tertulliano, textum per capitula distributum fuisse, qui Lib. II. ad Uxor. c. II. loquitur de Capitulo in 1 Cor. ut et in Lib. de Pudicitia XVI. — Seculo demum tertio instituit Ammonius Sectiones ab ipso denominatas, quarum sunt 355 et Tituli 68 in Matthæo: ad hosce autem numeros proximo seculo Eusebius canones suos adaptavit. — Circa annum vero 396, Epistolas Paulinas in Capitula distributas fuisse, memorat Euthalius: qui circa annum 451 idem præstitit in Actis (in quo libro 40 capita esse voluit) et Epistolis Catholicis. Apocalypsin in 72 capitula distribuit

meral letters, and the commencements of the separate books throughout have been written in red ink, as also are some of the ornamental portions which are due to the fancy of the scribe. These latter are sometimes diversified with other colours. At the commencement of the books no regular rule is followed, as will appear from the table given below, in which the figures show which lines are in red throughout the volume.

Matthew	wanting	2 Corinthians	1.
Mark	1.	Galatians	1, 2.
Luke	1, 2, 3.	Ephesians	1, 2.
John	1, 2.	Philippians	1, 2.
Acts	1, 2, 3.	Colossians	1, 2.
1 Peter	1, 2, 5, 6.	1 Thessalonians	1, 2, 3.
2 Peter	1, 2.	2 Thessalonians	1, 2, 3.
1 John	1, 3.	Hebrews	1, 2, 3.
2 John	1, 4.	1 Timothy	1, 2, 3.
3 John	1, 2.	2 Timothy	1, 2, 3.
Jude	1, 2.	Titus	1, 2, 3.
Romans	1, 2.	Philemon	1, 2.
1 Corinthians	1, 2, 3.	Apocalypse	1, 2, 3.

The reader will observe the peculiar order of the books, respecting which we shall have to speak hereafter. We therefore proceed with our description.

At the lower corners of the leaves, are the remains of an arabic numeration, but it is of course far more modern than the text, and is chiefly important as a proof that the volume has passed through oriental hands. The text of the manuscript has been repeatedly retouched in ancient and modern times, and

Andreas Cæsariensis, aut, ut alii volunt, Andreas Cretensis in Sermones 24 et Capitula 72. Circa XI. seculum, Oecumenius dicitur Acta distribuisse in 40 Capita et 247 Capitula".

The work of Barrett is an interesting and curious facsimile of Cod. Z engraved on copper throughout, with the text also printed in common type on opposite pages. The publishers of this volume, Messrs. Williams and Norgate have on sale the few remaining copies of this desirable work.

probably oftener than we have been able to determine. These corrections are partly by the original scribe, frequently by apparently two ancient correctors, and in some instances by at least two modern ones. We suspect that a very few alterations have been made since the manuscript came into Europe. Such are the horizontal line in 1 Tim. 3. 16, where we now read Θεός (Θς), and the insertion of ἐν αὐτῷ in Rev. 22, 18, a correction which Junius the earliest collator has not mentioned. The addition of δώδεκα ἀποστόλ τῷ ἁγίῳ in Rev. 21, 15, also in cursives, and with accents and breathings is modern but not so recent. No other instances of cursives occur in the volume except eight letters in one of the margins and which have no apparent meaning nor reference to the text. Corrections properly so called are frequent, and it is not always possible to decide whether they are by the first, second, or third hand. They consist of erasures, alterations, and additions. One or two cases of cancelling or crossing out, occur.

- 1) Erasures. Usually made with a knife, but sometimes by the scribe when the ink was not dry, with a sponge. Some of these are left; others are partly or wholly rewritten.
- 2) Alterations. When the original writing has been removed and its place supplied by something else.
- 3) Additions. These may or may not imply an erasure: without erasures they are written above the line or in the margin. With erasures, they are partly upon and partly beyond the original writing.

Since its arrival in this country, the volume has been rebound, the leaves have been numbered, and the modern Chapters have been indicated; — these figures are all the work of Patrick Junius. The nature of the ink, and the great age of the manuscript, have in many places caused the partial or almost total disappearance of the characters, and they cannot be read without the aid of a lens and in a strong light. Moreover, the ferruginous matter contained in the ink has produced an infinite number of minute holes in the parchment, giving it the

appearance of lacework, and which occasionally, but not so often as could be expected, add seriously to the difficulty of the reading. These holes are not in all the leaves but only in a portion of them, and the vellum is frequently more legible on one side than on the other. The inscriptions and subscriptions to the respective books, as far as they remain, are all ancient, but some must be referred to the second hand.

From the commencement of the volume, twenty five leaves are wanting according to the computation of Junius, who has numbered the first, 26. This calculation is probably wrong, and not more than sixteen or seventeen folia are missing. Be that as it may, what remains commences with the word *ἐξερχεσθε* in Matthew XXV, 6. In the Gospel of John two leaves are missing, containing the text from Chap. VI, 50 to VIII, 52, the word *καταβαινων* being followed by the word *λεγεις*, or rather *γεις*, the syllable *λε* having been cut off by the binder. A careful comparison of the quantity of matter contained in the leaves before and after this *hiatus valde deflendus*, proves as far as demonstration can be attained, that the missing leaves did not contain the story of the woman taken in adultery, there being just that amount of over matter. From the second epistle to the Corinthians three leaves are absent; the word *γεγραμμε* — being followed by *και τη υπερβολη*, except that the binder has cut off the letters *και τ*. This hiatus therefore reaches from Chap. IV, 13 to XII, 6. The remainder of the New Testament is all left, with the exception of the particles removed as already mentioned, from the upper inner margin for the most part; but in general these are easily supplied. The text now occupies 132 leaves, and twenty one, or twenty two are lost, in addition to those portions containing part of Clement's second Epistle and the 18 Psalms of Solomon, to which we shall refer below^a).

^a) The last leaf of the New Testament in Codex A. is actually numbered 158, and the Epistles of Clement occupy eleven more, so that the last of the volume is marked 169. From these the deductions named in the text, have to be made, and there will remain 143 leaves as the number now in the volume.

The text is in uncial or capital letters of very ancient type, and exhibits no regular division of words. The pointing is to a great extent quite arbitrary, and there are neither accents nor aspirates. And yet there is a mode of indicating sections or paragraphs, which is worthy of notice though not confined exclusively to this codex. When one of these sections commences a new line, its initial letter is of a larger size and stands out in the margin thus:

Και ηρξαντο τινες εμπτυνειν αυτω
και περικαλυπτειν το προσω
πον αυτου.

When the paragraph commences in the middle of a line, the first letter of the next line is a larger one thus:

γραμματαιων· και ολοντο
Συνεδριον δησαντες τον ιναπη
νεγκαν.

Sometimes this larger letter falls in the middle of a word thus:

εστιν· τι ουνεστινα δελ
Φοιτα του νερχησθε· εκαστος
ψαλμον χει.

The reason for placing this large letter in the margin appears to have been to call attention to the commencement of a new paragraph, and at the same time to save space, as the lines must have stood further apart wherever it occurs. The same peculiarity is observable in some other manuscripts. There is one in the British Museum (Harleian 5731) comparatively recent, but copied from one of early date, in which these capitals have been preserved by the scribe as part of his text, because he did not know their intention. Thus:

ουρανοις. ουτως γαρ εδω-
ξαν.

and .

οψιας δε γενομενης προσηλθον.

and even thus:

αυτοῖς α

Μαριαν — —

The point most used in Codex A: is the Greek semicolon [e. g. *εν τω ηλιω*'] but this does not always occur where we might expect it, and it is often quite misplaced. Hence it is to be found between words grammatically connected, and even in the middle of a word. In the latter case a mark resembling a comma is more frequent, and this also occurs at the end of a word. At the commencement of a word two points generally stand over the letters iota and upsilon. Over some letters as *η* and *ω* a line is sometimes drawn without any apparent meaning. This horizontal line is the usual sign of contraction and as such is of course very common. Quotations from the Old Testament are generally indicated by angular marks in the margin. There is no trace of the iota subscript or adscript. Thus *αυτω* is always written *αυτω*, and *α*, *η* are always simply written *α* and *η* with nothing to indicate the absence of an iota. The course which we have followed with regard to these will be explained when we come to describe the method adopted in the present edition.

It is the opinion of eminent critics that several texts are represented by this Codex*), which would lead to the very pro-

*) The following from Griesbach's *Symbolæ Criticæ*, vol. I. p. IX, note, will suffice to explain this.

"Alexandrinum Codicem, a pluribus criticis summo studio sæpius jam collatum et excerptum, cursim tantum inspexi, ne et tempus meum et ipsas quoque membranas pretiosissimas inutiliter contererem detereremque. Hinc in descriptione hac codicum a me inspectorum, locum Alexandrino assignavi nullum. Sed vult in transcurso monuisse tamen hoc loco juvabit, librarium non transcripsisse omnes Novi Testamenti libros ex uno eodemque exemplari, sed usum eum esse pluribus libris, diversæ admodum indolis ac bonitatis, et ex pluribus provinciis oriundis. Rari enim erant illo tempore codices qui universum Novum Testamentum complecterentur; plerique partem ejus tantum continebant: nempe alii Evangelia, alii Epistolas Pauli, alii denique Actus Apostolorum cum catholicis epistolis. Hinc accidit ut codex Alexandrinus non in omnibus libris eandem textus recensionem sequeretur. In Evangeliiis exhibet recensionem Constantinopolitanam seu Asiaticam, re-

bable supposition that it was copied from several manuscripts, each containing a portion of the sacred text. With this question we shall not interfere, but we may remark with Woide that the Codex exhibits traces of some varieties of penmanship. These variations are apparent both in the margins and in the text, the latter more especially in the Apocalypse, where the lines are longer and the characters not so well depicted. Whether these differences are due to different writers, cannot be easily decided, and it must not be assumed that such is the case. All original differences of penmanship, however, seem to be the work of one and the same age. With regard to the Apocalypse, if executed by the same writer as the rest, it was probably written later. Some of the variations observable, may be due not to different persons, but to the different materials employed, or other circumstances.

Far more important perhaps, is the peculiar orthography of the Codex. We have designedly adhered to this, even when palpably erroneous, because our purpose was to edit the text as it is. Not a little has been written on the deviations from the regular forms of words, which are here so frequent, but before we either state the opinions of others upon the subject, or pronounce one of our own, it will probably be as well to give a list of the more remarkable of these irregularities. Some of these are almost always confined to particular words; others occur often but not invariably; and others again are to be met with only seldom, or even but once. We can lay down no invariable rule regarding them, but if the reader will carefully attend to the following summary, he will soon familiarise

centiorem multisque nullius pretii lectionibus refertam; in epistolis vero Paulinis representat Alexandrinam recensionem, illa longe vetustiore et præstantiore; in actis denique et epistolis catholicis textum sequitur, passim ad occidentalem recensionem, latinæ versioni simillimam, conformatum."

The reader will probably question the entire accuracy of this statement, but still perhaps with most of the critics admit its general principle.

himself with the reading of the text, and be able to understand any strange forms which have been overlooked.

α is put for ϵ , as $\eta\lambda\theta\alpha\tau\epsilon$, for $\eta\lambda\theta\epsilon\tau\epsilon$.

- - - η , as $\alpha\pi\alpha\lambda\lambda\alpha\chi\theta\alpha\iota$, for $\alpha\pi\eta\lambda\lambda\alpha\chi\theta\alpha\iota$.

- - - o , as $\epsilon\iota\pi\alpha\nu$, for $\epsilon\iota\pi\omicron\nu$.

- - - ou , as $\iota\delta\alpha$, for $\epsilon\iota\delta\omicron\nu$.

- final often not elided.

ϵ is put for α , as $\epsilon\kappa\alpha\theta\epsilon\rho\iota\sigma\theta\eta$, for $\epsilon\kappa\alpha\theta\alpha\rho\iota\sigma\theta\eta$.

- - - $\epsilon\nu$, as $\epsilon\phi\rho\alpha\iota\nu\omega\nu$, for $\epsilon\nu\phi\rho\alpha\iota\nu\omega\nu$.

- - - η , as $\epsilon\rho\omega\tau\alpha$, for $\eta\rho\omega\tau\alpha$.

- - - $\alpha\iota$, as $\epsilon\rho\epsilon\iota\varsigma$, for $\alpha\iota\rho\epsilon\iota\varsigma$.

- - - o , as $\delta\iota\epsilon\delta\iota\delta\epsilon\tau\omicron$, for $\delta\iota\epsilon\delta\epsilon\kappa\omega\varsigma$.

η - - - ϵ , as $\delta\epsilon\delta\eta\kappa\omega\varsigma$, for $\delta\epsilon\delta\epsilon\kappa\omega\varsigma$.

- - - $\epsilon\iota$, as $\kappa\eta\rho\iota\alpha\iota\varsigma$, for $\kappa\epsilon\iota\rho\iota\alpha\iota\varsigma$.

- - - ι , as $\eta\mu\alpha\tau\iota\omicron\nu$, for $\iota\mu\alpha\tau\iota\omicron\nu$.

- - transposed with ν , as $\kappa\eta\rho\nu\nu\iota\omicron\nu$, for $\kappa\nu\rho\eta\nu\iota\omicron\nu$.

ι is put for ϵ , as $\iota\nu\iota$, for $\epsilon\nu\iota$.

- - - $\epsilon\iota$, as $\epsilon\iota\mu\iota$, for $\epsilon\iota\mu\iota$.

- - - $\iota\epsilon\iota$, as $\pi\iota\nu$, for $\pi\epsilon\iota\nu$.

- - - η , as $\pi\rho\iota\nu\eta\varsigma$, for $\pi\rho\eta\nu\eta\varsigma$.

- is never subscript, nor adscript.

- is sometimes omitted in pl. $\alpha\iota$, as $\pi\rho\omicron\phi\eta\tau\iota\alpha$, for $\pi\rho\omicron\phi\eta\tau\iota\alpha\iota$.

- - - transposed with ν , as $\Lambda\iota\kappa\nu\alpha\varsigma$, for $\Lambda\nu\kappa\iota\alpha\varsigma$.

- - - not elided in $\kappa\alpha\iota$, before certain vowels.

o - put for ω , as $\chi\rho\epsilon\phi\iota\lambda\epsilon\tau\omega\nu$, for $\chi\rho\epsilon\omega\phi\iota\lambda\epsilon\tau\omega\nu$.

- - - α , as $\mu\epsilon\tau\omicron\zeta\nu$, for $\mu\epsilon\tau\alpha\zeta\nu$.

ν - - - $\alpha\nu$, as $\epsilon\kappa\rho\nu\gamma\alpha\zeta\omicron\nu$, for $\epsilon\kappa\rho\alpha\nu\gamma\alpha\zeta\omicron\nu$.

- - - ou , as $\lambda\nu\sigma\alpha\nu\tau\iota$, for $\lambda\omicron\nu\sigma\alpha\nu\tau\iota$: doubtful.

- - - oi , as $\pi\nu\kappa\iota\lambda\omicron\varsigma$, for $\pi\omicron\iota\kappa\iota\lambda\omicron\varsigma$.

- - - $\epsilon\nu$ or $\eta\nu$, as $\nu\chi\alpha\rho\iota\sigma\tau\eta\sigma\alpha\nu$: doubtful.

- - - ι , as $\beta\nu\theta\nu\nu\iota\alpha\varsigma$, for $\beta\iota\theta\nu\nu\iota\alpha\varsigma$.

- is transposed with η and ι , as in $\kappa\eta\rho\nu\nu\iota\omicron\nu$, $\Lambda\iota\kappa\nu\alpha\varsigma$; see above.

ω is put for o , as $\delta\iota\kappa\alpha\iota\omega\sigma\nu\eta$, and in some participles.

$\alpha\iota$ - - - α , as $\kappa\alpha\tau\alpha\beta\epsilon\nu\nu\epsilon\nu$, for $\kappa\alpha\tau\alpha\beta\alpha\iota\nu\epsilon\nu$.

$\alpha\iota$ is put for ϵ , as $\kappa\alpha\iota\nu\omicron\nu$, for $\kappa\epsilon\nu\omicron\nu$; $\mu\alpha\iota$ for $\mu\epsilon$.

- - - ι , in some verbs in $\mu\iota$.

$\epsilon\iota$ - - - ι , as $\eta\mu\epsilon\iota\nu$, for $\eta\mu\iota\nu$.

- - - η , as $\sigma\omega\theta\epsilon\iota$, for $\sigma\omega\theta\eta$.

- - - η , as $\epsilon\iota\mu\iota\alpha\nu\theta\eta$, for $\eta\mu\iota\alpha\nu\theta\eta$.

$\epsilon\omega$ - - - oi , in some forms of $\alpha\nu\omicron\iota\gamma\omega$.

oi - - - η , as $\sigma\nu\nu\omicron\iota\theta\rho\omicron\iota\sigma\mu\epsilon\nu\omicron\iota$, for $\sigma\nu\nu\eta\theta\rho\omicron\iota\sigma\mu\epsilon\nu\omicron\iota$.

- - - o , as $\chi\omicron\iota\rho\omega\nu$, for $\chi\omicron\rho\omega\nu$.

ou - - - ω , as $\beta\lambda\epsilon\pi\omicron\nu\sigma\iota\nu$, for $\beta\lambda\epsilon\pi\omega\sigma\iota\nu$.

- - - ν , as $\sigma\omicron\nu\nu$, for $\sigma\omicron\nu$.

$\epsilon\mu$ - - - $\epsilon\nu$, as $\epsilon\mu\epsilon\sigma\phi$, for $\epsilon\nu\mu\epsilon\sigma\phi$.

$\epsilon\nu\nu$ - - - $\alpha\iota\nu$, as $\kappa\alpha\tau\alpha\beta\epsilon\nu\nu\epsilon\nu$, for $\kappa\alpha\tau\alpha\beta\alpha\iota\nu\epsilon\nu$.

γ for κ , as $\delta\iota\gamma\nu\nu\mu\iota$, for $\delta\epsilon\iota\kappa\nu\nu\mu\iota$.

- is omitted before ξ , as $\sigma\alpha\lambda\pi\iota\xi$, for $\sigma\alpha\lambda\pi\iota\gamma\xi$.

- - - $\gamma\nu$, as $\sigma\nu\gamma\gamma\nu\omega\mu\eta\nu$, for $\sigma\nu\gamma\gamma\nu\omega\mu\eta\nu$.

- - put for ν , as $\epsilon\gamma\text{-}\kappa\alpha\nu\alpha$, $\epsilon\gamma\text{-}\kappa\epsilon\nu\chi\rho\epsilon\alpha\iota\varsigma$.

δ - - - θ , as $\beta\eta\delta\sigma\alpha\iota\delta\alpha$, for $\beta\epsilon\theta\sigma\alpha\iota\delta\alpha$.

κ - - - γ , as $\alpha\kappa\rho\omicron\varsigma$, for $\alpha\gamma\rho\omicron\varsigma$.

$\mu\pi$ - - - $\pi\pi$, as in $\kappa\alpha\mu\pi\alpha\delta\omicron\kappa\iota\alpha\nu$, for $\kappa\alpha\pi\pi\alpha\delta\omicron\kappa\iota\alpha\nu$.

μ is inserted before π , ϕ and ψ in forms from $\lambda\alpha\mu\beta\alpha\nu\omega$.

ν is added to accusatives in α , as $\nu\nu\kappa\tau\alpha\nu$, for $\nu\nu\kappa\tau\alpha$.

ν is put for $\nu\nu$ in some forms, and $\nu\nu$ for ν in others.

$\nu\chi$ - - - $\gamma\chi$, as in $\kappa\epsilon\nu\chi\rho\epsilon\alpha\iota\varsigma$, and in like manner.

$\nu\gamma$ for $\gamma\gamma$

$\nu\kappa$ - $\gamma\kappa$

$\nu\pi$ - $\mu\pi$

$\nu\kappa$ - $\kappa\kappa$

$\nu\mu$ - $\mu\mu$

$\nu\beta$ - $\mu\beta$

ν is usually added to verbs in ϵ and plurals in $\sigma\iota$.

ϕ for $\phi\phi$, as $\alpha\rho\alpha\phi\omicron\varsigma$, for $\alpha\rho\rho\alpha\phi\omicron\varsigma$.

for ξ , as $\sigma\tau\eta\rho\iota\sigma\omicron\nu$, for $\sigma\tau\eta\rho\iota\xi\omicron\nu$.

- is sometimes omitted in plurals, $\alpha\nu\delta\rho\epsilon$, $\alpha\nu\tau\omicron\nu$, $\omicron\nu\rho\alpha\nu\omicron\nu$, for

$\alpha\nu\delta\rho\epsilon\varsigma$, $\alpha\nu\tau\omicron\nu\varsigma$, $\omicron\nu\rho\alpha\nu\omicron\nu\varsigma$.

χ for κ , as $\omicron\nu\chi\epsilon\iota\mu\iota$, for $\omicron\nu\kappa\epsilon\iota\mu\iota$.

Many of these forms are pointed out in the notes to the text, and some not here referred to, such as the omission of reduplication and temporal augment in certain verbs. To have pointed out every deviation from the spelling of the received text would have encumbered our pages with notes, and we therefore think we have done all that common sense will require. Not a few of these anomalous forms are to be met with in some of the oldest and best manuscripts, such as the Vatican, Ephraem, Claromontane, Dublin rescriptus Z, and others to a greater or a lesser extent; they mostly belong to what is called an Alexandrian dialect, although some of them are found in writings which certainly were not executed in Egypt. The frequency with which they occur in Codex A. is regarded as a presumptive proof of its derivation from Egypt. The peculiarities in question, may be considered as of several kinds.

1. Dialectic or provincial forms.
2. Archaic forms, many of which have an etymological basis.
3. Mistakes of the ear, or confusion of similar sounds.
4. Mistakes of the eye; *lapsus calami*.

It would be easy to speculate on these heads, and to endeavour to range under them all the examples we find in our Codex, but it is questionable whether the results arrived at would carry general conviction. We therefore leave them to exercise the ingenuity or to occupy the leisure of the reader, who will do well to consult the observations of Winer upon the subject, and such other authorities as he has access to*). Our own opinion is that they are neither Latinisms, nor barbarisms, nor solecisms, but for the most part provincial and archaic forms, especially the former. If asked to what province we would refer them, we should at once name Egypt. Such forms as *επειθοσαν, ειδαν*,

*) Winer's *Grammatik der neutestamentlichen Sprache*. The work of Sturz on the Alexandrian Dialect is especially worthy of notice, and the Grammar of Buttmann should not be overlooked. Others are named by Winer in the work just mentioned.

εχειλατο, λημψεται, are admitted to be characteristic of what is called the Alexandrian Greek. And Coptic students are aware, that many Greek words, on being transferred to that language undergo precisely the alterations here met with. For example *Αθηναις* becomes *αθεννης*, where we have *ε* for *η* in the second syllable. So *αληθεια*, where we have *ι* for *ει*; thus too *επιθυμειν* becomes *επιεγμιν*. Similarly *αι* becomes *ε*, as in *Αμορραιος* which is written *αμορρεος*. We have also *η* for *ι* as *αρχιτρικλινος* which becomes *αρχιτρικλινος*, and many others, which it is unnecessary to enumerate.

It would seem that when this manuscript was written, men were more anxious to follow correctly the readings of their copy, and to produce worthy specimens of calligraphy, than to adhere to the most approved and uniform modes of spelling.

The contractions to be found in the manuscript scarcely offer any difficulty. There is but one respecting which we have had any doubt; ought we to write *Δαβιδ* or *Δαυιδ*? The former is in the one we have adopted. And yet it has struck us that in the only instance in which the word is written fully, it is *Δαυειδ*, in Luke III, 31. Had we noticed this earlier than we did, we should have adopted the same form. Respecting others, no question can be raised.

We have already indicated the order in which the books stand in Codex A., an order which resembles that in Codex B. We now give a list of these books, which we have copied from the commencement of the first volume of the manuscript, supplying in brackets portions now illegible.

Η Καινή Διαθήκη.

Ευαγγελια

κατα Ματθαι[ον].

κατα Μαρκ[ον].

κατα Λουκαν.

κατα Ιωαννην.

Πραξεις Αποστολων.

Καθολικαι, Ζ.

Επιστολαὶ Παύλου ἸΔ.
 Αποκαλυψὶς [Ἰωάννου].
 Κλημεντος [Επιστολῇ] Α'.
 Κλημεντος Ε[πιστολῇ] Β'.
 ομου βιβλια
 Ψαλμοὶ Σολομωντος

III.

III.

The reader will observe the epistles of Clement reckoned with the canonical books, and the 18 Psalms of Solomon entered as contained in the book, but not included as part of the canon. This is incontestably demonstrated by the words *ομου βιβλια*, coming after the Clementine Epistles and before the apocryphal Psalms of Solomon. The numerals after *βιβλια* are lost, but we suppose they were $\overline{\text{KΘ}}$ or 29.

This seems to be the place for making a few observations on these uncanonical additions. It appears then, not to have been unusual to append to the New Testament writings bearing the name of Clement. One example is before us, and two others may be alluded to. The Syriac Epistles on Virginité were discovered at the end of a manuscript of the New Testament, and first published by Wetstein at the end of his edition. There is also at Cambridge a Syriac manuscript New Testament, at the end of which we observed the Apostolical Constitutions which also bear the name of Clement. It is well known that at a very early period the writings of this Father were publicly read at least in some churches, and were by some regarded as part of the canon.

With reference to the eighteen Psalms of Solomon, they no longer form part of our codex, although at one time doubtless they did. It has recently been remarked by Dr. Tregelles in the new edition of Horne's Introduction, as by others before him, that the use of these apocryphal Psalms was forbidden by the synod of Laodicea about the middle of the fourth century. The 59th canon of this synod says, 'That private Psalms ought not to be used in the church, nor uncanonical books, but only the canonical ones of the Old and New Testa-

ment'. The canon which follows, makes no mention of them, and moreover we regard it as spurious. Zonaras however, remarks with reference to canon 59, 'That besides the 150 Psalms of David there are to be found some others said to be by Solomon and some other persons, these the fathers called private and decided that they should not be read in the church, nor any uncanonical books, but only canonical. They called those canonical, which are enumerated in the 85th canon of the Holy Apostles, and uncanonical, those of which the canon makes no mention'. Zonaras then gives the scripture canon, commonly known as the 60th, but which most critics properly reject. By Isidore, the private Psalms referred to in the canon under consideration, are understood to be merely psalms composed by private persons, — *ab idiotis compositas*. It is easy to see that the canon does not specially refer to such compositions as the Psalms of Solomon, which have been partly edited by Fabricius and others*).

* By a strange oversight the comment of Zonaras is cited by Woide as the preceptive part of the 59th Laodicean canon, and the canon itself as its inscription. He seems to have been misled by a communication of Dietelmaier's, or to have misunderstood it, and not to have taken the precaution to refer either to Zonaras or to a copy of the canons. In a similar manner, subsequent writers on this subject, almost all say the Psalms of Solomon were forbidden at Laodicea, relying on this passage in Woide. It is some confirmation of our view to observe that Hefele in his *Conciliengeschichte*, vol. I, p. 747, expresses precisely the same opinion. He translates the canon "Dass man in der Kirche keine von Privaten gefertigten Psalmen vorlesen dürfe" etc., and remarks, "Mehrere Häretiker, z. B. Bardesanes, Paul von Samosata und Apollinaris hatten Psalmen, d. i. kirchliche Gesänge gedichtet. Die Synode von Laodicea verbot nun alle von Privaten herrührende, d. h. nicht approbirt Kirchenlieder. Lüft bemerkt hiezu, dass damit nicht wollte gesagt sein, man dürfe keine andern als die biblischen Psalmen und Lieder benützen, denn auch nach unserer Synode noch seien bekanntlich viele von einzelnen Christen gedichtete Hymnen, z. B. von Prudentius Clemens, Ambrosius, in den Kirchengebrauch übergegangen. Nur die unapprobirten sollten entfernt werden".

With reference to the Psalms of Solomon themselves, Woide says:

The insertion of the Psalms in question really proves nothing as to the age of Codex A.; as before noticed, they are not included by the scribe as part of the canon of the New Testament, but are only enumerated as a supplement or appendix. The occurrence of the two epistles of Clement is of more importance. The writer perhaps found them in his copy as a part of the New Testament, and was not aware of any authority for their exclusion. Their presence is an argument for the high antiquity of our codex, because the canon of the New Testament was defined at a very early period. And yet we must not overlook the circumstance, that the list exhibited in the 85th of the Apostolical canons contains two Clementine epistles. It runs thus — 'now ours, (that is those of the New Testament) are four Gospels, of Matthew, Mark, Luke, and John; 14 epistles of Paul; two epistles of Peter; three of John, one of James, one of Jude, *two epistles of Clement*, and the Constitutions addressed to the bishops, by me Clement, in eight books, which must not be made public before all because of the mysteries in them; — and the acts of us the apostles'. No one supposes these canons to be genuine, but they cannot be later than the fourth century, and probably are of even earlier date. There was manifestly a lingering attachment to the name of Clement, which it required ages to extinguish. The reverential use of his Epistles in the fourth century is to be gathered from such writers as Eusebius, Athanasius, Gregory Nazianzen, Jerome and Photius.

Although it is not our intention to enter upon a critical examination of any of the readings of Codex A., there is one to which we must call attention for a few moments. We refer of course to the celebrated clause in 1 Tim. III, 16, where we

"Fuerunt forte iidem, quos Fabricius in codice apocrypho V. Testamenti edidit, forte etiam alii. Sex enim alios Psalmos Salomonis in praestantissimo Askewano Codice Aegyptiaco, nunc Musaei Britannici, inveni, et plures sine dubio fuerunt, quia etiam vocabula e Psalmis Salomonis in codice superioris Aegypti Parisiensi reperi".

must now read, and have therefore inserted in our text $\theta\epsilon\omicron\varsigma$ $\epsilon\varphi\alpha\nu\epsilon\rho\omega\theta\eta$ $\kappa. \tau. \lambda.$ Three readings of this passage have been advocated,

\omicron $\epsilon\varphi\alpha\nu\epsilon\rho\omega\theta\eta$, = *Quod* manifestatum erat,

$\omicron\varsigma$ $\epsilon\varphi\alpha\nu\epsilon\rho\omega\theta\eta$, = *Qui* manifestatus erat,

$\theta\epsilon\omicron\varsigma$ $\epsilon\varphi\alpha\nu\epsilon\rho\omega\theta\eta$, = *Deus* manifestatus erat,

and each of these is supported by various authorities.

The first of the above readings finds no support in our Codex, inasmuch as the sigma preceding $\epsilon\varphi\alpha\nu\epsilon\rho\omega\theta\eta$ is perfectly conspicuous.

$\omicron\varsigma$ $\epsilon\varphi\alpha\nu\epsilon\rho\omega\theta\eta$ may have been the reading of the manuscript, but if so the evidence for it has been effectually destroyed; and we must admit that now at least $\theta\epsilon\omicron\varsigma$ must be read. $\theta\epsilon\omicron\varsigma$ or, as it is written, $\theta\varsigma$, may be thus described. The superior line is modern, but it is impossible to say whether it overlies a more ancient one, because of its extent, and because it is visible on the other side of the vellum, which is here extremely thin. The θ consists of a circle tolerably well defined, and by the original scribe; but the transverse line is only what may be called a mere shadow, as if a pen almost dry had touched it, and that recently. So thin is the vellum, that the shadow as we have called it, may really not be a portion of the letter, and probably no human eye will be ever able to determine whether the transverse line was originally there; that is, whether the scribe wrote omicron or theta. Woide quotes authorities for the existence of the line, but it is possible they saw no more than we see, a mere shadow across the letter nearly at its centre, rather above than beneath it. This has been ascribed to the letter ϵ which falls underneath it on the other side of the leaf. Let us explain this: immediately under the two letters of which we speak, are $\tau\epsilon$ of the words $\kappa\alpha\tau' \epsilon\nu\sigma\epsilon\beta\epsilon\iota\alpha\nu$ (1 Tim. 6, 3) in inverse order of course, so that ϵ comes under θ , and τ under ς . The perpendicular line of the τ is coincident with the centre of the curve of ς or C, and at the point of coincidence is a small hole passing through both letters, and caused

by the corrosive power of the ink in both. The € falling under what we read as Θ, although not absolutely coincident with it, increases the difficulty of deciding. The mere absence or invisibility of the cross line of the theta would not of itself be demonstrative, because it has disappeared in a number of cases about which no question ever has been or ever will be raised. It can never be sufficiently regretted that some comparatively modern pen has been rashly employed upon the manuscript, and that modern fingers have been applied to it here with equal discredit to their owners, and the almost entire obliteration of a number of the letters. Certainly no fingers ought to be allowed to play upon these pages save perhaps those of *ῥοδοδάκτυλος Ἥως*. We hope that henceforth there will be no more endeavours *demonstrare digito* the true reading of this passage; and indeed that the Museum authorities will studiously resist all who wish to have the clause at their finger's ends.

In concluding our remarks on this passage, we only add, that we have, as candidly, and as accurately as we could, described the appearance of the place, and we hope no one will think it possible, either with or without a lens, to ascertain the truth of the matter by any inspection of the Codex. We have many times examined it, in order to be able to speak with confidence, and we do not believe that, whatever may be fancied, any trace of the two disputed lines will ever be recovered. Griesbach maintains that the original reading was *os*, and that C. and D., have been altered in a similar manner. We must leave the decision to others.

There is no doubt that the Alexandrine Codex has suffered since it came into this country. The New Testament has been read and consulted far more than the Old at all times, and is therefore more worn. The work of the binder we have already mentioned. The critics and collators from Patrick Junius downwards have not all handled it so carefully as they might have done. It is however to *tempus edax rerum* whose silent opera-

tion has continued incessantly that we would specially refer. Some things are now illegible which must have been visible even down to the time when Woide made his transcript. He himself noticed the difference of the codex in some particulars, from what it had been at an earlier date. The frequent manipulation to which the volume was formerly subjected, apart from direct contact with fingers, seems to have caused minute particles of ink to fly off in an impalpable and imperceptible powder. To this process Griesbach seems to allude in a passage already quoted when he says '*cursim tantum inspexi, ne et tempus meum et ipsas quoque membranas pretiosissimas inutiliter contererem detereremque*'. Of course not only the ink but the vellum itself has gone off in the same form, adding to the number and magnitude of the little holes above mentioned. However gently the manuscript is handled, it must be deteriorated, and should therefore only be consulted for some really practical purpose. The circumstance is to be regretted, but it is inevitable, and irremediable. We are glad to know that the codex is in wise hands, and that it has been of late years more strictly guarded, and if those who have the keeping of it, knew how many minute lines, points and particles have vanished since the date of Woide's edition, they would feel perhaps even more than they do the importance of restriction. The fact that the volume is slowly suffering, is none the less real because it can be ascertained only at comparatively distant intervals. However, it is gratifying to know that successive collations have determined almost every one of its readings, and indeed all that can be determined: the value of these collations must increase as years elapse, and the difficulty and danger of reading the original increase.

Respecting the country and age of the manuscript, very different opinions have been entertained. We cannot do better perhaps, than give first of all, the statement of Cyril, the donor of the Codex, which is inserted upon a sheet of paper in the first volume, and in his original handwriting. It is this, —

Liber iste Scripturae Sacrae Novi et Veteris Testamenti, prout ex traditione habemus, est scriptus manu Theclae nobilis foeminae Aegyptiae, ante mille et trecentos annos circiter, paulo post Concilium Nicaenum. Nomen Theclae in fine Libri erat exaratum; sed extincto Christianismo in Aegypto a Mahometanis; et libri una Christianorum in similem sunt redacti conditionem. Extinctum igitur et Theclae nomen, et laceratum, sed memoria et traditio recens observat.

† Cyrillus Patriarcha Constanti.

Whatever may be the truth of the record, there is nothing in this to betray any want of sincerity and good faith, and we may fairly accept it as the traditional account of the origin of the codex. This tradition then points to Thecla as the writer, to Egypt as the source, and to the fourth century as the age of the manuscript. To this it has been objected, that it was not written by Thecla, nor in Egypt, nor in the fourth century.

Wetstein and others ridicule the idea that Thecla wrote it, because Thecla is reported to have been a disciple of Paul the Apostle, and therefore they condemn the tradition as an absurd anachronism. But this is unworthy of such critics. There were other persons of the name of Thecla, one of whom is referred to by Eusebius, to whom, or to another of the name, Gregory Nazianzen addressed three epistles. One of these may or may not be referred to in the tradition, but at all events it is apparent that the name was not very uncommon. One of the chief saints of the Ethiopian church is Thecla, but *he* belongs to a later age. For aught we know Codex A. may have been written by a Thecla, and it was very likely the production of feminine hands.

But was it written in Egypt? There is no proof that it was not, and the evidence that it was decidedly preponderates. With respect to the tradition, Dr. Tischendorf thus expresses himself:

"Quodsi verum est ut in veteri est proverbio, non facile spargi rumorem, quin aliquid subsit, ex celebri S. Theclae Coenobio Seleucensi, quod jam Gregorii Nazianzeni tempore

florebat, Alexandrinus codex prodire recte visus est, unde facile fieri poterat ut ipsius Theclae manu exaratus diceretur."

No one can question the feasibility of this, so far as the convent of S. Thecla is concerned, but the learned Doctor gives not give the shadow of a reason for assigning the production of Codex A. to Seleucia, except that a convent of Thecla was to be found there*). *docs?*

We are not aware of any really serious objection to the origin of this Codex in Egypt, although from different motives this has been impugned. It is the opinion of Dr. Tregelles that it was most likely written in Egypt, in which he agrees with many eminent critics. The words of Scholz, whose acquaintance with ancient manuscripts was very extensive, are these: "Eum Alexandriae exaratum esse, characterum forma, orthographiae conditio, traditio quaedam antiqua in inscriptione primi folii servata, et textus habitus probant." Prolegg. ad N. T. § 39. It will be unnecessary to quote the authorities who have pronounced similarly in favour of an Egyptian origin, the language of Scholz now cited is a summary of the argument. The form of the letters, the mode of spelling, the features of the text, and tradition all plead in behalf of this view. All these details have been gone into by various writers, and certainly taken together they carry very considerable weight; we do not say they are demonstrative. Others remain, as the Arabic numerals above referred to, the circumstance that Alexandria was famous in the fourth and fifth centuries for the production of books, upon which women as well as men were employed, and an inscription some centuries old written on the same leaf with the letter of

*) This opinion of Dr. Tischendorf's, like many others broached in our time, is not new. Spohn thus describes the views of Mastricht in his Prolegg. ad N. T. p. 30, "Theclas agnoscit diversas; item varia S. Theclae monasteria in Oriente, ad quorum unum potuit pertinuisse codex, ab eoque nomen impetrasse". *Notitia Cod. Alex.* p. 46. Mastricht does not appear to have suggested Seleucia, but this has been done by Hody, Grabe, and Wetstein.

Cyril above quoted to this effect "Donum datum cubiculo Patriarchali, anno 814 martyrum". That is, A. D. 1098. Under all the circumstances this inscription is supposed to mean that the Codex A. was in 1098 given to the library of the patriarch of Alexandria, and it is further supposed to have remained there until Cyril carried it with him to Constantinople. It may still be said that these details are inconclusive; but they strengthen the preceding probability. There is another circumstance of more importance, and which, it is believed is now noticed for the first time. The manuscript has been ornamented, more especially at the close of each book, by some one, and in all probability by the original scribe. The ornaments are some of them very peculiar, and the question naturally occurs whether they furnish any clue to the country of the Codex. Many of them bear a striking resemblance to similar ornaments in some of the very ancient Syriac manuscripts, which are now in our National Museum, all of which have been brought from Egypt, and many of them are known to have been written there. There is one however of especial interest, and this in an unexpected manner confirms the opinion that Codex A. was written in Egypt. At the end of the catholic epistles two baskets of fruit are depicted in coloured inks. These baskets are of a peculiar form and texture, being narrower at the bottom than at the top, and apparently of fancy wicker work. Each of them is filled with fruit, and this fruit is piled up in a pyramidal form above the basket, in regularly decreasing tiers or courses. Happening to visit the Egyptian gallery of the British Museum, we observed upon one of the walls, fragments of an Egyptian painting representing among other things, baskets of fruit. The resemblance of these to those in Codex A. is so striking that we mentally uttered a *εὐρηκα* as we looked at them. We have repeated our comparison of the different representations, and we are compelled to regard them as characteristic. Any one who will take the trouble to pass from one to the other, will see the remarkable similarity. We must observe that the figures given

by Woide in his edition are nothing like the originals. Gentlemen of eminence in the department of Egyptian antiquities have pronounced in favour of the extreme probability that the illustrations alluded to in the manuscript are Egyptian. The minor differences to be observed between the different sketches do not in the least affect the general result. Ancient representations of baskets containing bread and fruit are not uncommon, but we know of none, except those from Egypt, which can be identified with the figures in the Alexandrian Codex.

So far then, it appears the manuscript may have been written by female hands, and in Egypt. We now come to the question of its antiquity. Patrick Junius adopted the opinion that it belongs to the time soon after the council of Nicea. Archbishop Usher thought it was written after the time of Basil the Great who died A. D. 378. Morin, who died in 1659, thought it more than twelve hundred years old. Walton supposed it as old as the Vatican Codex, or even older. Grabe ascribed it to the latter part of the fourth century. Montfaucon believed it to be of the fifth or sixth century. Mill imagined it dated almost from the formation of the Canon. Mastricht ascribed it to a much later date. Casimir Oudin thought it not older than the tenth century. Bengel owned that it could have been written as late as the sixth century or even later, for which opinion Wetstein seems to plead. Semler referred it to the seventh century; David Michaelis to the eighth. Tischendorf says "*scriptus videtur post medium saec. V*"; and his opinion is deserving of note because he says "*codicem ipsum inspeximus indagantes omnia quae ad palaeographiam spectant, et ad definiendam codicis aetatem faciunt*". To this opinion assent is perhaps now commonly given; thus Dr. Tregelles in the work already quoted says that it was probably written after the introduction of the Ammonian sections and Eusebian canons, and before the general use of the Euthalian and other divisions of the Epistles; he also regards the additions of the Clementine Epistles as significative of a considerable antiquity. He thinks it probably of the fifth

century on palaeographic grounds, and ascribes it to perhaps the middle of the century or a little later.

It is impossible and unnecessary to refer to all the opinions which have been advanced respecting the age of this manuscript: what has been said will suffice to show that critics have widely differed on the subject. We shall therefore call attention to a few facts which have been appealed to, and conclude with the statement of our own views.

That the Codex was produced at an early date may be inferred from the mere fact that it is an uncial manuscript, but that it is not so ancient as tradition represents it is certain, indeed almost demonstrable.

The stichometrical arrangement of the poetical books has been objected against a high antiquity. Grabe furnishes a ready reply to this, and indeed an allusion to Suicer's Thesaurus (sub voce *Στιχος*) will show that it should never have been urged. Nothing is easier than to quote authors of sufficiently early date, to dispose of any argument based on the stichometrical arrangement. It is very possible, that since the Psalms at least were sung in public worship, their distribution into verses took place at a very early period, and that the plan of writing them in this form is more ancient than that which afterwards prevailed, when human compositions began to multiply. There can be no doubt that we ought to prefer, as more natural and accurate, this mode of exhibiting the poetical books of Scripture.

Another objection has been derived from the arrangement of the Psalms into what are called *κανονες ημερινοι* and *νυκτερινοι*, by which it is shown which were proper for every hour of the day and of the night. The table exhibiting this arrangement is in the volume containing the Psalms, and is as follows: it will show what is meant better than any explanation.

Κανονες ημερινοι ψαλμων.

Ὁρθρινοι γ.	ξβ', ρμ', ρμα'.
ωρ. α'. ψαλμὸς η'.	
ωρ. β'. -	κθ'.
ωρ. γ'. -	α'.
ωρ. δ'. -	μα'.
ωρ. ε'. -	ν'.
ωρ. ζ'. -	ο'.
ωρ. ζ'. -	ξθ'.
ωρ. η'. -	πδ'.
ωρ. θ'. -	ρια'.
ωρ. ι'. -	ρμ'.
ωρ. ια'. -	ρη'.
ωρ. ιβ'. -	ρκ'.

Κανόνες νυκτερινοι τῶν ψαλμῶν.

Λυχνικοι γ.	ρκθ', ρμ', ιβ'.
ωρ. α'. ψαλμὸς οδ'.	
ωρ. β'. -	κθ'.
ωρ. γ'. -	νδ'.
ωρ. δ'. -	ε'.
ωρ. ε'. -	δ'.
ωρ. ζ'. -	μ'.
ωρ. ζ'. -	να'.
ωρ. η'. -	π'.
ωρ. θ'. -	πζ'.
ωρ. ι'. -	ηε'.
ωρ. ια'. -	κα'.
ωρ. ιβ'. -	νε'.

Grabe observes "quamvis quidam numeri vetustate ita sint exesi, ut eos aegre admodum perspicere liceat; illos tamen, prout adhibita omni diligentia assecutus sum, hic expressos dabo".

From these it has been inferred that the Codex was written for the *Acoemitaë*, and cannot therefore be earlier than the 5th century, when a sect of monks so called existed. Woide thinks

that this conclusion is unfounded, and therefore that this list does not prove the recent origin of the manuscript.

The arguments of the Psalms, by Eusebius of Caesarea, as contained in Codex A. have been appealed to against its early origin. The candour of the scribe in introducing Eusebius by the side of Athanasius is noticeable, but this is no proof of the recent date of the Codex. The labours of Eusebius in the cause of biblical criticism were recognised in his own day, and there is therefore no reason why his headings to the Psalms should be received with hesitation at any subsequent period*).

The insertion of the Epistle to Marcellinus, or Introduction to the Psalms, ascribed to Athanasius, has been adduced as an objection to the early date of Codex A. To this also it is not difficult to reply. Athanasius was very popular in his own day, and his writings rapidly spread, and there is no reason why his preface to the Psalms, should not be regarded as a suitable introduction and worthy of being prefixed to them in a copy of the sacred volume, written moreover in his own country, and to render which complete no pains were spared. This of course might occur at any period, and therefore we cannot entertain an objection founded upon the presence of this composition. It is true that the preface has by some been considered spurious, but no good reason for that opinion has been advanced, and the question of its date still remains. Therefore it will follow, that the more recent date of our Codex is not established by opinions so evidently doubtful.

But it is urged that Athanasius is styled *Archbishop* in the composition just referred to. Nor is this an objection of any weight, seeing that certainly in the first half of the fourth cen-

*) The same objection has been brought against the Eusebian canons contained in the New Testament of Codex A., and the answer to one is the answer to both. The mere fact that Eusebius superintended the execution of at least fifty copies of the Scriptures for most extensive distribution, is of itself sufficient to deprive any such objections of all the value they might otherwise have. Euseb. de Vita Const. lib. IV, 36, 37.

tury, that title was applied to some of the chief bishops, it is to be found in the works of Athanasius himself, and is applied to him by Gregory Nazianzen.

It has been urged that the occurrence of the epithet Θεοτοκος applied to the Mother of our Lord in the copy of the Magnificat appended to the Psalms, is a reason for doubting the extreme antiquity of our manuscript. The controversy on the subject of this word, in connexion with Nestorius, does not prove it to have been then newly invented. Grabe shows that it was in use long prior to Cyril and Nestorius, and indeed it was employed by various authors in the third and fourth centuries. If, as we suppose, this codex was executed about the time when Cyril was patriarch of Alexandria, and certainly not long after, it will be easy to believe that the orthodox would almost regard it as a point of honour to use the word Θεοτοκος, and as a token of their adherence to catholic doctrine.

Nor can any objection to our view be based upon the occurrence of the υμνος εωδιμος, which in the form it here assumes is an argument in our favour. This composition is one of the most venerable christian hymns extant, and the precise date of some of its modifications is well known. Some of these were made at a period prior to that when we suppose the Alexandrine Codex was written, and from their absence we readily infer that they had not come into general use. There is no just reason why they should have been omitted if the writer had known them; we therefore regard this hymn as a valuable clue to at least the proximate date of our manuscript.

We scarcely need remind the reader that while the Hymn in question ends with the words *ὑμῶς οὐσίῳ σε* in our Codex and is therefore shorter than it appears in documents of more recent date, it is not here in its simplest form. A shorter copy if it is in the Apostolical Constitutions, which otherwise varies. As we have it in our Codex, it is manifestly compounded of several distinct parts, most likely by different authors. Per-

haps some may not have access to it and therefore we print a copy.

Ἕμνος ἰωθινός.

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ,

Καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ,

Ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

Αἰνούμεν σε,

5 Εὐλογοῦμέν σε,

Προσκυνοῦμέν σε,

Δοξολογοῦμέν σε,

Εὐχαριστοῦμέν σοι,

Διὰ τὴν μεγάλην σου δόξαν.

10 Κύριε, βασιλεῦ

Ἐπουράνιε,

Θεὲ πατὴρ παντοκράτωρ,

Κύριε, υἱὲ μονογενῆ

Ἰησοῦ Χριστέ,

15 Καὶ Ἅγιον Πνεῦμα.

Κύριε ὁ Θεός,

Ὁ ἄμνός τοῦ Θεοῦ

Ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς,

Ὁ αἰῶν τὰς ἀμαρτίας τοῦ κόσμου,

20 Ἐλέησον ἡμᾶς.

Ὁ αἰῶν τὰς ἀμαρτίας τοῦ κόσμου

Ἐλέησον ἡμᾶς,

Πρόσδεξαι τὴν δέησιν ἡμῶν,

Ὁ καθήμενος ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς,

25 Ἐλέησον ἡμᾶς.

Ὅτι σὺ εἶ μόνος ἅγιος,

Σὺ εἶ μόνος Κύριος,

Ἰησοῦς Χριστός,

Εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς. Ἀμήν.

30 Καθ' ἐκάστην ἡμέραν εὐλογήσω σε,

Καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα,

Καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

Καταξίωσον κυριε καὶ τὴν ἡμέραν ταύτην

Ἀναμαρτήτους φυλαχθῆναι ἡμᾶς.

35 Εὐλογητὸς εἰ Κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Καὶ αἰνετὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἀμήν.

Εὐλογητὸς εἰ Κύριε, δίδασόν με τὰ δικαιώματά σου,

Εὐλογητὸς εἰ Κύριε, δίδασόν με τὰ δικαιώματά σου,

Εὐλογητὸς εἰ Κύριε, δίδασόν με τὰ δικαιώματά σου.

40 Κύριε, καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ.

Ἐγὼ εἶπα· Κύριε ἐλέησόν με,

Ἰασαι τὴν ψυχὴν μου ὅτι ἡμαρτόν σοι.

Κύριε, πρὸς σὲ κατέφυγα.

Δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεός μου.

45 Ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς.

Ἐν τῷ φωτί σου ὀψόμεθα φῶς.

47, Παράτεινον τὴν ἐλεός σου τοῖς γινώσκουσίν σε.

Lines 1—3, are the angelic hymn from Luke 2, 14, and the next six lines appear to be a doxology suggested by it. These are followed by a solemn invocation, forming a kind of introduction to what may be regarded as a litany, ending with the word *Amen* at line 29. The next three lines are quoted from Psalm 144 (145). The 33rd and 34th lines, are a prayer for preservation from sin, followed by two lines of praise ending with *Amen*.

Lines 37—39 are alike and taken from Psalm 119. Line 40 is from Psalm 90. Lines 41, 42, are from Psalm 41. Lines 43, 44, are from Psalm 143. Lines 45—47 are from Psalm 36. Therefore the first three lines, and the whole of the last eighteen except 33—36 are extracts from Scripture. The 33rd and 34th are in the *Te Deum*. Several of the other lines are expressions taken from Scripture. Probably it originally consisted only of the first 29 lines, and even these may not be free from alterations. They differ repeatedly from the copy in the Apostolic Constitutions, and more or less from other relics to be found in ancient authors.

Most of the facts which bear upon the date of the Alexandrine Codex, have been alluded to in the course of the preceding pages, and after a careful endeavour to analyse them in the light of the manuscript itself, we have arrived at the conclusion, that it was not written before the council of Ephesus in 431 A. D. We therefore believe it to be at least a hundred

years subsequent to the council of Nice. If asked for a still more definite opinion we should not hesitate to fix on the middle of the fifth century as the proximate date. The absence of the sections in the Acts and Epistles must be considered in connection with the presence of other phenomena, and while some circumstances would suggest one date, and others another, we believe that the one we have adopted comes very near the truth. In our endeavour to decide this curious question, we have not forgotten the quarter of the world from which the manuscript appears to have come, where such documents are very slowly influenced by atmospheric operations. There are in the British Museum other documents from Egypt of even greater antiquity, and some of the most ancient show the effects of age even less than this. Nor have we lost sight of the character of the penmanship, the state of the text, the number and order of the books, and other circumstances, which all savour of a very early origin; and it is marvellous how some can have attached so little importance to them. The conditions fulfilled in its production, and the principles on which it is based, and other matters which can only be appreciated by those who are accustomed to handle ancient manuscripts, and who have examined this, compel us to adhere to the opinion we have reached as to its date. On palaeographic grounds alone, we should be led to this conclusion, but in addition to these we have the advantage of many characteristic and peculiar features of the text and its accompaniments, all of which point to about the middle of the fifth century*).

*) Various attempts which have been made to depreciate this Codex scarcely come within our province. Yet we must not omit Spohn, who in 1788 republished Woide's prolegomena and collations, with notes and additions, in a volume which reproduces most of Woide's typographical errors, and introduces a large number of new ones. The editor tries hard to lower the Alexandrine Codex in the estimation of his readers, but except on a few circumstantial details, his ingenuity is wasted. Even where he reasonably calls in question the theories of Woide, he usually fails to defend suffi-

It now remains that we should inform our readers of what we have done in this edition. And first, as to the preparation of the text. The work of Woide has been taken as a basis, inasmuch as it was impracticable, and indeed unnecessary to make an entirely new transcript of the original manuscript. Woide's facsimile has therefore, been reduced to modern characters, with the addition of accents, aspirates, iota subscript and pointing. In this process, the facsimile was religiously adhered to. All the missing portions have been supplied from Kuster's edition of Mill, and so inserted in brackets that they may easily be known. The reasons for adopting this edition, were, that Woide employed it in his collations, a desire not to interfere with the labours of modern critics, and the difficulty of fixing upon any manuscript copy suitable for the purpose. Having so far prepared the text, the next step was to compare the text of Woide and collation with the other collations, and to make notes of all omissions and discrepancies. This process required great care, and was repeated in various forms. The list of passages was found to be large, and the uncertain readings thus brought to light, were some of them of real importance. It appeared that several hundred readings had to be attested. Access to the manuscript was therefore solicited, and at once conceded in the most liberal spirit. Throughout the volume constant reference has been made to the original, and in this way, not only were doubtful readings verified, but a good many actual errors in Woide's text have been brought to light and corrected. Some of these errors have been repro-

ciently those which he would substitute. We are at a loss to account for the praise accorded to this book by Dr. Tischendorf as an accurate reprint. The writer evidently set about his work with foregone conclusions, and we can commend him only for two things, that he has tried to imitate the admirable Christian spirit of Woide, and that he has not spared labour in the preparation of his work, which, with all its faults, contains some useful matter, and deserves to be consulted by those who feel interested in the question of what is called the *Latinization* of the codex.

duced by recent editors as genuine readings of Codex A. Even if no mistakes had been discovered, the verification of Woide's text would have been important; as it is, his errors in collating are proved to be much more numerous than in his copy.

The course adopted in regard to various matters of detail requires some explanation. Capital letters are only used in those sentences where the larger characters above alluded to occur in the Codex. Since, however, these letters are in the manuscript always put in the margin, and not always at the head of the passage to which they belong, we have made some alteration in their arrangement by regularly placing them as initials to the first word of the clause in which they stand. They have in no case been referred further back than the line preceding that opposite which they stand in the original. These are the only capitals introduced except when a modern chapter does not commence with one, and in proper names. If they occur in quotations, they are also used in the codex. With these restrictions, the capitals in the present edition may be regarded as answering to those in the original.

The Greek numerals referring to the sections in the Gospels have been inserted in the margin, and generally as they exist in the manuscript. If any number has been supplied it has here also been placed in brackets. Some of the numbers are almost invisible, and others have been retouched, or rewritten, but we have usually followed Woide, as some of them seem to have vanished since his copy was made. It will be observed that there are in some parts two sets of numbers, we have therefore put the Eusebian canons in small letters, and the larger series in capitals. In Matthew and Mark, the scribe has noted the larger sections in the upper margin only, and we have then inserted them in the notes. In Luke they occur in both the upper and inner margins, and in John, in the inner margins only. The sections of the remaining books are not indicated, but a certain mark (+) occurs several times, which we have not introduced, it stands however at Acts Chapter III, 1; IV, 4;

VIII, 26; X, 1; XVII, 21; James I, 1; IV, 17; 1 Pet. I, 1; and 1 John I, 1. This sign also occurs in the Gospels of Luke and John. Instead of it we find elsewhere the form 7 resembling the numeral seven. This is inserted in the Gospels of Matthew and Mark and in the following places of the epistles: 2 Cor. I, 1; Gal. I, 1; Eph. I, 1; Col. I, 1; 1 Thess. I, 1; 2 Thess. I, 1; Heb. I, 1; II, 10; III, 6; IV, 13; IX, 23; 1 Tim. I, 1; 2 Tim. I, 1, 12; IV, 5; Tit. III, 9; and Apoc. II, 7; XIII, 4. In all the cases instanced, when not at the commencement of a book, this sign is at the foot of a column. Our only motives for here alluding to them are two: first, because we have not referred to them in the notes: secondly, because they may suggest the work of more scribes than one, occurring as they do in different books. In the epistles at least, they appear to have no special significance.

The modern divisions into chapters and verses have been introduced for facility of reference, although it sometimes unfortunately happens, that the commencement of a chapter is not the commencement of a paragraph of the codex. This is of less importance than it would be, if the sections of the manuscript were correctly arranged, which they frequently are not. The order of the books in the Alexandrine Codex has been indicated above, and has been adhered to in this edition. It is the same as that of the Vatican Codex, but in several respects differs from that of many others. The four Gospels naturally occupy the first place, and the Acts of the Apostles the second. The seven Catholic epistles follow in the third rank, probably because written by our Lord's personal disciples. Among these James always has the precedence, perhaps because he was known as the Lord's brother: it would be useless to speculate in regard to the remainder. The epistles of Paul are placed last in order before the Apocalypse, perhaps, because 'last of all Jesus Christ appeared to him also'. His epistles are of several classes. 1) Those to cities, commencing with the principal, Rome and Corinth. 2) To minor cities, and provinces, Galatia,

Ephesus, Philippi, Colosse, Thessalonica. 3) To a whole nation, or to all the Christians of that nation, the Hebrews. 4) To individuals, Timothy, Titus, Philemon. The canon of the New Testament closes with the Apocalypse, the only really prophetic book, probably the last written, and from its peculiar structure not coming under any of the preceding heads. The seven apostolic epistles are called Catholic, perhaps because written by members of the original college of Twelve. As to the epistles of Clement, we have already referred to them, and can only account for their introduction by supposing that they were regarded as having a subordinate canonical authority. We say subordinate, because as epistles they occupy an anomalous position, and if they had been supposed of equal dignity with the rest, they would most likely have been associated with them. It may have been that they were transcribed merely because they were found in the copy used, or because they were sometimes read for edification in the churches.

The pointing of the text was a difficult and delicate operation. It involved to some extent the work of a commentator or interpreter. Two courses were open, either to discard the pointing of the codex altogether, or to use it as far as could be done. To follow it in all cases was out of the question. It often happens that in the manuscript, the points fall between words grammatically connected, and even in the middle of a word. We have therefore been constrained to reject many of them, but we have often followed them, although they suggest an interpretation different from the common one. Whenever we have deviated from them it has been, not for dogmatic but for grammatical reasons. Every endeavour has been made to do justice to the original in this respect, and it is hoped, with some measure of success.

With reference to accents, aspirates and iota subscript little need be said, as only seldom do they involve an interpretation. With regard to the spelling the case is different. No doubt some would have preferred to see the anomalies removed, and the text reduced to ordinary rules. This has been partly done

in the case of the Vatican Codex B., but we have preferred not to follow that example, because it would have destroyed the integrity of the copy. The insertion of the iota subscript seemed generally to come within our province, although in a few instances we found it to require discrimination. In accenting the words, we have followed the proper accentuation of regular forms however they are spelled in the codex. This was almost a matter of necessity although it sometimes looks rather incongruous.

We have nowhere altered the text, however erroneous or defective it may seem to be. The insertions we have made are all in brackets, even when a single letter only has been supplied; and they all relate to actual mutilations of the codex, from which something has been removed wherever they stand. When only part of a letter has been missing, we have usually not noted it. The missing portions have been supplied, merely in order to exhibit a consecutive text, and it is believed they will be found of real advantage to the reader. In a few cases, the vacant spaces have seemed to require either a little more or a little less than the text of Kuster, and then recourse has been had to other readings, which are noted.

We have already described the erasures and corrections existing in the manuscript, and they are pointed out as they occur in the notes at the foot of the pages, and as far as possible explained, some on Woide's authority, and many by personal inspection. The scribe has by an easy *lapsus calami* misspelt his words sometimes, to these we have occasionally called attention in the notes, but have retained them in the text. In the notes also, we have referred to the misprints of Woide's edition, when he has not himself alluded to them, but we have corrected them in our text. We have taken no notice of omissions in the codex, except where one or more verses are wanting, and then attention has been called to the fact, merely in order to account for the irregular numbering of the verses. In order to keep down the size of the volume, it was determined not to

burden the pages with notes, and therefore many things have been omitted which might have been said. For example, the orthographical peculiarities are so numerous that we could have pointed out multitudes of them, but they are so uniform, that we have preferred only to call attention to some, and to give a table of them above. Of course, the unskilful scholar will sometimes be in doubt whether a word is singular or plural, if a noun in *ας* or *εας*; an infinitive or second person plural or third person singular, if a verb in *αι* or *ε*; a subjunctive or an indicative if a verb in *ει* or *η*. This is not all, there are some of these forms about which we are uncertain ourselves, and we therefore prefer to leave them as they are, rather than to undertake the responsibility of interpreting an ambiguous text. When a peculiar orthography confounds such forms as *καivos* and *κεivos*, the reader must be a very poor scholar if he does not perceive it.

As to the division into paragraphs here adopted, it is to a great extent based upon Codex A., but it was found impracticable to follow it throughout with any show of reason. In some cases the divisions in the manuscript, are beyond question useless and erroneous. As a rule we have never commenced a paragraph where there is not something similar in the codex, but we have made them less numerous. Those however who wish to know how often they occur in the original, will have merely to observe the capital letters above explained.

We have now stated as carefully as we could, all we had to say both about the manuscript and our edition; and we hope the reader will feel satisfied that we have spared no endeavour to put into his hands a copy of this priceless document as accurate as is consistent with modern typography. This typography has been adopted because it greatly lessens the labour of collating and reading, and also enables us to present the work in a more convenient form at a much lower price. It is not every one who can readily peruse the facsimile of an uncial manuscript where the words are without division, accent, and aspi-

rate, where the sentences are not systematically pointed, where the verses and chapters are not numbered, and where the very characters employed are dissimilar from those in ordinary use. Even the practiced eye of the critic sometimes falters, and is often wearied by such occupation, and it is a relief and a comfort to have in a more manageable form the same document in common type.

Conscious of having attempted the production of a useful work in the noblest departure of literature, we commend this volume to the diligent study of such as would compare it with the received text, or any other of the New Testament. They will see what was approved as Holy Scripture, as far back as the times of Cyril of Alexandria, Theodoret, Nestorius, Leo the great, Basil of Seleucia &c. A comparison of its readings with those of the Vatican Codex, and of the most ancient versions, will show that there were then many variations in the sacred text. Happily our work is one which could be performed in all honesty; we have no foregone conclusions to justify, and no censures to fear. To us neither Codex B., nor the Latin Vulgate, nor the received text, can dictate, and we have only listened to the voice which has reached us across the desert of ages, from that Egyptian cell where these venerable volumes were produced.

The gratitude of ourselves and of our readers is due to the authorities of the British Museum. Sir Frederick Madden with his wonted courtesy and zeal for the cause of letters gave us unrestricted access to the original manuscript, a privilege which has been of immense importance to this edition. Without it, we could have merely and servilely followed Woide's text, we must have copied his errors, and could not have verified what he left ambiguous. In such a case our edition would have had no merit and no authority, except as a faithful copy of his text. His work has greatly lightened our labour, but the extensive use we have had to make of the original, has demonstrated that even so diligent and faithful an editor did not produce an absolutely perfect transcript.

The publishers and the actual editor are much indebted to the generous interest manifested by the Rev. W. Veitch of Edinburgh, who has minutely examined all the sheets as they came from the press, with a view to note any errata which might have crept into the volume. Happily his report is very brief, but the few errors which have been discovered, have been mostly detected by the kind assiduity of Mr. Veitch.

The work of the printer speaks for itself; it is a specimen of typography which does him much credit; it is both elegant and accurate, and much praise is due to him for his zealous care, which has materially lessened the inconveniences arising from the necessity of transmitting proof sheets between London and Leipzig.

And now with feelings of profound gratitude to the Divine Author of this book, who has permitted no impediment to retard its completion, we send it forth, earnestly hoping that it may do Him service by promoting the cause of revealed truth, and by affording profit to all students of Holy writ who may devote to it their attention.

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΥ ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

- α. περί τῶν μάγων.
- β. περί τῶν ἀναιρεθέντων παιδίων.
- γ. πρῶτος Ἰωάννης ἐκήρυξε βασιλείαν οὐρανῶν.
- δ. περί τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ.
- ε. περί τῶν μακαρισμῶν.
- ς. περί τοῦ λεπροῦ.
- ζ. περί τοῦ ἐκατοντάρχου.
- η. περί τῆς πενθερᾶς Πέτρου.
- θ. περί τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.
- ι. περί τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένου ἀκολουθεῖν.
- ια. περί τῆς ἐπιτιμῆσεως τῶν ὑδάτων.
- ιβ. περί τῶν δύο δαιμονιζομένων.
- ιγ. περί τοῦ παραλυτικοῦ.
- ιδ. περί τοῦ Ματθαίου.
- ιε. περί τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.
- ις. περί τῆς αἰμοῤῥούσης.
- ιζ. περί τῶν δύο τυφλῶν.
- ιη. περί τοῦ δαιμονιζομένου κωφοῦ.
- ιθ. περί τῆς τῶν ἀποστόλων διαταγῆς.
- κ. περί τῶν ἀποσταλέντων παρὰ Ἰωάννου.
- κα. περί τοῦ ξηρὰν ἔχοντος τὴν χεῖρα.
- κβ. περί τοῦ δαιμονιζομένου τυφλοῦ καὶ κωφοῦ.
- κγ. περί τῶν αἰτούντων σημεῖον.
- κδ. περί τῶν παραβολῶν.
- κε. περί Ἰωάννου καὶ Ἡρώδου.
- κς. περί τῶν πέντε ἄρτων καὶ δύο ἰχθύων.
- κζ. περί τοῦ ἐν θαλάσῃ περιπάτου.
- κη. περί τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ.
- κθ. περί τῆς Χανααῖας.
- λ. περί τῶν θεραπευθέντων ὄχλων.
- λα. περί τῶν ἑπτὰ ἄρτων.
- λβ. περί τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.
- λγ. περί τῆς ἐν Καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως.

λδ. περὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Χριστοῦ.
 λε. περὶ τοῦ σελήνιαζομένου.
 λς. περὶ τῶν αἰτούντων τὰ δίδραχμα.
 λζ. περὶ τῶν λεγόντων, τίς μείζων.
 λη. περὶ τῶν ἐκατὸν προβάτων παραβολή.
 λθ. περὶ τοῦ ὀφείλλοντος μύρια τάλαντα.
 μ. περὶ τῶν ἐπερωτήσαντων, εἰ ἔξεστιν ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα.
 μα. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος πλουτοῦ τὸν Ἰησοῦν.
 μβ. περὶ τῶν μισθουμένων ἐργατῶν.
 μγ. περὶ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
 μδ. περὶ τῶν δύο τυφλῶν.
 με. περὶ τοῦ ὄνου καὶ τοῦ πώλου.
 μς. περὶ τῶν τυφλῶν καὶ χωλῶν.
 μζ. περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς.
 μη. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων.
 μθ. περὶ τῶν δύο υἱῶν παραβολή.
 ν. περὶ τοῦ ἀμπελῶνος.
 να. περὶ τῶν κεκλημένων εἰς τὸν γάμον.
 νβ. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων διὰ τὴν κῆρσον.
 νγ. περὶ τῶν Σαδδουκαίων.
 νδ. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος νομικοῦ.
 νε. περὶ τῆς τοῦ Κυρίου ἐπερωτήσεως.
 νς. περὶ τοῦ ταλανισμοῦ γραμματέων καὶ Φαρισαίων.
 νζ. περὶ τῆς συντελείας.
 νη. περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας.
 νθ. περὶ τῶν δέκα παρθένων.
 ξ. περὶ τῶν τὰ τάλαντα λαβόντων.
 ξα. περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ.
 ξβ. περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον ὑπόρου.
 ξγ. περὶ τοῦ πάσχα.
 ξδ. περὶ τοῦ μυστικοῦ δείπνου.
 ξε. περὶ τῆς παραδόσεως τοῦ Ἰησοῦ.
 ξς. περὶ τῆς ἀρνήσεως τοῦ Πέτρου.
 ξζ. περὶ τῆς τοῦ Ἰούδα μεταμελείας.
 ξη. περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ*

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

1 [BIBΛΟΣ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.
 2 Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ. Ἰα-
 3 κώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· Ἰούδας δὲ
 ἐγέννησε τὸν Φαρίη καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρίη δὲ ἐγέννησε
 4 τὸν Ἑσράμ· Ἑσράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ· Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν
 Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· Ναασσών δὲ
 5 ἐγέννησε τὸν Σαλμών· Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὺξ ἐκ τῆς Ῥα-
 χάβ· Βοὺξ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβήδ ἐκ τῆς Ρούθ· Ὠβήδ δὲ ἐγέννησε
 6 τὸν Ἰεσσαί· Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλέα. Δαβὶδ
 7 δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομώντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου· Σολο-
 μῶν δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιά
 8 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά· Ἀσά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφάτ δὲ
 9 ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίας· Ὀζίας δὲ
 ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχαζ· Ἀχαζ δὲ
 10 ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν· Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ· Μανασ-
 11 σῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών· Ἀμών δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν· Ἰωσίας
 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοι-
 12 κείας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας
 ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ·
 13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλια-
 14 κείμ· Ἐλιακείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ· Ἀζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν]

* Codex ab initio Matth. usque ad Cap. XXV, 6, mutilus est. Lacu-
nam ex editione Milliana supplevimus.

- Ι. [Σαδώκ· Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ· Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν
 Ἐλιοῦδ· Ἐλιοῦδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε 15
 τὸν Ματθάν· Ματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε 16
 τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος
 Χριστός. πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαβὶδ, γενεαὶ δε- 17
 κατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γε-
 νεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ
 Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.
- Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης 18
 γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς,
 εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ 19
 αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίζειν, ἐβουλήθη
 λήθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγ- 20
 γελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων, Ἰωσήφ, υἱὸς Δαβὶδ,
 μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ, τὴν γυναῖκα σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ
 γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἑστίν Ἁγίου. τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις 21
 τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν
 ἁμαρτιῶν αὐτῶν. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν 22
 ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν 23
 γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ,
 ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. διεγερθεὶς 24
 δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος
 Κυρίου· καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν 25
 αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον· καὶ ἐκάλεσε
 τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

Κ Ε Φ. Β.

CAP. II.

- Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέ- 1
 ραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο
 εἰς Ἱερουσόλυμα, λέγοντες, ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰου- 2
 δαίων; εἰδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἠλθομεν]

- 3 [προσκυνῆσαι αὐτῷ. ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, II.
 4 καὶ πᾶσα Ἱερουσόλυμα μετ' αὐτοῦ· καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς
 ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν, ποῦ
 5 ὁ Χριστὸς γεννᾶται. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας·
 6 οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου, καὶ σύ, Βηθλεὲμ, γῆ
 Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἰ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ
 ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.
 7 τότε Ἡρώδης, λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν 5
 8 τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βη-
 θλεὲμ εἶπε, πορευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου·
 ἐπὶ δὲ εὗρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω
 9 αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ, ὁ
 ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἐστη
 10 ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρσαν χαρὰν
 11 μεγάλην σφόδρα· καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εὗρον τὸ παιδίον
 μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ,
 καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ θῶρα,
 12 χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ
 ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώ-
 ραν αὐτῶν.
- 13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται
 κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων, ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ
 τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν
 εἰπω σοί· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι
 14 αὐτό. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ
 15 νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τε-
 λευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ
 τοῦ προφήτου, λέγοντος, ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.
 16 τότε Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη II
 17 τέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. τότε ἐπλη-]

- II. [ρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, φωνὴ ἐν 18
 Ῥαμᾶ ἠκούσθη, θρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολλὸς, Ῥαχὴλ
 κλαίονσα τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ ᾔθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσὶ.
 τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ 19
 φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ, λέγων, ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ 20
 παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνή-
 κασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρ- 21
 λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ.
 ἀκούσας δὲ οὗτοι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου 22
 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ'
 ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐλθὼν κατέφυγεν 23
 εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν
 προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.]

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

- Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, 1
 κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, καὶ λέγων, μετανοεῖτε· ἤγ- 2
 γκε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ 3
 Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοι-
 μάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. αὐ- 4
 τὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἐνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ
 ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή αὐτοῦ ἦν 5
 ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα 6
 καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἔβα-
 πτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας 7
 αὐτῶν. ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρ-
 χομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, γεννήματα ἐχι-
 δνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8
 ποιήσατε οὖν καρποὺς ἁγίους τῆς μετανοίας· καὶ μὴ δόξετε λέγειν 9
 ἐν ἑαυτοῖς, πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
 δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείραι τέκνα τῷ Ἀβρα-]

- 10 [ἀμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν III.
 οὖν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλ-
 11 λεται. ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω 1α
 μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑπο-
 δήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ 1α
 12 πυρὶ. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαρίει τὴν ἄλωνα 1β
 αὐτοῦ, καὶ συναΐξει τὸν σίτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυ-
 ρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
 13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορ- 1γ
 14 δάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰωάν-
 νης διεκώλυεν αὐτὸν, λέγων, ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆ-
 15 ναι, καὶ σὺ ἐρχῇ πρὸς με; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς
 αὐτόν, ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπειν ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν 1δ
 16 δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς 1α
 ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ, ἀνεψώθησαν αὐτῷ οἱ
 οὐρανοί, καὶ εἶδε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαίνον ὥσει περιστεράν,
 17 καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα,
 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.]

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

- 1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἐρημον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος, πειρα- 1ε
 2 σθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ 1β
 3 νύκτας τεσσαράκοντα, ὥστερον ἐπεινάσε. καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ 1γ
 πειράζων, εἶπεν, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρ-
 4 τοι γένωνται. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, γέγραπται, οὐκ ἐπ' ἄρτω 1ε
 μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ
 5 διὰ στόματος Θεοῦ. τότε παραλαμβάνει αὐτόν ὁ διάβολος εἰς
 τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτόν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ,
 6 καὶ λέγει αὐτῷ, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέ-
 γραπται γὰρ, ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ
 ἐπὶ χειρῶν ἀρουσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα]

V. [ὕμιν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ
 λε μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. ὅς ἐάν οὖν 19
 λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω
 τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρα-
 νῶν· ὅς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ
 βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐάν μὴ περισσεύσῃ ἡ 20
 δικαιοσύνη ὑμῶν πλεον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ
 εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ἡκούσατε ὅτι ἐρρόβηθη 21
 τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσεις· ὅς δ' ἂν φονεύσῃ, ἐνοχος ἔσται τῇ
 κρίσει· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ 22
 εἰκῇ, ἐνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὅς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ,
 ῥακά, ἐνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ, μωρὲ, ἐνοχος
 ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ἐάν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν 23
 σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι
 κατὰ σοῦ, ἅψες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, 24
 καὶ ὑπάγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἔλθων
 λς ε πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύν, ἕως 25
 ὅτου εἰ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ· μήποτε σε παραδῷ ὁ ἀντίδικός τῷ
 κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν
 βληθῇς. ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδώσῃς τὸν 26
 λς ε ἔσχατον κοδράντην. ἡκούσατε ὅτι ἐρρόβηθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ μοιχεύ-
 σεις· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυ- 28
 μῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. εἰ δὲ ὁ ὀφ- 29
 θαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ·
 συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ
 σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει 30
 σε, ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόλη-
 ται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.
 ἐρρόβηθη δὲ, ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ 31
 ἀποστάσιον· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα 32
 αὐτοῦ, παρεκτός λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτήν μοιχεῖσθαι· καὶ
 ὅς ἐάν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται. πάλιν ἡκούσατε ὅτι] 33

[ἐρρόβηθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ V.
 34 τοὺς ὅρκους σου· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν· μὴ ὁμῶσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ
 35 οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν
 ἐστὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ
 36 μεγάλου βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι
 37 μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν,
 ναὶ ναὶ, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. λη
 38 ἡκούσατε ὅτι ἐρρόβηθη, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ
 39 ὀδόντος· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστεῖναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε
 ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιαγόνα, στρέφον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην·
 40 καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἅψες
 41 αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἓν, ὑπάγε λθ
 42 μετ' αὐτοῦ δύο. τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ
 43 δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς. ἡκούσατε ὅτι ἐρρόβηθη, ἀγαπήσεις τὸν
 44 πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγα- μ
 πᾶτε τοὺς ἐχθρούς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς
 ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, καὶ προσευχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεάζον-
 45 των ὑμᾶς, καὶ διωκόντων ὑμᾶς· ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν
 τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ
 46 ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ἐάν γὰρ ἀγαπήσῃτε
 τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ
 47 αὐτὸ ποιοῦσι; καὶ ἐάν ἀσπάσῃσθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί πε- μβ
 48 ρισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν; ἔσεσθε οὖν
 ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι.

ΚΕΦ. 6.

CAP. VI.

1 Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀν- μβ
 θρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε
 2 παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύ-
 νην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν
 ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀν-]

VI. [ἄνθρωπον· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σοὺ δὲ ποι- 3
 οὔντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου,
 ὥπως ἢ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων 4
 ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. καὶ ὅταν προσεύ- 5
 χῃ, οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ
 ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὥπως ἂν φα-
 νῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐ-
 τῶν. σὺ δὲ, ὅταν προσεύχῃ, εἰσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας 6
 τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ
 σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. προσευχό- 7
 μὲντοι δὲ μὴ βαττολογήσητε, ὥσπερ οἱ ἔθνηκοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ
 πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῇτε αὐτοῖς· οἶδε 8
 γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὃν χρειαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.
 οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· πότερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγία- 9
 σθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά
 σου, ὥς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον 11
 δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὥς καὶ ἡμεῖς 12
 ἀφίμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρα- 13
 σμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. ὅτι σοὺ ἐστὶν ἡ βασιλεία
 καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμὴν. ἐὰν γὰρ ἀφῇτε 14
 τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ
 ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῇτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα 15
 αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. ὅταν δὲ 16
 νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταί σκυθρωποί· ἀφανίζουσι
 γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὥπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες·
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων 17
 ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι· ὥπως μὴ φα- 18
 νῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ·
 καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.
 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς 19
 καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέ-
 πτουσι· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς] 20

[οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ VI.
 21 κλέπτουσιν. ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἐστὶ καὶ ἡ καρ-
 22 δία ὑμῶν. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν ὁ
 23 ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· ἐὰν
 δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται.
 24 εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστὶ, τὸ σκότος πόσον; οὐδεὶς
 δύναται δυοὶ κυρίους δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἑνα μισήσει, καὶ τὸν
 ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀντιτίθεται, καὶ τοῦ ἐτέρου καταφρονήσει.
 25 οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμμωνᾷ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ
 μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίητε· μὴδὲ τῷ
 σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσῃσθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλείον ἐστι τῆς τροφῆς,
 26 καὶ τὸ σῶμα· τοῦ ἐνδύματος; ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐ-
 ρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς
 ἀποθήκας, καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς
 27 μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσ-
 28 θεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἑνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί
 μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐξάνει· οὐ
 29 κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ
 30 δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὥς ἐν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ
 ἀγροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ
 31 Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; μὴ
 οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περι-
 32 βαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πα-
 33 τὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι ζητεῖτε τούτων ἀπάντων· ζητεῖτε δὲ
 πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ
 34 ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν· μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν
 αὔριον· ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἐαυτοῦ. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ
 ἡ κακία αὐτῆς.]

ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII.

^{νβ} [Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθήτε· ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσε- ¹
^{να} σθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. τί δὲ βλέ- ²
^ε πεις τὸ κόρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ ³
σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, ⁴
ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ, ἡ δοκὸς ⁵
ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; ὑποκριτὰ, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ⁶
ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ⁷
ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί· μηδὲ βά- ⁸
^{νβ} λητε τοῖς μαργαρίτας ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε κατα- ⁹
^{νγ} πατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες φήξωσιν ¹⁰
^ε ὑμᾶς. αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρεσθε· κρού- ¹¹
ετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ¹²
ζητῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. ἡ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ¹³
ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει ¹⁴
αὐτῷ; καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς, ¹⁵
πονηροὶ ὄντες, οἰδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, ¹⁶
πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς ¹⁷
^{νδ} αἰτουῦσιν αὐτόν; πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ¹⁸
^{νε} ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ ¹⁹
νόμος καὶ οἱ προφῆται. εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι ²⁰
πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώ- ²¹
λειαν, καὶ πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· ὅτι στενὴ ἡ ²²
πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλί- ²³
^{νε} γοι εἰσὶν οἱ εὕρισκοντες αὐτήν. προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδο- ²⁴
^{νδ} προφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ²⁵
^{νε} ἔσωθεν δὲ εἰσὶ λύκοι ἄρπαγες. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσε- ²⁶
^ε σθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν, ἢ ἀπο ²⁷
^{νη} τριβύλων σῦκα; οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ²⁸
^ε ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. οὐ δύνα-] ²⁹

[ται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σα- VII.
19 πρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. πᾶν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν
20 καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν
^{νθ} 21 αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, ^γ
εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ ^ε
22 θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ^ε
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύ-
σαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν. καὶ τῷ σῷ ὀνό-
23 ματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι
οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν
ἀνομίαν.
24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ ποιεῖ ^ε
αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ; ὅστις φκοδόμησε τὴν
25 οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ πο-
ταμοὶ καὶ ἐπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέειπον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,
26 καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ πᾶς ὁ ἀκούων
μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθήσεται
ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις φκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον.
27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἐπνευσαν οἱ ἄνεμοι,
καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτῶσις ^{εβ}
28 αὐτῆς μεγάλη. καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ^β
29 λόγους τούτους, ἐξεπλήρουντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν
γὰρ διδάσκων αὐτούς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμ-
ματεῖς.

ΚΕΦ. Η.

CAP. VIII.

1 Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἡκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι ^{εγ}
2 πολλοί· καὶ ἰδοὺ, λεπρὸς ἐλθὼν προσεκύνη αὐτῷ, λέγων, Κύριε,
3 ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο
αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκα-
4 θάρισθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὦρα μηδεὶν]

VIII. [εἰπὴς· ἀλλὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

Ζ
Ξ
Υ
Εἰσελθόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθεν αὐτῷ 5
ἐκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου 6
βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. καὶ λέγει 7
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 8
ἐκατόνταρχος ἔφη, Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην
εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγον, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. καὶ 9
γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἔξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώ-
τας· καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, ἔρχου,
καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, ποιήσον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκού- 10
σας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν, ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὑροῦν. λέγω δὲ ὑμῖν, 11
ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσιν, καὶ ἀνακλιθήσονται
μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐ-
ρανῶν· οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ 12
ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
Ξ
Ε
καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἐκατοντάρχῳ, ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας 13
γεννηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

II
Ξ
Β
Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πεν- 14
θεράν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρεσσουσαν, καὶ ἤψατο τῆς χει- 15
ρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει
αὐτοῖς. ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζόμενους 16
πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς
ἐχοντας ἐθεράπευσεν· ὅπως πληρωθῇ τὸ φηθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ 17
προφήτου, λέγοντος, αὐτὸς τὰς ἁσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς
νόσους ἐβάστασεν.

I
Ε
Θ
Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτόν, ἐκέλευσεν ἀπελ- 18
θεῖν εἰς τὸ πέραν. καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ, δι- 19
δάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι, ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ 20
Ἰησοῦς, αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα·]

[νοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κε- VIII.
21 φαλὴν κλίνῃ. ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε,
22 ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι
23 τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθη- 1Α
24 σαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν 1Β
τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς
25 δὲ ἐκάθειδε. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤγειραν αὐτόν,
26 λέγοντες, Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς, τί
δειλοὶ ἐστέ, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγεγρεῖς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ
27 τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμα-
σαν, λέγοντες, ποταπὸς ἐστὶν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θά-
λασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

28 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεση- 113
νῶν, ὑπῆντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερ-
χόμενοι χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ
29 ἐκείνης· καὶ ἰδοὺ, ἔκραξαν, λέγοντες, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ
30 τοῦ Θεοῦ; ἡλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; ἦν δὲ μακρὰν
31 ἅπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. οἱ δὲ δαίμονες παρε-
κάλουν αὐτόν, λέγοντες, εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελ-
32 θεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑπάγετε. οἱ
δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδοὺ, ὥρ-
μησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρηνοῦ εἰς τὴν θάλασ-
33 σαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι. οἱ δὲ βόσκοντες ἐφυγον, καὶ
ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονι-
34 ζομένων. καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ·
καὶ ἰδόντες αὐτόν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX.

1 Καὶ ἐμβαῖς εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πό- 11
2 λιν. καὶ ἰδοὺ, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνῃς βεβλη- 12

1X. [μένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπε τῷ παραλυτικῷ, θάρσει, τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. καὶ ἰδοὺ, τινὲς 3 τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, οὗτος βλασφημεῖ. καὶ ἰδὼν ὁ 4 Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν, ἵνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πο- νηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί γὰρ ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, 5 ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, ἔγχειραι καὶ περιπάτει; ἵνα 6 δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφι- ναι ἁμαρτίας, (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ,) ἔγερθεῖς ἀρὸν σου τὴν κλίνην, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν 7 οἶκον αὐτοῦ. ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν, 8 τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

1Δ
σα
β Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον 9 ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. καὶ ἔγενετο αὐτοῦ ἀνακειμέ- 10 νου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες οἱ 11 Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας 12 εἶπεν αὐτοῖς, οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἱατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστίν, ἔλεον θέλω, καὶ οὐ 13 θυσίαν· οὐ γὰρ ἤλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετά- νοιαν. τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες, 14 διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλὰ, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ 15 τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύ- σονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νη- 16 στεύουσιν. οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ἑαυτοῦ ἀγνάφου ἐπὶ 17 ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χειρὸν σχίσμα γίνεται. οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκὸς πα- 18 λαιός· εἰ δὲ μῆγε, ρήγνυνται οἱ ἀσκοὶ, καὶ ὁ οἶνος ἐκχέεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκὸς καινούς, καὶ ἀμφοῖτερα συντηροῦνται.]

18 [Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ, ἄρχων ἐλθὼν προσεκύ- νει αὐτῷ, λέγων, ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ 19 ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. καὶ ἐγερ- 20 θεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἥψατο τοῦ 21 κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, ἐάν μόνον 22 ἥψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφείς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπε, θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. 23 καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς ἀνλητὰς καὶ τὸν ὄχλον 24 θορυβούμενον, λέγει αὐτοῖς, ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κορά- 25 σιον, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠρέθη τὸ κορά- 26 σιον. καὶ ἐξῆλθεν ἡ φῆμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κραζόντες καὶ λέγοντες, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβὶδ. ἐλ- 28 θόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, πιστεῦτε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ, 29 ναί, Κύριε. τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, κατὰ τὴν 30 πίστιν ὑμῶν γεννηθῆτω ὑμῖν. καὶ ἀνεψῆχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, ὁρᾶτε μηδεὶς γι- 31 νωσκέτω. οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον 33 κωφὸν δαιμονιζόμενον. καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, ὅτι οὐδέποτε ἐφάνη 34 οὕτως ἐν τῷ Ἰσραὴλ. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, δι- 36 τὰς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν 37 ἐκλελυμένοι καὶ ἐρξίμιοι ὥσει πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. τότε λέ-

IX. [γινε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὁ μὲν θεωρισμὸς πολλὸς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεῆθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θεωρισμοῦ, ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας 38 εἰς τὸν θεωρισμὸν αὐτοῦ.]

CAP. X.

ΚΕΦ. I.

16
οθ
β

Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς 1 ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. τῶν δὲ δώδεκα ἀποστό- 2 λων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, 3 καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος· Σίμων ὁ Κανανίτης, καὶ Ἰούδας Ἰσκα- 4 ριώτης ὁ καὶ παραδούς αὐτόν.

π α

Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας αὐ- 5 τοῖς, λέγων, εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε, καὶ εἰς πόλιν Σαμα- ρειτῶν μὴ εἰσέλθῃτε· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ 6 ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες, 7 ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ἀσθενούντας θεραπεύετε, 8 λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε. δω- 9 ρεᾶν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. μὴ κτήσῃσθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, 9 μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, μὴ πῆραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο 10 χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστίν. εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθῃτε, ἐξετά- 11 σατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κακεὶ μέναιτε, ἕως ἂν ἐξέλθῃτε. εἰσερ- 12 χόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν. καὶ ἐὰν μὲν ἢ ἡ 13 οἰκία ἄξια, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ἢ ἡ ἀξία, ἢ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. καὶ ὅς ἐὰν μὴ δέξηται 14 ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν 15 ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.]

X.
πς
ε

16 [Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνε- σθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. 17 προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συν- 18 ἔδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε· ἐνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον 19 αὐτοῖς καὶ τοῖς ἐθνέσιν. ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνή- 20 σῃτε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ᾧρᾳ τί 21 πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ 22 γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθή- 23 σεται. ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν 24 ἄλλην. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσῃτε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, 25 ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν 26 διδάσκαλον, οὐδὲ δούλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. ἀρκετὸν τῷ 27 μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δούλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβούλ ἐκάλεσαν, πόσω 28 μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ; μὴ οὖν φοβηθῇτε αὐτούς· οὐδὲν 29 γὰρ ἔστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἰπατε ἐν τῷ φωτί· 30 καὶ ὃ εἰς τὸ οὐς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων. καὶ μὴ φοβηθῇτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ 31 δυναμένων ἀποκτείνειν· φόβηθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ 32 ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γένει. οὐχὶ δύο στρουθία ἀσφαρίου πωλεῖται; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πωλεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ 33 πατρὸς ὑμῶν· ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμη- μέναι εἰσὶ. μὴ οὖν φοβηθῇτε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. 32 πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω ἀγὰρ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώ- 33 πων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ ἐγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ]

πς
απ η
βπ θ
ιγ
γ
γ αγ β
βγ γ
εγ δ
β

X. ⁴⁸ [ἐν οὐρανοῖς. μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν 34
⁴⁹ γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ διχα- 35
⁵⁰σαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς
⁵¹ μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· καὶ ἐχθροὶ 36
⁵² τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ 37
⁵³ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ,
⁵⁴ οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὅς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ 38
⁵⁵ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. ὁ εὐρὼν τὴν ψυχὴν αὐ- 39
⁵⁶τοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνκεν ἐμοῦ
⁵⁷εὐρήσει αὐτήν. ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δε- 40
⁵⁸χόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ δεχόμενος προφήτην 41
⁵⁹εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος
⁶⁰δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήψεται· καὶ ὅς ἐάν 42
⁶¹ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς
⁶²ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν
⁶³αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI.

⁶⁴ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθη- 1
⁶⁵ταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς
⁶⁶πόλεσιν αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τὰ ἔργα 2
⁶⁷τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἰ 3
⁶⁸ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 4
⁶⁹εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες ἀπαγγέilate Ἰωάννη, ἃ ἀκούετε καὶ
⁷⁰βλέπετε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι· λεπροὶ καὶ 5
⁷¹θαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν· νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ
⁷²εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν, ὅς ἐάν μὴ σκανδαλισθῇ ἐνδ 6
⁷³ἐμοί. τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις 7
⁷⁴περὶ Ἰωάννου, τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεῖσασθαι; κάλα-
⁷⁵μον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον 8
⁷⁶ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες]

9 [ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλείων εἰσὶν· ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφή- XI.
¹⁰την; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου· οὗτος γὰρ ἔστι 97
¹¹περὶ οὗ γέγραπται, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ
¹²προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἐμπροσθέν σου. ἀμὴν 98
¹³λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγγίγεται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου
¹⁴τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μεί- 99
¹⁵ζων αὐτοῦ ἔστιν. ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως 100
¹⁶ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιάσται ἀρπάξουσιν
¹⁷αὐτήν. πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προεφή-
¹⁸τευσαν· καὶ εἰ θέλετε δεῖξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων 101
¹⁹ἐρχεσθαι. ὁ ἔχων ὅτα ἀκούειν, ἀκουέτω. τίς δὲ ὁμοιώσω τὴν γε- 102
²⁰νεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδαρίοις ἐν ἀγοραῖς καθημένοις, καὶ
²¹προσφωνοῦσι τοῖς ἐταίροις αὐτῶν, καὶ λέγουσιν, ἡυλῆσαμεν ὑμῖν,
²²καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνησαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. ἦλθε
²³γὰρ Ἰωάννης μῆτε ἐσθίειν μῆτε πίνων, καὶ λέγουσι, δαιμόνιον ἔχει.
²⁴ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίειν καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν, ἰδοὺ,
²⁵ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν.
²⁶καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς.

20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖ- 97
²¹σται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. οὐαὶ σοι, Χοραζὶν, οὐαὶ
²²σοι, Βηθσαιδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις
²³αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πόλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν.
²⁴πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ
²⁵κρίσεως, ἢ ὑμῖν. καὶ σὺ, Καπερναοὺμ, ἢ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψω- 98
²⁶θεῖσα, ἕως ἄδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ
²⁷δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν σοὶ, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. πλὴν
²⁸λέγω ὑμῖν, ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως,
²⁹ἢ σοὶ. ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ἐξομολο- 99
³⁰γοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας
³¹ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. ναί
³²ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἐμπροσθέν σου. πάντα 100
³³μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν]

XI.
ειβ
γ
ειγ

[υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. δεῦτε πρὸς με 28 πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, ἀγὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρῶτός 29 εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου ἑλα- 30 φρόν ἐστιν.

ΚΕΦ. ΙΒ.

CAP. XII.

ειδ
β

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν 1 σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυν καὶ ἐσθίειν. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ, ἰδοὺ, 2 οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν, ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ 3 εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε ἐπείνασεν αὐτός καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ 4 τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξον ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς λερεῦσιν μόνοις; ἢ οὐκ ἀνέγνωτε 5 ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ λερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναιτίοι εἰσι; λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων 6 ἐστὶν ὧδε. εἰ δὲ ἐγνώκατε τί ἐστίν, ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν, 7 οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. κύριος γὰρ ἐστὶ καὶ τοῦ σαβ- 8 βάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

ΚΑ
εις
β

Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. καὶ 9 ἰδοὺ, ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασιν θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, τίς ἐσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἔξει 11 πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐρερεῖ; πόσω οὖν διαφέρει ἄν- 12θρωπος προβάτου; ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. τότε 13 λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιής ὡς ἡ ἄλλη. οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβού-] 14

XII.

15 [λιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. ὁ δὲ 16 Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας· καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα 17 μὴ φανερόν αὐτὸν ποιήσωσιν· ὅπως πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, ἰδοὺ, ὁ καὶς μου, ὃν ἠρέετσα· ὁ ἀγαπη- 18 τός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ· οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυ- 19 γάσει· οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. κάλα- 20 μον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει· 21 ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νίκην τὴν κρίσιν. καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιούσι.

22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν 23 καὶ βλέπειν. καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον, μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαβὶδ; οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμο- 25 νίων. εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία 26 μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται. καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται 27 ἡ βασιλεία αὐτοῦ; καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ 29 δαιμόνια, ἄρα ἐφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἢ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δῇσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν 30 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει; ὁ μὲν ὦν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστί. καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα 31 ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ Πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις. καὶ ὅς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν]

XII.

ε^{κδ}

[τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, 33
καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ
τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώ-

σκεται. γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ 34

οὗντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

ο^κ_ε ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας ἐκβάλλει 35

τὰ ἀγαθὰ· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκ-

βαλλει πονηρά. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ἄργον, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν 36

οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. ἐκ γὰρ 37

τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

ΚΓ Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, 38

λέγοντες, διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. ὁ δὲ ἀπο-

κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ·

καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωανᾶ τοῦ προ-

φήτου. ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωανᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας 40

καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἐστὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ

τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. ἄνδρες Νινευίται ἀναστή-

σονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν

αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωανᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεον

Ἰωανᾶ ὧδε. βασιλίσσα νότου ἐγεγνήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς 42

γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περσῶν

τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ, πλεον Σολο-

μῶντος ὧδε. ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀν-

θρώπου, διέρχεται δι' ἀνδρῶν τόπων, ζητοῦν ἀνάπανσιν, καὶ

οὐχ εὐρίσκει. τότε λέγει, ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν 44

ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον καὶ κε-

κοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ 45

ἐπτὰ ἑτέρα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ·

καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν

πρώτων. οὕτως ἐστὶ καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

ο^λ_β Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ 46

ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰσπήκισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλήσαι. εἶπε] 47

[δὲ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστήκασιν, XII.
48 ζητοῦντές σοι λαλήσαι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ,
49 τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου; καὶ τίνας εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; καὶ ἐκτεί-
νας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ
50 μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ
πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ
μήτηρ ἐστί.

ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII.

1 Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξεληθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐκάθητο ^{ο^λ_α}
2 παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί,
ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ
3 τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει. καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, ΚΔ
4 λέγων, ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. καὶ ἐν τῷ σπείρειν
αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ, καὶ κατέ-
5 φαγεν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν
6 πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· ἡλίου
δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξη-
7 ράνθη. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκαν-
8 θαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν,
καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκάτον, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.
9 ὁ ἔχων ὅτα ἀκούειν ἀκουέτω. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπον
10 αὐτῷ, διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
11 αὐτοῖς, ὅτι ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν
12 οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, ^{ο^λ_β}
καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθησεται
13 ἀπ' αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέ- ^{ο^λ_γ}
ποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνι-
14 οῦσι. καὶ ἀναπληροῦται ἐπ' αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαίου, ἡ λέ-
γουσα, ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέ-
15 ψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδῃτε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τοῦ-]

XIII. [του, καὶ τοῖς ὡς βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμυσαν· μήποτε ἰδῶσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὡσιν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς. ὡμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα ὡμῶν, ὅτι ἀκούει. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφητῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

Ἔμεις οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπειρόντος. παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἐρχεται ὁ πονηρὸς, καὶ ἀρπάξει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρῶδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται. ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τοῦτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιὼν· ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, ὡμοιωθῇ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπειρόντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἄγρῳ αὐτοῦ. ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐσπεῖρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἐσπεῖρας ἐν τῷ σῷ ἄγρῳ; πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζιζάνια; ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ, θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; ὁ δὲ ἔφη, οὐ· μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσῃτε ἅμα αὐτοῖς τὸν σίτον. ἄφετε συναξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ]

[δῆσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σίτον XIII. συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.]

Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἐσπεῖρεν ἐν τῷ ἄγρῳ αὐτοῦ· ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶ, καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἥως οὗ ἐξυμώθη ὅλον. ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· ὅπως πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου· ἐρεῦξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

Τότε ἀφῆκε τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς· καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἄγρου. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· ὁ δὲ ἄγρος ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ· ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια τοῦ αἰῶνος ἐστὶν· οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοι εἰσιν. ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἐστὶ ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου. ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἄγγελους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἐστὶ ὁ κλανθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκούετω. πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἄγρῳ, ὃν εὐρὼς ἄνθρωπος ἔκρυψε· καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἄγρον ἐκεῖνον. πάλιν ὁμοία]

XIII. [ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπων ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς
μαργαρίτας· ὃς εὐρὼν ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέ- 46
πρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἡγόρασεν αὐτόν. πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ 47
βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ
ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ· ἣν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαν- 48
τες ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς·
ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ 49
τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονη-
ροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον 50
τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βορυγμὸς τῶν ὀδόντων.
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, συνήκατε ταῦτα πάντα· λέγουσιν αὐτῷ, 51
ναί, κύριε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθη- 52
τευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ὁμοίός ἐστιν ἀνθρώπῳ
οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ
παλαιά.

^{ομα} Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, 53
μετῆρεν ἐκείθεν· καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν 54
αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς καὶ
λέγειν, πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; οὐχ οὕτως 55
ἐστὶν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ,
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσῆς καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας;
καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; πόθεν οὖν τούτῳ 56
^{ομβ} ταῦτα πάντα; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 57
αὐτοῖς, οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ
ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ θυνάμεις πολλὰς, διὰ 58
τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV.

^{κε} ^{ομγ} ^β Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοήν 1
Ἰησοῦ, καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, οὐτέτις ἐστὶν Ἰωάννης ὁ Βαпти- 2
στής· αὐτὸς ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνά- 3
^{ομβ} μεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰω-]

[άννην ἔδωκεν αὐτὸν καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυ- XIV.
4 ναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης,
5 οὐκ ἔξεστὶ σοὶ ἔχειν αὐτήν. καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτείνειν, ἐφο-
6 βήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. γενεσίῳ δὲ ^{ομε}
ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος
7 ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ· ὅθεν μεθ' ὄρκου ὠμολόγησεν
8 αὐτῇ δοῦναι ὃ ἂν αἰτήσῃται. ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς
αὐτῆς, δός μοι, φησὶν, ὥδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
9 Βαπτιστοῦ. καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς, διὰ δὲ τοὺς ὄρκους καὶ
10 τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι· καὶ ἐμψας ἀπεκεφά-
11 λισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ
12 πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν
13 αὐτό· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. καὶ ἀκούσας ὁ Ἰη- ^{ομε}
σοῦς ἀνεχώρησεν ἐκείθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν.
καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ περὶ ἀπὸ τῶν
πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ^{κε}
15 ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. ὁψίας δὲ γε- ^{ομα}
νομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, ἔρημός
ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους,
16 ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐ χρειαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς
17 ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, οὐκ ἔχομεν ὥδε εἰ μὴ πέντε
18 ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. ὁ δὲ εἶπε, φέρετέ μοι αὐτοὺς ὥδε.
19 καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, καὶ λα-
βὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν
οὐρανὸν, εὐλόγησε· καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους,
20 οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἐφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν·
21 μάλ' ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλή-
ρεις. οἱ δὲ ἐσθιόντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς
γυναικῶν καὶ παιδίων.]

XIV.
KZ
ρηηεμθ
β
υγ

ορν

ορνβ

ορνβ

CAP. XV.
KH
ορνδ

[Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι 22
εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ
τοὺς ὄχλους. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' 23
ἰδίαν προσεύξασθαι. ὁψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ. τὸ δὲ 24
πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυ-
μάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς 25
ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ 26
ιδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχ-
θησαν, λέγοντες, ὅτι φάντασμα ἔστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἐκρα-
ξαν. εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, θαρσεῖτε· ἐγὼ 27
εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύριε, εἰ 28
σὺ εἶ, κέλευσόν με πρὸς σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. ὁ δὲ εἶπεν, ἐλθέ. 29
καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα,
ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφο-
βήθη· καὶ ἄρξάμενος καταποντίζεσθαι ἐκραξε, λέγων, Κύριε, 30
σῶσόν με. εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο 31
αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; καὶ ἐμβάν- 32
των αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ 33
ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.
Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ. καὶ 34
ἐπιγινόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς 35
ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας
τοὺς κακῶς ἔχοντας· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα μόνον ἄψων- 30
ται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἦψαντο, διε-
σώθησαν.

ΚΕΦ. ΙΕ.

Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμματεῖς καὶ 1
Φαρισαῖοι, λέγοντες, διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουνσι τὴν 2
παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας
αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, διατί] 3

[καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν XV.
4 ὑμῶν; ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο, λέγων, τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ
τὴν μητέρα· καὶ, ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευ-
5 τάτω· ὑμεῖς δὲ λέγετε, ὅς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, δῶρον, ὃ
ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν
6 μητέρα αὐτοῦ· καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παρά-
7 δοσιν ὑμῶν. ὑποκριταί, καλῶς προεφῆτευσε περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας,
8 λέγων, ἐγγίξει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χεῖλεσί
9 με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδιά αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. ματὴν δὲ
σέβονταιί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.
10 καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς, ἀκούετε καὶ συνίετε.
11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ
12 ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. τότε 99f
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπον αὐτῷ, οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι
13 ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε,
πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζω- 99s
14 θήσεται. ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοὶ εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυ- 99s
15 φλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. Ἀποκριθεὶς δὲ 99s
16 ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. ὁ δὲ
17 Ἰησοῦς εἶπεν, ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐπω νοεῖτε, ὅτι πᾶν
τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς
18 ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς
19 καρδίας ἐξέρχεται, κακείνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἐκ γὰρ τῆς καρ-
20 δίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροὶ, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι,
21 κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. ταῦτά ἐστι τὰ κοινούντα τὸν
ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
22 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου ΚΘ
καὶ Σιδῶνος. καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων
ἐξελθοῦσα ἐκραύγασεν, αὐτῷ λέγουσα, ἐλέησόν με, κύριε, υἱὲ
23 Δαβὶδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη
αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐ-
24 τὸν, λέγοντες, ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὑπισθὲν ἡμῶν. ὁ δὲ] 99η

XV. [ἀποκριθεὶς εἶπεν, οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολω-
 εν^θ 5 λότα οἴκου Ἰσραὴλ. ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ, λέγουσα, 25
 Κύριε, βοήθει μοι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν 26
 τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. ἡ δὲ εἶπε, ναί, 27
 κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιγίων τῶν πιπτόν-
 των ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. τότε ἀποκριθεὶς ὁ 28
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω
 σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

Λ Καὶ μεταβὰς ἐκείθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς 29
 Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ. καὶ προσῆλθον 30
 αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κω-
 φοὺς, κυλλοὺς, καὶ ἐτέρους πολλοὺς, καὶ ἐβόων αὐτοὺς παρὰ
 τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς· ὥστε τοὺς 31
 ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὕμναις,
 λα^α 32 5 χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν
 τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς
 αὐτοῦ εἶπε, σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς
 προσμένουσίν μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι. καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς
 νῆστες οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ λέγουσιν 33
 αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι,
 ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, πό- 34
 35 5 σους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθυῖδια. καὶ ἐκέ-
 λευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ 36
 ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μα-
 37 5 θηταῖς αὐτοῦ, οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ. καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ 37
 ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπυ-
 38 5 ρίδας πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίουτες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς 38
 γυναικῶν καὶ παιδίων. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ 39
 πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγδαλά.

ΚΕΦ. Ιε.

CAP. XVI.

εξ^α 5 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες] 1

2 [ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδείξαι αὐτοῖς. ὁ δὲ^{XVI.}
 εξ^β ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὅψιās γενομένης λέγετε, εὐδία· πυρρᾶζει^ε
 3 γὰρ ὁ οὐρανός. καὶ πρῶτ', σήμερον χειμῶν· πυρρᾶζει γὰρ στυ-
 γνάζων ὁ οὐρανός. ὑποκριταί, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ
 γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;
 4 γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δο-
 εξ^γ 5 θήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωάννου τοῦ προφήτου. καὶ καταλι-
 πῶν αὐτοὺς, ἀπῆλθε.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρ-^{AB}
 6 5 5 τοὺς λαβεῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ
 7 τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν^{εξ^ε}
 8 5 5 ἑαυτοῖς, λέγοντες, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς
 εἶπεν αὐτοῖς, τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους
 9 οὐκ ἐλάβετε; οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους
 10 τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; οὐδὲ τοὺς
 11 ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε; πῶς
 οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης
 12 τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων; τότε συνῆκαν, ὅτι οὐκ εἶπε προσ-
 13 5 5 εἶναι ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρι-
 14 5 5 σαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου^{ΔΓ'}
 ἡρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων, τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι^{εξ^ς}
 14 εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; οἱ δὲ εἶπον, οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν
 βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν· ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν, ἢ ἓνα τῶν προ-
 15 10 5 φητῶν. λέγει αὐτοῖς, ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς
 δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε, σὺ εἰ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ^{εξ^δ}
 17 ζῶντος. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, μακάριος εἰ, Σίμων^{εξ^ε}
 18 5 5 Βάρ Ἰωάννα, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατὴρ
 19 μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. κἀγὼ δὲ σοὶ λέγω, ὅτι σὺ εἰ Πέτρος, καὶ
 ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι
 19 5 5 ᾧδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. καὶ θώσω σοὶ τὰς κλεῖς τῆς βα-
 σιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται]

COD. ALEX.

3

XVI. [δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται
^{εξθ} λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. τότε διεστέλλατο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 20
 ἵνα μηδενὶ εἰπωσιν, ὅτι αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός. ἀπὸ τότε 21
 ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δει αὐτὸν
 ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
 καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ
^{εξθ} ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπι- 22
 τιμᾶν αὐτῷ, λέγων, Ἰλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. ὁ δὲ 23
 στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ, ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, σκάνδαλόν
^{ροβ} μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. τότε 24
 ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθαι,
 ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολου-
 θεῖτω μοι. ὅς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει 25
 αὐτήν· ὅς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὕρησει
 αὐτήν· τί γὰρ ὠφελείται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερ- 20
 δῇσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλ-
^{ροα} λαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐρχεσθαι 27
 ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ τότε
^{ροβ} ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰς 28
 τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γενύσονται θανάτου, ἕως
 ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ
 αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΖ.

CAP. XVII.

ΑΔ Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκω- 1
 βον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς
 ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ 2
 ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ῥοδιά αὐτοῦ ἐγένε-
 νετο λευκά ὡς τὸ φῶς. καὶ ἰδοὺ, ὥφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ 3
 Ἰλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε 4
 τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλὸν ἔστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποι-]

[ἤσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ μίαν XVII.
 5 Ἠλίᾳ. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλῃ φωτεινῇ ἐπεσκέασεν
 αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, οὗτός ἐστιν ὁ
 6 υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ ἀκού-
 σαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν
 7 σφόδρα. καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν, Ἐγέρ-
 8 θητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν,
 9 οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. καὶ καταβαινόντων
 αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, μηδενὶ
 εἰπῆτε τὸ ὄραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.
 10 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, τί οὖν οἱ ^{ρογ}
 11 γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἔλθαι πρῶτον; ὁ δὲ Ἰησοῦς
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ἠλίας μὲν ἐρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκα-
 12 ταστήσει πάντα· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέ-
 γνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ
 13 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. τότε συνῆκαν οἱ
 μαθηταί, ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.
 14 Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄν- ^{ΛΗ}
 15 θρωπος γονυπετῶν αὐτῷ, καὶ λέγων, κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ^{ροδ}
 ὅτι σεληνιαῖται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, ^β
 16 καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ προσήνεγκα αὐτόν τοῖς μαθηταῖς
 17 σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτόν θεραπεῦσαι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
 Ἰησοῦς εἶπεν, ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι
 18 μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτόν ὧδε. καὶ
 ἐπειλμῆσεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον,
 19 καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. τότε προσελθόντες ^{ροε}
 οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον, διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνή-
 20 θημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, διὰ τὴν ἀπιστίαν
 ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως,
 ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται·
 21 καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται,
 εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.]

XVII.
ροσ
β

[Ἀναστρεφόμενων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ 22
Ἰησοῦς, μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀν-
θρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθεῖ- 23
ται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

Λς
ροσ

Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθον οἱ τὰ δι- 24
δραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον, ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ
τελεῖ τὰ διδραχμα; λέγει, ναί. καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, 25
προέφθασεν αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασι-
λεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν
αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, ἀπὸ τῶν ἄλλο- 26
τρίων. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. ἵνα δὲ 27
μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεῖς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε
ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἴχθυϊν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ
στόμα αὐτοῦ, εὐρήσεις στατήρα· ἐκείνουν λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ
ἐμοῦ καὶ σοῦ.

ΚΕΦ. ΙΗ.

CAP. XVIII.

ΛΖ
ροη
β

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, 1
τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; καὶ προσκαλε- 2
σάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ εἶπεν, 3
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῇτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ
μὴ εἰσελθῇτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὅστις οὖν ταπει- 4
νώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. καὶ ὅς ἐάν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἐν ἐπὶ 5
τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· ὅς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μι- 6
κρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, συμφέρεי αὐτῷ, ἵνα κρε-
μασθῇ μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ
ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδα- 7
λων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀν-
θρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου 8
ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἐκκοψον αὐτὰ καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ.]

ροπ
ς

[καλὸν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλὸν, ἢ δύο ΧVΙΗ.
9 χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. καὶ
εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν καὶ βάλε ἀπὸ
σοῦ· καλὸν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ
10 δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γένναν τοῦ πυρός.
11 ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσῃτε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ 9πα
ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ
12 πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ 11Π
ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. τί ὑμῖν δοκεῖ, ἐὰν γένηται τι 9πβ
ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἐν ἐξ αὐτῶν· οὐχὶ
ἀφελὲς τὰ ἐννενηκονταεννέα, ἐπὶ τὰ ὅρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ
13 πλανώμενον; καὶ ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα τοῖς
14 μὴ πεπλανημένοις. οὕτως οὐκ ἐστὶ θέλημα ἑμπροσθεν τοῦ πα-
τρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἰς τῶν μικρῶν τού-
15 των. ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὑπάγε καὶ ἐλεγξον 9πγ
αὐτόν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας
16 τὸν ἀδελφόν σου· ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἓτι ἓνα 9πδ
ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν
17 ῥῆμα. ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ
τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡς περὶ ὁ ἔθνικὸς καὶ ὁ τε-
18 λώνης. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσῃτε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδε- 9πε
μένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσῃτε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυ-
19 μένα ἐν τῷ οὐρανῷ. πάλιν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνή- 9πς
σωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενή-
20 σεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὐ γὰρ εἰσὶ δύο
ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.
21 Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, κύριε, ποσάκις ἁμαρ- 9πζ
τήσῃ εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἐπτάκις;
22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, οὐ λέγω σοι, ἕως ἐπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδο-
23 μηκοντάκις ἑπτά. διὰ τοῦτο ὁμοιωθῇ ἡ βασιλεία τῶν οὐρα- 11Θ
νῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅς ἡθέλησε συναῖραι λόγον μετὰ τῶν]

ΛΘ
ροπη

XVIII. [δούλων αὐτοῦ. ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ 24
εἰς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, 25
ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρᾶθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν οὖν ὁ 26
δούλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί,
καὶ πάντα σοι ἀποδώσω. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου 27
ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. ἐξελθὼν δὲ 28
ὁ δούλος ἐκείνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὠφείλειεν
αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων, ἀπόδος
μοι ὅ τι ὀφείλεις. πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας 29
αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν, λέγων, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα
ἀποδώσω σοι. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς 30
φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδῶ τὸ ὀφειλόμενον. ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι 31
αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφοδρὰ· καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν
τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα. τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν 32
ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ, δοῦλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν
ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι 33
τὸν σύνδουλόν σου, ὥς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα; καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος 34
αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῶ πᾶν τὸ
ὀφειλόμενον αὐτῷ. οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει 35
ὑμῖν, ἂν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν
ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

ΚΕΦ. ΙΘ.

CAP. XIX.

ο^{πδ}
ε Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετήρην 1
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ
Ἰορδάνου. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν 2
M αὐτοὺς ἐκεῖ· καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι περιράζοντες αὐτὸν, 3
καὶ λέγοντες αὐτῷ, εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ 4
ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐ-
τούς, καὶ εἶπεν, ἔνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πα-] 5

[τέρα καὶ τὴν μητέρα· καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, XIX.
6 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ
7 σὰρξ μία· ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέθευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. λέ-
γουσιν αὐτῷ, τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστα-
8 σίου, καὶ ἀπολύσαι αὐτήν; λέγει αὐτοῖς, ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν
σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολύσαι τὰς γυναῖκας
9 ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν
ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ
10 ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται. λέγουσιν
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ
11 τῆς γυναικὸς, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, οὐ πάντες
12 χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι,
οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι,
οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι,
οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς, διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ
δυναμένοος χωρεῖν χωρεῖτω.
13 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδίᾳ, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, ο^{γβ}
14 καὶ προσεύχεται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν, ἄφετε τὰ παιδιά, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με·
15 τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. καὶ ἐπιθεὶς
16 αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκείθεν. καὶ ἰδοὺ, εἷς προσελθὼν
εἶπεν αὐτῷ, διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν
17 αἰώνιον; ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγα-
18 θὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τή-
19 ρησον τὰς ἐντολάς. λέγει αὐτῷ, ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, τὸ,
10 οὐ φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρή-
20 σεις· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· καὶ, ἀγαπήσεις τὸν
πλησίον σου ὥς σεαυτόν. λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, πάντα ταῦτα
21 ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ; ἔφη αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρ-
χοντα, καὶ δὸς πτωχοῖς· καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ
22 δεῦρο, ἀκολούθει μοι. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον] ο^{γδ}
β

XIX. [ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. ὁ δὲ Ἰησοῦς 23 εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, 24 εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυπήματος ραφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. ἀκούσαντες δὲ οἱ 25 μαθηταὶ αὐτοῦ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες, τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, παρὰ ἀνθρώποις 26 τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατόν ἐστι. τότε 27 ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσάμεν σοι· τί ἄρα ἐστὶ ἡμῖν; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 28 αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρινόντες τὰς 29 δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, 30 καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, 30 καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

ΚΕΦ. Κ.

CAP. XX.

^{MB}
^σ Ὅμοια γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, 1 ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτ' μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ θηναρίου τὴν 2 ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. καὶ ἐξελθῶν 3 περὶ τὴν τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς. καλένοις εἶπεν, ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ 4 ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν ἐξελθῶν περὶ 5 ἑκτὴν καὶ ἐνάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως. περὶ δὲ τὴν ἑν- 6 δεκάτην ὥραν ἐξελθῶν, εὗρεν ἄλλους ἐστῶτας ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοῖς, τί ὥδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; λέγουσιν 7 αὐτῷ, ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς, ὑπάγετε καὶ

8 [ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε. ὥσας δὲ XX. γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, κά-
λεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρχάμενος
9 ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑν-
10 δεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ θηνάριον. ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμι-
11 σαν ὅτι πλεονα λήφονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ θηνάριον. λαβόν-
12 τες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου, λέγοντες, ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχα-
13 τας τὸ βῆρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἐνὶ
14 αὐτῶν, ἐταίρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ θηναρίου συνεφώνησάς μοι; ἄρον
15 τὸ σὸν καὶ ὑπάγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὥς καὶ σοί· ἢ
οὐκ ἐξεστὶ μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ φθαλμός σου πο-
10 νηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι,
καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.
17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβε τοὺς ^{σβ}
18 δώδεκα μαθητάς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἰδοὺ,
ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδο-
θήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι· καὶ κατακρινουσιν
19 αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι
καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. ^{ΜΓ}
20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ ^{σβ}
21 τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῇ, τί θέλεις; λέγει αὐτῷ, εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ
22 δύο υἱοί μου, εἰς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἰς ἐξ ἐυωνύμων, ἐν τῇ
23 βασιλείᾳ σου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖ-
σθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν, καὶ τὸ
23 βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; λέγουσιν αὐτῷ, δυ-
24 νάμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς, τὸ μὲν ποτήριόν μου πῖεσθε, καὶ τὸ
βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθί-
24 σαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἐυωνύμων μου, οὐκ ἐστὶν ἐμὸν δοῦ-
25 ναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασαι ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου. καὶ ἀκούσαντες ^{σγ}
25 οἱ δέκα ἠγανάκησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσ-]

XX. [καλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατα-
κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ 26
οὕτως δὲ ἐστὶ ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέ-
σθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος· καὶ ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, 27
ἔστω ὑμῶν δοῦλος. ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακο- 28
νηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ
πολλῶν. καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχῶ, ἠκολούθησεν αὐτῷ 29
ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδοὺ, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδὸν, ἀκού- 30
σαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν, λέγοντες, ἐλέησον ἡμᾶς, κύ-
ριε, υἱὸς Δαβὶδ. ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσω- 31
σιν. οἱ δὲ μείζον ἔκραζον, λέγοντες, ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε, υἱὸς
Δαβὶδ. καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπε, τί 32
θέλετε ποιήσω ὑμῖν; λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν 33
ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀφθαλ- 34
μῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ.

ΚΕΦ. ΚΑ.

CAP. XXI.

ME
σε
β

Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγὴ πρὸς 1
τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητὰς, λέ- 2
γων αὐτοῖς, πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν· καὶ
εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαν-
τες ἀγάγετέ μοι. καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τί, εἰρεῖτε, ὅτι ὁ Κύριος 3
αὐτῶν χρειὰν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. τοῦτο δὲ ὅλον 4
γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,
εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών, ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἐρχεται σοι, πρᾶϋς 5
καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν ὑπόζυγιον. πορευ- 6
θέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω 7
αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. ὁ δὲ πλει- 8
στος ὄχλος ἐστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἐκο-]

9 [πτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννουν ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ XXI.
ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες, σθ
ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
10 Κυρίου· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς α
Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα, τίς ἐστὶν οὗτος;
11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ
12 Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας. καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν σικ
τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε,
13 καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλοῦντων τὰς περιστερὰς. καὶ λέγει
αὐτοῖς, γέγραπται, ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· Mε
14 ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ σιβ
15 τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἰδόν- σιγ
τες δὲ οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, ε
καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, ὡσαννὰ
16 τῷ υἱῷ Δαβὶδ, ἠγανάκτησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ, ἀκούεις τί οὗτοι
λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, ναί. οὐδέποτε ἀνέγνωτε, σιδ
17 ὅτι ἐκ στόματος νηπιῶν καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; καὶ σ
καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἡυλί-
σθη ἐκεῖ.
18
19 Πρωτὰς δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπεινάσας· καὶ ἰδὼν MZ
συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν
αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ, μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς
20 γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκὴ. καὶ
ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες, πῶς παραχρῆμα ἐξη-
21 ράνθη ἡ συκὴ; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω σιγ
ὑμῖν, ἐάν ἐχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῇτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς
ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὄρει τοῦτου εἰπῇτε, ἄρθῃτι καὶ βλήθῃτι
22 εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν σιγ
τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, λήψετε.
23 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ διδά- MII
σκοντι οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, ἐν] β

XXI. [ποιᾶ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ἐρωτήσω ὑμᾶς κατὰ λόγον 24 ἓνα, ὃν ἐὰν εἰπητέ μοι, καὶ γὰρ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀν- 25 θρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες, ἐὰν εἰπω- μεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, διατί οὐκ ἐπιστενύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἰπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες 20 γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην. καὶ ἀποκριθέντες τῷ 27 Ἰησοῦ εἶπον, οὐκ οἶδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτοὶ, οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄν- 28 θρωπος εἶχε τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε, τέκνον, ὑπάγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. ὁ δὲ ἀποκρι- 29 θείς εἶπεν, οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε. καὶ 30 προσελθὼν τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, ἐγὼ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε. τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα 31 τοῦ πατρὸς; λέγουσιν αὐτῷ, ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν 32 ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστενύσατε αὐτῷ, οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελή- 33 θητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. 34 ἄνθρωπος τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὥρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ ῥο- 35 δόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 36 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους 37 αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωρούς, λαβεῖν τοὺς καρπούς αὐτοῦ· καὶ 38 λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους 39 δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. 40 ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων, ἐν- 41 τραπήσουται τὸν υἱὸν μου. οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν 42 εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνω-]

ΜΘ
σι η
ι

N
σι θ
β

39 [μεν αὐτὸν, καὶ κατασχόμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. καὶ λαβόν- XXI.
40 τες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκεῖ-
41 νοις; λέγουσιν αὐτῷ, κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς· καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδόσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ
42 τοὺς καρπούς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου
43 ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστή ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ
44 δοθήσεται ἔθναι ποιοῦντι τοὺς καρπούς αὐτῆς. καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λιμνήσει
45 αὐτόν. καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παρα- σκ
α
46βολὰς αὐτοῦ ἐγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· καὶ ζητοῦντες αὐ-
τὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

ΚΕΦ. KB.

CAP. XXII.

1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, ^{NA}
2 λέγων, ὡμοιωθῇ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ^ε
3 ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον
4 ἐλθεῖν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, εἰπατε τοῖς κεκλημένοις, ἰδοὺ, τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς
5 γάμους. οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς
6 δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. ἀκούσας δὲ ὁ βασι-
7 λεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσε τοὺς
8 φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε. τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλη-]

XXII. [μένον οὐκ ἦσαν ἄγιοι. πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, ὃ
καὶ ὅσους ἂν εὔρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. καὶ ἐξεληθόν- 10
τες οἱ δοῦλοι ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὔρον,
πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων.
σβ εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν 11
ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἐνδυμα γάμου· καὶ λέγει αὐτῷ 12
ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἐνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐπι-
μώθη. τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, δῆσαντες αὐτοῦ πό- 13
δας καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτε-
ρον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλανθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. πολλοὶ 14
γὰρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

NB
σχυ
β Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως 15
αὐτὸν παριδεύουσιν ἐν λόγῳ. καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μα- 16
θητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἑρωδιανῶν, λέγοντες, διδάσκαλε, οἶδα-
μεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις,
καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἄν-
θρώπων. εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καί- 17
σαρι, ἢ οὐ; γινούς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε, τί με 18
πειράζετε, ὑποκριταί; ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κῆνσου. 19
οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. καὶ λέγει αὐτοῖς, τίνος 20
ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; λέγουσιν αὐτῷ, Καίσαρος. τότε 21
λέγει αὐτοῖς, ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ
ΝΓ τῷ Θεῷ. καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον. 22

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγον- 23
τες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, διδά- 24
σκαλε, Μωσῆς εἶπεν, ἂν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμ-
βρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει
σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ 25
ὁ πρῶτος γαμήσας ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ 26
ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. 27
ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ] 28

29 [ἔσχον αὐτήν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, πλανᾶσθε, XXII.
30 μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. ἐν γὰρ τῇ
ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐγκαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ
31 Θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσι. περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, οὐκ
32 ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντος, ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς
Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς
33 Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδου- NΔ
35 καίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ἐπηρώτησεν εἰς ἐξ αὐτῶν σκε
36 νομικὸς, πειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων, διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ με-
37 γάλῃ ἐν τῷ νόμῳ; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ἀγαπήσεις Κύριον τὸν
Θεόν σου, ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ
38 τῇ διανοίᾳ σου. αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. δευτέρα δὲ
39 ὁμοία αὐτῇ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἐν ταύταις
40 ταῖς δυσιν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμνται.

41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰη- NE
42 σοῦς, λέγων, τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱὸς ἐστι; β
43 λέγουσιν αὐτῷ, τοῦ Δαβὶδ. λέγει αὐτοῖς, πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν
44 πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ; λέγων, εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ
μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον
45 τῶν ποδῶν σου. εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς
46 αὐτοῦ ἐστι; καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ σκε
ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι. β

ΚΕΦ. ΚΓ.

CAP. XXIII.

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, NΣ
2 λέγων, ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ σκε
3 οἱ Φαρισαῖοι· πάντα οὖν ὅσα ἂν εἰπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε
καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ
4 καὶ οὐ ποιοῦσι. δεσμεύουσι γὰρ φορτία βαρέα καὶ δυσβά- σκη
στακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ] ε

XXIII.

σκη
β

[δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐτά. πάντα δὲ τὰ ἔργα 5
αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύνουσι δὲ
τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων
αὐτῶν. φιλοῦσί τε τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς 6
πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς 7
ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἄββι, ἄββι· ὑμεῖς 8
δὲ μὴ κληθῆτε, ἄββι· εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ καθηγητὴς, ὁ Χριστός·
πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ 9
τῆς γῆς· εἰς γὰρ ἐστὶν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. μηδὲ 10
κληθῆτε καθηγηταί· εἰς γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ καθηγητὴς, ὁ Χριστός.
ὁ δὲ μεῖζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος. ὅστις δὲ ὑψώσῃ ἑαυτὸν 11
ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσῃ ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. οὐαὶ 12
ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς
οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο 13
λήψεσθε περισσότερον κρίμα. οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φα- 14
ρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμ-
προσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς
εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρι- 15
σαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν,
ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γέννηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γε- 16
έννης διπλότερον ὑμῶν. οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες, 17
ὅς ἂν ὁμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδὲν ἐστίν· ὅς δ' ἂν ὁμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ
τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. μωροὶ καὶ τυφλοὶ· τίς γὰρ μεῖζων ἐστίν, ὁ χρυ- 18
σὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν; καὶ, ὅς ἂν ὁμόσῃ ἐν τῷ θυ-
σιαστηρίῳ, οὐδὲν ἐστίν· ὅς δ' ἂν ὁμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω 19
αὐτοῦ, ὀφείλει. μωροὶ καὶ τυφλοὶ· τί γὰρ μεῖζων, τὸ δῶρον, 20
ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; ὁ οὖν ὁμόσας ἐν τῷ
θυσιαστηρίῳ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· 21
καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ ναῷ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικῶντι 22
αὐτόν· καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὁμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ 23
Θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. οὐαὶ ὑμῖν, γραμμα-
τεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἥδύοσμον]

σλδ
ε

[καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νό-XXIII.
μου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι
24 ἅκεῖνα μὴ ἀφιέναι. ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διυλίζοντες τὸν κώ- σλε
25 νοπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς, σλς
καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτη-
ρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ
26 ἀκрасίας. Φαρισαῖοι τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτη-
ρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γέννηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν.
27 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε σλε
τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσω-
28θεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. οὕτω καὶ
ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ
29 μεστοί ἐστε ὑποκρισεως καὶ ἀνομίας. οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ σλη
Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν,
30 καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, καὶ λέγετε, εἰ ἤμεν ἐν ταῖς
ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεν κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ
31 αἵματι τῶν προφητῶν. ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν σλθ
32 φονευσάντων τοὺς προφήτας· καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν
33 πατέρων ὑμῶν. ὅφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς
34 κρίσεως τῆς γεέννης; διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς σμ
προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ
σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν,
35 καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν. ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα
δίκαιον ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ τοῦ δικαίου,
ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ
36 ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ
37 τὴν γενεὰν ταύτην. Ἰερουσαλὴμ, Ἰερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς σμα
προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσά-
κις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὁρ-
38 νις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησας; ἰδοὺ,
39 ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἐρημος. λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδῃτε
ἀπ' ἄρτι, ἕως ἃν εἴπητε, εὐλόγημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.]

ΚΕΦ. ΚΔ.

CAP. XXIV.

^{σμβ}β [Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ προσῆλθον 1
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδείξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ 2
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇσεται.
^{ΝΖ}^{σμγ}^β Καθήμενου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον 3
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες, εἰπέ ἡμῖν, πότε ταῦτα
ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας
τοῦ αἰῶνος; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, βλέπετε, 4
μήτις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
λέγοντες, ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι.
Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοᾶς πολέμων. ὁρᾶτε, 5
μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω ἐστὶ τὸ τέλος.
ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· 7
^{σμβ}^α καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. πάντα 8
δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὧδίνων. τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ 9
ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν
^{σμε}^ι ἔθνων διὰ τὸ ὄνομά μου. καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ, καὶ 10
ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους· καὶ πολλοὶ 11
ψευδοπροφηταὶ ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς· καὶ διὰ 12
τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.
^{σμε}^ς ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὕτως σωθήσεται. καὶ κηρυχθήσεται 13
τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρ- 14
^{σμε}^ς τύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. καὶ τότε ἔξει τὸ τέλος. ὅταν οὖν ἴδητε 15
τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφή-
^{σμη}^β του, ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ· (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω·) τότε οἱ ἐν 16
τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη· ὁ ἐπὶ τοῦ θώματος μὴ κατα- 17
βαινέτω ἄρα τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. καὶ ὁ ἐν τῷ ἄγρῳ μὴ 18
^{σμη}^β ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἄρα τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γα- 19
στρί ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.]

20 [προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ἐν ^{σν}
21 σαββάτῳ. ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ^{σνα}
22 ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ^{σνβ}
ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ. διὰ ^{σνγ}
23 δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. τότε ἐάν ^{σνδ}
τις ὑμῖν εἴπῃ, ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. ^{σνε}
24 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσι ^{σνε}
σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ ^{σνε}
25 τοὺς ἐκλεκτούς. ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν. ἐάν οὖν εἰπωσιν ὑμῖν, ^{σνε}
26 ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐσεῖ, μὴ ἐξέλθῃτε· ἰδοὺ, ἐν τοῖς ταμείοις, ^{σνε}
27 μὴ πιστεύσητε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν ^{σνε}
καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ ^{σνε}
28 τοῦ ἀνθρώπου. ὅπου γὰρ ἐάν ᾖ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται ^{σνε}
29 οἱ ἄετοί. εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ^{σνε}
ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, ^{σνε}
καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν ^{σνε}
30 οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ ^{σνε}
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε κόφονται πᾶσαι αἱ ^{σνε}
φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἐρχόμε-
νον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
31 πολλῆς. καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φω-
νῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν
32 σεσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. ἀπὸ
δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν ᾗδῃ ὁ κλάδος αὐτῆς
33 θέρος· οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσχετε ὅτι
34 ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ
35 γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ^{ΝΗ}
36 παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. περὶ δὲ τῆς ^{σνε}
ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν ^{σνε}
37 οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος. ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ ^{σνε}
Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.]

XXIV. [ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, 38
 τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς
 ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτὴν, καὶ οὐκ ἐγνωσαν, ἕως 39
 ἡλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἐστὶ καὶ ἡ παρ-
^{σεβ} ουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἄρῳ· 40
 ὁ εἰς παραλαμβάνεται, καὶ ὁ εἰς ἀφίεται. δύο ἀλήθουσιν ἐν τῷ 41
^{σεγ} ^β μύλωνι· μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται. γρηγορεῖτε οὖν, 42
^{σεδ} ^β ὅτι οὐκ οἴδατε ποῖα ὥρα ὁ κύριος ὑμῶν ἐρχεται. ἐκεῖνο δὲ 43
 γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα φυλακῇ ὁ κλέπτῃς
 ἐρχεται, ἐργηρόρησεν αὐτὸν, καὶ οὐκ αὐτὸν εἰσεσε διορυγῆναι τὴν οἰ-
 κίαν αὐτοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ἡ ὥρα 44
^{σεε} οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐρχεται. τίς ἄρα ἐστὶν ὁ 45
 πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ
 τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ;
^{σεε} μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὕρησει ποι- 46
 οῦντα οὕτως. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐ- 47
^{σεε} τοῦ καταστήσει αὐτόν. ἂν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ 48
 καρδίᾳ αὐτοῦ, χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν, καὶ ἄρξῃται τύπτειν 49
 τοὺς συνδούλους, ἰσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθύοντων, ἥξει 50
 ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ
 ἣ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ 51
 τῶν ὑποκριτῶν θήσεται· ἐκεῖ ἐστὶ ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
 ὀδόντων.

ΚΕΦ. ΚΕ.

CAP. XXV.

^{ΝΘ}
^{σεη} Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτι- 1
 νες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ
 νυμφίου. πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ αἱ πέντε μωραί. 2
 αἵτινες μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' 3
 ἑαυτῶν ἔλαιον· αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις 4
 αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου-] 5

6 [οὐ, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ XXV.
 γέγονεν, ἰδοὺ, ὁ νυμφίος ἐρχεται]

INCIPIIT CODEX ALEXANDRINUS:

7 Ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρ-
 8 θέναι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. αἱ δὲ μωραὶ ταῖς
 φρονίμοις εἶπον, δότε ἡμῖν ἔλαιον ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες
 9 ἡμῶν σβέννυνται. ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι, μήποτε οὐκ
 ἀρκέσῃ ἡμεῖν καὶ ὑμεῖν· πορεύεσθαι μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ
 10 ἀγοράσατε ἑαυταῖς. ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἡλθεν ὁ νυμφί-
 11 ος· καὶ αἱ ἔτοιμαί εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ
 12 θύρα. Ὡστερον δὲ ἐρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθέναι, λέγουσαι, κύριε,
 13 κύριε, ἀνοιξον ἡμῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα
 14 ὑμᾶς. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. Ὡσπερ ^{σεθ}
 γὰρ ἄνθρωπος ἀποδήμων ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδω- ^{σο}
 15 κεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν· καὶ ὃ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ὃ ^ε
 δὲ δύο, ὃ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν
 16 εὐθέως. πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἐργάσατο ἐν αὐ-
 17 τοῖς, καὶ ἐκέρδησεν¹⁾ ἄλλα πέντε τάλαντα. ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ τὰ δύο
 18 ἐκέρδησεν καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. ὁ δὲ τὸ ἓν τάλαντον λαβὼν ἀπελθὼν
 19 ὥρυξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ
 δὲ χρόνον πολὺν ἐρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει
 20 μετ' αὐτῶν λόγον. προσελθὼν δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσ-
 ἤνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων, κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρ-
 21 ἔδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἐφη δὲ αὐ-
 τῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, εὖ²⁾, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς,
 ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.
 22 Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν, κύριε, δύο τάλαντά μοι
 23 παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἐφη αὐτῷ
 ὁ κύριος αὐτοῦ, εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ
 24 πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελ-
 θὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφώς εἶπεν, κύριε, ἐγνων σε ὅτι σκληρὸς
 εἰ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἐσπείρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διε-

1) ἐκέρδησεν, olim 1 m. ἐποίησεν. In marg. vv. 14, 15, ^{σεθ} ^{σο} vix leguntur;
 partim rescripta. 2) Hic, ut et infra v. 23, duae litterae post en erasae sunt.
 Olim en su.

XXV. σκόρπισας· καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἐκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν 25
τῇ γῇ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν 26
αὐτῷ, δοῦλε πονηρὲ καὶ ὀκνηρὲ, ἥθεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ
ἐσπεῖρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ 27
ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις· καὶ ἐγὼ ἐλθὼν ἐκομισάμην ἅν τὸ
ἐμὸν σὺν τόκῳ. ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ 28
ἐχοντι τὰ δέκα τάλαντα. Τῷ γὰρ ἐχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ 29
περισσευθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται
ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ τὸν ἄχρτον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώ- 30
τερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάν-
τες οἱ ἄγγιλοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ,
καὶ συναχθήσεται ἐμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ 32
αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ
τῶν ἐρίφων, καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν, τὰ δὲ ἐρίφια 33
ἐξ ἐναντίων. τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Λεῦτε, 34
οἱ ἡυλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμέ-
νην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ἐπίνασα γὰρ, καὶ 35
ἐδώκαταί μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην,
καὶ συνηγάγεταί με· γυμνὸς, καὶ περιεβάλεταί με· ἡσθένησα, 36
καὶ ἐπεσκέψασθαί με· ἐν φυλακῇ ἦμην, καὶ ἤλθατε πρὸς με. Τότε 37
ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες, κύριε, πότε σὲ ἰδο-
μεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν; πότε 38
δέ σε ἰδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, καὶ περιεβάλομεν;
πότε δέ σε ἰδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρὸς 39
σε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 40
ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐν τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχί-
στων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ ἐναντίων, πο- 41
ρεύεσθαι ἀπ' ἐμοῦ, οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ
ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. ἐπίνασα γὰρ, 42
καὶ οὐκ ἐδώκαταί μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με·
ξένος ἦμην, καὶ οὐ συνηγάγεταί με· γυμνὸς, καὶ οὐ περιεβάλεταί 43
με· ἀσθενὴς, καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθαί με. Τότε 44
ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ, λέγοντες, κύριε, πότε σὲ ἰδομεν πι-

νῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ XXV.
45 οὐ διηκονήσαμεν¹⁾ σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων, ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐν²⁾ τούτων τῶν ἐλαχίστων,
46 οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον·
οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

ΚΕΦ. Κς.

CAP. XXVI.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, ^{συνδ}
2 εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πᾶ-
σχα γέινεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυ-
3 ρωθῆναι. Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς³⁾ καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ^{σοφ}
πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου
4 Καϊάφα, καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν,
5 καὶ ἀποκτείνωσιν. Ἐλεγον δὲ, μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος
γένηται ἐν τῷ λαῷ.
6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ ^{σοφ}
7 λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα πολυ-
8 τίμον, καὶ κατέχευεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου. Ἰδόν-
9 τες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν, λέγοντες, εἰς τί ἡ ἀπώ-
10 λεια αὕτη; ἡδύνατο γὰρ τοῦτο πρᾶθῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι
11 τοῖς πτωχοῖς. Γινούς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, τί κόπους παρέ-
12 χεται τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἐργάσατο εἰς ἐμέ. πάντοτε ἔχε-
13 ται τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἔαν
14 κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τούτου ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ
15 ὁ ἐποίησεν αὕτη, εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν ^{σοφ}
16 δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς,
17 εἶπεν, τί θέλεταί μοι δοῦναι, καὶ γὰρ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ
18 ἔστησαν αὐτῶν τριάκοντα ἀργύρα· καὶ ἀπὸ τότε ἐξήτει εὐκαιρίαν
ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

1) διηκονήσαμεν. 1 m. videtur scripsisse διακονήσαμεν. 2) ἐν. Sic
M. S. pro ἐν. 3) αρχιερεῖς, sic Codex.

XXVI. Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀξύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, 17
λέγοντες αὐτῷ, ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;
Ὁ δὲ εἶπεν, ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δῖνα, καὶ εἰπατε αὐτῷ, 18
ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστιν· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθη-
τῶν μου. καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 19
καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.¹⁾ Ὁψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ 20
τῶν δώδεκα μαθητῶν. καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, ἀμὴν λέγω 21
ὑμῖν, ὅτι εἰς ἕξ ὑμῶν παραδώσει με. Καὶ λυποῦμενοι σφόδρα 22
ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ, ἕκαστος αὐτῶν, μήτι ἐγὼ εἰμι, κύριε; Ὁ δὲ 23
ἀποκριθεὶς εἶπεν, ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ,
οὗτός με παραδώσει. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέ- 24
γραπται περὶ ἐαυτοῦ· Οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, ἢ οὐκ ἐγενήθη 25
ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν
εἶπεν, μήτι ἐγὼ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ, σὺ εἶπας.
Ἐσθιόντων²⁾ δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ εὐχαρισ- 26
τήσας, ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπεν, λάβετε, φά-
γετε· τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου· Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχα- 27
ριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, πίνετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο 28
γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν
ἐκχυννόμενον εἰς ἅφεισιν ἁμαρτιῶν. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πῶ 29
ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας
ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
πατρὸς μου. Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 30
Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθαι ἐν 31
ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. Γέγραπται γάρ, πατάξω τὸν ποιμένα,
καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποιμένης. μετὰ δὲ τὸ 32
ἐγερωθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 33
Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ οὐδέ-
ποτε σκανδαλισθήσομαι. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι 34
ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρεῖς.

1) In summa pagina, [ξδ. περι του δειπνου] μυστικου. 2) ἐσθιόντων,
supra e lineola rubra initium paragraphi indicans.

35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, καὶν δέημαι¹⁾ σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρ-
νήσωμαι. ὁμοίως δὲ καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον. Τότε ἔρχεται μετ'
αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανεὶ. Καὶ λέγει τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ, καθείσατε αὐτοῦ, ἕως οὐ ἂν ἀπελθὼν προσεύξωμαι
37 ἐκεῖ. καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου,
38 ἤρξατο λυπεῖσθε καὶ ἀδημονεῖν. Τότε λέγει αὐτοῖς, περιλύπος
ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μένате ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ'
39 ἐμοῦ. Καὶ προσελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσ-
ευχόμενος, καὶ λέγων, πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω
ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ.
40 Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας,
καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, οὕτως οὐκ ἰσχύσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι
41 μετ' ἐμοῦ; γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς
42 πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Πάλιν
ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσεῦξατο, λέγων, πάτερ μου, εἰ οὐ
δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἔαν μὴ αὐτὸ πῶ, γενηθήτω
43 τὸ θέλημά σου. Καὶ ἐλθὼν εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας·
44 ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. καὶ ἀφῆς αὐτοὺς, ἀπελ-
45 θὼν προσεῦξατο πάλιν, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν. Τότε ἔρχεται
πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ λέγει αὐτοῖς, καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ
ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
46 παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθαι, ἄγωμεν. ἰδοὺ,
47 ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.²⁾ Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, Ἰού-
δας εἰς τῶν δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολλὸς μετὰ
μαχαίρων καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων
τοῦ λαοῦ.
48 Ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων, ὃν
49 ἔαν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. καὶ εὐθέως, προσ-
50 ἐλθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν, χαῖρε, ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ὁ
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ἐταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες
51 ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. καὶ
ἰδοὺ, εἰς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασεν τὴν μά-

1) μαι. Sic Codex, pro με. 2) In summa pagina ξε. περι της παρα-
δοσεως του Ιησου, argumentum capituli quod a ver. 48 inchoat.

XXVI. χαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἀπόστρεψόν σου τὴν 52
 τγ μᾶχαιραν εἰς τὸν τύπον αὐτῆς· Πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν
 ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέ- 53
 σαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεό-
 νων ἀγγέλων; πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ 54
 τδ γενέσθαι; Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, ὥς ἐπὶ 55
 ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαिरῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέ-
 ραν ἐκαθεξόμεν πρὸς ὑμᾶς διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσα-
 ταί με. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προ- 56
 τς φητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἐφυγον. Οἱ δὲ 57
 α κρατίσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα,
 τς ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. Ὁ δὲ Πέτρος 58
 ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως· καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος.

τθ β Οἱ¹⁾ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον 59
 ἐξήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως θανατώσουσιν αὐτὸν καὶ οὐκ εὗρον· καὶ πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύ- 60
 τθ ρων, οὐκ εὗρον. Ὡς τερτον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομαρτυρεῖς
 εἶπον,²⁾ οὗτος ἔφη, δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ 61
 διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς 62
 εἶπεν αὐτῷ, οὐδὲν ἀποκρίνῃ τί οὐτοί σου³⁾ καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ 63
 Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ
 τει ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, σὺ εἶπας. 64
 α πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὀφείσθαι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθή-
 μενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν
 τιν τοῦ οὐρανοῦ. Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διεβρόχεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέ- 65
 τιβ γων, ὅτι ἐβλασφήμησεν τί ἐτι χρειάν ἐχομεν μαρτύρων; Ἴδε, νῦν
 ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκρι- 66
 α θέντες εἶπον, ἐνοχος θανάτου ἐστίν. Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ 67

1) Summae columnae adscriptus est titulus ξς. περὶ της αρνησεως του [Πετρον]. 2) ψευδομαρτυρες ειπον, a 2 m. rescriptum. 1 m. videtur scripsisse μαρτυρες ειπον. 3) σου correctum a 2 m. c σοι, 1 m.

68 πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐράπισαν, λέ-XXVI.
 γοντες, προφήτευσον ἡμῖν, Χριστὲ, τίς ἐστίν ὁ παῖσας σε;

69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ προσῆλθεν αὐτῷ τιδ
 α μία παιδίσκη, λέγουσα, καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.
 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἐμπροσθεν αὐτῶν πάντων, λέγων, οὐκ οἶδα τί λέ-
 71 γεις. Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, ἰδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ τιδ
 α λέγει αὐτοῖς ἐκεῖ, καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. καὶ
 72 πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὄρκου, ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. μετὰ
 73 μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ, ἀληθῶς καὶ
 74 σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλειὰ σου δηλὸν σε ποιεῖ.¹⁾ τότε ἤρξατο
 καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. καὶ
 εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

75 Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος αὐτῷ, τιδ
 β ὅτι πρὶν ἢ ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν
 ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

ΚΕΦ. ΚΖ.

CAP. XXVII.

1 Πρωίας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ τιδ
 β οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατώσαι αὐτόν·
 2 Καὶ δῆσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτόν Ποντίῳ Πι- τιδ
 α λάτῳ τῷ ἡγεμόνι.
 3 Τότε ἰδὼν Ἰουδᾶς ὁ παραδιδούς αὐτόν, ὅτι κατεκρίθη, μετα- τιδ
 μεληθεὶς ἀπέστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ
 4 τοῖς πρεσβυτέροις, λέγων, ἡμαρτον παραδοὺς αἷμα ἁθῶν. οἱ δὲ
 5 εἶπον, τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ,
 6 ἀνεχώρησεν· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγγεατο. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ
 ἀργύρια εἶπον, οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπὶ τιμῇ
 7 αἵματος ἐστίν. συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν
 8 ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖ-
 9 νος ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμερον. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰη-
 ρεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια,
 τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἔδω-
 10 καν²⁾ αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι Κύριος.

1) In marg. superiore [ξς. περι της] του Ιουδα μεταμελειας. 2) εδωκαν in 2 m., fortasse pro εδωκεν 1 m.

^{τκ} α Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστὶ ἐμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπρωώτησεν αὐ- 11
^{τκ} α τὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰη-
^{τκ} α δ σουὺς ἔφη αὐτῷ, σὺ λέγεις. Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ 12
^{τκ} α δ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. τότε λέ- 13
^{τκ} α δ γει αὐτῷ ὁ Πειλάτος, οὐκ ἀκούεις πόσα σοὺ καταμαρτυροῦσιν¹⁾; καὶ 14
^{τκ} α δ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγε-
^{τκ} α β μόνον λίαν. Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῶ ὄχλῳ 15
^{τκ} α δ δέσμιον, ὃν ᾗθελον. Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον 16
^{τκ} α δ Βαραββᾶν. συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πειλάτος, τίνα 17
^{τκ} α δ θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χρι- 18
^{τκ} α δ στόν; ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνου παρέδωκαν αὐτόν. Καθημένου δὲ 19
^{τκ} α δ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ,
^{τκ} α δ λέγουσα, μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σή-
^{τκ} α δ μερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι 20
^{τκ} α δ ἐπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν
^{τκ} α δ ἀπολύσωσιν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς, τίνα θέλετε 21
^{τκ} α δ ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον, Βαραββᾶν. Λέγει αὐτοῖς 22
^{τκ} α δ ὁ Πειλάτος, τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγου-
^{τκ} α δ σιν πάντες, σταυρωθήτω. ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη, τί γὰρ κακὸν ἐποίη- 23
^{τκ} α δ σεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες σταυρωθήτω. Ἰδὼν δὲ ὁ 24
^{τκ} α δ Πειλάτος, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λα-
^{τκ} α δ βῶν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων,
^{τκ} α δ ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου τοῦ δικαίου· ὑμεῖς ὤψεσθε.
^{τκ} α δ καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ 25
^{τκ} α δ τὰ τέκνα ἡμῶν. Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· τὸν δὲ 26
^{τκ} α δ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ. Τότε οἱ στρα- 27
^{τκ} α δ τιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον,
^{τκ} α δ συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὄλην τὴν σπεῖραν· καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, 28
^{τκ} α δ περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην· καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ 29
^{τκ} α δ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ἐν τῇ
^{τκ} α δ δεξιᾷ αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἐμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπεζον
^{τκ} α δ αὐτῷ δέροντες, χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἐμπτύσαν- 30
^{τκ} α δ τες εἰς αὐτόν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν

1) Sic Codex: Woide habet καταμαρτυροῦσαι, sed male.

^{τλ} 5 31 αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ἐνέπεξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ
^{τλ} α ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ εἰμάτια αὐτοῦ· καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ
^{τλ} α 32 σταυρώσαι. Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι
^{τλ} α 33 Σίμωνα· τούτον ἡγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ
^{τλ} α ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅς ἐστιν λεγόμενος κρα-
^{τλ} α 34 νίου τόπος, Ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ
^{τλ} α 35 γευσάμενος οὐκ ᾗθελεν πιεῖν. Σταυρώσαντες δὲ αὐτόν, διμερί-
^{τλ} α 36 σαντο τὰ εἰμάτια αὐτοῦ, βάλοντες κλῆρον. Καὶ καθημένοι ἐτή-
^{τλ} α 37 ρουν αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν
^{τλ} α αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην, οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
^{τλ} α 38 δαίων. Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ
^{τλ} α 39 εἰς ἐξ ἐωνυμίων. Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν,
^{τλ} α 40 κεινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, ὁ καταλύων τὸν
^{τλ} α ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ
^{τλ} α 41 τοῦ Θεοῦ, καὶ καταβῆθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. Ὁμοίως οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαί-
^{τλ} α 42 ζοντες μετὰ τῶν γραμματαίων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον, ἄλλους
^{τλ} α ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστίν, κατα-
^{τλ} α 43 βάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύομεν αὐτῷ. πέποιθεν ἐπὶ
^{τλ} α τὸν Θεόν· ῥυσάσθω αὐτόν, εἰ θέλει¹⁾ αὐτόν· Εἶπεν²⁾ γὰρ, ὅτι
^{τλ} α 44 Θεοῦ εἰμι υἱός. τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ οἱ συνσταυρωθέντες αὐ-
^{τλ} α 45 τῷ ὠνείδιζον αὐτόν. Ἀπὸ δὲ ἑκτῆς ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶ-
^{τλ} α 46 σαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης· Περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβύησεν
^{τλ} α ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Ἥλι, Ἥλι, λιμὰ σαβαχθανεῖ; τοῦτ'
^{τλ} α 47 ἔστιν, Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλειπες; τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ
^{τλ} α 48 ἐστῶτων ἀκούσαντες ἔλεγον, ὅτι Ἥλειαν φωνεῖ οὗτος. Καὶ
^{τλ} α εὐθὺς ὁραμὼν εἰς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπύγγον, πλήσας τε
^{τλ} α 49 ὄξους, καὶ περιθεὶς καλᾶμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν· οἱ δὲ λοιποὶ
^{τλ} α 50 ἔλεγον, ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἥλιος σώσων αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰη-
^{τλ} α 51 σοὺς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. Καὶ ἰδοὺ,
^{τλ} α τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω·

1) εἰ θέλει αὐτόν. Post θέλει rasura, et αὐτόν in initio sequentis lineae, cuius reliquae literae etiam crasae sunt, super rasura rescriptum. 2) εἶπεν — αὐτόν. omnia rescripta, quinque lineis crasis, et reliquis 2 m. rescriptis. Quaedam bis scripta fuisse videntur. — In marg. sup. ἔη. περι της αιτησεως του σωμ[ατος του Κυριου].

Καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν· καὶ τὰ μνημεῖα 52
ἀνεώχθη, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη,
καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον 53
εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἐκατόνταρ- 54
χος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμόν
καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, ἀληθῶς Θεοῦ
υἱὸς ἦν οὗτος. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ μακρόθεν θεωροῦ- 55
σαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, δια-
κονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ 50
τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
Ὁψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀρι- 57
μαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσεν τῷ Ἰησοῦ.
οὗτος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ, ᾔτησατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε 58
ὁ Πειλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα.
Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι κα- 59
θαρᾷ, καὶ ἐθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν 60
ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν ἐπὶ τῇ θύρᾳ τοῦ
μνημείου, ἀπῆλθεν. Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἄλλη 61
Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου. Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις 62
ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φα-
ρισαῖοι πρὸς Πειλάτον, λέγοντες, κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος 63
ὁ πλάνος εἶπεν ἐτι ζῶν, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. κέλευσον 64
οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλ-
θόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἰπωσιν τῷ λαῷ,
ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς 65
πρώτης. Ἐφη δὲ αὐτοῖς ὁ Πειλάτος, ἔχετε κουστωδιά· ὑπάγετε, 66
ἀσφαλίσασθε ὡς οἰδατε. οἱ δὲ πορευθέντες ἡσφάλισαν τὸν τάφον 66
σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κωστωδίας.)

1) κωστωδίας, sic pro κουστωδίας.

ΚΕΦ. ΚΗ.

CAP. XXVIII.

1 Ὁπὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν 2^{τυβ}
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον.
2 καὶ ἰδοὺ, σεισμός ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβάς
ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ
3 ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ
4 ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὥσει χιῶν. Ἀπὸ δὲ τοῦ φόρου 1) ἐσεισθησαν
5 οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο ὡς νεκροί. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος 2^{τυβ}
εἶπεν ταῖς γυναῖξιν, μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν
6 ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. οὐκ ἔστιν ὧδε· ἡγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπεν.
7 δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ κύριος. καὶ ταχὺ πορευ-
θεῖσαι εἰπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν·
καὶ ἰδοὺ, προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθαι.
8 ἰδοὺ, εἶπον ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ 2^{τυβ}
φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς
9 αὐτοῦ. ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ
ἰδοὺ, Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων, χαίρετε. αἱ δὲ προσ-
ελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.
10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγεῖlate
τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ
11 με ὄψονται. Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κου-
στωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦ-
12 σιν πάντα τὰ γενόμενα. Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυ-
τέρων, συμβουλίον τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς
13 στρατιώταις, λέγοντες, εἰπατε, ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς
14 ἐλθόντες ἐκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων, καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ
τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερί-
15 μους ποιήσομεν. Οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδι-
δάχθησαν. καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς
16 σήμερον. Οἱ δὲ ἔνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς

1) φορου, sic pro φοβου.

XXVIII. τὸ ὄρος οὐ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύ- 17
νησαν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίδασκαν. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλη- 18
σεν αὐτοῖς, λέγων, Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ
γῆς· Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐ- 19
τοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύ-
ματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· 20
καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας
τοῦ αἰῶνος. ἀμήν¹).

ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΥ
ΑΙ ΠΕΡΙΟΧΑΙ.

- α. περὶ τοῦ δαιμονιζομένου.
- β. περὶ τῆς πενθηρᾶς Πέτρου.
- γ. περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.
- δ. περὶ τοῦ λεπροῦ.
- ε. περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.
- ς. περὶ Λευὶ τοῦ τελῶνου.
- ζ. περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος χεῖρα.
- η. περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς.
- θ. περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπόρου.
- ι. περὶ τῆς ἐπιτιμῆσεως τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θαλάσσης.
- ια. περὶ τοῦ λεγεῶνος.
- ιβ. περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.
- ιγ. περὶ τῆς αἰμορροῦσης.
- ιδ. περὶ τῆς διαταγῆς τῶν ἀποστόλων.
- ιε. περὶ Ἰωάννου καὶ Ἡρώδου.
- ισ. περὶ τῶν πέντε ἄρτων.
- ιζ. περὶ τοῦ ἐν θαλάσῃ περιπάτου.
- ιη. περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ.
- ιθ. περὶ τῆς Φοινικίσσης.
- κ. περὶ τοῦ μογιλάου.
- κα. περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων.
- κβ. περὶ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.
- κγ. περὶ τοῦ τυφλοῦ.
- κδ. περὶ τῆς ἐν Καισαρίᾳ ἐπερωτήσεως.
- κε. περὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Ἰησοῦ.
- κς. περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.
- κζ. περὶ τῶν διαλογιζομένων τίς μείζων.
- κη. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων Φαρισαίων.
- κθ. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος αὐτὸν πλουσίου.
- λ. περὶ τῶν νῶν Ζεβεδαίου.
- λα. περὶ Βαλτιμαίου.
- λβ. περὶ τοῦ πῶλου.
- λγ. περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς.

CODEX ALEX.

1) ἀμήν. 2 m.: subscriptio εὐαγγελίου etc. 2 m.

- λδ. περί ἀμνησινακίας.
 λε. περί τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον ἀρχιερέων καὶ γραμματαίων, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς;
 λς. περί τοῦ ἀμπελῶνος.
 λς. περί τῶν ἐγκαθιζόντων διὰ τὸν κῆνσον.
 λη. περί τῶν Σαδδουκαίων.
 λθ. περί τῶν γραμματαίων.
 μ. περί τῆς τοῦ Κυρίου ἐπερωτήσεως.
 μα. περί τῆς τὰ δύο λεπτά.
 μβ. περί τῆς συντελείας.
 μγ. περί τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας.
 μδ. περί τῆς ἀλιψάσης τὸν Κύριον μύρου.
 με. περί τοῦ πάσχα.
 μς. περί παραδόσεως προφητείας.
 μς. ἀρνήσεις Πέτρον.
 μη. περί τῆς αἰτίσεως τοῦ Κυριακοῦ σώματος.¹⁾

1) Titulus periocharum Marci 2 m. periochae autem ipsae 1 m.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.*

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

- ¹/₂ Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· ὡς γέ-
 γραπται ἐν τοῖς προφήταις, Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου
 πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἐμπροσθέν σου.
 3 Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· εὐθείας
 4 ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ
 ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφθειν ἁμαρτιῶν.
 5 Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ Ἰερο-
 σολυμεῖται· καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ'
 6 αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ἦν δὲ Ἰωάννης
 ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώην δερματίνην περὶ τὴν
 7 ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἰσθίον ἀκριδᾶς καὶ μέλι ἄγριον. Καὶ ἐκήρυσσε,
 λέγων, ἔρχεται ὁ ἰσχυρὸς μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ ἴμι¹⁾ ἱκανὸς κύ-
 8 ψας λύσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ μὲν ἐβά-
 πτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.
 9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρετ
 τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην.
 10 καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ἶδεν σχιζομένους τοὺς
 οὐρανοὺς, καὶ τὸ Πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαίνον ἐπ' αὐτόν·
 11 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός,
 12 ἐν ᾧ εὐδόκησα. Καὶ εὐθέως τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν
 13 ἔρημον. καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα, πειραζόμε-
 νος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ ἄγγελοι διη-
 κόνουν αὐτῷ.
 14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι Ἰωάννην ἦλθεν Ἰησοῦς εἰς τὴν Γα-
 15 λιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, λέ-

* Titulus [εὐαγγελί]ον κατὰ Μάρκον, literis antiquis.

1) ἴμι sic MS. pro εἴμι.

γων, ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ·
μετανοεῖτε, καὶ πιστεύεται ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.¹⁾ περιπατῶν δὲ 10
παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν
τὸν ἀδελφὸν τοῦ Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας²⁾ ἀμφίβληστρον ἐν τῇ
β θαλάσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλεῖς. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, δεῦτε ὀπίσω 17
μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλεῖς ἀνθρώπων. καὶ εὐθέως 18
αφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβάς ἐκεῖ- 19
θεν ὀλίγον, ἶδεν Ἰακώβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.
καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβε- 20
δαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.
β Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναοὺμ· καὶ εὐθέως τοῖς σάββα- 21
β σιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκεν. Καὶ ἐξεπλήσσοντο 22
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων,
καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

β Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκα- 23
θάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν, λέγων, αἴα, τί ἡμεῖν καὶ σὺ, Ἰησοῦ Ναζα- 24
ρηνέ; ἡλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. καὶ 25
ἐπετελέμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, φιμώθητι³⁾, καὶ ἐξελθε ἐξ αὐ-
τοῦ. καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κράξαν 26
φωνῇ μεγάλη, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε 27
συνζητεῖν πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, τί ἐστὶν τοῦτο; τίς ἡ καινὴ αὕτη
διδαχὴ, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασιν τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπι-
τάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; ἐξῆλθεν δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθύς εἰς 28
ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

β Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν 29
Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ἡ δὲ πενθερὰ 30
Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα·⁴⁾ καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ
αὐτῆς. καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτήν, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς· 31
καὶ ἀφῆκεν αὐτήν ὁ πυρετὸς εὐθέως, καὶ δικήνουν αὐτοῖς.

Ὅψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδω ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν 32
πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. καὶ ἡ πόλις 33

1) In marg. sup. β. περὶ τῆς πενθερας Πιερου. 2) ἀμφιβάλλοντας.
Scriptit 1 m. ἀμφιβάλλοντες. 3) λεγων φιμωθητι. Super rasuram; for-
tasse scriba omiserat λεγων. 4) Marg. sup. δ. περὶ του λεπρου.

34 ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν. Καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς
κακῶς ἔχοντας ποιικίλαις νόσοις· καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν,
35 καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾗδισαν αὐτόν. Καὶ πρῶτῃ
ἐννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον,
36 καὶ ἐκεῖ προσήύχeto. καὶ κατεδίωξαν αὐτόν ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ'
37 αὐτοῦ· καὶ εὐρόντες αὐτόν, λέγουσιν αὐτῷ, ὅτι πάντες σε ζητοῦ-
38 σιν. καὶ λέγει αὐτοῖς, ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα
39 καὶ ἐκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξεληλύθα. καὶ ἦν κηρύσσων εἰς
τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια
ἐκβάλλον.
40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς, παρακαλῶν αὐτόν καὶ γο-
νυπετῶν αὐτόν, καὶ λέγων αὐτῷ, ὅτι, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με
41 καθαρίσαι. Ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα,
42 ἥψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εἰπόντος
43 αὐτοῦ, εὐθέως ἀπῆλθεν ἡ λέπρα ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἐκαθερίσθη. καὶ
44 ἐμβριμῆσάμενος αὐτῷ, ἐξέβαλεν αὐτόν εὐθέως, καὶ λέγει αὐτῷ,
ὄρα, μὴ μεν εἰπῇς· ἀλλὰ ὑπάγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ
προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωσῆς, εἰς
45 μαρτύριον αὐτοῖς.¹⁾ Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ
διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτόν δύνασθαι φανερῶς
εἰς πόλιν εἰσελεθεῖν·²⁾ ἀλλὰ ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο
πρὸς αὐτόν παντόθεν.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς Καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν· καὶ ἠκούσθη
2 ὅτι εἰς οἶκόν ἐστιν· καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι
χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.
3 Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον
4 ὑπὸ τεσσάρων. καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσει αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον,
ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσιν τὸν
5 κράββατον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, τέκνον, ἀφένται σοι αἱ

1) αυτοῖς; οἱς in 2 m. fortasse 1 m. scripsit αυτο. 2) Marg. sup. ε.
περὶ του παραλυτικου.

II. ἁμαρτυρίαι¹⁾ σου. Ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματαίων ἐκεῖ καθήμε- 0
νοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, τι οὗτος οὕτω λα- 7
λεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφίεναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός;
καὶ εὐθέως ἐπιγινούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι οὕτως αὐ-
τοὶ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς, τί ταῦτα διαλογίζεσθαι
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παρα- 0
λυτικῷ, ἀφέωνται σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, ἔγειρε, καὶ ἄρον
τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ ἰδῇτε, ὅτι ἐξουσίαν 10
ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφίεναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας, (λέγει
τῷ παραλυτικῷ,) σοὶ λέγω, ἔγειρε, καὶ ἄρον τὸν κράβαττόν σου, 11
καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἡγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν 12
κράβαττον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντες,
καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας, ὅτι οὐδέποτε οὕτως ἴδομεν.
^{κβ} Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο 13
πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ παράγων ἰδεν Λευὶ 14
τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τῷ τελωνίῳ, καὶ λέγει αὐτῷ,
^{κβ} ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν 15
τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ
ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ οἱ γραμ- 10
ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
ἁμαρτωλῶν ἐσθίοντα, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, τί ὅτι μετὰ
^{κγ} τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; Καὶ ἀκούσας ὁ 17
Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, οὐ κρίαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ'
οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἤλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτω-
λούς. Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύον- 18
τες· καὶ ἐρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ, διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάν-
νου νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν 19
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν
ὧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον μετ'
ἑαυτῶν ἔχουσιν τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν· Ἐλευ- 20
σονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε

1) ἁμαρτυρίαι, sic 1 in. sed 2 m. transversis lineolis delevit τῶρ.

21 νηστεύουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. οὐδεὶς ἐπίβλημα θάκκους ἀγνά- II.
φου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μὴ, αἰρεῖ ἀπ' αὐτοῦ τὸ
22 πλήρωμα τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χειρὸν σχίσμα γίνεται. καὶ
οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκούς παλαιούς· εἰ δὲ μὴ, ῥήσσει
ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ^{κδ}
23 ἀπολούνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινοὺς βλητέον. Καὶ ^β
ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σοποι-
μῶν, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς
24 στάχυν. καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, ἴδε, τί ποιοῦσιν, ὃ οὐκ
25 ἔξεστιν τοῖς σάββασιν; καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, οὐδέποτε ἀνέ-
γνωτε, τί ἐποίησεν Δαβὶδ, ὅτε κρίαν ἔσχεν καὶ ἐπίνασεν αὐτὸς
26 καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιά-
θαρ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς
οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν¹⁾ εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν ^{κε}
27 αὐτῷ οὖσιν; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ^β
28 ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον.²⁾ ὥστε κύριός ἐστιν
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

1 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἐκεῖ ἦν ἄνθρωπος
2 ἐξηραμμένῃ ἔχων τὴν χεῖρα, καὶ παρετηροῦντο αὐτὸν εἰ τοῖς σάβ-
3 βασιν θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. καὶ λέγει
τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένῃ ἔχοντι τὴν χεῖρα, ἔγειρε εἰς τὸ μέσον.
4 καὶ λέγει αὐτοῖς, ἔξεστιν ἐν τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποι-
5 ῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτείνειν; οἱ δὲ ἐσιώπων. καὶ περιβλεψά-
μενος αὐτούς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρ-
6 διας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. καὶ ἔκτεινεν, ^{κς}
καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθέως ^δ
μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν
7 ἀπολέσωσιν. καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς

1) οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγ. 2 m. sed antiqua rescripta. . 2) Post σαββα-
τον secundum, duas literas erasae.

III.

α
α

τὴν θάλασσαν· Καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς 8 Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου·¹⁾ καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ 9 αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. πολλοὺς γὰρ ἐθε- 10 ράπειυσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ᾤψωνται, καὶ ὅσοι εἶχον μάστιγας· καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώ- 11 ρει, προσέπιπτον αὐτῷ, καὶ ἔκραζον, λέγοντα, ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ πολλὰ ἐπετείμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερόν αὐτὸν 12 ποιήσωσιν.

α
β

Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖτε οὓς ᾔθελεν 13 αὐτός· καὶ ἀπῆλθον²⁾ πρὸς αὐτόν. καὶ ἐποίησεν δώδεκα, ἵνα 14 ὥσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν, καὶ 15 ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαι- 16 μόνια· Καὶ ἐπέθηκεν τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον· καὶ Ἰάκωβον τὸν 17 τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργεζ, ὃ ἐστίν, υἱοὶ βροντῆς· καὶ 18 Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σί- 19 μωνα τὸν Κανανεῖτην, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέ- 20 δωκεν αὐτόν. Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχετε πάλιν ὁ ὄχλος, 21 ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήδε ἄρτον φαγεῖν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ 22 παρ' αὐτοῦ ἐξηλθον κρατῆσαι αὐτόν. Ἐλεγον γὰρ, ὅτι ἐξέστη. καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον, ὅτι 23 Βεελζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλ- 24 λει τὰ δαιμόνια. Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς 25 ἔλεγεν αὐτοῖς, πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν; καὶ 26 εἰς τὴν βασιλείαν ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βα- 27 σιλεία ἐκείνη· καὶ εἰς τὴν οἰκίαν ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται 28 σταθῆναι ἢ οἰκία ἐκείνη· καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν 29

1) Marg. sup. η. περὶ τῆς [των αποστολων εκλογης].
sic pro απηλθον; 1 m. scripsit απηλθεν.

2) απηλθον

27 καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει. οὐ- III.
δεις δύναται τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν
αὐτοῦ, διαρπάσαι, εἰ μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῇσῃ, καὶ
28 τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα
ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα, καὶ αἱ
29 βλασφημείαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν· ὅς δ' ἂν βλασφημήσῃ
εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ
30 ἐνοχὸς ἐστὶν αἰωνίου κρίσεως· ὅτι ἔλεγον, πνεῦμα ἀκάθαρτον
31 ἔχει. Ἐρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ
32 ἔξω ἐστῶτες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, ζητοῦντες αὐτόν. καὶ ἐκά-
θητο περὶ αὐτὸν ὄχλος· εἶπον δὲ αὐτῷ, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου
33 καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου, ἔξω ζητοῦσίν σε. καὶ
ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί
34 μου; Καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημέ-
35 νους, λέγει, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ὅς γὰρ
ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ
καὶ μήτηρ ἐστίν.

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

1 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθη-
σαν πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον
καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασ-
2 σαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν. καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς
3 πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ἀκούετε. Ἰδοὺ,
4 ἐξηλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν,
5 ὃ μὲν ἐπεσεν παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφα-
γεν αὐτό. ἄλλο δὲ ἐπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν
6 γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·
7 ἡ δὲ ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν
8 ῥίζαν ἐξηράνθη. καὶ ἄλλο ἐπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέ-
βησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν.
8 Καὶ ἄλλο ἐπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαί-

IV. νοντα και αυξανόμενον, και εφερεν εν τριάκοντα, και εν εξήκοντα, και εν εκατόν. και ελεγεν, ο έχων ὅτα ἀκούειν ἀκουέτω. Ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνας, ἠρώτων αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολὴν. και ελεγεν αὐτοῖς, ὑμῖν δέδοται τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γέινεται. ἵνα βλέποντες βλέπωσιν, και μὴ ἰδῶσιν· και ἀκούοντες ἀκούωσιν, και μὴ συνιῶσιν· μήποτε ἐπιστρέψωσιν, και ἀφαιθήσεται αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα. και λέγει αὐτοῖς, οὐκ οἰδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; και πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθαι; Ὁ σπεῖρων τὸν λόγον σπείρει. οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, και ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς και αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν. Καὶ οὗτοι εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρῶδη σπειρόμενοι, οἱ, ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτὸν, και οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται. Καὶ οὗτοι εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες, και αἱ μέριμναι τοῦ αἵωνος τούτου, και ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, και αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι σὺνπνείρουσιν τὸν λόγον, και ἄκαρπος γέινεται. Καὶ οὗτοι εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον και παραδέχονται, και καρποφοροῦσιν, ἐν τριάκοντα, και ἐν εξήκοντα, και ἐν εκατόν. Καὶ ελεγεν αὐτοῖς, μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλείνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ; Οὐ γὰρ ἐστὶν τι κρυπτόν, ἐὰν μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλὰ ἵνα εἰς φανερόν ἔλθῃ. εἰτις ἔχει ὅτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ ἐλεγεν αὐτοῖς, βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρω μετρεῖται, μετρηθήσεται ὑμῖν, και προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. Ὅς γὰρ ἂν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ· και ὅς οὐκ ἔχει, και ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ελεγεν, οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, 27 και καθεύδῃ και ἐγείρῃτε νύκτα και ἡμέραν, και ὁ σπό-

ρος βλαστάνῃ και μῆκύνῃται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. αὐτομάτῃ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἴτα στάχυν, εἴτα πλήρη σίτον ἐν τῷ στάχυϊ. ὅταν δὲ παραθῶ ὁ καρπὸς, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρῆσθηκεν ὁ θερισμός. Καὶ ελεγεν, τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν; ὡς κόκκον σινάπεως, ὅς, ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἐστίν· και ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει, και γέινεται πάντων τῶν λαχάνων μείζον, και ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκειὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἐδύναντο ἀκούειν· χωρεῖς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς. Κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυεν πάντα. Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψείας γενομένης, διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. και ἀφέντες αὐτὸν, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· και ἄλλα δὲ πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ. και γέινεται λαίλαψ ἀνέμου μεγάλῃ· τὰ δὲ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ἦδη γεμίσεσθαι. και ἦν αὐτὸς ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· και διεγείρουσιν αὐτὸν, και λέγουσιν αὐτῷ, διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; και διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ, και εἶπεν τῇ θαλάσῃ, σιώπα, πεφείμωσο. και ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, και ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. και εἶπεν αὐτοῖς, τί δειλοί ἐσται οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; και ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, και ελεγον πρὸς ἀλλήλους, τίς ἄρα οὕτως ἐστίν, ὅτι και ὁ ἄνεμος και ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

ΚΕΦ. Ε.

CAP.V.

- 1 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν.
- 2 Καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου εὐθέως, ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτι, ὃς τὴν κατοικίαν

1) Marg. sup. ι. περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τοῦ ἀνέμου και τῆς θαλάσσης. et ια. περὶ τοῦ λεγεωνος.

V. εἶχεν ἐν τοῖς μνημάσιν· καὶ οὕτε ἀλύσειν οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν
 δῆσαι, διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις παῖδαι καὶ ἀλύσειν δεδέσθαι, καὶ 4
 διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις, καὶ τὰς παῖδας συντετριφῆναι,
 καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δῆσαι· καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας 5
 ἐν τοῖς μνημάσιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων
 ἑαυτὸν λίθοις. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν μακρόθεν, ἔδραμεν καὶ προσ- 6
 ἐκύνησεν αὐτόν, καὶ κράξας φωνῇ μεγάλη λέγει, τί ἐμοὶ καὶ σοί, 7
 Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος; ὀρκίζω σε τὸν Θεόν, μὴ με βασανί-
 σης· ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ, ¹⁾ τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐξελθε ἀπὸ 8
 τοῦ ἀνθρώπου. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτόν, τί ὄνομα σοι; καὶ λέγει 9
 αὐτῷ, Λεγεὼν ὄνομά ²⁾ μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. καὶ παρεκάλουν αὐ- 10
 τὸν πολλὰ, ἵνα μὴ ἀποστείλῃ αὐτοὺς ἔξω τῆς χώρας. ἦν δὲ ἐκεῖ 11
 ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένων πρὸς τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν 12
 αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες, πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους,
 ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰη- 13
 σοῦς. Καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα ³⁾ εἰσῆλθον εἰς
 τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θά-
 λασσαν· ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ.
 καὶ οἱ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἐφυγον, καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν 14
 πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστὶν τὸ γεγο-
 νός. ⁴⁾ Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαίμονι- 15
 ζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχη-
 κότα τὸν λεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν· καὶ διηγῆσαντο αὐτοῖς οἱ 16
 ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. καὶ 17
¹⁷⁾ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. Καὶ 18
 ἐμβαλίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτόν ὁ δαιμονισθεὶς,
 ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾗ. καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· 19
 ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς
 ὅσα σοὶ ὁ Κύριος πεποίηκεν, καὶ ἠλέησέν σε.

Καὶ ἀκῆλθεν καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπό- 20
 λει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον. ⁵⁾

1) ἐλεγεν γὰρ αὐτὸν literae γεν γὰρ α rescriptae: 2 m. 2) ὄνομα, ὡς
 supor rasura rescriptum. 3) τὰ ἀκάθαρτα, 2 m. margini adscriptum.
 4) ἐστὶν τὸ γεγονός. Prius scriptum fuisse videtur τὸ γεγονός. Erasa et
 minoribus literis rescripta. 5) Marg. sup. [ιβ. περι] τῆς θυγατρὸς τοῦ
 ἀρχισυναγῶγ[ου]. — [ιβ. περι] τῆς αἰμορροουσῆς.

21 Καὶ διαπεράσας τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέ-
 ραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.
 22 Καὶ ἰδοὺ, ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι Ἰάειρος,
 23 καὶ ἰδὼν αὐτόν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ παρακάλει
 αὐτόν πολλὰ, λέγων, ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα
 24 ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῷ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ καὶ ζήσεται. καὶ
 ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συν-
 25 ἐθλιβον αὐτόν. Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα,
 26 καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ
 παρ' αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ
 27 χεῖρον ἐλθοῦσα, ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ
 28 ὀπισθεν, ἥψατο τοῦ εἱματίου αὐτοῦ· ἔλεγεν γὰρ, ὅτι, ἅν τῶν
 29 εἱματίων αὐτοῦ ἄψωμαι, σωθήσομαι. καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ
 30 πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἵαται ἀπὸ
 31 τῆς-μάστιγος. καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγινούς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ
 αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφείς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγεν,
 32 τίς μου ἥψατο τῶν εἱματίων; καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
 33 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. ἡ δὲ γυνὴ φο-
 βηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ¹⁾ ἐπ' αὐτῇ, ἦλθεν
 34 καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ
 δὲ εἶπεν αὐτῷ, θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς
 35 εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. Ἔτι αὐτοῦ
 λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγῶγου, λέγοντες, ὅτι ἡ
 36 θυγάτηρ σου ἀπέθανεν· τί ἐτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; ὁ δὲ
 Ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον λαλοῦμενον λέγει τῷ ἀρ-
 37 χισυναγῶγῳ, μὴ φόβου, μόνον πίστευε. καὶ οὐκ ἀφῆκεν
 οὐδένα αὐτῷ ἀκολουθεῖν, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰακώβον καὶ
 38 Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. Καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον
 τοῦ ἀρχισυναγῶγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, καὶ κλαίοντας καὶ
 39 ἀλαλάζοντας πολλὰ. καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, τί θορυ-
 βεῖσθε καὶ κλαίεται; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καυθε-

1) εἰδυῖα ο γε. Par: ο et γ rescripta 2 m. Woide legit εὐδυῖα: male.

V. δει.¹⁾ καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐκβαλὼν πάντας, παραλαμβάνει 40
τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ
εἰσπορεύεται οὗ ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον. καὶ κρατήσας τῆς χει- 41
ρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ, ταλιθὰ, κοῦμει· ὃ ἐστιν μεθερμη-
νευόμενον, τὸ κοράσιον, σὺ²⁾ λέγω, ἔγειρε. καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ 42
κοράσιον καὶ περιεπάτει, ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν
ἐκστάσει μεγάλῃ. καὶ διεστέλατο αὐτοῖς πολλὰ, ἵνα μηδεὶς γνοί 43
τοῦτο· καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

ΚΕΦ. 5.

CAP. VI.

^α Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκο- 1
λουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ γενομένου σαββάτου, 2
ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσ-
σοντο, λέγοντες, πόθεν οὗτω ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα
αὐτῷ, καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; οὐχ 3
οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου καὶ
Ἰωσῆ καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε
^α πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ³⁾ Ἐλεγεν δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰη- 4
σοῦς, ὅτι οὐκ ἐστιν προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι αὐ-
τοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. ⁴⁾ καὶ οὐκ ἐδύνατο 5
ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεῖς
τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσεν. καὶ ἐθαύμαζεν διὰ τὴν ἀπιστείαν αὐτῶν. 6
^β Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. καὶ προσκαλεῖτε 7
^γ τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, Καὶ ἐδίδου
^β αὐτοῖς ἔξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων. καὶ παρήγγειλεν 8
αὐτοῖς, ἵνα μηδὲν αἰρῶσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ πήραν,
μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ῥώνην· ⁵⁾ χαλκόν· ἀλλὰ ὑποδεσμεμένους σανδάλια· 9
^β καὶ μὴ ἐνδύσθαι δύο χιτῶνας. Καὶ λέγει αὐτοῖς, ὅπου ἂν εἰσέλθῃτε 10
^ε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένεται ἕως ἂν ἐξέλθῃτε ἐκεῖθεν. Καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέ- 11

1) κανθεδεῖ, sic pro καθευδει. 2) συ, sic pro σοι, ut supra, cap. 1, 24.
3) Marg. sup. id. περὶ τῆς διαταγῆς τῶν ἀποστόλων. — ιε. περὶ Ἰωάννου καὶ
Ἡρώδου. 4) οικια αυτου, α αυ, rescripta l m. super rasura. 5) Woide
legit ρωνην: male.

ξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, VI.
ἐκτεινάτε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρ-
τύριον αὐτοῖς. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις
12 ἢ Γυμόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Καὶ ἐξελ-
13 θύντες ἐκέρυσσον ἵνα μετανοήσωσιν· καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξ-
έβαλλον, καὶ ἤλιπον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.
14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, (φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ
ὄνομα αὐτοῦ,) καὶ ἔλεγεν, ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν
15 ἀνέστη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. Ἄλλοι
δὲ ἔλεγον, ὅτι Ἠλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, ὅτι προφήτης
16 ἐστίν, ὥς εἰς τῶν προφητῶν. ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης εἶπεν, ὅτι
17 ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ
18 νεκρῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰω-
άννην ἐν φυλακῇ, καὶ ἐδῆσεν αὐτὸν διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυ-
18 ναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐρόμησεν. Ἐλε-
19 γεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν
20 γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ
21 ᾔθελεν αὐτὸν ἀποκτείνει· καὶ οὐκ ἐδύνατο· ὁ γὰρ Ἡρώδης
ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἄγιον,
καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ
22 ἠδέως αὐτοῦ ἤκουεν. Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώ-
δης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δέπνον ἐποίει τοῖς μεγιστάσιν αὐτοῦ
23 καὶ τοῖς χειλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, καὶ εἰσελ-
θοῦσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης,
καὶ ἀρσεάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν δὲ ὁ
24 βασιλεὺς τῷ κορασίῳ, αἰτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοί·
25 καὶ ᾤμωσεν αὐτῇ, ὅτι ὃ ἐὰν αἰτήσῃς με, δώσω σοι, ἕως ἡμί-
26 σου τῆς βασιλείας μου. ἡ δὲ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς,
τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν, τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαпти-
27 στοῦ. καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα,
ἤτήσατο, λέγουσα, θέλω ἵνα μοι δῶς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν
κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ
βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ᾔθέλησεν
27 αὐτὴν ἀτετῆσαι. καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλά-

VI. τορα ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.¹⁾ ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀ- 28
εκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
ἐπὶ πείνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδω-
κεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἡλ- 29
θον, καὶ ἦσαν τὸ πτώμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ. Καὶ 30
συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ
πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδασκαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 31
δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύσασθε
ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοὶ, καὶ
οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ 32
κατ' ἰδίαν. καὶ ἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας, καὶ ἐπένυσαν αὐτούς· 33
πολλοί· καὶ περὶ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ,
καὶ προῆλθον αὐτούς, καὶ συνέδραμον πρὸς αὐτόν.

ἐγ
Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη 31
ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο
αὐτοὺς διδάσκειν πολλὰ.

ἐδ
Καὶ ἦδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόντες οἱ μαθηταὶ 35
αὐτῷ λέγουσιν, ὅτι ἐρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ ἦδη ὥρα πολλή· ἀπό- 36
λυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγρούς καὶ κώμας,
ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. ὁ δὲ 37
ἀποκριθεὶς εἶπεν, δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ,
ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσωμεν
αὐτοῖς φαγεῖν· Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε 38
καὶ ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν αὐτῷ, πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.²⁾ καὶ 39
ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συνπόσια συνπόσια ἐπὶ τῷ
χλωρῷ χώρῳ. Καὶ ἀνέπεσον πρασεῖαι πρασεῖαι, ἀνὰ ἑκάτον καὶ 40
ἀνὰ πεντήκοντα. καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, 41
ἀνεβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν· καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρ-
τους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν αὐτοῖς· καὶ
τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθη- 42
σαν· καὶ ἦσαν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν 43
ἰχθύων. καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχέλιοι ἄνδρες. 44

1) Marg. sup. [εἰς. περι τ]ων πεντε αρτων και των β. ιχθυων. 2) Marg.
sup. εἰς. περι του εν θαλασση περιπατου.

VI. 45 Καὶ εὐθέως ἠνέγκασεν τοὺς μαθητάς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον,
καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ
46 τὸν ὄχλον. Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσ-
εὔχασθαι.

47 Καὶ ὁψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐμμέσῳ τῆς θαλάσσης,
48 καὶ αὐτὸς μόνος ἦν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους
ἐν τῷ ἐλαύνειν· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος αὐτοῖς· καὶ περὶ τετάρ-
την φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτούς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς
49 θαλάσσης· καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς. Οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν
περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέ-
50 κρᾶξαν· πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. καὶ εὐθέως
ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι, μὴ
51 φοβεῖσθε. Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτούς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν
ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, καὶ ἔθαύ-
52 μαζον. οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ αὐτῶν ἡ καρ-
53 δία πεπωρωμένη. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεν-
54 νησαφὲς, καὶ προσωρμίσθησαν. Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ
πλοίου,¹⁾ εὐθέως ἐπιγινόντες αὐτόν, οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου
55 περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς
κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ
56 ἐστίν. καὶ ὅπου ἂν εἰσπορεύοντο εἰς κώμας ἢ πόλεις ἢ ἀγρούς,
ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτόν,
ἵνα καὶ τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν
ἤπτοντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII.

1 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτόν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ τινες τῶν γραμ-
2 ματαίων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱερουσολύμων· καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χειρσὶν, τοῦτ' ἐστὶν ἀνίπτοις, ἐσθλόντας ἄρ-
3 τους· (οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυ-
γμῇ νύψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παρά-
4 δοσιν τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἀπ' ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται,

1) Marg. sup. ιη. περι της παραβασεως της εντολης του θεου.
CODEX ALEX. 6

VII. οὐκ ἐσθίουσιν· καὶ ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκείων καὶ κλεινῶν.)

^{οα} ^ι Ἐπειτα¹⁾ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, 5 διατὶ οἱ μαθηταὶ σου οὐ περιπατοῦσιν κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; Ὁ δὲ 6 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι καλῶς προεφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται, Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. μάτην δὲ σέβονται με, 7 διδάσκοντες διδασκαλείας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. ἀφέντες γὰρ τὴν 8 ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοῦ²⁾ ξεστῶν καὶ ποτηρίων, καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλά ποιεῖτε.

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, 9 ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσῃτε. Μωσῆς γὰρ εἶπεν, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου· καὶ, ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω· ὑμεῖς δὲ λέγετε, ὅς ἂν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ 11 ἢ τῇ μητρὶ, κορβαῖν, (ὃ ἐστὶν, δῶρον), ὁ ἔαν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς· καὶ 12 οὐκέτι ἀφίεται αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ πα- 13 ρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλά ποιεῖτε. Καὶ προσκαλεσά- 14 μενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς, ἀκούεσθαι μου πάντες, καὶ συνίεται. οὐδὲν ἐστὶν ἐξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς 15 αὐτὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐ- 16 τοῦ, ἐκεῖνά ἐστὶν τὰ κοινουῦντα τὸν ἄνθρωπον. εἰ τις ἔχει ὥτα 17 ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπη- 18 ρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς. καὶ λέγει αὐ- 19 τοῖς, οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐσται; οὐ νοεῖται ὅτι πᾶν τὸ ἐξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι;³⁾ 20 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλὰ εἰς τὴν κοιλίαν· 21 καὶ εἰς τὸν ἀφεδρώνα ἐκπορεύεται, καθαρῶς πάντα τὰ βρώματα. ἔλεγεν δὲ, ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινὸν 22 τὸν ἄνθρωπον. Ἐσῶθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ 23

1) εἴπειτα etc. Dimidium lineas praecedentis erasum. εἴπειτα — οἱ γραμματεῖς rescripta, 2 m. 2) βαπτισμον, sic pro βαπτισμούς. 3) κοινῶσαι. σ rescriptum 2 m.

διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεύεται, πορνύεται, φόνος, VII.

22 κλοπαὶ, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονη- 23 ρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανεία, ἀφροσύνη. πάντα ταῦτα τὰ πο- 24 νηρὰ ἐσῶθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινὸν τὸν ἄνθρωπον.

24 Καὶ¹⁾ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου καὶ 25 Σιδωνος. καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν, οὐδένα ἤθελεν γινῶναι, καὶ 26 οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν. ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν 27 τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς 28 τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ 29 γένει· Καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς 30 αὐτῆς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ 31 τέκνα· οὐ γὰρ καλὸν ἐστὶν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βα- 32 λειν τοῖς κυναρίοις. ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ, ναὶ, κύριε· 33 καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων 34 τῶν παιδίων. καὶ εἶπεν αὐτῇ, διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε· ἔξε- 35 λήλυθεν τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρὸς σου. Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς 36 τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρε τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς, καὶ τὴν θυγα- 37 τέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλεινῆς.

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδωνος, ἦλθεν 32 πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπό- 33 λεως. καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλάον, καὶ παρακαλοῦσιν 34 αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ 35 τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα 36 αὐτοῦ, καὶ πύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας εἰς 37 τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ, ἐφραθὰ, ὃ ἐστὶν, διαν- 38 οίχθητι. καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί· καὶ ἐλύθη ὁ 39 δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. καὶ διεστείλατο 40 αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἐπῶσιν· Ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, 41 μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσαν.²⁾ Καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, 42 λέγοντες, καλῶς πάντα πεποίηκεν· Καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκού- 43 ειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

1) Marg. sup. [εἰ. περὶ τ]ης φοινίκισσης. — [κ. περὶ] του μογιλαον. 2) Marg. sup. κα. περὶ των επτα αρτων. In marg. ^{ος} Sic Codex, non ^{ος} ut Woide habet.

ΚΕΦ. Η.

CAP. VIII.

Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπόλλου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἔχόν- 1
των τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς,
σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον· ὅτι ἡδὴ ἡμέραι τρεῖς προσμένουσιν 2
μοι, καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστευς 3
εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρό-
θεν ἦκασιν. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, πόθεν τοῦ- 4
τους δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων¹⁾ ἐπ' ἑρημίαις; καὶ ἐπρωῶτα 5
αὐτοὺς,²⁾ πόσους ἔχειται ἄρτους; οἱ δὲ εἶπον, ἑπτὰ. καὶ παρήγγειλεν 6
τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχα-
ριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραδώσιν·
καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ ταῦτα εὐλο- 7
γήσας εἶπεν παρατεθῆναι καὶ αὐτά. Ἐφαγον δὲ, καὶ ἐχορτάσθησαν· 8
καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας.³⁾ ἦσαν δὲ οἱ 9
φαρόντες ὡς τετρακισχέλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. Καὶ ἐμβὰς εὐ- 10
θέως εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη
Δαλμανουθά. Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἥρξαντο συζητεῖν 11
αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες
αὐτόν. καὶ ἀναστεινάξας τῷ πνεύματι ἑαυτοῦ λέγει, τί ἡ γενεὰ αὕτη 12
σημεῖον ἐπιζητεῖ;⁴⁾ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ
σημεῖον. καὶ ἀφίεις αὐτοῦ,⁵⁾ ἐμβὰς πάλιν εἰς πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς τὸ 13
πέραν. καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ 14
εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.

Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης 15
τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου.⁶⁾ Καὶ διελογίζοντο πρὸς 16
ἀλλήλους, λέγοντες, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν. καὶ γινούς ὁ Ἰησοῦς 17
λέγει αὐτοῖς, τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὐπὼ νοεῖται,
οὐδὲ συνίεται; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; ὀφθαλ- 18
μοὺς ἔχοντες οὐ βλέπεται; καὶ ὧτα ἔχοντες οὐκ ἀκούεσθε; καὶ οὐ μνη-

1) ἄρτων. ρ rescriptum super rasura, 2 m. 2) αὐτοὺς. Prius v et t super rasura rescripta. 3) σπυρίδας. Olim 1 m. σφυρίδας; π in 2 m. 4) Post επιζητεῖ rasura. 5) αὐτοῦ, sic pro αὐτοῦς. 6) Marg. sup. κβ. περὶ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων. — κγ. περὶ τὸν τυφλόν. — κδ. περὶ τῆς ἐν Καισαρίᾳ ἐπερωτησεως.

10 μονεύεται; ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχελί- VIII.
ους, πόσους κοφίνους πλήρης κλασμάτων ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ,
20 δώδεκα. Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τρακισχελίους,¹⁾ πόσων σπυ-
21 ρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; οἱ δὲ εἶπον, ἑπτὰ. καὶ ἔλε-
γεν αὐτοῖς, πῶς οὐπὼ συνίεται;

22 Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδάν· καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ 1
23 παρακαλοῦσιν αὐτόν ἵνα αὐτοῦ ἄψῃται. καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χει-
ρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτόν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς
τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἐπρωῶτα αὐτόν εἶτι
24 βλέπει. καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν, βλέπω τοὺς ὀφθαλμούς, ὅτι ὡς
25 δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ
τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτόν ἀναβλέψαι· καὶ ἀπε-
26 κατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψεν τηλαυγῶς ἅπαντας. καὶ ἀπέστειλεν αὐ-
τόν εἰς οἶκον αὐτοῦ, λέγων, μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσελθῆς, μηδὲ
εἰπῆς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.²⁾

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Και- 1
σαρίας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπρωῶτα τοὺς μαθητὰς, λέ- 2
28 γων αὐτοῖς, τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; οἱ δὲ ἀπεκρίθη-
σαν, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν· καὶ ἄλλοι Ἡλείαν· ἄλλοι δὲ ἓνα τῶν
29 προφητῶν. Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγεται εἶναι;
30 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ Χριστός.³⁾ Καὶ ἔπε- 3
31 τείμνησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. καὶ ἥρξατο διδά-
σκειν αὐτούς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ
ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμ- 4
32 ματαίων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι· καὶ
παθῆναι τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος αὐτόν ὁ Πέτρος ἥρ- 5
33 ξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφείς, καὶ ἰδὼν τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμνησεν τῷ Πέτρῳ, λέγων, ὕπαγε ὀπίσω μου, Σα- 6
34 τανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ προσ- 7
καλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, 8
ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀρά- 9
35 τω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. ὅς γὰρ ἂν θέλῃ

1) τρακισχελίους sic pro τετρακισχίλιους. 2) κώμη. ω. μ. η. rescripta. 3) Marg. sup. κβ. περὶ τῆς μεταμορφώσεως [τοῦ Ἰησοῦ].

VIII. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν. ὅς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν
 ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἑμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. Τί γὰρ 36
 ὠφελήσει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιω-
 θῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς 37
 αὐτοῦ; "Ὅς γὰρ ἐπαισχυνθῇ με¹⁾ καὶ τοὺς ἑμούςς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ 38
 ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαι-
 σχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ
 τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX.

^{πζ}β Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσὶν τινὲς τῶν ὧδε ἐστη- 1
 κότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἰδῶσιν τὴν βασι-
 λείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ ὁ Ἰησοῦς παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ 2
 τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν
 κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ τὰ 3
 ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο στίλβοντα, λευκὰ ὡς χιτῶν, ὅσα γνα-
 φεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι. καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἡλίας 4
 σὺν Μωσεῖ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 5
 Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, ῥαββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ
 ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ Ἡλίᾳ 6
 μίαν. οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσει· ἦσαν γὰρ ἐκφοβοί. καὶ ἐγένετο 7
 νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ἦλθεν φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης,
 λέγουσα, οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε.
 Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν 8
 Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ 9
 ὄρους, διεστέλλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ
^{πη} μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ τὸν λόγον 10
^{πθ} ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς, συζητοῦντες τί ἐστὶν τὸ, ἐκ νεκρῶν
 ἀναστῆναι. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, ὅτι λέγουσιν οἱ 11
 γραμματεῖς, ὅτι Ἡλίου δεῖ ἔλθειν πρῶτον; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐ- 12

1) Post με, v est erasum.

τοῖς, Ἡλείας μὲν ἔλθων πρῶτον, ἀποκαθιστάνει πάντα· καθὼς· IX.
 γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξου-
 13 δυνωθῇ. ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἡλείας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν
 αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14 Καὶ ἔλθων πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ
 15 αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς. καὶ εὐθέως πᾶς
 ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτόν, ἐξεθαμβήθη, καὶ προτρέχοντες ἠσπάζοντο αὐ-
 16 τόν. Καὶ ἐπηρώτησεν τοὺς γραμματεῖς, τί συζητεῖτε πρὸς ἑαυτούς;
 17 Καὶ ἀποκριθεὶς εἰς ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν, διδάσκαλε, ἡνεγκα
 18 τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. καὶ ὅπου ἐάν
 αὐτόν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς
 ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηρένεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα
 19 αὐτὸ ἐκβάλῃσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει,
 ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέ-
 20 ξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτόν πρὸς με. καὶ ἡνεγκαν αὐτόν πρὸς
 αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ
 21 πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πα-
 22 τέρα αὐτοῦ, πόσος χρόνος ἐστίν, ὥς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ
 εἶπεν, παιδιοῦθεν. καὶ πολλάκις αὐτόν καὶ εἰς τὸ πῦρ ἔβαλεν καὶ
 εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' ἐτι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν,
 23 σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, τὸ, εἰ δύνασαι
 24 πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. καὶ εὐθέως κράζας ὁ πα-
 25 τὴρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρύων¹⁾ ἔλεγεν, πιστεύω, βοήθει μου τῇ
 26 ἀπιστείᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλος, ἐπετείμησεν
 τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτι, λέγων αὐτῷ, τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ
 κωφόν, ἐγὼ σοὶ ἐπιτάσσω, ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσεέλθῃς
 27 εἰς αὐτόν. καὶ κράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτόν, ἐξῆλθεν· καὶ ἐγέ-
 28 σοῦς κρατήσας αὐτόν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν· καὶ ἀνέστη. Καὶ
 εἰσελθόντα αὐτόν εἰς τὸν οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτόν
 29 κατ' ἰδίαν, διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβάλλειν αὐτό; καὶ εἶπεν
 αὐτοῖς, τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ

1) παιδίου μετὰ δακρύων. — παιδίου μετὰ addita in marg., et δακρύων prius omisium scriptum super rasura; 1 m. ut videtur.

IX.

γγ
β

καὶ νηστεία.¹⁾ Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γα- 30
λιλαίας· καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῶ. ἰδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθη- 31
τάς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται
εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς,
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. οἱ δὲ ἡγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο 32
αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

γδ

νε

β

Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναούμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, 33
ἐπηρώτα αὐτοὺς, τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθαι; οἱ 34
δὲ ἐσιώπων· Πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν τίς μείζων. καὶ 35
καθείσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, εἰ τις θέλει
πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος. καὶ 36
λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐμμέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμε-
νος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς, ὅς ἂν ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται 37
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· Καὶ ὅς ἐάν ἐμὲ δέξηται, οὐκ
ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ Ἰω- 38
άννης, λέγων, διδάσκαλε, εἰδομέν τινα τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλ-
οντα δαιμόνια, ὅς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι
οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐ- 39
δεὶς γὰρ ἐστὶν ὅς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνή-
σεται ταχὺ κακολογήσά με. ὅς γὰρ οὐκ ἐστὶν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ 40
ὑμῶν ἐστὶν. Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματι, 41
ὅτι Χριστοῦ ἐστὶ, ἂμην λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθόν
αὐτοῦ. Καὶ ὅς ἐάν σκανδαλίξῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πι- 42
στευόντων εἰς ἐμὲ, καλὸν αὐτῷ ἐστὶν μᾶλλον, εἰ περικείται λίθος
μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.²⁾
Καὶ ἐὰν σκανδαλίξῃ σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν σοι 43
ἐστὶν κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα
ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ὅπου ὁ σκώληξ 44
αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ πόυς σου σκαν- 45
δαλίξῃ σε, ἀπόκοψον αὐτήν·³⁾ καλὸν γὰρ ἐστὶν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν
ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν,

1) Marg. sup. κξ. περὶ των διαλογιζομενων τις μειζων. 2) Marg.
sup. κη. περὶ των επερωτησαντω[ν Φαρισαιων.] 3) αυτην. Sic, pro
αυτον.

46 εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ 1X.
47 πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίξῃ σε, ἐκ-
βαλε αὐτόν· καλὸν σοι ἐστὶν μονόφθαλμον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμούς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέεν-
ναν τοῦ πυρός, Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ
48 σβέννυται. πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθῆσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἀλλ' ἀλι-
50 σθῆσεται. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γέννηται, ἐν τίνι
αὐτὸ ἀρτύσεται; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ¹⁾ εὐαγγελίζεσθαι ἐν ἀλλήλοις.

ΚΕΦ. Ι.

CAP. X.

1 Κακεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας, διὰ τοῦ πέραν 97
τοῦ Ἰορδάνου· καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ ὡς
2 εἰώθει, πάλιν ἰδίδασκεν αὐτούς. καὶ προσελθόντες Φαρισαῖοι ἐπη-
ρώτησαν αὐτόν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολύσαι, πειράζοντες
3 αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς;
4 Οἱ δὲ εἶπον, Μωσῆς ἐπέτρεψεν βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ
5 ἀπολύσαι. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, πρὸς τὴν σκλη-
6 ροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην·²⁾ ἀπὸ δὲ ἀρ-
7 χῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ Θεός. Ἐνεκεν τού-
του καταλίψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα· καὶ
8 προσκυλληθήσεται τῇ γυναίκι αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς
9 σάρκα μίαν. ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ οὖν Θεός
10 συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μα- 98
11 θηταὶ αὐτοῦ περὶ τούτου ἐπηρώτησαν αὐτόν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, ὅς 99
ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾷται ἐπ'
12 αὐτήν· καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ γαμήθῃ ἄλλω,
13 μοιχᾷται. Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδιά, ἵνα ἄψῃται αὐτῶν· οἱ δὲ
14 μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρονσιν. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγαπάκη-
σεν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἄφετε τὰ παιδιά ἐρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ
15 κωλύεται αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ·
16 δίδον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς
τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ, εὐλόγει αὐτά.

1) αλας και; σ forte a l m. superius adscriptum. 2) Marg. sup. [κθ.
περὶ τ]ου επερωτησαντας αυτον πλουσιου.

X.
ε²
β

Και ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, ἰδοὺ, τις πλούσιος 17
 προσδραμὼν καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτὸν, διδάσκαλε
 ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ δὲ Ἰησοῦς 18
 εἶπεν αὐτῷ, τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός.
 τὰς ἐντολάς οἶδας, μὴ μοιχεύσης· μὴ φονεύσης· μὴ κλέψης· μὴ 19
 ψευδομαρτυρήσης· μὴ ἀποστερήσης· τείμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν
 μητέρα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφύ- 20
^{οη} ^βλαξα ἐκ νεότητός μου. Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτῷ ἡγάπησεν αὐτὸν, καὶ 21
 εἶπεν αὐτῷ, Ἐν σοὶ ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς
 πτωχοῖς,¹⁾ καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολουθε μοι,
 ἄρας τὸν σταυρόν. Ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπού- 22
^{οθ} ^βμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς 23
 λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες
 εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται. οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμ- 24
 βοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, τέκνα,
 πῶς δύσκολόν ἐστιν τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν εἰς τὴν βασι-
 λείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. εὐκοπώτερον δὲ ἐστὶν ἀμήλων διὰ τρυ- 25
 μαλιᾶς (ραφίδος²⁾) εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
 Θεοῦ εἰσελθεῖν. οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήρουντο, λέγοντες πρὸς ἑαυ- 26
 τοὺς, καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει, 27
 παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ τῷ Θεῷ· πάντα γὰρ δυ-
 νατὰ ἐστὶν παρὰ τῷ Θεῷ. Ἦρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ, ἰδοὺ, 28
^{ει} ¹ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι. Ἀποκριθεὶς 29
 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐστίν, ὃς ἀφήκεν
 οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυ-
 ναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου,
 εἰ μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἱ- 30
 κίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς καὶ μητέρα καὶ τέκνα καὶ
 ἀγροὺς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν
^{ειβ} ^βαίωνιον. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶ- 31
^{ειβ} ^βτοι. Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν 32
 προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦν-

1) πτωχοῖς. Woide legit per incuriam πτωχοῖς. 2) ραφίδος: φ re-
 scriptum: post r rasura unius literae: 2 m.

τες ἐφοβοῦντο. Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐ- X.
 33 τοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν.¹⁾ ὅτι, ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν
 εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἄρ-
 χιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ,
 34 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐμπαΐξουσιν αὐτῷ,
 καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ τῇ τρίτῃ
 ἡμέρᾳ ἀναστήσεται²⁾.
 35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης υἱοὶ Ζεβε- ^{ειγ} ^ς
 δαίου, λέγοντες, διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὁ ἐὰν αἰτήσῃ σε,
 36 ποιήσης ἡμῖν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, τί θέλετε ποιήσαι με ὑμῖν;
 37 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, δὸς ἡμεῖν, ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἰς ἐξ ἐν-
 38 νύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
 οὐκ οἴδατε τί αἰτέσθαι. δύνασθαι πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,
 39 καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ,
 40 δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,
 41 πίεσθαι· καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθαι· τὸ
 δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἐνωνύμων, οὐκ ἐστὶν ἐμὸν δοῦ- ^{ειδ} ^β
 42 ναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἡγωνάκησαν
 43 αὐτοῖς, οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν
 44 αὐτῶν· καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως δὲ
 45 ἐστὶ ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἐστὶ ὑμῶν
 46 διάκονος. καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἐστὶ πάντων δοῦ- ^{ειδ} ^δ
 47 λος. Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ
 διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.³⁾
 48 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχὼ· καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ ^{ειδ} ^β
 Ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου
 49 Βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. καὶ
 ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν,
 50 ὁ υἱὸς Δαβὶδ, Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοί,
 ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέη-

1) Marg. sup. λ. περι των νιων του Ζεβεδαιου. 2) και τη τριτη ημερα
 αναστησεται rescripta 2 m. Olim 1 m. αποκτενουσιν αυτον και τριτη τη
 ημερα αναστησεται; vel και αποκτενουσιν αυτον και τριτη ημερα αναστη-
 σεται. 3) Marg. sup. λα. περι Βαλτιμαίου. — λβ. περι του παλου.

X. σόν με. καὶ σὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσιν 40
τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ, θάρσει· ἔγειρε, φωνεῖ σε. Ὁ δὲ ἀπο- 50
βαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἀπο- 51
κριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, τί θέλεις ποιήσω σοί; ὁ δὲ τυφλὸς
εἶπεν αὐτῷ, ῥαββουνι, ἵνα ἀναβλέψω. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, 52
ὑπάγε· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθέως ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκο-
λουθεῖ αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI.

^{ειζ}β Καὶ ὅτε ἐγγίξουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθα- 1
νίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· 2
καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσεται πῶλον δεδεμένον,
ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων κεκάθικεν· λύσαντες αὐτὸν ἀγά-
γετε. καὶ ἐὰν τις ὑμῖν εἴπῃ, τί ποιεῖτε τοῦτο; εἰπατε, ὅτι ὁ κύριος 3
^{ειη}β αὐτοῦ χρίαν ἔχει· καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστέλλει ὥδε. Ἀπῆλθον 4
δὲ, καὶ εἴθρον πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ
ἀμφοδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἔλε- 5
γον αὐτοῖς, τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; Οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς 6
καθὼς ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. καὶ ἤγαγον τὸν 7
πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν,
καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ.¹⁾ πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν 8
ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ
^{ειθ}α ἔστρωννυνον εἰς τὴν ὁδόν. Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολου- 9
θῶντες ἔκραζον, λέγοντες, ὡσαννὰ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
ἐν ὀνόματι Κυρίου. καὶ εὐλογεμένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν 10
ὀνόματι Κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβὶδ· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψί-
^{οκ}ς στοῖς. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· 11
καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν
εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξεληθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπί- 12
νασεν· καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ 13

1) Marg. sup. [λγ. περι της ξη]ρανθεισης συκης.

ἄρα τί εὐρήσει ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτήν, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ ΧΙ.
14 φύλλα· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ,
μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον
15 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· Καὶ εἰσελθὼν ^{οκα}
ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν ἤρξατο ἐκβάλλειν καὶ τοὺς πωλοῦντας καὶ
τοὺς ἀγοράζοντας ἐν αὐτῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν,
καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστρεφὰς κατέστρεψεν·
16 καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. καὶ ἐδί-
17 δασκεν λέγων αὐτοῖς, οὐ γέγραπται, ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσ-
ευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
18 σπήλαιον ληστῶν. Καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, ^{οκβ}
καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γάρ, ¹⁾ ὅτι πᾶς ὁ
19 ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ὀψὲ γέγινετο, ἐξε- ^{οκγ}
20 πορεύοντο ἔξω τῆς πόλεως. καὶ πρῶτ' ἀπαπορευόμενοι, ἰδὼν τὴν
21 συκῆν ἐξηραμένην ἐκ ῥιζῶν. καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει
αὐτῷ, ῥαββι, ἴδε, ἡ συκὴ ἣν κατηράσω ἐξήρανται.
22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, ἔχετε πίστιν Θεοῦ. ^{οκδ}
23 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅς ἐάν εἴπῃ τῷ ὄρει τοῦτο, ἄρθητι, καὶ
βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ^{οκε}
ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεταί· ἔσται αὐτῷ ὅ ἐάν εἴπῃ. Διὰ τοῦτο ^{οκς}
24 λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύεται ὅτι
25 λαμβάνεται, καὶ ἔσται ὑμῖν. Καὶ ὅταν στήκεται προσευχόμενος, ἀφίε- ^{οκς}
ται εἰτι ἔχεται κατὰ τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρα-
26 νοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίεται,
οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περι- ^{οκζ}
πατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
28 γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἐν πνίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν,
29 ἵνα ταῦτα ποιῇς; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ἐπερωτήσω
30 ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ
31 ἀνθρώπων; ἀποκρίθηται μοι. καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέ-

1) Marg. sup. ἰδ. περι αμνησιακας. — ἰε. περι των επερωτησαντων τον κυριον, εν ποια εξουσια ταυτα ποιεις.

XI. γοντες, ἐὰν εἰπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἔρει, διατί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ, ἀλλὰ εἰπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, ἐφοβούντο τὸν λαόν· ἅπαντες 32 γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὕντως προφήτης ἦν. καὶ ἀποκριθέντες 33 λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ, οὐκ οἶδαμεν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 1)

Κ Ε Φ. IB.

CAP. XII.

^{α κ η β} Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν, ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν 1 ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκεν φραγμόν, καὶ ὥρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ὠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα 2 παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος· οἱ δὲ 3 λαβόντες αὐτὸν ἔδιραν, καὶ ἀπέστειλαν καινόν. Καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κακείνον λιθοβολήσαντες ἐκφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἡτιμωμένον. καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστει- 5 λεν· κακείνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες, τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες. Ἔτι οὖν ἓνα ἔχων υἱὸν ἀγαπητὸν αὐ- 6 τοῦ, ἀπέστειλεν καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων, ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. ἐκείνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυ- 7 τοὺς, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἀπέκτειναν, 8 καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος 9 τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; λίθον, 10 ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν ᾠκίας. παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλ- 11 μοῖς ἡμῶν. Καὶ ἐξήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν 12 ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι τὴν παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

^{α λ β} Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τεινας τῶν Φαρισαίων καὶ 13 τῶν Ἡροδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 2) οἱ δὲ ἐλθόντες λέ- 14 γουσιν αὐτῷ, διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι

1) Marg. κυρ. 15. περὶ τοῦ ἀμπελῶνος. — 15. περὶ τῶν περρωτησαντων δια τὸν κησον. 2) Marg. sup. 17. περὶ τῶν Σαδδουκαίων.

περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἄλῃ- XII. θείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστιν κῆνσον Καίσαρι δοῦναι ἢ 15 οὐ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐ- 16 τοῖς, τί με πειράζεται; φέρεταί μοι δηνάριον, ἵνα ἰδῶ. οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, τίνας ἢ εἰκῶν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφὴ; λέγουσιν αὐτῷ, 17 Καίσαρος. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ἀπόδοτε τὰ Καίσα- ρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ. 18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνά- 19 στασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, διδάσκαλε, Μω- σῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλείπῃ γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἄφῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυ- 20 ναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· ἐπτα 21 ἀφῆκεν σπέρμα· καὶ ὁ δευτέρος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν, καὶ 22 οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκεν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· καὶ ἔλαβον αὐ- τὴν ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπτα, καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἐσχάτη πάντων 23 ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν τίνος 24 αὐτῶν ἔσται ἡ γυνή; οἱ γὰρ ἐπτα ἔσχον αὐτήν γυναῖκα. Καὶ ἀπο- κριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθαι, μὴ ἰδόντες 25 τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ; ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀνα- στῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐγκαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ 26 ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 1) Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, 2) οὐκ ἀνέγνω- ται ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως, ἐπὶ τοῦ βάρου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός, λέγων, 27 ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθαι. 28 Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματαίων, ἀκούσας αὐτῶν 29 συζητούντων, ἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν 30 αὐτόν, ποία ἐστὶν πρώτη πάντων ἐντολή; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπε- κρίθη αὐτῷ, ὅτι πρώτη πάντων ἐντολή, Ἄκουε, Ἰσραὴλ· Κύ- ριος ὁ Θεὸς ἡμῶν Κύριος εἷς ἐστιν. καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν 30 Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας

1) Marg. sup. [18. περὶ τῶν γραμματαίων. — [μ. περὶ] τῆς τοῦ κυρίου περρωτησεως. 2) εγείρονται. Post hanc vocem literae tres vel quatuor erasae. — Μωσεως. Post hanc vocem literae duae vel tres erasae.

XII. σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. αὕτη
 πρώτη ἐντολή. καὶ δευτέρα ὁμοία αὕτη¹⁾, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον 31
 σου ὡς σεαυτὸν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολή οὐκ ἔστιν. Καὶ εἶπεν 32
 αὐτῷ ὁ γραμματεὺς, καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι
 εἰς ἔστιν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλην αὐτοῦ. καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ 33
 ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς,
 καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς σεαυτὸν,
 πλὴν ἔστιν πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν. καὶ ὁ Ἰησοῦς 34
 ἰδὼν αὐτὸν, ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, οὐ μακρὰν εἰ
 ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Καὶ οὐδεὶς οὐκ ἐτιμᾶ αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. καὶ ἀποκριθεὶς 35
 ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, πῶς λέγουσιν οἱ γραμμα-
 τεῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς ἔστιν Δαβὶδ; αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν ἐν 36
 Πνεύματι Ἁγίῳ, λέγει ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν
 μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.²⁾
 Αὐτὸς οὖν Δαβὶδ λέγει αὐτὸν κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἔστιν; 37
 καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ 38
 διδαχῇ αὐτοῦ, βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματαίων, τῶν θελούντων ἐν
 στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτο- 39
 καθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλησίας ἐν τοῖς δείπνοις.
 Οἱ κατεσθιόντες³⁾ τὰς οἰκίας τῶν πτωχῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσ- 40
 ευχόμενοι· οὗτοι λήμψονται περισσύτερον κρίμα.

Καὶ καθείσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει 41
 πῶς ὁ ὄχλος⁴⁾ βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. καὶ πολλοὶ πλού-
 σιοι ἐβαλλον πολλὰ· καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἐβαλεν λεπτὰ 42
 δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης. καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐ- 43
 τοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ
 πλεῖον πάντων ἐβαλεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. πάντες 44
 γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἐβαλον· Αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερέ-
 σεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἐβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

1) αὐτῇ. post hanc vocem, rasura. 2) Marg. sup. μα. περὶ τῆς τα δύο
 λεπτα. — λβ. περὶ τῆς συντελείας. Pro ποδῶν, Woide habet ποδῶν, male.
 3) κατεσθιόντες, sic Codex; Woide καθεσθιόντες, male. 4) ὄχλος. x rescrip-
 tum 2 m.

ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII.

1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἰς ἐκ τῶν μα-
 θητῶν αὐτοῦ,¹⁾ διδάσκαλε, ἴδε, ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδο-
 2 μαί. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, βλέπεις ταύτας τὰς
 μεγάλας οἰκοδομὰς; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ
 καταλυθῇ.
 3 Καὶ καθήμενου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ
 ἱεροῦ, ἐπερώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάν-
 4 νης καὶ Ἀνδρέας, εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον
 5 ὅταν μέλλῃ ταῦτα πάντα συντελεῖσθαι; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς
 6 αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν, βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ
 7 ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ πολ-
 8 μων, μὴ θροεῖσθαι· δεῖ γὰρ γενέσθαι· ἀλλ' οὕτω τὸ τέλος. Ἐγερ-
 9 θήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ
 10 ἔσονται σισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί. ἀρχαὶ
 11 αἰδίων ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς
 12 εἰς συνέδρια, καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθαι, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων δὲ
 13 καὶ βασιλέων σταθῆσεσθαι ἕνεκεν ἑμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Καὶ
 14 εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. Ὅταν δὲ
 15 ἄγῳσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσηται, μηδὲ
 16 μελετᾶτε· ἀλλ' ὃ ἂν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε·
 17 οὐ γὰρ ἔσται ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Πα-
 18 ραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ
 19 ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς· καὶ
 20 ἔσεσθαι μισοῦμένοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας
 21 εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. Ὅταν δὲ ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρη-
 22 μώσεως, τὸ φηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἔστος ὅπου οὐ δεῖ·
 23 (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω) Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς
 24 τὰ ὄρη· ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν,
 25 μηδὲ εἰσελθᾶτω ἀρᾶ τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὁ εἰς τὸν ἀ-

1) μαθητῶν αὐτοῦ. ου rescriptum 2 m., forte pro 1 m. αὐτῶ.

XIII. γρὸν ὦν μὴ ἐπιστρέψατω¹⁾ εἰς τὰ ὀπίσω, ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἑγγαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις 17
 ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθαι δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶ- 18
 νος. ²⁾ Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκείναι θλίψεις, οἷα οὐ γέγονεν τοι- 19
 αὐτὴ ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἧς ἔκτεισεν ὁ Θεὸς, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ
 γένηται. Καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη 20
 πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς³⁾ οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσεν τὰς
 ἡμέρας. Καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστὸς, ἢ ἰδοὺ, 21
 ἐκεῖ, μὴ πιστεύεται. Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδο- 22
 προφηταί, καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ
 δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. Ὑμεῖς δὲ βλέπεται⁴⁾ ἰδοὺ, προεῖρηκα 23
 ὑμῖν ἅπαντα. Ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν ἐκεί- 24
 νην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐ-
 τῆς, καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυ- 25
 νάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. Καὶ τότε ὀψονται τὸν 26
 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
 πολλῆς. καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει 27
 τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως
 ἄκρου οὐρανοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν 28
 ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἀπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφυῇ τὰ φύλλα, γινώ-
 σκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἰδῇται 29
 ταῦτα γινώμενα,⁵⁾ γινώσκεται ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν 30
 λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὐ πάντα
 ταῦτα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται· οἱ δὲ λόγοι μου 31
 οὐ μὴ παρέλθωσιν.
 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ ὥρας, οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ 32
 οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ.⁶⁾ Βλέπετε, 33
 ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθαι· οὐκ οἴδαται γὰρ πότε ὁ καιρὸς
 ἐστίν. Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφελὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ 34
 δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἐκάστην τὸ ἔργον
 αὐτοῦ, καὶ τῷ⁶⁾ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. Γρηγορεῖτε οὖν· 35

1) Woide legit επιστρέψατο. male. 2) Marg. sup. μγ. περὶ τῆς ἡμέρας καὶ
 ὥρας. 3) ἐκλεκτοῦ, sic pro ἐκλεκτοῦς. 4) γενομένα: Post hanc vocem octo
 vel novem litterae erasae. 5) Marg. sup. [μδ. περὶ τῆς αἰψάσεως τὸν Χριστὸν
 μνησθ. 6) ἐκαστῷ τοῦ ἐργου αὐτοῦ. καὶ τῷ. rescripta 2 m. antiquae litterae legi
 nequissent.

οὐκ οἴδαται γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὅψῃ, ἢ μεσονυ- XIII.
 36 κτιου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωτ'· μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὗρη ὑμᾶς
 37 καθεύδοντας. ἀ δὲ ὑμεῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV.

1 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· Καὶ ἐζήτουν οἱ
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀπο-
 2 κτείνωσιν· ἔλεγον δὲ, μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται
 τοῦ λαοῦ.
 3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λε-
 προῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου
 νάρδου πιστικῆς πολυτείμου· καὶ συντριψασα τὸν ἀλάβαστρον, κα-
 4 τέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς. ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς
 ἑαυτοὺς, καὶ λέγοντες, εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν;
 5 ἢ δύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω τριακοσίων¹⁾ δηνα-
 6 ρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. ὁ δὲ Ἰη-
 σουὺς εἶπεν, ἄφεται αὕτη· τί αὐτῇ κόπους παρέχεται; καλὸν ἔργον
 7 εἰργάσατο ἐν ἐμοί. πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν,
 καὶ ὅταν θέλητε, δύνασθαι αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
 8 ἔχετε. Ὁ ἔσχευ αὕτη, ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα
 9 εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγ-
 γέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη, λαληθήσε-
 10 ται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.²⁾ Καὶ Ἰουδᾶς ὁ Ἰσκαριώτης ἀπῆλθεν
 11 πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς. καὶ ἀκούσαντες
 ἔχάρησαν, καὶ ἐπηγγέλαντο αὐτῷ ἀργύρια δοῦναι· καὶ ἐζήτην πῶς
 αὐτὸν εὐκαίρως παραδῶ.
 12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἁζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθνον, λέ-
 γουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμά-
 13 σωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν
 αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀπαν-
 14 τήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε
 αὐτῷ, καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ, εἰπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, ὅτι ὁ

1) Woide legit τριακωσίων: male. 2) Marg. sup. με. περὶ τοῦ πασχα.
 — με. περὶ παραδοσεως προφητεία.

XIV. διδάσκαλος λέγει, ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; καὶ αὐτοὺς ὕμιν δίδει ἀνάγαιον μέγα 15 ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν. καὶ ἐξηλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

Καὶ ὁψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα· καὶ ἀνακει- 17 μένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 18 ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. Οἱ δὲ ἤρξαντο 19 λυπείσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς καθ' εἰς, μὴ τι ἐγὼ εἶμι, ὁ βαββελί; καὶ ἄλλος, μὴ τι ἐγώ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, εἰς ἐκ τῶν 20 δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα εἰς τὸ τρυβλίον. ὁ 21 μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα- 22 δίδεται. Καλὸν ἦν αὐτῷ, ἢ οὐκ ἐγενήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλόγησας ἔκλα- 23 σεν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, λάβετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· 24 Καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον. ἀμὴν 25 λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίνω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ 26 τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὑμνήσαντες ἐξηλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Καὶ 27 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθαι ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· Ὅτι γέγραπται, πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ δια- 28 σκορπισθήσονται τὰ πρόβατα. ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προ- 29 αἶξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, καὶ εἰ πάν- 30 τες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη- 31 σοῦς, ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι σὺ σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρεῖς ἀπαρνήσῃ με. ὁ δὲ Πέτρος ἐκ 32 σε ἀπαρνήσομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον. Καὶ ἔρχονται 33 εἰς χωρίον, οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεὶ· Καὶ λέγει τοῖς μαθη- 34 ταῖς, καθίστατε ὧδε, ἕως προσεύξωμαι. καὶ παραλαμβάνει τὸν 35 Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην μετ' ἑαυτοῦ.

34 καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, περι- 35 λυπὸς ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρη- 36 γορεῖτε. Καὶ προσελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ 37 προσήύχεται, ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα· 38 καὶ ἔλεγεν, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ, πάντα δυνατόν σοι. παρένεγκαι τὸ 39 ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· Ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σὺ. 40 Καὶ ἔρχεται. καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, λέγει Πέτρον, 41 Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορεῖσαι; γρη- 42 γορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν. Τὸ 43 μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. καὶ πάλιν ἀπελ- 44 θὼν προσήύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. Καὶ ὑποστρέψας 45 εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ- 46 τῶν καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 47 καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, καθεύδετε λοιπὸν καὶ 48 ἀναπαύεσθε. ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα· Ἰδοὺ, παραδίδονται ὁ υἱὸς 49 τοῦ ἀνθρώπου εἰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγω- 50 μεν· ἰδοὺ, ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν. Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐ- 51 τοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἰς τῶν 52 δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ 53 ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ πρεσβυτέ- 54 ρων. Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέ- 55 γων, ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν, καὶ ἀπα- 56 γάγετε ἀσφαλῶς. καὶ ἐλθὼν εὐθέως, προσελθὼν αὐτῷ λέγει, 57 ὁ βαββελί, ὁ βαββελί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. οἱ δὲ ἐπέβαλον τὰς 58 χεῖρας αὐτῶν ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. Εἰς δὲ τῶν 59 παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχιαν ἔπαισεν τὸν δούλον 60 τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. Καὶ ἀποκριθεὶς 61 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαι- 62 ρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν 63 τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσαται με· ἀλλ' ἵνα πληρω- 64 θῶσιν αἱ γραφαί.

Καὶ ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἐφυγον. Καὶ εἰς τις νεανίσκος ἠκο- 65 λούθησεν αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ. καὶ κρατοῦσιν 66 αὐτόν οἱ νεανίσκοι· ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἐφυγεν

XIV.

απ' αὐτῶν. Καὶ ἀπήγαγον¹⁾ τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα Κατά- 53
 φαν καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
 καὶ οἱ πρεσβύτεροι. Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν 54
 αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ἦν συνεκδημιόμενος
 μετὰ τῶν ὑπηρέτων, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. Οἱ δὲ ἀρχιε- 55
 ρεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐξήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ψευδομαρτυ-
 ρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· καὶ οὐκ εὗρισκον. πολλοὶ γὰρ ἐψευδο- 56
 μαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. Καὶ τινες 57
 ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες, ὅτι ἡμεῖς 58
 ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι ἐγὼ καταλύω τὸν ναὸν τούτου
 τὸν χειροποιήτον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποιήτον οἰκο- 59
 δομήσω. καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. καὶ ἀναστὰς 60
 ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον²⁾ ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν, λέγων, οὐκ ἀπο-
 κρινῇ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα, 61
 καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπερώτα αὐτόν, καὶ
 λέγει αὐτῷ, σὺ εἰ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ εὐλογητοῦ;
 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, ἐγὼ εἰμι. καὶ ὤψεσθαι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ- 62
 που καθημένον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν
 νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαφύξας τοὺς χιτῶνας 63
 αὐτοῦ λέγει, Τί ἐτι χρίαν ἐχομεν μαρτύρων; ἠκούσατε τὴν βλασφη- 64
 μεαν³⁾· τί ὑμεῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι
 ἐνοχον θανάτου. Καὶ ἤρξαντο τινες ἐμπύειν αὐτῷ, καὶ περικα- 65
 λύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτόν, καὶ λέγειν
 αὐτῷ, προφήτευσον· καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.
 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἐρχεται μίς τῶν παι- 66
 δισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμενόμενον, 67
 ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει, καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ ἦσθα.
 ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων, οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι· τί σὺ λέγεις. 68
 Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἡ παι- 69
 δίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν, ὅτι οὗτος
 ἐξ αὐτῶν ἐστίν. ὁ δὲ πάλιν ἠρνήετο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ πα- 70
 ρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ,

1) ἀπηγαγον. π rescriptum: olim forte φ. 2) Woide legit μῆσον: male.
 3) Marg. sup. μζ. ἀρρησις Πέτρον.

71 καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει. ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, VIV.
 72 ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τούτον, ὃν λέγεται. καὶ ἐκ δευτέρου
 ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν 73
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δις, ἀπαρνήσῃ με τρεῖς.
 καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

ΚΕΦ. ΙΕ.

CAP. XV.

1 Καὶ εὐθὺς ἐπὶ τὸ πρῶτ' συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς¹⁾ 74
 μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, Καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, 75
 2 δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν τῷ Πειλάτῳ. Καὶ
 ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλάτος, σὺ εἰ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; 76
 3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, σὺ λέγεις. καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ
 4 οἱ ἀρχιερεῖς πολλά· ὁ δὲ Πειλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτόν,
 λέγων, οὐκ ἀποκρινῇ οὐδέν; ἴδε, πόσα σου καταμαρτυροῦσιν· 77
 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πειλάτον.
 6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον, ὃν παρηγοῦντο.
 7 Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συνστασιαστῶν δεδεμένος,
 8 οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. Καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος
 9 ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς αἰεὶ ἐποίει αὐτοῖς. ὁ δὲ Πειλάτος ἀπε-
 κρίθη αὐτοῖς, λέγων, θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰου-
 10 δαίων; ἐπεγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνου παρεδώκεισαν αὐτὸν οἱ
 11 ἀρχιερεῖς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν 78
 12 Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πειλάτος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν
 13 αὐτοῖς, τί οὖν θέλεται ποιῆσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; οἱ δὲ
 14 πάλιν ἔκραζον λέγοντες, σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πειλάτος ἔλεγεν
 αὐτοῖς, τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, σταύρωσον 79
 15 αὐτόν. Ὁ δὲ Πειλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέ-
 λυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν, φραγελ-
 16 λώσας, ἵνα σταυρωθῇ. Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτόν ἔσω τῆς 80
 17 αὐλῆς, ὃ ἐστὶν πραιτώριον, καὶ συνακαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν, καὶ
 ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκαν-

1) οἱ ἀρχιερεῖς. 1 m. literis minutis margini adscriptum.

XV. θινον στέφανον, καὶ ἤρξαντο ἀσπάσασθαι αὐτόν, χαίρει, ὁ βασι- 18
 λεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ εὐκτιον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, 19
 καὶ ἐνέπνυν αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ.
 ση Καὶ ὅτε ἐνέπεξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτόν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέ- 20
 5 δυσαν αὐτόν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια· καὶ ἄγουσιν αὐτόν, ἵνα σταυ-
 ρώσουσιν αὐτόν. Καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα 21
 α Κυρηναῖον,¹⁾ ἐρχόμενον ἀπ' ἀκροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ
 σι Ρούφου, ἵνα ἄρῃ τὸ[ν]²⁾ σταυρόν αὐτοῦ. Καὶ φέρουσιν αὐτόν ἐπὶ 22
 σια Γολγοθᾶ τόπον, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενος, κρανίου τόπος. Καὶ 23
 σιβ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὃ δὲ οὐκ ἔλαβεν. Καὶ 24
 σιγ σταυρώσαντες αὐτόν, διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλον-
 ι τες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ. Ἦν δὲ τρίτη ὥρα, καὶ ἐσταύ- 25
 σιδ ρωσαν αὐτόν. Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμ- 26
 σιε μένη, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο 27
 σις λησταίς, Ἐνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ ἐναντίων αὐτοῦ.³⁾ Καὶ 28
 β οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κεινοῦντες τὰς κεφα-
 λαὺς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, οὐαὶ, ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ τρισὶν
 σιη ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 30
 β Ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν 31
 σκβ γραμματεῶν ἔλεγον, ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι.
 σκβ ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ· καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυ- 32
 ροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. Καὶ οἱ συνεσταυρωμέ-
 σκβ νοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. Γενομένης δὲ ὥρας ἑκτης, σκό- 33
 σκαβ τος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἑνάτης· Καὶ τῇ 34
 β ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἐβύβησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Ἐλωὶ,
 Ἐλωὶ, λιμᾶ σιβακθανεὶ· ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον, ὁ Θεός,
 ὁ Θεός μου, εἰς τί με ἐγκατέλειπες· καὶ τινὲς τῶν ἐκεῖ ἐστη- 35
 σκβ κόντων ἀκούσαντες ἔλεγον, ἰδοὺ, Ἠλείαν φωνεῖ. Δραμῶν δὲ εἰς, 36
 α καὶ γεμίσας σπόγγον ὀξους, περιθεὶς τε καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐ-
 [σκβ] τόν, λέγων, ἄφετε, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν.
 [σκβ] Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφελὺς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. Καὶ τὸ κατα- 37
 β

1) Κυρηναῖον. v et η atramento recenti rescripta, olim forte Κηρυ-
 ναῖον. 2) Woide legit το; adserat forte ν, sed abscissum est. 3) Ver. 28
 deest.

39 πέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. Ἰδὼν^{σκβ}
 δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτως κρά-
 ξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν, ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν Θεοῦ.
 40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς^{σκβ}
 5 ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ
 41 μεικροῦ καὶ Ἰωσὴ μήτηρ, καὶ Σαλώμῃ, καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γα-
 λιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ δικηκόνουν αὐτῷ, καὶ αἰτερεῖ
 42 πολλὰ αὐτῷ συναγαθᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.
 43 Καὶ ἡδὴ ὀφείας γενομένης, ἐπεὶ δὴ ἦν παρασκευῇ, ὃ ἐστὶν^{σκβ}
 44 προσάββατον, ἔλθων Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων
 βουλευτῆς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ
 Θεοῦ· τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς Πειλάτον, καὶ ᾔτησατο τὸ σῶμα
 45 τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πειλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἡδὴ τέθνηκεν· καὶ
 46 ἀπέθανεν· καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδώρησατο τὸ
 σκβ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελὼν αὐ-
 τόν, ἐνείλησεν τῇ σινδόνι, καὶ καθῆκεν αὐτὸ ἐν μνημείῳ, ὃ
 ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν
 47 θύραν τοῦ μνημείου. Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία^{σκβ}
 ἡ Ἰωσήφ ἐθεώρουν ποῦ τέθειτε.

ΚΕΦ. Ιδ.

CAP. XVI.

1 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ^{αλ}
 Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμῃ ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα^{αλ}
 2 ἐλθοῦσαι ἀλίψωσιν αὐτόν. Καὶ λίαν πρωτὶ τῆς μιᾶς σαββάτων^{αλ}
 3 ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. καὶ ἔλεγον
 πρὸς ἑαυτάς, τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ
 4 μνημείου; καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λί-
 5 θος, ἦν γὰρ¹⁾ μέγας σφόδρα. Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον,
 ἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιotois, περιβεβλημένου στολὴν^{αλβ}
 6 λευκὴν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, μὴ ἐκθαμβεσθε.
 Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρενὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἡγέρθη.

1) γαρ. γ rescriptum et pars α.

XVI. οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. ἀλλὰ ὑπάγετε, 7
εἰπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς
τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθαι, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ ἐξελ- 8
θοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ
ἐκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον, ἐφοβοῦντο γάρ.

Ἀναστὰς δὲ πρῶτῃ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ 9
Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. ἐκείνη πορευθεῖσα 10
ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν.
καὶ αὐτοὶ ἀκούσαντες ὅτι ἦ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν. 11
μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερῶς ἐν ἐτέρῃ 12
μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἄγρόν. καὶ αὐτοὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν 13
τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. ὕστερον δὲ ἀνακειμένοις 14
αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκα ἐφανερῶς, καὶ ὠνειδίσειεν τὴν ἀπιστείαν αὐ-
τῶν, καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγγεγραμμένον 15
ἐκ νεκρῶν οὐκ ἐπίστευσαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες εἰς 15
τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. ὁ 10
πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθή-
σεται. Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσιν παρακολουθήσει ταῦτα· ἐν τῷ 17
ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν· γλώσσαις λαλήσουσιν καινὰς·
ὄφεις ἀροῦσιν· καὶ θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάβῃ· 18
ἐπὶ ἄβυσσους χεῖρας ἐπιθήσουσιν, καὶ καλῶς ἔξουσιν. Ὁ μὲν 19
οὖν Κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανόν,
καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν 20
πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος
διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.)

1) Subscriptio I m. literis minoribus.

[ΤΟΤ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΥ
ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.]¹⁾

- [α]. περὶ τῆς ἀπογραφῆς.
- [β]. περὶ τῶν ἀγραυλούντων ποιμαίνων.
- [γ]. περὶ Συμεῶν.
- [δ]. περὶ Ἀννας τῆς προφῆτιδος.
- ε. περὶ τοῦ γενομένου δῆματος πρὸς Ἰωάννην.
- ς. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Ἰωάννην.
- ζ. περὶ τοῦ πειρασμοῦ τοῦ σατῆρος.
- η. περὶ τοῦ ἔχοντος πνεῦμα δαιμονίου.
- θ. περὶ τῆς πενθερᾶς Πέτρου.
- ι. περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.
- ια. περὶ τῆς ἄγρας τῶν ἰχθύων.
- ιβ. περὶ τοῦ λεπροῦ.
- ιγ. περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.
- ιδ. περὶ Λευὶ τοῦ τελῶνου.
- ιε. περὶ τοῦ ζητῶντος ἔχοντος χεῖρα.
- ισ. περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς.
- ις. περὶ τῶν μακαρισμῶν.
- ιη. περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου.
- ιθ. περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας.
- κ. περὶ τῶν ἀποσταλέντων ὑπὸ Ἰωάννου.
- κα. περὶ τῆς ἀληψίας τὸν Κύριον μύρω.
- κβ. περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπείροντος.
- κγ. περὶ τῆς ἐπιτιμῆσεως τῶν ὑδάτων.
- κδ. περὶ τοῦ λεγεῶνος.
- κε. περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.
- κς. περὶ τῆς αἰμορροουσίας.
- κς. περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν δώδεκα.
- κη. περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.
- κθ. περὶ τῆς τῶν μαθητῶν ἐπερωτήσεως.
- λ. περὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Ἰησοῦ.
- λα. περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.
- λβ. περὶ τῶν διαλογιζομένων εἰς μέλιν.
- λγ. περὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένου ἀκολουθεῖν.
- λδ. περὶ τῶν ἀναδειχθέντων ἑβδομήκοντα.
- λε. περὶ τοῦ ἐπερωτησάντος νομικοῦ.
- λς. περὶ Μάρθας καὶ Μαρίας.
- λς. περὶ προσευχῆς.
- λη. περὶ τοῦ ἔχοντος δαιμόνιον κωφόν.

1) Lucae periocharum titulus deest, et numeri α—δ, abscissi sunt.

λθ. περί τοῦ ἐμπαίοντος εἰς τοὺς λῆστας.
 μ. περί τῆς ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπαράσης φωνῆς.
 μα. περί τῶν αἰτούντων σημεῖον.
 μβ. περί τοῦ Φαρισαίου τοῦ καλέσαντος τὸν Ἰησοῦν.
 μγ. περί τοῦ ταλανισμοῦ τῶν νομικῶν.
 μδ. περί τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.
 με. περί τοῦ θέλοντος μερίσασθαι τὴν οὐσίαν.
 μς. περί οὗ ἠυφώρησεν ἡ χώρα πλουσίου.
 μζ. περί τῶν γαλιλαίων καὶ τῶν ἐν τῷ Σιλωάμ.
 μη. περί τῆς ἐχούσης πνεῦμα ἀσθενίας.
 μθ. περί τῶν παραβολῶν.
 ν. περί τοῦ ἐπερωτήσαντος εἰ ὅλλοι οἱ σωζόμενοι.
 να. περί τῶν εἰπόντων τῷ Ἰησοῦ διὰ Ἡρώδην.
 νβ. περί τοῦ ὑδρωπικοῦ.
 νγ. περί τοῦ μὴ ἀγαπᾶν τὰς πρωτοκλησίας.
 νδ. περί τῶν καλουμένων ἐν τῷ δέιπνῳ.
 νε. παραβολὴ περί οἰκοδομῆς πύργου.
 νς. παραβολὴ περί ἐκατὸν προβάτων.
 νζ. περί τοῦ ἀποδημήσαντος υἱοῦ εἰς χώραν μακράν.
 νη. περί τοῦ οἰκονόμου τῆς ἀδικίας.
 νθ. περί πλουσίου, καὶ Λαζάρου.
 ξ. περί τῶν δέκα λεπρῶν.
 ξα. περί τοῦ κριτοῦ τῆς ἀδικίας.
 ξβ. περί τοῦ Φαρισαίου καὶ τοῦ τελώνου.
 ξγ. περί τοῦ ἐπερωτήσαντος τὸν Ἰησοῦν πλουσίου.
 ξδ. περί τοῦ τυφλοῦ.
 ξε. περί Ζακχαίου.
 ξς. περί τοῦ πορευθέντος λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν.
 ξζ. περί τῶν λαβόντων τὰς δέκα μνᾶς.
 ξη. περί τοῦ πώλου.
 ξθ. περί ὧν ἠρωτήσαν τὸν Ἰησοῦν ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβύτεροι.
 ο. παραβολὴ ἀμπελῶνος.
 οα. ἐπερωτήσεις διὰ τὸν κῆνσον.
 οβ. περί τῶν Σαδδουκαίων.
 ογ. ἐπερωτήσεις πῶς ἔστιν υἱὸς Δαβὶδ ὁ Χριστός.
 οδ. περί τῆς τὰ δύο λεπτά.
 οε. ἐπερωτήσεις περί συντελείας.
 ος. περί τοῦ πάσχα.
 οζ. περί τῶν φιλονικησάντων εἰς μίξιν.
 οη. περί τῆς ἐξαιτήσεως τοῦ Σατανα.
 οθ. ἐξουθενήσεις Ἡρώδου.
 π. περί τῶν κυπτομένων γυναικῶν.
 πα. περί τοῦ μετανοήσαντος ληστοῦ.
 πβ. περί τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.
 πγ. περί Κλεόπα.

ΤΟΤ ΚΑΤΑ ΛΟΤΚΑΝ ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΤ
 ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΤΚΑΝ.

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν ^α
 2 πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθὼς παρέδωσαν ἡμῖν
 3 οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξεν
 4 γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων
 τὴν ἀσφάλειαν.
 5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας
 ἱερεῖς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ
 αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρῶν, καὶ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.
 6 Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέρωθεν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι
 ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιομασίαις τοῦ Κυρίου ἀμεμπτοι.
 7 καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στείρα, καὶ
 8 ἀμφοτέροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. Ἐγένετο
 δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ
 9 ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχεν τοῦ θυ-
 10 μιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου· καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ
 11 λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιᾶματος. Ὡφθη δὲ
 αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ
 12 θυμιᾶματος· καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν
 13 ἐπ' αὐτόν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, μὴ φοβοῦ, Ζαχα-
 ρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνὴ σου Ἐλισάβετ
 14 γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. καὶ
 15 τοῦ χαρῆσονται. ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον Κυρίου· καὶ οἶ-
 νον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίη, καὶ Πνεύματος Ἁγίου πλησθήσεται

1. ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ 16
ἐπιστρέφει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν. καὶ αὐτὸς προελεύσεται 17
ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἑλίου, ἐπιστρέφαι
καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπιδεῖς ἐν φρονήσει δικυλῶν,
ἐτοιμάσαι τῷ Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. Καὶ εἶπεν Ζαχα- 18
ρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, κατὰ τί γινώσκω τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι
πρεσβύτερος, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐ-
τῆς. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, ἐγὼ εἰμι Γαβριήλ 19
ὁ παρεστῆκώς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς
σε, καὶ εὐαγγελίσασθαι σοι ταῦτα. Καὶ ἰδοὺ, ἔσθι σιωπῶν, 20
καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἥς ἡμέρας γένηται ταῦτα·
ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσου-
νται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζα- 21
χαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. ἔξελ- 22
θὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐκέλευσαν οὖν ὅπτα-
σίαν ἐώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ
διέμενεν κωφός. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λει- 23
τουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταύτας 24
τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἑλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν
ἐαυτήν μῆνας πέντε, λέγουσα, ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν ὁ Κύ- 25
ριος ἐν ἡμέραις, αἷς ἐπέιδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνιδός μου ἐν ἀνθρώποις.
Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριήλ ὑπὸ 26
τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἣ ὄνομα Ναζαρέθ, πρὸς 27
παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δα-
βίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. καὶ εἰσελθὼν¹⁾ ὁ 28
ἄγγελος πρὸς αὐτήν εἶπεν, χαῖρε, καὶ χαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ
σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. Ἡ δὲ ἰδοῦσα διαταράχθη 29
ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς
οὗτος. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ, μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὖρες 30
γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. καὶ ἰδοὺ, συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ 31
τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται 32
μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ
Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ 33

1) καὶ εἰσελθὼν. Olim καὶ ελθὼν; l m.

τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ 1.
34 ἔσται τέλος. Εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον, πῶς ἔσται
35 τοῦτο, ἐπὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶ-
πεν αὐτῇ, Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις
ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διδ¹⁾ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κλη-
36 θήσεται Υἱὸς Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ, Ἑλισάβετ ἡ συγγενὴς σου, καὶ
αὕτη συνειληφύλα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς· καὶ οὗτος ὁ μὴν ἔκτος
37 ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα· ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ
38 τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. Εἶπεν δὲ Μαριάμ, ἰδοὺ, ἡ δούλη Κυ-
ρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς
39 ὁ ἄγγελος. καὶ ἀναστὰσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις
40 ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρινν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰουδα, καὶ
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἡσπάσατο τὴν Ἑλισά-
41 βετ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἑλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς
Μαρίας, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλή-
42 σθη Πνεύματος Ἁγίου ἡ Ἑλισάβετ, Καὶ ἀνεφώνησεν φωνῇ με-
γάλῃ, καὶ εἶπεν, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος
43 ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ
44 ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς με; Ἰδοὺ γὰρ, ὡς ἐγένετο ἡ
φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος
45 ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι
46 ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου. Καὶ εἶ-
47 πεν Μαριάμ, μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον, καὶ ἡγαλ-
48 λίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρι μου· ὅτι ἐπέ-
βλεψεν ἐπὶ τὴν ταπίνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ; ἀπὸ
49 τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί. Ὅτι ἐποίησέν μοι
50 μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ τὸ ἔλεος
51 αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν· ἐποίησεν
κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους δια-
52 νοίᾳ καρδίας αὐτῶν. καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψω-
53 σεν ταπεινούς. Πτωχὺν ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας
54 ἐξαπέστειλεν κενούς. ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθήμε
55 ἐλέους, καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, Τῷ Ἀβρα-

1) διο. Olim forte διοτι.

- Ι. ἄμ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐμεινεν δὲ Μαριάμ σὺν 56 αὐτῇ ὥσπερ μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Τῇ δὲ Ἑλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ 57 ἐγέννησεν υἱόν. καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐ- 58 τῆς, ὅτι ἐμεγάλυνεν Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συν- ἐχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, ἦλθον περιτε- 59 μейν τὸ παιδίον· καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, οὐχί, 60 ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. καὶ εἰπον πρὸς αὐτήν, ὅτι οὐδεὶς 61 ἐστὶν ἐκ τῆς συγγενείας σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. Ἐνένειον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. 62 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν, λέγων, Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνο- 63 μα αὐτοῦ· καὶ ἔθαύμασαν πάντες. Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐ- 64 τοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλόγων τὸν Θεόν. ἐγένετο δὲ ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περίοικούντας αὐτούς· 65 καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρειῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, 66 λέγοντες, τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ χεῖρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατήρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύ- 67 ματος Ἁγίου, καὶ ἐπροφήτευσεν, λέγων, εὐλογητὸς Κύριος ὁ 68 Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπισκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ· Καὶ ἡγείρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν, ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ 69 παιδὸς αὐτοῦ· καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' 70 αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ· σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς 71 πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς· Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέ- 72 ρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, ὅρκον ὃν ᾤμοσεν 73 πρὸς Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν, ἀφόβως ἐκ χει- 74 ρὸς τῶν ἐχθρῶν¹⁾ ἡμῶν ῥυσθέντας, λατρεύειν αὐτῷ, ἐν ὁσιότητι 75 καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. Καὶ 76 σὺ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου, ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ²⁾ τοῦ δοῦναι γινῶσιν 77 σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν ἡμῶν, διὰ σπλάγχνα 78

1) Sic in Cod. pro ἐχθρῶν. 2) Marg. sup. α. περι της απογραφης.
— β. περι των αγραυλουντων ποιμαινων.

ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, Ἐν οἷς ἐπισκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, Ι.
79 ἐπιφάνει τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις· τοῦ κα-
80 τευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης. Τὸ δὲ παιδίον
ἡῦξεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις, ἕως
ἡμέρας ἀναδίδεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καί- Α
2 σαρος Αὐγουστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. αὕτη
ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κηρυνίου.¹⁾
3 καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.
4 Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρεθ, εἰς
τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαβὶδ, ἥτις καλεῖται Βηθλεὲμ, διὰ τὸ εἶναι
5 αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατρίδος Δαβὶδ, ἀπογράφεσθαι²⁾ σὺν Μαριάμ³⁾
6 τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικί, οὓση ἐν κύφῳ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι
7 αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν· καὶ ἔτεκεν τὸν
υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτόν, καὶ ἀνέκλεινεν
αὐτὸν ἐν φάτνῃ· διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.
8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρα τῇ αὐτῇ, ἀγραυλοῦντες καὶ Β
9 φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποιμνὴν αὐτῶν. καὶ
ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα⁴⁾ Κυρίου περι-
10 ἔλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς
ὁ ἄγγελος⁵⁾, μὴ φοβεῖσθαι· ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν
11 μεγάλην, ἥτις ἐστὶ παντὶ τῷ λαῷ· ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον
12 σωτὴρ, ὃς ἐστὶν Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβὶδ. Καὶ τοῦτο
ὑμεῖν τὸ σημεῖον· εὐρήσεται βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμε-
13 νον ἐν φάτνῃ. καὶ ἐξέφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος
14 στρατιᾶς οὐρανοῦ, αἰνούντων τὸν Θεόν, καὶ λεγόντων, δόξα ἐν
15 ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας. Καὶ
ἐγένετο, ὥς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι,
καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμαίνες εἶπον πρὸς ἀλλήλους, διελθώμεν δὴ

1) Κηρυνιον, sic pro Κυρηνιον. 2) ἀπογραφεσθαι. Prius omissum, postea in marg. additum, 1 m. 3) συμ-Μαριαμ, loco συν Μαριαμ. 4) δόξα. Olim δοξαν: v. erasum. 5) ο ἄγγελος. Prius omissum, postea margini adscriptum, 1 m. Wolde legit ἀγγελ, sed male, ος adest in Cod.

11. ἔως Βηθλεὲμ, καὶ ἰδωμεν τὸ βῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τὴν 10
τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φά-
τυγι. ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ βήματος τοῦ λαληθέντος 17
αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύ- 18
μασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς.
Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ βήματα ταῦτα, συμβάλλουσα 19
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμαίνες, δοξάζοντες 20
καὶ αἰνούντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ ἰδόν, κα-
θὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς. Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ 21
τοῦ περιτεμεῖν αὐτὸν καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ
κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ
κοιλίᾳ. Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, 22
κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσόλυμα, πα-
ραστήσαι τῷ Κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου, ὅτι 23
ἅπαν ἄρσεν διανοίγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται· καὶ 24
τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυρίου, Ζεῦ-
γος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσούς περισσεύων.¹⁾

1' Καὶ ἰδοὺ, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα Συμεὼν, 25
καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος πα-
ράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ Πνεῦμα ἦν Ἅγιον ἐπ' αὐτόν· καὶ 26
ἦν αὐτῷ κεχηματισμένος ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μὴ
ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἰδῇ τὸν Χριστὸν Κυρίου. καὶ ἦλθεν ἐν 27
τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ
παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτούς κατὰ τὸ ἡθισμένον τοῦ νό-
μου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, 28
καὶ εὐλόγησεν τὸν Θεόν, καὶ εἶπεν,

Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ βῆμά σου, ἐν 29
εἰρήνῃ· ὅτι ἰδὼν οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἡτοίμασας κατὰ 30
πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ 32
δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ. Καὶ ἦν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαν- 33
μάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. καὶ εὐλόγησεν αὐτούς 34

Συμεὼν, καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδοὺ, οὗτος 11.
κεῖται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς ση-
35 μεῖον ἀντιλεγόμενον· (καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται
δομαία·) ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλο-
γισμοί.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· Δ
αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη ἑπτὰ μετὰ ἀν-
37 δρὸς ἀπὸ τῆς παρθενείας αὐτῆς· καὶ αὕτη χήρα ἔως ἐτῶν ὀγδοηκον-
τατεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστίας καὶ δεήσεων
38 λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέρα·¹⁾ καὶ αὕτη τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα ἀνθω-
μολογεῖτο τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομέ-
39 νοις λύτρῳσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ
40 τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν
ἐαυτῶν Ναζαράτ. Τὸ δὲ παιδίον ἠΰξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύ-
41 ματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. Καὶ ἐπο-
ρεύνοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πά-
42 σχα. καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν εἰς Ἱερο-
43 σόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν
τῷ ὑποστρέφειν αὐτούς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ·
44 καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν
τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν, καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν τοῖς
45 συγγενέσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς· καὶ μὴ εὐρόντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν
46 εἰς Ἱερουσαλὴμ, ζητοῦντες αὐτόν. καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας τρεῖς,
εὐρόν αὐτόν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐμμέσῳ²⁾ τῶν διδασκάλων,
47 καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. Ἐξίσταντο δὲ πάν-
τες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ.
48 Καὶ ἰδόντες αὐτόν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτόν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶ-
πεν, τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὁδυνώ-
49 μενοι ἐζητοῦμέν σε. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ
50 ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς μου δεῖ εἶναι με; καὶ αὐτοὶ οὐκ συνήκαν τὸ
51 βῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Να-
ζαράτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει

1) Marg. sup. δ. περὶ Ἀννας τῆς προφητιδος.

1) ἡμερα, sic Cod. 2) ἐμμέσῳ, pro εν μεσω.

11. τὰ ῥήματα ἅπαντα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς προέκο- 52
πτεν σοφία καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι παρὰ Θεοῦ καὶ ἀνθρώποις.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

Ἦν ἔτι δὲ πεντεκαδεκάτῳ¹⁾ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, 1
ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχούν-
τος Ἡρώδου τῆς Γαλιλαίας, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
τετραρχούντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυ-
σανίου τῆς Ἀβειληνῆς τετραρχούντος, ἐπὶ ἀρχιερέως²⁾ Ἄννα καὶ 2
Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν
ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν περιχώρον τοῦ Ἰορδάνου, 3
κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἅφισιν ἁμαρτιῶν· ὥς γέ- 4
γραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ
βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου· εὐ-
θείας ποιεῖται τὰς τρίβους αὐτοῦ. πᾶσα φάραξ³⁾ πληρωθή- 5
σεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ
σκολιά εἰς εὐθείαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. καὶ ὄψεται 6
πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ. Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομέ- 7
νοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς
ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν 8
καρπὸν ἀξίους τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξῃσθαι λέγειν ἐν ἑαυ-
τοῖς, πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύνатаι 9
ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείρει τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ 9
καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δέν-
δρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκύπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, τί οὖν ποιήσωμεν; 10
ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς, ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ 11
μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω·⁴⁾ Ἦλθον δὲ καὶ 12
τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, διδάσκαλε, τί ποι-
ήσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, μηθὲν πλέον παρὰ τὸ διατε- 13
ταγμένον ὑμῖν πράσσετε.

Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες, καὶ ἡμεῖς 14

1) Marg. sup. ε. π[ε]ρι του γενομενου ρηματος προς Ιωαννην. 2) αρχιε-
ρεως sic loco αρχιερεων. 3) φαραξ, pro φαραγξ. 4) Marg. sup. ε. περὶ
των πεφρωτησαντων τον Ιωαννην.

τί ποιήσωμεν; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, μηδένα διασεύσητε, μηδὲ 111.
συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκείσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. Προσδοκῶν-
τος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις
αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστὸς, Ἀπε-
κρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασιν, λέγων, ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς·
ἐρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ ἴμι¹⁾ ἱκανὸς λῦσαι τὸν
ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύ-
ματι Ἁγίῳ καὶ πυρί· Οὐ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ δια-
καθαρίει τὴν ἄλωνα αὐτοῦ· καὶ συνάξει τὸν σίτον εἰς τὴν ἀπο-
θήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστω. πολλὰ
μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν. Ὁ δὲ
Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος
τῆς γυναικὸς Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν
ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν,
καὶ κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσ-
ευχομένου, ἀνεφύθηται τὸν οὐρανόν, καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ
Ἅγιον σωματικῶς εἶδει ὥσει περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐ-
ρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν, σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ
ἡ δόξα. Καὶ²⁾ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὥσει ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος,
ὧν, ὥς ἐνομίζετο, υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλεὶ, τοῦ Ματθαί, τοῦ Λευὶ,
τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἰαννᾶ, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ματθαίου, τοῦ Ἀμῶς,
τοῦ Ναοὺμ, τοῦ Ἐσλὲι, τοῦ Ναγαὶ, τοῦ Μααθ, τοῦ Ματτα-
θίου, τοῦ Σεμεὶ, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωανᾶν, τοῦ
Ῥησᾶ, τοῦ Ζορομβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ Νηεὶ, τοῦ Μελ-
χὲι, τοῦ Ἀδδὲι, τοῦ Κωσᾶμ, τοῦ Ἐλμωδᾶμ, τοῦ Ἡρ, τοῦ
Ἰωσῆ, τοῦ Ἐλιέξερ, τοῦ Ἰωρεὶμ, τοῦ Ματθαῖ, τοῦ Λευεὶ, τοῦ
Συμεῶν, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωανᾶν, τοῦ Ἐλιακίμ,
τοῦ Μελεᾶ,³⁾ τοῦ Ματθαῖ, τοῦ Ναθὰν, τοῦ Δαυεὶδ, τοῦ Ἰεσ-
σαί, τοῦ Ἰωβῆδ,⁴⁾ τοῦ Βοὺς, τοῦ Σαλμών, τοῦ Ναασσών, τοῦ
Ἀμιναδάβ, τοῦ Ἀράμ, τοῦ Ἐσρώμ,⁵⁾ τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰακώβ,

1) ἴμι, sic pro εἰμι. 2) Marg. sup. ζ. περὶ του πειρασμου. 3) τον
Μαϊναν, deest. 4) Ἰωβηδ, sic. 5) του Φαρες, abest.

- III. τοῦ Ἰσαὰκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχώρ, τοῦ Σερούχ, τοῦ 35
 Ραγαῦ, τοῦ Φάλεγ, τοῦ Ἐβερ, τοῦ Σαλὰ, τοῦ Καϊνάν, τοῦ Ἀρφα- 30
 ξὰδ, τοῦ Σήμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Αἰ- 37
 νῶχ,¹⁾ τοῦ Ἰαρεθ, τοῦ Μελελεήλ, τοῦ Καϊνάν, τοῦ Αἰνῶς,²⁾ τοῦ 38
 Σήμ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

^Ζ Ἰησοῦς δὲ Πνεύματος Ἀγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδᾶ- 1
^{IE} νου· καὶ ἦγετο ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὴν ἐρημον ἡμέρας τεσσα- 2
^Β ράκοντα, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐ-
¹⁵ δὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· Καὶ συντελεσθεῖσάν αὐτῶν, ὕστε-
^Ε ρον ἐπύνασεν, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, 3
 εἰπέ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς 4
 πρὸς αὐτόν, λέγων, Γέγραπται, ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτος μόνῳ ζήσεται
 ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ. Καὶ ἀναγαγὼν αὐ- 5
 τὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν ἐδείκνεν αὐτῷ πάσας τὰς βασι-
 λείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ 6
 διάβολος, σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν
 αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν·
 σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σου πάντα. καὶ 7
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ·
 γέγραπται, προσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ
 λατρεύσεις. Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἕστησεν 8
 αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερυγίον τοῦ Ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰ υἱὸς εἶ
 τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· γέγραπται γάρ, ὅτι 10
 τοῖς ἁγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖτε περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε· καὶ 11
 ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἁροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν
 πόδα σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι εἰρη- 12
 ταί, οὐκ ἐκπιράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου. καὶ συντελέσας 13
 πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
¹⁵ Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος εἰς 14
^α τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμῃ ἐξηλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ

1) Αἰνωχ pro Ενωχ. 2) Αἰνωσ pro Ενωσ et Σημ pro Σηθ.

15 αὐτοῦ. καὶ ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ^{IV.}
 16 ὑπὸ πάντων. Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαράτ, οὗ ἦν τεθραμμέ- ¹⁷
 νος· καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ ἰωθὸς¹⁾ αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ-
 17 βάτων, εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. καὶ ἐπεδόθη
 αὐτῷ βιβλίον Ἑσαίου τοῦ προφήτου· καὶ ἀνοίξας τὸ βιβλίον,
 εὗρεν τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον, Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ·
 18 οὐκ εἵνεκεν ἔχρυσέν με· εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέν με,
 ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν· κηρύξαι αἰχμαλώ-
 τοις ἄφραστον, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν· ἀποστείλαι τεθραυσμένους
 19 ἐν ἀφίσει· κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν. Καὶ πτύξας τὸ βι-
 20 βλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθεισεν· καὶ πάντων ἐν τῇ συνα-
 21 γωγῇ ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἀτενίζοντες αὐτῷ. ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς
 αὐτούς, ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσίν ὑμῶν.
 22 Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς
 χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον,
 23 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, πάντως
 ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, ἰατροί, θεράπευσον σεαυτὸν· ^α
 24 πατρίδι σου. Εἶπεν δὲ, ἀμὴν ὑμῖν λέγω, ὅτι οὐδεὶς προφήτης ^κ
 25 δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, ^κ
 πολλοὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλείου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ^α
 ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὥς ἐγένετο λειμὸς ^κ
 26 μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη ^κ
 27 ἥλιος, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. Καὶ ^α
 πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἑλισαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραὴλ· ^κ
 28 καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθερίσθη, εἰ μὴ Ναϊμὰν ὁ Σύρος. Καὶ ἐπλή- ^κ
 29 σθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα. καὶ ^κ
 ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ^κ
 ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ὠκοδόμητο, εἰς τὸ κατα- ^κ
 30 κρημνίσαι αὐτόν· Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.²⁾ ^κ
 31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδά- ^κ
 32 σκων αὐτούς ἐν τοῖς σάββασι. καὶ ἐξεπλήρουντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ ^γ
 αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

1) ἰωθὸς pro εἰωθὸς. 2) Marg. sup. ἡ περι τῶν ιαθεμένων ἀποποικίλων νοσῶν.

IV.

II

xε

η

Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου 33
ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, ἔα, τί ἡμεῖν καὶ 34
συ¹⁾, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἡλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ,
ὁ Ἄγιος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπετείμην αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, φι- 35
μώθητι, καὶ ἐξηλθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ εἶπαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς
τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μὴδὲν βλάψαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο 36
θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες,
τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκα-
θάρτοις πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ 37
αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

Θ

xε

β

Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν εἰς τὴν 38
οἰκίαν Σίμωνος· πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ
μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. καὶ ἐπιστάς ἐπάνω 39
αὐτῆς, ἐπετείμην τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ
ἀναστὰσα διηκόνει αὐτοῖς.

I

[xε

η]

Λύοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νό- 40
σοις πικρίλαις καὶ ἥγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν
τάς χεῖρας ἐπιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια 41
ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χρι-
στὸν αὐτὸν εἶναι. Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς 42
ἐρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ,
καὶ κατεῖχον αὐτόν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν 43
πρὸς αὐτούς, ὅτι καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι με δεῖ
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι. καὶ ἦν κη- 44
ρύσσω ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

I¹⁾

[xε

η]

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ, καὶ ἀκούειν τὸν 1
λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἐστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησα-

1) σν. sic pro σοι.

2) I. Pro IA.

2 ρεῖ· καὶ ἰδεν δύο πλοιαρία ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ V.
3 ἄλλοις ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. ἐμβὰς δὲ
εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ
τῆς γῆς ἐπαναγεῖν ὄλγον· καὶ καθείσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ
4 πλοίου τοὺς ὄχλους. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν λ
Σίμωνα, Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα
5 ὑμῶν εἰς ἄγραν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ, ἐπι-
στάτα, δι' ὅλης νυκτὸς κοπιᾶσαντες οὐδὲν ἐλάβαμεν· ἐπὶ δὲ
6 τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες,
συνέκλεισαν πληθὺς ἰχθύων πολὺ· διεργήνυντο δὲ τὸ δίκτυον
7 αὐτῶν, καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ,
τοῦ ἐλθόντος συλλαβεῖσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἐπλησαν ἁμ-
φότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.

8 Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν τοῦ Ἰη- λα
σοῦ, λέγων, ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἄνηρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, κύριε. α
9 θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτόν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ
10 τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἧ συνέλαβον· ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον
καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. λβ
Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ β
11 νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. καὶ καταγαρόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ
τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτόν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ λβ
ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ λγ
πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι
13 με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, εἰπὼν, λδ
θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.
14 καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μὴδεν εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν λδ
δείξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
15 σου, καθὼς προσέταξεν Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Αἰτή- α
ρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι
πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ἀπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθε-
16 νειῶν αὐτῶν· Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ λε
προσευχόμενος. β

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδά- λς
β

V. σκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης¹⁾ καὶ τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δυνάμεις²⁾ Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰάσθαι αὐτούς.

1Γ
λς
α Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν 18 παραλελυμένος, καὶ ἐξήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ μὴ εὐρόντες ποίας εἰσενεγκῶσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλεινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἐμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ.³⁾ καὶ 20 ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ, ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ 21 οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ Θεός; Ἐπιγνούς 22 δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, τί διαλογίζεσθαι ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστὶν ἐνκο- 23 πώτερον, εἰπεῖν, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, ἔγειρε καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ ἰδῇτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- 24 που ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ, σοὶ λέγω, ἔγειρε, καὶ ἄρας τὸ κλινεῖδίόν σου, κορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ παραρρήμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ὃ 25 κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. καὶ 26 ἐκστεισεις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες, ὅτι ἰδομεν παράδοξα σήμερον. Καὶ 27 μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ εἶδεν τελώνην, ὀνόματι Λευεὶν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιο, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀκολούθει μοι. καὶ κατα- 28 λειπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐποίησεν 29 δοχὴν μεγάλην Λευεὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς, καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι 30 πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 31 εἶπεν πρὸς αὐτούς, οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἱατροῦ, ἀλ-

1) ἐληλυθότες ἐκ πα. literae rescriptae 2 m.; post πα. spatium interest. Olim forte συνεληλυθότες ἐκ πα. etc. 2) δυνάμεις, sic pro δυνάμεις: εἰ pro ut saepe. 3) Marg. sup. ἰδ. περι Λευι τον τελωνου.

32 λὰ οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρ- V. 33 τωλοὺς εἰς μετάνοιαν. οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτὸν, διατί οἱ μαθη- τὰι Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως 34 καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, μὴ δύνασθαι τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, 35 ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεύειν; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε 30 νηστεύουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Ἐλεγεν δὲ καὶ παρα- βολὴν πρὸς αὐτούς, ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπι- βάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, 37 καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπο- 38 λούνται. ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον, καὶ ἁ- 39 φότεροι συντηροῦνται. καὶ οὐδεὶς πινὼν παλαιὸν εὐθέως θέλει νέον· λέγει γὰρ, ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

ΚΕΦ. ε.

CAP. VI.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ ^{μα}β
σπορίμων· καὶ ἐτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς σάββας, καὶ ἦσθιον, 2 ψάλλοντες ταῖς χερσίν. τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, τί 3 ποιεῖται ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασιν; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς, οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε, ὃ ἐποίησεν 4 Δαβὶδ, ὅποτε ἐπίνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; ὡς εἰσῆλ- θεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβεν, καὶ ἔφαγεν, καὶ ἔδωκεν, καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ 5 ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς λερεῖς; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς,¹⁾ ὅτι κύριός ἐστι[ν] ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου[ν].

6 Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν ^{1Γ}
συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ ^{μβ}
7 αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. παρατηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει· ἵνα εὖρωσιν κατηγο-

1) Marg. sup. ἰς. περι της των αποστολων [εκλογης].

VI. ρίαν αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ᾗδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, καὶ εἶπεν 8
τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα, ἔγειρε, καὶ στήθι
εἰς τὸ μέσον. ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς, ὁ
ἐπερωτήσω ὑμᾶς, τί ἔξεστιν τοῖς σάββασιν, ἀγαθοποιῆσαι ἢ κα-
κοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτείνειν; καὶ περιβλεψάμενος πάν- 10
τας αὐτοὺς, εἶπεν αὐτῷ, ἔκτεινον τὴν χειρὰ σου. ὁ δὲ ἐποίη-
σεν. καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλλη. αὐτοὶ δὲ ἐπλή- 11
σθησαν ἀνοίας· καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, τί ἂν
ποιήσειεν τῷ Ἰησοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἔξ- 12
ελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος προσεῦξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων
ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐ- 13
τοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους
ὠνόμασεν, Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν 14
ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον καὶ Βάρθο-
λομαῖον, Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, 15
καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν, Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰού- 16
δαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο προδοτής· Καὶ καταβὰς μετ' αὐ- 17
τῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ
πλήθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ,
καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σειδῶνος, οἱ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ
ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων 18
ἀκαθάρτων, ἐθεραπεύοντο. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτην ἄπτεσθαι αὐτοῦ· 19
ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰάτο πάντας. Καὶ αὐτὸς ἐπά- 20
ρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν,

Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ 1
Θεοῦ. Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθαι. Μα- 2
κάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελᾶσεται. Μακάριοι ἐστέ, ὅτι ν 3
μεισθήσεσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ
ὀνειδίσωσιν, καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν, ἕνεκα τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. χάριτε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτή- 23
σατε· ἰδοὺ γὰρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ταῦτα
γὰρ ἐποιοῦν τοῖς προφήταις¹⁾ οἱ πατέρες αὐτῶν. Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς 24

1) προφῆταις. sic pro προφῆταις.

VI. 25 πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ
ἐμπεπλησμένοι, ὅτι πινάσετε. οὐαὶ ὑμῖν, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι
26 πενθήσετε καὶ κλαύσετε. οὐαὶ, ὅταν καλῶς εἰπωσιν ὑμᾶς πάν-
τες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποιοῦν τοῖς ψευδοπρο-
27 φήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, ἀγα-
πᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, 28
εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθαι ὑπὲρ τῶν
29 ἐπερεαζόντων ὑμᾶς. Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, παρ-
εχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ
30 τὸν χιτῶνα σου μὴ κωλύσης. παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου·
31 καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντος τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει. Καὶ καθὼς θέλετε
32 ἵνα ποιῶσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.
33 καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. Καὶ
ἐὰν ἀγαθοποιῇτε τοὺς ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποῖα ὑμῖν χάρις
34 ἐστίν; καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιῶσιν. καὶ ἐὰν θανί-
ξετε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποῖα ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ
γὰρ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς θανίζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα.
35 πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐκχθροὺς¹⁾ ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ
θανίζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς
ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός
36 ἐστὶν ἐπὶ τοὺς ἀγαρίστους καὶ πονηροὺς. Γένεσθαι οὖν οἰκτεί-
37 ρονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτεῖρμων ἐστίν. Καὶ μὴ κρεί-
νετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικα-
38 σθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθαι· δίδετε, καὶ δοθήσεται
ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερ-
εκχυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ
39 ὃ μετρίται, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. Εἶπεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς,
μήτι δύναιται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον
40 πεσοῦνται; Οὐκ ἐστὶν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ·
41 κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἐστὶν ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ
βλέπετε τὸν κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν
42 δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς δύ-

1) ἐκχθρους, pro ἐχθρους.

VI. νασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, ἀδελφε, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων;

Ἰποκριτὰ, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Οὐ γὰρ ἐστὶν δένδρον καλὸν, ποιοῦν καρπὸν σα- 43 πρὸν· οὐδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρπὸν καλόν. Ἐκαστον γὰρ 44 δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκει· Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσιν σταφυλὴν. Ὁ ἀγαθὸς ἄν- 45 θρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. Τί δέ με καλεῖτε, κύριε, κύριε, 46 καὶ οὐ ποιεῖτε ὅ ἡ λέγω; Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, καὶ ἀκούων μου 47 τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τί ἐστὶν ὁμοίος. Ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβά- 48 θυνεν, καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης, προσέβηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σα- 49 λεῦσαι αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. ὁ δὲ ἀκούσας καὶ 50 μὴ ποιήσας ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ἡ προσέβηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ εὐθέως ἔπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII.

Ἐπεὶ δὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναούμ.

III Ἐκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων, ἡμέλλεν τελευτᾶν, 2 ὃς ἦν αὐτῷ ἐντιμος. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλεν πρὸς αὐ- 3 τὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως ἔλθῃ δια- 4 σώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. Ὁ δὲ παραγεγνημένοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρ- 5 ἐκάλεσαν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες αὐτῷ, ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρῆναι τοῦτο· ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτοῦ ᾧ κοδό- 6 μησεν ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἦδη δὲ αὐτοῦ οὐ μα-

1) Marg. sup. i. c. περὶ του υιου της χηρας.

κρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐπεμψεν ἐπ' αὐτὸν ὁ ἐκατοντάρχος VII. φίλους, λέγων αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ εἰμι ἱκανὸς 7 ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· διὸ οὐδὲ ἑμαυτὸν ἡξίωσα 8 πρὸς σε ἔλθειν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, ποι- 9 ησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμα- 10 σεν αὐτόν· καὶ στροφείς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν, 11 λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὑρόν. Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὑρόν τὸν ἀσθε- 12 νοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ¹⁾ ἐξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναϊν· καὶ συνεπορεύοντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, καὶ ὄχλος πο- 12 λὺς. ὡς δὲ ἤγγισεν²⁾ τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδὼν, ἐξεκομί- 13 ζετο υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτῇ χήρᾳ· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ. καὶ ἰδὼν αὐτήν ὁ Κύριος ἐσπλαγ- 14 χνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, μὴ κλαῖε. καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν· καὶ εἶπεν, νεκ- 15 ρίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. καὶ ἀνεκάθεισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρ- 16 ξατο λαλεῖν· καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἐλαβεν δὲ φόβος ἅπαντας, [καὶ] ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες, ὅτι προφή- 17 της μέγας ἡγέρθη ἐν ἡμῖν· καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαόν 18 αὐτοῦ. Καὶ ἐξηλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐ- 19 τοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάνναι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τού- 19 των· καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινας τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάν- 20 νης ἐπεμψεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων, σὺ εἰ ὁ ἐρχόμενος, ἡ ἄλ- 21 λον προσδοκῶμεν; παραγεγνημένοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶ- 22 πον, Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε, λέγων, σὺ εἰ ὁ ἐρχόμενος, ἡ ἄλλον προσδοκῶμεν; Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων 22 πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν. καὶ ἀποκρι-

1) τῷ. sic, pro τῇ. 2) Woide legit ἐγγίσειν: male.

VII. Θεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες ἀπαγγέilate Ἰωάννῃ ἃ ἰδατε¹⁾ καὶ ἡκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδα- 23 λισθῇ ἐν ἐμοί. Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὕχλους περὶ Ἰωάννου, τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξήλθατε 25 ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἡματίοις²⁾ ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ, λέγω ὑμῖν, καὶ πε- 26 ρισσότερον προφήτου. Οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται, ἰδοὺ, 27 ἔγωγε ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατα- 28 σκευάσει τὴν ὁδόν σου ἐμπροσθέν σου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, μέ- 29 ζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ οὐδεὶς ἐστιν. ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ μέζων αὐτοῦ ἐστιν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίω- 30 σαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· οἱ δὲ Φα- 31 ρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυ- 32 τοὺς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἄν- 33 θρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; ὅμοιοι εἰσιν 34 παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλή- 35 τοις, καὶ λέγουσιν, ἡυλῆσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθαι· ἐθρη- 36 νήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. Ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ Βα- 37 πτιστὴς μήτε ἄρτον ἐσθίων μήτε οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, δαιμό- 38 νιον ἔχει. Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ 39 λέγετε, ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ 40 ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάν- 41 των. Ἡρώτα δὲ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· 42 καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου ἀνεκλίθη.

KΛ Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἣτις ἦν ἁμαρτωλὸς, καὶ ἐπι- 37 γνοῦσα ὅτι κατέκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάστρον μύρου, καὶ στάσα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ 38 ὀπίσω κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δά-

1) ἰδατε pro εἰδατε. 2) ἡματίοις, sic pro ἱματίοις.

κρυσιν, καὶ τοῖς θρηξίν,¹⁾ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξεν, καὶ κα- VII. 39 τεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειπεν τῷ μύρῳ. ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων, οὗτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγείνωσκειν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἢ γυνή, ἣτις ἅπτεται 40 αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρτωλὸς ἐστιν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν, Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δὲ ἔφη, διδάσκαλε, εἰπέ. 41 δύο χρεοφιλέται ἦσαν δανιστῇ τινι· ὁ εἰς ὥφειλεν δηνάρια 42 πεντακόσια, ὁ δὲ ἑτερος πενήκοντα. μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν, ἐπὶ πλῖον αὐτόν 43 ἀγαπήσει; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, ὑπολαμβάνω ὅτι ὃ τὸ 44 πλῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὀρθῶς ἔκρινας. καὶ στραφείς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδω- 45 κας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἐβρέξεν μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς 46 θρηξίν αὐτῆς ἐξέμαξεν. φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ, ἀφ' 47 ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἠλίψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειπεν τοὺς πό- 48 δας μου. οὐ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι αἱ 49 πολλαί, ὅτι ἡγάπησεν πολὺ· ὃ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 50 εἶπεν δὲ αὐτῇ, ἀφέωνται σοι αἱ ἁμαρτίαι. καὶ ἤρξαντο οἱ συν- 51 ανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας 52 ἀφίησιν; Εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

ΚΕΦ. II.

CAP. VIII.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ 2 Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκες τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενιῶν, Μαρίαμ, 3 ἡ καλουμένη Μαгдаληνῇ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἐπτά ἐξεληλύθει, καὶ

1) θρηξίν, sic, pro θριξί. Sic. Ver. 44. CODEX ALEX.

VIII. Ἰωάννα γυνὴ Χουῶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σο[υσάν]να, καὶ ἑται-
 ραι¹⁾ πολλὰι, αἵτε[ι]νες διηκόνουν αὐτῶ ἐκ τῶ[ν] ὑπαρχόντων αὐταῖς.

K11
 05
 β

Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευο- 4
 μένων πρὸς αὐτόν, εἶπεν διὰ παραβολῆς, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ 5
 σπείραι²⁾ τὸν σπόρον ἑαυτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρῳ αὐτόν, ὃ μὲν ἐπε-
 σεν παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
 κατέφαγεν αὐτό. καὶ ἕτερον ἐπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν 6
 ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. καὶ ἕτερον ἐπεσεν ἐν μέσῳ τῶν 7
 ἀκανθῶν, καὶ συνεφύεισαι αἱ ἄκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό. Καὶ ἕτερον 8
 ἐπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκα-
 τονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει, ὃ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκου-
 έτω. Ἐπρωτῶν δὲ αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, τίς ἐστὶν 9
 ἡ παραβολὴ αὕτη; ὃ δὲ εἶπεν, ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια 10
 τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέ-
 ποντες μὴ βλέπωσιν, καὶ ἀκούσαντες μὴ συνιῶσιν. Ἔστιν δὲ 11
 αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. οἱ δὲ παρὰ 12
 τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούοντες, εἴτα ἐρχεται ὁ διάβολος καὶ ἔρει
 τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶ-
 σιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ ὅταν ἀκούσωσιν, μετὰ χαρᾶς δέχον- 13
 ται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πι-
 στεύουσιν, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. Τὸ δὲ εἰς τὰς 14
 ἀκανθὰς πεσὼν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ
 πλούτου, καὶ ὑπὸ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συνεπνίγονται, καὶ 15
 οὐ τελεσφοροῦσιν. Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἱ τέλει ἐν 16
 καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσιν, καὶ
 καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει 17
 αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθεισιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτί-
 θησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. Οὐ γάρ ἐστιν κρυ- 18
 πτόν, ὃ οὐ φανερόν γενήσεται· οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ οὐ γνωσθήσεται
 καὶ εἰς φανερόν ἐλθῇ. Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε. ὅς γάρ ἐάν ἔχη, δοθή-
 σεται αὐτῷ· καὶ ὅς ἂν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθηθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

05
 α
 01
 β

05
 β

π
 β

π
 β

1) εταίραι, pro ετεραι. 2) σπείραι, rescriptum; forte prius omissum. In
 praecedente linea σπειρων του, sunt in margine scripta, literis minoribus.

10 Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτόν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
 20 οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. καὶ ἀπηγγέλει
 αὐτῷ, λεγόντων, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω,
 21 ἰδεῖν σε θέλοντες. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς, μήτηρ
 μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες
 καὶ ποιῶντες.

πβ
 β

22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον
 καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, διέλθωμεν εἰς
 23 τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. πλεόντων δὲ αὐτῶν
 ἀφύπνωσεν. καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συν-
 24 ἐπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνεον. Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτόν, λέ-
 γοντες, ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὃ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν
 τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπάυσαντο, καὶ ἐγένετο
 25 γαλήνη. εἶπεν δὲ αὐτοῖς, ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ ἐθαύ-
 μασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, τίς ἄρα οὗτος ἐστίν, ὅτι καὶ τοῖς
 ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

K1
 πγ
 β

26 Καὶ κατέπλευσαν¹⁾ εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ἣτις ΚΔ
 27 ἐστὶν ἀντιπέρα²⁾ τῆς Γαλιλαίας. ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν,
 ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχεν δαιμόνια ἐκ χρό-
 28 νων ἰκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἐμει-
 29 νεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνημασιν. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας,
 προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν, τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ,
 29 υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; θαλομέ σου, μὴ με βασανίσῃς. παρηγ-
 γέλλεν³⁾ γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελεθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώ-
 που· πολλοὶς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἀλύσε-
 σιν καὶ πέδασι φυλασσόμενος, καὶ διαρῆσσαν τὰ δεσμὰ ἡλαύνετο
 30 ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. Ἐπρωτῆσεν δὲ αὐτόν ὁ Ἰη-
 σοῦς, λέγων, τί σοι ἐστὶν ὄνομα; ὃ δὲ εἶπεν, Λεγεών· ὅτι δαιμό-
 31 νια πολλὰ ἐσθλῆθεν εἰς αὐτόν. καὶ παρεκάλει αὐτόν ἵνα μὴ ἐπι-
 32 τάξει αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοί-
 ρων ἰκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτόν ἵνα
 μὴ ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

1) κατεπλευσαν. Prius κατεπλευσαν, sed 1 m. correxit. 2) αντιπέρα, sic. a
 ultimum a 1 m. rescriptum. 3) παρηγγέλλεν. Sic Codex: Woide παρηγγέλλην, male.
 9

VIII. ἐξεληθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοί- 33
ρους·¹⁾ καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ
ἀπεπνίγη. ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γερονὸς ἐφυγον, καὶ ἀπήγ- 34
γειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γε- 35
ρονός· καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄν-
θρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἐματισμένον καὶ σω-
φρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν.

Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονι- 36
σθεὶς. Καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν 37
Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο·
πδ η) αὐτὸς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος 38
ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσεν δὲ αὐ-
τὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα 39
ἐποίησέν σοι ὁ Θεός. καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων
πε ε) ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰη- 40
σοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

KV Καὶ ἰδοὺ, ἦλθεν ἄνθρωπος ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς 41
συναγωγῆς ὑπῆρχεν, καὶ πεσὼν παρὰ²⁾ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ,
παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ὅτι θυγάτηρ μο- 42
νογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκειν. ἐν δὲ τῷ
ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.

KZ Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις 43
ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς
θεραπευθῆναι, προσελθούσα ὀπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ 44
ἱματίου αὐτοῦ.³⁾ καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς.
καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, τίς ὁ ἀψάμενός μου; ἀρνούμενων δὲ πάντων, 45
εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε
καὶ ἀποθλείβουσιν, καὶ λέγεις, τίς ὁ ἀψάμενός μου; ὁ δὲ Ἰησοῦς 46
εἶπεν, ἥψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνω δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ'
ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν, καὶ 47
προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ⁴⁾ ἀπήγγειλεν ἐνώ-
πιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, 48

1) χοίρους. Prius οἰρους, x additur in margine a l m. 2) παρὰ. Ulti-
mum α rescriptum. 3) ἱματίου αὐτοῦ, rescripta, αὐτοῦ prius omissum; ma-
nus incertae, sed forte primae. 4) ἥψατο αὐτοῦ, a l m. addita in marg.

θάρασι, θυγάτερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. VIII.
40 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεται τις ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων
αὐτῷ, ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, μὴ φοβοῦ μόνον
51 πίστευε, καὶ σωθήσεται. ἔλθων δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν
εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ
52 τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. ἔκλειον δὲ πάντες, καὶ
ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν, μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ
53 καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. αὐτὸς δὲ
54 ἐκβαλὼν πάντας ἔξω, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησεν,
55 λέγων, ἡ παῖς, ἐγείρου. καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ
56 ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. καὶ ἐξέ-
στησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδεὶν εἰπεῖν τὸ
γεγονός.

ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX.

1 Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξ-
2 ουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν· καὶ ἀπέ-
στειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ¹⁾ ἰᾶσθαι
3 τοὺς ἀσθενεῖς. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, μηδὲν αἰρετε εἰς τὴν ὁδόν·
μητε ῥάβδους, μητε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνά
4 δύο χιτῶνας ἔχειν. καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθῃτε, ἐκεῖ μένετε, καὶ
5 ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι
ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν
6 ἀποτινάξατε, εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. (2) Ἐξερχόμενοι δὲ
διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, ἐναγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες
πανταχοῦ.
7 Ἦκουσεν δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γενόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα· KZ
καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινων, ὅτι Ἰωάννης ἐγγήγερται
8 ἐκ νεκρῶν· ὑπὸ τινων δὲ, ὅτι Ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ, ὅτι προ-
9 φήτης εἰς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Καὶ εἶπεν Ἡρώδης, Ἰωάννην ἐγὼ

1) καὶ. x rescriptum, a l m. 2) Marg. sup. [κζ. πε]ρι Ἰωαννου καὶ
Ηρωδου. — [κη. πε]ρι των πεντε αρτων και των δυο ιχθυων.

IX. ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω¹⁾ τοιαῦτα; καὶ ἐξήτει ἰδεῖν αὐτόν. Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγή- 10
σαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδασκαν. Καὶ παραλαβὼν αὐτούς, ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον πύλως καλουμένης Βηθ-
σαιδάν. οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξιόμενος 11
αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χροῖαν
ἔχοντας θεραπείας ἱάτο.

KII. ἼΙ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐ- 12
τῷ, ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ
τοὺς ἀγρούς καταλύσωσιν, καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὥδε ἐν ἐρήμῳ 13
τόπῳ ἐσμέν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ εἶ-
πον, οὐκ εἰσὶν ἡμεῖς πλὴν ἢ πέντε ἄρτοι καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μὴ τι πορευ-
θέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν²⁾ εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. ἦσαν 14
γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
κατακλίνατε αὐτοὺς κλησίας ἀνὰ πεντήκοντα. καὶ ἐποίησαν οὕτως, 15
καὶ ἀνέκλειναν ἅπαντας. Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο 16
ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἠλόγησεν αὐτούς, καὶ κατ-
έκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς³⁾ παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ. καὶ ἔφα- 17
γον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς
κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα.

K(-) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, 18
συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, λέγων, τίνα
με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, Ἰωάν- 19
νην τὸν Βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν. ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης
τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, ὑμεῖς δὲ τίνα με λέ- 20
γετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν, τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.
Ὁ δὲ ἐπιτιμῆσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδεὶν λέγειν τοῦτο, εἰ- 21
πὼν, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκι- 22
μασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων,
καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. Ἐλέγειν 23
δὲ πρὸς πάντας, εἰ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι ἀρνησάσθω

1) ου εγω ακουω. Olim εγω ακουω, vel ακουω. Erasmi corrector et re-
scripsit. 2) αγορασωμεν, sic Codex: Woide αγορασωμεν, male. 3) τοις
μαθηταις. τοις μα—, rescripta a l m. vel antiqua. Marg. sup. κθ. περι [της
του Κυριου επερωτησεως] προς τους μαθητας.

ἐαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολου- IX.
24 θείτω μοι. ὅς γάρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει
αὐτήν· ὅς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐνεκεν ἐμοῦ, οὗτος
25 σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελεῖτε ἄνθρωπος, κερδήσας τὸν κόσμον
26 ὅλον, ἐαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; ὅς γάρ ἂν ἐπαισχυθῇ
με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυν-
θήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν
27 ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν, ἀληθῶς εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἐσιώ-
των, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕω ἂν ἴδωσιν τὴν βα-
σιλείαν τοῦ Θεοῦ.

28 Ἐγένετο¹⁾ δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, Λ
καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ
29 ὄρος προσεύξασθαι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ
εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευ-
30 κὸς ἕξαστραπτων. καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτι-
31 νες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἠλίας· οἱ ὀφθέντες ἐν τῇ δόξῃ ἔλεγον τὴν
32 ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλὴμ. Ὁ δὲ Πέτρος
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ
ἰδὼν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας
33 αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν
Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι·
καὶ ποιήσωμεν σκηναὶς τρεῖς, μίαν σοι, καὶ μίαν Μωσῆι, καὶ μίαν
34 Ἠλείᾳ· μὴ εἰδῶς ὃ λέγει. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο
νεφέλη καὶ ἐπεσκέιασεν αὐτούς· φοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους
35 εἰσελθεῖν εἰς πῆν νεφέλην. καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης,
λέγουσα, οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε.
36 Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὐρέθη²⁾ Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ
ἐσείγησαν, καὶ οὐδεὶς ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν
ὧν ἑώρακασιν.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ΛΛ
38 ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος ἀπὸ τοῦ
ὄχλου ἀνεβόησεν, λέγων, διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπιβλεψαί ἐπὶ

1) Marg. sup. λ. [περι της μεταμορφωσης του Ιησου] — λα. περι του
δαιμονιζομενου. Woide legit δαιμονιαζομενου, male. 2) Woide habet εν-
ρηθη minus recte.

IX. τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς μοι ἐστίν· καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα λαμ- 30
βάνει αὐτόν, καὶ ἐξέφνης κράξει,¹⁾ καὶ σπαράσσει αὐτόν μετὰ
ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συντρίβον αὐτόν. καὶ 40
ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σου, ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνή-
θησαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διε- 41
στραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν;
προσάγαγε τὸν υἱόν σου ὧδε. ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἐβόη- 42
ξεν αὐτόν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετείμησεν δὲ ὁ
Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴασατο τὸν παῖδα, καὶ
ἀπέδωκεν αὐτόν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐξεπλήρσονται δὲ πάντες ἐπὶ 43
τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. πάντων δὲ θαναμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν
οἷς ἐποίει ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, θέσθαι ὑμεῖς 44
εἰς τὰ ὅσα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. οἱ δὲ ἡγνόουν τὸ 45
ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ
αἰσθῶνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτόν περὶ τοῦ ῥήμα-
τος τούτου.

ΑΙΒ
εβ
β
Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη μελὶς 46
αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, 47
ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἕστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτοῦ, καὶ εἶπεν 48
αὐτοῖς, ὅς ἐάν δέξητε τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ἐάν ἐμὲ δέξηται, δέχετε τὸν ἀποστελλαντά
με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτος ἐστὶ μέ-
γας. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, ἐπιστάτα, ἰδομέν τινα 49
ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν,
ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, μὴ 50
κωλύετε· ὅς γὰρ οὐκ ἐστὶν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. Ἐγέ- 51
νετο δὲ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως
αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξεν τοῦ πορεύεσθαι
ἐν Ἱερουσαλὴμ. καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου ἑαυ- 52
τοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαριτῶν, ὥστε ἐτοι-
μάσαι αὐτῷ. καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πο- 53

1) Marg. sup. λβ. περι των διαλογιζομενω[ν τις μελιν].

54 ρευόμενον εἰς Ἱερουσαλὴμ. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκω- IX.
βος καὶ Ἰωάννης εἶπον, κύριε, θέλεις εἰπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ
55 τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλωσαὶ αὐτούς, ὥς καὶ Ἑλλὰς ἐποίησεν; στρα-
56 φεῖς δὲ ἐπετείμησεν αὐτοῖς. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην. ΘΕ
57 Ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν, ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς ΑΙ
58 αὐτόν, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐάν ἀπέρχῃ, κύριε. καὶ εἶπεν αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς, αἱ ἀλώπεκες φωλαιὺς ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει τοῦ
59 τὴν κεφαλὴν κλείνῃ. Εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον, ἀκολουθεῖ μοι. ὁ δὲ
εἶπεν, κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθεῖν πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα
60 μου. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς
ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ
61 Θεοῦ. Εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος, ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον ΘΕ
62 δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. εἶπεν δὲ
ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, οὐδεὶς ἐπιβαλλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ'
ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὐθετός ἐστὶν εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ.¹⁾

ΚΕΦ. Ι.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέρους ἐβδομήκοντα, καὶ ΑΔ
ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνά δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν
2 πόλιν καὶ τόπον οὗ ἡμελλεν αὐτὸς εἰσερχεσθαι. Ἐλεγεν οὖν πρὸς ΘΗ
αὐτοὺς, ὁ μὲν θεισμός πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν
τοῦ κυρίου τοῦ θεισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θειρι-
3 σμὸν αὐτοῦ. Ὑπάγετε· ἰδοὺ, ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐμ- ΘΘ
4 μέσω λύκων. Μὴ βαστάξετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑπο- ΘΙ
5 δήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσθηθε. Εἰς ἣν δ' ἂν ΘΙΛ
6 οἰκίαν εἰσερχήσθε, πρῶτον λέγετε, εἰρήνῃ τῷ οἴκῳ τούτῳ. καὶ ἐάν
ἢ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτόν ἡ εἰρήνῃ ὑμῶν· Εἰ
7 δὲ μὴ, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθί- ΘΙΒ
οντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ
8 μισθοῦ αὐτοῦ ἐστίν· μὴ μεταβαίνειτε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Καὶ εἰς ΘΙΓ

1) Marg. λδ. [περι των αναδειχθεντων εβδομηκοντα].

Χ. ἦν δ' ἂν πόλιν εἰσερχοῦνται, καὶ δέχονται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατι-
 θεμένα ὑμῖν, καὶ θεραπεύεται τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγεται
 οἰδ β αὐτοῖς, ἡγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.¹⁾ Εἰς ἣν δ' ἂν 10
 πόλιν εἰσερχοῦνται, καὶ μὴ δέχονται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλα-
 τεῖας αὐτῆς, εἰπατε, καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς 11
 πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν ἀπομασσοῦμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο
 γινώσκετε, ὅτι ἡγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. λέγω ὑμῖν, 12
 ὅτι Σοδόμοις ἀνεκτότερον ἐστὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἢ τῇ πόλει ἐκεί-
 νῃ. Οὐαὶ σοι, Χοραζεῖν, οὐαὶ σοι, Βηθσαιδᾶ.²⁾ ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ 13
 Σειδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλοι ἂν ἐν
 σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι 14
 ἀνεκτότερον ἐστὶ ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν. καὶ σὺ, Καπερναοὺμ, ἡ 15
 ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως ᾧδου καταβιβασθήσῃ. Ὁ ὑμῶν 16
 ἀκούων ἐμοῦ³⁾ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθιτῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθιτεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ
 οἰδ α ἀθιτῶν ἀθιτεῖ τὸν ἀποστείλαντά με. Ὑπέστρεψαν δὲ μετὰ χαρᾶς οἱ 17
 ἑβδομήκοντα, λέγοντες, Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν
 ἐν τῷ ὀνόματί σου. εἶπεν δὲ αὐτοῖς, ἐθελῶρουν τὸν Σατανᾶν ὥς 18
 ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. ἰδοὺ, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν 19
 τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄψεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν
 τοῦ ἔχθρου· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαί- 20
 ρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνό-
 οἰδ η ματα ὑμῶν ἐγγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἐν ταύτῃ τῇ ᾠρᾷ ἡγαλ- 21
 λιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, ἐξομολογοῦμαι σοι,
 πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ
 σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναι, ὁ πατήρ,
 οἰδ θ ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἐμπροσθέν σου. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς 22
 μαθητὰς εἶπεν, πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδεὶς
 γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατήρ, εἰ μὴ
 οἰδ ε ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούλετε ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Καὶ στραφεὶς πρὸς 23
 τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν, μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ
 βλέπετε. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ᾗθέλη- 24

1) Θεου: in Cod. ΘΤ. rescriptum a manu antiqua: quid olim fuerit, non liquet. 2) Βηθσαιδα, sic. Cod. 3) Marg. sup. περι του δαιμ... reliqua incerta. ο υμων ακουων εμου. rescriptum. Olim εμου ακουων υμας: correxit antiqua manus.

σαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, Χ.
 καὶ οὐκ ᾔκουσαν.¹⁾

25 Καὶ ἰδοὺ, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων, ΔΕ
 26 διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς
 27 αὐτὸν, ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ ἀποκρι-
 'θεὶς εἶπεν, ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
 'σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ
 28 ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν. εἶπεν δὲ
 29 αὐτῷ, ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποιεῖ, καὶ ζήσῃ. Ὁ δὲ θέλων δικαι-
 οἰδ β οῦν ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον;
 30 Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Δε
 Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχᾶ, καὶ λησταὶ περιέπεσαν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες
 αὐτὸν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἐμνηθᾶν τυγχά-
 31 νοντα. κατὰ συνκυρίαν δὲ λερεύς τις καταβέννεν²⁾ ἐν τῇ ὁδῷ
 32 ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ καὶ Λευῖτης,
 γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἔλθων καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν.
 33 Σαμαρείτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτόν
 34 ἐσπλαγγνίσθη. καὶ προσελθὼν κατέδραμεν τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπι-
 χέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτόν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτήνος,
 35 ἡγάγεन αὐτόν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τῇ
 αὔριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶ-
 πεν αὐτῷ, ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὁ τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν
 36 τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν πλη-
 37 σίον δοκεῖ σοι [γ]εγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς; ὁ δὲ
 εἶπεν, ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
 πορεύου, καὶ σὺ ποιεῖς ὁμοίως.
 38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς ΔΖ
 κώμην τινα· γυνὴ δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπέδεξατο αὐτόν εἰς τὸν
 39 οἶκον αὐτῆς. καὶ τῆδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἡ καὶ παρακαθ-
 40 ἐσθίεισα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ. ἡ δὲ
 Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστάσα δὲ εἶπεν, κύ-
 ριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με κατέλειπεν διακονεῖν; εἰ-

1) Marg. sup. λς. περι του εμπεσοντος εις τους ληστας]. 2) καταβαινεν, pro κατεβαινεν.

- X. πὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ 41
 Ἰησοῦς, Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά· ἐνὸς 42
 δὲ ἐστὶν χρεῖα. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἣτις οὐκ
 ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI.

ΔΙΙ
ΡΧΥ
Ε

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς 1
 ἐπαύσατο, εἶπεν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν, κύριε, διδά-
 ξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδασκεν τοὺς μαθητὰς
 αὐτοῦ. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, ὅταν προσεύχεσθε, λέγετε, πάτερ ἡμῶν 2
 ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἔλθέτω ἡ βασιλεία
 σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ γῆς. τὸν 3
 ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· καὶ ἄφες 4
 ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν¹⁾ παντὶ ὀφείλοντι
 ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενεγκῆς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ
 τοῦ πονηροῦ. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, τίς ἐξ ὑμῶν ἔχει φίλον, καὶ 5
 πορεύεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ ἐρεῖ αὐτῷ, φίλε, χορήσόν
 μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με, 6
 καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· καὶ ἐκεῖνος ἐσῶθεν ἀποκριθεὶς 7
 εἶπεν, μὴ μοι κόπους πάρεχε· ἦδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία
 μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσὶν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί
 σοι. λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν 8
 φίλον, διὰ γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ, ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρή-
 ζει. Καγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ 9
 εὐρήσεται· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμ- 10
 βάνει· καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει· καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιχθήσεται. Τίνα 11
 δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει
 αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἂν 12
 αἰτήσῃ ὠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπ- 13
 ἄρχοντες οἰδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μάλ-
 λον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα Ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
 Καὶ ἡν ἐκβάλλων²⁾ δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν·³⁾ ἐγένετο δὲ, 14

ΡΧΣ
Ε

1) ἀφίομεν. Sic. α ferscriptum l m. 2) Woide εκβαλλω male, v adest.
 3) καὶ αὐτο ἦν κωφον· εγενετο rescripta a l m. quao omisit to in εγενετο. Olim
 καὶ αὐτο ἦν praetermiserat: postea inseruit.

τοῦ δαιμονίου ἐκβληθέντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ 11.
 15 ὄχλοι. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, ἐν Βεελζεβούλ τῶν ἄρχοντι¹⁾ τῶν 12
 16 δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, πῶς δύνα-
 17 ται Σατανᾶς²⁾ Σατανᾶν ἐκβάλλειν; Ἄλλοι δὲ πειράζοντες, σημειοῦν 13
 18 ἐξ οὐρανοῦ ἐξήτουν παρ' αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ἰδὼς τὰ διανοήματα αὐ-
 19 τῶν, εἶπεν αὐτοῖς, πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ' ἐαυτὴν ἐρη-
 20 μούται· καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἐαν-
 21 τὸν διμερισθῇ, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν
 22 Βεελζεβούλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκ-
 23 βάλλω τὰ δαιμόνια, υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐ-
 24 τοὶ κριταὶ ὑμῶν ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμό-
 25 νια, ἄρα ἐφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ὅταν ὁ ἰσχυρὸς
 26 καθωπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἐαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ
 27 ὑπάρχοντα αὐτοῦ· Ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ
 28 αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ ἔρει, ἐφ' ἣ ἐπεποιθεῖ, καὶ τὰ σκύλα
 29 αὐτοῦ διαδώσιν. ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν· καὶ ὁ μὴ 14
 30 συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ
 31 ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαν-
 32 σιν· καὶ μὴ εὐρίσκον λέγει, ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξ-
 33 ἦλθον· καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. Τότε
 34 πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἐπτὰ ἑτέρα πνεύματα πονηρότερα
 35 ἐαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ
 36 ἀνθρώπου ἐκείνου χειρόνα τῶν πρώτων.

XI.
ΡΧΣ
ΒΡΧΗ
Ε
ΡΧΘ
ΒΡΛ
ΕΛΘ
ΡΛΑ
ΙM
ΡΛΒ
Β

1) των αρχοντι. Sic Cod. 2) σατανας· τ rescriptum l m.

XI. δρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ, πλεῖτον Σολομῶνος ᾧδε. Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει 32 μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινουσὶν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν 33 εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωανᾶ, καὶ ἰδοὺ, πλεῖτον Ἰωανᾶ ᾧδε. Οὐδεὶς δὲ λύ- 34 χνον ἄψας εἰς κρυπτήν τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. Ὁ λύχνος τοῦ 34 σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου· ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτινὸν ἐστίν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτινόν. σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος 35 ἐστίν. εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτινόν, μὴ ἔχον μέρος τι σκοτι- 36 νόν, ἔσται φωτινόν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίξῃ σε.

MB
ελεβ
Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι αὐτὸν ἐρώτα αὐτὸν Φαρισαῖος τις ὅπως ἀρι- 37 στήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν 38 ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. Εἶπεν δὲ ὁ 39 Κύριος πρὸς αὐτὸν, νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἐξῶθεν τοῦ ποτη- ρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἐσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπα- γῆς καὶ πονηρίας. Ἀφρονες, οὐκ ὁ ποιήσας τὸ ἐξῶθεν καὶ τὸ ἐσωθεν 40 ἐποίησεν; πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδοὺ, πάντα κα- 41 θαρὰ ὑμῖν ἐστίν. Ἄλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦ- 42 ται τὸ ἡδύοσμον¹⁾ καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθαι τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· ταῦτα δεῖ ποιῆσε, καί κεινα μὴ παραφίεσθαι. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρω- 43 τοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγο- 44 ραῖς. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἐστὰ 44 ὡς τὰ μνημεῖα²⁾ τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἰδοῦσιν. Ἀποκριθεὶς δὲ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ, διδά- 45 σκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.

MG
εμ
Ὁ δὲ εἶπεν, καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἄν- 46 θρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐν τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ 47 προσψάνεται τοῖς φορτίοις· Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν 48 προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ 48

1) Marg. sup. [μγ. περι τ]ον ταλανισμον των νομικων. 2) Woide male μνημεια.

συνευνδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέ- XI. κτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖται αὐτῶν τὰ μνημεῖα. διὰ 49 τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφῆτας 50 καὶ ἀποστόλους, ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν· ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ κα- 51 ταβολῆς κόσμου, ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ 52 ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστη- 53 ρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς 52 ταύτης. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλῖδα τῆς γνώ- 53 σεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθατε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. 53 Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο¹⁾ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ 54 πλιόνων, ἐνεδρεῦντες αὐτὸν, ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στό- ματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσουσιν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΒ.

CAP. XII.

1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεῖσιν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπα- 55 τεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, 56 Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζυμῆς τῶν Φαρισαίων, ἣτις ἐστίν 57 ὑπόκρισις. Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστίν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθή- 58 σεται, καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. ἄνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ 59 εἰπάτε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὐς ἐλαλήσατε ἐν 60 τοῖς ταμίοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς 61 φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ 62 ταῦτα μὴ ἔχοντων περισσόν τι ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φο- 63 βηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτείνειν ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβα- 64 λειν εἰς τὴν γέενναν· ναὶ, λέγω ὑμῖν, τοῦτου φοβήθητε. οὐχὶ πέντε 65 στρουθία πωλεῖτε ἀσσαρίων δύο; καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἐστὶν ἐπιλελη- 66 σμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι 67 ἡρίθμηνται. μὴ οὖν φοβεῖσθε²⁾ πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. Λέγω δὲ 68 ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἑμοῖς ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ

1) Marg. sup. μδ. περι της ζυμης των Φαρισαιων.

XII. υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἐμπροσθεν τῶν ἀγγέλων
 τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ἀπαρ- 9
 ρη^β νηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον 10
 εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ Ἅγιον
 ρη^η Πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται.¹⁾ Ὅταν δὲ προσφέρωσιν 11
 ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μερι-
 μνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογησῆσθε, ἢ τί εἰπητε· τὸ γὰρ Ἅγιον Πνεῦμα 12
 διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ᾠρᾷ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

ME
 ρη^θ Εἶπεν δὲ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, διδάσκαλε, εἰπέ τῷ ἀδελφῷ 13
 μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ἄν- 14
 ρη^ε θρωπε, τίς με κατέστησεν δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; Εἶπεν 15
 δὲ πρὸς αὐτοὺς, ὁράτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας· ὅτι
 οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τιλὴ ἢ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων
 αὐτοῦ.

ME
 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς, λέγων, ἀνθρώπου τινὸς 16
 πλουσίου ἠϋφόρησεν ἡ χώρα· καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων, 17
 τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; καὶ εἶπεν, 18
 τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζοντας οἰκοδο-
 μήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου,
 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, ψυχῇ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη 19
 πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος, 20
 ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ
 ἠτοίμασας, τί νῦν ἐστίν; οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς 21
 Θεὸν πλουτῶν. Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, διὰ τοῦτο 22
 ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί
 ἐνδύσῃσθε. ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶν τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐν- 23
 δύματος. Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ 24
 θερίζουσιν· οἷς οὐκ ἐστὶν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς
 τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν;
 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν 25
 αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; εἰ οὖν οὕτε ἐλάχιστον δύνασθαι, τί περὶ τῶν 26
 λοιπῶν μεριμνᾶται; Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κο- 27

1) Marg. sup. μς. περι ου ηυφορησεν η χωρα πλουσιου.

πια, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ XII.
 28 αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον σήμερον ἐν
 ἀργῷ ὄντα, καὶ αὖριον εἰς κλείβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως
 29 ἀμφιένυσιν, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Καὶ ὑμεῖς μὴ
 30 ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε· καὶ μὴ μετεωρίζεσθαι. ταῦτα γὰρ
 πάντα τὰ ἐθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατήρ οἶδεν ὅτι
 31 ζητεῖτε τούτων. πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα
 32 πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι
 33 εὐδύκησεν ὁ πατήρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. Πωλήσατε
 34 τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσεται ἑαυτοῖς
 35 βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θυσσαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρα-
 36 νοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει.¹⁾ Ὅπου γάρ
 37 ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἐστί. Ἔστωσαν
 38 αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· καὶ
 39 ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε
 40 ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα, ἐλθόντος καὶ κρουσάντος αὐτοῦ,
 41 εὐθέως ἀνοιξάωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν
 42 ὁ κύριος εὕρησει γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώ-
 43 σετε καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. καὶ
 44 ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ, καὶ
 45 ἐλθὼν εὕρῃ οὕτως, μακάριοι εἰσὶν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ
 46 γινώσκετε, ὅτι ἡ εἰδὶ²⁾ ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα ᾠρᾷ ὁ κλέπτῃς ἐρχεται,
 47 ἐργηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.
 48 Καὶ ὑμεῖς οὖν γείνεσθαι ἑτοιμοί· ὅτι ἡ ᾠρᾷ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς
 49 τοῦ ἀνθρώπου ἐρχεται. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, κύριε, πρὸς
 50 ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; εἶ-
 51 πεν δὲ ὁ Κύριος, τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρό-
 52 νιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ
 53 διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος,
 54 ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὕρησει ποιοῦντα οὕτως. ἀληθῶς λέγω
 55 ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.
 56 Ἐὰν δὲ εἰπῇ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, χρονίζει ὁ
 57

1) διαφθείρει. Sic pro διαφθείρει. 2) η ειδη, pro ει ηδει.

XII. κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ ἄρξεται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παι-
 δίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι. ἤξει ὁ κύριος τοῦ 46
 δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ᾧ οὐ γινώσκει·
 καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θή-
 σει. ^{99δ}Εκείνος δὲ ὁ δούλος ὁ γνούς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, 47
 καὶ μὴ ἐτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται
 πολλὰς· ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. 48
 παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ ^{9ε}
 παρέθετο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. Πῦρ ἦλθον βα- 49
 λειν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; βάπτισμα δὲ ἔχω 50
 βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ; ^{9ε}Δοκεῖτε ὅτι 51
 εἰρήνην παρεργονόμεν δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ
 διαμερισμὸν. ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἐνὶ διαμερι- 52
 σμένῳ, τρεῖς ἐπὶ δυσίν, καὶ δύο ἐπὶ τρισίν· διαμερισθῆσεται πα- 53
 τὴρ ἐφ' υἱῶν, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ
 ἐπὶ μητρὶ· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν ^{9ε}
 πενθεράν αὐτῆς. ^{9ε}Ἐλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, ὅταν ἰδῇτε νεφέλην 54
 ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγεται, ὅτι ὄμβρος ἔρχεται· καὶ
 γίνεταί οὕτως. καὶ ὅταν νύκτον πνέοντα, λέγετε, ὅτι καύσων 55
 ἔσται· καὶ γίνεταί. ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, καὶ τοῦ 56
 οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμά-
 ζετε; τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; ^{9εβ}Ὡς γὰρ ὑπάγεις 58
 μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν
 ἀπαλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ
 ὁ κριτὴς σε παραδώσει τῷ πᾶρκτορι, ¹⁾ καὶ ὁ πᾶρκτωρ σε βάλῃ εἰς
 φυλακὴν. λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως τοῦ καὶ τὸν ἔσχα- 59
 τον λεπτὸν ἀποδοῖς.

1) παρκτορι. Sic pro πρακτορι.

ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII.

1 ^{9εγ}Παρήσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ 1
 τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πειλάτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσίων
 2 αὐτῶν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ^{9εδ}Δοκεῖται, ὅτι οἱ
 Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγέ-
 3 νοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ
 4 μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολείσθη· Ἡ ἐκείνοι οἱ δέκα καὶ
 5 ὀκτὼ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ, καὶ ἀπέκτεινεν
 αὐτούς, δοκεῖτε, ὅτι αὐτοὶ ὀφιλῆται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς
 6 ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλὴμ; οὐχί, λέγω ὑμῖν· ^{9εδ}
 7 ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὁμοίως ἀπολείσθη. Ἐλεγεν δὲ 1
 ταύτην τὴν παραβολὴν, συκὴν εἶχεν τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ
 πεφυτευμένην· καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὔρεν.
 7 Εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, ἰδοὺ, τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν
 καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὐρίσκω· ἔκκοψον οὖν αὐτήν·
 8 ἵνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, κύριε,
 9 ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ
 10 βάλω κόπρια· καὶ μὲν ποιήσῃ καρπὸν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον
 ἐκκόψεις αὐτήν.
 10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν· ^{9εε}ΜΘ
 11 καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἣν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτὼ,
 καὶ ἣν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύμψαι εἰς τὸ παντελές.
 12 ἰδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν, καὶ εἶπεν αὐτῇ, γύναι, ἀπο-
 13 λέλυσαι ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου. καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας·
 14 καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ^{9εε}
 ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἔθεράπευσεν ὁ
 Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ, ἔξ ἡμέραι εἰσὶν, ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι·
 ἐν αὐταῖς συνερχόμενοι θεραπεύεσθαι, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
 15 βάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, ὑποκριταί, ἔκα-
 στος ὑμῶν ἐν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βόυν αὐτοῦ ἢ τὴν ὄνον ἀπὸ

XIII. τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραάμ 16
οὕσαν, ἣν ἔδωκεν ὁ Σατανᾶς, ἰδοὺ, δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ
ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;¹)
ῥξ^ε Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμε- 17
νοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς
γεινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

ῥξ^ε ^Ν "Ἐλεγεν²) δὲ, τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; καὶ τίνι 18
ῥξ^ε ὁμοιώσω αὐτήν; ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρω- 19
πος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ἡύξησεν, καὶ ἐγένετο εἰς δέν-
δρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνουν ἐν τοῖς κλά-
δοις αὐτοῦ. Πάλιν εἶπεν, τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; 20
ῥξ^ε ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα 21
ῥξ^ε τρία, ἕως οὗ ἐξυμώθη ὅλον. Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ 22
κώμας διδάσκων, καὶ πορίαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.

ῥξ^ε ^{ΝΑ} Εἶπεν³) δὲ τις αὐτῷ, κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ 23
ῥξ^ε εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, ἀγωνίζεσθαι εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύ- 24
λης· ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύ-
σουσιν. Ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν 25
θύραν, καὶ ἄρξῃσθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέ-
γοντες, κύριε, κύριε, ἀνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν·
οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ. Τότε ἄρξῃσθε λέγειν, ἐφάγομεν 26
ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλαταῖς ἡμῶν ἐδίδαξας.
καὶ ἐρεῖ, λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ· ἀπόστειτε ἀπ' 27
ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. ἐκεῖ ἐστὶ ὁ κλαυθμὸς 28
καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, Ὅταν ὄψῃσθε Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ
καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ,
ὅμως δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω· καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ 29
δυσμῶν, καὶ βοῦρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθεῖσονται⁴) ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ 30
εἰσιν πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.

ῥξ^ε ^{ΝΑ} ^{ῥοδ} Ἐν⁵) αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες 31

1) Marg. sup. v. περι του περιωτησαν[τος] [ει ολιγοι] οι σωζομενοι.
2) Marg. N. sic, male. 3) Marg. NA. sic, sed lege N. 4) Sic MS. Woido
habet ανακλειθεσονται: male. 5) Marg. NA. sic, recte.

αὐτῷ, ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀπο- XIII.
32 κτείνει. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες εἰπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ,
ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον,
33 καὶ τῇ τρίτῃ τελιοῦμαι. πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ
τῇ ἐχόμενῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέ-
31 σθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτεν-
νοῦσα τοὺς προφῆτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους
πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξει τὰ τέκνα σου, ὃν τρό-
πον ὄρνις τὰ ἑαυτῆς νοσσιᾷ ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθε-
35 λήσατε; ἰδοὺ, ἀφίετε ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ
μὴ ἰδητέ με ἕως ἄν ᾗξει, ὅτε εἴπητε, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ὀνόματι Κυρίου.

ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔλθειν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν τινος τῶν ἀρχόν-
των τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρα-
2 τηρούμενοι αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἐμ-
3 προσθεν αὐτοῦ· καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομι-
κοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων, εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεύ-
4 ειν; οἱ δὲ ἠσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσεν.
5 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, τίνος ὑμῶν ὁ υἱὸς ἢ βοῦς
εἰς φρέαρ πεσεῖτε, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸ τῇ ἡμέρᾳ
6 τοῦ σαββάτου; καὶ οὐκ ἰσχύσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς
ταῦτα.
7 "Ἐλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπείχων πῶς
8 τὰς πρωτοκλησίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτοὺς, ὅταν κλη-
θῇς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακληθῇς εἰς τὴν πρωτοκλη-
9 σίαν· μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ
ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι, δὸς τούτῳ τόπον·
10 καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ ἀισχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. Ἀλλ'
ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα
ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε, εἴπῃ σοι, φίλε, προσανάβηθι ἀνώ-

XIV.

εὐθ

τερον. Τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοί. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ τα- 11
 επ πινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. Ἐλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκόντι¹⁾ 12
 αὐτὸν, ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δειπνον, μὴ φῶναι τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοὶ σε ἀντικαλέσωσιν, καὶ γένηται σοι ἀνταπόδομα. Ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτω- 13
 χούς, ἀναπείρους, χωλούς, τυφλούς· καὶ μακάριος ἔσῃ· ὅτι 14
 οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γὰρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων. Ἀκούσας δὲ τις τῶν συνανακειμένων 15
 ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ, μακάριος, ὃς φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασι-
 λείᾳ τοῦ Θεοῦ.

ND

εὐα

ε

Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ἄνθρωπός τις ἐποίησεν δειπνον μέγα, καὶ 10
 ἐκάλεσεν πολλούς· καὶ ἀπέστειλεν τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ 17
 τοῦ δειπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, ἔρχεσθαι, ὅτι ἤδη ἐτοιμά-
 ἔστιν πάντα. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτίσθαι²⁾ πάντες. Ὁ πρῶ- 18
 τος εἶπεν αὐτῷ, ἄρῃ ἡγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελεῖν καὶ
 ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἕτερος εἶπεν, 19
 ζεύγη βοῶν ἡγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ
 σε, ἔχε με παρητημένον. καὶ ἕτερος εἶπεν, γυναῖκα ἔργημα, καὶ 20
 διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. Καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος 21
 ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεῖς ὁ οἰκο-
 δεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ, ἐξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας
 καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπείρους καὶ
 τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ δούλος, κύριε, γέγο- 22
 νεν ὥς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς 23
 τὸν δούλον, ἐξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀράγκασον
 εἰσελεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς 24
 τῶν ἀνδρῶν ἐκεῖνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δεῖ-
 επ β πνου. Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφείς εἶ- 25
 πεν πρὸς αὐτούς, εἰτις ἔρχεται πρὸς με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν 20
 πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέ-

1) κεκληκοντι, pro κεκληκοι. 2) παραιτισθε, pro παραιτεισθαι.

κνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν XIV.
 27 ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναται μου μαθητὴς εἶναι. καὶ ὅς τις οὐ
 βασιτάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύ-
 νатаί μου εἶναι μαθητὴς.
 28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶ- NE
 τον καθείσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ εἰς ἀπαρτισμόν; επ
 29 ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θ[ε]μέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἔκτε-
 30 λέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίξιν, λέγον-
 30 τες, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύ-
 31 σεν ἐκτελέσαι. Ἡ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἐτέρῳ βασιλεὶ συμ-
 βαλεῖν εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθείσας πρῶτον βουλευέται εἰ δυνατός
 ἐστίν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ ἑκοσι χιλιάδων
 32 ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι πόρθω αὐτοῦ ὄντος, πρε-
 33 σβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. Οὕτως οὖν πᾶς επδ
 ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν,
 34 οὐ δύναται μου εἶναι μαθητὴς. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ επε
 35 ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; οὔτε εἰς γῆν, οὔτε εἰς
 κοπρίαν εὔθειτόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὥτα ἀκού-
 ειν ἀκούετω.

ΚΕΦ. ΙΕ.

CAP. XV.

1 Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτω- επς
 2 λοι, ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διεγόγγυζον οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φα-
 ρισαῖοι, λέγοντες, ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συν-
 εσθίει αὐτοῖς.
 3 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, τίς NS
 4 ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ επς
 αὐτῶν, οὐ καταλίπει τὰ ἐνενηκονταεναῖα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ
 5 πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως οὗ εὑρῇ αὐτό; καὶ εὕρων
 6 ἐπιτίθῃσιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων, καὶ ἐλθὼν εἰς
 τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐ-
 τοῖς, συγχαίρετέ μοι, ὅτι εὑρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.
 7 Λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτω- επη
 ῳ ἢ ἐνὶ δίκαιῳ.

XV. λῶ μετανοοῦντι, ἣ ἐπὶ ἐνενηκονταεναία δικαίοις, οἳ τεινες οὐ
 χρίαν ἔχουσιν μετανοίας. Ἦ τίς γυνὴ δραγμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν 8
 ἀπολέσῃ δραγμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οὐ-
 κίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως ὅτου εὔρῃ; καὶ εὑροῦσα συν- 9
 καλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γίτονας, λέγουσα, συνχάρτε μοι,
 ὅτι εὔρον τὴν δραγμὴν ἣν ἀπώλεσα. Οὕτως λέγω ὑμῖν, χαρὰ 10
 γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῶ με-
 τανοοῦντι.

NZ
 97

Εἶπεν δὲ, ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς· καὶ εἶπεν ὁ 11
 νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ, πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος 12
 τῆς οὐσίας. ὁ δὲ διείλεν αὐτοῖς τὸν βίον. καὶ μετ' οὐ πολλὰς 13
 ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώ-
 ραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώ-
 τως. Λαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ 14
 τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο τοῦ ὑστερεῖσθαι. καὶ 15
 πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ
 ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. καὶ ἔπε- 16
 θύμει γεμῖσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον
 οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶ- 17
 πεν, πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρὸς μου περισσεύονται ἄρτων, ἐγὼ δὲ
 λειμῶ ἀπόλλυμαι; ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, 18
 καὶ ἐρῶ αὐτῷ. πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν
 σου· οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίήσόν με ὡς ἓνα 19
 τῶν μισθίων σου. καὶ ἀναστὰς ἦλθεν¹⁾ πρὸς τὸν πατέρα ἑαυ- 20
 τοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, ἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐ-
 τοῦ, καὶ ἐσπλαγγνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχη-
 λον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός, 21
 πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ
 ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. Εἶπεν δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐ- 22
 τοῦ, ἔξενέγκαντες στολὴν τὴν πρώτην, ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε
 δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας· καὶ 23

¹⁾ καὶ ἀναστὰς ἦλθεν. Olim καὶ ἀναστὰς, omissa voce ἦλθεν. Manus recentior rescripsit super rasura ἀναστὰς ἦλθεν, et καὶ ad marginem lineae praecedentis ascripsit. Omne incertum: forte ε recenti, reliqua a l m.

ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφραν- XV.
 24 θώμεν· ὅτι οὗτός μου ὁ υἱὸς νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν· ἦν ἀπο-
 25 λωλὸς, καὶ ἠγρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱὸς
 αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγειζεν τῇ
 26 οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χοιρῶν¹⁾ καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα
 27 τῶν παίδων, ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι
 ὁ ἀδελφός σου ἦκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σι-
 28 τευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.²⁾ ὠργίσθη δὲ, καὶ οὐκ
 ἠθέλησεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.
 29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἰδοὺ, τοσαῦτα ἔτη δου-
 λεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολὴν σου παρήλθον, καὶ ἔμοι οὐδέ-
 30 ποτε ἔδωκας ἔριπον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ. ὅτε δὲ
 ὁ υἱὸς σου οὕτως ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ τῶν πορνῶν
 31 ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ,
 τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἔστιν.
 32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὕτως νε-
 κρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν· καὶ ἀπολωλὸς, καὶ ἠγρέθη.

ΚΕΦ. Ιε.

1 Ἐλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, CAP. XVI.
 Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ οὗτος NH
 2 διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. καὶ φω-
 νήσας αὐτόν εἶπεν αὐτῷ, τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λό-
 3 γον τῆς οἰκονομίας· οὐ γὰρ δυνήσῃ εἰ οἰκονομεῖν. Εἶπεν δὲ ἐν
 ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφερεῖτε τὴν οἰκο-
 4 νομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. Ἐγνων
 τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς
 5 τοὺς οἴκους αὐτῶν. καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα ἕκαστον τῶν χρεοφι-
 λετῶν³⁾ τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγεν τῷ πρώτῳ, πόσον ὀφείλεις τῷ
 6 κυρίῳ μου; ὁ δὲ εἶπεν, ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
 τῷ, δέξου σου τὸ γράμμα, καὶ καθείσας ταχέως γράψον πεντή-

1) χοιρῶν, sic pro χορῶν, sed i fere erasum. 2) ἀπέλαβεν. αβ rescrip-
 ptum. 3) χρεοφιλετῶν, pro χρεωφειλετῶν.

XVI. κοντα. "Επειτα ἐτέρω εἶπεν, σὺ δὲ πόσον ὑφίλεις; ὁ δὲ εἶπεν, 7
ἐκατὸν κόρους σείτου. καὶ λέγει αὐτῷ, δέξε σου τὸ γράμμα,
καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. Καὶ ἐπῆνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον 8
τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος
τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς τὴν γε-
νεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσιν. ἀγὼ ὑμῖν λέγω, ποιήσονται ἑαυτοῖς φίλους 9
ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν ἐκλείπῃ, δέξωνται ὑμᾶς εἰς
τὰς αἰωνίους σκηνάς. ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πι- 10
στός ἐστιν. καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν.
εἰ οὖν ἐν τῷ ἁδίκῳ μαμωνᾶ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθαι, τὸ ἀληθινὸν 11
τίς ὑμῖν πιστεύσει; καὶ εἰ ἐν τῷ ἁλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθαι, 12
τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρί- 13
οις δουλεύειν.¹⁾ ἢ γὰρ τὸν ἑνα μισήσει, καὶ τὸν [ν] ἕτερον ἀγα-
πήσει· ἢ ἐνὸς ἀ[ν]θέξετε, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύ-
νασθαι Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ. Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα 14
καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμκνήριζον αὐ-
τόν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς ἐστέ οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώ- 15
πιον⁴⁾ τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν.
ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὁ 16
νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. Εὐκοπώτε- 17
ρον δὲ ἐστὶν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νό-
μου μίαν κερεάν πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ 18
καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀπολειλυμένην ἀπὸ ἀν-
δρός γαμῶν μοιχεύει.
N(+) 19
975 "Ανθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν 19
καὶ βύσσον, εὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ἦν 20
ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ, εἰλωμένος
καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς 21
τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ
ἔλκη αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐ- 22
τὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· Ἀπέθανεν δὲ καὶ

1) οἷα lege οἷα. 2) Marg. sup. νθ. περι πλουσιου και Λαζαρον. 3) οἷβ
lege οἷβ. 4) Super v primo, lineola, quasi reduplicacionis.

23 ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ ᾄδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς XVI.
αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν,
24 καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν, πά-
τερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον
τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου·
25 ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπεν δὲ Ἀβραάμ, τέκνον,
μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου σὺ ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ
Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ· νῦν δὲ ὡδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυ-
26 νᾶσαι. καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα
μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐνθεν πρὸς ὑμᾶς, 1)
27 μὴ δύνηνται, μηδὲ οἱ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπεν
δὲ, ἐρωτῶ σε οὖν, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ
28 πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτήρητε αὐ-
τοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἐλθῶσιν εἰς τὸν τόπον τούτου τῆς βασά-
29 νου· Λέγει δὲ αὐτῷ Ἀβραάμ, ἔχουσιν Μωσέα καὶ τοὺς προφή-
30 τας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν, οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ·
ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσουσιν.
31 εἶπεν δὲ αὐτῷ, εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν,
οὐδὲ ἂν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.

ΚΕΦ. ΙΖ.

CAP. XVII.

1 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἀνένδεκτόν ἐστιν²⁾ τοῦ μὴ 975
2 ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐὰ δὲ δι' οὗ ἔρχεται. λυσίτελει αὐτῷ εἰ
μύλος ὀνικός περικεῖτε περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἐξήσπται
εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων.
3 Προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν δὲ ἁμάρτη ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον 977
4 αὐτῷ· καὶ ἐὰν μὲν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. Καὶ ἐὰν ἐπτάκις τῆς
ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς σέ, καὶ ἐὰν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ πρὸς
5 σέ, λέγων, μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ. Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ
6 Κυρίῳ, πρόσθετες ἡμῖν πίστιν. Εἶπεν δὲ ὁ Κύριος, εἰ ἔχετε πίστιν, 978
ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ, ἐκριζώθητι,

1) προς υμας μας. Sic: μας repetitum. 2) ἐστιν. εσ rescriptum a
manu antiqua: εσ vix legitur, et quaedam literae inter εσ et τιν deletae.

^{σα}ε καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ 7
 ὑμῶν δούλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι
 ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἔρει εὐθείως, παρελθὼν ἀνάπεσαι· ἀλλ' οὐχὶ ἔρει 8
 αὐτῷ, ἐτοίμασον τί διπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι,
 ἕως ἂν φάγω καὶ πῖω· καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσε καὶ πίεσαι σύ;
 μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ, ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; οὐ δοκῶ. 9
 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα ταῦτα τὰ διαταχθέντα 10
 ὑμῖν, λέγετε, δούλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποι-
 ἡκαμεν.

Ξ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ 11
 αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρίας καὶ Γαλιλαίας. καὶ εἰσερ- 12
 χομένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄν-
 δρες, οἱ ἔστησαν πόρῳθεν. καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνήν, λέγοντες, 13
 Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, πορευ- 14
 θέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς λεπρῶσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπ-
 ἀγειν αὐτοὺς, ἐκαθερίσθησαν. εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, 15
 ὑπέστρεψεν, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν. καὶ ἔπε- 16
 σεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ·
 καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρεῖτης. Ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, οὐχὶ 17
 οἱ δέκα οὗτοι ἐκαθερίσθησαν; οἱ ἑνναῖα ποῦ; οὐχὶ εὐρέθησαν 18
 ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς υἱ-
 τος; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσω- 19
 κέν σε. Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ἔρχεται ἡ 20
 βασιλεία¹⁾ τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, οὐκ ἔρχεται ἡ βα-
 σιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως· οὐδὲ ἐροῦσιν, ἰδοὺ ὧδε, ἢ, ἰδοὺ 21
 ἐκεῖ. ἰδοὺ γὰρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν. Εἶπεν δὲ
^{αγ}ε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε ἐπιθυμῆσεται 22
^{σδ}β μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἶδεν, καὶ οὐχ ὥσεσθαι.
^{σε}ε Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, ἰδοὺ ὧδε, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθῃτε, μηδὲ διώ- 23
^{σε}ε ξηται. Ὡς περ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἢ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρα- 24
^{σε}ε νὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν²⁾ λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν
^βτῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. Πρῶτον δὲ δεῖ πολλὰ παθεῖν αὐτὸν καὶ ἀποδοκιμα- 25

1) βασιλεία, rescriptum. 2) οὐρανόν, ου rescriptum: forte scripserat
 υτον pro υπ' ου.

26 σθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς
 ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ
 27 ἀνθρώπου. ἦσθιον, ἐπινον, ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέ-
 ρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, 28
 καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. Ὅμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέ-
 ραις Λώτ· ἦσθιον, ἐπινον, ἡγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ὥκο-
 29 δόμουν. ἢ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λώτ ἀπὸ Συδὸμων, ἐβρεξεν θεῖον
 30 καὶ πῦρ ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας· κατὰ ταῦτα ἔσται
 31 ἢ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. Ἐν ἐκείνῃ τῇ 32
 ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ 33
 οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἀραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπι-
 στρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. Μνημονεύεται τῆς γυναικὸς Λώτ. ὃς ἐὰν ἀπο-
 34 λέσει αὐτήν, ζωογονήσῃ αὐτήν. Λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ δύο
 ἔσονται ἐπὶ κλείνης μιᾶς· εἰς παραλημφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος
 35 ἀφεθήσεται. δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· μία παρα-
 36 λημφθήσεται, καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. Καὶ ἀποκριθέντες λέ-
 γουσιν αὐτῷ, ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ
 συναχθήσονται οἱ αἰετοί.

ΚΕΦ. ΙΗ.

CAP. XVIII.

1 Ἐλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσ-
 εύχεσθαι αὐτοὺς, καὶ μὴ ἐγκακεῖν, λέγων,
 2 Κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει, τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄν-
 3 θρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἡρ-
 4 χετο πρὸς αὐτὸν, λέγουσα, ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. καὶ
 οὐκ ἠθέλην ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν
 5 Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι· διὰ γε τὸ παρ-
 6 ἔχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος
 7 τῆς ἀδικίας λέγῃ· ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν

XVIII. ἐκλεκτῶν αὐτοῦ, τῶν βοῶντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμει ἐπ' αὐτοῖς; λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσει τὴν ἐκ- 8 δίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὐρήσει¹⁾ τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;²⁾ Εἶπεν δὲ πρὸς τινὰς τοὺς³⁾ πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι, καὶ ἔξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην.⁴⁾

ΞΒ "Ἀνθρώποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ εἰς 10 Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελῶνης. ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυ- 11 τὸν ταῦτα προσηύξατο, ὁ Θεὸς, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμι ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς ὁ τελῶ- νης οὗτος. νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶ- 12 μαι. καὶ ὁ τελῶνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλ- 13 μούς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι· ἀλλ' ἔκρυπτεν εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ, λέγων, ὁ Θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. λέγω ὑμῖν, κατέβη οὐ- 14 τὸς δεικναιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ γὰρ ἐκεῖνος. Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπινωθήσεται· καὶ ὁ ταπινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

σις ε
σις β
σις β
ΞΙ' αὐτῶν
β

Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτεται· ἰδόντες δὲ 15 οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ 16 εἶπεν, ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς 17 ἂν μὴ δέξητε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

Καὶ ἐπρωτήσεν τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, διδάσκαλε ἀγαθὲ, 18 τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, τί 19 με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός. τὰς ἐντολάς 20 οἶδας, μὴ μοιχεύσης· μὴ φονεύσης· μὴ κλέψης· μὴ ψευδομαρτυρήσης· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. ὁ δὲ εἶπεν, πάντα ταῦτα ἐφύ- 21 λαξα ἐκ νεότητός μου. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ἔτι 22 ἔν σοι λείπει·⁴⁾ πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις 23 θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ ἀκού-

1) ευρήσει. η rescriptum a 1 m. vel antiqua. 2) γῆς. c et para τον η rescriptum, a 1 m. vel antiqua. 3) Marg. sup. [ἐβ. π]ερί του Φαρισαίου και του τελωνου. — [ἐγ.] περι του επρωτησαντος πλουσιου τον Ιησουν. 4) λειπει, sic pro λειπει. Marg. sup. [ἐδ.] περι [του τυφλου].

21 σας ταῦτα περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. ἰδὼν XVIII. δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον εἶπεν, πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. εὐκοπώτερον γὰρ ἐστίν, ἀμῆλον διὰ τρυμαλιᾶς φαρίδος διελθεῖν, 20 ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. εἶπον δὲ οἱ 27 ἀκούσαντες, καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ὁ δὲ εἶπεν, τὰ ἀδύνατα 28 παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ ἐστίν παρὰ τῷ Θεῷ. εἶπεν δὲ Πέτρος, 29 ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολούθησάμεν σοι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐστίν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γο- 30 νεῖς, ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἐνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ 31 ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώ- 32 δεκα, εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ 33 τοῦ ἀνθρώπου. παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐνπεχθήσε- 34 ται,¹⁾ καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ μαστιγώσαντες 35 αὐτοὺς οὐδὲν τούτων συνήκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

36 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς Ἱερικῶν, τυφλὸς τις ἐκά- 37 θητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν· ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομέ- 38 νου, ἐκυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται.²⁾ καὶ ἐβόησεν λέγων, υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν 39 με. καὶ οἱ παράγοντες ἐπετείμουν αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ 40 πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Σταθεὶς δὲ ἐκέ- 41 λευσεν αὐτὸν ἄχθῃναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπρω- 42 τήσεν αὐτόν, λέγων, τί σοι θέλεις ποιῆσω; ὁ δὲ εἶπεν, κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου 43 σέσωκέν σε. καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξά- ζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

1) ἐνπεχθήσεται, pro ἐμπαιχθήσεται. 2) Marg. sup. ξε. περι Ζαχαριου.

ΚΕΦ. ΙΘ.

CAP. XIX.

ΞΕ
σκε

Και εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ· καὶ εἰδὼς, ἀνὴρ ὀνόματι ¹
καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν
πλούσιος· καὶ ἐξήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν, τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἤδύ- ³
νατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. καὶ προδρα- ⁴
μὼν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκαμοραΐαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι ἐκεί-
νης ἡμέλλεν διέρχεσθαι. καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀνα- ⁵
βλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ζακχαῖε,
σπεύσας κατὰβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με με- ⁶
ναι. καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν χαίρων. καὶ ⁷
ιδόντες πάντες διεγόγγυζον, λέγοντες, ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῶν ἄν-
δρῃ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν ⁸
Κύριον, ἰδοὺ, τὰ ἡμῖς¹⁾ τῶν ὑπαρχόντων μου, κύριε, δίδωμι
τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἰ τινὸς τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετρα-
πλοῦν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι σήμερον σωτηρία ⁹
ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν.²⁾
Ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι, καὶ σῶσαι τὸ ἀπο- ¹⁰
λωλός. Ἀκούοντων³⁾ δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπεν παρα- ¹¹
βολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτόν εἶναι Ἱερουσαλὴμ, καὶ δοκεῖν αὐ-
τοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.

Εἶπεν οὖν, ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μα- ¹²
κράν, λαβεῖν ἐαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.

Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα ¹³
μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, πραγματεύεσθαι ἐν ᾧ ἔρχο-
μαι. οἱ δὲ πολλοὶ αὐτοῦ ἐμείδουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν ¹⁴
πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, οὐ θέλομεν τοῦτον βασι-
λεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτόν λα- ¹⁵
βόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δού-
λους τούτους, οἷς ἔδωκεν τὸ ἀργύριον, ἵνα γνῶ τίς τί διεπρα-

1) τα ἡμῖς, sic pro τα ἡμῖς. 2) Marg. sup. ξς. περι του πορευθεν-
τος λαβεῖν εαυ[τω] βασιλειαν]. — ξξ. περι των λαβοντων τας δεκα μν[ας].
3) Woide legit ακουοντων: male.

16 γματεύσατο. Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, κύριε, ἡ μνᾶ XIX.
17 σου προσηργάσατο δέκα μνᾶς. καὶ εἶπεν αὐτῷ, εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε·
ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα
18 πόλεων. καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων, κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποί-
19 ησεν πέντε μνᾶς. εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ, καὶ σὺ γείνου ἐπάνω πέντε
20 πόλεων. καὶ ἕτερος ἦλθεν, λέγων, κύριε, ἰδοὺ, ἡ μνᾶ σου, ἣν
21 εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· ἐφοβούμην γὰρ σε, ὅτι ἄνθρω-
πος ἀστυγὴς εἶ. αἰρεῖς δ' οὐκ ἔθνηκας, καὶ θερίζεις δ' οὐκ ἔσπει-
22 ρας. Λέγει δὲ αὐτῷ, ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ
δοῦλε. ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος ἀστυγὴς εἰμι, αἰρων δ' οὐκ ἔθνηκα,
23 καὶ θερίζων δ' οὐκ ἔσπειρα· καὶ διατί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύ-
ριον ἐπὶ τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἀνέπραξα;
24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ
25 δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. καὶ εἶπον αὐτῷ, κύριε, ἔχει
26 δέκα μνᾶς. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· <sup>σλ
β</sup>
27 ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Πλὴν <sup>σλα
ε</sup>
τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦ-
σαι ἐπ' αὐτούς, ἀράγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου.
28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱε- <sup>σλβ
β</sup>
ροσόλυμα.

29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγεισεν εἰς Βηθθαγὰ καὶ Βηθανίαν, ^{ΞΠ}
πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν μα-
30 θητῶν αὐτοῦ, εἰπὼν, ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ
εἰσπορευόμενοι εὐρήσεται πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώ-
31 ποτε ἀνθρώπων ἐκάθεισεν· λύσαντες ἀράγετε αὐτόν. καὶ εἰάν τις
ὑμᾶς ἐρωτᾷ, διατί λύεται; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ, ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ
32 χρίαν ἔχει. Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶ- <sup>σλγ
β</sup>
33 πεν αὐτοῖς· λύνοντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐ-
34 τοῦ πρὸς αὐτούς, τί λύεται τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον, ὅτι ὁ κύριος
35 αὐτοῦ χρίαν ἔχει. καὶ ἤγαγον αὐτόν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ
36 ἐπιρίψαντες¹⁾ ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν
Ἰησοῦν. πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώνουν τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν

1) ἐπιρίψαντες, sic pro ἐπιρριψαντες.
CODEX ALEX.

XIX.

σλδ
α ἐν τῇ ὁδῷ. Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους 37
τῶν Ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες
αἰνεῖν τὸν Θεὸν, φωνῇ μεγάλῃ, περὶ πασῶν ὧν ἴδον δυνάμεων,
λέγοντες, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· 38
σλε
εἰρήνῃ ἐν οὐρανοῖς, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. Καί τινες τῶν Φαρι- 39
σαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν, διδάσκαλε, ¹⁾ ἐπειτίμησον
τοῖς μαθηταῖς σου. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, λέγω ὑμῖν, ὅτι, 40
σλε
ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κεκραύξονται. Καὶ ὥς ἡγγευσεν, 41
ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων, ὅτι εἰ ἔγνων καὶ σὺ, 42
καὶ γὰρ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δ' ἐκρύβη
ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου· ὅτι ἡξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, ²⁾ καὶ περιβα- 43
λουσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσίν σε, καὶ
συνέξουσίν σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν 44
σολ· Καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνων
σλη
τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο 45
ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας, λέγων αὐτοῖς, 46
γέγραπται, ὅτι ὁ οἶκος μου οἶκος προσευχῆς ἐστίν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν
ἐποίησατε σπήλαιον ληστῶν. Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν 47
ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς ἐξήτουν αὐτὸν
ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ· καὶ οὐχ εὗρισκον τὸ τί ποι- 48
ήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

ΚΕΦ. Κ.

CAP. XX.

σθ
α Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν 1
σθ
β λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ
γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, λέ- 2
γοντες, εἰπὲ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ 3
δότης σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐ-
τούς, ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον ἓνα, καὶ εἰπατέ μοι· τὸ βα- 4
πτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐκ ἀνθρώπων; οἱ δὲ συν- 5

1) Marg. sup. [ἐθ. περιων ηρωτησαν τον Ιησουν αρχιερεεις] καὶ πρεσβυτε-
ροι. 2) εἰρηνην — ἐπὶ σε. Correctio l m. quae videtur primo omisisse quae
a σου usque ad σου sequuntur, et scripsisse εἰρηνην σου οτι ηξουσιν ημεραι
ἐπὶ σε. Pro ημεραι, Woide male ημερα.

ελογίσαντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, ὅτι ἐὰν εἰπωμεν, ἐξ οὐρα· XX.
0 νοῦ, ἔρει, διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἰπωμεν,
ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γὰρ
7 ἐστὶν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι
8 πόθεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
9 Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· ^ο
ἀνθρώπος τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδετο ^{σβα}
10 γοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς. καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστει-
λεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπε-
λῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δειράντες αὐτὸν ἐξαπέ-
11 στείλαν καινόν. καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ
12 κἀκείνον δειράντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν καινόν. καὶ
προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ κἀκείνον τραυματίσαντες ἐξέ-
13 βαλον. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσω; πέμψω
τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἵσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσου-
14 ται. ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίσαντο πρὸς ἑαυτούς,
λέγοντες, οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα
15 ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. καὶ ἐκβαλόντες αὐτόν ἐξω τοῦ ἀμ-
πελῶνος, ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμ-
16 πελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ
δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. οἱ δὲ ἀκούσαντες εἶπον, μὴ γένοιτο.
17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν, τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο,
ἲ λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς
18 ἑκφαλὴν γωνίας; Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκείνον τὸν λίθον συνθλα-
19 σθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἐξήτη- ^{σβα}
σαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτόν τὰς χει-
ρας ἐν αὐτῇ τῇ ᾠρᾷ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ²⁾ ἔγνωσαν γὰρ
ὅτι πρὸς αὐτοῦ[ς] τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπεν.
20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομέ- ^{οα}
νους ἑαυτούς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς ^{σβα}
21 τὸ παραδοῦναι αὐτόν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. καὶ

1) ἐξεδετο, sic pro ἐξεδото. 2) Marg. sup. σβ. περι Σαδδουκαίων.

XX. ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρὸς ὡπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. Ἐξεστὶν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον δοῦναι, 22 ἢ οὐ; κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, 23 τί με πειράζετε; δίδαστέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπι- 24 γραφήν; ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, Καίσαρος. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἀπό- 25 δουτε τοίνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ 26 οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

OB Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες 27 ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, διδάσκαλε, Μω- 28 σῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἐπὶ αὖν ἀδελφοὶ 29 ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος. καὶ ἔλαβεν 30 ὁ δεῦτερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος· καὶ ὁ τρίτος 31 ἔλαβεν αὐτὴν ὡσαύτως· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλειπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον· ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. ἐν τῇ οὖν 32 ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεταί γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν 33 γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος 34 τούτου γαμοῦσιν καὶ ἐγκαμίζονται· οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ¹⁾ αἰῶ- 35 νος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦ- 36 σιν οὔτε ἐγκαμίζονται· οὐδὲ γὰρ ἀποθάνειν ἐτι δύνανται· ἰσάγγε- 37 λοι γὰρ εἰσιν, καὶ οἱ υἱοὶ εἰσιν Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. Ὅτι 38 δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέ- 39 γει Κύριον τὸν Θεὸν Ἀβραάμ καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν Θεὸν Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ ἐστὶν νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. πάντες γὰρ αὐτῷ 40 ζῶσιν. Ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν γραμματισταίων εἶπον, διδά- 41 σκαλε, καλῶς εἶπας. οὐκ ἐτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν. 42 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς, πῶς λέγουσιν τίνες τὸν Χριστὸν 43 υἱὸν Δαβὶδ εἶναι; καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν, εἶ- 44 πεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ 45

σμδ
β

(1)

σμφ
β

1) Marg. [οἱ ἐπερωτῆσαι πῶς] ἐστὶν υἱὸς Δαβὶδ ὁ Χριστός. — [οδ. περὶ] τῆς ταῦ δυο λεπτά χηρας. — [οφ. περὶ] τῆς συντελείας.

41 τοὺς ἐχθροὺς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν¹⁾ σου. Δαβὶδ οὖν αὐτὸν XX. 45 κύριον καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱὸς ἐστίν; Ἀκούοντος δὲ παντὸς 46 τοῦ λαοῦ, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμ- 47 ματαίων τῶν θελούντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ φιλοῦντων 48 ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγω- 49 γαῖς, καὶ πρωτοκλησίας ἐν τοῖς δῖπνοις· Οἱ κατεσθίουσιν τὰς 50 οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρᾷ²⁾ προσεύχονται. οὗτοι 51 λήμψονται περισσότερον κρίμα.

σμς
β

σμς
γ

ΚΕΦ. ΚΑ.

CAP. XXI.

1 Ἀναβλέψας δὲ ἰδεὶν τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυ- 2 λάκιον πλουσίους· εἶδεν δὲ τινα³⁾ καὶ χήραν πενιχρὰν, βάλλον- 3 σαν ἐκεῖ δύο λεπτά, καὶ εἶπεν, ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἢ 4 πτωχὴ αὕτη πλεον πάντων ἔβαλεν· ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ 5 περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, αὕτη δὲ ἐκ 6 τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν. 7 Καὶ τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ 8 ἀναθήμασιν κεκόσμηται, εἶπεν, ταῦτα ἃ θεωρεῖται, ἐλεύσονται 9 ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφιεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθή- 10 σεται. Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν, λέγοντες, διδάσκαλε, πότε οὖν 11 ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον, ὅταν μέλλῃ ταῦτα γείνεσθαι; ὁ 12 δὲ εἶπεν, βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ 13 ὀνόματί μου, λέγοντες, ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ, ὁ καιρὸς ἤγγικεν. 14 μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ὅταν δὲ ἀκούσῃτε πολέμους καὶ 15 ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ γενέσθαι ταῦτα πρῶτον, 16 ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, ἐρεσθήσεται 17 ἔθνος ἐπ' ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν. σεισμοὶ μεγά- 18 λοι κατὰ τόπους, καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά 19 τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. Πρὸ δὲ τούτων 20 πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξου- 21 σιν, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀγομένους ἐπὶ

OF
β

σμθ
β

σν
α

1) ποδῶν. Sic MS. Woide habet ποδων: male. 2) Post μακρά, ratura: forte 1 m. μακρην scripsit. 3) τινα, sic pro τινα.

XXI. βασιλείς καὶ ἡγεμόνας, ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. ἀποβήσεται δὲ 13
^{σνβ} ὑμῖν εἰς μαρτύριον· Θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, μὴ προ- 14
 μελετᾶν ἀπολογηθῆναι· ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σο- 15
 φίαν, ἥ οὐ δυνήσονται ἀντιπεῖν ἢ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικεί- 16
 μενοι ὑμῖν. Παραδοθήσεσθαι δὲ καὶ ὑπὸ γονέων, καὶ ἀδελφῶν,
 καὶ συγγενεῶν, καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν· καὶ ἔσεσθαι 17
 μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· καὶ θρῖξ ἐκ τῆς 18
^{σνβ} κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσε- 19
 σθαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ὅταν δὲ ἴδῃτε κυκλομένην ὑπὸ στρα- 20
 τοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γινώτε ὅτι ἤγγισεν ἡ ἐρήμω- 21
^{σνγ} σεις αὐτῆς. τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ
 οἱ ἐμμέσῳ¹⁾ αὐτῆς ἐκχωρεῖτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ
 εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταῖς εἰσιν, 22
^{σνδ} τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐγγα- 23
 στρί ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις²⁾ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις·
^{σνβ} Ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὄργη τῷ λαῷ
^{σνς} τούτῳ. Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθῶσιν- 24
 ται εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλήμ ἔσται πατομένη ὑπὸ
^{σνς} ἔθνων, ἄχρι πληρωθῶσιν καιροὶ ἔθνων. Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν 25
 ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἔθνων,
 ἐν ἀπορίᾳ, ἥχους θαλάσσης καὶ σάλου, ἀποψυχόντων ἀνθρώ- 26
 πων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ·
^{σνγ} αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ τότε ὕψονται 27
 τὸν νῦν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ, μετὰ δυνάμεως
 καὶ δόξης πολλῆς. Ἀρχομένων δὲ τούτων γέινεσθαι, ἀνακύψατε 28
 καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίξει ἡ ἀπολύτρωσις
 ὑμῶν. καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς, ἴδετε τὴν συκὴν καὶ πάντα τὰ 29
 δένδρα. Ὅταν προβάλωσιν ἥδη, βλέποντες ἀπ' ἑαυτῶν γινώσκετε, 30
 διότι ἥδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε ταῦτα 31
 γεινόμενα, γεινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν 32
 λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γέ-

1) ἐμμέσω, sic ut alibi pro ἐν μέσω. 2) θηλαζουσας. Woide legit θηλα-
 ζουσας; male.

33 νηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ^{XXI.}
 34 παρέλθωσιν. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρῆθῶσιν αἱ καρ-^{σνθ}
 δίαί ὑμῶν ἐν κρεπάλῃ¹⁾ καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ
 35 ἐφνίδιος ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς ἡ ἡμέρα ἐκείνη· ὥς παλὺς γὰρ[ε] ἐπε-
 λεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς πάσης.
 36 Ἀγρυπνεῖτε οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταξιώθῃται ἐκ-
 37 προσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ
 διδάσκων· τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος διηλίζετο²⁾ εἰς τὸ ὄρος τὸ
 38 καλούμενον Ἐλαιῶν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ
 ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΒ.

CAP. XXII.

1^{σξ} Ἦγγειζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη πάσχα· Καὶ ἐξή-
 2^α τουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, τὸ, πῶς ἀναιλώσιν αὐτόν·^{σξβ}
 3 ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. Εἰσῆλθεν δὲ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν
 ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα·^{σξγ}
 4 Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς, τὸ,
 5 πῶς αὐτὸν παραδῶ αὐτοῖς. καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ
 6 ἀργύρια δοῦναι· καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτη ἐνέκριαν τοῦ παρα-
 δοῦναι αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.
 7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα³⁾ τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα·
 8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπὼν, πορευθέντες ἐτοι-
 9 μάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, ποῦ θέ-
 10 λεις ἐτοιμάσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἰδοὺ, εἰσελθόντων ὑμῶν
 εἰς τὴν πόλιν, συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βα-
 11 στάζων· ἀκολουθήσεται αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὗ ἂν εἰσπορεύ-
 12 εται· καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας, λέγει σοι ὁ διδάσκα-
 13 λος, ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν
 μου φάγω; κακεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ
 13 ἐτοιμάσατε. ἀπελθόντες⁴⁾ δὲ εἴρον καθὼς εἰρηκεν αὐτοῖς· καὶ

1) κρεπαλη pro κραιπαλη. ἐφνίδιος pro αἰφνίδιος. 2) διηλίζετο, sic:
 legendum διηλυζέτο. 3) ἡ ἡμέρα. Sic MS. Woide omisit articulum.
 4) Marg. sup. [οἱ. περὶ των] φιλονικησαντων [τις μειζων].

XXII. ἡτοιμάσαν τὸ πάσχα. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ 14
^{σξδ} δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, ἐπιθυμία 15
^{σξεβ} ἐπιθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν.
^{σξεβ} Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου πληρωθῇ 16
^{σξδ} ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. καὶ δεξιόμενος τὸ ποτήριον, εὐχα- 17
^{σξδ} ριστήσας εἶπεν, λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσεται ἑαυτοῖς· λέγω 18
^{σξδ} γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πῶς ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως 19
^{σξδ} ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ. Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρι- 20
^{σξδ} στήσας ἔκλασεν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, λάβετε, τοῦτό ἐστιν 21
^{σξδ} τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδύμενον· τοῦτο ποιεῖται εἰς 22
^{σξδ} τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δι- 23
^{σξδ} πυῖσαι, λέγων, τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ 24
^{σξδ} αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον. Πλὴν ἰδοὺ, ἡ χεὶρ 25
^{σξδ} τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. καὶ ὁ μὲν 26
^{σξδ} υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὀρισμένον· πλὴν οὐαὶ 27
^{σξδ} τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ; δι' οὗ παραδίδεται. Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο 28
^{σξδ} συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς, τὸ, τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλ- 29
^{σξδ} λων προάσσειν.
^{σξδ} Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονικία ἐν αὐτοῖς²⁾ τὸ, τίς αὐτῶν δο- 30
^{σξδ} κεῖ εἶναι μείζων. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν 31
^{σξδ} κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέτε κα- 32
^{σξδ} λοῦνται. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γενέ- 33
^{σξδ} σθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. τίς γὰρ 34
^{σξδ} μείζων, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ 35
^{σξδ} δὲ εἰμι ἐμμέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. ὑμεῖς δὲ ἐστέ οἱ δια- 36
^{σξδ} κονοῦντες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· Καγὼ διατί- 37
^{σξδ} θημι ὑμῖν διαθήκην, καθὼς διεθέτό μοι ὁ πατήρ μου, βασι- 38
^{σξδ} λείαν, ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βα- 39
^{σξδ} σιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθαι³⁾ ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώ- 40
^{σξδ} δεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ.

1) το νεπε. ο rescriptum a manu antiqua: inter τ et ο litera una erasa est. 2) ἐν αὐτοῖς, olim l m. ἐν ἑαυτοῖς, ε erasum. 3) καθήσεσθαι, pro καθίσσεσθαι.

31 Εἶπεν δὲ ὁ Κύριος, Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ, ὁ Σατανᾶς ἐξη-
^{σγ} σθησάτω ὑμᾶς, τοῦ σιναῖσε ὡς τὸν σίτον· ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ
^{σδ} σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου· Καὶ σὺ ποτε ἐπιστρέψας
^{σε} στήρισον¹⁾ τοὺς ἀδελφούς σου. Εἶπεν δὲ αὐτῷ, κύριε, μετὰ
^α σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.
^{σδ} ὁ δὲ εἶπεν, λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσῃ σήμερον ἀλέ-
^α κτωρ, πρὶν ἢ τρίς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
^{σδ} ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημά-
^α των, μὴ τινος ὑστερήσατε; Οἱ δὲ εἶπεν, οὐθένος· εἶπεν οὖν
^{σδ} αὐτοῖς, ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πή-
^{σδ} ραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορα-
^{σδ} σάτω μάχαιραν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δι-
^{σδ} τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, ὅτι καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ
^{σδ} τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. Οἱ δὲ εἶπον, κύριε, ἰδοὺ, μάχαιραι
^{σδ} ὡδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἱκανόν ἐστιν. Καὶ ἐξελθὼν ἐπο-
^{σδ} ρεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ
^{σδ} αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐ-
^{σδ} τοῖς, προσεύχεσθαι μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. Καὶ αὐτὸς ἀπε-
^{σδ} σπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὥσει λίθου βολὴν, καὶ θίξας τὰ γόνατα προσ-
^{σδ} ἔκυρτο, λέγων, πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο
^{σδ} ἀπ' ἐμοῦ· Πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὺν γενέσθω.³⁾
^{σδ} Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς,
^{σδ} εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
^{σδ} τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς
^{σδ} πειρασμόν. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμε-
^{σδ} νος Ἰούδας, εἰς τῶν δώδεκα, προήρχετο αὐτοὺς, καὶ ἤγγεισεν τῷ
^{σδ} Ἰησοῦ φιλήσαι αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, φιλήματι
^{σδ} τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτόν τὸ
^{σδ} ἐσόμενον εἶπον αὐτῷ, κύριε, εἰ κατὰξομεν ἐν μαχαίρᾳ; καὶ ἐπά-
^{σδ} ταξεν εἰς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφείλεν

1) στήρισον, pro στήριξον. 2) εἶπεν, sic pro εἶπον. 3) Ver. 43, 41 desunt.

XXII.

αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν. Ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ἔατε ἕως 51
 σπη¹ τοῦτου. καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἴασατο αὐτόν. Εἶπεν 52
 σπθ^α δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ
 στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ, καὶ πρεσβυτέρους, ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξε-
 ληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; καθ' ἡμέραν ὄντος μου 53
 μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλ'
 σι^α αὕτη ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους. Συλλα- 54
 σι^α βόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρ-
 χιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. ἀψάντων δὲ πῦρ 55
 ἐμμέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συναθροισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέ-
 τρος ἐμμέσῳ αὐτῶν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον 56
 πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπεν, καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ
 σι^β ἦν. Ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτόν, λέγων, γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν. καὶ 57
 μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη, καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ 58
 Πέτρος εἶπεν, ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. καὶ διαστάσης ὥσει ὥρας 59
 μιᾶς, ἄλλος τις διτρυφίετο, λέγων, ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ'
 αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος ἐστίν. Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, ἄν- 60
 θρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρήμα, ἔτι λαλοῦντος αὐ-
 τοῦ, ἐφώνησεν ἀλέκτωρ· καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψεν τῷ 61
 σι^γ Πέτρῳ. Καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς 62
 εἶπεν αὐτῷ, ὅτι, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς.
 σι^δ καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἐκλαυσεν πικρῶς. Καὶ οἱ ἄνδρες 63
 οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν ἐνέπειζον¹) αὐτῷ, δέροντες. καὶ πε- 64
 ρικαλύψαντες αὐτόν, ἐτυπτον²) αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπη-
 ρώτων αὐτόν, λέγοντες, προφήτευσον, τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε;
 σι^ε καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν. Καὶ ὡς ἐγένετο 65
 ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμ-
 ματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτόν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν, λέγοντες,
 σι^ς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, ἐὰν ὑμῖν εἴπω, 67
 οὐ μὴ πιστεύσητε· ἐὰν δὲ καὶ ἑρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῇτέ 68
 σι^ζ μοι, ἢ ἀπολύσητε. Ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 69
 καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. εἶπον οὖν πάντες, 70

1) ἐνεπείζον, pro ἐνεπαιζον. 2) ἐτυπτον. Inter o et v littera erasa, forte v.

XXII.

σὺ οὖν εἰ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, ὑμεῖς λέγετε, 51
 σι^η ὅτι ἐγὼ εἰμι. Οἱ δὲ εἶπον, τί ἔτι χρίαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ 52
 σι^θ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΓ.

CAP. XXIII.

1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγον αὐτόν ἐπὶ τὸν 1
 2 Πειλάτον. Ἦρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες, τοῦτον εὐ- 2
 ρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρον διδύ- 3
 3 ναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. ὁ δὲ Πειλάτος ἐπη- 3
 ρώτησεν αὐτόν, λέγων, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀπο- 4
 4 κριθεὶς αὐτῷ ἔφη, σὺ λέγεις.¹) Ὁ δὲ Πειλάτος εἶπεν πρὸς τοὺς 4
 ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους, οὐδὲν εὐρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ 5
 5 τούτῳ. Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες, ὅτι ἀνασείη τὸν λαόν, διδάσκων 5
 καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. 6
 6 Πειλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαῖαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλι- 6
 7 λαῖός ἐστιν· καὶ ἐπιγινούς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστίν, 7
 ἀνέπεμψεν αὐτόν πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτόν ἐν Ἱεροσολύμοις 8
 8 ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη 8
 λείαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτόν, διὰ τὸ ἀκοῦειν πολλὰ 9
 9 περὶ αὐτοῦ· καὶ ἠλπίζεν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γεινόμενον. 9
 10 ἐπηρώτα δὲ αὐτόν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο 10
 αὐτῷ. (Ἰστηκείσαν²) δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς, εὐτόνως κατη- 10
 γοροῦντες αὐτοῦ.
 11 Ἐξουθενήσας δὲ αὐτόν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐ- 11
 τοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτόν ἐσθῆτα λαμπράν, ἀνέπεμψεν 12
 12 αὐτόν Πειλάτῳ. ἐγένοντο δὲ φίλοι ὃ τε Πειλάτος καὶ ὁ Ἡρώ- 12
 δης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προὑπῆρχον γὰρ ἐν ἐχθρᾷ 13
 13 ὄντες πρὸς ἑαυτούς. Πειλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς 13
 σι^ξ καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν εἶπεν πρὸς αὐτούς, Προσηνέγκατέ 14
 14 μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ 14
 ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὑρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, 15

1) Marg. sup. [οθ. ἐξουθε]νησεις Ἡρώδου. 2) ἰστηκείσαν, pro εἰστηκείσαν.

XXIII. οὐδείς οὐπω κείμενος. καὶ ἡ ἡμέρα ἦν παρασκευή, σάββατον ἐπέφω- 54
 τλδ σκεν. Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυ- 55
 θυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς
 τλε η ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. Ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ 56
 μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

ΚΕΦ. ΚΔ.

CAP. XXIV.

τλς α Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθου¹⁾ βαθείως ἦλθον ἐπὶ τὸ μνημα, 1
 φέρονσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα, καὶ τινες σὺν αὐταῖς. εὗρον δὲ 2
 τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, καὶ εἰσελθούσαι 3
 οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπο- 4
 ρεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐ-
 τλς β ταῖς ἐν αἰσθήσεσιν²⁾ ἀστραπτούσαις. Ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐ- 5
 τῶν, καὶ κλεινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς,
 τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' 6
 ἡγέρθη· μνησθήτε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἐτι ὦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέ- 7
 γων, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀν-
 θρώπων ἀμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνα-
 τλγ β στήναι. καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. Καὶ ὑποστρέψασαι 8
 ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσιν
 τλθ τοῖς λοιποῖς. Ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία ἡ 10
 Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους
 ταῦτα. καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὥσει λῆρος τὰ ῥήματα αὐ- 11
 τῶν, καὶ ἠπίσταντο αὐταῖς. Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἐδραμεν ἐπὶ τὸ μνη- 12
 μεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα· καὶ ἀπῆλθον³⁾
 πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός. Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν 13
 πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα
 ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ἧ ὄνομα Ἐμμαούς· καὶ αὐτοὶ ὁμίλουν πρὸς ἀλλή- 14
 λους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμι- 15
 λεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο

1) ὄρθου. sic pro ὄρθρου. 2) αἰσθησεσιν, pro εσθησεσιν. 3) ἀπῆλ-
 θον. sic pro ἀπῆλθεν.

16 αὐτοῖς· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγινῶναι XXIV.
 17 αὐτόν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς, τείνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβά-
 λετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καὶ ἔσται¹⁾ σκυθρωποί;
 18 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἰς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν, ΠΙ'
 σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν
 19 αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ποῖα; οἱ δὲ εἶπον
 αὐτῷ, τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης,
 δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ ἐν λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ
 20 λαοῦ· ὅπως τε αὐτὸν παρέδωκαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες
 21 ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν· ἡμεῖς δὲ ἡλ-
 πίζομεν ὅτι αὐτὸς ἔστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραὴλ. Ἀλλά
 γε σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον, ἅψ'
 22 οὐ ταῦτα ἐγένετο. Ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν
 23 ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθρῳ ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ μὴ εὗρουσαι τὸ
 σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον, λέγουσαι καὶ ὑπασίαν ἀγγέλων ἐωρακέναι, οἱ
 24 λέγουσιν αὐτόν ζῆν. Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ
 μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτόν
 25 δὲ οὐκ εἶδον. Καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς ἑαυτοὺς, ὧ ἀνόητοι καὶ βρα-
 26 δεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προ-
 27 φῆται· οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς
 28 τὴν δόξαν αὐτοῦ; καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως, καὶ ἀπὸ πάντων
 τῶν προφητῶν, διεομήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ
 29 περὶ ἑαυτοῦ. καὶ ἡγγείσαν εἰς τὴν κώμην οὐ ἐπορεύοντο· καὶ
 30 αὐτὸς προσεποιήσατο πορρώτερον πορεύεσθαι· καὶ παρεβιάσαντο
 αὐτόν, λέγοντες, μείνου μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἔστιν,
 31 καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς. καὶ
 ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτόν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρ-
 32 τον ἡλύόησεν, καὶ κλάσας ἐπέδιδου αὐτοῖς. αὐτῶν δὲ διηνοίχ-
 33 θησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος
 ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, οὐχὶ ἡ καρδία
 ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διή-
 νοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν

1) ἔσται pro εσσε. Post ἔσται quinque literae crassae: forte quia ἔσται bis
 scriptum.

XXIV. εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους τοὺς ἑνδεκα καὶ τοὺς
 σὺν αὐτοῖς, λέγοντας, ὅτι ἡγέρθη ὁ Κύριος ὡντως, καὶ ὤφθη Σί- 34
 μωνι. καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς 35
^{τιμ} ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου. Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰη- 36
 σοὺς ἔστη ἐμμέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, εἰρήνῃ ὑμῖν. πτοηθέν- 37
 τες δὲ καὶ ἐμφοβοὶ γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. καὶ εἶπεν 38
 αὐτοῖς, τί τεταραγμένοι ἐσταί; ¹⁾ καὶ διατὶ διαλογισμοὶ ἀναβαίνου-
 σιν ἐν ταῖς καρδίαις; ²⁾ ὑμῶν; εἰδετε τὰς χειρὰς μου, καὶ τοὺς πόδας 39
 μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι· ψηλαφήσατέ με, καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα
 σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. καὶ τοῦτο 40
^{τιμ} εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χειρὰς καὶ τοὺς πόδας. Ἔτι δὲ ἀπι- 41
 στούντων αὐτῷ καὶ θαυμάζοντων ἀπὸ τῆς χαρᾶς, εἶπεν αὐτοῖς,
 ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε; οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ 42
^{τιμ} μένος· καὶ λαβὼν ἐνώπιον πάντων ἐφαγεν. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, οὐ- 43
 τοι οἱ λόγοι μου, οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἐτι ὧν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ 44
 πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως, καὶ προ-
 φήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, 45
 τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι οὕτως γέγραπται, 46
 καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ
 τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ 47
 ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ.
 ὑμεῖς δὲ ἐστέ μάρτυρες τούτων. καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν 48
 ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσεσθε ἐν τῇ. 49
 πόλει Ἱερουσαλὴμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθαι δύνανται ἐξ ὑψους. Ἐξήγα- 50
 γεν δὲ αὐτοὺς ἕως ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χειρὰς αὐτοῦ,
 εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, διέ- 51
 στη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ αὐτοὶ προσκυ- 52
 νήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης·
 καὶ ἦσαν διαπαντός ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες ³⁾ καὶ εὐλογοῦντες τὸν 53
 Θεόν. ἀμήν.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.⁴⁾

1) ἐσται. pro este, ut saepe. 2) ἐν ταῖς καρδίαις. Rescripta sunt ε, τ, σ καρ. a prima manu vel antiqua: quia de causa non liquet. 3) ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες. olim αἰνοῦντες solum: nunc, deleto αἰνον, rescriptum, literis ἐφω αἰνον in marginem extensis. Correctio 2 m. 4) Subscriptio, a manu correctoris antiqui adjecta.

[ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ
 ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.]*)

- [α]. περὶ τοῦ ἐγ' Κανᾶ ¹⁾ γάμου.
 [β]. περὶ τῶν ἐκβληθέντων ἐκ τοῦ ἱεροῦ.
 [γ]. περὶ Νικοδήμου.
 [δ]. ζητησεις ²⁾ περὶ καθαρισμοῦ.
 ε. περὶ τῆς Σαμαρίτιδος.
 ς. περὶ τοῦ βασιλικοῦ.
 ζ. περὶ τοῦ τριάκοντα καὶ ὀκτώ ἔτη ἔχοντος ἐν τῇ ἀσθηνείᾳ.
 η. περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.
 θ. περὶ τοῦ ἐν θαλάσῃ περιπάτου.
 ι. περὶ τοῦ τυφλοῦ.
 ια. περὶ Λαζάρου.
 ιβ. περὶ τῆς ἀλιψάσης τὸν Κύριον μέρω.
 ιγ. περὶ ὧν εἶπεν Ἰούδας.
 ιδ. περὶ τοῦ ὄνου.
 ιε. περὶ τῶν προσελθόντων Ἑλλήνων.
 ις. περὶ τοῦ νικιτήρος.
 ιζ. περὶ τοῦ παρακλήτου.
 ιη. περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.

*) Titulus deest. 1) ἐγ' Κανᾶ, pro ἐν Κανᾶ. 2) ζητησεις, pro ζητησις.
 COD. ALEX.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κ Α Τ Α Ι Ω Α Ν Ν Η Ν.*

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

^α Ἦν ἀρχὴ ἣν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ ¹
^β λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, ²
καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, ³
καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ ⁴
φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπε- ⁵
σταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. οὗτος ἦλθεν εἰς ⁶
μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστευ- ⁷
σωσιν δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ ⁸
περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄν- ⁹
θρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' ¹⁰
αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ ¹¹
οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ¹²
ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ¹³
ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγενήθησαν. Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ¹⁴
ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς
μονογενοῦς παρὰ πατρός,) πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἰωάν- ¹⁵
νης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγεν λέγων, οὗτος ἦν ὃν
εἶπον, ὃ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἐμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶ- ¹⁶
τός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβ- ¹⁷
ομεν καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη, ἡ ¹⁸
χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρα-

* Titulus olim adfuit.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

179

κεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ¹
¹⁹ ἐκεῖνος ἐξηγήσατο. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου· ²
ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευῖτας
²⁰ πρὸς αὐτόν, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν, σὺ τίς εἶ; καὶ ὁμολόγησεν,
καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὁμολόγησεν, ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χρι-
²¹ στός. καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, τί οὖν; Ἠλίας εἶ σύ; καὶ λέγει,
²² οὐκ εἰμὶ. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη, οὐ. εἶπον οὖν αὐ-
²³ τῷ, τίς εἶ; ἵνα ἀποκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέ-
²⁴ γεις περὶ σεαυτοῦ; Ἔφη, ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, εὐ-
²⁵ θύνετε τὴν ὁδὸν Κυρίου· καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. Καὶ ^{1α}
²⁶ οἱ ἀπεσταλμένοι¹⁾ ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων· καὶ ἠρώτησαν αὐ-
τόν, καὶ εἶπον αὐτῷ, τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χρι-
²⁷ στός, οὐδὲ Ἠλίας, οὐδὲ ὁ προφήτης; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰωάν-
²⁸ νης λέγων, ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν, ὃν ^{1β}
²⁹ ὑμεῖς οὐκ οἰδατε. αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμ-
προσθέν μου γέγονεν· οὐ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ
³⁰ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν ^{1γ}
³¹ τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων. Τῇ ἐπαύριον βλέ-
πει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει, ἰδε ὁ ἄμνός ^{1δ}
³² τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Οὗτός ἐστιν περὶ ^α
³³ οὗ ἐγὼ εἶπον, ὀπίσω μου ἔρχεται ἄνθρωπος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν,
³⁴ ὅτι πρῶτός μου ἦν. καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ ^{1ε}
³⁵ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων. Καὶ ἐμαρ-
τύρησεν Ἰωάννης λέγων, ὅτι τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡς
³⁶ περιστεράν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν ^{1ς}
³⁷ αὐτόν· ἀλλ' ὁ π[ε]μψας²⁾ με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι
εἶπεν, ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐ-
τόν, αὐτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. καὶ γὰρ ἑώρακα,
καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Τῇ ἐπαύ-
ριον πάλιν ἰστήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
³⁸ δύο. καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει, ἰδε ὁ ἄμνός ^{1ζ}
³⁹ τοῦ Θεοῦ. καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ

1) οἱ ἀπεσταλμένοι. οἱ ἀπε rescriptum l m. Olim forte omisso οἱ. 2) αὐ-
τον ἀλλ' ὁ π[ε]μψας. Videtur l m. scripsisse ἀλλ' ὁ πέμψας, ideoque α re-
licto, erant caetera, et inseruit uton ἀλλ' ὁ πέμψας.

Ι. ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. Στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος 38
αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ 39
ῥαββί, (ὃ λέγετε μεθερμηνευσόμενον, διδάσκαλε,) ποῦ μένεις; Αἰ- 40
γει αὐτοῖς, ἐρχεσθαι καὶ ἴδετε. ἦλθον οὖν καὶ ἴδον ποῦ μένει· καὶ
παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. Ἦν δὲ 41
Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκου-
σάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. Εὐρίσκει 42
οὗτος πρῶτον τὸν ἀδελφὸν τὸν ἰδίον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ,
εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, (ὃ ἐστὶν μεθερμηνευσόμενον, Χριστός·)
καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς 43
εἶπεν, σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάν· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς· ὃς ἐρμηνεύ-
εται Πέτρος. Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· 44
καὶ εὐρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθε μοι.
ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαιδᾶ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέ- 45
τρου. [Εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ,¹⁾ καὶ λέγει αὐτῷ, ὃν 46
ἔγραψεν Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφηταί, εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν
τὸν υἱὸν Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, ἐκ 47
Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ Φίλιππος, ἐρχου
καὶ ἴδε. Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, 48
καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ
ἐστίν. λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ, πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη 49
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ
τὴν συκὴν, εἰδόν σε. ἀπεκρίθη Ναθαναήλ καὶ λέγει αὐτῷ, ῥαββί, 50
σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ. Ἀπεκρίθη 51
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι εἰπὸν σοι, ὅτι ἴδόν σε ὑποκάτω τῆς
συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὕψη. καὶ λέγει αὐτῷ, ἀμὴν ἀμὴν 52
λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὀψεσθαι²⁾ τὸν οὐρανὸν ἀνεωρότα, καὶ τοὺς
ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου.

1) Ναθαναήλ. 1 rescriptum. 2) ὀψεσθαι. αἰ pro ε ut saepissime.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας· καὶ Λ
2 ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθη-
3 ται αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. καὶ ὕστερῃσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ
4 τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, οἶνον οὐκ ἔχουσιν. καὶ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
5 σοῦς, τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, γύναι; οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου. λέγει ἡ μήτηρ
6 αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ
7 ὕδρῃαι λίθιναι¹⁾ ἕξ κείμεναι κατὰ τὸν καθαρισμόν τῶν Ἰουδαίων,
8 μίσατε τὰς ὕδρῃας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. καὶ λέγει
αὐτοῖς, ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρίκλινῳ. καὶ ἤνεγκαν.
9 Ὡς δὲ ἐρεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ
οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν· (οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ
10 ὕδωρ·) φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος, καὶ λέγει αὐτῷ, πᾶς
ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶ-
σιν, τότε τὸν ἐλάσσων· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.
11 Ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ²⁾ τῆς Γα-
12 λιλαίας, καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς
αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ, 13
αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμεινεν οὐ πολλὰς ἡμέρας.
14 Καὶ ἔγγυς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ
15 Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα Ἰησοῦς. Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς
πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστεράς, καὶ τοὺς κερμα-
16 τιστὰς καθημένους. καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάν-
τας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ
τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρε-
17 ψεν· καὶ τοῖς τὰς περιστεράς πωλοῦσιν εἶπεν, ἄρατε ταῦτα ἐν-
τεῦθεν· καὶ μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου.
18 Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, ὁ ζῆ- 19

1) λιθινε. ε pro αι ut saepissime. 2) ἐν Κανᾷ, pro ἐν Κανᾷ.

11. λος τοῦ οἴκου σου καταφάγεται με. ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι 18
καὶ εἶπον αὐτῷ, τί σημεῖον διγνύεις¹⁾ ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;
^{κδ} αὐτοῖς. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ 10
ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, τεσσαρά- 20
κοντα καὶ ἕξ ἔτι σιν ὥκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέ-
ραις ἐγερεῖς αὐτόν; ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος²⁾ 21
αὐτοῦ. ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐ- 22
τοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱερουσαλύμοις ἐν τῷ πάσχα, ἐν 23
τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες³⁾ αὐ-
τοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν 24
αὐτοῖς,⁴⁾ διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας· καὶ οὐ χρίαν εἶχεν ἵνα 25
τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν
ἐν τῷ αἰθρώπῳ.

CAP. III.

ΚΕΦ. Γ.

1^ο Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, 1
ἄρχων τῶν Ἰουδαίων. οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτός, καὶ εἶπεν 2
αὐτῷ, ῥαββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐ-
δεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ 3
ἢ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ. ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀμὴν 3
ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος, πῶς δύ- 4
ναιτο ἄνθρωπος γεννηθῆναι¹⁾ γέροντων; μὴ δύναται εἰς τὴν κοι-
λίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δευτέρου εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; ἀπε- 5
κρίθη Ἰησοῦς, ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ
πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. τὸ 6
γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σὰρξ ἐστίν· καὶ τὸ γε[γεννη]μένον ἐκ
τοῦ πνεύματος, πνεῦμά ἐστιν. Μὴ θαυμάζῃς ὅτι εἶπόν σοι, δεῖ 7
ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν 8
φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται ἢ ποῦ ὑπά-

1) διγνύεις, pro δεικνύεις. 2) θεωροῦντες. Sic MS. Woido habet
θεορουντες: male. 3) εαυτον αυτοις. Scripserat autem εαυτοις 1 m. sed
postea correxit. Has inter voces spatium unius literae interest, et e extendit
in marginem. 4) γεννηθῆναι his. Olim γεννηθῆναι, correctio 2 m.

9 γει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. ἀπεκρίθη III.
10 Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ, πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; ἀπε-
κρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἰ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ
11 ταῦτα οὐ γινώσκεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι οἶδαμεν λαλοῦμεν,
καὶ ὁ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμ-
12 βάνετε. εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς, ἐὰν εἴπω
13 ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐ-
ρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν
14 ἐν τῷ οὐρανῷ¹⁾. Καὶ καθὼς Μωσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
15 οὕτως δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου. ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων
16 ἐπ' αὐτόν, μὴ ἀπόληται,²⁾ ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Οὕτως γὰρ ἠγά-
πησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδω-
κεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπολλύται,³⁾ ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰ-
17 ώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον,
18 ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. Ὁ πι-
στεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι
19 μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὕτη
δὲ ἐστὶν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπη-
σαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πο-
20 νηρὰ τὰ ἔργα. Πᾶς⁴⁾ γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ [τὸ] φῶς, καὶ
21 οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα· ὁ δὲ ποιῶν
τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα,
22 ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν ἐργασμένα. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν Ἰησοῦς καὶ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν. καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν
23 καὶ ἐβάπτισεν. Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ
Σαλλείμ,⁵⁾ ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτί-
24 ζοντο. Οὕτω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.
25 Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰου-
26 δαίου περὶ καθαρισμοῦ. καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον
αὐτῷ, ῥαββί, ὅς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρ-

1) ὡν ἐν τῷ οὐρανῷ: ὡν prius omissum. Erant manus antiqua et rescrip-
psit, addito ὡν. 2) ἀποληται pro ἀποληται. ητε rescriptum: quid olim existi-
rit nunc discerni nequit. Post ητε rasura. 3) ἀπολλυται, sic. 4) Marg. sup.
[ε. περι της] Σαμα[ριτιδος]. 5) Σαλλειμ. sic.

III. τύρηκας, ἰδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.
 Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν, οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐ-
^{κη} δὲν, ἐὰν μὴ ἡ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι 28
^α μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλ-
^{κθ} μένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος 29
 ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ,
 χαρὰ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ
 ἐμὴ πεπλήρωται. ἐκείνον δεῖ ἀξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. ὁ 30
³¹ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ
 τῆς γῆς ἐστίν, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμε-
 νος, ἐπάνω πάντων ἐστίν, καὶ ὃ ἐώρακεν καὶ ἤκουσεν, τοῦτο μαρ- 32
 τυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ λαβὼν αὐ- 33
 τοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. ὃν γὰρ 34
 ἀπέστειλεν ὁ Θεός, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέ-
^λ ^γ ^{λα} ^ι τρου δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα. Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ 35
 πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ὁ πιστευὼν εἰς τὸν υἱόν, 36
 ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ'
 ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

^{1β} ^ς Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι, ὅτι Ἰησοῦς 1
 πλείονας μαθητὰς ποιεῖ, καὶ βαπτίζει Ἰωάννης· (καίτοιγε αὐτὸς 2
 Ἰησοῦς οὐκ ἐβάπτισεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ) ἀφῆκεν τὴν Ἰου- 3
 δαίαν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχε- 4
 σθαι διὰ τῆς Σαμαρείας.
^Ε ^{λγ} ^ι Ἐρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Συχάρ, 5
 πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ἦν 6
 δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς
 ὁδοπορείας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα ἦν ὥς ἕκτη.
 Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλήσαι ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ 7
 ὁ Ἰησοῦς, δός μοι πιεῖν. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθει- 8
 σαν εἰς τὴν πόλιν ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. λέγει οὖν αὐτῷ ἡ 9

γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις, πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πίνῃ¹⁾ αἰτεῖς, IV.
 γυναικὸς Σαμαρεῖτιδος οὔσης; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σα-
 10 μαρεῖταις. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, ἡ εἰδεις²⁾ τὴν
 ὄρεάν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστίν ὁ λέγων σοι, δός μοι πιεῖν,
 11 σὺ ἂν ᾔτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἅν σοι ὕδωρ ζῶν. λέγει αὐ-
 τῇ ἡ γυνή, κύριε, οὔτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν
 12 βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ
 πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ
 13 αὐτοῦ ἔπιεν, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; Ἀπε-
 14 κρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος
 15 τούτου, διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πῖνῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ
 δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ
 16 δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς
 17 ζῶν αἰώνιον. Λέγει πρὸς αὐτόν ἡ γυνή, κύριε, δός μοι τοῦτο
 18 τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἐρχομαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. λέγει αὐτῇ
 19 Ἰησοῦς, ὕπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἔλθ' ἐνθάδε. ἀπε-
 20 κρίθη ἡ γυνή καὶ εἶπεν, οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς,
 21 καλῶς εἶπας, ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ
 22 νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἐστίν σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἰρηκας. Λέγει
 23 αὐτῷ ἡ γυνή, κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σὺ. οἱ πατέρες
 24 ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν
 25 Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. Λέγει αὐτῇ
 26 ὁ Ἰησοῦς, γύναι, πιστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτι οὔτε ἐν τῷ
 27 ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσεται τῷ πατρί. ὑμεῖς
 28 προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι
 29 ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν
 30 ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθεῖνοὶ προσκυνῶνται προσκυνήσουσιν τῷ πατρί ἐν
 31 πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιοῦτους ζητεῖ τοὺς προσ-
 32 κυνῶντας αὐτόν. Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνῶντας αὐτόν,
 33 ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, οἶδα
 34 ὅτι Μεσσίας ἔρχεται· (ὁ λεγόμενος Χριστός)· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος,
 35 ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς, ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

1) πιν. Sic pro πειν. 2) η ειδεις, pro ει ηδεις.

IV. καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι 27
μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν, τί ζητεῖς; ἢ, τί
λαλεῖς μετ' αὐτῆς; ἀφῆκεν οὖν τὴν ὕδρ[ιαν] αὐτῆς ἢ γυνή, 28
καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, δεῦτε, 29
ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὐ-
τός ἐστιν ὁ Χριστός; Ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως; καὶ ἤρχοντο 30
πρὸς αὐτόν. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταί, λέ- 31
γοντες, ῥαββί, φάγε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἐγὼ βρώσιν ἐχω φα- 32
γεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἐλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλ- 33
λῆλους, μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 34
ἐμὸν βρώμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ
τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐτι τετρά- 35
μηνός ἐστιν, καὶ ὁ θεισμός ἐρχεται; ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν, ἐπά-
ραται τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθαι τὰς χώρας, ὅτι
λευκαὶ εἰσιν πρὸς θεισμόν. ἤδη καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμ- 36
βάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπεί-
ρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος 37
ἐστὶν ὁ ἀληθεύς, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ
θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκο- 38
πιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐ-
τῶν εἰσεληλύθατε. ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπί- 39
στευσαν εἰς αὐτόν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυ-
ναικὸς μαρτυρούσης, ὅτι εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. ὥς 40
οὖν ἦλθον πρὸς αὐτόν οἱ Σαμαρίται, ἡρώτων αὐτόν μείναι
παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ πολλῶ πλίνους 41
ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, 42
ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλίαν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκη-
κόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ
κόσμου, ὁ Χριστός. Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν 43
ἐκεῖθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Αὐτὸς γὰρ Ἰη- 44
σοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τι-
μὴν οὐκ ἔχει. Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέ- 45
ξαντο αὐτόν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἐωρακότες ὅσα ἐποίησεν ἐν
Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς

18
15
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

IV.
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

46 τὴν ἑορτήν. Ἦλθεν οὖν πάλιν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, 18
ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.
47 Καὶ ἦν τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἡσθένει ἐν Καπερναούμ. οὐ- 15
τος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν,
ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἡρώτα αὐτόν, ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσῃται αὐ-
48 τοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
πρὸς αὐτόν, ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
40 λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικὸς, κύριε, κατὰβηθι πρὶν ἀποθάνειν
50 τὸν υἱόν μου. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, πορεύου· ὁ υἱὸς σου ζῇ. καὶ
ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος ¹⁾ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ
51 ἐπορεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντη-
52 σαν αὐτόν, καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες, ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ. Ἐπύθετο
οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ἣ κομψότερον ἔσχεν· καὶ εἶπον αὐτῷ,
53 ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτόν ὁ πυρετός. Ἐγνώ οὖν ὁ
πατήρ, ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ἣ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς σου
54 ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν, αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. Τοῦτο πάλιν
δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν
Γαλιλαίαν.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσό- 17
2 λυμα. ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ,
3 ἢ ἐπιλεγομένη Ἐβραϊστὶ Βηθεσδα, πέντε στοᾶς ἔχουσα. ἐν ταύταις
κατέκειτο πλήθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν,
4 ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. ἄγγελος γὰρ Κυρίου ²⁾ κατὰ
καιρὸν ἐλουέτο ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν
πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγίης ἐγείνεται, οἷον
δή ποτ' οὖν κατείχεται νοσήματι ³⁾.
5 Ἦν δὲ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριακόντα καὶ ὀκτώ ἔτη ἔχων ἐν τῇ 16

1) ο ἄνθρωπος. Manus antiqua erasit α in fine lineae, et initio lineae sequentis praeposuit: unde post ο rasura apparuit. 2) χωλῶν — Κυρίων. Videtur olim scriptum fuisse, χωλῶν ξηρῶν ἀγγελος γὰρ Κυρίου, quae erasit antiqua vel l m., et ad finem lineae praecedentis posuit quaedam, quaedam ad finem huius lineae, caetera rescripsit. του ante υδατος omisit Woide. 3) νοσηματι. οσηματι rescriptum a l m.

V. ἀσθενία. τοῦτον ἰδὼς ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γινούς ὅτι πολὺν 6
 ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι; Λέγει αὐτῷ¹⁾ ὁ 7
 ἀσθενῶν, κύριε, ἀνθρώπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλλῃ
 με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἐρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ κα-
 ταβαίνει. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἔγειρε, καὶ ἄρον τὸν κράβαττόν σου, 8
 καὶ περιπάτει. καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιῆς ὁ ἀνθρώπος, καὶ ἦρεν τὸν 9
 κράβατον αὐτοῦ, καὶ περιπάτει. Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ
 ἡμέρᾳ. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ, σάββατόν ἐστιν 10
 καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἄραι τὸν κράβατον. Ὅς δὲ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ὁ 11
 ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, ἄρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ πε-
 ριπάτει. ῥωτήσαν οὖν αὐτόν, τίς ἐστιν ὁ ἀνθρώπος ὁ εἰπὼν σοι, 12
 ἄρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει; Ὁ δὲ λαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς 13
 ἐστίν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὅχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταύ- 14
 τα εὐρίσκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν²⁾ αὐτῷ, ἰδε ὑγιῆς
 γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν σοι τί γένηται. Καὶ ἀπῆλ- 15
 θεν ὁ ἀνθρώπος, καὶ ἀνήγγειλεν τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ
 ποιήσας αὐτόν ὑγιῆ. καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, 16
 καὶ ἐζήτουν αὐτόν ἀποκτείνειν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. Ὁ δὲ 17
 Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ ἐγὼ
 ἐργάζομαι. διὰ τοῦτο οὖν μάλλον ἐζήτουν αὐτόν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτε- 18
 ναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυνε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἰδίου ἔλεγε τὸν
 Θεόν³⁾, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ. Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶ- 19
 πεν αὐτοῖς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄφ' ἑαυτοῦ
 οὐδέν, ἐὰν μὴ τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἐκεῖνος ποιεῖ,
 ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. Ὁ γὰρ πατήρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα 20
 δίδνυσιν⁴⁾ αὐτῷ, ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων δίδει αὐτῷ ἔργα,
 ἵνα ὑμεῖς θαναμάξηται. ὥσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ 21
 ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὕς θέλει ζωοποιεῖ. Οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ 22
 κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ. ἵνα πάν- 23
 τες τιμῶσιν τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσιν τὸν πατέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν

μ
α

1) υγιῆς γενέσθαι; λέγει αὐτῷ. 1 m. bis eadem verba scripserat sed omnia
 deleuit et rescripsit υγιῆς ... γενέσθαι λέγει αὐτῷ Olim pro λέγει
 αὐτῷ exstabat ἀπεκρίθη. 2) ῥωτήσαν — καὶ εἰ(πεν). Omnia rescripta.
 Quaedam sine dubio omissa. Correctio 1 m. 3) Θεόν. Rescriptum a 1 m.,
 olim forte Ἰησοῦν. 4) δίδνυσιν. pro δεικνυσιν: sic etiam δίδει pro δειξει.

24 υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμὴν ἀμὴν ^{μα}
 λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων
 τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἐρ-
 χεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν.
 25 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε
 οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ
 26 ἀκούσαντες ζήσονται. Ὡσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυ-
 27 τῷ, οὕτως ἔδωκεν καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. καὶ
 ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου
 28 ἐστίν. Μὴ θαναμάξετε τοῦτο· ὅτι ἐρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες
 29 οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκ-
 πορεύσονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· ^{μα}
 30 οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. Οὐ δύ-
 ναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἄπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν. καθὼς ἀκούω, κρίνω· ^{μα}
 καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ
 31 ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Ἐὰν ἐγὼ μαρ- ^{μα}
 32 τυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἐστίν ἀληθής. ἄλλος
 ἐστίν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστίν ἡ
 33 μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ὅτις ἀπεστάλκατε πρὸς
 34 Ἰωάννην, καὶ μαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ. ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ^{μα}
 ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα
 35 ὑμεῖς σωθῆτε. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων,
 ὑμεῖς δὲ ἠθέλησατε πρὸς ὥραν ἀγαλλιαθῆναι ἐν τῷ φωτὶ αὐ-
 36 τοῦ. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζονα τοῦ Ἰωάννου· τὰ
 γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκεν μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ
 37 ἔργα ἃ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλ-
 38 κεν· καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτὸς μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ. ^{μα}
 Οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόαται,¹⁾ οὔτε ἴδος αὐτοῦ ἑω- ^{μα}
 38 ράκατε. καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχειται μένοντα ἐν ὑμῖν,
 39 ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τοῦτ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. Ἐρευν-
 νάτε τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώ-
 40 νιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· καὶ
 41 οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με, [ἵνα] ζωὴν ἔχητε. διότι παρὰ

1) Sic MS. Woide ἀκεκοῦται: male.

V. [ἀ]νθρώπου οὐ λαμβάνω· ἀλλ' ἐγνώκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην 42
τοῦ Θεοῦ οὐχέται¹⁾ ἐν ἑαυτοῖς. Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ 43
πατρὸς μου, καὶ οὐ λαμβάνεται με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι
τῷ ἰδίῳ, ἐκείνου λήμψεσθαι. Πῶς δύνασθαι ὑμεῖς πιστεῦναι, δό- 44
ξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου
Θεοῦ οὐ ζητεῖτε; Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν 45
πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.
εἰ γὰρ ἐπιστεύεται Μωσεῖ, ἐπιστεύεται ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ 46
ἐκεῖνος ἔγραψεν. εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς 47
τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

ΚΕΦ. ε.

CAP. VI.

^{μς} ^α Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλι- 1
λαίας τῆς Τιβεριάδος· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἐθεώ- 2
^{μς} ^γ ρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. Ἀνῆλθεν²⁾ δὲ εἰς 3
τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ἦν 4
^{μη} ^δ δὲ ἑγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.
^{μδ} ^α Ἐπάρas οὖν τοὺς ὑφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος ὅτι 5
πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον, πόθεν 6
ἀγοράσωμεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι; τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων 6
αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἐμελλεν ποιεῖν. Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιπ- 7
πος, διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος 8
βραχύ τι λάβῃ. λέγει αὐτῷ εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀν- 8
δρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, ἔστιν παιδάριον ἐν ᾧδε, ὃς ἔχει 9
πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς 10
τοσούτους; εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς, ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. 10
ἦν δὲ πολὺς χόρτος ἐν τῷ τόπῳ. Ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνθρωποι ἄνδρες³⁾
τὸν ἀριθμὸν ὥστε πεντακισχίλιοι. ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰη 11
σοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ 12
τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. ὥς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθη-

1) ουχεται, pro ουκ εχεται. 2) ανηλθεν. 3) ανθρωποι ανδρες. Sic legitur in Cod. oi ανων ανδρες.

ταῖς αὐτοῦ, συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι VI.
13 ἀπόλητε. συνήγαγον οὖν, καὶ ἐρέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμά-
των ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσεν τοῖς
14 βεβρωκόσιν. Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ὁ
Ἰησοῦς, ἔλεγον, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχό-
15 μενος εἰς τὸν κόσμον. Ἰησοῦς οὖν γινούς ὅτι μέλλουσιν ἔρχε-
σθαι καὶ ἀρπάξειν αὐτόν, ἵνα ποιήσωσιν βασιλεία, ἀνεχώρησεν
16 πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος. Ὡς δὲ ὕψια ἐγένετο, κατέβη-
17 σαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀναβάντες εἰς τὸ
πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ. καὶ σκο-
18 τία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ ἐηλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, ἦ
τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διηγεῖτο.
19 Ἐληλακότες οὖν ὥσει σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα, Θ
θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ
20 ἐγγὺς τοῦ πλοίου γεινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει
21 αὐτοῖς, ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτόν¹⁾
εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς
22 εἰς ἣν ὑπῆγον. Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς
θαλάσσης, εἶδον ὅτι πλοῖάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν,
καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰη-
σοῦς²⁾ εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον,
23 ἄλλα δὲ ἦλθεν πλοῖάρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου
24 ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου· Ὅτε οὖν ἰδεν
ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέ-
βησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναοῦμ, ζητοῦν-
25 τες τὸν Ἰησοῦν. καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἰ-
26 πον αὐτῷ, ῥαββί, πότε ᾧδε γέγονας; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς καὶ εἶπεν, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι ἰδετε
27 σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. ἐρ-
γάζεσθε, μὴ τὴν βρωσὶν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρωσὶν
τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
28 ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατήρ ἐσφράγισεν ὁ Θεός. Εἶπον

1) αυτον. α rescriptum est. 2) ο Ιησους, his in Cod.

VI. πρὸς αὐτόν, τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον 29
 τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. Εἶπον 30
 οὖν αὐτῷ, τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πι-
 στεύσωμέν σοι; τί ἐργάξῃ; Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφα- 31
 γον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστιν γεγραμμένον, ἄρτον ἐκ τοῦ
 οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη- 32
 σοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν
 ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν
 ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ 33
 ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ δίδους ζωὴν τῷ
 κόσμῳ. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, κύριε, πάντοτε δὸς ὑμῖν τὸν 34
 ἄρτον τοῦτον. εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρ- 35
 τος τῆς ζωῆς· Ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, οὐ μ[ὴ] πεινάσῃ. Καὶ
 ὁ πιστεύων[ν] εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε[ε]. ἀλλ' εἰ- 36
 πον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατε, καὶ οὐ πιστεύετε μοι. Πᾶν ὃ 37
 δίδωσιν μοι ὁ πατήρ, πρὸς ἐμὲ ἵκει· καὶ τὸν ἐρχόμενον
 πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω· ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐ- 38
 ρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα
 τοῦ πέμψαντός με. Τοῦτο δὲ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμ- 39
 ψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ,
 ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. τοῦτο γάρ ἐστιν 40
 τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν
 καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐ-
 τὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἐγγύζουσιν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐ- 41
 τοῦ, ὅτι εἶπεν, ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρα-
 νοῦ. καὶ ἔλεγον, οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὐ 42
 ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει
 οὗτος, ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰη- 43
 σοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, μὴ γογγύζεται μετ' ἀλλήλων. οὐδεὶς 44
 δύναται ἔλθειν πρὸς με, ἐὰν μὴ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν,
 καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἔστιν γεγραμμέ- 45
 νον ἐν τοῖς προφήταις, καὶ ἔσονται πάντες διδασκοὶ Θεοῦ. Πᾶς
 οὖν ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν τὴν ἀληθεῖαν ἐρχε-

46 ται πρὸς με· οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἐώρακεν· εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ
 47 τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἐώρακεν τὸν πατέρα. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ
 48 πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.
 49 Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον·
 50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων¹⁾, [ἵνα τις ἐξ
 51 αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ
 οὐρανοῦ καταβάς· ἐὰν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς
 τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστίν, ἣν
 52 ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλή-
 λους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν
 53 σάρκα φαγεῖν; εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
 ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐ-
 54 τοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα,
 καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐ-
 55 τὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς ἐστὶ βρωσίς, καὶ
 56 τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστὶ πόσις. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ
 57 πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέ-
 στείλε με ὁ ζῶν πατήρ, καὶ ἐγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με,
 58 καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα, καὶ ἀπέ-
 59 θανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. ταῦτα
 εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καπερναούμ.
 60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον, σκλη-
 61 ρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; εἰδὼς δὲ ὁ
 Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
 62 εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; Ἐὰν οὖν θεωρῇτε τὸν
 63 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; τὸ πνεῦ-
 μά ἐστι τὸ ζωοποιούν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ
 64 ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωὴ ἐστιν. Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν
 τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν. ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες
 65 εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. Καὶ]

1) καταβαίνων. Quae sequuntur usque ad vocem εν Cap. VIII. 52 desunt in Codice, ex quo duo folia exciderunt.

VI. [ἔλεγε, διὰ τοῦτο εἰρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἔλθειν πρὸς
 ογ^α με, ἐὰν μὴ ἡ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς μου. ἐκ τού- 06
 του πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ
 οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώ- 07
 οδ^α δεκα, μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ Σί- 08
 μων Πέτρος, κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς
 αἰωνίου ἔχεις· καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν, καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ 09
 οε^α εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς 70
 ὁ Ἰησοῦς, οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ
 ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν; ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκα- 71
 ριῶτην· οὗτος γὰρ ἡμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἰς ὧν ἐκ τῶν
 δώδεκα.

ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII.

Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ 1
 ᾔθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐξήτουν αὐτὸν οἱ Ἰου-
 δαῖοι ἀποκτεῖναι. ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκη- 2
 νοπηγία. εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, μετάβηθι 3
 ἐντεῦθεν, καὶ ὑπάγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου
 θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς· οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, 4
 καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παφῇσι εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον
 σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον 5
 εἰς αὐτόν. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὕπω 6
 πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστίν· ἐτοιμος. οὐ δύ- 7
 νатаὶ ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ
 περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἐστίν. ὑμεῖς ἀνάβητε 8
 εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὕπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύ-
 την, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὕπω πεπλήρωται. ταῦτα δὲ εἰπὼν 9
 αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελ- 10
 φοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερώς,
 ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐξήτουν αὐτὸν ἐν τῇ 11
 ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον, ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; καὶ γογγυσμὸς πολὺς πε-] 12

[ἐν αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον, ὅτι ἀγαθός VII.
 13 ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, οὐ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. οὐ-
 δεὶς μέντοι παφῇσι ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν
 Ἰουδαίων.

14 Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ
 15 ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε. καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, πῶς
 16 οὗτος γραμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ
 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, ἡ ἐμὴ διδασκὴ οὐκ ἐστὶν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ
 17 πέμψαντός με· ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώ-
 σεται περὶ τῆς διδασκῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν, ἢ ἐγὼ
 18 ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. ὁ ἀπ' ἐαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν
 ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὐ-
 19 τος ἀληθὴς ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστίν. οὐ Μωσῆς
 δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νό-
 20 μον; τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε,
 21 δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς
 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἔν ἐργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε·
 22 διὰ τοῦτο Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν, οὐχ ὅτι ἐκ
 τοῦ Μωσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων· καὶ ἐν σαββάτῳ
 23 περιτέμνετε ἄνθρωπον. εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν
 σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, ἐμοὶ χολᾷτε ὅτι ὅλον
 24 ἄνθρωπον ὑγιῇ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν,
 25 ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε. ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν
 26 Ἱεροσολυμιτῶν, οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; καὶ
 ἰδε παφῇσι λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. μήποτε ἀλη-
 27 θῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός;
 28 ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἐρχη-
 29 ται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. Ἐκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ 05
 διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων, κάμει οἰδατε, καὶ οἰδατε πόθεν
 εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐστὶν ἀληθινὸς ὁ
 29 πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἰδατε· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ'
 30 αὐτοῦ εἰμι, καὶ ἐκείνός με ἀπέστειλεν. Ἐξήτουν οὖν αὐτὸν πιά- 06
 σαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτι οὕτω ἐλη- 07
 31 λύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς 08
 13*

VII. [αὐτόν, καὶ ἔλεγον, ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα
 ο^{οθ} σημεῖα τούτων ποιήσει ὢν οἷτος ἐποίησεν; Ἦκουσαν οἱ Φα- 32
 ρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ ἀπέστει-
 λαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐ-
 τόν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐτι μικρὸν χρόνον μεθ' 33
 π^π ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. Ζητήσετε 34
 με, καὶ οὐχ εὕρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε
 ἔλθειν. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς, ποῦ οὗτος μέλ- 35
 λει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὕρησομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν
 διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν
 τοὺς Ἑλλήνας; τίς ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε, ζητήσετε 30
 με, καὶ οὐχ εὕρήσετε· καὶ, ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε
 ἔλθειν;

Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἰστήκει 37
 ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε λέγων, ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς
 με καὶ πινέτω· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, 38
 ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεῖουσιν ὕδατος ζῶντος.
 τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἔμελλον λαμβάνειν 39
 οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν Πνεῦμα. Ἄγριον, ὅτι
 π^{πβ} ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου 40
 ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον, οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προ-
 π^{πγ} φήτης. Ἄλλοι ἔλεγον, οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. ἄλλοι δὲ 41
 ἔλεγον, μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἐρχεται; οὐ- 42
 χὶ ἡ γραφή εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ
 π^{πδ} Βηθλεὲμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἐρχεται;
 π^{πε} Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. Τινες δὲ 43
 α ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ'
 π^{πς} αὐτόν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρ- 45
 χιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, διατί
 οὐκ ἡγάγετε αὐτόν; ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, οὐδέποτε οὕτως 46
 ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὥς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. ἀπεκρίθησαν οὖν 47
 αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μὴ τις ἐκ τῶν 48
 ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' 49
 ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρτοι εἰσι.]

50 [λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἔλθων νυκτὸς πρὸς αὐτόν, VII.
 51 εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν, μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον,
 52 ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γινῶ τί ποιεῖ; ἀπ-
 εκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἰ;
 ἐρεύνησον καὶ ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγγίγερ-
 53 ται. (Καὶ') ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. Η.

CAP. VIII.

1 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν· ὄρθρου δὲ πά-
 λιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐ-
 3 τόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. ἄγονσι δὲ οἱ γραμμα-
 τεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτόν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κα-
 4 τελημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ, λέγουσιν αὐτῷ,
 διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπαντοφώρῳ μοιχευο-
 5 μένῃ. ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας
 6 λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις; τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες
 αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύ-
 7 ψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν· ὥς δὲ ἐπέμενον
 ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς, ὁ ἀναμάρτη-
 8 τος ὑμῶν, πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. καὶ πάλιν
 9 κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. οἱ δὲ, ἀκούσαντες, καὶ
 ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἰς καθεῖς, ἀρ-
 10 ξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων· καὶ κατε-
 11 λείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἐστῶσα. ἀνα-
 κύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναι-
 κὸς, εἶπεν αὐτῇ, ἡ γυνὴ, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου,
 οὐδεὶς σε κατέκρινεν; ἡ δὲ εἶπεν, οὐδεὶς, κύριε. εἶπε δὲ αὐ-]

1) Computatione facta, comperimus omnia ab VII, 52 ad VIII, 11 de-
 fuisse a Codice nostro.

VIII. [τῇ ὁ Ἰησοῦς, οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε.)

Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε λέγων, ἐγὼ εἰμι τὸ 12
φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί, οὐ μὴ περιπατήσει ἐν
τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ 13
Φαρισαῖοι, σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ
ἐστὶν ἀληθής. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἐγὼ 14
μαρτυρῶ περὶ ἑαυτοῦ, ἀληθής ἐστὶν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα
πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἰδατε πόθεν
ἐρχομαι, καὶ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε· ἐγὼ 15
οὐ κρίνω οὐδένα. καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ 16
ἀληθής ἐστὶν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμι, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας
με πατήρ. καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, ὅτι 17
δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστὶν. ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυ- 18
ρῶν περὶ ἑαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πα-
τὴρ. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, ποῦ ἐστὶν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη ὁ 19
Ἰησοῦς, οὔτε ἐμὲ οἰδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε,
καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν.

Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλα- 20
κίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδείς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι
οὐκ ᾔσκησεν ἡ ὥρα αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰη- 21
σοῦς, ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετε με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν
ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.
ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, μή τι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει, 22
ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 23
ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμι· ὑμεῖς ἐκ
τοῦ κόσμου τούτου ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου τού-
του. εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις 24
ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν
ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, σὺ τίς εἶ; καὶ εἶ- 25
πεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν. πολλὰ 26
ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής
ἐστι, καὶ ἐγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κό- 27
σμον. οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. εἶπεν οὖν] 28

αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅταν ὑψώσῃτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε 1
γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ ἀπ' ἑαυτοῦ ποιῶ οὐδὲν, ἀλλὰ
καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ. καὶ ὁ πέμ-
ψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφήκε με μόνον ὁ πατήρ, ὅτι
ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

Ἐλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ
Ἰουδαίους, ἐὰν ὑμεῖς μένητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς
μαθηταί μου ἐστέ· καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλή-
θεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, σπέρμα Ἀβραάμ
ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις,
ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλός
ἐστι τῆς ἁμαρτίας. ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς
τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς
ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὅντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρ-
μα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτείνειν, ὅτι ὁ λόγος
ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ἐγὼ ὁ ἐώρακα παρὰ τῷ πατρί
μου, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὁ ἐώρακατε παρὰ τῷ πατρί ὑμῶν,
ποιεῖτε. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, ὁ πατήρ ἡμῶν Ἀβρα-
ὰμ ἐστι. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε,
τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε ἄν. νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀπο-
κτείνειν, ἀνθρώπου ὅς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν
ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν. ὑμεῖς
ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον οὖν αὐτῷ, ἡμεῖς
ἐκ πορνείας οὐ γεγενήμεθα· ἓνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.
εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, εἰ ὁ Θεὸς πατήρ ὑμῶν ἦν,
ἡγυπάτε ἄν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκα·
οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἑαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.
διὰ τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε
ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβό-
λου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν.
ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀλήθειᾳ
οὐχ ἔστηκεν· ὅτι οὐκ ἐστὶν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλή]

VIII. [τὸ ψεύδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πα-
 τὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε 45
 μοι. τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν 4
 λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι; ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ τὰ 47
 ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι
 ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ. ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ 48
 εἶπον αὐτῷ, οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμαρείτης εἰ σὺ,
 καὶ δαιμόνιον ἔχεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ 49
 ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με.
 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἐστὶν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 50
 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, 51
 θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. εἶπον οὖν αὐτῷ 52
 οἱ Ἰουδαῖοι, νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραάμ
 ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ)¹) [λέγεις, ἐάν τις τὸν λό-
 γον μου τηρήσῃ, [σὺ] μὴ γεύσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα.
 [μὴ] σὺ μείζων εἰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθα- 53
 νεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; ἀπε- 54
 κρίθη Ἰησοῦς, ἐάν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδὲν
 ἐστίν· ἐστὶν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε,
 ὅτι Θεὸς ἡμῶν ἐστίν, καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτὸν, ἐγὼ δὲ οἶδα 55
 αὐτόν· καὶ ἐάν εἰπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῖν,
 ψεύστης· ἀλλ' οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραάμ 56
 ὁ πατήρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα εἰδῇ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν·
 καὶ ἶδεν καὶ ἐχάρη. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, πεν- 57
 τήκοντα ἔτη οὐκ ἔχεις, καὶ Ἀβραάμ ἐώρακας; Εἶπεν αὐ- 58
 τοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραάμ γενέ-
 σθαι, ἐγὼ εἰμι. ἦσαν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· 59
 Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ διελθὼν διὰ
 μέσου αὐτῶν· καὶ παρήγεν οὕτως.

ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX.

1 Καὶ παράγων ἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. καὶ ἠρώ-
 2 τησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, φαββεί, τίς ἡμαρ-

1) Vide quae ad VI, 50, annotavimus.

3 τεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, IX.
 οὔτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ
 4 ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαν-
 τός με ἕως ἡμέρας ἐστίν· ἐρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργά-
 5 8 ζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς· εἰμι τοῦ κόσμου. ταῦτα εἶ-
 πὼν, ἐπτυσεν χαμαί, καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ
 7 ἐπέχρυσεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ τυφλοῦ, καὶ
 εἶπεν αὐτῷ, ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ καὶ νίψαι,
 ὃ ἐρμηνεύεται¹), ἀπέσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἤλ-
 8 8 θεν βλέπων. Οἱ οὖν γίτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότε-
 ρον ὅτι προσαίτης ἦν, ἔλεγον, οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ
 9 προσαιτῶν; ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δὲ, ὅτι ὅμοιος
 10 αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν, ὅτι ἐγὼ εἰμι. ἔλεγον οὖν αὐτῷ,
 11 πῶς ἀνέωχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν,
 ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν, καὶ ἐπέχρυσέν μου
 τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέν μοι, ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ
 12 Σιλωὰμ, καὶ νίψαι. ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα. εἶ-
 13 πον αὐτῷ, ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; λέγει, οὐκ οἶδα. ἄγουσιν αὐτόν
 14 πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν. ἦν δὲ σάββατον, ὅτε τὸν
 15 πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. πάλιν
 οὖν ἠρώτων αὐτόν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεπεν. ὁ δὲ εἶ-
 πεν καὶ αὐτοῖς, πηλὸν μου ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ
 16 ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινες, οὗ-
 τος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἐστὶν παρὰ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ
 τηρεῖ²). ἄλλοι ἔλεγον, πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοι-
 17 αῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. λέγουσιν οὖν
 τῷ τυφλῷ πάλιν, σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἡνοίξεν σου
 18 τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι προφήτης ἐστίν. οὐκ ἐπί-
 στευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν, καὶ ἀνέ-
 βλεπεν, ἕως ὅτου ἐφάνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαν-
 19 τος, καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν³),

1) καὶ νίψαι ο ἐρμηνεύεται. Rescripta; olim quantum e vestigiis conicere
 licet, legebatur ο ἐρμηνεύεται: his deletis καὶ νίψαι incertum est, sed trans-
 positum. 2) τηρεῖ, sic pro τηρεῖ. 3) υμῶν. Olim ημῶν. Correxuit 1 m.

IX. ὁν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη¹⁾; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; Ἀπε- 20
κρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον, οἶδαμεν ὅτι οὗτός
ἐστὶν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει, 21
οὐκ οἶδαμεν· ἢ τίς ἠνέφξεν²⁾ αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἡμεῖς οὐκ οἶδα-
μεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει· αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λα-
λήσει. ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· 22
ἦδη γὰρ συνετέθεντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν³⁾ ὁμολογήσῃ
Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται. διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον, 23
ὅτι ἡλικίαν ἔχει, καὶ αὐτὸν ἐρωτήσατε. ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου 24
τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ, δὸς δόξαν τῷ Θεῷ·
ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλὸς ἐστίν. Ἀπεκρίθη 25
οὖν ἐκεῖνος, εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστίν, οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὦν,
ἄρτι βλέπω. εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν, τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου 26
τοὺς ὀφθαλμοὺς; ἀπεκρίθη αὐτοῖς, εἶπον ὑμῖν ἦδη, καὶ οὐκ ἤκου- 27
σατε· τί πάλιν θέλετε ἀκοῦν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ
γενέσθαι; ἐλοιδόρησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον, σὺ μαθητὴς εἰ ἐκείνου· 28
ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμεν μαθηταί. ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωσὴς 29
ἐλάλησεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. Ἀπεκρίθη 30
ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐν γὰρ τούτῳ θαναμαστόν ἐστίν, ὅτι
ὑμεῖς οὐκ οἰδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἀνέφξεν μου τοὺς ὀφθαλμούς.
οἶδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις Θεο- 31
σεβῆς ἢ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος 32
οὐκ ἤκουσθη, ὅτι ἤνοιξεν τις ὀφθαλμοῦ⁴⁾ τυφλοῦ γεγεννημένου. εἰ 33
μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐ[κ] ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. Ἀπεκρίθησαν 34
καὶ εἶπον αὐτῷ, ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὄλος, καὶ σὺ διδάσκεις
ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἰκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον 35
αὐτὸν ἔξω· καὶ εὐρῶν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, σὺ πιστεύεις εἰς τὸν
υἱὸν τοῦ Θεοῦ; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, τίς ἐστίν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς 36
αὐτόν; εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἰησοῦς, καὶ ὥρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ 37
σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη, πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνη· 38

1) ἐγεννηθη. Olim ἐγεννηθη, inanus antiqua v minusculum superius ascripsit, sic ver. 20. Woide habet ἐγεννηθη: male. 2) ἠνέφξεν, pro ἠνοιξεν. 3) ἵνα εαν τις αὐτον. Videtur olim scriptum fuisse ἵνα εαν τις. Correxerit l m. 4) ὀφθαλμον. Sic pro ὀφθαλμούς.

39 σεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον IX.
ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γέ-
40 νωνται. Καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐ-
41 τοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ, μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς, εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε, ὅτι
βλέπομεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

ΚΕΦ. Ι.

CAP. X.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν
αὐλήν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαλὼν ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτῃς
2 ἐστίν καὶ ληστής· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμὴν ἐστίν
3 τῶν προβάτων. τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς
φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα, καὶ
4 ἐξάγει αὐτά. καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν
πορεύεσθε· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν
5 αὐτοῦ. ἄλλοις δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ'
6 αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἶδασιν τὴν ἀλλοτριῶν τὴν φωνήν. Ταύτην τὴν
παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν
7 ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν ὁ Ἰησοῦς, [ἀμ]ὴν ἀμὴν
8 λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. [π]άντες ὅσοι ἤλ-
9 ταν πρὸ ἐμοῦ, [κ]λέπται εἰσὶν καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν
10 τὰ πρόβατα. ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσε-
11 ται, καὶ εἰσελεύσεται, καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει. ὁ κλέ-
12 πτης οὐκ ἐρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ, καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἤλ-
13 θον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν, καὶ περισσὴν ἔχωσιν. ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ
καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προ-
12 βάτων. Ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὐ οὐκ ἐστὶν τὰ
πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησιν¹⁾ τὰ
πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτά, καὶ σκορπίζει
13 τὰ πρόβατα. ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθός ἐστιν²⁾, καὶ οὐ

1) ἐρχομενον καὶ ἀφίησιν. Videtur primo scriptum fuisse, καὶ ἀφίησιν. correctio antiqua. 2) μισθωτος φεύγει ὅτι μισθος ἐστίν καὶ οὐ μέλει. Videtur scriptum fuisse olim μισθωτος ἐστίν καὶ οὐ μέλει. Omisit l m. φεύγει ὅτι μισθωτος, deceptus voce μισθωτος, quae bis hic occurrit. μισθος est error correctoris pro μισθωτος.

X. μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· καὶ 14
 γ γινώσκω τὰ ἐμὰ, καὶ γινώσκονται ὑπὸ τῶν ἐμῶν, καθὼς ρεινώσκει 15
 δ με ὁ πατήρ, καὶ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τί-
 νβ θημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἐστὶν 16
 ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κακεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου
 ἀκούσωσιν· καὶ γενήσεται μία ποιμήν, εἰς ποιμήν. διὰ τοῦτο ὁ 17
 πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω
 αὐτήν. οὐδεὶς αἶρει αὐτήν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτήν ἀπ' 18
 ἐμαντοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θείναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν
 λαβεῖν αὐτήν. ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρὸς μου.
 Σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τού- 19
 τους. ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, δαιμόνιον ἔχει καὶ μένεται¹⁾. 20
 τί αὐτοῦ ἀκούεται; ἄλλοι ἔλεγον, Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἐστὶν 21
 δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοί-
 γειν; Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, καὶ χειμῶν 22
 ἦν· καὶ περιπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶν- 23
 τος. ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, ἕως 24
 πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἶρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παθ-
 ῥησίᾳ. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, εἰπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύ- 25
 ετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα
 μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γὰρ ἐστὶ²⁾ 26
 ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν. Τὰ πρόβα- 27
 τα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, καὶ γινώσκω αὐτά· καὶ
 ἀκολουθοῦσίν μοι, καὶ γινώσκω αἰῶνιον δίδωμι αὐτοῖς· καὶ οὐ 28
 μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἄρπάσει τις αὐτὰ ἐκ
 τῆς χειρὸς μου. ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέν μοι, μείζον πάν- 29
 των ἐστίν· καὶ οὐδεὶς δύναται ἄρπάξαι ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς
 μου. Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμεν. ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους³⁾ 30
 οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 32
 πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς μου· διὰ ποῖον
 αὐτῷ³⁾ ἔργον λιθάσεται με; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι 33

1) μένεται, pro μαινεται: ε pro αι ut saepe. 2) ἐστὶ, pro ἐστε. αι
 pro ε ut saepe. 3) αὐτῷ, pro αὐτῶν.

περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι X.
 34 σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
 οὐκ ἐστὶν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, ἐγὼ εἶπον, θεοὶ ἐστε;
 35 Εἰ ἐκείνους εἶπεν θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ
 36 δύνανται λυθῆναι ἢ γραφῇ· ὃν ὁ πατήρ ἡγάσεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς
 τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον, υἱὸς τοῦ Θεοῦ
 37 εἰμι; εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς μου, μὴ πιστεύεται μοι· εἰ δὲ
 38 ποιῶ, καὶ ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα γινώτε καὶ
 39 πιστεύσητε, ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ. Ἐξήτουν οὖν αὐτὸν
 40 πάλιν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν. ἀπῆλθεν οὖν πάλιν
 πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βα-
 41 πτίζων· καὶ ἐμινεν¹⁾ ἐκεῖ. Καὶ πολλοὶ ἤλθον πρὸς αὐτόν, καὶ ἔλεγον, 42
 ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάν-
 νης περὶ τούτου, ἀληθὴ ἦν. καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ εἰς αὐτόν ἐκεῖ.

ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI.

1 Ἦν δὲ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας 1A
 2 καὶ Μάρθας²⁾ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ³⁾. ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλίψασα τὸν
 Κύριον μύρω, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θρηξίν⁴⁾ αὐτῆς,
 3 ἥς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἡσθάνει. Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς
 4 αὐτὸν λέγουσαι, Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς
 εἶπεν, αὕτη ἡ ἀσθενεία οὐκ ἐστὶν πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης
 5 τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς. ἡγάπα δὲ ὁ Ἰη-
 6 σοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. Ὡς οὖν
 ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἐμινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας.
 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν
 8 πόλιν⁵⁾. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, ῥαββεί, νυν ἐξήτουν σε λιθάσαι
 9 οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, οὐχὶ δώδεκα
 ὥραι εἰσιν τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσ-

1) ἐμινεν, pro ἐμεινεν, i pro ει, ut saepe. 2) κώμης Μαρίας καὶ
 Μαρθας. Primo videtur scriptum ex τῆς κώμης Μαρίας, omissis vocibus
 καὶ Μαρθας. Addidit igitur scriba lineae praecedenti κώμης literis minuscu-
 lis, et κώμης Μαρὶ spongia deletis, rescripsit Μαρίας καὶ Μαρθ. Correx-
 it 1 m. 3) αὐτοῦ, sic pro αὐτῆς. 4) θρηξίν, sic pro θριξίν. 5) πόλιν,
 sic pro καλιν.

XI. κύπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ἐὰν δέ τις περιπατῇ 10
 ἐν τῇ νυκτι, προσκóπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ταῦτα εἶ- 11
 πειν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, Λάξαρὸς ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμῃται·
 ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. Εἶπον οὖν αὐτῷ, Κύριε, εἰ 12
 κεκοίμῃται, σωθήσεται. εἰρήκει δὲ [ὁ Ἰησοῦς] περὶ τοῦ θανάτου 13
 αὐτοῦ· ἐκ[εῖ]νοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς [κοι]μῆσεως τοῦ ὕπνου λέ-
 γει. Τότε εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρῳήσας¹⁾, [Λάξα]ρος ἀπέθανεν· 14
 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἦμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγω- 15
 μεν πρὸς αὐτόν. Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδιμος, τοῖς συν- 16
 μαθηταῖς, ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ. ἔλθων 17
 οὖν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν²⁾ εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη³⁾
 ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, 18
 ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε· καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθει- 19
 σαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθα καὶ Μαρίαν, ἵνα παραμυθῶσονται αὐτὰς
 περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. Ἦ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς ἔρχε- 20
 ται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἔκαθ' ἑαυτήν. εἶπεν οὖν 21
 Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν, κύριε, εἰ ἦς ὥδε, οὐκ ἂν ὁ ἀδελφός μου ἐτε-
 θνήκει. ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ 22
 Θεός. λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς, ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. λέγει αὐτῷ 23
 Μάρθα, οἶδα ὅτι ἀναστήσεται, ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
 εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς 25
 ἐμὲ, καὶ ἀποθάνῃ, ζήσεται. καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ 26
 μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο; λέγει αὐτῷ, ὁ Ἰησοῦς⁴⁾, 27
 ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον
 ἐρχόμενος. καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἀπῆλθεν, καὶ ἐφώνησεν Μαριάμ τὴν 28
 ἀδελφὴν αὐτῆς, λάθρα εἰποῦσα, ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ
 σε. ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν⁵⁾. 29
 Οὕτω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν [κ]ώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ 30
 ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. [οἱ] οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' 31
 αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μα-

1) παρρησία. αργη rescripta videntur a 1 m. 2) οὖν ο Ἰησοῦς εἰς Βη-
 θανίαν. Olim οὖν ο Ἰησοῦς. Correxerit 1 m. 3) ἡμέρας ἤδη. Olim ἡμέρας
 tantum. Correctio 1 m. 4) ο Ἰησοῦς. videtur a 1 m. rescriptum fuisse, alia
 voce spongia deleta. 5) ἐρχεται πρὸς αὐτόν. Voces πρὸς αὐτόν a 1 m. re-
 scriptae, integra linea prius deleta: deletae sunt etiam quaedam litterae in
 fine lineae praecedentis. Fortassis quaedam bis scripta.

ρίαν ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἡκολούθησαν αὐτῇ, λέγον· XI.
 32 τες, ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. Ἦ οὖν Μαρία
 ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν, ἐπεσεν αὐτοῦ εἰς τοὺς
 πόδας, λέγουσα αὐτῷ, κύριε, εἰ ἦς ὥδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέν μου
 33 ὁ ἀδελφός. Ἰησοῦς οὖν ὡς ἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς
 συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐβριμήσατο τῷ πνεύ-
 34 ματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν, καὶ εἶπεν, ποῦ τεθίκατε αὐτόν;
 35 λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς.
 36 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ
 37 αὐτῶν ἔλεγον, οὐκ ἡδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς
 38 τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; Ἰησοῦς οὖν
 πάλιν ἐβριμούμενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχετε εἰς τὸ μνημεῖον, ἦν δὲ σπῆ-
 39 λαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. λέγει Ἰησοῦς, ἄρατε τὸν λί-
 40 θον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα, κύριε,
 41 ἥδη ὄξει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν. λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς, οὐκ εἰπὺν σοι,
 42 ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ὅψῃ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ; ἦραν οὖν τὸν λίθον,
 οὐ ἦν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρην τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπεν, πάτερ,
 43 εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτε μου
 ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσω-
 44 σιν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας. καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγα-
 45 σεν, Λάξαρ, δεῦρο ἔξω. καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώς, δεδεμένος τὰς
 χεῖρας καὶ τοὺς πόδας κηρίαις¹⁾, καὶ ἡ ὕψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιε-
 δέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λύσατε αὐτόν, καὶ ἄφετο ὑπάγειν.
 46 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ
 47 θεασάμενοι ὃ ἐποίησεν²⁾, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐ-
 τῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ὅσα ἐποίησεν
 48 ὁ Ἰησοῦς. συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον,
 καὶ ἔλεγον, τί ποιοῦμεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ ση-
 49 μεία. ἐὰν ἀφώμεν αὐτόν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐ-
 τόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τό-

1) κηριαίς, pro χειριαίς: η pro ei ut alibi. 2) ο ἐποίησεν. Olim forte
 α ἐποίησεν. Correctio 2 m.

XI. τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς οὐκ οἰδατε οὐδέν· οὐδὲ 50
 λογίζεσθαι, ὅτι συμφέρει ἡμῖν, ἵνα εἰς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ
 τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. τοῦτο δὲ ἀπ' ἐαν- 51
 τοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὦν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου,
 προεφώτευσεν ὅτι ἡμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους,
 καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ 52
 τέκνα τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν. Ἀπ' ἐκείνης οὖν 53
 τῆς ἡμέρας συνεβουλευσάντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. Ἰησοῦς 54
 οὖν οὐκ ἔτι παθήσῃα περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλ-
 θεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῖμ
 λεγομένην πόλιν, κακεὶ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 55
 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων. καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ 56
 εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν
 αὐτούς. Ἐξήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων 57
 ἐν τῷ ἱερῷ ἐστιχότες, τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς
 τὴν ἐφορτήν; δεδάκνισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐν-
 τολήν, ἵνα εἰάν τις γινῶ πού ἐστιν, ὅπως πιάσωσιν
 αὐτόν.

ΚΕΦ. ΙΒ.

CAP. XII.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, 1
 ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς.
 Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ 2
 δὲ Λάζαρος εἰς ἡν τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ.
 Ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυ- 3
 τίμου, ἤλειψεν τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θορξὶν
 αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὁσμῆς τοῦ
 μύρου.
 Λέγει οὖν εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκα- 4
 ριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι, διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ 5
 ἐπράθη τριακοσίων θηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; εἶπεν δὲ τοῦτο, 6
 οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἐμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ
 τὸ γλωσσόκομον εἶχεν, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταξεν. Εἶπεν οὖν 7

ὁ Ἰησοῦς, ἄφες αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου XII.
 8 τετήρηκεν αὐτό. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἐαν-
 9 τῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἐγὼ οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν
 Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστιν· καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, 10
 ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ὁ
 11 Ἰησοῦς. ἐβουλευσάντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον
 12 ἀποκτείνωσιν· ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ
 ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.
 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἐφορτήν, ἀκούσαν- 13
 14 τες ὅτι Ἰησοῦς ἐρχεται εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ βατὰ φοινίκων,
 καὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραζον λέγοντες, ὡσαννά·
 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. 15
 Εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθεισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστιν 16
 γεγραμμένον,] μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σειῶν· [ἰδοὺ,] ὁ βασιλεὺς ἐρχε- 17
 18 ται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθη-
 19 ται αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν
 ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.
 20 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὦν μετ' αὐτοῦ, ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφαίνη-
 21 σεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· διὰ τοῦτο καὶ
 22 ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιημέναι τὸ
 23 σημεῖον. οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς αὐτούς, θεωρεῖτε ὅτι οὐκ
 24 ὠφελεῖτε οὐδέν; ἰδὲ ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.
 Ἦσαν δὲ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων, ἵνα προσκυ- 25
 νήσωσιν ἐν τῇ ἐφορτῇ· οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ
 Βηθσαιδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἡρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, θέ-
 26 λουμεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. Ἐρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ·
 27 ἔρχετε· Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Ἰη-
 28 σοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς
 29 τοῦ ἀνθρώπου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰάν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου
 30 πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· εἰάν δὲ ἀποθάνῃ,
 31 πολὺν καρπὸν φέρει. Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν·
 32 καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν

αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. Ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω· 26
καὶ ὅπου εἰμι ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· καὶ ἐάν
τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. Νῦν ἡ ψυχὴ μου 27
τετάρακται· καὶ τί εἰπῶ; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης.
ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. [π]άτερ, δόξα- 28
σόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω. ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκού- 29
σας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι. ἄλλοι ἔλεγον, ἄγγελος αὐτῷ
λελάληκεν. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ 30
αὕτη γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου 31
τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω·
καὶ ἐάν τις ὑψωθῇ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐκλύσω πρὸς ἑμαυτόν. 32
τοῦτο δὲ ἔλεγεν, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἡμελλεν ἀποθνήσκειν. 33
ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ 34
Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, ὅτι δεῖ ὑψωθῆ-
ναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;
εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν 35
ἐστίν, περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταβῇ·¹⁾
καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. ὡς τὸ φῶς 36
ἔχετε, πιστεύεται εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱὸς φωτὸς γέννησθε. ταῦτα ἐλά-
λησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. Τοσαῦτα δὲ αὐ- 37
τοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἐμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς
αὐτόν· ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν, 38
Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων Κυρίου
τίμι ἀπεκαλύφθη; Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεῦναι, ὅτι πᾶ- 39
σιν εἶπεν Ἡσαΐας, τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ 40
ἐπόρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς,
καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ ἐπιστραφῶσιν, καὶ ἰάσονται αὐ-
τοὺς. Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας, ὅτι ἰδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ 41
ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων 42
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ
ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται. ἡγάπησαν γὰρ τὴν 43

1) καταβῇ, pro καταλαβῇ.

44 δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἰη-
σοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει
45 εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με· καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεω-
40 ρεῖ τὸν πέμψαντά με. Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα
47 πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. καὶ ἐάν τις
μου ἀκούσῃ τῶν ρημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐ-
τόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σῶσω τὸν
48 κόσμον. ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ρήματά μου,
ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκείνος κρίνει
49 αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ὅτι ἐγὼ ἐξ ἑμαντοῦ οὐκ ἐλά-
λησα· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν,
50 τί εἰπῶ καὶ τί λαλήσω· καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰῶ-
νιός ἐστιν¹⁾. Ἄ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἰρηκέν μοι ὁ πατήρ,
οὕτως λαλῶ.

ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII.

- 1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν
αὐτοῦ ἡ ὥρα, ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πα-
τέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἡγά-
πησεν αὐτούς.
- 2 Καὶ δέπνου²⁾ γενομένου, τοῦ τε διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς
3 τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν παραδῷ, εἰδὼς
ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, Καὶ ὅτι
4 ἀπὸ Θεοῦ ἐξηλθεν καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ τοῦ
δέπνου, καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέξωσεν ἑαυτόν·
5 εἰτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο³⁾ νίπτειν τοὺς πόδας
6 τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεξωσμένος. Ἐρχε-
ται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· καὶ λέγει αὐτῷ ἐκείνος, κύριε, σύ
7 μου νίπτεις τοὺς πόδας; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὃ ἐγὼ ποιῶ,
8 σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. Λέγει αὐτῷ Πέτρος, οὐ
μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ, ἐάν
9 μὴ νίψῃ σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος,

1) ἐστίν. τ a l m. rescriptum. 2) δειπνον, pro δειπνον, ut alibi. 3) ἤρξατο. Inter α et τ spatium interest. Forte prius ἤρξαντο: v videtur erasum.

XIII. κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρίαν ἢ 10 τοὺς πόδας νίφασθαι, ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς ὁλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἔστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. ἦδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐ- 11 τόν· διὰ τοῦτο εἶπεν, οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἔστε. Ὅτε οὖν ἐνι- 12 ψεν τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀνα- πεσὼν, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ¹⁾), γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; ²⁾ ^{ριγ} Ἔμεῖς φωνεῖτέ με, ὁ διδάσκαλος, καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε, 13 ^{ριγ} εἰμὶ γάρ. Εἰ οὖν ἐγὼ ἐνίψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ 14 διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφίλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας. ὑπό- 15 δειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ^{ριγ} ὑμεῖς ποιῆτε. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μεῖζων 16 τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μεῖζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. ^{ριθ} εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοι ἔστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. Οὐ περὶ πάν- 17 ¹⁸ των ὑμῶν λέγω· ἐγὼ γὰρ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ ^{ριθ} 'πληρωθῇ, ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπῆρκεν ³⁾ ἐπ' ἐμὲ ¹⁹ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα 19 ²⁰ ὅταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 20 ²¹ ὁ λαμβάνων ἅτινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, ²² λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐταράχθη 21 ²² τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρτύρησεν κα[ὶ εἶπεν,] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ²³ ὅτι [εἰς] ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μα- 22 ²⁴ θηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. Ἦν δὲ ἀνακειμένος εἰς ἐκ 23 ²⁵ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἡγάπα ὁ Ἰη- 24 ²⁶ σοῦς· νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ 25 ²⁷ λέγει. ἐπιπεσὼν δὲ ἐκείνος ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, 26 ²⁸ κύριε, τίς ἐστιν; Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς, ἐκεῖνός ἐστιν ὃς ἐγὼ ἐμβά- 27 ²⁹ ψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον, δίδωσιν Ἰούδα ³⁰ Σίμωνος Ἰσκαριώτη. Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσηλθεν εἰς 28 ³¹ ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὃ ποιεῖς, ποίησον ³² τάχιον. τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐ-

1) καὶ ἀναπεσὼν πάλιν εἶπεν αὐτοῖς. Margini a correctore ascripta; 1 m. possunt esse. 2) ὑμῖν. v. additum a 2 m. quia lineola super i, tecta est. 3) ἐπῆρκεν, sic pro ἐπῆρεν.

29 τῷ. τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπὶ ¹⁾) τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, XIII. ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἀγόρασον ὧν χρίαν ἔχομεν εἰς τὴν 30 ἐορτήν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον 31 ἐκεῖνος, εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ ὅτε ἐξῆλθεν. λέγει ὁ Ἰησοῦς, νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδο- 32 ξάσθη ἐν αὐτῷ. εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς 33 δοξάσει αὐτόν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, ³⁴ ἐτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. ζητήσεται με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθαι ἐλ- 35 θεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἡγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγα- 36 πᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γνωσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί 37 ἔστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. λέγει αὐτῷ Σίμων Πέ- 38 τρος, κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς, ὅπου ὑπάγω, οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι· [ὑ]στερον δὲ ἀκολουθήσεις. 39 [Α]λέγει αὐτῷ Πέτρος, κύριε, διατί οὐ δύνασαι μοι ²⁾) ἀκολουθῆ- 40 σαι ἄρτι; τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σου θήσω. Ἀποκρίνεται Ἰησοῦς, τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀπαρνῆσθαι με θρῆς.

ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV.

1 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ ²⁾ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου μοναὶ πολ- 2 ³⁾ λαί εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορεύομαι ἐτοιμάσαι 3 τόπον ὑμῖν. καὶ ἐὰν πορευθῶ ἐτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἐρχομαι καὶ παραλήμφομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν· ἵνα ὅπου εἰμὶ 4 ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ᾗτε. καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν 5 οἴδατε. λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· 6 καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἐρχεται πρὸς 7 τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκειτε, καὶ τὸν πατέ-

1) ἐπὶ, pro ἐπει. 2) δύνασαι μοι: sic pro δυναμαί σοι.

XIV. ρα μου ἐγνώσκετε ἄν· καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτόν, καὶ ἐω-
 ράκατε αὐτόν. Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν 8
 πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς, τοσοῦτον χρό- 9
 νον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἐγνώκας με Φίλιππε; ὁ ἐωρα-
 κὼς ἐμὲ, ἐώρακεν τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, δεῖξον ἡμῖν
 τὸν πατέρα; Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατήρ 10
 ἐν ἐμοὶ ἐστίν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαντοῦ οὐ
 λαλῶ· ὁ δὲ πατήρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα.
 πιστεύεται μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα 11
 αὐτὰ πιστεύεται μοι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων 12
 εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κάκεινος ποιήσει, καὶ μείζονα
 τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι. καὶ 13
 ὅτι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα
 δοξασθῇ ὁ πατήρ ἐν τῷ υἱῷ. ἔάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνό- 14
 ματί μου, τοῦτο ποιήσω. Ἐὰν ἀγαπᾷτέ με, τὰς ἐντολὰς 15
 τὰς ἐμὰς τηρήσατε. καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλ- 16
 λον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν
 αἰῶνα, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λα- 17
 βεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτό, οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γι-
 νώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἐστί. οὐκ 18
 ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἐρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἔτι μικρὸν καὶ ὁ 19
 κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ
 ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθαι. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθαι ὅτι 20
 ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
 ὁ ἔχων τὰς ἐντολὰς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ 21
 ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθῆσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς
 μου· καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαν-
 τόν. Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, κύριε, τί γέ- 22
 γονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζεις¹⁾ σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ
 κόσμῳ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἔάν τις ἀγαπᾷ με, 23
 τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ
 πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα, καὶ μονήν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν.

1) ἐμφανίζεις: sic pro ἐμφανίζειν.

24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· Καὶ ὁ λόγος^{ελα}
 ὃν ἀκούετε, οὐκ ἐστὶν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς.
 25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· ὁ δὲ παράκλητος, τὸ^{ελαβ}
 26 Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου,
 ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἰ-
 27 πον ὑμῖν. Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι
 ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ τα-
 28 ρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά, μηδὲ διλιᾶτω. Ἐκούσατε ὅτι ἐγὼ
 εἶπον ὑμῖν, ὑπάγω καὶ ἐρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἡραπᾷτέ με,
 ἐχάρητε ἂν ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ μεί-
 29 ζων μου ἐστίν. καὶ νῦν ἐλθῃκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι· ἵνα ὅταν
 30 γένηται, πιστεύσῃται. Οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν·
 31 δέν· ἀλλ' ἵνα γινῶ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ¹⁾
 καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἄγω-
 μεν ἐντεῦθεν.

ΚΕΦ. ΙΕ.

CAP. XV.

1 Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθεῖνῃ, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός
 2 ἐστίν. πᾶν κλήμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρων καρπὸν, αἶρει αὐτό· καὶ
 πᾶν τὸ καρπὸν φέρων,²⁾ καθαίρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν φέ-
 3 ρῃ. ἤδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστέ, διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν.
 4 Μένετε ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλήμα οὐ δύναται
 καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως
 5 οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς
 6 τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὕτως φέρει καρ-
 7 πὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθαι ποιεῖν οὐδέν. ἐὰν μὴ
 8 τις μένῃ ἐν ἐμοὶ, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλήμα, καὶ ἐξηράνθη,
 καὶ συναγούσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ κέεται.³⁾ Ἐὰν^{ελα}
 9 μένῃται ἐν ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μένῃ, ὃ ἐὰν θέλε-

1) πατέρα καὶ. Olim πατέρα, omisso καὶ. Correctio 2 m.? 2) φέρων
 bis: sic pro φερων. 3) κέεται, pro καίεται.

τε αλτήσασθαι, καὶ γενήσεται ὑμῖν. Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ 8
πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρηται· καὶ γενήσεσθαι ἐμοὶ
μαθηταί. καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἠγάπησα ὑμᾶς· 9
μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. ἔὰν τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τη- 10
ρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς
τοῦ πατρὸς μου τητήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.
Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ᾖ, καὶ ἡ 11
χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε 12
ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. μείζονα ταύτης ἀ[γά]πην οὐδεὶς 13
ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.
Ἦμεῖς φίλοι μου ἐσμεν, ἔὰν ποιῇτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. 14
οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ 15
κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ
πατρὸς μου, ἐγνώρισα ὑμῖν. Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθαι, ἀλλ' ἐγὼ 16
ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθνηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ πόλιν¹⁾
καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη· ἵνα ὁ ὅτι ἂν αἰτήσητε
τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῶ ὑμῖν. Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, 17
ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ 18
πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ 19
ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστὲ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην
ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Μνημονεύετε 20
τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἐστὶν δοῦλος μεῖζον τοῦ κυρίου
αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου
ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα 21
ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασιν τὸν πέμ-
ψαντά με. Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτιάν οὐκ εἶχον· 22
νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ὁ ἐμὲ 23
μεισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν 24
αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτιάν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ
ἐωράκασιν, καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου· ἀλλ' 25
ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν, ὅτι
ἐμίσησάν με ὡρεάν.

1) πολὺν, pro πολὺν.

26 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ 12
τοῦ πατρὸς,¹⁾ [τὸ π]νεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ [π]ατρὸς
27 ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρ[τ]υρήσει περὶ ἐμοῦ· καὶ ὑμεῖς δὲ μαρ-
τυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστίν.

ΚΕΦ. Ις.

CAP. XVI.

¹/₂ Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῇτε. ἀποσυναγώγους
ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἐρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνων ὑμᾶς,
3 δόξῃ λατρεῖαν προσφέρειν τῷ Κυρίῳ. καὶ ταῦτα ποιήσουσιν,
4 ὅτι οὐκ ἐγνώσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν,
ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα αὐτῶν, μνημονεύηται αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον
ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἦμην. ϑμδ
5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν
6 ἐρωτᾷ με, ποῦ ὑπάγεις; ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη
7 πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω
ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἔὰν γὰρ ἐγὼ μὴ ἀπέλθω,
ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἔὰν δὲ πορευθῶ,²⁾ πέμψω
8 αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς· καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ
9 ἁμαρτίας, καὶ περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ κρίσεως. Περὶ ἁμαρτίας
10 μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς
11 τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖται με· περὶ δὲ κρίσεως,
12 ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν
13 ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθαι βαστάζειν ἄρτι· ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ
πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν· οὐ
γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἐὰν ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχό-
14 μενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψε- ϑμγ
15 ται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ, ἐμὰ ἐστίν· διὰ
16 τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Μικρὸν ϑμδ
καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὤψεσθαι με, ὅτι ὑπάγω
17 πρὸς τὸν πατέρα. Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους,
τί ἐστὶν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖται με, καὶ πάλιν

1) πατρός: post hanc vocem erasa est littera. 2) πορευθῶ. πορευν α
l m. rescriptum; forte repetierat ex antecedentibus μὴ ἀπελθῶ

XVI. μικρόν καὶ ὄψεσθαι με; καὶ, ὅτι ὑγάγω πρὸς τὸν πατέρα; ἔλε- 18
γον οὖν, τοῦτο τί ἐστὶν τὸ λέγειν, τὸ μικρόν; οὐκ οἶδαμεν τί
λαλεῖ. ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν, 19
περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, μικρόν καὶ οὐ θεω-
ρεῖται¹⁾ με, καὶ πάλιν μικρόν καὶ ὄψεσθαι με; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω 20
ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσεται ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσε-
ται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθαι, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γε-
νήσεται. ἡ γυνὴ ὅταν τίκτη, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα 21
αὐτῆς· ὅταν δὲ γενήσῃ τὸ παιδίον, οὐκ ἐτι μνημονεύει τῆς
θλίψεως, διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κό-
σμον. Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψο- 22
μαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδιά, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν
οὐδεὶς αἰρεῖ ἀφ' ὑμῶν, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρω- 23
τήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἂν αἰτήσητε τὸν
πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσα- 24
σθαι²⁾ οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου·³⁾ αἰτεῖτε, καὶ λήμψεσθε, ἵνα
ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη. Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα 25
ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἐτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν,
ἀλλὰ παρόφθιμα περὶ τοῦ πατρὸς ἀπαγγεῖλω ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ 26
ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ
ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ 27
ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ⁴⁾ πεφιλήκατε. καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ
παρὰ Θεοῦ ἐξῆλθον. ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα 28
εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς
τὸν πατέρα. Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἰδε νῦν παρ- 29
όφθιμα λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. νῦν οἶδαμεν 30
ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρίαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ
πιστευόμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 31
ἄρτι πιστεύετε; ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπι- 32
σθῇτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῇτε· καὶ οὐκ εἰμι
μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα 33

1) θεωρεῖται, pro θεωρεῖτε. 2) ἠτησασθαι, pro ἠτησασθε. τη rescri-
ptum a 2 m. super rasura. 3) μου. Correctio 2 m. olim με. 4) ὅτι
ὑμεῖς ἐμε. Rescripta a 2 m.; quid olim scriptum non liquet.

ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρ- XVI.
σεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

ΚΕΦ. ΙΖ.

CAP. XVII.

1 Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρεν τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ
εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ εἶπεν, πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν
2 σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε· καθὼς ἔδωκας αὐτῷ
ἐξουσίαν πάσης σαρκός. ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς
3 ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γεινώσκουσιν
σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χρι-
4 στόν. ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον τελείωσας ὃ δέδω-
5 κάς μοι ἵνα ποιήσω· Καὶ νῦν δόξασόν με σὺ, πάτερ, παρὰ σε-
αυτῷ, τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί.
6 Ἐφανερώσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκας μοι ἐκ
τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας· καὶ τὸν λό-
7 γον σου τετηρήκασιν. νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα ἔδωκας μοι,
8 παρὰ σοῦ ἐστίν· ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκας μοι, δέδωκα αὐτοῖς·
καὶ αὐτοὶ ἔλαβον ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπί-
9 στευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ
περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκας μοι, ὅτι σοί
10 εἰσιν. καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστίν, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ· καὶ δεδύ-
11 ξασμαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκ ἐτι¹⁾ ἐν τῷ κόσμῳ εἰμι, καὶ οὐ-
τοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσιν, καὶ ἐγὼ πρὸς σε ἔρχομαι. Πάτερ
ἄγιε, τήρησον αὐτούς [ἐν τῷ] ὀνόματί σου, ὃ δέδωκας μοι,
12 ἵνα ὧσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς. Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κό-
σμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτούς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκας μοι
ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,
13 ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. Νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ
ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυ-
14 τοῖς. ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν
αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσιν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ

1) οὐκ ἐτι. Correctio 1 m. olim οὐκ omisssum.

XVII. κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' 15
ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰ- 16
σὶν, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. ἀγιάσον αὐτοὺς ἐν 17
τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀληθείᾳ ἐστίν. καθὼς ἐμὲ ἀπέ- 18
στείλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ γὰρ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον·
καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἀγιάζω ἑμαυτὸν, ἵνα ὧσιν καὶ αὐτοὶ ἡγια- 19
σμένοι ἐν ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ 20
καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· ἵνα 21
πάντες ἔν ὧσιν· καθὼς σὺ, πάτερ, ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν σοί,
ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἔν ὧσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι
σὺ με ἀπέστειλας. καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν ἔδωκάς μοι, ἔδωκα 22
αὐτοῖς, ἵνα ὧσιν ἔν, καθὼς ἡμεῖς ἐν ἐσμεν· ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, 23
καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὧσιν τετελειωμένοι εἰς ἔν, καὶ ἵνα γι-
νώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σὺ με ἀπέστειλας, καὶ ἡγάπησας αὐτοὺς,
καθὼς ἐμὲ ἡγάπησας. Πάτερ, οὓς ἔδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου 24
εἰμὶ ἐγὼ, καὶ ἐκεῖνοι ὧσιν μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν
τὴν ἐμὴν, ἣν δέδωκάς μοι, ὅτι ἡγάπησάς με πρὸ καταβολῆς
κόσμου. Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἐγνώ, ἐγὼ δὲ 25
ἐγνων, Καὶ οὗτοι ἐγνώσαν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας· καὶ ἐγνώ- 26
ρισαν αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν
ἡγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾗ, καὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς.

ΚΕΦ. III.

CAP. XVIII.

[ε^ν]^ς Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πρὸς 1
ἐν^ς τὴν χειμάρρην τοῦ Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλ-
θεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Ἦιδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παρα- 2
διδούς αὐτὸν, τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ
μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπειραν, 3
καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ
μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὕπλων. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼς πάν- 4
τα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς, τίνα ζητεῖ-
τε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς 5

ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ εἰμι. Ἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν XVIII.
6 μετ' αὐτῶν. ὡς εἶπεν αὐτοῖς, ἐγὼ εἰμι, ἀπηλθον εἰς τὰ ὀπίσω,
7 καὶ ἐπεσον χαμέ. Πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, τίνα ζη-
8 τεῖτε; οἱ δὲ εἶπον, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς,
εἶπον ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τοὺτους
9 ὑπάγειν· ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς δέδωκάς μοι,
10 οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτοῦ²) οὐδένα. Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μά-
χαιραν, εἵλκυσεν αὐτήν, καὶ ἐπεσεν³) τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον,
καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δοῦλῳ
11 Μάλχος. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, βάλε τὴν μάχαιραν εἰς
τὴν θήκην. τὸ πρῶτον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῶ αὐτό;
12 Ἡ οὖν σπείρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέ-
13 λαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτὸν, Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς
Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς
14 τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας τοῖς
Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ
15 λαοῦ. Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ἄλλος μα-
θητῆς. ὁ δὲ μαθητῆς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, Καὶ
16 συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλήν τοῦ ἀρχιερέως· Ὁ δὲ
Πέτρος Ἰστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητῆς ὁ
ἄλλος ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ
17 εἰσῆγαγεν τὸν Πέτρον. Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ
Πέτρῳ, μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει
18 ἐκεῖνος, οὐκ εἰμὶ. Ἰσθήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρα-
κιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψυχὸς ἦν, καὶ ἐθερμούνοντο· ἦν δὲ μετ' αὐ-
19 τῶν ὁ Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμενόμενος. ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτη-
σεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς
20 αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ παρῆρσίκα λευκὰ καὶ
κόσμω· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ,
ὅπου πάντες⁴) οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλη-
21 σα οὐδέν. Τί με ἐρωτᾶς; ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοάτας,⁵) τί ἐλά-

1) χαμε, pro χαμαι. 2) ἐξ αὐτοῦ. Sic Cod. 3) ἐπεσεν, pro ἐπαι-
σεν. 4) πάντες. Sic Cod. 5) ἀκηκοάτας, sic MS.

^{ρσβ} λησα αὐτοῖς· ἰδε οὗτοι οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ 22
^{ρσγ} εἰπόντος, εἰς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκώς ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰη-
^{ρσδ} σοῦ, εἰπὼν, οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ· Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ 23
^α Ἰησοῦς, εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ
^{ρσε} καλῶς, τί με δέρεις; Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς 24
^α Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.

Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἰσθῶς καὶ θερμομένομενος· εἶπον οὖν 25
 αὐτῷ, μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; Ἡρώησατο ἐκεῖνος,
 καὶ λέγει, οὐκ εἰμί. λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, 26
 συγγενὴς ὢν οὐ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον, οὐκ ἐγώ σε εἶδον
 ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; Πάλιν οὖν ἠρώησατο Πέτρος, καὶ 27
^{ρσζ} εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ 28
^{ρσθ} Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον. ἦν δὲ πρωΐ· Καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον

εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλὰ φάγασιν τὸ πᾶσχα.
 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πειλάτος πρὸς αὐτοὺς, καὶ εἶπεν, τίνα κατηγορεῖαν 29
 φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, 30
 εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἂν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. εἶπεν 31
 οὖν αὐτοῖς ὁ Πειλάτος, λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον
 ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον δὲ αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, ἡμῖν οὐκ ἐξ-
 εστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα· ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶ- 32

^{ρση} πεν σημαίνων ποί θανάτῳ¹⁾ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. Εἰσῆλθεν οὖν 33

^{ρσθ} εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλάτος, καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν,
 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, σὺ εἰ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ἀπεκρίνατο ὁ 34
 Ἰησοῦς, ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;
 ἀπεκρίθη ὁ Πειλάτος, μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν 35
 καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; Ἀπεκρίθη 36
 Ἰησοῦς, ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ
 ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ
 ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βα-
^{ρπη} σιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλά- 37
^{ρπα} τος, οὐκ οὖν βασιλεὺς εἰ σὺ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, σὺ λέγεις ὅτι
^α βασιλεὺς εἰμι ἐγώ. Ἐγὼ εἰς τοῦτο καὶ γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦ-

1) ποί θανάτῳ. Sic pro ποιῷ θανάτῳ.

το ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τ[ῇ] ἀληθείᾳ. XVIII.
 38 πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς. Λέγει
 αὐτῷ ὁ Πειλάτος, τί ἐστὶν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ^{ρσβ}
 ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, ἐγὼ οὐδεμίαν
 39 αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ. Ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἓνα ^{ρσγ}
 ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πᾶσχα· βούλεσθαι οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν
 40 βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέ- ^{ρσδ}
 γοντες, μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς
 ληστής.

ΚΕΦ. ΙΘ.

CAP. XIX.

1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσεν. ^{ρπδ}
 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν
 αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ εἰμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον
 3 αὐτόν, καὶ ἔλεγον, χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδί-
 4 δουν αὐτῷ ῥαπίσματα. Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν ἔξω ὁ Πειλάτος, ^{ρπε}
 καὶ λέγει αὐτοῖς, ἰδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γινώτε ὅτι οὐ-
 5 δεμίαν ἐν αὐτῷ αἰτίαν εὐρίσκω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, ^{ρπζ}
 φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον.
 6 καὶ λέγει αὐτοῖς, ἰδε ὁ ἄνθρωπος. Ὅτε οὖν ἶδον αὐτὸν οἱ ^{ρπη}
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες, σταύρωσον,
 σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλάτος, λάβετε αὐτόν ^{ρπθ}
 ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· Ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.
 7 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ ^{ρπα}
 τὸν νόμον ἡμῶν, ὀφίλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ ἐποίη-
 8 σεν. Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μάλ- ^{ρπβ}
 9 λον ἐφοβήθη, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέ-
 γει τῷ Ἰησοῦ, πόθεν εἰ σὺ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρισὶν οὐκ ἔδω- ^{ρπγ}
 10 κεν αὐτῷ. λέγει αὐτῷ ὁ Πειλάτος, ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶ-
 11 δας ὅτι ξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε, [κα]ὶ ξουσίαν ἔχω σταυ-
 12 ρῶσέ σε; [ἀπ]εκρίθη ὁ Ἰησοῦς, οὐκ ἔχεις ξουσίαν [ο]υδε-
 μίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο

XIX. ἐξήτει ὁ Πειλάτος ἀπολύσαι αὐτόν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκρύναζον¹⁾ λέγοντες, ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἰ φίλος τοῦ Κέσαρος.²⁾ πᾶς ὁ βασιλεὺς ἑαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. Ὁ οὖν Πειλάτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθεισεν ἐπὶ βήματος, εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ.³⁾ ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἣν ὡς ἐκτεῖ. Καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. οἱ δὲ ἐκραύγασον, ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλάτος, τὸν βασιλεὺς ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, οὐκ ἔχομεν βασιλεῖα εἰ μὴ Καίσαρα. Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῇ. παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον. Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν ἔαυτοῦ, ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται⁴⁾ Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν. Καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἑντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. Ἐγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλάτος, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. ἦν δὲ γεγραμμένος, Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἦν γεγραμμένος Ἑβραϊστὶ, Ἑλληνιστὶ, Ῥωμαιστί. Ἐλεγον οὖν τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, μὴ γράφῃς, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν, βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. ἀπεκρίθη ὁ Πειλάτος, ὃ γέγραφα, γέγραφα. Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιῳτῇ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄραφος,⁵⁾ ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, μὴ σχίσωμεν⁶⁾ αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα, διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. Ἰστῆκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδα-

1) εκρυγάζον, pro εκραυγάζον. 3) Κεσαρος, pro Καισαρος. 3) ο λεγεται, pro ος λεγεται. 4) αραφος, pro αρραφος. 5) αλληλους μη σχισω. litterae priores crassae: rescripsit 2 m. Forte 1 m. αλληλους omiserat: vel autous scripsit.

26 ληνή. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα¹⁾ 27 ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ, γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου. εἰτα λέγει τῷ μαθητῇ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας 28 ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια. Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει, 20 διψῶ. σκευὸς ἔκειτο ὄξους μεσίον· οἱ δὲ, πλήσαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, τετέλεσται. Καὶ κλείνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπὶ¹⁾ παρασκευὴ ἦν. ἦν γὰρ μεγάλη ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου.²⁾ ἠρώτησαν³⁾ τὸν Πειλάτον, ἵνα κατεργῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυρωθέντος αὐτῷ. Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὥς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη. ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγῳ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἐνυξεν, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθεῖν αὐτοῦ ἔστιν ἡ μαρτυρία, ἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθὴ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύσητε. Ἐγένετο γὰρ ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, ὅπου οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, ὅπουται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πειλάτον ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἠλθεν δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μύγμα σμύρνης καὶ ἀλός ὥσει λίτρας ἑκατόν. Ἐλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Θεοῦ,⁴⁾ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ἐν ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, 41 καθὼς ἔθος ἔστιν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἐσταυρώθη, κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ

1) ἐπι, pro ἐπει. 2) ἐκεῖνον του σαββατου. Sic MS. 3) ηρωτησαν. α rescriptum: olim ο vel ε. 4) του Θεου, sic Cod.

XIX. οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη. ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, 42
ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

ΚΕΦ. Κ.

CAP. XX.

^{σθ} ^α Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρῶτῃ, 1
σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ βλέπει τὸν λίθον ἡρμέ-
^{σι} ^ε νον ἐκ τοῦ μνημεῖου. Τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα 2
Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ
λέγει αὐτοῖς, ἦσαν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημεῖου, καὶ οὐκ οἶδαμεν
ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθη- 3
τῆς, καὶ ἦρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· 4
ὁ δὲ ἄλλος μαθητῆς προέδραμεν τάχειον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλ-
θεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθό- 5
νια κείμενα, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος 6
ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ
τὰ ὀθόνια κείμενα, καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς 7
αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρεῖς ἐντετυ-
λιγμένον εἰς ἓνα τόπον. τότε οὖν ἐ[ισῆλθεν] καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς ὁ 8
ἐ[λθὼν] πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν, καὶ ἐπίστευσεν· οὐ- 9
δέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γρ[α]φήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶ[ν] ἀνα-
^{σι} ^α στήναι. Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί. Μαρία
δὲ ἰσχήκει πρὸς τῷ μνημεῖῳ¹⁾ κλαίουσα. ὥς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν
εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθέξομέ- 12
νους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ
^{σι} ^β σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, γύναι, τί κλαίεις; 13
λέγει αὐτοῖς,²⁾ ὅτι ἦσαν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθη-
καν αὐτόν. ταῦτα εἰπουῖσα ἔστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ 14
τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. λέγει αὐτῇ 15
ὁ Ἰησοῦς, γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι
ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ, κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐ- 16
τόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκαν αὐτόν· καὶ γὰρ αὐτόν ἀρῶ. λέγει αὐ-

1) τὸ μνημεῖον. Sic MS. 2) λέγει αὐτοῖς: a l m. rescripta, prioribus spongia deletis.

τῇ ὁ Ἰησοῦς, Μαρία. στραφείσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ, ῥαββουνί· ὃ λέ- XX.
17 γετε, διδάσκαλε. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, μή μου ἄπτου, οὐπω γὰρ ἀνα-
βέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ
εἰπέ αὐτοῖς, ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ
18 Θεόν μου, καὶ Θεὸν ὑμῶν. Ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλ-
λουσα τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἐώρακεν τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.
19 Οὔσης οὖν ὀψίας, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν ^{σι} ^γ
κεκλισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταί, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων,
ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς, εἰρήνη ὑμῖν.
20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς.
21 Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταί ἰδόντες [τὸν] κύριον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ^{σι} ^γ
Ἰησοῦς, [π]άλιν εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ
22 πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς, λάβετε ^{σι} ^γ
23 Πνεῦμα Ἅγιον. ἐάν τινων ἀφῇτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς·
24 ἐάν τινων κρατῇτε, καικρατήνται.¹⁾ Θωμᾶς δὲ, εἰς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ ^{σι} ^γ
25 λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. ἔλεγον
οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί, ἐώρακάμεν τὸν κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τοῖς, ἐάν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βά-
λω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τόπον²⁾ τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν
χεῖράν³⁾ μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.
26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταί αὐτοῦ, καὶ ^{σι} ^γ
Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κεκλισμένων,
27 καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν, εἰρήνη ὑμῖν. εἰτα λέγει τῷ Θωμᾷ,
φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν
χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος,
28 ἀλλὰ πιστός.⁴⁾ Καὶ ἀπεκρίθη Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὁ Κύ- ^{σι} ^γ
29 ριός μου καὶ ὁ Θεός μου. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἐώρα-
κάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, πεπιστεύσαντες.⁵⁾
30 πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν ὧπιοις

1) καικρατήνται: pro κρατήνται. 2) τοπὸν: sic MS. pro τυπὸν.
3) χεῖραν. Sic. 4) χεῖρας μου — ἀλλὰ πιστός. Tres ultimae litterae vocis
χειρας, et quinque lineae sequentes, spongia deletae, et a l m. rescriptae sunt.
Videtur scripsisse χειρας μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρα σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευ-
ραν μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρα σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου, καὶ μὴ γίνου
ἀπιστός, ἀλλὰ πιστός. Ad finem cuiusvis lineae spatium superest, bis scriptis
deletis. Omnia obscura. 5) πεπιστεύσαντες. Sic scriptum.

XX. τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεῦσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς 31 ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.]

ΚΕΦ. ΚΑ.

CAP. XXI.

^{αιβ} ^δ Μετὰ ταῦτα ἐφανερώσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ 1 τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανερώσεν δὲ οὕτως. ἦσαν ὁμοῦ 2 Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, ὑπάγω 3 ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ, ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. καὶ ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθὺς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπιάσαν οὐδέν. πρωῒας δὲ ἤδη γεινομένης ἔσθη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν 4 αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἤδειςαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. Λέγει 5 οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, παιδία, μὴ τι προσφάγειον¹⁾ ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, οὐ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη 6 τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὕρησεται. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἐλκῦσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. Λέγει οὖν 7 ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπεנדύτην διεξώσατο· ἦν γὰρ γυμνός· καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον· οὐ γὰρ ἦσαν 8 μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηγεῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέ- 9 πουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 10 Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἴλκυσε τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν, με- 11 στὸν μεγάλων ἰχθύων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων 12 ὄντων, οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, δεῦτε ἀριστήσατε. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτὸν, σὺ

1) ο Ἰησοῦς, παιδία μὴ τι προσ. n 2 m. rescriptum. Videtur ο Ἰησοῦς vel μὴ olim omissum fuisse.

XXI.

13 τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. Ἐρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμ- 14 βάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. Τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. 15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς, Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεον τούτων; Λέγει αὐτῷ, ναὶ κύριε· σὺ 16 οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ, βόσκει τὰ ἄρνηά μου. Λέγει αὐτῷ 17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ, ναὶ κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ, ποιμαίνει τὰ πρόβατά μου. 18 Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, φιλεῖς με; λέγει αὐτῷ, κύριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, βόσκει τὰ 19 προβάτιά μου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἡς νεώτερος, ἐξώνυνες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελεις· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς 20 τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσσει, καὶ οἴσει σε ὅπου οὐ θέλεις. τοῦτο δὲ εἶπεν, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν. καὶ τοῦτο εἰ- 21 πὼν λέγει αὐτῷ, ἀκολουθεῖ μοι. Ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν, ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ τὸ στήθος αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, κύριε, τίς ἐστίν ὁ 22 παραδιδούς σε; τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, κύριε, οὐ- 23 τος δὲ τί; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἐὰν αὐτὸν θέλω μαίνειν¹⁾ ἕως ἔρ- 24 χουμαι, τί πρὸς σε; σὺ μοι ἀκολουθεῖ. ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ', ἐὰν αὐτὸν θέλω μαίνειν ἕως ἔρχουμαι, τί πρὸς σε; 25 Οὗτος ἐστὶν ὁ μαθητῆς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς ἐστίν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. Ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ²⁾ γραφόμενα βιβλία.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. 3)

1) μαίνειν, pro μενειν. Sic ver. 23. 2) τα. α rescriptum. 3) sub-scriptio l m.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.)

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

[Τὸ]ν μὲν πρῶτον λόγον ἐποι[η]σάμην περὶ πάντων, ὡς Θεόφι[λ]ε, 1
ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντει- 2
λάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνε-
λήμφθη. οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν, 3
ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαεράκοντα ὀπτανόμενος αὐ-
τοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. καὶ συναλιζόμε- 4
νος αὐτοῖς παρήγγειλεν ἀπὸ Ἱερουσαλὺμ μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ πε-
ριμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν ἠκούσατέ μου· ὅτι Ἰω- 5
άννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθαι ἐν Πνεύματι
Ἁγίῳ, οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἡρώ- 6
των αὐτὸν λέγοντες, κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις
τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, οὐχ ὑμῶν ἐστιν 7
γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ Πατὴρ ἐθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ. 8
ἀλλὰ λήμψεσθε δύνάμιν, ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς,
καὶ ἐσεσθέ μου μάρτυρες ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ
Σαμαρίᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλέπόν- 9
των²⁾ αὐτῶν ἐπὶ ἤρθη, καὶ νεφέλῃ ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὤφθαλ-
μῶν αὐτῶν. Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν, πορευο- 10
μένων αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν
αἰσθήσεσι³⁾ λευκαῖς, οἳ καὶ εἶπαν, ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστή-
κατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀνα-
λημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν
τόπον ἐθεάσασθαι αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.
Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὕψους τοῦ καλουμένου 12

1) Titulus, olim praefixus, nunc abscissus. 2) βλέποντων. 1 prius
omissum, inter β et ε inseruit I m. 3) αἰσθησεσι: pro εσθησεσι.

13 Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν. Καὶ 1.
ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὸ ὑπερῶν, ἀνέβησαν, οὐ ἦσαν καταμένοντες, ὃ τε
Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θω-
μᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ
14 Ζηλωτῆς, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτε-
ροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξί, καὶ Μαρίᾳ τῇ
μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.
15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐμμέσῳ τῶν
ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπιτοαντὸ ὥσει ἑκατὸν εἰ-
16 κοσι· ἄνδρες ἀδελφοί, ἑδεῖ πληρωθῆναι τὴν γραφὴν, ἣν προεῖπε
τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ στόματος Δαβὶδ, περὶ Ἰούδα τοῦ γενομέ-
17 νου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν· ὅτι κατηριθιμμένος ἦν ἐν
18 ἡμῖν, καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. οὗτος μὲν οὖν
ἐκτῆσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς¹⁾ γενόμενος
19 ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ, καὶ γνω-
στὸν ἐγένετο πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆ-
ναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀχελδαμᾶχ, του-
20 τέστιν χωρίον αἵματος. γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ Ψαλμῶν,
ᾠδῇ²⁾ γενηθῆτω ἡ ἐπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν
21 ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. Δεῖ οὖν
τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ὃ εἰσῆλ-
22 θεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος ἀπὸ
τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἄχρι τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ'
ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα
23 τούτων. Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαβ-
24 βᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰουστos, καὶ Ματθίαν.³⁾ καὶ προσευξάμενοι
εἶπαν, Σὺ Κύριε καρδιογνώστη πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω
25 ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα, λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύ-
της καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς
26 τὸν τόπον τὸν δίκαιον. καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν
ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συνεκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα
ἀποστόλων.³⁾

1) πρηνης: pro πρηνης. 2) Olim Μαθαν: correctio I m. 3) Woide
αποστῶλων: male.

CAP. II.

Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν 1
πάντες ὁμοῦ ἐπιταυτοί. καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος 2
ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον
οὗ ἦσαν καθήμενοι· καὶ ὥφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσ- 3
σαι ὡσεὶ πυρὸς, ἐκάθεισέν τε ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ 4
ἐπλήσθησαν πάντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ᾤοντο λαλεῖν
ἐν ἑαυτοῖς ὡς ἡμεῖς, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγε-
σθαι αὐτοῖς. Ἦσαν δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ¹⁾ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι 5
ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν.
γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνε- 6
χύθη· ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐ-
τῶν. ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες, οὐκ ἰδοὺ 7
ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς 8
ἀκοινοῦμεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγενήθημεν,
Πάρθοι, καὶ Μηδοί, καὶ Ἑλαμεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν 9
Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καπαδοκίαν,²⁾ Πόντον καὶ τὴν
Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς 10
Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰου-
δαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρήτες καὶ Ἀραβες, ἀκούομεν λαλούν- 11
των αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ;
Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ δ[ι]ε[π]ροοῦντο, ἄλλος πρὸς ἄλλο[ν]· λέγον- 12
τες, τί τοῦτο θέλει εἶν[αι]; ἔτεροι δὲ διακλευάζοντες ἔλεγον, ὅτι 13
γλεύκους μεμεστῶμένοι εἰσίν.

Σταθεῖς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα, ἐπῆρεν τὴν φωνὴν 14
αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς, ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοι-
κοῦντες Ἱερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνω- 15
τίσασθαι τὰ ῥήματά μου. οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὐ-
τοι μεθύουσιν· ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ τοῦτο 16
ἔστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ, Καὶ ἔσται ἐν 17

ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματος μου 11.
ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεῦσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες
ὑμῶν· καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις¹⁾ ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι
18 ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται. καὶ γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου
καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶς²⁾ ἀπὸ τοῦ
19 Πνεύματος μου, καὶ προφητεῦσουσιν. καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ
οὐρανῷ, καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πυρὶ καὶ ἀτμίδια
20 ἁλμα, πρὶν ἔλθειν τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπι-
21 φανῇ. καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσῃ τὸ ὄνομα Κυρίου, σω-
θήσεται.
22 Ἄνδρες Ἰσραηλῆται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰη-
σοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδεδιγμένον εἰς
ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ
23 Θεός ἐμμέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, τοῦτον τῇ ὀρίσμένῃ
βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον, διὰ χειρὸς ἀνόμων [πρ]οσ-
24 πῆξαντες ἀνείλατε· [ὅ]ν ὁ Θεὸς ἀνέστησεν, λύσας τὰς ὀδύνας τοῦ
θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατόν κρατῆσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ.
25 Δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτήν,³⁾ προσορῶμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν
μου διὰ παντός· ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἔστιν, ἵνα μὴ σαλευθῶ· διὰ
26 τοῦτο ἠὺφράνθη ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου·
27 ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι. ὅτι οὐκ ἐγκατα-
λίψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ᾄδην, οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν
28 διαφθοράν. ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς· πληρώσεις με εὐφροσύ-
νης⁴⁾ μετὰ τοῦ προσώπου σου.
29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παύσεως πρὸς ὑμᾶς περὶ
τοῦ πατριάρχου Δαβὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ
30 μνημα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. Προφήτης οὖν
ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεός, ἐκ καρποῦ τῆς
31 ὁσφύος αὐτοῦ, καθίσει ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, προειδὼν ἐλάλησεν
περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ᾄδου,
32 οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέ-

1) εἰς Ἱερουσαλὴμ. εἰς in εἰς, rescriptum a 1 m. 2) Καπαδοκίαν. Sic MS.

1) ὁρασεις, pro ὁρασεις. 2) ἐκχεῶς. Sic MS. 3) εἰς αὐτήν. Sic MS.
4) Olim εὐφροσύνην ut Codex noster in Ps. XV. 11. Correctio 2 m.

11. στησεν ὁ Θεὸς, οὐ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. τῇ δεξιᾷ οὖν 33
 τοῦ Θεοῦ ὑψωθείς, τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἀγίου
 λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέχεεν τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς βλέπετε
 καὶ ἀκούετε. οὐ γὰρ Δαβὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει 31
 δὲ αὐτὸς, εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν
 μου· ἕως ἄν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 35
 Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ Κύριον αὐ- 31
 τὸν καὶ Χριστὸν ὁ Θεὸς ἐποίησεν, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς
 ἐσταυρώσατε.

Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἰπὼν τε πρὸς 37
 τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, τί ποιήσωμεν, ἄνδρες
 ἀδελφοί; Πέτρος δὲ πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσατε, φησὶν, καὶ βαπτι- 38
 σθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφε-
 σιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν· καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ Ἀγίου
 Πνεύματος. ὑμῖν γὰρ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν,
 καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν, οὓς ἂν προσκαλέσητε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν. 39
 Ἐτέροις τε λόγοις πλείοσι διεμαρτύρατο καὶ παρεκάλει αὐτοὺς λέ- 40
 γων, σῶθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. οἱ μὲν οὖν ἀπο- 41
 δεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν· καὶ προστετέθησαν ἐν
 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχὰι ὡσεὶ τρισελίαι.

Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες ἐν τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ 42
 τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς. Ἐγίνετο 43
 δὲ πάση ψυχῇ φόβος, πολλὰ τε τέρατα καὶ σημεῖα ἐγίνετο διὰ
 τῶν ἀποστόλων ἐν Ἱερουσαλὴμ· φόβος τε ἦν μέγας, ἐπὶ πάντας.
 καὶ πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅπαντα 41
 κοινὰ, καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ ἐμέρι- 45
 ζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν· καθ' ἡμέραν τε 46
 προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ'
 οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς, ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελό-
 τητι καρδίας, αἰνοῦντες τὸν Θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον 47
 τὸν λαόν. ὁ δὲ Κύριος προστείδει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν
 ἐπὶ τὸ αὐτὸ. ¹⁾

1) ἐπὶ το αὐτο. Hæc MS. præcedentibus iungit, et postea spatium re-
 linquit.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

1 Πέτρος δὲ ¹⁾ καὶ Ἰωάννης ἀναίβεινον ²⁾ εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν
 2 τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. καὶ τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μη-
 τρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο· ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς
 τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην Ὠραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἔλε-
 3 ημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερὸν. Ὅς ἰδὼν
 Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα
 4 ἐλεημοσύνην λαβεῖν. Ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ
 5 Ἰωάννῃ, εἶπεν, βλέψον εἰς ἡμᾶς. ὁ δὲ ἐπέιχεν αὐτοῖς, προσ-
 6 δοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. Πέτρος δὲ εἶπεν, ἀργύριον καὶ
 χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. ἐν
 τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ἔγειρε καὶ περι-
 7 πάτει. Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐτὸν.
 παραχρῆμα δὲ ἐστρεψώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά, ³⁾
 8 καὶ ἐξαλλόμενος ἕστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς
 εἰς τὸ ἱερὸν, περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος αἰνῶν τὸν Θεόν.
 9 Καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα, καὶ αἰνοῦντα τὸν
 10 Θεόν· ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεη-
 μοσύνην καθημέρος ἐπὶ τῇ Ὠραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλή-
 11 σθησαν θαύμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.
 12 Κρατοῦντός τε αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην, συνέδρα-
 μεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σα-
 12 λομῶντος, ἐκθαμβοί. Ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος, ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν
 λαόν, ἄνδρες Ἰσραηλῆται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί
 ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβίᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περι-
 13 πατεῖν αὐτόν; ὁ Θεὸς Ἀβραάμ καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ Θεὸς Ἰακώβ, ὁ
 Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν· ὃν
 ὑμεῖς μὲν παρεδάκατε, καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πιλάτου,
 14 κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν. ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἥρ-
 15 νήσασθε, καὶ ἡτήσασθαι ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, τὸν δὲ ἀρ-

1) Πέτρος δε. Hinc incipit Cap. III. 2) ἀναίβεινον, pro ἀνέβαινον.
 3) σφυδρα: sic pro σφυρα.

111. χηρὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε· ὃν ὁ Θεὸς ἡγείρεν ἐκ νεκρῶν, οὐ ἡμεῖς
 μάρτυρές ἐσμεν. καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν 10
 θεωρεῖτε καὶ οἰδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ¹⁾ δι'
 αὐ[τοῦ] ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων
 ὑμῶν. Καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγ[νοίαν] ἐπράξατε, ὥσπερ 17
 καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· ὁ δὲ Θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος 18
 πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. Μετανοήσατε 19
 οὖν, καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας,
 ὥπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου,
 καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρημένον ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὃν δεῖ 20
 οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν 21
 ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προ-
 φητῶν. Μωϋσῆς μὲν εἶπεν, ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ 22
 Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ
 πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. Ἔσται δὲ, πᾶσα ψυχὴ, ἥτις ἐάν 23
 μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.
 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθ' ἑξῆς, ὅσοι 24
 ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. ὑμεῖς ἐστέ οἱ υἱοὶ 25
 τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πα-
 τέρας ὑμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ, καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευ-
 λογηθήσονται²⁾ πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. Τμῖν πρῶτον ὁ Θεὸς 26
 ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα
 ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

Ἀλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς, 1
 καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ, καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, διαπονού- 2
 μενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν,³⁾ καὶ καταγγέλλειν ἐν
 τῷ Ἰησοῦ⁴⁾ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν· καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς 3

1) Olim πιστις δι' αὐτοῦ: correctio 1 m. 2) ἐνευλογησονται. Cor-
 rectio 2 m.; olim videtur a 1 m. scriptum fuisse εὐλογησονται. Rescriptum.
 3) λαόν. Rescriptum a 2 m., erasis primis literis. 4) ἐν τῷ Ἰησοῦ. Re-
 scripta. Forte ἐν omisum erat.

τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ IV.
 4 ἑσπέρα ἡδῆ. [π]ολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων [ἐ]πίστευσαν· καὶ ἐγε-
 νήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν¹⁾ χιλιάδες πέντε.
 5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν [α]ύριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας
 6 καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ
 Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Κατάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος, καὶ
 7 ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ
 μέσῳ, ἐπυνθάνοντο, ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίᾳ ὀνόματι ἐποιήσατε
 8 τοῦτο ὑμεῖς; Τότε Πέτρος πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου, εἶπεν πρὸς
 9 αὐτοὺς, ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι, εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνα-
 κρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσω-
 10 ται²⁾ γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν
 τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε,
 ὃν ὁ Θεὸς ἡγείρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέσθηκεν ἐνώπιον
 11 ὑμῶν ὑγιής. οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν
 12 οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἁλλῷ³⁾
 οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομα ἕτερόν ἐστιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν
 τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.
 13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρόρησιαν, καὶ Ἰωάννου, καὶ
 καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύ-
 14 μαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς⁴⁾ ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν· τὸν τε ἄν-
 θρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστώτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν
 15 εἶχον ἀντιπεῖν.⁵⁾ Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελ-
 16 θέν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, τί ποιήσωμεν τοῖς ἀν-
 θρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν,
 πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα
 17 ἀρνίσθαι⁶⁾· ἀλλ' ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλὴτον διανεμηθῇ⁷⁾ εἰς τὸν λαόν,
 ὁπείλωσόμεθα αὐτοῖς μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀν-
 18 θρώπων. καὶ καλέσαντες αὐτοὺς, παρήγγειλαν τὸ καθόλου μὴ
 19 φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πέ-
 τρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτοὺς, εἰ δίκαιόν

1) ἀνδρῶν. Tres priores literae a manu antiqua rescriptae. 2) σέσωται.
 Sic pro σέσωσται. 3) ἁλλῷ. 2 m. rescriptum. 4) αὐτοὺς. a rescriptum a 1 m.
 orasa una vel duabus literis. 5) ἀντιπεῖν. pro ἀντιπειν. 6) ἀρνίσθαι, pro ἀρ-
 νεισθαι. 7) δε μὴ ἐπὶ πλὴτον διανε. olim δε defuisse videtur. Rescriptum a 2 m.

IV. ἔστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅμων ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρίνατε. οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ εἶδαμεν καὶ ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν. Οἱ ²⁰
²¹ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ
 πῶς κολάσονται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν
 Θεὸν ἐπὶ τῷ γερονότι. ἑτῶν γὰρ ἦν πλείονων τεσσαράκοντα ὁ ἄν- ²²
 θρωπος ἐφ' ὃν ἐγερόναι τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς λάσεως.

Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα ²³
 πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον. οἱ δὲ ἀκούσαν- ²⁴
 τες, ὁμοθυμαδὸν ἦσαν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἶπαν, Δέσποτα,
 σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα
 τὰ ἐν αὐτοῖς, ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, διὰ Πνεύματος Ἁγίου, στόματος ²⁵
 Ἀββὶδ παιδός σου εἰπὼν, Ἰναὶ ἐφρούαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτη-
 σαν καὶνὰ; παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθη- ²⁶
 σαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. Συν- ²⁷
 ἤχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει σου ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παιδὰ
 σου, Ἰησοῦν, ὃν ἐχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος, σὺν ἔθνε-
 σιν, καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ, ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρι- ²⁸
 σεν γενέσθαι. ¹) καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἐφείδε ²) ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, ²⁹
 καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παφρόσεως πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,
 ἐν τῷ τὴν χεὶρά σου ἐκτείνῃς ³) εἰς ἡμᾶς, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι ³⁰
 διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ³¹
 ἑσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ
 Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παφρόσεως.

Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ ³²
 μία· καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἰδιὸν εἶναι,
 ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. Καὶ δυνάμει μεγάλη ἀπεδίδουν, ³³
 οἱ ἀποστόλοι τὸ μαρτύριον τῆς ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
 Κυρίου· χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. οὐδὲ γὰρ ἐνδεής ³⁴
 τις ἦν ἐν αὐτοῖς· Ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρ-
 χον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων, καὶ ³⁵
 ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο ⁴) δὲ ἐκάστῳ

1) σου προωρισεν γενε. Rescriptum a 2 m. Forte quia σου omissum erat. 2) ἐφείδε, pro ἐπίδε. 3) ἐκτείνειν, pro ἐκτείνειν. 4) διεδίδετο, pro διεδίδετο.

36 καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν. Ἰωσήφ ¹) δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνά- IV.
 βας, ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὃ ἔστιν μεθερμηνεύμενον, υἱὸς πα-
 37 ρακλήσεως, Λευΐτης, Κύπριος τῷ γένει, ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ,
 πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν
 ἀποστόλων.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

1 Ἄνθρωπος δὲ τις ὀνόματι Ἀνανίας, σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐ-
 2 τοῦ, ἐπώλησεν κτήμα, καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συν-
 δυίης ²) καὶ τῆς γυναικὸς, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας
 3 τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Ἀνανία, διατί
 ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦ-
 4 μα τὸ Ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; οὐχὶ
 μένον σοὶ ἔμενεν, καὶ πραθεὶν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι
 ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώ-
 5 ποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ. Ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους,
 πεσὼν ἐξέψυξεν· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκού-
 6 οντας. ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν, καὶ ἐξε-
 7 νέγκαντες ἔθαψαν. Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διαστήματα, καὶ
 8 ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. Ἀπεκρίθη δὲ πρὸς
 αὐτὴν Πέτ[ρος], εἰπέ μοι, εἰ τοσοῦτον τὸ χωρί[ον] ἀπέδοσθα;
 9 ἡ δὲ εἶπεν, ναί, ³) τοσοῦτ[ου]. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτήν, τί ὅτι
 συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ Πνεῦμα Κυρίου; ἰδοὺ, οἱ πόδαις ⁴)
 τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, ἐπὶ ταῖς θύραις, καὶ ἐξοίσουσίν σε.
 10 Ἐπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν· εἰς-
 ελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗραν αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες
 11 ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην
 τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.
 12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέ-
 13 στοᾶ Σολομώντος· τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι

1) Ἰωσήφ. Sic MS. 2) συνδυίης, pro συνειδυίης. 3) εἶπεν ναί. 4) ποδαις. Sic pro ποδες.

Υ. αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· μᾶλλον δὲ προσετίθεντο 14
οἱ πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ πλήθῃ, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν· ὥστε 15
καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθεῖναι ἐπὶ τῶν κλι-
ναριῶν καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου, κἂν ἡ σκιά ἐπισκιά-
σῃ τινὲς αὐτῶν. Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων Ἰε- 16
ρουσαλὴμ, φέροντες ἀσθενεῖς¹⁾ καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων
ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες. Ἀναστὰς δὲ ὁ ἄρ- 17
χιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδου-
καίων, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἐπέβαλλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς 18
ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. Ἄγγελος 19
δὲ Κυρίου διὰ νυκτὸς ἀνοίξας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐξαγα-
γὼν τε αὐτοὺς εἶπεν, πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν 20
τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. Ἀκού- 21
σαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκον.

[Π]αραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν
τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέ-
στειλαν εἰς τὸ θεσμοτῆριον, ἀχθῆναι αὐτούς. οἱ δὲ παραγενόμε- 22
νοι ὑπηρετοὶ οὐκ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ
ἀπήγγειλαν, λέγοντες, ὅτι τὸ θεσμοτῆριον εὗρομεν κεκλεισμένον 23
ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ἐστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν·
ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω οὐδένα εὗρομεν. Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους 24
τούτους, ὃ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν
περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγει- 25
λεν αὐτοῖς, ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὗς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν
ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. τότε ἀπελθὼν ὁ 26
στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας,
ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν. Ἀγαρόντες δὲ 27
αὐτοὺς, ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιε-
ρεὺς, λέγων, παραγγελία παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ 28
ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ ἐπληρώσατε τὴν Ἰερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς
ὑμῶν καὶ βούλεσθαι ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τὸ αἷμα²⁾ τοῦ ἀν-

1) Ἰερουσαλὴμ, φέροντες ἀσθε. Rescripta: forte quaedam a 1 m. omissa: correctio antiqua. 2) το αἷμα το αἷμα. Bis scriptae: posteriores manus recentior lineola transfixit.

29 θρώπου τούτου. Ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν, Υ.
30 πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. ὁ δὲ Θεὸς τῶν
πατέρων ἡμῶν ἡγείρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθαι κρε-
31 μάσαντες ἐπὶ ξύλῳ· τούτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψω-
σεν ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν
32 ἁμαρτιῶν. καὶ ἡμεῖς μάρτυρες ἐσμεν τῶν ῥημάτων τούτων,
καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦ-
33 σιν αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ ἐβούλοντο ἀναι-
λεῖν¹⁾ αὐτούς.
31 Ἀναστὰς δὲ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ φαρισαῖος, ὀνόματι Γα-
μαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω
35 βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι, Εἰπέν τε πρὸς αὐτούς, ἄνδρες
Ἰσραηλῆται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί
36 μέλλετε πράσσειν. πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεου-
δᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν· ὃ προσεκλήθη²⁾ ἀνδρῶν
ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίων. ὃς ἀνῆρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπεί-
37 θοντο αὐτῷ, διελύθησαν, καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. μετὰ τοῦ-
τον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογορ-
φῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν ἱκανόν³⁾ ὑπὲρ αὐτοῦ· κακείνους ἀπώ-
38 λετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. Καὶ
τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ
ἄφετε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ἡ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη, ἡ τὸ
39 ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνασθε
40 καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι εὐρεθῆτε. Ἐπείσθη-
σαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, δείραντες
παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν αὐτούς ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ
41 ἀπέλυσαν. Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ
συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι·
42 πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο δι-
δάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

1) ἀναιλεῖν, pro ἀνελεῖν. 2) μέγαν φ προσ. Rescriptum a 2 m. quae forte μέγαν in secessit. 3) ἱκανόν. Decet a 1 m. Additum a manu antiqua in fine lineae.
CODEX. ALEX.

ΚΕΦ. 5.

CAP. VI.

Ἰν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο 1
γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθιωροῦντο
ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι 2
δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπαν, οὐκ ἄρεστόν ἐστιν
ἡμᾶς, καταλίψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις.
ἐπισκέψασθαι δὲ, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπὶ τῇ πλήρει¹⁾ 3
Πνεύματος Ἀγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύ-
της· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτε- 4
ρήσομεν. καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλῆθους· καὶ 5
ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρης²⁾ πίστεως καὶ Πνεύματος
Ἀγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα,
καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχείᾳ, οὓς ἔστησαν 6
ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς
χειράς. Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἠῤῥαυε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς 7
τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν Ἰερέων
ὑπήκουεν τῇ πίστει. Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως 8
ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

Ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν λεγομένων 9
Λιβερτείνων, καὶ Κηρυναίων καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ
Κηλικίας, συνζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ· καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστηναι 10
τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγον- 11
τες, ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα³⁾ εἰς Μωϋ-
σῆν καὶ τὸν Θεόν. Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέ- 12
ρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν, καὶ
ἤγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον, ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγον- 13
τας, ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα λαλῶν κατὰ τοῦ τό-
που τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου. ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγον- 14

1) πλήρης, pro πληρεῖς. 2) ἀνδρα πλήρης. Sic Cod. 3) λαλοῦντος
ῥήματα βλάσφημα. Olim videtur λαλοῦντος omissum fuisse. Novem priores
literae erasae sunt, et novem aliae minusculae in margine adduntur. Cor-
rectio antiqua.

τος, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον, VI.
καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ᾧ παρέδωκεν ἡμῖν Μωσῆς.

15 Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ
συνεδρίῳ, εἶδαν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὥσει πρόσωπον ἀγγέλου.

ΚΕΦ. 7.

CAP. VII.

1 Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει· ὁ δὲ ἔφη, ἄν-
δρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη
τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρ[ὶν ἢ] 2
κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαββλάν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν, "Ἐξέλθε
ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς
3 τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων,
κατέφυγεν ἐν Χαββλάν· ἀκείθεν μετὰ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα
αὐτοῦ, μετόπισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς
4 νῦν κατοικεῖτε· καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ,
οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτῇ εἰς κατάσχε-
5 σιν αὐτῷ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν, οὐκ ὄντος αὐ-
6 τῷ τέκνου. ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ Θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα
αὐτοῦ πάροις ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ
7 κακώσουσιν, ἐτη τετρακόσια. καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ ἂν δουλεύ-
σουσιν, κρινῶ ἐγώ, ὁ Θεὸς εἶπεν· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσου-
8 νται, καὶ λατρεύουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, καὶ πε-
9 ριέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ Ἰσαάκ τὸν Ἰακώβ, καὶ
10 Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες
τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ,
11 καὶ ἐξέλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν
χάριν καὶ σοφίαν, ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κα-
τέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον
αὐτοῦ. ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χαναάν, καὶ
θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ εὑρίσκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

VII. Ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὅντα σίτια εἰς Αἴγυπτον, ἐξαπέστειλεν 12
 τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον· καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἐγνωρίσθη 13
 Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ
 τὸ γένος αὐτοῦ. Ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο Ἰακώβ 14
 τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν, [ἐ]ν ψυχαῖς ἐβ-
 δομηκονταπέντε. [Κα]ὶ κατέβη Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτε- 15
 λεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν· καὶ μετετέθησαν εἰς Συχέμ, 16
 καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὤνήσατο¹⁾ Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου,
 παρὰ τῶν υἱῶν Ἑμμὼρ τοῦ ἐν Συχέμ. Ὡς δὲ ἤγγειζεν ὁ και- 17
 ρὸς τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολόγησεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ἠύξησεν
 ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἔτε- 18
 ρος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. οὗτος κατασοφισάμε- 19
 νος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν
 τὰ βρέφη ἐκθετα αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. ἐν ᾧ καιρῷ 20
 ἐγενήθη Μωσῆς, καὶ ἦν ἄσπετος τῷ Θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας
 τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς. ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ, ἀνείλατο 21
 αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν.
 Καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνα- 22
 τὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρα- 23
 κονταετὴς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθε
 τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ. καὶ ἰδὼν τινα ἄδι- 24
 κούμενον, ἡμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονομένῳ,
 πατάξας τὸν Αἰγύτιον. Ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφούς αὐ- 25
 τοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς· οἱ δὲ
 οὐ συνῆκαν. τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὦφθη αὐτοῖς μαχομένοις, 26
 καὶ συηλάσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπὼν, ἄνδρες, ἀδελφοί
 ἐστε· ἵνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον, 27
 ἀπώσεται αὐτὸν, εἰπὼν, τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικα-
 στήν ἐφ' ἡμῶν; μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖ- 28
 λες τὸν Αἰγύτιον χθές; ἐφυγεν δὲ Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ 29
 τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιὰμ, οὗ ἐγέν-
 νησεν υἱοὺς δύο. Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαεράκοντα, 30

1) ὦ ὤνησατο. Sic pro ο ὤνησατο.

ὦφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν πυρὶ VII.
 31 φλογὸς βάτου. ὁ δὲ Μωσῆς ἰδὼν ἐθαύμασεν· προσερχομένου δὲ
 32 αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ Κυρίου, ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πα-
 τέρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. Ἐντρομος
 33 δὲ γενόμενος Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. εἶπεν δὲ αὐτῷ
 Κύριος, λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ'
 34 ᾧ ἔστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν. ἰδὼν ἰδὼν τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ
 μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα· καὶ
 κατέβην ἐξελεῖσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστείλω σε εἰς
 35 Αἴγυπτον. Τοῦτον τὸν Μωσῆν ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, τίς
 σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν
 καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος
 36 αὐτῷ ἐν τῇ βιάτῳ. οὗτος ἐξήγαγεν αὐτούς, ποιήσας τέρατα
 καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἐν
 37 τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαεράκοντα. οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἶπας
 τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, προφήτην ὑμῖν ἀναστῆσαι ὁ Θεὸς ἐκ τῶν
 38 ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλη-
 σίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν
 τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια
 39 ζῶντα δοῦναι ἡμῖν. ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ
 πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο, καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρ-
 40 δαῖς αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, εἰπόντες τῷ Ἀαρὼν, πώλησον ἡμῖν
 θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς οὗτος, ὃς ἐξή-
 γαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ.
 41 καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον
 θυσίαν τῷ ἰδῶλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν
 42 αὐτῶν. ἔστρεψεν δὲ ὁ Θεὸς, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν
 τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ· καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προ-
 φητῶν, μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 43 οἶκος¹⁾ Ἰσραὴλ, ἔτη τεσσαεράκοντα; καὶ ἀνελάβετε τὴν σκη-
 νὴν τοῦ Μολὺχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ Θεοῦ ὑμῶν Παιφάν, τοῖς
 τύπους οἷς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικεῖω ὑμᾶς ἐπέ-

1) ἐν τῇ ἐρήμῳ οἶκος. Ante oikos, quinque circiter literae erasae, his ut videtur, oikos scriptum erat.

VII. κεινα Βαβυλῶνος. Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ὑμῶν 41
ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαὸς τῷ Μωσῇ, ποιῆσαι αὐ-
τὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑώρακει· ἦν καὶ εἰσῆγαγον διαδεξά- 45
μενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἔθνων,
ὧν ἔξωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν
ἡμερῶν Δαβὶδ· ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἤτή- 46
σατο εὗρεν σκηνώμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ. Σαλωμῶν δὲ ᾠκοδό- 47
μησεν αὐτῷ οἶκον. ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κα- 48
τοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει, ὁ οὐρανὸς μοι θρόνος, ἡ δὲ 49
γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσεται μοι;
'λέγει Κύριος· ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; οὐχὶ ἡ χεὶρ 50
'μου ἐποίησεν πάντα ταῦτα; σκληροτράχηλοι, καὶ ἀπερίτμητοι 51
'καρδίαι καὶ τοῖς ὠσίν, Ὑμεῖς ἀεὶ τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ ἀν-
τιπίπτετε, ὥς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. τίνα τῶν προφη- 52
τῶν οὐκ ἐδίδωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προ-
καταγγέλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὐ νῦν ὑμεῖς
προδύται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε· οὔτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς 53
διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξεσθε.

Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ 54
ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. Ὑπάρχων δὲ πλήρης Πνεύ- 55
ματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶδεν δόξαν Θεοῦ,
καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ, 56
θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, 57
συν[έ]σχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ᾤρησαν[ε]ν ὑποθυμαδὸν ἐπ' αὐ-
τόν· καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβολοῦν. Καὶ 58
οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεα-
ρίου καλουμένου Σαύλου· καὶ ἐλιθοβολοῦν τὸν Στέφανον, ἐπι- 59
καλούμενον καὶ λέγοντα, κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.
Θεὸς δὲ τὰ ῥήματα, ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ, κύριε, μὴ στήσῃς 60
αὐτοῖς ταύτην τὴν ἁμαρτίαν. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Σαῦ-
λος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

Κ Ε Φ. Η.

CAP. VIII.

1 Ἐγένετο¹⁾ δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγαν²⁾ ἐπὶ τὴν ἐκκλη-
σίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες τε διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας
2 τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας, πλην τῶν ἀποστόλων. Συνεκόμισαν
δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ'
3 αὐτῷ. Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους
εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυ-
4 λακὴν. οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν
5 λόγον. Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρείας, ἐκήρυσ-
6 σεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις
ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδόν,³⁾ ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέ-
7 πειν τὰ σημεῖα ἐποίει.⁴⁾ πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκά-
θαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι,
8 καὶ χωλοὶ, ἐθεραπεύθησαν. ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει
ἐκείνῃ.

9 Ἀνὴρ δὲ τις ὀνόματι Σίμων προὔπηρχεν ἐν τῇ πόλει μα-
γεύων καὶ ἐξιστανῶν τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα
10 ἑαυτὸν μέγαν· ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου,
λέγοντες, οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ [ἡ] καλουμένη με-
11 γάλη. προσεῖ[χ]ον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγίαις
12 ἐξιστακέναι⁵⁾ αὐτούς. [Ὅ]τε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελι-
ζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ
13 Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο, ἄνδρες καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ Σίμων καὶ
αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίπ-
πῳ· θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γεινομένας, ἐξ-
14 ἴστατο. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι, ὅτι δέ-
15 δεκται ἡ Σαμαρεία τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς
16 Πέτρον καὶ Ἰωάννην· οὔτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐ-
τῶν, ὅπως λάβωσιν Πνεῦμα Ἅγιον. οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ

1) εγενετο. Novus paragraphus hinc incipit. 2) μεγαν, pro μεγας. 3) φι-
λιππου ομοθυμαδον. Undecim priores litterae a l m. rescriptae. Olim forte
πανυλον ομοθυμαδον. 4) σημεια εποiei, sic scriptum. 5) εξιστακειναι. Olim
εξιστακειναι: i deletum.

VIII. αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. τότε ἐπετίθεισαν τὰς χεῖρας ἐπ' 17 αὐτούς, καὶ ἐλάβανον Πνεῦμα Ἅγιον. Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων, 18 ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, λέγων, δότε 19 καὶ μοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ὡς ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνη Πνεῦμα Ἅγιον. Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, τὸ ἀργυρίον 20 σου σὺν σοὶ εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστιν σοι μερίς οὐδὲ κλήρος ἐν τῷ 21 λόγῳ τούτῳ. ἡ γὰρ καρδιά σου οὐκ ἔστιν εὐθεία ἐναντὶ τοῦ Θεοῦ. Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ 22 Κυρίου, εἰ ἅρα ἀφεθήσεται σοὶ ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. εἰς 23 γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα. ἀπο- 24 κριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε. οἱ μὲν οὖν 25 διαμαρτυρούμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὑπέστρεφον εἰς Ἱερουσόλυμα, πολλὰς τε κόμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐγγε- 26 λίζοντο.

Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον, λέγων, ἀνά- 26 στηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν κατα- βαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. καὶ 27 ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ Αἰθίοψ, εὐνοῦχος, δυνάστης Κανθάκης βασιλείσεως Αἰθιοπῶν, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γῆς αὐτῆς, ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἣν τε ὑποστρέ- 28 φων καὶ καθήμενος¹⁾ ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ, ἀνεγίνωσκέν τε τὸν προφήτην Ἠσαΐαν. Εἶπεν δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ, πρὸς- 29 ἐλθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ. προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιπ- 30 πος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἠσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν, ἄρα γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ εἶπεν, πῶς γὰρ 31 δυναίμην, ἐὰν μὴ τις ὁδηγήσῃ με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσει αὐτῷ. ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγί- 32 νωσκεν, ἦν αὕτη, Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὥς ἀμνός

1) καὶ καθήμενος. α οἱ x secundum, rescripta: fortio pro α scripserat θ. Correxīt l m.

ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα VIII. 33 αὐτοῦ. ἐν τῇ ταπινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη, τὴν γενεὰν αὐτοῦ 34 τίς διηγῆσεται; ὅτι αἰρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν, θαίνομέ σου, περὶ τίνος ὁ προφή- 35 τής λέγει τούτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἐτέρου τινός; Ἀνοίξας δὲ ὁ Φί- λιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρχάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐγγε- 36 λίσσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. ὥς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἤλθον ἐπὶ τι ὕδωρ· καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος, ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτί- 37 σθῆναι;¹⁾ καὶ ἐκέλευσεν στηῆναι τὸ ἄρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 38 Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, Πνεῦμα Ἅγιον ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον,²⁾ Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἤρπασεν τὸν Φίλιππον· καὶ οὐκ εἶ- 39 δεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαί- 40 ρων. Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἀζωτον· καὶ διερχόμενος τὰς πόλεις πάσας εὐγγελίζετο, ἕως τοῦ ἔλθειν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX.

1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐν πνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ 2 κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεὶ, ἤτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς 3 Λαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγὰς, ὅπως ἐάν τις εὕρῃ ὄντας τῆς ὁδοῦ 4 ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδemeνους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ. ἐν δὲ 5 τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Λαμασκῷ, ἐξαίφνης τε 6 αὐτὸν πῶς περιήστραψεν³⁾ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, 7 ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; εἶ- 8 πεν δὲ, τίς εἰ, κύριε; ὁ δὲ ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώ- 9 κεις· ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοὶ 10 ὃ τί σε δεῖ ποιεῖν. οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ ἵστηκεισαν 11 ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. Ἠγέρθη 12 δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἠνοιγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐ-

1) Ver. 37 deest. 2) πνευμα — ευνουχον. Rescripta a l m. quae scripserat angelos κυριου ηρπασεν τον φιλιππον. 3) περιηστραψεν. η et pars σ rescripta a l m. vel antiqua, crasso ε vel α.

IX. δένα ἔβλεπεν,¹⁾ χειραγωγούντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Λαμα-
σκόν. καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν. 9
Ἦν δὲ τις μαθητὴς ἐν Λαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ 10
εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ Κύριος, Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν,
ἰδοὺ ἐγὼ, κύριε. ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτὸν, ἀναστὰς πορεύ- 11
θητι ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καλουμένην εὐθείαν, καὶ ζήτησον ἐν
οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα. ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται,
καὶ ἶδεν ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ 12
χειρας, ὅπως ἀναβλέψῃ. Ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας, κύριε, ἤκουσα 13
ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἀγίοις
σου ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐποίησεν· καὶ ὥδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν 14
ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλο[υμέ]νους τὸ ὄνομά σου.
Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος, πορεύ[υ], ὅτι σκευὸς ἐκλογῆς 15
ἐστίν μοι οὗτος, τοῦ βασιτάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν
τε καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραὴλ. ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ, 16
ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. Ἀπῆλθεν τε 17
Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν
τὰς χεῖρας εἶπεν, Σαῦλ ἀδελφε, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰη-
σοῦς ὁ ὀφθεῖς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἣ ἦρχον, ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ
πλησθῇς Πνεύματος Ἀγίου. καὶ εὐθὺς ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ 18
τῶν ὀφθαλμῶν²⁾ ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψέν³⁾ τε καὶ ἀναστὰς ἐβαπτί-
σθη, καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν. Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν 19
Λαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς· καὶ εὐθὺς ἐν ταῖς συνα- 20
γωγαῖς ἐκήρυσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον, οὐχ οὗτός 21
ἐστὶν ὁ πορθήσας εἰς Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα
τούτου, καὶ ὥδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδμεμένους αὐτοὺς ἀγά-
γῃ¹⁾ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμούτο, καὶ 22
συνέκλυε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Λαμασκῷ, συμ-
βιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέ- 23
ραι ἱκαναί, συνεβουλευσάντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀναιλεῖν αὐτόν· ἐγνώ- 24

1) οὐδὲνα ἔβλεπεν. 1 m. vel antiqua, superius addidit α. 2) ὀφθαλ-
μῶν. Sic MS., Woide, male, ὀφθαλμῶν. 3) ἀνέβλεψεν. Sic MS., Woide,
male, ἀναβλεψεν. 4) ἀγαγῇ. γ secundum a 1 m. rescriptum.

σθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς IX.
25 πύλας ὅπως πιάσωσιν αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς· λαβόντες δὲ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς, διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτὸν, χαλάσαν-
26 τες ἐν σπυρίδι. Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐπείραξεν
κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτὸν, μὴ πι-
27 στεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητὴς. Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐ-
τὸν, ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς
ἐν τῇ ὁδῷ ἶδεν [τὸν] Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, [καὶ] πῶς ἐν
28 Λαμασκῷ ἐπαφῆσά[σα]το ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου. καὶ ἦν με[τ'] αὐ-
τῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ, παφῆσσια-
29 ζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου. Ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς
30 τοὺς Ἑλλήνας· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀναιλεῖν¹⁾ αὐτόν. ἐπιγνόντες
δὲ²⁾ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἐξαπέστειλαν
31 εἰς Ταρσόν. ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, καὶ Γα-
λιλαίας, καὶ Σαμαρείας, εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευο-
μένη τῷ φόβῳ Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Ἀγίου Πνεύμα-
τος ἐπληθύνετο.
32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων, κατελθεῖν καὶ
33 πρὸς τοὺς ἄγλους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. εὑρεν δὲ ἐκεῖ ἄν-
θρωπὸν τινα ὀνόματι Αἰνέαν, ἐξ αἰτῶν³⁾ ὅκτι κατὰ κείμενον ἐπὶ
34 κραβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, Αἰνέα,
ἰάται σε ὁ Κύριος Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρώσον σεαυτῷ.
35 καὶ εὐθὺς ἀνέστη· καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα
καὶ τὸν Σαρῳνᾶ,⁴⁾ οὔτεινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.
36 Ἐν Ἰόπῃ δέ, τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμη-
νευομένη λέγεται Δορκάς. αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ
37 ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει· ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἀσθε-
νήσασαν αὐτὴν ἀποθάνειν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν τῷ ὑπέ-
38 ρῳ. Ἐγγὺς δὲ οὕσης⁵⁾ Λύδδα τῇ Ἰόπῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες
ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτόν, πα-
39 ρακαλοῦντες μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. Ἀναστὰς δὲ Πέτρος

1) ἀναιλεῖν. Sic pro ἀνελειν. Quatuor priores litterae a 1 m. rescriptae.
2) δε. Post hanc vocem duae vel tres litterae crasse sunt. 3) αἰτῶν, pro εἰων.
4) σαρρῶνα. Rescriptum a 1 m. 5) οὔσης, σης rescriptum a 2 m. super rasura.

IX. συνήλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγεγόμενον¹⁾ ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῶν, καὶ παρέδωκαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσai, καὶ ἐπιδιγνύμεναι χιτῶνας καὶ εἰμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὐσα ἡ Δορκάς. Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος, καὶ θείς τὰ γόνατα προσ- 40 ἠύξατο· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπεν, Ταβιθά, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθεισεν. δούς τε αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτήν· 41 φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ῥῶσαν. Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν Κύριον· ἐγένετο δὲ αὐτὸν ἡμέρας ἱκανᾶς 43 μέναι ἐν Ἰόππῃ παρὰ τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

CAP. X.

ΚΕΦ. Ι.

Ἄνθρωπος δὲ τις ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ 1 σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν 2 σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος²⁾ τοῦ Θεοῦ διαπαντός· εἶδεν ἐν ὁράματι φανερώς, 3 ὥσπερ περὶ ὧραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε. Ὁ δὲ ἀτενί- 4 σας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν, τί ἐστίν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ, αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου, ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ. καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας 5 εἰς Ἰόππην, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζει παρὰ τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ὃ ἐστὶν οἰκία παρὰ 6 θάλασσαν. Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας 7 δύο τῶν οἰκειῶν, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς, ἀπέστειλεν αὐτοὺς 8 εἰς τὴν Ἰόππην. Τῇ δὲ ἐπαύριον, ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ 9 τῇ πόλει ἔγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθε, περὶ ὧραν ἑκτῆν τῆς ἡμέρας. ἐγένετο δὲ πρόσπινος, καὶ ᾗθελεν γενῆσαι 10 σθε· Παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἑκστασις. Καὶ 11

1. παραγεγόμενον. Post haec vocem una litera erasa est. 2) δεομενος. Prius o rescriptum a l m.

θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεργόμενον, καὶ καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς X. 12 ὁθύνῃν μεγάλην, ταῖσασαριν ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἔρπετά τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ 13 οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτὸν, Ἀναστὰς, Πέτρε, θύσου 14 καὶ φάγε. ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν, μηδαμῶς, κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφα- 15 γον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς 16 αὐτὸν, ἃ ὁ Θεὸς ἐκαθέρισεν,¹⁾ σὺ μὴ κοῖνον. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς· καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκευὸς εἰς τὸν οὐρανόν. 17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴῃ τὸ ὄραμα ὃ ἶδεν, ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διε- 18 ρωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα· 19 ἐνθάδε ξενίζεται. Τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁρά- 20 ματος, εἶπεν τὸ Πνεῦμα αὐτῷ, ἰδοὺ, ἄνδρες τρεῖς ζητοῦσίν σε· 21 ἀλλὰ ἀναστὰς κατάρβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρι- 22 νόμενος ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας, εἶπεν, ἰδοὺ, ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' 23 ἣν πάρεστε; Οἱ δὲ εἶπαν, Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἄνθρωπος δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὄλου²⁾ τοῦ 24 ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου, μετα- 25 πέμψασθαι σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ 26 σοῦ. εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀνα- 27 στάς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης 28 συνήλθον αὐτῷ, τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὴν Καισάρειαν· Ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδ[οκῶν] αὐτοὺς, συγκαλεσάμενος [τούς] συγγε- 29 νεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς [ἀναγ]καίους φίλους. Ὡς δὲ ἐγέν[ετο] τοῦ εἰ- 30 σελθεῖν τὸν Πέτρον,³⁾ συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος[ς], πεσὼν 31 ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, 32 ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλ- 33 θεν, καὶ εὐρίσκει συνεληλυθότας πολλοὺς, ἐφη τε πρὸς αὐτοὺς, ὑμεῖς 34 ἐπίστασθαι ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσ-

1) ἐκαθέρισεν. v superius additum a 2 m. 2) ολου. Post olov litera crasn. Videtur s fuisse. 3) τον Πέτρος. Sic MS. pro τον Πέτρον.

X. ἐρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· κάμολ ἐδειξεν ὁ Θεὸς μηδένα κοινὸν ἢ ἀκά-
 θαρτον λέγειν ἄνθρωπον· διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμ- 29
 φθείς. πυνθάνομαι οὖν, τίτι λόγῳ μετεπέμψασθαί με; Καὶ ὁ Κορ- 30
 νήλιος ἐφη, ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας, ἤμην νη-
 στεύων, καὶ τὴν ἐνάτην¹⁾ προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ,
 ἄνθρωπος ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν αἰσθητῇ²⁾ λαμπρᾷ, καὶ φησι, Κορνήλιε, 31
 εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν
 ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα 32
 ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως
 παρὰ θάλασσαν. ἐξαυτῆς οὖν ἐπεμψα πρὸς σε· σὺ γὰρ καλῶς ἐποίη- 33
 σας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πά-
 ρεσμεν, ἀκοῦσαι τὰ προστεταγμένα σοι πάντα ἀπὸ τοῦ Κυρίου.

Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα αὐτοῦ εἶπεν, ἐπ' ἀληθείας κατα- 34
 λαμβάνομαι, ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήπτης ὁ Θεός, ἀλλὰ ἐν παντὶ 35
 ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐ-
 τῷ ἔσται. τὸν λόγον ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος 36
 εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗτός ἐστιν πάντων Κύριος. [Τμ]εῖς 37
 οἴδατε τὸ γεγόμενον ῥήμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος γὰρ
 ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης· Ἰη- 38
 σοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρετ, ὡς ἐχρεῖσεν αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι Ἀγίῳ
 καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰωμένων πάντας τοὺς κατα-
 δυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ· καὶ 39
 ὑμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων
 καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ· ὃν καὶ ἀνείλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. τοῦτον ὁ 40
 Θεὸς ἤγειρεν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐνφανῇ γενέσθαι·
 οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ 41
 Θεοῦ, ἡμεῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ, μετὰ τὸ
 ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, 42
 καὶ διαμαρτυράσθαι, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κρι-
 τῆς ζώντων καὶ νεκρῶν. τούτῳ πάντες οἱ προφηταὶ μαρτυροῦ- 43

1) ἡμην νηστεύων καὶ τὴν ἐνάτην. ν νηστεύων rescripta, litera priori-
 bus spongia deletis. Videtur νηστεύων, vel νηστεύων καὶ omisum a 1 m.,
 quia καὶ τὴν ἐνάτην in margine scripta sunt. Correctio antiqua. 2) αἰσθητῇ,
 pro εσθητῇ, ut alibi, ai pro ε.

σιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν X.
 14 πιστεύοντα εἰς αὐτόν. Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα
 ταῦτα, ἔπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν
 45 λόγον. καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ
 Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
 46 ἐκκέχυνται· ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγα-
 47 λυνόντων τὸν Θεόν. Τότε ἀπεκρίθη Πέτρος, μήτι τὸ ὕδωρ δύνα-
 48 μα τὸ Ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; προσέταξέν τε αὐτοῖς ἐν τῷ
 ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἡρώτησαν αὐτὸν ἐπι-
 μείναι ἡμέρας τινάς.

ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI.

1 Ἰκουσάν δὲ οἱ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοί, οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰου-
 2 δαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὅτε δὲ ἀνέβη
 Πέτρος εἰς Ἱερουσαλὴμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς,
 3 λέγοντες, ὅτι εἰσηλθὲς πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστεῖαν ἔχοντας, καὶ συνέ-
 4 φαγες αὐτοῖς. Ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθέξῃς λέ-
 5 γων, ἐγὼ ἡμην¹⁾ ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκ-
 6 στάσει ὄραμα, καταβαίνων σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν
 7 ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· εἰς ἣν ἀτε-
 8 νίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ
 9 τὰ ἐρπετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λε-
 10 γούσης μοι, ἀναστὰς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε. Εἶπον δὲ, μηδαμῶς,
 11 κύριε· ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσηλθὲν εἰς τὸ στόμα
 12 μου. ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἃ ὁ Θεὸς
 13 ἐκαθέρισε, σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς, καὶ ἀνε-
 14 σπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἰδοὺ, ἐξαυτῆς τρεῖς
 15 ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἤμην,²⁾ ἀπεσταλμένοι
 16 ἀπὸ Καισαρίας πρὸς με. Εἶπεν δὲ τὸ Πνεῦμά μοι, συνελθεῖν

1) ἐγὼ ἡμην. Post ω litera erasa in fine lineae: et η ante μην positum in
 margine. Correxat 2 m. 2) ἡμεν. Sic Cod.

XI. αὐτοῖς, μηδὲν διακρίναντα, ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἔξ
ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός,
Ἀπῆγγειλεν δὲ ἡμῖν πῶς ἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐ- 13
τοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα, ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην, καὶ μετά-
πεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, ὃς λαλήσῃ ῥή- 14
ματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. ἐν 15
δὲ τῷ ἄρξασθαι με λαλεῖν, ἐπέπεσεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον
ἐπ' αὐτούς, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. Ἐμνήσθημεν δὲ 16
τοῦ ῥήματος τοῦ Κυρίου, ὡς ἔλεγεν, Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν
ὑδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθαι ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ. Εἰ οὖν 17
τὴν Ἰσὴν δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεός, ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύ-
σασιν ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἡμῖν δυνατὸς
κωλύσαι τὸν Θεόν; Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδό- 18
ξαρον τὸν Θεόν, λέγοντες, ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεός τὴν
μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομέ- 19
νης ἐπὶ Στεφάνου, διῆλθον ἕως Φοινίκης, καὶ Κύπρου, καὶ
Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰου- 20
δαίοις. Ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρη- 21
ναῖοι, οὔτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς
Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἦν χεὶρ 22
Κυρίου μετ' αὐτῶν· πολὺς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρε-
ψεν ἐπὶ τὸν Κύριον· Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς 23
ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν
Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας. ὃς παραγεγνημένος καὶ ἰδὼν τὴν 24
χάριν τὴν τοῦ Θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέ-
σει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ· ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθός 25
καὶ πλήρης Πνεύματος Ἀγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη
ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ. Ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητή- 26
σαι Σαῦλον, καὶ εὗρών ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν, ἐγένετο δὲ 27
αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ
διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίζου τε πρῶτον εἰς Ἀντιόχειαν
τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς. Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις, κα- 28
τῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφητὰ εἰς Ἀντιόχειαν. ἀναστὰς

δὲ εἰς ἔξ αὐτῶν ὀνόματι Ἀγαθος, ἐσήμανεν διὰ τοῦ Πνεύματος, XI.
λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἥ τις
29 ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου.¹⁾ Τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐ[πο]ρεῖτό
τις, ὥρισεν ἕκαστος αὐ[τῶν] εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦ-
30 σιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς
τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

ΚΕΦ. ΙΒ.

CAP. XII.

1 Κατ' ἐκείνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖ-
2 ρας κακῶσαι τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. ἀνέτιθεν δὲ Ἰάκωβον
3 τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖς
Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· ἦσαν δὲ αἱ ἡμέραι τῶν
4 ἀζύμων· ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδιδούς τέσσαρσιν
5 ἀγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ·
6 προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενής²⁾ γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεόν
περὶ³⁾ αὐτοῦ. ὅτε δὲ ἐμελλεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ
ἐκείνῃ, ἣν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος
ἀλύσει διπλῇ, φύλακές τε πρὸς τῇ θύρᾳ⁴⁾ ἐτήρουν τὴν φυλακὴν.
7 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἴ-
κῳ· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρον, ἤγειρεν αὐτὸν λέ-
γων, ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν
8 χειρῶν. Εἶπέν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὸν, ζῶσαι, καὶ ὑπόδησαι
τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως, καὶ λέγει αὐτῷ, περι-
9 βαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. καὶ ἐξελθὼν ἠκο-
λουθεῖ· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς ἐστιν τὸ γινόμενον ὑπὸ τοῦ ἀγ-
10 γέλου, ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν. Διελθόντες δὲ πρῶτην φυ[λακὴν]⁵⁾
καὶ δευτέραν, ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν [φε]ρουσαν
εἰς τὴν πόλιν, ἧτις [α]ὐτομάτῃ ἡνοίγη αὐτοῖς· [καὶ] ἐξελθόντες

1) Κλαυδίου [Καίσαρος] abscissum est v, nec videtur spatium adesse ut
vox Καίσαρος addi potuisset in fine lineae. 2) ἐκτενής. η rescriptum a 2 m.
super rasura. 3) περι. rescriptum; olim forte υπερ. 4) πρὸς τῇ θύρᾳ.
Sic; non προ cum Gen.

XII. προήλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος, εἶπεν, νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξ- 11
πέστειλεν Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρώ-
δου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τῶν Ἰουδαίων. Συνειδὼν δὲ ἦλθεν 12
ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου, τοῦ ἐπικαλουμέ-
νου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συννοήσοιμενοι¹⁾ καὶ προσευχόμενοι.
κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, προσῆλθεν παιδίσκη 13
ὑπακούσας, ὀνόματι Ῥόδη· καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, 14
ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγει-
λεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶ- 15
παν, μαινῇ. ἡ δὲ διίσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δ' ἔλεγον, ὁ ἄγ-
γελός ἐστιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντες δὲ 16
εἶδαν αὐτὸν, καὶ ἐξέστησαν. κατασίσαντος δὲ αὐτοῦ τῇ χειρὶ 17
σιγῆν, διηγήσατο πῶς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς.
εἰπέν τε, ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελ-
θὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἣν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρα- 18
τιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. Ἡρώδης τε ἐπιζητήσας αὐτὸν 19
καὶ μὴ εὕρων, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι.
Καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς Καισάριαν διέτριψεν. ἦν δὲ 20
θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρήσαν πρὸς
αὐτὸν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως,
ῥητήσαντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθε αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασι- 21
λεικῆς. Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος αἰσθητὰ βασιλι- 22
κὴν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. Ὁ δὲ 23
δῆμος ἐπεφώνει, Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. παραχοῆμα δὲ 24
ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν
τῷ Θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέφυγεν. ὁ δὲ λόγος τοῦ 25
Θεοῦ ἠὺξάνετο καὶ ἐπληθύνετο. Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρε-
ψαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συναρалаβόντες
Ἰωάννην τὸν ἐπικαλουμένον Μάρκον.

1) συννοήσοιμενοι: pro συνηθροισμένοι.

ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII.

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ
διδάσκαλοι, ὃ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νεΐφερ, καὶ
Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναὴν τε Ἡρώδου τοῦ τετραρχοῦ σύν-
2 τροφος, καὶ Σαῦλος. λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ
νηστευόντων, εἶπεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν
Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.
3 τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας
4 αὐτοῖς, ἀπέλυσαν. αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου
Πνεύματος, ἀπῆλθον εἰς Σελεύκιαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς
5 Κύπρον. καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμίνῃ, κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην
6 ὑπηρέτην. Διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εὗραν
7 σοῦν, ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ.
οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, ἐπεξήτησεν ἀκού-
8σαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. ἀντίστατο δὲ αὐτοῖς Ἑλύμας, ὁ μάγος·
οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ· ζητῶν διαστρέφαι
9 τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος δὲ, ὁ καὶ Παῦλος, πλη-
10 σθεὶς Πνεύματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς αὐτὸν εἶπεν, ὦ πλήρης
παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχρὲ²⁾ πά-
11 εὐθείας; Καὶ νῦν ἰδοὺ, χεὶρ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ
βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχοῆμα δὲ ἐπαισεν³⁾ ἐπ' αὐτὸν
12 ἀχλὺς⁴⁾ καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐξήτει χειραγωγούς. τότε ἰδὼν ὁ
ἀνθύπατος⁵⁾ τὸ γεροντὸς ἐκπλησσομένης ἐπίστευσεν ἐπὶ τῇ διδαχῇ
13 τοῦ Κυρίου. ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου⁶⁾ οἱ περὶ Παῦλον,
ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ'

1) μαγον. Post hanc vocem tres circiter literae erasae sunt. 2) εχεε. Sic pro εχθεε. 3) επαισεν, pro επεσεν. 4) επ' αὐτον αχλυσ. a manu antiqua rescriptum: forte επ' omissum erat. 5) Voide legit ανθυπατος: male. 6) Παφου. pro rescriptum a 1 m.

XIII. αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ 14
 τῆς Πέργης, ἐγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ εἰσελ-
 θόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν.
 Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέ- 15
 στείλαν οἱ ἄρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες, ἄνδρες
 ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν
 λαόν, λέγετε. Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ κατασίσας τῇ χειρὶ, 16
 εἶπεν, ἄνδρες Ἰσραηλῆται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἀκού-
 σατε. ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέ- 17
 ρας ἡμῶν· καὶ τὸν λαόν ὑψωσεν ἐν τῇ παροιμίᾳ ἐν γῇ Αἰ-
 γύπτου, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐ-
 τῆς· καὶ ὡς τεσσερακονταετὴ χρόνον ἐτροφοφόρησεν¹⁾ αὐτοὺς 18
 ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ καθελὼν ἔθνη ἐπτά ἐν γῇ Χαναάν, κατε- 19
 κληρονόμησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν, [ὥς] ἔτεσι τετρακοσίοις 20
 καὶ [πεν]τήκοντα, καὶ μετὰ ταῦτα [ἔδω]κεν κριτὰς ἕως Σα-
 μουὴ[λ προ]φήτου· κάκειθεν ἡγήσαν[το] βασιλεῖα, καὶ ἔδωκεν αὐ- 21
 τοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαουλ υἱὸν Κεῖς, ἄνδρ[α] ἐκ φυλῆς Βενιαμὲν,
 ἔτη τεσσεράκοντα· καὶ μεταστήσας αὐτόν, ἤγειρεν τὸν Δαβὶδ αὐ- 22
 τοῖς εἰς βασιλεῖα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας, εὖρον Δαβὶδ τὸν τοῦ
 Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὅς ποιήσει πάντα τὰ θε-
 λήματά μου. Τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγ- 23
 γελίαν ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, προκηρύξαντος Ἰω- 24
 ἄννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας
 παντὶ τῷ Ἰσραὴλ. Ὡς δὲ ἐπλήρου Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλε- 25
 γεν, τί ἐμε ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγὼ, ἀλλ' ἰδοὺ, ἐρχεται
 μετ' ἐμέ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.
 Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ἡμῖν φοβού- 26
 μενοι τὸν Θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπε-
 στάλη. οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἄρχον- 27
 τες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν
 τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρω-
 σαν· καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες, ἡγήσαντο Πι- 28

1) ἐτροφωφόρησεν, sic pro ἐτροφοφόρησεν. 2) Σαμουη[λ προ]φήτου. Vix erat spatium, ut articulus τὸν adfuisset.

29 λάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. Ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ XIII.
 30 γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. ὁ δὲ
 31 Θεὸς ἤγειρεν αὐτόν ἐκ νεκρῶν. ὅς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς
 συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἵτινες νῦν
 32 εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζό-
 33 μεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ
 Θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις ἡμῶν, ἀναστήσας αὐτόν ἐκ νε-
 κρῶν·) [ὡς] καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ γέγραπται [τῷ] δευτέρῳ, υἱός μου εἶ
 34 σὺ, ἐ[γ]ὼ σήμερον γεγέννηκά σε. [Ὁ]τε δὲ ἀνέστησεν αὐτόν ἐκ νε-
 κρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἰρηκεν,
 35 ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστά. διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει,
 36 οὐ δώσεις τὸν ὀσὶόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γε-
 νεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ, ἐκοιμήθη, καὶ προστετέθη πρὸς
 37 τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν διαφθοράν· ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν,
 38 οὐκ εἶδεν διαφθοράν. Γνωστὸν οὖν ὑμῖν ἐστὶν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι
 39 διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις²⁾ ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται, ἀπὸ πάντων
 ὧν οὐκ ἐδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ
 40 πιστεύων δικαιούται. βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρη-
 41 μένον ἐν τοῖς προφήταις, Ἴδετε, οἱ καταφρονητὲς, καὶ θαυμάσατε
 καὶ ἀφανίσθητε· ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔρ-
 γον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐὰν τις ἐκδιηγείται ὑμῖν.
 42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μετοξὺ³⁾ σάββατον λα-
 43 ληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς,
 ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων, καὶ τῶν σεβομένων προσηλυ-
 44 των τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ· οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς,
 44 ἐπειθον αὐτοὺς⁴⁾ προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ. τῷ δὲ ἐχομένῳ⁵⁾
 σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις⁶⁾ συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ
 45 Κυρίου. Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου,
 καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις βλασφημοῦντες,
 46 Παῤῥησιασάμενοι τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν, ὑμῖν ἦν
 ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀπω-

1) αὐτόν ἐκ νεκρῶν. Rescripta 2 m. 2) ἀφεσις. s. ultimum rescriptum a manu antiqua: olim ν. 3) μετοξὺ. Sic pro μεταξὺ. 4) αὐτοὺς. σ minusculum additum a manu antiqua. 5) ἐχομένῳ. Sic. MS. 6) πόλις, pro πολίς.

XIII. θείσθαι αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνεται ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου¹⁾ ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. οὕτως γὰρ ἐντέταται ἡμεῖν ὁ Κύριος, 47
 'τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἑσχάτου
 'τῆς γῆς. 'Ακούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ 48
 Κυρίου,²⁾ καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζῶν αἰώνιον.
 διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου καθ' ὅλης τῆς χώρας. οἱ δὲ Ἰου- 49
 δαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας, καὶ 50
 τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον
 καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. οἱ δὲ 51
 ἐκτιναχθέντες τὸν κοινορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς, ἦλθον εἰς Ἰκόν-
 νιον. οἱ τε μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος Ἁγίου.

CAP. XIV.

ΚΕΦ. ΙΔ.

'Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ αὐτό³⁾ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συνα- 1
 γωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων
 τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπή- 2
 γειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.
 ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριβον παρόρσησιν ἀξιοῦμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ 3
 μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ
 τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. Ἐσχέισθη δὲ τὸ πλῆθος 4
 τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς
 ἀποστόλοις. ὥς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν 5
 τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτοὺς, συνι- 6
 δόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ
 Δέρβην, καὶ τὴν περιχώρον, κακεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν. 7
 Καὶ τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χω- 8
 λὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. οὐ- 9
 τος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν
 ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, εἶπεν μεγάλη τῇ φωνῇ, ἀνάστηθι 10

1) αἰωνίου. Post hanc vocem, una litera erasa. 2) τον λογον του κυ-
 ριου. Haec, primis duobus literis exceptis, rescripta a 1 m. 3) κατὰ αὐτο.
 Sic scriptum, pro κατὰ το αὐτο.

11 ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθῶς.¹⁾ καὶ ἤλατο καὶ περιεπάτει. οἱ τε XIV.
 ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος, ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυ-
 καονιστὶ λέγοντες, οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς
 12 ἡμᾶς· ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν,
 13 ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ὃ τε ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ
 ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας
 14 ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι
 Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαφρόξαντες τὰ εἰμάρτια αὐτῶν ἐξεπήδη-
 15 σαν εἰς τὸν ὄχλον, κρίζοντες καὶ λέγοντες, ἄνδρες, τί ταῦτα²⁾
 ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς³⁾ ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελι-
 ζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ Θεὸν ζῶν-
 16 τα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ
 17 πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· Ὅς ἐν ταῖς παρωχημέναις⁴⁾ γενεαῖς ἴασεν
 πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καὶ τοι οὐκ ἀμάρτυ-
 18 ροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρ-
 19 διὰς⁵⁾ ἡμῶν. καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους
 τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.
 20 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ
 21 πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθοβολήσαντες τὸν Παῦλον,⁶⁾ ἔσυ-
 22 ρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. κυκλωσάν-
 23 των δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ
 24 τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην. Εὐαγγελιζόμε-
 25 νοι τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς, ὑπέστρε-
 26 ψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόν[ιον] καὶ εἰς Ἀντιόχειαν· ἐπιστη-
 27 ρ[ί]ζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ
 28 πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων, δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βα-
 29 σιλίαν τοῦ Θεοῦ. Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσ-
 30 βυτέρους, προσευξάμενοι μετὰ νησιῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ
 31 εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν, ἦλθον εἰς Παμ-
 32 φυλίαν· καὶ λαλήσαντες εἰς Πέργην τὸν λόγον τοῦ Κυρίου κατέβησαν

1) ὀρθῶς. Sic pro ὀρθος. 2) τι ταῦτα. Olim εἰ τι ταῦτα, sed εἰ era-
 sum est. 3) ὁμοιοπαθεῖς. μοι rescriptum a manu antiqua. 4) παρωχη-
 μέναις. Sic MS. Woide, male παρωχημέναις. 5) καρδίας. x rescriptum a
 1 m. 6) τον Παυλον. Post has voces quaedam erasa.

XIV. εἰς Ἀττάλιαν· κάκειθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν 20
 παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.
 Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνγγέλλον 27
 ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύ-
 ραν πίστεως. διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς. 28

ΚΕΦ. ΙΕ.

CAP. XV.

Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελ- 1
 φούς, ὅτι ἐάν¹⁾ μὴ περιτμηθῇτε τῷ ἔθει τῷ Μωσέως, οὐ δύνασθε
 σωθῆναι. γενομένης οὖν στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ 2
 Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον,
 καὶ Βαρνάβαν, καὶ τινες ἄλλους ἐξ αὐτῶν, πρὸς τοὺς ἀποστό-
 λους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ, περὶ τοῦ ζητήματος τού-
 του. Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο 3
 τὴν Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν
 ἔθνων· καὶ ἐποιοῦν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. παρα- 4
 γόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσόλυμα, παρεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας
 καὶ τῶν ἀποστόλων [κα]ὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀπήγγει[λ]άν τε
 ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησεν με[τ'] αὐτῶν. Ἐξανέστησαν δὲ [τ]ινες ἄν- 5
 δρες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέ-
 γοντες, ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν
 νόμον Μωσέως. Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι 6
 ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. Πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης, 7
 ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστα-
 σθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ Θεὸς διὰ τοῦ στόμα-
 τός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι.
 καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς τὸ Πνεῦ- 8
 μα τὸ Ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμεῖν· καὶ οὐδὲν²⁾ διέκρινεν μεταξὺ 9
 ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν.
 νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχη- 10
 λον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσα-

1) εαν. Olim αν. Correctio 1 m. 2) και ουδεν. και additur a 1 m. vel antiqua.

11 μεν βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ πιστεῦ- XV.
 12 μεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον ἀκείνοι. Ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ
 πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα
 ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐ-
 13 τῶν. μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος, λέγων,
 14 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. Συμειὼν ἐξηγήσατο, καθὼς
 πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἔθνων λαὸν τῷ ὀνόματι
 15 αὐτοῦ· καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, κα-
 16 θὼς γέγραπται, μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω¹⁾ καὶ ἀνοικοδομήσω
 τὴν σκηνὴν Δαβὶδ τὴν πεπτωκυῖαν· καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐ-
 17 τῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν· ὅπως ἂν ἐκζητήσω-
 σιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ
 ἔθνη, ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς· λέγει
 18 Κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα. γνωστὸν ἀπ' αἰῶνος τῷ Κυρίῳ τὸ ἔρ-
 19 γον αὐτοῦ. διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἔθνων
 20 ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν· ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι
 ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων²⁾ καὶ τῆς πορνείας καὶ πνικτοῦ
 21 καὶ τοῦ αἵματος. Μωσὴς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς
 κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον
 22 ἀναγινωσκόμενος. τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέ-
 ροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι εἰς Ἀν-
 τιόχειαν, σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον
 Βαρσαββᾶν, καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς,
 23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν, Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι
 ἀδελφοί, τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλίαν³⁾
 24 ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἔθνων, χαίρειν. Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τει-
 νὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες
 25 τὰς ψυχὰς ὑμῶν, οἷς οὐ διεστείλαμεθα· ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις
 ὁμοθυμαδὸν, ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς
 26 ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, ἀνθρώποις παραδεδω-
 κόσιν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
 27 σοῦ Χριστοῦ. Ἀπεστάλακαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐ-

1) αναστρεψω. Olim αναστρεψει: correxit 1 m. 2) ειδωλων. Woide, male, ειλωλων. 3) Κιλιαν. Sic pro Κιλιαν.

XV. τοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. Ἐδοξεν γὰρ τῷ Πνεύματι 28
τῷ Ἀγίῳ καὶ ἡμεῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν τῶν 29
ἐπ' ἀναγκαίς, ¹⁾ ἀπέχεσθαι ἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ ²⁾ 29
καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράττετε. ἔρῳσθε.
Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατήλθον εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ συναγα- 30
γόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. Ἀναγνόντες δὲ, ἐχά- 31
ρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφη- 32
ται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐπε-
στήριξαν. ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ 33
τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς. ³⁾ Παῦλος δὲ καὶ 35
Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμε-
νοι, μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος, ἐπιστρέ- 36
ψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πόλιν πᾶσαν, ἐν αἷς
κατηγγελάμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσιν. Βαρνάβας δὲ 37
ἐβούλετο συναρραβανθῆναι Ἰωάννην καὶ τὸν καλούμενον Μάρκον· 38
Παῦλος δὲ ἤλίου τὸν ἀποστατήσαντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ
μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συναρραβανθῆναι τοῦτον.
Ἐγένετο δὲ παροξυσμὸς, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, 39
τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα Μάρκον ⁴⁾ ἐκπεῦσαι εἰς Κύ-
προν· Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ 40
χάριτι τοῦ Κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν 41
καὶ Κηλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

ΚΕΦ. Ιε.

CAP. XVI.

Κατήντησεν δὲ καὶ εἰς Λέβηθ καὶ εἰς Λύστραν· 1

Καὶ ἰδοὺ, μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναι-
κὸς Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἑλλήνος· ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν 2
ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος
σὺν αὐτῷ ἐξελεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτόν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους

1) ἐπαναγκαις, pro ἐπαναγκῆς. 2) πνικτοῦ. ou rescriptum a 1 m. et rasura unius litterae, post v. 3) Ver. 34 deest. 4) Μάρκον. Μαρκ. rescriptum a 1 m.; olim ut videtur Περρον.

τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἤδεισαν γὰρ ἅπαντες, ὅτι Ἑλλήν. XVI.
4 ὁ πάτερ αὐτοῦ ὑπῆρχεν]. Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρε-
δίδονσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπ[ὸ] τῶν
5 ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις. Αἱ μὲν οὖν
ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ'
6 ἡμέραν. Διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώραν, κωλυ-
θέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ.
7 Ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βυθυνίαν ¹⁾ πο-
8 ρευθῆναι· καὶ οὐκ εἰσεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ. Παρελθόντες
9 δὲ τὴν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς Τρωάδα. καὶ ὄραμα διὰ νυκτὸς ²⁾
ᾧ φηθι τῷ Παύλῳ· ἀνὴρ Μακαιδῶν τις ἦν ἐστὼς, καὶ παρακαλῶν
10 αὐτόν καὶ λέγων, Διαβάς εἰς Μακαιδονίαν, βοήθησον ἡμῖν. ὥς δὲ
τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελεῖν εἰς Μακαιδονίαν,
συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ Θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐ-
11 τοῖς. Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ Τρωάδος, εὐθύδρομήσαμεν εἰς Σαμο-
12 θράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νεάνπολιν, κάκειθεν εἰς Φιλίππους, ἧτις
ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος Μακαιδονίας πόλις κωλώνια, ἡμεν δὲ ἐν
13 ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινὰς· Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββά-
των ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ ποταμὸν, οὗ ἐνομιζόμεν ³⁾ προσευ-
χὴν ⁴⁾ εἶναι, καὶ καθέσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν.
14 Καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις, ⁵⁾ πόλεως Θυα-
τείρων, σεβομένη τὸν Θεὸν, ἤκουεν· ἥς ὁ Κύριος διήνοιξεν τὴν
15 καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου. ὥς δὲ ἐβα-
πτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα, [εἰ] κεκρικαστέ με
πιστὴν τῷ [Κ]υρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου ⁶⁾ μένετε· καὶ
16 παρεβιάσατο ἡμᾶς. [Ε]γένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευ-
χὴν, παιδίσκην τινα ἔχουσιν ⁷⁾ πνεῦμα Πύθωνα ⁸⁾ ἀπαντῆσαι ἡμῖν,
17 ἧτις ἐργασίαν πολλὴν ποιεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη. αὕτη
κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραξεν λέγουσα, οὗτοι οἱ

1) Βυθυνίαν. Sic pro Βιθυνίαν. 2) ὄραμα δια νυκτός. Rescripta a manu antiqua, prima littera excepta. 3) ἐνομιζόμεν. ομειν rescriptum a manu antiqua: quod olim non liquet. 4) προσευχὴν. v additur superius a manu antiqua. 5) πορφυροπώλις. Sic pro πορφυροπώλις. 6) εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου. rescripta a 2 m. Videtur 1 m. quaedam omisisse. 7) ἐχουσιν. Olim ἐχουσα. v addidit 1 m. 8) πυθωνα. Sic MS.

XVI. ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οἵτινες καταγγέλλου- 18
 λουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας. τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. 18
 Διαπονηθεὶς δὲ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπεν, πα-
 ραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. καὶ
 ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι¹⁾ αὐτῆς, ὅτι ἐξῆλθεν ἡ 19
 ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σί-
 λαν, εἴλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας· καὶ προσαγαγόν- 20
 τες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, εἶπαν, οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσου-
 σιν ἡμῶν²⁾ τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες· καὶ καταγγέλλουσιν 21
 ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαίοις οὖσιν.
 καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν. Καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρῆξαντες 22
 αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ἐκέλευον ραβδίσειν· πολλὰς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς 23
 πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγέλλαντες τῷ δεσμοφύλακι,
 ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· ὃς παραγγελεῖαν τοιαύτην λαβὼν, ἔλα- 24
 βεν³⁾ αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας ἡσφαλί-
 σατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σί- 25
 λας προσευχόμενοι ὕμνου τὸν Θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ
 δέσμιοι. ἄφνω δὲ σεισμός ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θε- 26
 μέλια τοῦ δεσμοτηρίου· ἠνοίχθησαν δὲ παραχορῆμα αἱ θύραι πᾶσαι,
 καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. Ἐξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, 27
 καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχι-
 ραν, ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφυγῆναι τοὺς δε-
 σμίους. Ἐφώνησεν δὲ μεγάλη φωνὴ ὁ Παῦλος λέγων, μηδὲν 28
 πράξεως σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γὰρ ἔσμεν ἐνθάδε. αἰτήσας δὲ 29
 φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἐντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ Παύ-
 λῳ καὶ τῷ Σίλλᾳ· καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω, ἔφη, κύριοι, τί 30
 με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; Οἱ δὲ εἶπαν, πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύ- 31
 ριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ, καὶ ὁ οἶκός σου. καὶ ἐλάλησαν αὐ- 32
 τῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ 33
 παραλαβὼν αὐτοὺς⁴⁾ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ
 τῶν πληγῶν, καὶ ἔβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ οἰκίοι αὐτοῦ πάντες πα-

1) δε οἱ κύριοι. Rescripta a 2 m. Olim a 1 m. δε omissum. 2) ἡμῶν.
 Olim ἡμῶν. Correctio 1 m. 3) ἔλαβεν. Sic Cod. 4) αὐτοὺς. τοὺς rescrip-
 tum a 1 m.; olim forte αὐτῶν.

34 ραχορῆμα. Ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, παρέθηκεν XVI.
 τράπεζαν, καὶ ἡγαλλιάσατο πανοικεῖ πεπιστευκῶς τῷ Θεῷ.
 35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδού-
 36 χους λέγοντες, ἀπόλυσον¹⁾ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. Ἀπήγγειλεν
 δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπε-
 στάλκαν οἱ στρατηγοὶ, ἵνα ἀπολυθῇτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες, πορεύε-
 37 σθαι ἐν εἰρήνῃ. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτοὺς, δείραντες ἡμᾶς δη-
 μοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς
 φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες
 38 αὐτοὶ ἡμᾶς ἔξαγαγέτωσαν. Ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβ-
 δουχοὶ τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί
 39 εἰσιν· Καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἔξαγαγόντες ἠρώτου
 40 ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον
 πρὸς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ
 ἐξῆλθον.

ΚΕΦ. ΙΖ.

CAP. XVII.

1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσ-
 2 σαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. κατὰ δὲ τὸ ἰωθὸς τῷ
 Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέξατο αὐτοῖς
 3 ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, ὅτι τὸν Χριστὸν
 ἔδει παθεῖν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν Χριστὸς
 4 Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν,
 καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλλᾳ, τῶν τε σεβομένων,
 καὶ Ἑλλήνων πλήθος πολὺν, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.
 5 Ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων ἄν-
 6 θρας τινὰς πονηροὺς, καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν·
 καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσωνος, ἐξήτουν αὐτοὺς²⁾ προαγαγεῖν εἰς
 τὸν δῆμον· μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς, ἔσυρον Ἰάσωνα καὶ τινὰς ἀδελ-
 φοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντας,³⁾ ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστα-

1) ἀπολυσον. λυσον a 1 m. rescriptum; et o in apo olim o fuisse videtur.
 Post vocem rasura. 2) αὐτοὺς. vs rescriptum a 1 m. vel antiqua: primo
 forte αὐτον. 3) βοῶντας. Sic pro βοῶντες.

XVII. τῶσαντες οὗτοι, καὶ ἐνθάδε πάρεσιν, οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ 7
οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πρᾶσσουσι, βασιλέα
ἕτερον λέγοντες εἶναι, Ἰησοῦν. Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον, καὶ τοὺς 8
πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα· καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ 9
Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ δὲ ἀδελφοὶ ἐξέ- 10
πεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροϊαν. οὔτινες πα-
ραγευόμενοι, εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήεσαν. οὐ- 11
τοι δὲ ἦσαν εὐ[γε]νέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οὔτινες ἐδέξαντο
τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς 12
γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπί-
στευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀν- 13
δρῶν οὐκ ὀλίγοι. Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰου- 14
δαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ¹⁾ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος
τοῦ Θεοῦ, ἤλθον κάκει σαλεύοντες καὶ ταράσσοντες τοὺς ὄχλους.
εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοί, πορεύεσθαι 15
ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινεν τε ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος
ἐκεῖ. οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν· Καὶ 16
λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ Τιμόθεον, ἵνα ὥς τάχιστα
ἐλθῶσιν πρὸς αὐτὸν, ἐξήεσαν. ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου²⁾ 17
αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ θεω-
ροῦντος κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν.

Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς 17
σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς
παρατυγχάνοντας. Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων καὶ Στοι- 18
κῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καὶ τινες ἔλεγον, τί ἂν θέ-
λοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δὲ, ξένων δαιμονίων δοκεῖ
καταγγελλεῖς³⁾ εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγ-
γελίζετο αὐτοῖς. Ἐπιλαβόμενοι τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄριον πᾶ- 19
γον ἤγον λέγοντες, δυνάμεθα γινῶναι, τίς ἢ καινὴ αὕτη ἢ ὑπὸ
σοῦ λαλουμένη διδασχὴ; ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς 20
ἡμῶν· [βουλόμεθα οὖν γινῶναι, τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. ⁴⁾ Ἀθη- 21

1) οτι και εν τη. Rescripta a manu antiqua: forte οτι omisissum erat.
2) εκδεχομενον. Post hanc vocem littera erasa est. 3) καταγγελλεις. 2 se-
cundum a 1 m. supra scriptum. 4) Αθηναιοι. Wolde, male Αθηναιοι.

ναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ἢ- XVII.
καίρου, ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον.

22 Σταθεῖς δὲ Παῦλος ἐμμέσῳ τοῦ Ἀρίου πάγου, ἔφη, ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὥς διδιδαιμονεστέρους ἡμᾶς θεωρῶ.
23 διερχόμενος γάρ, καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ἡμῶν, εἴρου
καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, ἀγνώστῳ Θεῷ. οὐν¹⁾ οὖν ἀγνο-
24 οῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον²⁾ ἐγὼ κατεγγέλλω³⁾ ἡμῖν. ὁ Θεὸς ὁ⁴⁾
ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ
καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ,
25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός τινος,
26 αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν⁵⁾ καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα· ἐποίησέν⁶⁾
τε ἐξ ἐνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, κατοικεῖν ἐπὶ πάντος προσώπου
τῆς γῆς, ὀρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς
27 κατοικίας αὐτῶν· ζητεῖν τὸν Θεόν, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσιαν αὐ-
τὸν ἢ εὗροιεν, καίτοι οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν⁷⁾
28 ὑπάρχοντα. ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμεν· ὥς
καὶ τινες τῶν καθ' ἡμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν, τοῦ γὰρ καὶ γένος
29 ἐσμέν. Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφίλομεν νομίζειν
χρυσῷ ἢ ἀργυρῷ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀν-
30θρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς
ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεός, ταυτὺν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις,
31 πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν· καθότι ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ᾗ μέλ-
λει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε,ν
32 πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Ἀκού-
σαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶπον,
33 Ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. οὕτως ὁ Παῦλος
34 ἐξηλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ,
ἐπίσταντες ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ
ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

1) ον. Olim o. 1 m. supra scripsit v. 2) τουτον. Olim touto. 1 m. su-
perius addidit v. 3) κατεγγελλω. Sic MS. 4) ο ποιησας. ο prius omis-
sum, 1 m. supra scripsit. 5) ζωην. Olim ζοην: correxit 1 m. 6) εποιη-
σεν. Rescriptum a 1 m 7) ημων. η rescriptum a 1 m.; olim videtur vnam
fuisse.

ΚΕΦ. ΙΙΙ.

CAP. XVIII.

Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἦλθεν εἰς 1
Κόρινθον· καὶ εὗρὼν τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν 2
τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλ-
λαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι
πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς· καὶ 3
διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, ἔμενεν παρ' αὐτοῖς καὶ ἡργάζετο· ἦσαν
γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ. Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ 4
πᾶν σάββατον, ἐπειθὲν τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλλήνας. Ὡς δὲ 5
κατῆλθον ἀπὸ Μακαιδονίας ὃ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνεί-
χετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρούμενος εἶναι τὸν Χριστὸν
Ἰησοῦν. Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτι- 6
ναζάμενος τὰ ῥήματα, εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ, ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη
πορεύσομαι. Καὶ μεταβὰς ἐκείθεν, εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς 7
Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ
συναγωγῇ. Κρίσπος¹⁾ δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσεν τῷ Κυρίῳ 8
σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες
ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. Εἶπεν δὲ ὁ Κύριος ἐν ὁράματι τῷ 9
Παύλῳ, μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς· διότι ἐγὼ εἰμι 10
μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ κακῶσαι σε· διότι λαὸς
ἐστὶ μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Ἐκάθεισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ 11
μηνᾶς ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Γαλλίανος δὲ ἀνθύπατος ὄντος τῆς Ἀχαΐας, κατεπίστη- 12
σαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ
τὸ βῆμα λέγοντες, ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπίθει οὗτος τοὺς 13
ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν Θεόν. Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου 14
ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ἡ μὲν
ἡ²⁾ ἀδίκημά τι ἢ ἑαδιούργημα πονηρὸν, ὃ Ἰουδαῖοι, κατὰ λό-

1) κρίσπος. Literae, prima excepta, rescriptae, a 2 m. 2) ἡν. Olim ἡ.
1 m. v supra addidit.

15 γον ἀνεσχόμεν ὑμῶν· εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ΧΥΙΙΙ.
ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὕψεσθαι αὐτοί· κριτῆς
10 ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ
17 βήματος. Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνά-
γωγον ἔκυpton ἐμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ
18 Γαλλίῳ ἐμελεν. Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκα-
νὰς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ
σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κενχεαῖς τὴν
19 κεφαλὴν· εἶχεν γὰρ εὐχήν. κατήντησαν δὲ εἰς Ἐφεσον, κα-
κείνους κατέλειπεν ἐκεῖ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συνα-
20 γωγὴν, διελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις. ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ
21 πλείονα χρόνον μέναι, οὐκ ἐπένευσεν· ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ
εἰπὼν, πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη
22 ἀπὸ τῆς Ἐφέσου· καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς καὶ
23 ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν. καὶ ποιή-
σας χρόνον τινα, ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθ' ἑξῆς τὴν Γαλιτικὴν
χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.
24 Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ
λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἐφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς.
25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύ-
ματι, ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστά-
26 μενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· οὗτος τε ἤρξατο π[α]ρῶν-
σιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλ[α]
καὶ Ἀκύλας, προσελάβοντο αὐτὸν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέ-
27 θεντο τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ. βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς
τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς
ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλλετο πολὺ τοῖς
28 πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος· εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις δια-
κατηλλέγγετο δημοσίᾳ, ἐπιδιγνύς¹⁾ διὰ τῶν γραφῶν, εἶναι τὸν
Χριστὸν Ἰησοῦν.

1 ἐπιδιγνύς, sic pro ἐπιδεικνύς.
COD. ALEX.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶν¹⁾ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον 1
διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, κατελθεῖν εἰς Ἐφεσον, καὶ εὐ- 2
ρεῖν τινὰς μαθητὰς, εἰπέν τε πρὸς αὐτοὺς, εἰ Πνεῦμα Ἄγιον
ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν, ἀλλ' οὐδ' εἰ Πνεῦμα
Ἄγιον ἐστίν, ἠκούσαμεν. ὁ δὲ εἶπεν, εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; 3
οἱ δὲ εἶπαν, εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. εἶπεν δὲ Παῦλος, 4
Ἰωάννης ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανόιας, τῷ λαῷ λέγων, εἰς τὸν
ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τουτέστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν.
ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. 5
καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου χειρᾶς, ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ 6
Ἄγιον ἐπ' αὐτοὺς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτεον. ἦσαν 7
δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὥσει δώδεκα. εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συνα- 8
γωγὴν, ἐπαφῶσιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πεί-
θων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὡς δέ τινες ἐσκληρύ- 9
νουντο καὶ ἠπεύθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλή-
θους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητὰς, καθ' ἡμέ-
ραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. τοῦτο δὲ ἐγένετο 10
ἐπὶ ἐτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκροῦ-
σαι [τὸν] λόγον τοῦ Κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας. Ἀν- 11
νάμεις τε οὐ τὰς τυχοῦσας ὁ Θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν Παύ-
λου, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεισθαι ἀπὸ τοῦ 12
χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ'
αὐτῶν τὰς νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.
Ἐπεχείρησαν δὲ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἑξορ- 13
κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ
ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες, ὀρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν
ὅν Παῦλος κηρύσσει. Ἦσαν δὲ τινες Σκευιᾶ²⁾ Ἰουδαίου ἀρχιε- 14
ρέως ἐπὶ τὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ 15
πονηρὸν εἶπεν αὐτοῖς, τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον

1) Ἀπολλων. v. superius additum a 1 m. vel antiqua. 2) Σκευια. Sic scriptum.

16 ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τείνες ἐστέ; καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' XIX.
αὐτοὺς ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, κατακυριεύσαν ἀμφοτέ-
ρων, ἰσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκ-
17 φυγεῖν αὐτοὺς ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν
πᾶσιν, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν¹⁾ Ἐφεσον·
καὶ ἐπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτοὺς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ
18 Κυρίου Ἰησοῦ. Πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογού-
19 μενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. Ἰκανοὶ δὲ τῶν τὰ πε-
ρίεργα πράξαντων, συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον
πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου
20 μυριάδας πέντε. οὕτως κατὰ κράτος τοῦ Κυρίου ὁ λόγος ἠῤῥξανε
καὶ ἰσχυεν.
21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι, διελ-
θεῖν τὴν Μακαιδονίαν καὶ τὴν Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα,
εἰπὼν, ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δι' με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν,
22 Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακαιδονίαν δύο τῶν διακόνων αὐτῶν,²⁾
Τιμόθεον καὶ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέσχευ χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.
23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον τάραχος οὐχ' ὀλίγος περὶ τῆς
24 ὁδοῦ. Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀρ-
γυροῦς Ἀρτέμιδος, παρείχετο³⁾ τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν·
25 οὗς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν, Ἄνδρες,
26 ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν· καὶ
θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν πάσης
τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσαν⁴⁾ μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων
27 ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. οὐ μόνον δὲ τοῦτο τὸ
μέρος κινδυνεύει ἡμῖν εἰς ἀπειλεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγά-
λης⁵⁾ θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐδὲν λογισθῆσεται, μέλλειν τε⁶⁾ καὶ
καθερεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκου-
28 μένη σέβεται. Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρης θυμοῦ, ἔκρα-
29 ζον λέγοντες, μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων. καὶ ἐπληρώθη ἡ πό-
λις τῆς συγχύσεως· Ὀρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συν-

1) τὴν. Additum a manu antiqua. 2) τῶν διακόνων αὐτῶν. Sic MS., διακονοῦν pro διακονοῦντων. 3) παρείχετο. Olim παρείχε, addidit to in marg. 2 m. 4) πείσαν. Sic pro πείσας. 5) μεγάλης. Sic MS. Woide male, μεγάλης. 6) μέλλειν τε. Olim μέλλει τε: v. additum a 2 m. supra lineam.

XIX. ἀρπάσαντες Γάβον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου. Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἰων 30 αὐτὸν οἱ μαθηταί. τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι, 31 πέμψαντες πρὸς αὐτὸν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συνεκεχυ- 32 μένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν, τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν. Ἐκ 33 δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν¹⁾ τῶν Ἰουδαίων· ὁ οὖν Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀπολογεῖσθε τῷ δῆμῳ. Ἐπιγινόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο 34 μία ἐκ πάντων ὥς ἐπὶ ὥρας δύο κράζοντες, μεγάλη ἡ Ἀρτεμῖς Ἐφεσίων. καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησὶν, Ἄν- 35 δρες Ἐφέσιοι, τίς γὰρ ἐστὶν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίῳ πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτεμίδος καὶ τοῦ Διοπετοῦς; Ἀναντιφρόντων οὖν τούτων ὄντων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατε- 36 σταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν. Ἠγάγετε 37 γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε ἱεροσύλους²⁾ οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν. Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος,³⁾ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τεχνῖ- 38 ται ἔχουσιν πρὸς τίνα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀντιπάτορ εἰσὶν· ἔγκαλείτωσαν ἀλλήλοις. εἰ δέ τι περὶ ἐτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν 39 τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἔγκα- 40 λείσθαι σιτάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηθενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δύνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῆς συστροφῆς ταύτης. 41 καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

ΚΕΦ. Κ.

CAP. XX.

Μετά δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσκαλεσάμενος ὁ Παῦ- 1 λος τοὺς μαθητάς, καὶ παρακαλέσας ἀσπασάμενος, ἐξῆλθεν πορευεῖσθαι εἰς τὴν Μακαιδονίαν. Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρα- 2 καλέσας¹⁾ αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· ποιήσας²⁾ τε 3 μῆνας τρεῖς, γενόμενης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων

1) αὐτὸν. Sic MS. Woide male αὐτο. 2) ἱεροσύλους. vltio rescriptum a 1 m. 3) Δημήτριος. Inter o et s littera crassa. 4) Woide παρακαλέσας. male. 5) ποιήσας. ποι rescriptum a 1 m.

μέλλοντι¹⁾ ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑποστρέ- XX. 4 φειν διὰ Μακαιδονίας. Συνείπετο δὲ αὐτῷ²⁾ ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπατρος Πύρρῳ, Βεροιαῖος³⁾ Θεσσαλονικέων δὲ, Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάιος ὁ Δερβανός, καὶ Τιμόθεος⁴⁾ Ἀσιανὸς⁵⁾ δὲ, Τυχικός καὶ Τρόφιμος. οὗτοι δὲ προ[ο]ελθόντες⁶⁾ ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι· 5 Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἁγύμων⁷⁾ ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, 6 ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτὰ. Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξε- 8 ναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινεν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· Ἦσαν 9 δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερφῶ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. καθ' ἐξόμενος δὲ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος⁸⁾ ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγόμενου τοῦ Παύλου, ἐπὶ πλείον κατενεχθεὶς ἀπὸ 10 τοῦ ὕπνου, ἐπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστεγού κάτω, καὶ ἦρθη νεκρός. καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν, μὴ θορυβᾶς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν, μὴ θορυ- 11 βεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. Ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἔφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως 12 ἐξῆλθεν. ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν⁹⁾ οὐ με- 13 τρώως. ἡμεῖς δὲ προσελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ δια- 14 τεταγμένος ἦν, μέλλων αὐτὸς παιδεύειν. Ὡς δὲ συνέβαλλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἦλθομεν εἰς Μιτυλήνην· κακεῖθεν 15 ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺς Χίου· τῇ δὲ ἐτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον· τῇ δὲ ἐχομένη ἦλθομεν εἰς Μίλητον. 16 κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεύσαι τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἐσπευδεν γὰρ, εἰ δυνατόν εἴη αὐτῷ, 17 τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ. 18 [Ἀπ]ὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἐφεσον, μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. Ὡς⁹⁾ δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν, ὁμοῦ ὄντων αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς ἐπίστασθαι ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ὅτι

1) μέλλοντι. λον a 1 m. super rasura rescriptum. 2) αὐτῷ. φ a 1 m. rescriptum. 3) Βεροιαῖος. ε a 1 m. rescriptum. 4) Ἀσιανὸς. σ rescriptum a 1 m. 5) προ[ο]ελθόντες. Vel προσελθόντες: dubium an una vel duae litterae abscissae sint. 6) καταφερόμενος. μενος rescriptum a 2 m. 7) παρεκλήθησαν. Sic MS. Woide, male, παρακληθησαν. 8) αὐτῷ. α rescriptum a 1 m. 9) ὥς. ω fere abscissum est.

XX. ἥς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ 19 δακρύων καὶ πειρασμῶν, τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων· ὥς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, διαμαρτυρούμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσιν τὴν 21 εἰς τὸν Θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Καὶ νῦν ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι, 22 πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσαντά μοι μὴ εἰδώς, Πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, κατὰ πόλιν διεμαρ- 23 τύρατό μοι λέγον, ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν, ἀλλ' 24 οὐδενὸς λόγον ἔχω, οὐδὲ ποιῶμαι τὴν ψυχὴν τιμὴν ἑμαυτῷ, ὥς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα, ὅτι οὐκέτι ὄψεσθαι τὸ 25 πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. Διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι 26 καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην 27 τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ. Προς- 28 ἔχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. Ἐγὼ οἶδα, 29 ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσουν- 30 ται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθη- 31 τὰς ὀπίσω ἑαυτῶν. Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριε- 32 τίαν νύκτιν¹⁾ καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετιῶν ἕνα ἕκαστον. Καὶ τανῦν παρατίθεμε ὑμᾶς, τῷ Θεῷ 32 καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. Ἄρ- 33 γυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸς ἐπεθύμησα· αὐτοὶ 34 οἰδατε ὅτι ταῖς χρεῖαις²⁾ μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτη-

1) νυκτῶν, sic pro νυκτα. 2) χρεῖαις, pro χρεῖαις.

35 σαν αἱ χεῖρες αὐταί. πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ XX. τῶν ἀσθενούντων ἀντιλαμβάνεσθαι, μνημονεύειν τε¹⁾ τῶν λόγων τοῦ Κυρίου,²⁾ ὅτι αὐτὸς εἶπεν, μακάριόν ἐστιν μᾶλλον³⁾ διδόναι ἢ λαμβάνειν. καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεῖς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς 36 προσηύξατο. Ἰκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες 37 ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλουν αὐτόν· ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν.

Προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

ΚΕΦ. ΚΑ.

CAP. XXI.

1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἀναχθῆναι ἀποσπασθέντας¹⁾ ἀπ' αὐτῶν, εὐθὺς- 2 δρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, καί κει- 3 θεν²⁾ εἰς Πάτερᾳ.³⁾ καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, 4 ἐπιβάντες ἀνῆλθμεν. ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καταλειπόν- 5 τες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν,⁴⁾ καὶ κατήλθομεν εἰς 6 Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. Ἀνευ- 7 ρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς, ἐπεμείναμεν αὐτοῖς ἡμέρας ἑπτὰ· οὔτε γὰρ 8 τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ Πνεύματος, μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱεροσόλυμα. 9 ὅτε δὲ ἐγένετο ἔξαρκίσει ἡμᾶς τὰς ἡμέρας, ἐπορευόμεθα, προπεμπόν- 10 των ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἕξω τῆς πόλεως. Καὶ 11 θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι, ἀψησάσμεθα 12 ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ 13 ἴδια. ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανοίσαντες⁵⁾ ἀπὸ Τύρου κατέβημεν εἰς 14 Πτολεμαῖδα, καὶ ἀσπασόμενοι τοὺς ἀδελφούς ἐπεμείναμεν ἡμέραν 15 μίαν παρ' αὐτοῖς. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἤλθομεν εἰς Καισάρειαν· 16 καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὄντος ἐκ 17 τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες τέσσαρες 18 παρθέναι προφητεύουσαι. Ἐπιμενόντων δὲ ἡμέρας πλείους, κατήλ-

1) μνημονεύειν τε. εν τε rescripta a 1 m. 2) Κυρίον. v (ultimum) rescriptum a 1 m.; postea quaedam erasa. 3) μᾶλλον. ἄλλον a 1 m. rescriptum. 4) ἀναχθῆναι ἀποσπασθέντας. Videtur olim ἀναχθῆναι οmissum fuisse. Erat it 1 m. ἀποσπασθέν. et rescripsit, inserto ἀναχθῆναι. 5) καί κειθεν. Secundum κ, a 1 m. rescriptum. 6) Πάτερᾳ. Sic, pro Πατᾶρα. 7) ἐπλέομεν εἰς Συρίαν. Rescripsit 1 m., quibusdam antea omissis. 8) διανοίσαντες. Sic, pro διαν- σάντες.

XXI. Θέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἀγαθος· καὶ ἐλθὼν 11
πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δῆσας ἑαυτοῦ τὰς χεῖρας
καὶ τοὺς πόδας εἶπεν, τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸν ἄνδρα οὗ
ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτως δῆσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ
παραδώσου¹⁾ εἰς χεῖρας ἐθνῶν. Ὡς δὲ ἤκούσαμεν ταῦτα, παρεκα- 12
λοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερου-
σαλὴμ. τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος καὶ εἶπεν, τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ 13
συνδρῦπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ
καὶ ἀποθανεῖν ἐτοιμῶς ἔχω εἰς Ἱερουσαλὴμ ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ. Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν εἰπόντες, 14
τοῦ Κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω. μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπι- 15
σκευσάμενοι ἀναισιβάνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν 16
μαθητῶν ἀπὸ Καισαρίας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν,
Μνάσωνι²⁾ τινι Κυπρίῳ, ἄρχαίῳ μαθητῇ.

Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο 17
ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. Τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσῆει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰά- 18
κωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. καὶ ἀσπασάμενος 19
αὐτοὺς, ἐξηγεῖτο καθ' ἕνα ἑκάστου ὧν ἐποίησεν³⁾ ὁ Θεὸς ἐν τοῖς
ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν 20
Θεόν· εἰπόν τε αὐτῷ, θεωρεῖς ἀδελφε, πόσαι μυριάδες⁴⁾ εἰσὶν ἐν
τοῖς Ἰουδαίῳ τῶν πεπιστευκότων· καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου
ὑπάρχουσιν. κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις 21
ἀπὸ Μωσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν
αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθνεσι περιπατεῖν. τί οὖν ἐστίν; πάντως 22
δεῖ συνελθεῖν πλῆθος· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. τοῦτο οὖν ποίη- 23
σον ὅ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐπ' ἑαυ-
τῶν· τοὺς παραλαβὼν⁵⁾ ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον 24
ἐπ' αὐτοὺς, ἵνα ξυρῇσονται τὴν κεφαλὴν, καὶ γινώσκονται πάντες ὅτι
ὧν κατήχηται περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ καὶ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς
φιλάσων τὸν νόμον. Περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς 25

1) παραδώσου. Sic, pro παραδωσουσιν. 2) τινι Κυπρίῳ. Olim τινι omis-
sum: delevit Κυπρίῳ, et rescripsit l m. 3) ὧν ἐποίησεν. Rescriptum a l m.
In fine lineae spatium est, ubi ἡσεν cernitur. 4) μυριάδες. Rescripsit μυρ
l m. 5) παραλαβὼν. Olim παραβων: correxit l m. vel antiqua. 6) αὐτοῖς.
Rescriptum a l m., olim ut videtur αὐτοὺς.

ἐπεστείλαμεν,¹⁾ κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τὸ τε εἰδωλόθυτον XXI.
καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν 26
τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσῆει εἰς τὸ
ιερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως
οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορὰ. Ὡς δὲ ἐμελ- 27
λον αἱ ἐπὶ τὰς ἡμέρας συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασά-
μενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, [σ]υνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν 28
ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, κρᾶζοντες, ἄνδρες Ἰσραηλεῖτε,²⁾ βοηθεῖτε.
οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος³⁾ ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ νόμου, καὶ τοῦ
τόπου τοῦ ἁγίου τούτου, πάντας πανταχῇ διδάσκων· ἐτι τε καὶ Ἑλ- 29
ληνας εἰσῆγαγεν εἰς τὸ ἱερόν, καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦ-
τον. ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει 30
σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσῆγαγεν ὁ Παῦλος. Ἐκει-
νήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβό- 31
μενοι τοῦ Παύλου, εἶλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλεί-
σθησαν αἱ θύραι. ζητοῦντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσεις τῷ 32
χειλιάρχῳ τῆς σπειρῆς, ὅτι ὅλη συνχύννεται Ἱερουσαλὴμ· ὃς ἔξου-
της παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας, κατέδραμεν ἐπ' αὐ-
τοὺς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο 33
τύπτοντες τὸν Παῦλον. Τότε ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐ-
τοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἀλύσει διυσί· καὶ ἐπυνθάνετο τίς εἴη, 34
καὶ τί ἐστὶν πεποιηκώς. ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ·
Μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γινῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέ- 35
λευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ
τοὺς ἀναβαθμοὺς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιω- 36
τῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου. ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ
λαοῦ κρᾶζοντες, αἶρε αὐτόν. μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρ- 37
εμβολήν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ, εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι
πρὸς σε; ὁ δὲ ἔφη, Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; Οὐκ ἔρα σὺ εἰ ὁ 38
Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγα-
γὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχίλιους ἄνδρας τῶν σικαρίων;

1) ἐπεστείλαμεν. Rescripsit l m. εστειλ. 2) ἀνδρες Ἰσραηλεῖται. Sic Cod.
pro ἀνδρες Ἰσραηλεῖται. 3) ὁ ἄνθρωπος. α erasum in fine lineae, initio se-
quentis adscriptum est.

XXI. Εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος, ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεύς, 39
τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολεῖτης· δέομαι δέ σου, ἐπί-
τρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, 40
ὁ Παῦλος ἐστῶς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσισε τῇ χειρὶ τῷ
λαῷ· Πολλῆς δὲ σιγῆς γεναμένης,¹⁾ προσεφώνησεν τῇ ἰδίᾳ δια-
λέκτῳ λέγων,

ΚΕΦ. ΚΒ.

CAP. XXII.

Ἄνδρες, ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς 1
νυνὶ ἀπολογίας. ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ προσε- 2
φώνει αὐτοῖς,²⁾ μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησιν,
Ἐγὼ εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλι- 3
κίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γα-
μαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῷου νόμου, ζη-
λωτὴς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον·
ὅς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδι- 4
δούς εἰς φυλακὰς ἀνδράς τε καὶ γυναῖκας, ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς 5
μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς
δεξιόμενος πρὸς τοὺς ἀδελφούς, εἰς Ἀμασκόν ἐπορευόμεν, ἄξων καὶ
τοὺς ἐκείσε ὄντας, δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν.
Ἐγένετο δὲ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίξοντι τῇ Ἀμασκῷ περὶ με- 6
σημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράφαι φῶς ἱκανὸν περὶ
ἐμέ· ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, Σαούλ, 7
Σαούλ, τί με διώκεις; Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην, τίς εἰ κύριε; εἶπέν τε 8
πρὸς ἐμὲ, ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. οἱ δὲ 9
σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκου-
σαν τοῦ λαλοῦντός μοι. Εἶπον δὲ, τί ποιήσω κύριε; ὁ δὲ Κύριος 10
εἶπεν πρὸς με, ἀναστὰς πορεύου εἰς Ἀμασκόν· κἀκεῖ σοι λαλη-
θήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακτά σοι ποιῆσαι. Ὡς δὲ οὐκ 11

1) γεναμένης. Sic MS. 2) αὐτοῖς. — οἰς rescriptum a manu antiqua
super rasura.

ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτός ἐκείνου, χειραγωγούμενος XXII.
12 ἀπὸ τῶν συνόντων μοι, ἦλθον εἰς Ἀμασκόν. Ἀνανίας δέ τις,
ἀνὴρ κατὰ τὸν νόμον μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων¹⁾ τῶν κατοι-
13 κούντων Ἰουδαίων, ἐλθὼν πρὸς ἐμὲ καὶ ἐπιστάς εἶπέν μοι, Σαούλ
14 ἀδελφὲ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐβλέψα εἰς αὐτόν. ὁ δὲ
εἶπεν, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρήσατό σε γινῶναι τὸ
θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν²⁾ τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ
15 στόματος αὐτοῦ· ὅτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους,
16 ὧν ἐώρακας καὶ ἤκουσας. καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι
καὶ ἀπόλυσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐ-
17 τοῦ. Ἐγένετο δὲ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ προσευ-
18 χομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, καὶ ἰδεῖν
αὐτὸν λέγοντά μοι, σπεῦσον καὶ ἐξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσα-
19 λῆμ· διότι οὐ παραδέχονται σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. κἀγὼ
εἶπον, Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται, ὅτι ἐγὼ ἡμην φυλακίζων
20 καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς, τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· καὶ
ὅτε ἐξεκύνετο τὸ αἷμα τοῦ μάρτυρός³⁾ σου, καὶ αὐτὸς ἡμην
ἐστῶς, καὶ συνευδοκῶν, καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούν-
21 των αὐτόν. καὶ εἶπεν πρὸς με, πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη
μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.

22 Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν
τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες, αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον·
23 οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. κραυγάζόντων τε αὐτῶν, καὶ
ῥιπτούντων τὰ εἱμάτια, καὶ κοιμηρτὸν βαλλόντων εἰς τὸν αἶρα,
24 ἐκέλευσεν ὁ χιλιάρχος εἰσ[άγε]σθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν·
εἶπας μάλιστα ἐναντιάζεσθ[αι] αὐτόν, ἵνα γινῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως
25 ἐπεφάνουν αὐτῷ. Ὡς δὲ προέτεινον αὐτὸν τοῖς ἱμαῖσιν, εἶπεν
πρὸς τὸν ἐστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος, εἰ ἄνθρωπον Ῥωμέον
26 καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίξαι; Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατον-
τάρχης, προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων, τί μέλλεις
27 ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. προσελθὼν δὲ ὁ

1) μαρτυρούμενος, olim μαρτυρομενος; correctio l m.: — παντων. π
rescriptum a l m. 2) καὶ ἰδεῖν. — καὶ superius addidit l m. ut videtur.
3) μαρτυρος. — s rescriptum a l m.

XXII. χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ, λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη, 28
ναί. Ἀπεκρίθη ὁ χιλιάρχος, ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πο-
λιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, ἐγὼ δὲ καὶ γε-
γέννημαι. εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐ- 29
τὸν ἀναιτάζειν.¹⁾ καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνούς ὅτι
Ῥωμαῖός ἐστιν, καὶ ὅτι αὐτὸν ἦν δεδηκώς.²⁾ Τῇ δὲ ἐπαύριον 30
βουλόμενος γινῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατηγορεῖτε ὑπὸ τῶν
Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν, καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον· καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἐστη-
σεν εἰς αὐτούς.

ΚΕΦ. ΚΓ.

CAP. XXIII.

Ἀτενίσας δὲ τῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλος εἶπεν, ἄνδρες ἀδελφοί, 1
ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολιτεύμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύ-
της τῆς ἡμέρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρε- 2
στῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. Τότε ὁ Παῦλος πρὸς 3
αὐτὸν εἶπεν, τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοίχῃ κεκονιαμέναι·
καὶ σὺ καθὴν κρίνων με, κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κε-
λεύεις με τύπτεσθαι; οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον, τὸν ἀρχιερέα 4
τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς; ἔφη τε ὁ Παῦλος, οὐκ ᾔδειν ἀδελφοί, 5
ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ
ἐρεῖς κακῶς. Γινούς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶν [Σα]δ- 6
δουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φα[ρ]ισαίων, ἐκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ,
ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· περὶ 7
ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. Τοῦτο δὲ αὐτοῦ 7
εἰπόντος, ἐγένετο στάσεις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ
ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι 8
ἀνάστασιν, μήτε ἄγγελον μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολο-
γοῦσιν τὰ ἀμφοτέρω. Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀνα- 9
στάντες τίνες τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες, οὐδὲν κα-
κὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν

1) ἀναιτάζειν. Sic pro ἀναιτάζειν. § rescriptum a l m. 2) δεδηκώς, pro δεδικώς. η rescriptum a l m. ut videtur.

10 αὐτῷ ἢ ἄγγελος. πολλῆς δὲ στάσεως γενομένης, φοβηθεὶς ὁ XXIII.
χιλιάρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ
στράτευμα καταβάν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἀπάγειν
τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστάς¹⁾ αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπεν, θάρσει,
ὥς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ, οὕτω σε δεῖ
12 καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι. Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντες
συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε
13 φαργεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀναίλωσιν τὸν Παῦλον· ἦσαν δὲ πλείους
14 τεσσαεράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι· οὔτε μὲν
προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν, ἀνα-
θέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτούς, μηθενὸς γεύσασθε ἕως οὗ ἀπο-
15 κτείνωμεν τὸν Παῦλον. νῦν οὖν, ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρ-
χῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς, ὥς μέλ-
λοντας²⁾ διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ, πρὸ
16 τοῦ ἐγγίσει αὐτὸν, ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀναιλεῖν αὐτόν. Ἀκούσας
δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνεδραν, παραγενόμενος
17 καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. Προσ-
καλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἐκατοντάρχων, ἔφη, τὸν
νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον· ἔχει γὰρ ἀπαγ-
18 γεῖλαί τι αὐτῷ. Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς
τὸν χιλιάρχον, καὶ φησιν, ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός
με ἠρώτησεν, τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σε, ἔχοντά
19 τι λαλῆσαί σοι. Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρ-
χος, καὶ ἀναχωρήσας ἐπνυθάνετο κατ' ἰδίαν, τί ἐστὶν ὃ ἔχεις
20 ἀπαγγεῖλαί μοι; Εἶπεν δὲ, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ
ἐρωτῆσαί σε, ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέ-
δριον, ὥς μέλλων τί ἀκριβέστερον πνυθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.
21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν³⁾ γὰρ αὐτόν, ἐξ αὐ-
τῶν ἄνδρες πλείους τεσσαεράκοντα, οὔτε μὲν ἀνεθεμάτισαν ἑαυ-
τούς μήτε φαργεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀναίλωσιν αὐτόν· καὶ
νῦν εἰσιν ἔτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.

1) ἐπιστάς. α rescriptum a l m. 2) μέλλοντας. Olim μέλλοντας; cor-
rectio l m. 3) ἐνεδρεύουσιν. Olim ἐνεδρευουσιν; correctio l m.

XXIII. ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδενὶ 22
ἐκλαλήσαι, ¹⁾ ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς με. Καὶ προσκαλεσάμενος 23
δύο τινὰς τῶν ἐκατοντάρχων εἶπεν, ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακο-
σίους, ὅπως ²⁾ πορευθῶσιν ἕως Καισαρίας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα,
καὶ δεξιούβλους ³⁾ διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· κτήνη 24
τε παραστήσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φί-
λικα ⁴⁾ τὸν ἡγεμόνα· γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦ- 25
τον· Κλαύδιος ⁵⁾ Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φίλικι χαίρειν. Τὸν 26
ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναι- 27
ρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστάς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξιλάμην. μαθὼν
ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν. Βουλόμενός τε ἐπιγινῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν 28
ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· ὃν εὗρον 29
ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον
θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἐγκλημα. μνηστείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς 30
εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν ἐπεμψα πρὸς σε, παραγγείλας καὶ
τοῖς κατηγόροις λέγειν αὐτοὺς ἐπὶ σοῦ.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλα- 31
βόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ νυκτός εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. τῇ 32
δὲ ἐπαύριον ἑλθόντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρε-
ψαν εἰς τὴν παρεμβολήν· Οὔτεινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν, 33
καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, ⁶⁾ παρέστησαν καὶ τὸν Παῦ-
λον αὐτῷ. Ἀναγνούς δὲ, καὶ ἐπερωτήσας ⁷⁾ ἐκ ποίας ἐπαρχείας ἐστίν, 34
καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κηλικίας ἐστίν, διακούσῃμαί ⁸⁾ σου, ἔφη, 35
ἦταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται. κελεύσας ἐν τῷ πραιτω-
ρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτὸν.

ΚΕΦ. ΚΔ.

CAP. XXIV.

Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ 1
πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οὔτεινες ἐνεφά-

1) ἐκλαλήσαι. ι rescriptum a l m. 2) ὅπως. ο in margine ponitur, et π rescriptum, a l m. ut videtur. 3) δεξιούβλους. Sic pro δεξιολαβούς. 4) Φίλικα, pro Φηλικα, sic v. 26, cf. Κηλικία pro Κηλικία etc. 5) Κλαυ-
δίου. K rescriptum a l m. 6) ἡγεμόνι. Sic MS. Woide male, ἡγεμῶνι. 7) ἐπε-
ρωτήσας. σας rescriptum a l m.; sequitur unius literae rasure. Woide male,
legit ἐπερωτήσας. 8) διακούσῃμαί. Inter α et x tres literae erasae sunt.

2 νισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἡρ-XXIV.
3 ξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων, πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες
διὰ σοῦ, καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς
προνοίας πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ, ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φίλιξ,
4 μετὰ πάσης εὐχαριστίας. ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείον σε ἐνκόπτω, ¹⁾
5 παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπεικίᾳ. ²⁾ εὗρόντες
γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιπὸν, ³⁾ καὶ κεινοῦντα στάσεις πᾶσι τοῖς
Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Να-
6 ζωραίων αἰρέσεως· ὅς [καὶ τὸ] ἱερὸν ἐπέειρασεν βεβηλώσα[ι], ⁴⁾ ὃν
8 καὶ ἐκρατήσαμεν· ⁵⁾ παρ' οὗ δυνήσῃ ἀνακρίνας περὶ πάν[των] τού-
9 των ἐπιγινῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. Συνεπέθεντο δὲ καὶ
10 οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. ἀπεκρίθητε ὁ Παῦλος,
νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἐτῶν οὕτα σε κρι-
11 τὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθύμως τὰ περὶ ἑμαυτοῦ ἀπολο-
12 δεκα, ἄφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ οὔτε ἐν τῷ
13 ἱερῷ εὗρόν με πρὸς τινὰ διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου,
14 οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· οὔτε παραστήσαι δύ-
15 νανταί σοι περὶ ⁶⁾ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι,
ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἰρεσίν, οὕτως λατρεύω τῷ πατρὶ
Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς προφήταις γεγραμ-
15 μένοις, ἐλπὶδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται,
16 ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι, δικαίων τε καὶ ἀδίκων· ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς
ἀσκάω, ἀπρόσκοπον συνίδησιν ἔχειν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους
17 διαπαντός. Δι' ἐτῶν δὲ πλείονων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος
18 μου καὶ προσφοράς· ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ
19 ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου. Τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, οὓς ἑδεῖ
20 ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. εἴ αὐτοὶ οὗτοι

1) πλιν σε ενκοπτω. πλι margini lineae praecedentis adscriptum reliqua
rescripta super rasura. Inter ν et κ spatium interest. Correctio antiqua.
2) συντομως τη ση επεικία. Rescripta a l m., κια excepto: συντομως omis-
sum erat. 3) λοιπον. Nescio an λοιμον, nit Grabe. 4) βεβηλωσαι. σ
rescriptum a l m. 5) Ver. 7 et pars sexti et octavi, desiderantur. 6) σοι
περι. ι π rescripta a l m.; olim σου.

XXIV. εἰπάτωσαν, τί εὗρον ἀδίκημα, σιάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου·
ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἣς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἐστῶς, ὅτι 21
περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. [ἀ]νε- 22
βάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, [ἀ]κρειβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς
ὁδοῦ, εἰπας, ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ
καθ' ὑμᾶς· διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἔχειν 23
τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας παραγένος¹⁾ ὁ Φῆλιξ σὺν²⁾ Ἀρου- 21
σίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ αὐτοῦ οὔσῃ Ἰουδαία, μετεπέμψατο τὸν Παῦ-
λον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. Διαλεγο- 25
μένων δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίμα-
τος τοῦ μέλλοντος, ἔμφορος δὲ γενόμενος, ὁ Φῆλιξ, ἀπεκρίθη,
τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ παραλαβὼν μετακαλέσομαι σε·
ἅμα καὶ ἐλπίζων, ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύ- 26
λου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὠμίλει αὐτῷ.
Λιείας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διὰδοχον ὁ Φῆλιξ, Πόρκιον 27
Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ,
κατέλειπεν τὸν Παῦλον δεδεμένον.

ΚΕΦ. ΚΕ.

CAP. XXV.

Φῆστος οὖν ἐπιβάς τῇ ἐπαρχείᾳ³⁾ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς 1
Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας. ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς 2
καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκά-
λουν αὐτὸν, αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψη-
ται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀναιλεῖν αὐτὸν κατὰ
τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς 4
Καισαρίαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. Οἱ οὖν 5
ἐν ἱμῖν, φησὶν, δυνατοὶ, συνκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἄν-
δρὶ ἄτοπον, κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ. διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς 6
ἡμέρας οὐ πλείους ὀκτῶ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισαρίαν, καὶ τῇ
ἐπαύριον καθείσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆ-

1) παραγένος. Sic pro παραγενομενος. 2) σουν. Sic pro συν. 3) επαρχείᾳ, pro επαρχία.

7 ναι. Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱερο- XXV.
σολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα
8 καταφέροντες, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξει, τοῦ Παύλου ἀπολογου-
μένου, ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν,
9 οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. Ὁ Φῆστος οὖν θέλων τοῖς Ἰου-
δαίοις χάριτα καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν, θέλεις
εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ;
10 εἶπεν δὲ Παῦλος, ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἐστῶς εἰμι. οὐ
με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὥς καὶ σὺ κάλ-
11 lion ἐπιγινώσκεις. εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέ-
πραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἐστὶν ὧν
οὔτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι.
12 Κέσαρα ἐπικαλοῦμαι. Τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμ-
βουλίου, ἀπεκρίθη, Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.
13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ
Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισαρίαν, ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον.
14 ὥς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέ-
θετο τὰ κατὰ¹⁾ τὸν Παῦλον λέγων, ἄνθρωπος τις ἐστὶν καταλελιμ-
15 μένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱερο-
σόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰου-
16 δαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδικῆναι. πρὸς οὓς ἀπεκρίθη,
ὅτι οὐκ ἐστὶν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον, πρὶν
ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχει τοὺς κατηγοροὺς, τό-
17 πον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. Συνελθόντων οὖν
αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθεί-
18 σας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· περὶ οὗ
σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενό-
19 ουν πονηράν· Ζητήματα δὲ τινα περὶ τῆς ἰδίας δισδιαιμονίας
εἶχον πρὸς αὐτοὺς, καὶ περὶ τίνος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ
20 Παῦλος ξῆν. Ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν, ἔλε-
γον, εἰ βούλοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, κάκει κρίνεσθαι

1) τα κατὰ. E correctione: videtur prius fuisse κατὰ, omisso τα: delevit l m. et rescripsit.

XXV. περὶ τούτων. τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου· τηρηθῆναι αὐτὸν 21
εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως
οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. Ἀργίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆ- 22
στον, ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. αὐρίον, φησὶν,
ἀκούσῃ αὐτοῦ. Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀργίππα καὶ 23
τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ
ἀκροατήριον, σὺν τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν
τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φῆστου,¹⁾ ἤχθη ὁ Παῦλος.
καὶ φησὶν ὁ Φῆστος, Ἀργίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συν- 21
παρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆ-
θος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἐν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε,
βιῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι. ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν 25
ἄξιον αὐτοῦ θανάτου πεπραχέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσα-
μένου τὸν Σεβαστὸν, ἔκρινα πέμπειν. περὶ οὗ ἀσφαλές τι γρά- 26
ψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· δι[ὸ] ἐπήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ
μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀ[ργίπ]πα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γε-
νη[σ]μένης ἔχω τι γράψω. ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέ- 27
σμιον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

ΚΕΦ. Κς.

CAP. XXVI.

Ἀργίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, ἐπιτρέπεται σοι περὶ σεαυ- 1
τοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο,
περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀργίππα, 2
ἡγῆμαι ἑμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖ-
σθε· μάλιστα γνώστην ὄντα σε τῶν κατὰ Ἰουδαίων ἐθνῶν τε 3
καὶ ζητημάτων²⁾ ἐπιστάμενος· διὸ δαίome μακροθύμως ἀκού-
σαί μου. Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' 4
ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν τε Ἱεροσολύμοις, Ἰασαι³⁾ πάν-
τες οἱ Ἰουδαῖοι, προγεννώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, 5
ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἐξη-

1) Φηστον. Φη rescriptum a 1 m. 2) ζητημάτων. Olim ζηματων: — 1 m.
superius addidit τη. 3) ιασαι. Olim ιασι: correxit 1 m.

6 σα Φαρισαῖος· καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν XXVI.
7 ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, εἰς
ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λα-
τρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ
8 Ἰουδαίων. τί; ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς
9 ἐγείρει; Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἑμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ
10 τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πράξαι· ὃ καὶ ἐποίησα ἐν
Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς τε τῶν ἀρίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς
κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναι-
11 ρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον. καὶ κατὰ πάσας τὰς
συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν·
[π]ερὶ σωθῶς τε ἐμμανόμενος [α]ὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς [τ]ὰς
12 ἔξω πόλεις. ἐν οἷς πορευόμενος εἰς Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας
13 καὶ ἐπιτροπῆς τῶν ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν
ἴδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου,
14 περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. πάντων
τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν
πρὸς με τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ, Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις;
15 σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. Ἐγὼ δὲ εἶπα, τίς εἰ κύ-
16 ριε; ὁ δὲ Κύριος εἶπεν, ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. ἀλλὰ
ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὥφθην
σοι, προχεῖρασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε ἴδες, ὧν
17 τε ὀφθῆσομαί σοι, ἐξεροῦμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν
18 ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, ἀνοίξαι ὀφθαλμοὺς αὐ-
τῶν, τοῦ ἀποστρέψαι ἀπὸ σκοτόντος εἰς φῶς, καὶ τῆς ἐξουσίας
τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρ-
19 τῶν, καὶ κληρὸν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. Ὅθεν
βασιλεῦ Ἀργίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθής τῇ οὐρανίῳ ὁπτασίᾳ,
20 ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον τε καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις, πᾶ-
σάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπηγγέ-
λλον μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἅξια τῆς με-
21 τανοίας ἔργα πράσσοντας. Ἔνεκα τούτων οἱ Ἰουδαῖοι συλλα-
22 βόμενοί με ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπειρῶντο διαχειρῆσθαι. ἐπικουρίας
οὖν τυχῶν τῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης, ἔστηκα

XXVI. μαρτυρούμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων, ὧν τε οἱ προφήται ἐλάλησαν μελλόντων γείνεσθαι, καὶ Μωσῆς, εἰ 23 παθητὸς ὁ Χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλη τῇ φωνῇ 24 φησὶν, μαίνῃ Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα ἐπίστασθε εἰς μαρινίαν περιτρέπει. Ὁ δὲ Παῦλος, οὐ μαίνομε, φησὶν, κράτιστε Φῆστε, 25 ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παρῴησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. πιστεύεις βασιλεῦ Ἀγρίππα 27 τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν 28 Παῦλον, ἐν ὀλίγῳ με πείθῃ Χριστιανὸν ποιῆσαι. Ὁ δὲ Παῦλος, 29 εὐχαίμην ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σε, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους ὅποιος ἀγῶ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων. Ἀνέστη 30 τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν, ἡ τε Βερνίκη, καὶ οἱ συνακτῆμενοι αὐτοῖς, καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγον- 31 τες, ὅτι οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν τι πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. Ἀγρίππας δὲ τῷ Φίσιτῳ ἔφη, ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ 32 ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπικέκλητο Καίσαρα.

ΚΕΦ. ΚΖ.

CAP. XXVII.

Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδί- 1 δον τὸν τε Παῦλον καὶ τεινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχη, ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπειρῆς Σεβαστῆς. ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδρα- 2 μυνηνῶ, μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνης Θεσσαλονικέως. 3 τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλανθρωπῶς τε ὁ Ἰού-

λιανος¹⁾ τῷ Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους XXVII. 4 πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν. κάκειθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους. Τί τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύ- 6 σαντες, κατήλθαμεν εἰς Λύστρα τῆς Λικύας.²⁾ κάκειθεν εὐρών ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρίνον πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν, 7 ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπολοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶν- 8 τος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην. μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτήν, ἤλθομεν εἰς τόπον καλούμενον Καλοὺς Λιμένας, ὃ ἔγγυς πόλις ἦν Ἀλάσσαι.³⁾ 9 Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοῦς, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρήντι 10 ὁ Παῦλος λέγων αὐτοῖς, ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ 11 καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἐσεσθαι τὸν πλοῦν. Ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπέθετο ἢ 12 τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις. Ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ἰπάρχοντος πρὸς παραχιμασίαν, οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆ- 13 ναι ἐκεῖθεν, εἰπὼς δύνανται καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ 14 χῶρον. Ἐποπνεύσαντος δὲ νότου, δόξαντες τῆς προθέσεως 15 κεκρατηκέναι, ἄραυτες ἄσπον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλοῖ- 16 μενος Εὐρακύλων.⁴⁾ Συναρπασθέντος δὲ τοῦ [πλοίου], καὶ μὴ δυναμένου αὐτο[φθαλ]μῶν τῷ ἀνέμῳ, ἐπειδόν[τες] ἐφε- 17 ρόμεθα. Νησίον δέ τι [ὑπο]δραμόντες καλούμενον Κλα[ύδην], 18 ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης· ἦν ἄραυ- 18 τες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· Φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. Σφοδρῶς τε χειμαζομένων ἡμῶν,

1) Ἰουλιανός. Sic MS. 2) Λικύας. Sic pro Λυκίας. 3) Ἀλάσσαι. Sic pro Λαλαία. 4) ευρακυλων. Sic MS.

XXVII. τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο· καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν 19
τοῦ πλοίου ἐβόρυσαν· Μῆτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄστρων ἐπιφαινόν· 20
των ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐχ ὀλίγον ἐπικειμένον,
λοιπὸν περιηρεῖτο ἐλπίς πᾶσα τοῦ σῶζεσθαι ἡμᾶς. πολλῆς δὲ 21
ἀσιτίας ὑπαρχούσης, σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐμμέσῳ αὐτῶν εἶπεν, Ἐδεῖ
μὲν, ὧ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρή-
της, κερδῆσαι τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. καὶ τα- 22
νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἐστὶ
ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. παρέστω γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ 23
τοῦ Θεοῦ, οὗ εἰμι ἐγὼ, ὧ καὶ λατρεύω, ἄγγελος, λέγων, μὴ φοβοῦ 24
Παῦλε, Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι· καὶ ἰδοὺ κεχαρίσται σοι ὁ
Θεός πάντας τοὺς πλείοντας μετὰ σοῦ. διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πι- 25
στεύω γὰρ τῷ Θεῷ ὅτι οὕτως ἐστὶ καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι.
εἰς νῆσον δὲ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. 26

Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ νύξ ἐπεγένετο, διαφερομένων ἡμῶν 27
ἐν τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν
τινὰ αὐτοῖς χώραν· καὶ βολίσαντες εὖρον ὄργυιᾶς ἑκοσι· βραχὺ 28
δὲ διαστήσαντες, καὶ βάλιν¹⁾ βολίσαντες, εὖρον ὄργυιᾶς δεκα-
πέντε· [φ]οβούμενοί τε μήπω κατὰ [τ]ραχεῖς τόπους ἐκπέσω- 29
μεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας, ἤρχοντο ἡμέραν
γενέσθαι. Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, 30
καὶ χαλκῶντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὥς ἐκ
πρώρης ἀγκύρας μελλόντων ἐκτίνειν, εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατον- 31
τάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἂν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ,
ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθαι. τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ 32
σχοινία τῆς σκάφης, καὶ ἴασαν²⁾ αὐτὴν ἐκπεσεῖν. Ἄχρι δὲ οὗ 33
ἡμέρα ἐμελλεν γείνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μετα-
λαβεῖν τροφῆς, λέγων, Τεσσαρεσκαίδεκάτην σήμερον ἡμέραν
προσδοκῶντες, ἅσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαμβάνόμενοι. διὸ 31
παρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ἡμε-
τέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐθὲν γὰρ ὑμῶν θοῖξ ἀπὸ τῆς κεφα-
λῆς ἀπολείπεται. Εἰπας δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησεν 35

1) βάλιν. Pro παλιν. β. a 1 m. vel antiqua, lineola transfigitur. 2) ἴασαν
pro εἴασαν.

36 τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας ἥρξατο ἐσθίειν. εὐθυμοὶ δὲ XXVII.
37 γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ προσελάβον τροφῆς· ἡμεῖς δὲ πᾶσαι
38 ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσμαι ἐβδομηκονταπέντε. κορεσθέντες δὲ
τροφῆς, ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σίτον εἰς τὴν
39 θάλασσαν. ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον·
Κόλπον δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, πρὸς ὃν ἐβούλουντο,
40 εἰ δύναιτο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. καὶ τὰς ὀγκύρας περιελόντες
εἶδον εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πη-
δαλίων· καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνευσίᾳ κατεῖχον εἰς
41 τὸν αἰγιαλόν. Περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον, ἐπέκει-
λαν¹⁾ τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρώτη²⁾ ἐρίσασα ἔμενεν ἀσάλευτος,
42 ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας. Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ
ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μήτις ἐκκολυμβήσας
43 διαφύγῃ. ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος τὸν Παῦλον διασωῶσαι,
ἐκάλυψεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους
44 κολυμβᾶν, ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ξιέναι, καὶ τοὺς
λοιποὺς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπὶ τινων τῶν ἀπὸ τοῦ
πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

ΚΕΦ. ΚΙΙ.

CAP. XXVIII.

- 1 Καὶ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται.
- 2 Οἱ τε βάρβαροι παρείχαν οὐ τὴν τοιχοῦσαν φιλανθρωπίαν
ἡμῖν· ἅπαντες γὰρ πυρὰν, προσελάβοντο ἡμᾶς, διὰ τὸν ἵετον
3 τὸν ἐφεστῶτα, καὶ διὰ τὸ ψύχος. Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου
φρυγάνων τι πλῆθος, καὶ ἐπιθέντος τοῦ Παύλου ἐπὶ τὴν πυρὰν,
4 ἐχίδνα ἀπὸ τῆς θέρης ἐξελθοῦσα καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. Ὡς
δὲ ἴδον οἱ βάρβαροι κοιμώμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ,
πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον, πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος,
5 ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ἔην οὐκ εἴασεν. Ὁ μὲν
6 οὖν ἀποτιναζάμενος τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἐπαθεν οὐδὲν κακόν. οἱ

1) ἐπεκείλαν. λα antea omissum, addidit 1 m. 2) πρώτη. Loco πρώτα.
τῇ lineola transfixit 1 m. vel antiqua.

XXVIII. δὲ προσεδύκων αὐτὸν μέλλων¹⁾ πίπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρὸν· Ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκούντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γεινόμενον, μεταβαλόμενοι ἔλεγον εἶναι αὐτὸν θεόν· Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκείνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ⁷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν· Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Πο- 8 πλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ²⁾ συνεχόμενον κατακείμενον· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν· Τούτου δὲ γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχον- 9 τες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο· οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς¹⁰ ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰς πρὸς³⁾ τὰς χρείας.

Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχημακότεν ἐν 11 τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίῳ, παρασήμῳ Διοσκούροις· καὶ καταχθέντες 12 εἰς Συρακούσας, ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς· ὅθεν περιελθόντες 13 κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου⁴⁾ νότου δευτέρου ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους·⁵⁾ οὐ εὐρόντες ἀδελφούς, 14 παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖνα⁶⁾ ἡμέρας ἐπτά· καὶ οὕτως ἤλ- 15 θαμεν εἰς Ῥώμην· κάκειθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, 16 ἤλθον εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρῃ Ἀπλίου Φόρου καὶ Τριῶν Ταβερ- 17 νῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

Ὅτε δὲ εἰσῆλθαμεν εἰς Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν 18 καθ' ἑαυτὸν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ· Ἐγένετο δὲ 17 μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰου- 18 δαίων⁷⁾ πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγεν πρὸς αὐτούς, ἐγὼ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθνεσι τοῖς πατρώοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων·⁸⁾ οὔτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, 19 διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· Ἀντιλεγόν- 20 των δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠνηγκάσθην ἐπικαλέσασθαι⁹⁾ Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν· Διὰ ταύτην οὖν τὴν 20

1) μέλλων. Sic Cod. 2) δυσεντερίῳ. Sic scriptum. 3) τὰς πρὸς pro τα πρὸς. 4) ἐπιγενομένου. Prius vo rescriptum a l m. vel antiqua. 5) Ποτιόλους. Inter o et t litera erasa, forte v. 6) ἐπιμεῖνα. Sic pro ἐπιμεῖναι. 7) Ἰουδαίων. da rescriptum a manu antiqua. 8) τῶν Ῥωμαίων. Manus antiqua fini praecedentis lineae addidit v qw, et maius rescripsit in initio lineae sequentis. Quid olim non liquet. 9) Olim ἐπικαλέσασθαι: correxit l m.

αἰτίαν πα[ρε]κάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι· εὐνεκεν γὰρ τῆς XXVIII. 21 ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περιέκειμαι· Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν, ἡμεῖς οὔτε γράμματα ἐδεξάμεθα περὶ σοῦ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ 22 ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν· ἀξιούμεν¹⁾ δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἢ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστίν 23 ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται· Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἤλθαν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο²⁾ παρατειδέ- 24 ρας· καὶ οἱ³⁾ μὲν ἐπίθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπείστουν· 25 ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύ- 26 λου ῥῆμα ἐν, Ὅτι καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐλάλησεν πρὸς τοὺς 27 πατέρας ὑμῶν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγον, Πορεύεσθαι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἶπον, ἀκοῇ ἀκούσῃτε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· 28 καὶ βλέποντες⁴⁾ βλέψῃτε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε· ἐπαχύνθη γὰρ ἡ 29 καρδία τοῦ λαοῦ τοῦτου, καὶ τοῖς ὠσὶν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ 30 τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλ- 31 μοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν, καὶ ἐπι- 32 στρέψουσιν, καὶ ἰάσονται αὐτούς· Γνωστὸν οὖν ἔστω ἡμῖν, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.⁵⁾ 33 Ἐμείνεν δὲ διαιτίαν ὅλην [ἐ]ν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπε[δ]έ- 34 χετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτὸν,⁶⁾ κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ πάσης παρόρησίας ἀκωλύτως.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.⁷⁾

1) ἀξιούμεν. Rescriptum αξι. a manu antiqua. 2) ἐξετίθετο. τιθετο rescriptum a manu antiqua, super rasura. 3) καὶ οἱ. x rescriptum a l m. 4) βλέποντες. Woldius habet βλέποντες. male. 5) Ver. 29 desideratur. 6) αὐτον. l m. rescripsit ον. 7) Subscriptio a manu antiqua quae differt paululum a l m.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.)

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

Ἰάκωβος Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα 1
φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν. Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, 2
ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε πυκίλοις, γινώσκοντες 3
ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζετε ὑπομονήν· ἡ δὲ 4
ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ᾗτε τέλειοι, καὶ ὁλόκληροι, ἐν
μηδενὶ λειπόμενοι. Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπετε σοφίας, αἰτείτω παρὰ 5
τοῦ Θεοῦ τοῦ διδόντος πᾶσιν ἀπλῶς, καὶ μὴ ὀνιδίζοντος, καὶ δο-
θήσεται αὐτῷ. αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ 6
διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ὀρμιζο-
μένῳ. μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅτι λήμψεται τι παρὰ 7
τοῦ Κυρίου.¹⁾ ἄνθρωπος δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς 8
αὐτοῦ. καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ· ὁ 9
δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρ- 10
ελεύσεται. ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανεν 11
τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ
προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορίαις
αὐτοῦ μαρανθήσεται. Μακάριος ἄνθρωπος ὅς ὑπομένει πειρασμόν· 12
ὅτι δύκιμος γενόμενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγ-
γείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, ὅτι ἀπὸ Θεοῦ πειράζομαι· ὁ 13
γὰρ Θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. Ἐκα- 14
στος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας, ἐξελλόμενος καὶ

1) Titulus abscinditur.

1) Κυρίου. κν. Kappa rescriptum; 1 m.

ΙΑΚΩΒΟΥ.

299

15 δειλεζόμενος· εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ 1.
16 ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύνει θάνατον. Μὴ πλανᾷσθε, ἀδελ-
17 φοί μου ἀγαπτοί· πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον
ἄνωθέν ἐστιν, καταβαίνων ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φωτῶν, παρ' ᾧ
18 οὐκ ἐν παραλλαγῇ, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. βουληθεὶς ἀπεκύνει
ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν ἑαυτοῦ
19 κτισμάτων. Ἰστε δὲ, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· καὶ ἔστω¹⁾ πᾶς ἄν-
θρωπος ταχύς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς
20 ὀργήν. ὀργὴ γὰρ ἄνδρος, δικαιοσύνην Θεοῦ οὐκ ἐργάζετε. Διὸ
21 ἀποθέμενοι πᾶσαν ὀυπαρίαν καὶ περίσσευμα κακίας, ἐν προὔτῃ²⁾
δέξασθαι τὸν ἐνφυτον λόγον, τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς
22 ὑμῶν. Γίνεσθαι δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταί,³⁾ παρα-
23 λογιζόμενοι ἑαυτούς. ἡ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιη-
τῆς, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως
24 αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· κατενόησεν γὰρ ἑαυτόν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ
25 εὐθέως ἐπελάθετο ὅποιος ἦν. ὁ δὲ παρακύνσας εἰς νόμον τέλειον
τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς
γενόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει
26 αὐτοῦ ἔσται. Εἰ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσ-
σαν αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τοῦτον μάταιος ἡ θρη-
27 σκεία. Θρησκεία γὰρ καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ τῷ
πατρὶ αὕτη ἐστὶν, ἐπισκέπτεσθαι ὀφρανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει
αὐτῶν, ἄσπειλον σεαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ
2 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. Ἐὰν γὰρ εἰσελθῇ εἰς
τὴν συ[να]γωγὴν ὑμῶν ἄνθρωπος χρυσο[δα]κτύλιος ἐν αἰσθῇτι λαμπρᾷ,
3 εἰσελθῇ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥ[υ]παρᾷ αἰσθῇτι, καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν

1) ἔστω. Post hanc vocem, σ vel ε erasum. 2) προὔτῃ. Olim προὔτι:
manus antiqua correxit. 3) Olim ακροται; correctio 1 m.

II. φοροῦντα τὴν ἐσθῆτ[α] τὴν λαμπράν, καὶ εἴπητε, σὺ κάθου ὥδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε, σὺ σιῇθι ἐκεῖ, ἢ κάθου ὑπὸ τὸ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου· οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένε- 4 σθαι κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν; Ἀκούσεται, ἀδελφοί μου ἀγα- 5 πητοί, οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου¹⁾, πλουσί- οὺς ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς ἐπαγγελίας, ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; ὑμεῖς δὲ ἡτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχὶ οἱ 6 πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶς, καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κρητήρια; καὶ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν 7 ἐφ' ὑμᾶς; εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικόν, κατὰ τὴν γραφὴν, 8 ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου²⁾ ὡς σεαυτὸν, καλῶς ποιεῖτε· εἰ δὲ 9 προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάσεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον πληρώσει, πταισῇ 10 δὲ ἐν ἐνὶ, γέγονεν πάντων ἐνοχος. ὁ γὰρ εἶπας, μὴ μοιχεύσης, 11 εἶπεν, καὶ μὴ φονεύσης· εἰ δὲ οὐ μοιχεύεις, φονεύεις δὲ, ἐγένου ἀποστάτης νόμου. οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου 12 ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι· ἡ γὰρ κρίσις ἀναίτερος τῷ μὴ ποι- 13 ῆσαντι ἔλεος· κατακαυχάσθω δὲ ἔλεος κρίσεως.

Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν τις λέγῃ ἔχειν, ἔργα 14 δὲ μὴ ἔρῃ;³⁾ μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; [Ἐὰ]ν δὲ ἀδελ- 15 φὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν ἢ λειπόμενοι ὥσιν τῆς ἐφημέ- ρου τροφῆς, καὶ εἴπῃ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, ὑπάγετε ἐν εἰρή- 16 νῃ, θερμένεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος; οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ 17 ἔργα, νεκρά⁴⁾ ἐστὶν καθ' ἑαυτήν. Ἀλλὰ ἐρεῖ τις, σὺ πίστις 18 ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δείξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγὼ δείξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου. σὺ 19 πιστεύεις ὅτι εἷς ἐστὶν ὁ Θεός· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν, καὶ φρίσσουσιν. Θέλεις δὲ γινῶναι, ὡς ἄνθρωπε καινὸς, 20 ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν; Ἀβραάμ ὁ πατὴρ 21 ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνευέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ

1) του κόσμου. utrumque v. rescriptum. 2) αγαπησεις τον πλησιον σου. Olim his scripta. 1 m. tres lineas delevit et rescripsit. 3) ερη. Sic MS. pro εχη. 4) εχη εργα νεκρα. χη εργα rescripta a manu antiqua, et νεκρα in marg. positum. Olim εχη videtur defuisse.

22 ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνέργει τοῖς ἔργοις II. 23 αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελιώθη; καὶ ἐπληρώθη ἡ 'γραφὴ ἡ λέγουσα, Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραάμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογί- 24 σθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη. ὁράται ὅτι 25 ἐξ ἔργων δικαιούται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον; Ὁμοί- ως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη 26 τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἐτέρα ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; ὡς περ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστίν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μετ- 2 ζον κρίμα ληψόμεθα· πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἄνθρωπος, δυνατὸς χαλιναγωγεῖν καὶ 3 ὅλον τὸ σῶμα. Εἰ δὲ τῶν ἱππῶν τοὺς χαλινούς εἰς τὸ στόμα¹⁾ βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι ἡμῖν αὐτούς, καὶ ὅλον τὸ σῶμα 4 μετάγομεν αὐτῶν. Ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, μετάζεται ὑπὸ ἐλαχίστου 5 πηδαλίου, ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνουτος βούληται. Ὡσαύ- 6 τως, καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστίν, καὶ μεγαλαυχεῖ. Ἰδοὺ 7 ἡλικον²⁾ πῦρ ἡλικὴν ὕλην ἀνάπτει· καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας. ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχόν 8 τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. Πᾶσα γὰρ φύσις, θηρίων τε καὶ πετινῶν, ἐρπετῶν καὶ ἐναλίων, δαμάζεται 9 καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ³⁾ τὴν δὲ γλῶσσαν ἀνθρώ- που οὐδεὶς δύναται δαμάσαι ἀνθρώπων· ἀκατάστατον κακόν, με- 10 στή ἰοῦ θανατηφόρον. Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν Κύριον, καὶ πα- 11 τέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίω- 10 σιν Θεοῦ γεγεννημένους· ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλο- 11 γία καὶ κατάρα. οὐ χοῦ, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. μή-

1) στομα. Woide legit στομα, male. 2) ηλικον. Olim ολιγον. η. ι. z. rescripta 1 m. 3) ανθρωπινη. η rescriptum 1 m., et sequens littera crasa.

111. τι ἢ πη¹⁾ ἐκ τῆς αὐτῆς ὕψους βρῦει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν; μὴ δὲ 12
ναται, ἀδελφοί μου, συκὴ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα; οὕτε
ἀλυσκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; διδάτω ἐκ τῆς καλῆς 13
ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. εἰ δὲ ἀρὰ ξη- 14
λον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρείθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ καυ-
χᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σο- 15
φία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγιος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης.
ὅπου γὰρ ξῆλος καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ καὶ ἀκαταστασία, καὶ πᾶν φαῦ- 16
λον πράγμα. Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία²⁾ πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστίν, 17
ἐπειτα εἰρηνικὴ, ἐπεικὴς, εὐπιθῆς, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν
ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος. καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν 18
εἰρήνῃ σπεύρετε τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

CAP. IV.

ΚΕΦ. Δ.

Πόθεν πόλεμοι ἐν ὑμῖν καὶ πόθεν μάχαι; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν 1
ἡδονῶν³⁾ ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; Ἐπιθυ- 2
μεῖτε, καὶ οὐκ-ἔχεται· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε
ἐπιτυχεῖν. μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖ- 3
σθε ὑμᾶς· Αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖ- 3
σθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. μοιχαλίδες, οὐκ 4
οἶδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου, ἐχθρὰ τοῦ Θεοῦ ἐστίν; ὃς
ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ
καθίσταται. ἢ δοκεῖτε ὅτι καινῶς ἡ γραφὴ λέγει πρὸς φθό- 5
νον, ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκεισεν ἐν ἡμῖν; μείζονα δὲ δι- 6
δωσιν χάριν· διὸ λέγει, ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, τα-
πεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ. ἀντίστητε 7
δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀπ' ὑμῶν· ἐγγείσατε τῷ Θεῷ, καὶ 8
ἐγγίει ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοὶ, καὶ ἀγνίστατε καρ-
δίας, δίψυχοι. ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε, κλαύσατε, ὁ 9
γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατή-

1) ἡ πη. Sic pro πηγη. Vix discerni potest. 2) σοφία. Woide legit σω-
φία, male. 3) ἡδονῶν. Woide habet per incuriam ἡδωνων.

10 φειαν. ταπινώθητε ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. Μὴ IV.
11 καταλαλεῖτε, ἀδελφοί μου, ἀλλήλων· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, ἢ
κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νό-
μου· ἢ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἰ ποιητῆς νόμου, ἀλλὰ κριτῆς.
12 εἰς ἔστιν ὁ νομοθέτης καὶ κριτῆς, δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπο-
λέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ; ὁ κρίνων τὸν πλησίον;
13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες, σήμερον καὶ αὔριον πορευσώμεθα εἰς
τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐνιαυτὸν ἕνα, καὶ ἐμπορευσώ-
14 μεθα, καὶ κερδήσομεν· οὔτινες οὐκ ἐπίστασθε τὰ τῆς αὔριον·
ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς ἔσται ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη,
15 ἐπειτα καὶ ἀφανιζομένη· ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος
16 θελήσῃ, καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ κείνο.¹⁾ νῦν δὲ
καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονίαις²⁾ ὑμῶν· Πᾶσα καύχησις τοιαύτη
17 πονηρὰ ἐστίν. εἰδότε οὖν καλὸν ποιεῖν,³⁾ καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία
αὐτῷ ἐστίν.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλοῦσοι⁴⁾ κλαύσατε ὀλολύγοντες ἐπὶ ταῖς ταλαι-
2 πωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν,
3 καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν· ὁ χρυσὸς ὑμῶν κατί-
ωται καὶ ὁ ἄργυρος, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται,
καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὁ ἰὸς ὡς πῦρ· ἐθυσανρίσατε ἐν
4 ἡμέραις ἐσχάταις. ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων
τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ἀπ' ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ
5 βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα Κυρίου Σαβα὿θ εἰσεληλύ-
θεν. Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς καρ-
6 δίας ὑμῶν ἐν ἡμέραις σφαγῆς. κατεδικάσατε, ἐφρονέσατε τὸν
δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυ-
ρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς,
8 μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ, ἕως λάβῃ ὑετὸν πρότερον καὶ ὄψιμον. μα-
κροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στήριξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, [ὅτι] ἡ πα-

1) ἡ κείνο. Sic pro η κείνο. 2) ἀλαζονίαις. Woide male habet ἀλα-
ζωνίαις. 3) ποιεῖν. ἐν rescriptum a m. ant.; olim forte ποιῆσαι. 4) πλοῦ-
σοι, rescriptum a m. ant. super rasura.

V. ρουσία τοῦ Κυρίου ἡγγεικεν. [μὴ] στενάζετε, ἀδελφοί μου, κα[τ'] ὁ
ἀλλήλων, ἵνα μὴ κριθῆτε· [ὁ]δοῦ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστη-
κεν. ὑπόδειγμα, ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας, καὶ τῆς μακροθυμίας 10
ἔχετε τοὺς προφήτας, οἳ ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι Κυρίου. ἰδοὺ 11
μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας. τὴν ὑπομονὴν Ἰωβ ἡκούσεται,
καὶ τὸ τέλος Κυρίου ἴδετε, ὅτι πολὺσπλαγχνός ἐστιν ὁ Κύριος
καὶ οἰκτεῖρμων. Πρὸ πάντων δὲ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, 12
μήτε τὸν οὐρανὸν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον ὄρκον τινά· ἦτω δὲ
ὑμῶν τὸ ναί, ναί, καὶ τὸ οὐ, οὐ· ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσειν πέσητε. 13
κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω.
ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκ- 14
κλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ
ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου. καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμ- 15
νοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· καθὼς ἁμαρτίας ἡ πεποιηκώς,
ἀφεθήσεται αὐτῷ. Ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας, 16
καὶ προσεύχεσθαι ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῇτε. πολὺ ἰσχύι
δέησεις δικαίον ἐνεργουμένη. Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς 17
ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρε-
ξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ. καὶ πάλιν προσ- 18
ηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν
καρπὸν αὐτῆς.

Ἀδελφοί μου, εἴαν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, 19
καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν,¹⁾ γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρ- 20
τωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θα-
νάτου, καὶ καλύψει πληθὺς ἁμαρτιῶν.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΠΕΤΡΟΥ

Α.¹⁾

ΚΕΦ. Α.

- 1 Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις δια-CAΡ.Ι.
σποραῖς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας,
- 2 κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρὸς, ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, εἰς ὑπα-
κοὴν καὶ θαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
πληθυνθείη.²⁾
- 3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα
- 4 ζωῆς, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς κληρο-
νομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην³⁾ ἐν
- 5 οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς, τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρουμένους διὰ πί-
6 στεως, εἰς σωτηρίαν ἐτοιμὴν ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ· ἐν
- 7 τοῖς πειρασμοῖς, ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως, πολὺ τι-
μότερον χρυσοῦ, τοῦ ἀπολλυμένου διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου,
εὗρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν, ἐν ἀποκαλύψει Ἰη-
8 σοῦ Χριστοῦ· ὃν, οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρώντες,
πιστευόντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῃ καὶ δεδοξασμένῃ,
- 9 κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν. περὶ
10 ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηράνυσαν προφῆται οἱ περὶ τῆς
- 11 εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες. ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον
καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ, προμαρτυρούμενον
- 12 τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· οἷς ἀπε-
καλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτὰ, ἃ νῦν ἀνηγ-
γέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς Πνεύματι Ἀγίῳ ἀπο-
σταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ᾧ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύναι.

1) Πέτρου Α. Titulus fere abscissus est; olim fortasse Πέτρου ἐπιστο-
λη Α. 2) πληθυνθείη. rescriptum a man. ant., literis πλ exceptis. 3) τετη-
ρημένην. Sic MS. Woide male τετηρημένην.

1) αὐτον. Adest ex emendatione antiqua.

I. διὸ ἀναξωσάμενοι τὰς ὁσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, 13
τελείως ἐλπίζετε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύ-
ψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὥς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς 14
πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ κατὰ τὸν κα- 15
λέσαντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πᾶσιν ἀναστροφῇ γε-
νήθητε· διότι γέγραπται, ἅγιοι ἐσεσθαι, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι.¹⁾ 16

Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσώπολῃπτως κρίνοντα 17
κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρό-
νον ἀναστράφητε· εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυ- 18
σίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαρα-
δότου, ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἁμνοῦ ἁμώμου καὶ ἀσπίλου 19
Χριστοῦ· προεγνωσμένου²⁾ μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φα- 20
νερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ἡμᾶς, τοὺς δι' αὐ- 21
τοῦ πιστοὺς εἰς Θεὸν, τὸν ἐρείσαντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν
αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς Θεόν.
τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλα- 22
δελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς·
ἀναγεγένηνται οὐκ ἐκ φθορᾶς φθορῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ 23
λόγου ζῶντος Θεοῦ καὶ μένοντος. διότι πᾶσα σὰρξ χόρτος, καὶ 24
πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου. ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ
ἄνθος ἐξέπεσεν· τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο 25
δὲ ἐστὶν εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν, καὶ πάντα δόλον, καὶ ὑπο- 1
κρίσεις, καὶ φθόνους, καὶ καταλαλίαν, ὡς ἀριτεγένητα βρέφη, 2
τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῇτε
εἰς σωτηρίαν, εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος. πρὸς ὃν προσ- 3
ερχόμενοι, λίθον ζῶντα,³⁾ ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοξασμέ- 4
νον, παρὰ δὲ Θεῷ ἐκλεκτὸν, ἐντιμον, καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶν- 5

1) εἰμι. Rescriptum a manu antiqua. 2) προεγνωσμένον. Woide, male, προεγνωσμενον. 3) ζῶντα. Woide, male ζωντλ.

τες ἐποικοδομεῖσθε,¹⁾ οἱ [κος] πνευματικὸς, εἰς ἱεράτευμα ἁγίον, 11.
ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ. Διό τι περιέχει ἐν γραφῇ, ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον
'ἀκρογωνιαίον,²⁾ ἐκλεκτὸν, ἐντιμον· καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ
7 'μὴ καταισχυνηθῇ. Ὅτι οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπιδούσιν
'δὲ, λίθος ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς
8 'κεφαλὴν γωνίας, καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδαλίου·
9 οἱ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν· Ὅτι
δὲ γένος ἐκλεκτὸν, βασιλείον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς πε-
ριποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς
10 καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· οἱ ποτὲ οὐ λαὸς, νῦν
δὲ λαὸς Θεοῦ· οἱ οὐκ ἡλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

11 Ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους, ἀπέ-
χεσθε τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς
12 ψυχῆς· τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλῶν, ἵνα
ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐπο-
13 πτεύσαντες δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς. Ὅτι ἀγαπᾷτε
πᾶσιν ἀνθρώπινῃ κτίσει, διὰ τὸν Κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερ-
14 ἔχοντι· εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις, εἰς ἐκδίκησιν
15 κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· Ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα
τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιούντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων
16 ἀγνωσίαν· ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς³⁾
17 κακίας [τῇ]ν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δούλοι [Θεοῦ], πάντας τιμή-
σατε· [τῇ]ν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν Θεὸν φοβείσθε, τὸν βασι-
18 λέα τιμᾶτε. οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπό-
ταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκο-
19 λιοῖς. τοῦτο γὰρ χάρις, ⁴⁾ διὰ συνείδησιν Θεοῦ⁵⁾ ὑποφέρει τις λύ-
20 πας, πάσχων ἀδίκως. ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολα-
φιζόμενοι ὑπομενεῖτε, ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιούντες καὶ πάσχοντες ὑπο-
21 μενεῖτε; τοῦτο γὰρ χάρις παρὰ τῷ Θεῷ. εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλή-
θητε, ὅτι Χριστὸς ἐπαθεν περὶ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπο-
22 γραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἰχνέσιν αὐτοῦ· ὡς ἁμαρ-

1) ζῶντες ἐποικοδομεῖσθε. — τες ἐποικ rescript. cum a manu ant. olim ζῶντες οἰκοδομεῖσθε. 2) ἀκρογωνιαίον. Olim ἀκρογωνιαίου. Correx. 1 m. 3) τῆς. rescriptum a 2 m. olim τῇ. 4) i. Sic pro ei. 5) Θεοῦ. Olim Θεοῦ ἀγαθῇν.

- II. τῖαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ· Ὅς 23
λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπήλει· παρεδί-
δου δὲ τῷ κρίνουντι δικαίως· ὅς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνή- 24
νεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις
ἡμῶν ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὐ τῷ μῶλωπει
ἰάθητε. ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι· ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν 25
ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

Ὁμοίως, γυναῖκες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίῳι ἀνδράσιν, ἵνα καὶ 1
εἴ τινας ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστρο-
φῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ 2
ἀγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν· ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἐξωθεν ἐμπλοκῆς τρι- 3
χῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος· ἀλλ' 4
ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ¹⁾ τοῦ πραέος
καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές.
Οὕτως γὰρ ποτε καὶ αἱ ἄγριαي γυναῖκες αἱ ἐλπιζούσαι εἰς Θεόν, 5
ἐκόσμουσαν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίῳι ἀνδράσιν· ὡς Σάρρα 6
ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ κυρίον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε
τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι, καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.
Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνιοικούντες κατὰ γνώσιν, ὡς ἀσθενεστέρω 7
σκεύει τῷ γυναικίῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ συνκληρονόμοι
ποικίλης χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθε τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, 8
εὐσπλαγχνοὶ, ταπεινόφρονες· μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, 9
ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τούναντίον δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι 10
εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. ὁ γὰρ θεί-
λων ζωὴν ἀγαπᾶν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσάτω τὴν
ῥῳάσαν ἀπὸ κακοῦ, καὶ χεῖλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον. ἐκ- 11
κλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω ἀγαθόν· ζητήσάτω εἰ-
ρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν. ὅτι ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαί- 12

1) ἀφθάρτω. Olim φθάρτω; sed α supplendum est a manu ant.

- ους, καὶ ὅτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ III.
13 'ποιοῦντας κακά. Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλω-
14 ται γέννησθε; εἰ δὲ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν
15 δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε. Κύριον δὲ τὸν
Χριστὸν ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. Ἐτοιμοὶ δὲ πρὸς ἀπο-
λογίαν παντὶ τῷ ἀπαιτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,
16 ἀλλὰ μετὰ πραύτητος καὶ φόβου· συνειδήσιν ἔχοντες ἀγαθὴν, ἵνα
ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπη-
17 ρεάζοντες ὑμῶν τὴν¹⁾ ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφὴν. Κρεῖττον γὰρ
ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακῶ-
18 ποιῶντας· ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ὑπὲρ ὑμῶν ἀπέ-
θανεν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανα-
19 τωθεῖς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεῖς²⁾ δὲ πνεύματι, Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν
20 φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεῖς ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασιν ποτε, ὅτε
ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία, ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευα-
ζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι, τουτέστιν ὀκτὼ ψυχὰι διεσώθησαν
21 δι' ὕδατος, ὃ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς
ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεόν,
22 διὰ ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, πο-
ρευθεῖς εἰς οὐρανὸν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων, καὶ ἐξουσιῶν,
καὶ δυνάμεων.

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

- 1 Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἐν-
2 νοιαν ὁπλίσασθε· ὅτι ὁ παθὼν σαρκί, πέπαυται ἁμαρτίας· εἰς τὸ
μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον
3 ἐν σαρκί βιώσαι χρόνον. ἀρκετὸς γὰρ ὁ παραλελυθὼς χρόνος τὸ
βούλημα τῶν ἐθνῶν κατεργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις,
ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλο-
4 λατρίαις· ἐν ᾧ ξενίζονται,³⁾ μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν
5 τῆς ἀσωτίας⁴⁾ ἀνάχισιν, βλασφημοῦντες· οἱ ἀποδώσουσιν λόγον

1) β. ποτεπ. in marg. Hae literae inversa forma et ordine hic sunt expressae. 2) μεν σαρκι ζωοποιηθεῖς. Priores decem literae a manu ant. rescriptae. Forte μεν olim decrat. 3) ξενίζονται. ξ rescriptum a 1 m. olim forte ζ. 4) ἀσωτίας. Priores duo literae rescriptae a 1 m. olim forte αζ.

IV. τῷ ἐτοιμῶς ἔχοντι κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ 6
νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσιν μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί,
ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι. πάντων δὲ τὸ τέλος ἡγγεικεν. Σω- 7
φρονήσατε οὖν καὶ [νήψα]τε εἰς προσευχάς· πρὸ πά[ντων δὲ]¹⁾ τὴν 8
εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην [έκτε]νῇ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλ[ύ]πτει πληθός
ἁμαρτιῶν. φιλ[ύ]ξενοι εἰς ἀλλήλους, ἄνευ γογγύσμου· ἕκαστος⁹
καθὼς ἔλαβεν χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς καλοὶ¹⁰
οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ· ἢ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· ἢ 11
τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσιν δοξά-
ζεται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθαι τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρα- 12
σμὸν ὑμῖν γεινομένην, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος· ἀλλὰ καθὺ 13
κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ
ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῇτε ἀγαλλιωμένοι. Εἰ ὀνιδίξεσθε 14
ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ δυνάμεως
καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς²⁾ ἐπαναπαύεται. Μὴ γὰρ τις 15
ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιός, ἢ ὡς ἄλλο-
τρισεπίσκοπος· εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω 16
δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ. Ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθε τὸ 17
κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ὑμῶν,³⁾ τί τὸ
τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ; καὶ εἰ ὁ δίκαιος 18
μύλις σώζεται, ὁ ἀσεβής⁴⁾ καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; Ὡστε 19
καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πιστῷ κτίστη παρατι-
θέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιεῖαις.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

Πρεσβυτέρους οὖν ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος, καὶ 1
μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης δόξης
ἀποκαλύπτεσθαι [κ]οινωνός, ποιμάνετε τὸ [ἐ]ν ὑμῖν ποιμνιον τοῦ 2

1) δε, dubium utrum δε adfuerat. 2) εφ' υμας. Olim ut videtur επι
υμας. φ rescriptum. 2 m. 3) αφ' υμων. Olim αφ' ημων. Correctio an-
tiqua. 4) ασεβης. 1 m. rescripsit ασεβ.

Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἐκουσίως κατὰ Θεόν· V.
3 μὴ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· μηδ' ὡς κατακυριεύοντες
4 τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ φανε-
ρωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος, κομιεῖσθε τὸν ἁμαράντινον τῆς δό-
5 ξης στέφανον. ὁμοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάν-
τες δὲ ἀλλήλοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε· ὅτι ὁ Θεὸς
6 ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. ταπει-
νώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑψᾶς ὑψώσῃ
7 ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς. Πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ'
8 αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν. Νήψατε, γρηγορήσατε, ὁ ἀν-
τίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, περιπατεῖ, ζητῶν
9 τίνα καταπίῃ· ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ
10 τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθε. Ὁ
δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ
δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον παθύντας, αὐτὸς καταρτίζει,
11 στηρίζει, σθενώσκει· αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων, ἀμήν.
12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι,
δε' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶνα
13 ἀληθὴ χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς ἣν στηῖτε. Ἀσπάξτε ὑμᾶς ἢ ἐν Βα-
14 βυλῶνι συνεκλεκτῇ, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. Ἀσπάσασθε ἀλλή-
λους ἐν φιλήματι ἀγάπης. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΣ

Α.

ΠΕΤΡΟΥ

B.¹⁾

ΚΕΦ. Α.

CAP. I. Σύμειον Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῖς ἰσό- 1
τιμον ἡμῖν λαχοῦσι πίστειν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ
σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθεῖη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ, 2
καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. ὥς τὰ²⁾ πάντα ἡμῖν τῆς 3
θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδορημένης,
διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, δι' 4
ᾧ τὰ μέγιστα καὶ τίμια ὑμῖν ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ
τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ
κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. Καὶ αὐτοὶ δὲ, σπουδὴν πᾶσαν παρ- 5
εισενέγκαντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν
δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ γνῶσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ 6
ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονὴν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ 7
τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.
Ταῦτα γὰρ ὑμῖν πάροντα καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκά- 8
ρους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπί-
γνωσιν. Ὡς γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλὸς ἐστίν, μωπαῶν, 9
λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἀμαρτημάτων. διὸ 10
μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε ἵνα διὰ τῶν καλῶν ὑμῶν ἔργων βε-
βαίαν ἡμῶν τὴν παράκλησιν καὶ ἐκλογὴν ποιήσθε· ταῦτα γὰρ ποι-
οῦντες οὐ μὴ πταίσητε. οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν 11
ἡ εἰσόδος³⁾ εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὸ μελλήσω ὑμᾶς αἰεὶ ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, 12
καί περ εἰδύτας, καὶ ἐστηρικμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείας. δίκαιον 13
δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμι ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγίρειν ὑμᾶς ἐν
τῇ ὑπομνήσει· εἰδὼς ὅτι ταχυνή ἐστιν ἡ ἀπόθρεσις τοῦ σκηνώματός 14

1) Titulus nunc deest, sed olim adfuit Πέτρον β. ut folium praecedens demonstrat, ubi, atramento nondum siccato, quasi impressus fuit. vid. ad I. Pet. 3, 16. 2) ὡς τα. Inter ὡς et τα rasura brevis. 3) ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἰσόδος. Θησεται ὑμῖν ἡ εἰσόδος rescripta a I m. vel antiqua: δος in marg. extat.

ΠΕΤΡΟΥ Β.

313

μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. 1.
15 Σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἐξοδόν,
16 τὴν τούτων μνήμην ποιῆσθαι. Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις
ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες¹⁾
17 τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τι-
μὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαύδε ὑπὸ τῆς μεγα-
λοπρεποῦς δόξης, οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν
18 ἐγὼ ἠυδόκησα. καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ
19 οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. Καὶ
ἔχομεν βεβαιώτερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε
προσέχοντες, ὥς λύχνῳ φαίνονται ἐν ἀχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα
20 διανγᾶσθαι, καὶ φωσφόρος ἀνατεῖλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. Τοῦτο
πρῶτον, γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς, ἰδίᾳ ἐπιλύ-
21 σεως οὐ γέινεται. οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προ-
φητεία,²⁾ ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἄγιοι
τοῦ Θεοῦ ἄνθρωποι.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὥς καὶ ἐν ὑμῖν
ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεσάξουσιν αἰρέσεις ἀπω-
λείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπά-
2 γοντες ἑαυτοῖς ταχυνήν. ἀπώλειαν· καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσου-
σιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ δόξα τῆς ἀληθείας βλα-
3 σφημηθήσεται· καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ἡμᾶς ἐμπορεύ-
σονται· οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν
4 οὐ νυστάζει. Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐτί-
σατο, ἀλλὰ σειροῖς ζόφοις ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν κο-
5 λαζυμένους τηρεῖν· καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγ-
δοον Ν[ῶε] δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύ[λαξεν] κατακλυσμὸν κόσμου
6 ἀσεβ[ῶν] ἐπάξας· καὶ πόλιν Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας

1) γενηθέντες. Inter γε et νη rasura brevis, olim forte γεννηθέντες.
2) ποτε προφητεία. Woide, male, ποτε η προφητεία.

11. καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδιγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς· καὶ δίκαιον ἁπλῶς, καταπονούμενον¹⁾ ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν τῇ ἀσελγείᾳ ἀναστροφῇ, ἐρῶσατο· Βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος, ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν· οἶδεν Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν· μάλειστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μiasμοῦ πορευομένους, καὶ κυριότητος καταφρονούντες. τολμηταί, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες· ὅπου ἄγγελοι ἰσχύει καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν βλάβημον κρίσιν. οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα γεγεννημένα²⁾ φυσικὰ εἰς ἄλλωσιν καὶ φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν, καὶ φθαρῆσονται, κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας. ἡδονὴν ἡγοῦμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφῇ, σπῆλοι καὶ μῶμοι, ἐν τρυφῶντες ἐν ταῖς ἀγάπαις³⁾ αὐτῶν, συνευχαλούμενοι ὑμῖν, Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστὸς μοιχαλίας καὶ ἀκαταπάστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρως τέκνα, καταλειπόντες εὐθείαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ⁴⁾, ὅς μισθὸν ἀδικίας ἡγάπησεν, ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ [φ]θεγγόμενον, ἐκώλυσε [τ]ὴν τοῦ προφήτου παραφροσύνην. οὗτοι εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι, καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λέλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς, ἀσελγείαις, τοὺς ὀλίγως ἀποφευγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφόμενους, ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὄντες τῆς φθορᾶς· ὃ γὰρ τις ἡττηται, τούτῳ καὶ δεδοῦλωται. Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐνπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χεῖρονα τῶν πρώτων. Κρεῖσσον γὰρ αὐτοῖς ἢ μὴ ἐπεγνωκέναι¹⁾ τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν εἰς τὰ ὀπίσω ἀνακάμψαι ἀπὸ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας, κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα· καὶ, ὅς λουσαμένη, εἰς κύλισμα βορβοροῦ.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

- 1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολὴν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν²⁾ ἐν ὑπομνήσει τὴν ἰλικρινὴ διάνοιαν, μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς, τοῦ Κυρίου καὶ σωτήρος· Τοῦτο πρῶτον γεινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐνπέκται, κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι, καὶ λέγοντες, ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἑκαταί, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ, δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλύσθεις ἀπόλωτο· οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσιν, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀσεβείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. Ἐν δὲ τούτῳ μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίου ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. οὐ βραδύνει Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται· ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι' ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τινος ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. Ἐξοὶ δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς, ἐν ἣ ὁ οὐρανὸς ῥυζηδόν³⁾ παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθίσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. Τούτων οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς, ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυροῦμενοι λυθίσονται, καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται; καινοὺς δὲ οὐρανοὺς

1) Καταπονούμενον. ο ultimum rescriptum; olim ω.: inter o et ε rasura extat. 2) γεγεννημένα. Olim γεγεννημένα; prius v erasum est. 3) αγαπαις. Olim απαιταις, l m. correxit. 4) Βοσορ. ο ultimum rescripsit l m.

1) ἢ μὴ ἐπεγνωκέναι. ἢ μὴ ἐπε. rescriptum, l m., forte ἢ μὴ οmissum fuerat. 2) ὑμῶν. Olim ὑμιν. l m. correxit. 3) ρυζηδον. Sic pro ρυζηδον.

III. καὶ κενὴν γῆν καὶ τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη ἐνυικεῖ. Διὸ, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες, ¹⁴ σπουδάσατε ἅσπιλοι καὶ ἀμώμοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν, σωτηρίαν ἡγεῖσθε· ¹⁵ Καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, ὥς καὶ ἐν πάσαις ἐπιστολαῖς, ¹⁶ λαλῶν ἐν αὐτοῖς¹⁾ περὶ τούτων· ἐν αἷς εἰσιν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστηρικτοὶ στρεβλοῦσιν, ὥς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.

Ἔμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προοιγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα ¹⁷ μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ· Αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι²⁾ καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν ¹⁸ καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος, ἀμήν.

ΠΕΤΡΟΣ

B.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Α.

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

1 Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐώρακαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἔθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λό-
2 γου τῆς ζωῆς· καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐώρακαμεν, καὶ μαρτυ-
3 ροῦμεν, καὶ ἐπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν
4 πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· ὃ ἐώρακαμεν καὶ ἀκη-
5 κόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε
6 μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ
7 μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν,¹⁾
8 ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἡ πεπληρωμένη.
9 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ
10 ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστίν, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ
11 οὐκ ἔστιν οὐδεμία. ἔαν γὰρ εἰπῶμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν
12 μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα, καὶ
13 οὐ ποιῶμεν τὴν ἀλήθειαν· ἔαν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν,
14 ὥς αὐτὸς ἐστὶν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων,²⁾
15 καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ [αὐ]τοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ
16 [πά]σης ἁμαρτίας. Ἐὰν εἰπῶμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν,
17 ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐν ἡμῖν οὐκ ἔστιν. ἔαν
18 ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστὸς ἐστὶν καὶ δίκαιος, ἵνα
19 ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθαρῶσι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας.
20 Ἐὰν εἰπῶμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν,
καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

1) ἡμῖν. v.l.v. rescripta, ut videtur a 1 m., olim ἡμῖς. 2) ἀλλήλων. deceat, et forte non adfuit, potius εαυτοῦ vcl αὐτοῦ.

1) αυτοῖς. Sic pro αὐταις. 2) χαρητι. Sic pro χαριτι.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἀμάρτητε· καὶ ἐάν τις ἀμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον· καὶ αὐτός ἐστιν ἱλασμός περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκωμεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτὸν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. Ὁ λέγων ὅτι ἐγνώκα αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν· ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· ὅς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἔσμεν. Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὁφίλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν, καὶ αὐτὸς περιπατεῖν. Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ ἐστίν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε. Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἐν αὐτῷ ἀληθὲς καὶ ἐν ἡμῖν· ὅτι ἡ σκία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθεῖν ὃν ἤδη φαίνει. ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μειςῶν, ἐν τῇ [σ]κοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. [Ο] ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ μειςῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενίκηκατε τὸν πονηρόν. Ἐγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. Ἐγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Ἐγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐστέ, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν. Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ·

10 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, 11 ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία 12 μία· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Παῖδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν· καὶ καθὼς ἠκούσατε, ὁ ἀντίχριστος ἐρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγύνασιν· ὅθεν γινώσκουμεν ὅτι 13 ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. ἐξ ἡμῶν ἐξηλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενῆκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. 14 Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα. 15 οὐκ ἔγραψα ὑμῖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀληθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. Τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὐτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 16 πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱόν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱόν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. Ὅμως ὁ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενεῖτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνη ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ 17 υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανούντων ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρίαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς· ἀλλ' ὥς τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθὲς ἐστίν, καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος· καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μένετε 18 ἐν αὐτῷ. Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα ἐὰν φανερωθῇ, σχῶμεν παρρησίαν, καὶ μὴ αἰσχυνοῦμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. ἐὰν ἰδῇτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς ὁ 19 ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται. 20)

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην ἔδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ

1) ἐχει ο ὁμολογῶν. Inter ei et o rasura: o prius rescriptum a l m. 2) μενεῖ ἐν ὑμῖν. v rescriptum, olim forte ἡμῖν: m. antiqua. 3) γεγέννηται. γένν rescriptum super rasura, a m. ant.

III. κληθῶμεν, καὶ ἐσμεν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ 2 οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἶδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστίν. καὶ 3 πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ, ἀγνίζει ἑαυτὸν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστίν. Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ 4 τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. καὶ οἱ 5 दाτε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἄρῃ· καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστίν. Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρ- 6 τάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ ἐώρακεν αὐτόν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. Παιδία, μητὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύ- 7 νην, δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν. Ὁ δὲ ποιῶν 8 τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διά- βολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ 9 Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. ἐν τούτῳ φανερά ἐστίν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ 10 διαβόλου. Πᾶς ὁ μὴ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, οὐκ ἐστίν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ὅτι αὕτη 11 ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλ- λήλους· Οὐ καθὼς Κάιν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἐσφαξεν 12 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἐσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια. Μὴ θανατάετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. ἡμεῖς οἱ 13 14 δαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν, μένει ἐν τῷ θανα- τῷ. Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος 15 ἐστίν· καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰῶ- νιον ἐν ἑαυτῷ μένουσαν. Ἐν τούτῳ ἐγνωκάμεν τὴν ἀγάπην, 16 ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφειλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θεῖναι. Ὅς δ' ἂν 17 ἔχη τὸν βίον τοῦ [κόσμου], καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν [αὐ]τοῦ χροῖαν ἔχοντα, καὶ κλ[ε]ίσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' α[ὐ]τοῦ,

18 πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν III. 19 λόγῳ μὴδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμεν, καὶ ἐμπροσθεν αὐτοῦ 20 πίσομεν τὰς καρδίας¹⁾ ἡμῶν· ὅτι ἂν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρ- δία, μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γρινώσκει 21 πάντα. Ἀγαπητοί, ἂν ἡ καρδία μὴ καταγινώσκει ἡμῶν, παρόρη- 22 σίαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ὁ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνωμεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον 23 αὐτοῦ ποιούμεν. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστευ- ωμεν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, 24 καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ Πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται 2 ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐλη- 3 λυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστίν·²⁾ καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀν- τιχρίστου, ὃ ἀκηκόεται³⁾ ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστίν 4 ἡδη. Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς· 5 [ὅ]τι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν [ἢ ὁ] ἐν τῷ κόσμῳ. [Αὐ]τοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ [τ]οῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν, καὶ 6 ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. [Ἡ]μεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν· ὁ γι- νώσκων τὸν Θεόν, ἀκούει ἡμῶν· ἐν τούτῳ γινώσκομεν τὸ 7 πνεῦμα τῆς ἀληθείας⁴⁾ καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης. Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν, καὶ πᾶς

1) τας καρδίας. Olim την καρδιαν; correctio 1 m. vel ant. 2) οὐκ ἐστίν. x e, rescripta a m. ant. forte prima. 3) ακηκοαται. Sic MS. Woide, male, ακεκοαται. 4) αληθειας. Sic MS. Woide, male, αλεθειας.

IV. ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν· ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐ γινώσκει τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. ἐν⁸ τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν¹⁾ κόσμον, ἵνα ᾤσκησιν δι' αὐτοῦ. ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν¹⁰ Θεόν, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ¹¹ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφίλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. Θεὸν¹² οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ ἐν ἡμῖν τετελειωμένη ἐστίν.

Ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν¹³ ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἔδωκεν ἡμῖν. καὶ ἡμεῖς ἐθα-¹⁴ σάμεθα, καὶ μαρτυροῦμεν, ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου. ὅς ἂν ὁμολογῇ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ¹⁵ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ. καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν¹⁶ καὶ πιστεύουμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν. Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ. Ἐν τούτῳ τετελειώται²⁾ ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρῶσιν¹⁷ ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως. ὅτι καθὼς ἐκεῖνος ἐστίν, καὶ ἡμεῖς ἔσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Φόβος οὐκ ἐστὶν ἐν τῇ ἀγάπῃ,¹⁸ ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελειώται ἐν τῇ ἀγάπῃ. ἡμεῖς οὖν¹⁹ ἀγαπῶμεν, ὅτι ὁ Θεὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. Ἐάν τις εἴπῃ, ὅτι²⁰ ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπᾷ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν Θεόν ὃν οὐχ ἑώρακεν, πῶς δύναται ἀγαπᾶν; καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπὸ²¹ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.³⁾

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς, ἐκ τοῦ Θεοῦ γε-¹

1) εἰς τὸν. Rescripta 1 m. vel ant.; olim forte eis omissum. 2) τετελειώται. Woidke, male, τετελειώθαι. 3) Θεον, αγαπα και τον αδελφον αυτου. Rescripta a m. ant. Olim Θεον αγαπα και τον videntur omissa fuisse, postea addita. τον αδελφον αυτου literis minutis in marginem extenduntur.

γέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα, ἀγαπᾷ καὶ τὸν^{V.} γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρταὶ οὐκ εἰσὶν. ὅτι² πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ, νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.³ Τίς ἐστὶν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι ὁ⁵ Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος καὶ πνεύματος, Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλὰ ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ πνεύματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστὶν ἡ ἀλήθεια.⁷ ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες, τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσιν. Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ⁹ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ υἱῷ, ψεύστην πεποιήκεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἐπίστευσεν εἰς τὴν μαρτυρίαν, ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ὁ ἔχων τὸν υἱόν, ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.¹⁾

Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, οἱ πιστεύοντες εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρῶσιν ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἂν αἰτώμεθα κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν· ὁ ἂν αἰτώμεθα, οἶδαμεν²⁾ ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾔτηκαμεν παρ' αὐτοῦ.

Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς μὴ ἁμαρτάνουσιν ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον. Ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν· καὶ ἐστὶν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον. Οἶδαμεν ὅτι

1) οὐχ ἔχει. Sic MS. 2) οἶδαμεν. Inter α et μ, rasura septem vel octo litterarum.

- V. πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ, τηρεῖ ἑαυτόν,¹⁾ καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ. οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος¹⁹ ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. καὶ οἶδαμεν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦκει,²⁰ καὶ ἔδωκεν²⁾ ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθεῖν Θεόν· καὶ ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθεῖν, ἐν τῷ νύῳ αὐτοῦ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθεὶς Θεός, καὶ ζωὴ αἰώνιος. Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς²¹ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

ΙΩΑΝΝΟΥ
Α.

1) *εαυτον.* ε prius omissum, additum a l m. supra lineam. 2) *εδωκεν,* ε posterius rescriptum a manu recentiore.

ΙΩΑΝΝΟΥ
Β.¹⁾

- 1 Ὁ πρεσβύτερος Ἐκλε[κτῆ] κυρία καὶ τοῖς τέκνοις α[ὐτῆς], οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ[α], οὐκ ἐγὼ δὲ μόνος, ἀλλὰ κ[αὶ] πάντες οἱ ἐγνω-
2 κότες τῇ[ν] ἀλήθειαν, διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν ἐνοικοῦσαν ἐν ἡμῖν,
3 καὶ μεθ' ἡμῶν ἐσται εἰς τὸν αἰῶνα· Χάρις, εἰλεος, εἰρήνη παρὰ Θεοῦ πατρὸς, καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ
4 καὶ ἀγάπῃ. Ἐχάρην λίαν ὅτι εὔρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπα-
5 τοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἔλαβον ἀπὸ τοῦ πατρὸς. Καὶ
νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν καινὴν γράφω σοι, ἀλλ' ἦν
6 ἔχουμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. αὕτη ἡ ἐντολή ἐστίν, ἵνα καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε·
7 Ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθαν εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος, καὶ ὁ ἀντίχριστος. βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέσῃτε ἀ' εἰργάσασθε,
9 ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. πᾶς ὁ προάγων, καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ,
10 οὗτος καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν,
11 καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε. Ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.
12 Πολλὰ ἔχων²⁾ ὑμῖν γράψαι, οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάριτος καὶ μέλανος· ἐλπίζω γὰρ γένεσθαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα
13 λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη. Ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

ΙΩΑΝΝΟΥ
Β.

1) *Ιωαννον,* β. Titulus abscissus est. 2) *εχων.* ν supra lineam a l m. vel ant. ascriptum.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Γ.)

[Ὁ] πρεσβύτερος Γαβριὴλ ἀγα[π]ητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ. 1
[ἀ]γαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, κα- 2
θὼς εὐδοῦταί σου ἡ ψυχὴ. Ἐχάρην γὰρ λίαν, [ἐ]ρχομένων ἀδελ- 3
φῶν, καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς ἐν ἀληθείᾳ περι-
πατεῖς. Μειζότεραν τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέ- 4
κνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν 5
ἐργάζῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ τοῦτο ξένους, οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ 6
ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας. Οὐδὲ καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως
τοῦ Θεοῦ. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος. ἐξῆλθον μὴδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ 7
τῶν ἐθνικῶν. ἡμεῖς οὖν ὀφίλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, 8
ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἐκκλησίᾳ.

Ἐγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διο- 9
τρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. διὰ τοῦτο, ἂν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐ- 10
τοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρ-
κούμενος ἐπὶ τούτοις; οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχετε τοὺς ἀδελφούς, καὶ
τοὺς βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. Ἀγα- 11
πητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν, ἐκ τοῦ
Θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν, οὐχ ἑώρακεν τὸν Θεόν. Δημητρίῳ με- 12
μαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· 2) καὶ ἡμεῖς
δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστίν.
Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐκ ἐβουλήθην διὰ μέλανος καὶ κα- 13
λάμου γράφειν σοι· ἐπίτρω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ στόμα πρὸς 14
στόμα λαλήσομεν· εἰρήνη σοι. Ἀσπάζονται σε οἱ ἀδελφοί. ἀσπάζου 15
τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Γ.

1) Ιωαννου Γ. Titulus abscissus est. 2) αληθειας. αλη rescriptum m. ant. super rasura. Inter η et θ spatium trium litterarum relictum. Quid olim non apparet.

ΙΟΥΔΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.)

1 Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ 2)
2 πατρὶ ἡγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλητοῖς· ἔλεος
ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.
3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ
τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν
4 ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἀπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. Παρεῖσε-
δυσαν γὰρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ
κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλ-
γειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν
5 ἀρνούμενοι. Ἐπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδόντας ἀπαξ πάντα,
ὅτι Ἰησοῦς λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου 3) σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ
6 πιστεύσαντας ἀπώλεσεν. Ἀγγέλους δὲ τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν
ἐαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν
7 μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφου τετήρηκεν· ὡς Σύδομα
καὶ Γύμορφα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις
ἐκπορνεύσασαι, καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκεινται
8 δῆγμα, πρὸς αἰωνίου δίκην ὑπερέχουσαι. Ὅμως μέντοι καὶ οὗτοι
ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα μὲν μιαινουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν,
9 δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ δια-
βόλῳ διακρινόμενος 4) διελέγετο περὶ τοῦ Μωσέως σώματος, οὐκ
ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν, ἐπιτιμῆσαι
10 σοι Κύριος. Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασιν βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ
φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθίρονται.
11 οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Καὶν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ
Βαλαάμ, μισθοῦ ἐξεγύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο.
12 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν 5) σπιλάδες, συνευωχού-
μενοι, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· Νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων

1) [Ιουδα] επιστολη. Titulus partim oblitteratus. 2) ἐν Θεῳ πατρι. Sic MS. Pro Θεῳ, Woide male habet τῷ. 3) γης αιγυπτου. Sic MS. Woide legit per incuriam της αιγυπτου. 4) διακρινόμενος. α rescriptum, a m. ant. Quid olim, non liquet. 5) αυτων. E correctione l m., olim forte υμων.

παρὰφερόμεναι· δένδρα φθινοπωρινὰ, ἄκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα· κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας· Ἀστέρες πλανῆτε, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. Προεφῆτευσεν καὶ τούτοις ἑβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ, Ἐνώχ, λέγων, ἰδοὺ ἦλθεν Κύριος ἐν ἀγλαῖς μυριάσιν αὐτοῦ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἄσεβεις περὶ πάντων τῶν ἔργων ἄσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ, ἁμαρτωλοὶ ἄσεβεις. οὗτοί εἰσι γογγυσταί, μεμψίμυροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι· καὶ τὸ στόμα αὐτῶν¹⁾ λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα, ὥφελείας χάριν.

Ἑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, μνησθῆτε τῶν προειρημένων ρημάτων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, ὅτι ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἐλεύσονται ἐμπέκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἄσεβειῶν. οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς, τῇ ἀγιοτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ προσευχόμενοι, ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον. καὶ οὓς μὲν ἐλεγχέται διακρινόμενους· οὓς δὲ σώζετε, ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεᾶται ἐν φόβῳ, μειοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα. Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ἡμᾶς ἀπταιστούς, καὶ στηῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμέμπτους ἐν ἀγαλλιάσει, μὴ²⁾ Θεῷ σωτῆρι ἡμῶν, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ³⁾ [τοῦ] Κυρίου ἡμῶν, δόξα, μεγαλωσύνῃ, κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ πάντων τοῦ αἰῶνος, καὶ νῦν καὶ [εἰς] πάντας τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΙΟΥΔΑΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Πραξεις των αγίων αποστολων και καθολικαι.

1) στομα αυτω. Sic MS., pro αυτων. 2) Χριστου. Post hanc vocem, videtur abscissum esse του.

[ΠΡ]ΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.)

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

- 1 [Π]αῦλος δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς [ἀπ]όστολος, ἀφωρισμένος εἰς [ε]ὐαγγέλιον Θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις,²⁾ περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα, τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ Πνεῦμα Ἀγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ· πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἀγίοις. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῃ τῇ κόσμῳ· Μάρτυς γὰρ μου ἐστὶν ὁ Θεός, ὃ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλίπτως μνίαν ὑμῶν ποιῶμαι, πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἰπὼς ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θεληματι τοῦ Θεοῦ, ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικόν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, τοῦτ' ἐστίν, συναρκαληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ.
- 13 Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεδέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθη ἄχρὶ τοῦ δεῦρο, ἵνα τινα

1) προς Ρωμαίους. pr et pars o abscissa. 2) αγιας. ais rescriptum a l m.

1. καρπὸν σχῶ, καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. Ἐλ- 14
λησίν τε καὶ Βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφιλέτης εἰμί·
οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελί- 15
σασθαι. οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις γὰρ Θεοῦ 16
ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ
Ἑλληνι. δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως 17
ἐκ πίστεως, καθὼς γέγραπται, ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.
Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὁργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσε- 18
βειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατ-
εχόντων. διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· 19
ὁ Θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφάνερωσεν· τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτί- 20
σεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθοράται, ἥ τε αἰδὼς
αὐτοῦ δύναμις καὶ θιότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολόγητους.
διότι γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ ὥς Θεὸν ἔδοξασαν ἡγαρίστησαν,¹⁾ 21
ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη
ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. Φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 22
καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκό- 23
νος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν, καὶ τετραπόδων, καὶ ἐρ-
πετῶν. διό²⁾ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν 24
καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι³⁾ τὰ σώματα
αὐτῶν ἐν αὐτοῖς· οἵτινες μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ 25
ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ
τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. διὰ 26
τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἷ τε γὰρ
θηλείαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύ-
σιν. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς 27
θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρρενες
ἐν ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμι-
σθείαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. Καὶ 28
καθὼς οὐκ ἔδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδω-
κεν αὐτοὺς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, πε- 29
πληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πονηρίᾳ, κακίᾳ, πλεονεξίᾳ· μεστοὺς

1) ἡγαρίστησαν. Legi potest ἡ γαρίστησαν: v pro ην vel εν: in Cod. est scriptum ἡ γαρίστησαν. 2) διο. δι. a l m. videtur esse rescriptum. 3) εἰς ἀκαθαρσίαν του ατιμαζεσθαι. Olim forte, εἰς ἀκαθαρσίαν omissa fuere. Correx. l m.

30 φθόνου, ἐριδος, φόνου, κακοηθείας· ψιθυριστὰς, καταλάλους, θεο- 1.
στυγεῖς, ὕβριστὰς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνες, ἐφευρετὰς κακῶν, γο-
31 νεῦσιν ἀπιθεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀναιλεήμο-
32 νας· οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοι-
αῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσὶν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦ-
σιν, ἀλλὰ¹⁾ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Αἰὸ ἀναπολόγητος εἰ, ὃ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ
κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσ-
2 σεις ὁ κρίνων. Οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶν κατὰ
3 ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. λογίξῃ δὲ τούτῳ,
ὃ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν
4 αὐτὰ, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου τῆς
χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας κατα-
φρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιαν σε
5 ἄγει; Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν
θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀνταποδώσεως
6 δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, ὅς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα
7 αὐτοῦ· τοῖς μὲν κατ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ, δόξαν καὶ τι-
8 μὴν, καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν, ζωὴν αἰώνιον· τοῖς δὲ ἐξ ἐρη-
θείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ
9 ἀδικείᾳ, ὀργὴ καὶ θυμὸς, θλίψεις καὶ στενοχωρία, ἐπὶ πᾶσαν
ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε
10 πρῶτον καὶ Ἑλλήνος· Δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ
τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλ-
11 ληνι· οὐ γὰρ ἐστὶν προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ. Ὅσοι
12 γὰρ ἀνόμω^ς ἤμαρτον, ἀνόμω^ς καὶ ἀπολου^νται· καὶ ὅσοι
13 ἐν νόμῳ ἤμαρτον, δι[ὰ] νόμου κριθήσονται, οὐ γὰρ οἱ ἀκροα-
14 ται νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιῶνται νόμον δικαιοθή-
15 μου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος· οἵτι-

1) ἀλλὰ. Rescripsit m. ant. Quid olim non liquet.

11. νες ἐνδίδυννται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐ-
τῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλή-
λων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, ἐν 16
ἡμέρᾳ ἢ κρίνει ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγ-
γέλιόν μου, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἰ δὲ¹⁾ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάξῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ, καὶ 17
καυχᾶσαι ἐν Θεῷ, καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ 18
διαφέροντα, κατηγούμενος ἐκ τοῦ νόμου· πέποιθάς τε σεαυτὸν 19
ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, πεδευτὴν ἀφρόνων, 20
ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ.
Ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ 21
κλέπτειν, κλέπτεις; ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; ὁ βδελυσ- 22
σόμενος τὰ ἰδῶλα, ἱεροσυλεῖς;²⁾ ὅς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς 23
παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις; τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ 24
δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. Περι- 25
τομὴ μὲν γὰρ³⁾ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσης· ἐὰν δὲ παραβάτης
νόμου ᾖ, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονε[ν]. Ἐὰν οὖν ἡ ἀκρο- 26
βυστία τὰ δικ[αι]ώματα τοῦ νόμου φυλάσσει, οὐχί¹⁾ ἡ ἀκροβυστία
αὐτοῦ εἰς [περ]ιτομὴν λογισθῇται; [καί] κρίνει ἢ ἐκ φύσεως 27
ἀκρο[βυ]στία τὸν νόμον τελοῦσα, [σ]ὲ τὸν διὰ γραμματος καὶ πε-
[ρ]ιτομῆς παραβάτην νόμου; [Ο]ὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖος 28
ἐστίν, οὐδὲ ἢ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυ- 29
πτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομή καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ γραμμάτι·
οὐ ὁ ἐπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περι- 1
τομῆς; πολὺ, κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεῦ- 2
θησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. τί γὰρ, εἰ ἡπειθήσαν τινες; μὴ ἢ 3
ἀπιστεία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσῃ; μὴ γένοιτο·
Γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς 4

1) εἰ δε, vel εἰδε, utroque modo legi potest. 2) ἱεροσυλεῖς. v. rescri-
ptum a m. ant., olim ω. 3) περιτομή μεν γαρ. Rescripsit corrector recens.

γέγραπται, ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νική- 111.
5 'σεις ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαι-
οσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέ-
6 ρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω, μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς
7 κρίνει ὁ Θεὸς τὸν κόσμον; Εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ
ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἐτι κάγω
8 ὥς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ
καθὼς φασὶν τινες ἡμᾶς λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα
ἐλθῇ τὰ ἀγαθὰ; ὧν τὸ κρίμα ἐνδικόν ἐστιν.
9 Τί οὖν; προεχώμεθα; οὐ πάντως· προητιασάμεθα γὰρ
Ἰουδαίους τε πρῶτον καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι,
10 καθὼς γέγραπται, ὅτι οὐκ ἐστὶν δίκαιος οὐδὲ εἷς· οὐκ ἐστὶν
11 συνίων, οὐκ ἐστὶν ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν. πάντες ἐξέκλειναν,
12 ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ ἐστὶν ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἐστὶν ἕως
13 αἰνός.¹⁾ Τάφος ἀνεργμένος ὁ λάρυξ²⁾ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις
14 αὐτῶν ἐδολοῦσαν· ὡς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν· ὧν τὸ
15 στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. ὅξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι
16 αἷμα· σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καὶ
17 ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. οὐκ ἐστὶν φόβος Θεοῦ ἀπέναντι
18 τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

19 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λα-
λεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κύ-
20 σμος τῷ Θεῷ. διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα
21 σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας. Νυνὶ
δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη
22 ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν· δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ
πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ
23 γὰρ ἐστὶν διαστολή· πάντες γὰρ ἡμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς
24 δόξης τοῦ Θεοῦ, δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς
25 ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἱλα-
στήριον ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἐνδοξὴν τῆς δικαιοσύνης αὐ-
τοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων ἐν τῇ
26 ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὴν ἐνδοξὴν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ἐν

1) αἰτος. Sic, pro ενος. 2) λαρυξ. Sic MS. pro λαρυγξ.

III. τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

Ποῦ οὖν ἡ καύχσεις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἐργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. Λογίζομεθα γὰρ, δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου. ἢ Ἰουδαίων¹⁾ ὁ Θεὸς μόνον; οὐχί καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν· εἰπερ²⁾ εἰς ὁ Θεὸς, ὃς δικαιοῦσιν περὶ τομῆν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστεῖαν διὰ τῆς πίστεως. Νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἱστανόμεν.

ΚΕΦ. Δ'.

CAP. IV.

Τί οὖν ἐροῦμεν εὐρηκέναι Ἀβραάμ τὸν προπάτορα ἡμῶν κατὰ σάρκα; εἰ γὰρ Ἀβραάμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς Θεόν. τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραάμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἄσεβη, λογίζετε ἢ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. Καθάπερ καὶ Δαβὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ Θεὸς λογίζετε δικαιοσύνην, χωρὶς ἔργων, μακάριοι ὧν ἀφείθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. μακάριος ἄνθρωπος ᾧ οὐ μὴ λογίσσητε Κύριος ἁμαρτίαν.

Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος, ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ Ἀβραάμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. Πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστείᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστείᾳ· καὶ σημείον ἔλαβεν περιτομὴν, σφραγίδα δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστείᾳ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων διὰ ἀκροβυστείας, εἰς τὸ λογισθῆναι αὐτοῖς εἰς δικαιοσύνην· καὶ πατέρα περὶ μῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἰχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστείᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πί-

1) ἡ Ἰουδαίων. Ante η littera ernsa, μ vol η. 2) εἰπερ. π suprascriptam a 1 m.

14 στεως. Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου, κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, IV.
15 καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία· Ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργά-
16 ζετε· οὐ δὲ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παραβάσεις. διὰ τοῦτο
ἐκ πίστεως, ἵνα ἡ κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν
ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνο-
νο, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὃς ἔστιν πατὴρ πάν-
17 των ἡμῶν, (καθὼς γέγραπται, ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέ-
θεικά σε,) κατέναντι οὐ ἐπίστευσεν Θεοῦ, τοῦ ζωοποιούντος
18 τοὺς νεκροὺς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. ὅς παρ'
ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα
πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον, οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα
19 σου. Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ
σῶμα ἤδη νεκρωμένον, ἐκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν
20 νέκρωσιν τῆς μητρὸς Σάρρας· εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ
οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστείᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δούς
21 δόξαν τῷ Θεῷ, καὶ πληροπορηθεὶς ὅτι ὁ ἐπηγγέλται, δυνατός
22 ἔστιν καὶ ποιῆσαι. διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.
23 Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ· ἀλλὰ
24 καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογισθῆναι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν
25 ἐγείροντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ὃς παρεδόθη
διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν
ἡμῶν.

ΚΕΦ. Ε'.

CAP. V.

1 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχωμεν πρὸς τὸν Θεόν
2 διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ τὴν προσαγω-
γὴν ἐσχάκαμεν ἐν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ἣ ἔσθή-
καμεν· καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ.
3 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδύ-
4 τες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκι-
5 μὴν, [ἢ δὲ] δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπίς [οὐ] κατασχύνει· ὅτι ἡ
ἀγάπη [τοῦ] Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύ-

V. ματος Ἀγίου [τ]οῦ δοθέντος ἡμῖν. [Ἔ]τι γὰρ Χριστὸς ὄντων ὁ
 ἡμῶν ἀσθενῶν, ἐτι κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν. μό- 7
 λισ γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθάνειται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ
 τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθάνειν· Συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγά- 8
 πην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεὸς, ὅτι ἐτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, Χρι-
 στὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν. πολλῶ οὖν μᾶλλον, δικαιωθέντες 9
 νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀρ-
 γῆς. Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυ- 10
 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβο-
 μεν. Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν 12
 κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως
 εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἡμαρ-
 τον. ἄρχι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ 13
 ἔλλόγατο, μὴ ὄντος νόμου· ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ 14
 Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ
 ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλον-
 τος. Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα. εἰ 15
 γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ οὖν
 μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς
 ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. Καὶ οὐκ 10
 ὡς δι' ἐνὸς ἁμαρτήσαντος, τὸ δῶρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνὸς
 εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δι-
 καίωμα. Εἰ γὰρ ἐν ἐνὶ παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν 17
 διὰ τοῦ ἐνὸς, ¹⁾ πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσίσιν τῆς χάριτος
 καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύ-
 σουσιν διὰ τοῦ ἐνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς πα- 18
 ραπτώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς κατάκριμα· οὕτως καὶ
 δι' ἐνὸς δικαίωματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς δικαίωσιν ζωῆς.
 Ὅσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατε- 10
 στάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνὸς δίκαιοι
 κατασταθήσονται οἱ πολλοί. Νόμος δὲ παρεῖσθαι, ἵνα πλε- 20
 ονώσῃ τὸ παράπτωμα· οὐ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσ-

1) δια του ενος. Woide, διλ του ενος, male.

21 σευσεν ἡ χάρις· ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θά- V.
 νάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ ¹⁾ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν
 αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

ΚΕΦ. 5.

CAP. VI.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμενωμένῃ τῇ ἁμαρτίᾳ, ²⁾ ἵνα ἡ χάρις πλε-
 2 ονώσῃ; μὴ γένοιτο. οὔτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἐτι
 3 ζήσομεν ἐν αὐτῇ; Ἡ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν
 4 Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν
 αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη
 Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν
 5 καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ
 ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα·
 6 τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη,
 ἵνα καταργησῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς
 7 τῇ ἁμαρτίᾳ. ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Εἰ
 8 δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ.
 9 εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκ ἐτι ἀποθνήσκει· θά-
 10 νος αὐτοῦ οὐκ ἐτι κυριεύει. Ὁ γὰρ ἀπέθανεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀπέ-
 11 θανεν ἐφάπαξ. ὁ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ. οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίξεσθαι
 ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ, ἐν Χριστῷ
 Ἰησοῦ.

12 Μὴ οὖν βασιλεύτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι,
 13 εἰς τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ· μηδὲ παριστάνετε τὰ
 μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς
 τῷ Θεῷ ὥσπερ ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύ-
 14 νης τῷ Θεῷ. ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γὰρ ἐστε ὑπὸ
 15 νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν. Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμεν ὑπὸ
 10 νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. Οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παρ-
 17 ἰστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δούλοι ἐστέ ᾧ ὑπακούετε,
 ἥτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; Χάρις

1) βασιλευση. Woide, εβασιλευση, male. 2) επιμενωμεν τη αμαρτια.
 Sic MS. Woide legit male, επιμενωμεν εν τη αμαρτια.

VI. δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηρετοῦσάται¹⁾ δὲ ἐκ κα-
 θαρᾶς καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδασκῆς. Ἐλευθερωθέν- 18
 τες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. ἀνθρώπι- 19
 νον λέγω διὰ τὴν ἀσθενείαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. Ὡς περ γὰρ παρ-
 εστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν
 ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα τῇ δικαιο-
 σύνῃ εἰς ἁγιασμόν. ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι 20
 ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν καρπὸν εἰχετε τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαι- 21
 σχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων, θάνατος. Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέν- 22
 τες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν
 ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον. τὰ γὰρ ὁψώνια 23
 τῆς ἁμαρτίας, θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος, ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII.

Ἡ ἀγνοεῖται, ἀδελφοί· γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ· Ὅτι ὁ νό- 1
 μος κυριεύει τ[οῦ ἀνθρώπου] ἐφ' ὅσον χρόνον ἐξῆ; ἡ γὰρ [ὑπαν]- 2
 δρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δεῖται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθ[άνῃ] ὁ
 ἀνὴρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. ἄρα οὖν [ζῶν]τος τοῦ 3
 ἀνδρός μοιχαλὶς χρ[η]ματίζει ἡ γυνή, ἐὰν γέννηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν
 δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι
 αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ. Ὡστε ἀδελφοί μου, καὶ 4
 ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ
 γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσω-
 μεν τῷ Θεῷ. Ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρ- 5
 τιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηγοῦτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρ-
 ποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, 6
 ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι
 πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι γραμματος.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνω, ²⁾ εἰ μὴ διὰ νόμου· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ

1) υπηρετοῦσάται. Waide habet υπηρετοῦσάται, male. 2) ἔγνω. Ollin ἔγνω, correxit l m.

8 ἥδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, οὐκ ἐπιθυμήσεις· ἀφορμὴν δὲ λα- VII.
 βούσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπι-
 9 θυμίαν. χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά· Ἐγὼ δὲ ζῶν χωρὶς
 νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ
 10 δὲ ἀπέθανον· καὶ εὐρέθη μοι ἡ ἐντολή ἡ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θά-
 11 νατον. ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβούσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπά-
 12 τησέν με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν· Ὡστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ
 13 ἡ ἐντολή ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο
 θάνατος; μὴ γένοιτο· [ἀλλ' ἡ] ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρ[τία], διὰ
 14 ὑπερβολῆς ἁμαρ[τ]ιωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐν[τ]ολῆς. Οἶδαμεν
 δὲ ὅτι ὁ [ν]όμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ¹⁾ σάρκινός εἰμι, πε-
 15 ραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ὁ γὰρ κατεργάσμαι, ²⁾ οὐ γινώσκω·
 16 οὐ γὰρ ὁ θέλω, τοῦτο πράσσω· ἀλλ' ὁ μισῶ, τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ ὁ
 17 οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. νυνὶ δὲ οὐκ
 18 ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. οἶδα
 γὰρ ὅτι οὐκ οἶκετ' ἐν ἐμοὶ, τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ὁ ἀγαθός· τὸ
 19 γὰρ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐ· οὐ
 γὰρ ὁ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὁ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω.
 20 εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω ἐγὼ, τοῦτο ποιῶ, οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ,
 21 ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θεί-
 22 λοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται. συν-
 23 ἦδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον· βλέπω δὲ
 ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσιν μου ἀντιστρατεύόμενον καὶ αἰχμαλω-
 24 τιζοντα τῷ νόμῳ τοῦ νοῦς μου; τῷ ὅντι ἐν τοῖς μέλεσιν μου.
 25 Ὡς ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος
 τοῦ θανάτου τούτου; Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
 Κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοεῖ δουλεύω νόμῳ
 Θεοῦ· τῇ δὲ σαρκί, νόμῳ ἁμαρτίας.

1) ἐγὼ δε. Rescripta manu ut videtur recentiori. 2) γὰρ κατεργάζομαι. M. ant. rescripsit γὰρ κα. Forte γὰρ omisum erat.

ΚΕΦ. Η.

CAP. VIII.

Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μὴ κατὰ 1
σάρκα περιπατοῦσιν. ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν 2
Χριστῷ Ἰησοῦ ἡλευθέρωσέν με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας
καὶ τοῦ θανάτου. [Τ]ὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἡσθί- 3
νει διὰ τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοι-
ώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινεν τὴν
ἁμαρτιάν ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ 4
ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.
οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν· οἱ δὲ 5
κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρ- 6
κός, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ καὶ εἰρήνη.
διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, ἐχθρὰ εἰς Θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ 7
τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται· οἱ δὲ ἐν σαρκί 8
ὄντες, Θεῷ ἀρέσκει οὐ δύνανται. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστέ ἐν σαρκί, 9
ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἶπερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ 10
τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἐστὶν αὐτοῦ. Εἰ δὲ 11
Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτιάν, τὸ δὲ
πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐρείσαν- 12
τος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐρείρας ἐκ νε-
κρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσκει τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ 13
τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν.

Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφιλέτε ἐσμέν οὐ τῇ σαρκί, τοῦ 12
κατὰ σάρκα ζῆν· εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζήτε, μέλλετε ἀποθνή- 13
σκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε,
ζήσεσθαι. Ὅσοι γὰρ πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ Θεοῦ 14
εἰσιν. οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ 15
ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν, Ἀββᾶ ὁ πατήρ. αὐτὸ 16
τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμέν τέκνα
Θεοῦ. εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συνκλη- 17
ρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἰπερ συνπάσχωμεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

18 Αογίζομαι δὲ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ VIII.
19 πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. ἡ γὰρ
ἀποκαρδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ
20 Θεοῦ ἀπεκδέχεται, τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ
21 ἐκούσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι καὶ αὐτὴ
ἡ κτίσις ἑλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς
22 τὴν ἑλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Οἶδαμεν δὲ
ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν.
23 οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος
ἔχοντες, ἡμεῖς, καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν, υἱοθεσίαν
24 ἀπεκδεχόμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. τῇ γὰρ
ἐλπίδι ἐσώθημεν. ἐλπίς δὲ βλεπομένη, οὐκ ἐστὶν ἐλπίς· ὁ
25 γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ὑπομένει; εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν, ἐλπί-
26 ζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα
συναντιλαμβάνετε τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν· τὸ γὰρ τί προσευξώ-
μεθα καθὼ δει, οὐκ οἶδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεν-
27 τυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας
οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχά-
28 νει ὑπὲρ ἁγίων. οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαθῶσιν τὸν Θεὸν πάντα
29 συνεργεῖ ὁ Θεὸς εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖν·
30 σιν. Ὅτι οὕς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκό-
νος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολ-
λοῖς ἀδελφοῖς· Οὕς δὲ προέγνω, τοίτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ
οὕς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· καὶ οὕς ἐδικαίωσεν, τοῦ-
31 τούς καὶ ἐδόξασεν. Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ Θεὸς
32 ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφεί-
σατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν, πῶς οὐχὶ
33 καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; Τίς ἐγκαλέσει κατὰ
34 ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαίων, τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς
Ἰησοῦς ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον δὲ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ὅς ἐστιν
35 ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. Τίς ἡμᾶς
χωρίσῃ ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ [Χριστοῦ]; θλίψις, ἡ στενοχω-
ρία, ἡ [δι]ωγμός, ἡ λιμὸς, ἡ γυμν[ότης], ἡ κίνδυνος, ἡ μάχαι-
36 ρα; καθ[ώς] γέγραπται, ὅτι ἐνεκέν σο[υ] θανατούμεθα ὅλην τὴν

VIII. ἡμ[έ]ραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατ[α] σφαγῆς. ἀλλ' ἐν τούτοις 31
 πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. Πέπεισμαι γὰρ 32
 ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαί, οὔτε
 ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις, οὔτε ὕψωμα, οὔτε βά- 33
 θος, οὔτε τις κτίσεις ἑτέρα, δυνήσεται ἡμᾶς χωρῖσαι ἀπὸ τῆς
 ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX.

Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, σύνμαρτυρούσης μοι 1
 τῆς συνειδήσεώς μου ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ, ὅτι λύπη μοι ἐστίν 2
 μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὁδύνη τῇ καρδίᾳ μου, ἡνυόμην γὰρ 3
 ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ τῶν ἀδελ-
 φῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα· οἵτινες εἰσιν Ἰσρα- 4
 ηλεῖται, ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, 5
 ὁ ὧν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Οὐχ 6
 οἶον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ
 ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραὴλ. οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραάμ, πάν- 7
 τες τέκνα, ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα. τουτέστιν, 8
 οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέ-
 κνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζετε εἰς σπέρμα. ἐπαγγελίας γὰρ ὁ 9
 λόγος οὗτος, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ
 Σάρξῃ υἱός. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ Ρεβέκκα ἐξ ἐνὸς κοίτην 10
 ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· μήπω γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ 11
 πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ[ὰ] ἐκλογὴν πρόθεσις
 τοῦ Θεοῦ μέν[η], οὐκ] ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦν[τος], ἐφ-
 ῥέθη αὐτῇ, ὅτι ὁ μείζων [δο]υλεύσει τῷ ἐλάσσονι· [κα]θὼς γέ- 12
 γραπται, τὸν Ἰακώβ [ἡ]γάπησα, τὸν δὲ Ἡσαὺ ἐμίσησα. 13

[Τί] οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; μὴ γένοιτο. τῷ 14
 γὰρ Μωσῇ λέγει, ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν
 οἰκτείρω. Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ 16
 τοῦ ἐλεῶντος Θεοῦ. Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ, ὅτι εἰς αὐτό 17
 τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδίδωμαι ἐν σοὶ τὴν δυνάμιν μου,

18 καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Ἄρα οὖν IX.
 19 ὃν θέλει, ἐλεῖ· ὃν δὲ θέλει, 1) σκληρύνει. ἐρεῖς μοι οὖν, τί
 20 ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; ὃ ἄν-
 θρωπε, μενοῦνγε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ; μὴ
 21 ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, τί με ἐποίησας οὕτως; ἢ οὐκ
 ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φεράματος
 22 ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; εἰ δὲ θέ-
 λων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθε τὴν ὀργὴν, καὶ γνωρίζαι τὸ δυνατόν
 αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκευὴ ὀργῆς κατηρι-
 23 σμένα εἰς ἀπώλειαν· καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης
 24 αὐτοῦ ἐπὶ σκευῇ ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν, οὓς καὶ
 25 ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν· ὡς
 καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει, καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, λαόν μου·
 26 καὶ τὴν οὐκ ἡραπημένην, ἡραπημένην. καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ
 ' οὐ ἐφῥέθη αὐτοῖς, οὐ λαὸς μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ
 Θεοῦ ζῶντος.
 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ, ἐὰν ἢ ὁ ἀριθμὸς τῶν
 υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθή-
 28 σεται· Λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει Κύριος ἐπὶ
 29 τῆς γῆς. Καὶ καθὼς προεῖρηκεν Ἡσαΐας, εἰ μὴ Κύριος Σα-
 βαὼθ ἐγκατέλειπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν,
 30 καὶ ὡς Γόμορρά ἂν ὁμοιωθήμεν. Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ
 μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην
 31 δὲ τὴν ἐκ πίστεως. Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς
 32 νόμον οὐκ ἐφθασεν; διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔρ-
 33 γων, προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος· Καθὼς γέγρα-
 πται, ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιῶν 2) λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν
 σκανδάλου· καὶ ὁ πιστευὺν ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασχνυθήσεται.

1) οὐ δὲ θέλει usque ad ἡ οὐκ ἔχει, v. 21 ab alia manu sed antiqua, esse videntur. 2) Σιῶν. Sic MS.

CAP. X.

ΚΕΦ. Ι.

Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ δέησις 1
 πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς 2
 ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. Ἀγνοοῦντες 3
 δὲ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν ζητοῦντες στήσαι,
 τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. τέλος γὰρ νόμου Χρι- 4
 στὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. Μωσῆς γὰρ γράφει 5
 ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ πίστεως ὁ ποιήσας ἄνθρωπος, ζή-
 σεται ἐν αὐτῇ. ἼΙ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει, μὴ 6
 εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ'
 ἔστιν Χριστὸν καταραγεῖν· ἢ, τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; 7
 τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. Ἀλλὰ τί λέγει; ἐγ- 8
 γύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρ-
 δίᾳ σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν· ὅτι ἐάν 9
 ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ πι-
 στεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς ἠγείρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,
 σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμο- 10
 λογεῖται εἰς σωτηρίαν. Λέγει γὰρ ἡ γραφή, πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' 11
 αὐτῷ οὐ καταισχυνηθήσεται. οὐ γὰρ ἔστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε 12
 καὶ Ἑλλήνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάν-
 τας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃτε τὸ 13
 ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται. Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ 14
 ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν οὐ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ
 ἀκουσώσιν¹⁾ χωρεῖς²⁾ κηρύσσοντος; πῶς δὲ κηρύξουσιν, ἐάν μὴ 15
 ἀποσταλῶσιν; καθὼς γέγραπται, Ὡς ὥρατοι οἱ πύδες τῶν εὐ-
 ἀγγελισμένων ἀγαθὰ. ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγε- 16
 λίῳ· Ἡσαΐας γὰρ λέγει, Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;
 ἤρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἢ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος Θεοῦ. ἀλλὰ 17
 λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; Μενοῦνγε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλ- 18
 θεν ὁ φθύγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ
 ῥήματα αὐτῶν. ἀλλὰ λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μω- 19

1) ακουσῶσιν. ακουσῶ rescriptum super rasura, I m. ut videtur. 2) χω-
 ρεῖς. Would le^m it χωρεῖς, male.

X.

σῆς λέγει, ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἄσυν-
 20 ἔτῳ παροργισῶ ὑμᾶς. Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει, εὐφρόην
 τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανῆς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν.
 21 Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει, ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖ-
 ράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI.

1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω; μὴ
 γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτης εἰμι, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ,
 2 φυλῆς Βενιαμίν. οὐκ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προ-
 ἔγνω. ἼΙ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; ὥς ἐντυγχάνει
 3 τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ, Κύριε, τοὺς προφῆτας σου ἀπέκτει-
 ναν, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν· καὶ ὡς ὑπελείφθην μόνος,
 4 καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχὴν μου. Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματι-
 σμός; Κατέλειπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχειλίους ἄνδρας, οἱ τε [ινες] οὐκ
 5 ἔκαμψαν τόνυ¹⁾ τῇ Β[άαλ]. οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν [και]ρῷ λίμμη
 6 κατ' ἐκλογὴν χάριτος] γέγονεν. εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἔτι [ε] ἐξ ἔργων·
 7 ἐπὶ ἡ χάρις οὐκ ἔτι [ε] γίνεται χάρις. τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ,
 τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἢ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώ-
 8 θησαν. Καθὼς γέγραπται, ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατα-
 νύξεως; ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν,
 9 ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. Καὶ Δαβὶδ λέγει, Γενηθήτω ἡ τρά-
 πεξα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς
 10 ἀνταπόδομα αὐτοῖς· σκοτισθήτωσαν²⁾ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ
 βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψου.
 11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν, ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ
 τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώ-
 13σαι αὐτούς.³⁾ Ὅτι δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν· ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμι
 14 ἔθνων ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, εἰ πῶς παραζηλώσω

1) τονν. Sic Cod. pro γονν vel το γόνν. 2) σκοτισθήτωσαν. Would,
 male, σκοτισθῆθωσαν. 3) Ver. 12 deest.

XI. μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐ- 15
τῶν, καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;
εἰ γὰρ ἡ ἀπαρχὴ ἀγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἀγία, καὶ οἱ 16
κλάδοι. Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀργιέλευς 17
ἔνι ἐνεκεντρισθῆς ἐν αὐτοῖς, καὶ συνκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς
πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κα- 18
τακαυχᾷς, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάξεις, ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ.

Ἐρεῖς οὖν, ἐξεκλάσθησαν κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐνεκεντρισθῶ. 19
καλῶ[ς]· τῇ ἀπιστείᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας. [μὴ] 20
ὑψηλαφρόνει, ἀλλὰ φοβου· εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν [κλά]- 21
δων οὐκ ἐπίσταιτο, οὐδέ σου [φί]σεται. εἶδε οὖν χρηστό[τη]τα καὶ 22
ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν [τ]οὺς πεσόντας, ἀποτομία· ἐπὶ δὲ σε, χρη-
στότης Θεοῦ, ἐὰν ἐπιμείνης τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.
κἀκεῖνοι δὲ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσιν τῇ ἀπιστείᾳ, ἐνεκεντρισθήσονται· 23
δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς. Εἰ γὰρ σὺ ἐκ 24
τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀργιέλεος, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρί-
σθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν, ἐγκεντρι-
σθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ;

Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα 25
μὴ¹⁾ ἦτε ἐν ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πῶρως ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ
γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ· καὶ οὕτως 26
πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται, ἥξει ἐκ Σιών ὁ θυό-
μειρος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ· καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' 27
ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Κατὰ μὲν 28
τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπη-
τοὶ διὰ τοὺς πατέρας. ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ 29
κλήσις τοῦ Θεοῦ. Ὡσπερ γὰρ ποτὲ ὑμεῖς ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν 30
δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπιθείᾳ· οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθή- 31
σαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσιν. συνέκλεισεν γὰρ 32
ὁ Θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπίθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. Ὡ 33
βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ. ὥς ἀνεξεραυνή-
τα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. [Τ]ίς 34

1) ἵνα μὴ. Vox μὴ a m. ant. in fine lineae additur.

35 γὰρ ἐγὼ νοῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; ἢ τίς προ- XI.
36 ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐ-
τοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν, τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

ΚΕΦ. ΙΒ.

CAP. XII.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτειρμῶν τοῦ Θεοῦ,
παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἀγίαν τῷ Θεῷ εὐ-
2 ἄρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· καὶ μὴ συσχηματίζεσθαι
τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθαι τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς,
εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς, τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ
3 εὐάρεστον καὶ τέλειον. Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης
μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν,
ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ Θεὸς μέ-
4 τρον πίστεως. Καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ
5 δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν· οὕτως οἱ πολλοὶ ἔν
6 σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθεὶς ἀλλήλων μέλη. Ἐχοντες δὲ
χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προ-
7 φητεῖαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ
8 διακονίᾳ· εἴτε διδασκαλείαν, ἐν τῇ διδασκαλείᾳ· εἴτε ὁ παρα-
καλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδούς, ἐν ἀπλότητι· ὁ προ-
στάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἰλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστρυφνύμενοι τὸ πονηρὸν, κολλώμε-
10 νοι τῷ ἀγαθῷ· τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ¹⁾
11 ἀλλήλους προηγούμενοι· τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί,²⁾ τῷ πνεύματι ζέον-
12 τες, τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες· τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομέ-
13 νοντες,³⁾ τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες· ταῖς χρείαις τῶν ἀγίων
14 κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες· εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντες
15 ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ
16 κλέειν μετὰ κλαιόντων. τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονούντες· μὴ τὰ
17 ὑψηλὰ φρονούντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαρρέμενοι. Μὴ γέινε-
σθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. μὴ δὲ¹⁾ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες.

1) τιμῇ. μὴ rescriptum a l m. 2) ὀκνηροί. η a l m. rescriptum.

3) υπομενοντες. Olim υπομενος; Corrector antiquus vte supra lineam scripsit.

XII. προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον¹⁾ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύ- 18
οντες. Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ 19
'ὀργῇ· γέγραπται γάρ, ἐμοὶ ἐκδίκησεις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει
'Κύριος. Ἀλλ' εἰ πινᾶ ὁ ἐχθρὸς σου, ψάμισε αὐτόν· εἰ δὲ διψᾷ, 20
πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἀνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Μὴ νικῶν ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ 21
ἀγαθῷ τὸ κακόν.

CAP. XIII.

ΚΕΦ. II.

Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γάρ ἐστιν 1
ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὐσαι ὑπὸ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν.
Ὅστε ὁ ἀντασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀντί- 2
στηκεν· οἱ δὲ ἀντισηκότες, ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται. Οἱ γὰρ ἄρ- 3
χοντες οὐκ εἰσὶν φόβος²⁾ τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ κακῷ. Θέλεις
δὲ μὴ φοβείσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἐξίς ἐπαινον
ἐξ αὐτῆς. Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. εἰ δὲ τὸ 4
κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκὴ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ
διάκονός ἐστιν, ἐκδικὸς εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. Διὸ 5
ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν
συνείδησιν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖται· λειτουργοὶ γὰρ 6
Θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες.

Ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς ὀφιλίας· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ 7
τέλος, τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν
τιμὴν. μηδὲν μηδὲν ὀφείλεται, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· Ὁ γὰρ 8
ἀγαπῶν τὸν ἑτερόν, νόμον] πεπλήρωκεν. τὸ γὰρ, οὐ [μοιχεύσεις], 9
οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις], οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἰ [τις] ἑτέρα
ἐστὶν ἐντολὴ, ἐν τ[ούτῳ] τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ, ἀγαπή-
σεις τὸν πλησίον] σου ὡς σεαυτόν. πλήρωμα [οὖν] νόμου ἡ ἀγάπη. 10

Καὶ τοῦτο, ἰδοὺ³⁾ τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἤδει ὑμᾶς ἐξ 11
ὑπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπι-
στεύσαμεν. Ἡ νῦν⁴⁾ προέκοψεν, ἢ δὲ ἡμέρα ἤγγισεν. ἀποθώμεθα 12

1) κατὰ ἐνώπιον usque ad εἰ δυνατόν. Rescripsit m. ant. excepto nato. Olim forte ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ omissa. 2) φόβος. o secundum rescriptum a l m. Olim forte φόβος. 3) ἰδοὺ. Inter o et τ, littera ν erasa est. 4) η νῦν. Omnia usque ad XIV, 2, ab alia sed coeva manu scripta videntur.

οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκοτούς, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ἔργα τοῦ φωτός. XIII.
13 ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέ-
14 θαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελείαις, μὴ ἐριδεῖ καὶ ζήλῳ· ἀλλὰ ἐν-
δύσασθαι τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν
μὴ ποιεῖσθαι εἰς ἐπιθυμίαν.

ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV.

1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθαι, μὴ εἰς διακρί-
2 σεις διαλογισμῶν. ὅς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθε-
3 νῶν λάχανα ἐσθίει. ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ
δὲ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτόν
4 προσελάβετο. Σὺ τίς εἰ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ
κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει. σταθήσεται δέ· δυνατεῖ γὰρ ὁ Κύριος
5 στήσαι αὐτόν. ὅς μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὅς δὲ κρί-
6 νει πᾶσαν ἡμέραν. ἕκαστος τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορεῖσθω. Ὁ φρο-
7 νῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων, Κυρίῳ ἐσθίει,
εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Κυρίῳ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ
8 εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ. οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ
9 ἀποθνήσκει. εἰς τὸ γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· εἰς τὸ ἀποθνή-
10 σκομεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν, εἰς τὸ οὖν ζῶμεν, εἰς τὸ ἀπο-
11 θνήσκομεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς [καὶ ἀπ]έθα-
12 νεν καὶ ἔζησεν, ἵνα [καὶ] νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. Σὺ δὲ τί
13 κρίνεις [τὸν] ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί [ἐξ]ουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου;
14 πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Θεοῦ. γέγραπται γὰρ, ζῶ
ἐγὼ, λέγει Κύριος· ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα
15 ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ. Ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ
λόγον δώσει τῷ Θεῷ. μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦ-
το κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθεῖν πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ
16 σκάνδαλον. Οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν
κοινὸν δι' αὐτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκεί-
17 νῳ κοινόν· Εἰ γὰρ διὰ βρώμα¹⁾ ὁ ἀδελφός σου λυπεῖτε, οὐκ ἔτι
κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματι σου ἐκείνον ἀπόλλυε, ὅ-

1) εἰ γὰρ διὰ βρώμα. Omnium usque ad ver. 18, ab alia sed coeva manu scripta.

XIV. πῆρ οὐ Χριστὸς ἀπέθανεν. Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 10 οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρωσεῖς καὶ πόσεις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη, καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ· ὁ γὰρ ἐν τούτῳ 18 δουλεύων Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκομεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλ- 19 λήλους. μὴ ἔνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. Πάντα 20 μὲν καθαρὰ, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίουσι. καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελ- 21 φός σου προσκόπτει. σὺ πίστιν ἦν ἔχεις, κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον 22 τοῦ Θεοῦ· Μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. ὁ δὲ δια- 23 κρίνόμενος, ἐὰν φάγῃ, κατακρίνεται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ¹⁾ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν.²⁾ Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίζαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου, χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, φανερωθέντος δὲ νῦν, διὰ τε γραφῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος· μόνῃ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

CAP. XV.

ΚΕΦ. ΙΕ.

Ὀφίλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων 1 βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν· ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον 2 ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν. Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς 3 οὐκ ἑαυτῷ ἠρεσεν, ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται, οἱ ὀνιδισμοὶ τῶν ὀνιδιζόντων σε, ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς 4 τὴν ἡμετέραν διδασκαλείαν προεγράφη ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς, καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. Ὁ 5 δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δώῃ ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Ἰησοῦν Χριστὸν· ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν 6 ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὸ προσλαμβάνεσθαι ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς 7 προσελάβετο ὑμᾶς, εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ. λέγω γὰρ Χριστὸν διὰ 8 κοινον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων· τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι 9

1) ο οὐκ εκ. Sic MS. Woide male, ο οὐκ ο εκ. 2) αμαρτια εστιν. Sequuntur Rom. XVI, ver. 25, 26, 27 per incuriam scribae.

τὸν Θεὸν, καθὼς γέγραπται, Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν XV. 10 ἔθνεσιν, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. Καὶ πάλιν λέγει, εὐφρανθήτε, 11 ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Καὶ πάλιν, αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη 12 τὸν Κύριον καὶ αἰπενεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. Καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει, ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν 13 ἔθνων, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν. Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεῦναι, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει Πνεύματος Ἀγίου. 14 Πέπεισμαι δὲ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐσται ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης γνώ- 15 σεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. Τολμηροτέρως δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμνηστικῶν ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν 16 τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν Χρι- 17 στοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱεουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἔθνων εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη, ἐν 18 Πνεύματι Ἀγίῳ. Ἐχω οὖν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν Θεόν. οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ, 19 εἰς ὑπακοὴν ἔθνων, λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει Πνεύματος Ἀγίου· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, καὶ κύκλῳ 20 μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ, πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Οὕ- 21 τως δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθε, οὐκ ὅπου ὠνομάσθη Χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ· ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται, οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὕψονται· καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν, συνή- 22 σουσιν. Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. νυνὶ 23 δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλήμασι τούτοις, ἐπιποθεῖαν δὲ ἔχων 24 ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, ὡς ἂν πορεύομαι¹⁾ εἰς τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ πορευόμενος θεάσασθε ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι [ἐκεῖ], ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπ[ὸ] μέ[ρους] ἐμπλησθῶ. 25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, διακοιῶν τοῖς ἀγίοις. εὐ- 26 [δό]κησαν γὰρ Μακαιδονία καὶ Ἀχαΐα κοινῶναι τινα π[οι]ήσα- 27 σθε εἰς τοὺς πτωχοῦ[s] τῶν ἀγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ· ἡγούκη- 28 σαν γὰρ, καὶ ὀφилέται εἰσὶν αὐτῶν. εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐ- 29 τῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφίλουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λει-

1) πορευομαι. Woide in quibusdam exemplaribus omittit o.

XV. τουργῆσαι αὐτοῖς. Τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος 28 αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς Σπανίαν. 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν πληρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 30 Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Πνεύματος, συναγωνίσασθαι μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν· ἵνα ἡσθῶ 31 ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος τοῖς ἁγίοις γένηται· ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλ- 32 θων πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος Θεοῦ, συναναπαύσωμαι ὑμῖν. ὁ 33 δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν.

CAP. XVI.

ΚΕΦ. ΙΣ.

Συνεισθημι δὲ ὑμῖν Φοῖβην τὴν ἀδελφὴν ὑμῶν οὖσαν, διάκο- 1 νον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐγ-Κενχρεαῖς·¹⁾ ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε 2 ἐν Κυρίῳ ὡς τῶν ἁγίων, καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῆξι²⁾ πράγματι· καὶ γὰρ αὕτη προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ ἐμοῦ τε αὐτοῦ.

Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν 3 Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅτι οἱ ἐπὶ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τρα- 4 χηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ π[α]- 5 σαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἔθνων· [καὶ] τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν [ἐκ]- 6 κλησίαν. Ἀσπάσασθε [Ἐπ]ένετον τὸν ἀγαπητόν μου, [ὃς] ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας εἰς [Χ]ριστόν. Ἀσπάσασθε Μαριὰν, ἥτις [π]ολλὰ 7 ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς. [Ἀ]σπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς 8 συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου· ὅτι οἱ εἰσὶν ἐπίση- 9 μοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. 10 Ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε 11 Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπη- 12 τόν μου. Ἀσπάσασθαι Ἀπελλὴν τὸν δούκimon ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσα- 13 σθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. Ἀσπάσασθε Ἡρωδίδιον τὸν συγγε- 14 νῆν μου. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρχίσσου, τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ. 15 Ἀσπάσασθε Τρύφεναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν Κυρίῳ. 16

1) ἐγ-Κενχρεαῖς. Sic Codex.

13 Ἀσπάσασθε Ροῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐ- 14 τοῦ, καὶ ἐμοῦ. Ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἐρμῆν, Πα- 15 τρόβαν, Ἐρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. Ἀσπάσασθε Φι- 16 λόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμ- 17 πᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα, παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιούν- 18 τας· καὶ ἐκκλείνατε ἀπ' αὐτῶν. οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. 19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· Ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω· θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκαιρέους δὲ εἰς 20 τὸ κακόν. ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψαι τὸν Σατανᾶν ἐν τάχει ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν· Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

21 Ἀσπάξετε ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ 22 Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. Ἀσπάζομαι ὑμᾶς, ἐγὼ 23 Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν, ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάξετε ὑμᾶς Γάτος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. Ἀσπάξετε ὑμᾶς Ἐραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.¹⁾

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηριῆναι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου, χρόνοις 26 αἰωνίοις σεσιγημένου, φανερωθέντος δὲ νῦν, διὰ τε γραφῶν προ- 27 φητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

A.¹⁾

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ 1
Σωσθένης ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, 2
ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσιν τοῖς
ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ αὐ-
τῶν τε καὶ ἡμῶν.²⁾ Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν 3
καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι 4
τοῦ Θεοῦ³⁾ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅτι ἐν παντὶ 5
ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, καθὼς 6
τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν· ὥστε ὑμᾶς μὴ 7
ὑστερεῖσθε ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυ-
ψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς 8
ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. Πιστὸς ὁ Θεὸς, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ 9
υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυ- 10
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ἢ
ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἥτε δὲ κατηροτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν 11
τῇ αὐτῇ γνώμῃ. ἐδηλώθη γὰρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ 12
τῶν Χλόης, ὅτι ἐριδες ἐν ὑμῖν εἰσιν. Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἐκα- 13
στος ὑμῶν λέγει, ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ
Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἔσταν- 14
ρῶθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; εὐχαρι- 15
στῶ τῷ Θεῷ μου ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ 16
Γάϊον· ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. ἐβάπτισα
δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἰ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.

1) Titulus fore abscissus est. 2) τε καὶ ἡμῶν. Rescripta a m. ant.
3) χάριτι τοῦ Θεοῦ. Videtur olim χάριτι scriptum fuisse. Correctio antiqua.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

355

17 οὐ γὰρ ἀπέστα[λκέν] με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' [εὐαγ]γελλῆσαι· I.
οὐκ ἐν σο[φίᾳ] λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ [ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ].
18 ὁ λόγος γὰρ ὁ τ[οῦ] σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμ[έ]νοις μωρία ἐστίν,
19 τοῖς [δὲ] σωζομένοις ἡμῖν δύν[α]μις Θεοῦ ἐστίν. Γέγραπται γὰρ,
ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σο[φ]ῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν
ἀθετήσω.
20 Ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεὺς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος
21 τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου; Ἐπειδὴ
γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας
τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σώσαι
22 τοὺς πιστευόντας· ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα αἰτοῦσιν, καὶ Ἑλλη-
23 νες σοφίαν ἐπιζητοῦσιν· ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμέ-
νον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρίαν· αὐτοῖς δὲ τοῖς
24 κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσιν, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν, καὶ Θεοῦ
25 σοφίαν. ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν,
26 καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν. Βλέ-
πετε¹⁾ γὰρ τὴν κλήσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ
27 σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· ἀλλὰ τὰ μωρὰ
28 τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά· καὶ
τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου, καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, τὰ
29 μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ, ὅπως μὴ καυχῆσθε πᾶσα
30 σὰρξ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστέ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ Θεοῦ. δικαιοσύνη τε καὶ ἁγια-
31 σμός, καὶ ἀπολύτρωσις· ἵνα], καθὼς γέγραπται, [ὁ κα]υχώμε-
νος, ἐν Κυρίῳ καυχ[ά]σθω.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Καγὼ ἐλθὼν [πρὸς] ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον [οὐ] καθ' ὑπεροχὴν
2 λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ. οὐ
γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον
3 ἔσταυρωμένον. Καγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολ-

1) ἐστίν. Βλεπετε. Rescripsit m. ant. Quid olim, non liquet.

II. λῶ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς· καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ 4 ἐν πιθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδίξει πνεύματος καὶ δυνάμεως· ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' 5 ἐν δυνάμει Θεοῦ.

Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶ- 6 νος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου, τῶν καταρ- γουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν Θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀπο- 7 κεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ 8 γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. Καθὼς 9 γέγραπται, ὃ ὀφθαλμοὺς οὐκ εἶδεν, καὶ οὐς οὐκ ἤκουσεν, καὶ ἐπὶ καρδίᾳ ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ὅσα ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγα- πῶσιν αὐτόν· Ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος· 10 τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ. τίς γὰρ 11 οἶδεν τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ 12 πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν. ἃ καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λό- 13 γοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς Πνεύματος, πνευματικοῖς πνευματικὰ 14 συγκρίνοντες. Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, 1) καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει τὰ πάντα, 15 αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς 16 συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

Κἀγὼ, ἀδελφοί, οὐκ ἡδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, 1 ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ 2 βρῶμα· οὐπω γὰρ ἐδύνασθε, ἀλλ' οὐδὲ ἐτι νῦν δύνασθε· ἐτι γὰρ 3 σαρκικοὶ ἐστέ. ὅπου 2) γὰρ ἐν ὑμῖν ξηλὸς καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί

1) αὐτῷ ἐστίν. Olim ἐστίν. Correxīt super rasura m. anl. 2) οπου. Olim ουπου, v. prius deletum.

4 ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; Ὅταν γὰρ λέγῃ τις, ἐγὼ III. 5 μὲν εἰμι Παῦλος· ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ· οὐκ ἄνθρωποι ἐστε; τί οὐν ἐστὶν Ἀπολλῶς; τί δὲ ἐστὶν Παῦλος; διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, 6 καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν. Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπό- 7 τισεν, ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἡύξανε· ὥστε ὁ φυτεύων ἐστίν τι, οὔτε ὁ 8 ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός· ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κό- 9 πον. Θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομή 10 ἐστε, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, Ὡς σοφὸς ἀρ- χιτέκτων θεμέλιον ἔθηκε, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκαστος δὲ βλε- 11 πέτω πῶς ἐποικοδομεῖ· θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θε- 12 ναί· παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστός. Εἰ δὲ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον, χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, 13 ξύλα, χόρτον, καλάμην, ἐκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· Ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἐκάστου 14 τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν, τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. εἴ τις τὸ ἔργον 15 μένει, ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· εἴ τις τὸ ἔργον κατα- καήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.

16 Οὐκ οἰδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ 17 οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθίρει, φθιρεῖ αὐτόν ὁ 18 Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οὔτεινές ἐστέ ὑμεῖς. μη- δεις ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ 19 αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστίν. Γέγραπται γὰρ, 20 ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. καὶ πάλιν, Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶν μάταιοι. 21 Ὡστε μηδεὶς καυχᾶσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος, εἴτε Ἀπολλῶς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωὴ 23 εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν· ὑμεῖς δὲ, Χριστοῦ· Χριστὸς δὲ, Θεοῦ.

CAP. IV.

ΚΕΦ. Δ.

Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρετάς Χριστοῦ, καὶ οἰκο- 1
νόμους μυστηρίων Θεοῦ. Ὡς δὲ λοιπὸν, ζητεῖτε ἐν τοῖς οἰκονόμοις, 2
ἵνα πιστὸς τις εὐρεθῇ. ἔμοι δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ἡμῶν 3
ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἑμαυτὸν ἀνα-
κρίνω. οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῷ σύνοιδα· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίω- 4
μαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός ἐστιν. Ὡστε μὴ πρὸ καιροῦ τι 5
κρίνεται, ἕως ἄν ἔλθῃ ὁ Κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ
σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπι- 6
νος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Ταῦτα [δὲ, ἀδελ]φοί, μετε- 7
σχημάτισα [εἰς ἑμ]αντὸν καὶ Ἀπολλῶν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μά-
θῃται [τὸ μὴ] ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα μὴ [εἰς] ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φυσιο-
οῦσ[θε] κατὰ τοῦ ἑτέρου. τίς γὰρ [σε] διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ 7
ο[ὐκ] ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβὼν;

Ἦδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε· καὶ ὄφελόν γε 8
ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. Δοκῶ γὰρ 9
ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους,
ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις.
Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστὸν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς 10
ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἐνδοξοί, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. Ἀχρὶ 11
τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πινῶμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνιτεύομεν, καὶ
κολαφιζόμεθα,¹⁾ καὶ ἀστατοῦμεν, καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς 12
ιδίαις χερσίν· λοιδορούμενοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι, ἀνεχό-
μεθα· δυσφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κό- 13
σμου ἐγενήθημεν, πάντων περίφημα ἕως ἄρτι. Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς 14
γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νοουθετῶν. Ἐάν γὰρ μν- 15
ρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν
γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. Παρα- 16
καλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γέινεσθε. διὰ τοῦτο αὐτὸ ἐπεψα 17

1) γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα. Olim κολαφιζόμεθα solum, sed cor-
rexit m. ant.

ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν Κυ- IV.
ρίῳ,¹⁾ ὃς ὑμᾶς ἀναμιμνήσει τὰς ὁδοὺς μου τὰς ἐν Χριστῷ, καθὼς
18 πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. Ὡς μὴ ἐρχομένο[ν] δέ μου
19 πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθη[σαν²⁾] τεινες· ἐλεύσομαι δὲ ταχέως [πρὸς]
ὑμᾶς, ἐάν ὁ Κύριος θελήσῃ, [κα]ὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον [τῶν]
20 πεφυσιωμένων, ἀλλὰ [τῇ]ν δύναμιν. οὐ γὰρ ἐν λό[γ]ῳ ἡ βασιλεία
21 τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. Τί θέλετε; ἐν ῥά[β]δῳ ἔλθω πρὸς
ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραύτητος;

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

1 Ὡς ἀκούετε ἐν ὑμῖν πορνία, καὶ τοιαύτη πορνία, ἣτις οὐδὲ ἐν
2 τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναικὰ τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν· καὶ ὑμεῖς πε-
φυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου
3 ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; Ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν τῷ σώματι,
παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν οὕτως τοῦτο
4 κατεργασάμενον, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, συναχθέντων
ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν
5 Ἰησοῦ, παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὀλεθρον τῆς σαρκ-
6 ος, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
7 Χριστοῦ. οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. Οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ ζύμη
8 ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε
9 νέον φύραμα, καθὼς ἐστὶ ἀζύμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη
10 Χριστός. ὥστε ἐορτάζομεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κα-
11 κίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις ἡλικρινίας καὶ ἀληθείας.
12 Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίσγυνσθαι πόρνοις· οὐ
πάντως τοῖς πόρνοις³⁾ τοῦ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις, καὶ
ἄρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ ὠφίλεται ἅρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελεῖν.
13 Νῦν δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίσγυνσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζό-
14 μενος, ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοιδορός, ἢ μέ-
15 θυσος, ἢ ἄρπαξ· τῷ τοιούτῳ μὴ συνεσθίειν. Τί γάρ μοι τοὺς ἐξω κρί-

1) Κυρίῳ. MS. Κῳ. Woide legit Χριστῷ (Χῳ), male. 2) ἐφυσιω-
θη[σαν]. Sic Cod. Woide habet ἐφυσιωθε[σαν], sed male, pars η adlest.
3) πορνοῖς. Post hanc vocem sex vel septem litterae crasae sunt.

V. νειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνεται; τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς κρίνει. 13
ἐξάρκατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

ΚΕΦ. 5.

CAP. VI.

Τολμᾷ τις ἐξ ὑμῶν, προῶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ 1
τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀρίων; ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι 2
τὸν κόσμον κρινούσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνετε ὁ κόσμος, ἀνάξιοι ἔστε
κηρηγῶν ἐλαχίστων; (1) Ἦδη μὲν οὖν ἡτιγῆμα ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρί- 7
ματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ
μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ 8
τοῦτο ἀδελφοί. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι (2) Θεοῦ βασιλείαν οὐ κλη- 9
ρονομήσουσιν; Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλόλατραι,
οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενικοῖται, οὔτε κλέπται, 10
οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοῖδοροι, οὐχ ἄρπαγες, βα-
σιλείαν Θεοῦ κληρονομήσουσιν. Καὶ ταῦτα τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπε- 11
λούσασθε, ἀλλὰ ἡγιασθήτε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι 12
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθῆσομαι ὑπὸ τινος. τὰ βρώματα 13
τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην
καὶ ταῦτα καταργήσει. Τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυ-
ρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι· ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἡγριεῖν 11
καὶ ἡμᾶς ἐξεγίρει διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Οὐκ οἴδατε ὅτι 15
τὰ σώματα ἡμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ
Χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ 16
κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται γὰρ, οἱ δύο εἰς
σάρκα μίαν· ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἓν πνεῦμά ἐστιν. 17
Φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρω- 18

1) Versus 3, 4, 5, 6 desunt. 2) οἱ ἄδικοι. Inter has voces, rasura
diarum literarum. Quid olim dubium: forte οἱ.

πος, ἐκτὸς τοῦ σώματος ἐστίν· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ ἴδιον VI.
19 σῶμα ἁμαρτάνει. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα (1) ὑμῶν ναὸς
τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος ἐστίν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ
20 οὐκ ἐστὶν ἑαυτῶν; ἡγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάζατε δὴ τὸν Θεὸν
ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

ΚΕΦ. 7.

CAP. VII.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράφατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἄπτε-
2 σθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἔχέτω, καὶ
3 ἐκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἔχέτω. τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφιλῆν
4 ἀποδιδέτω· ὁμοίως καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώ-
ματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλὰ ὁ ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ, τοῦ
5 ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλὰ ἡ γυνή. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλ-
λήλους, εἰ μὴ τι ἂν ἐκ συμφώνων πρὸς καὶρόν, ἵνα σκολάσῃτε
τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράξῃ ὑμᾶς ὁ
6 Σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγ-
7 νόμην, (2) οὐ κατ' ἐπιταγὴν. Θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς
καὶ ἑμαυτόν· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ Θεοῦ, ὃ μὲν
8 οὕτως, ὃ δὲ οὕτως. λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, ὅτι
9 καλὸν αὐτοῖς ἐὰν μένωσιν ὡς ἐγώ. εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεῦν-
ται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γὰρ ἐστίν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι.

10 Τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω, οὐκ ἐγώ, ἀλλὰ ὁ Κύ-
11 ριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρίζεσθαι· ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ,
μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα
12 μὴ ἀφιέναι. Τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ Κύριος, εἰ τις ἀδελ-
φὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐ-
13 τοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· καὶ γυνὴ ἣτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ
14 οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. ἡγία-
σται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγιασται ἡ γυνὴ ἢ

1) τα σώματα. Olim το σώμα. Correctio l m. 2) συγγνωμην. Sic
scriptum.

VII. ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἄ[για]. εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, [χω]ρίζεσθω. οὐ γὰρ δεδούλωται ὁ [ἀδελφ]ὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοι[οῦ]τοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ Θεός. τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; εἰ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; εἰ μὴ ἐκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἐμέρισεν, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Θεός, οὕτως περιπατεῖτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσονται. Περὶ τριτετημένης τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω. ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληται τις; μὴ περιτεμνέσθω. ἡ περιτομὴ οὐδὲν ἐστίν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ. Ἐκαστος ἐν τῇ κλήσει ἢ ἐκλήθη, ἐν τούτῳ μενέτω. δοῦλος ἐκλήθη; μὴ σοὶ μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνῃσαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χοῖσαι. ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦλός ἐστιν Χριστοῦ. Τιμῆς ἡγοράσθητε· μὴ γείνεσθαι δοῦλοι ἀνθρώπων. Ἐκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ τῷ Θεῷ.

Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἡλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι. νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. δέδωκε γυναικί; μὴ ζητεῖ¹⁾ λύσιν. λέλυσαι²⁾ ἀπὸ γυναικός; μὴ ζητεῖ γυναῖκα. ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃ, οὐχ ἡμαρτε· καὶ ἐὰν γήμῃ ἢ παρθένος, οὐχ ἡμαρτεν· θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φεύδομαι· Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν τὸ λοιπὸν, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν. καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίου[τε]ς· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντε[ς]· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατ[έχον]τες· καὶ οἱ χρώμενοι τὸν [κόσ]μον, ὡς μὴ καταχρώμενοι. [παρ]άγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερ[ε]ῖ[μ]ους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ [τὰ] τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ Κυρίῳ. ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικὶ καὶ μεμέρισται. Καὶ ἡ γυνὴ ἢ ἄγαμος, καὶ ἡ παρθένος ἢ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἡ ἀγία τῷ σώματι καὶ

1) ζητεῖ. Sic pro ζητεῖ. 2) λελυσαι. Omnia usque ad finem ver. 28 rescripta: a 1 m. vel ant.

τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ VII. 35 τῷ ἀνδρί. Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπάρεδρον 36 τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως. Εἰ δὲ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ἢ ὑπέρακμος, καὶ τοῦτο ὀφίλει γείνεσθαι, ὃ 37 θέλει ποιεῖτω, οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν. Ὅς δὲ ἔστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐδραῖος μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν ἔχει περὶ τοῦ 38 ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιήσει. ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον καλῶς ποιεῖ· καὶ ὁ μὴ γαμίζων, κρῖσσον ποιήσει. 39 Γυνὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ 40 ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρᾳ ἐστίν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν Κυρίῳ. μακαριωτέρα δὲ ἐστίν ἐὰν οὕτω μένῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κατὰ πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

ΚΕΦ. II.

CAP. VIII.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκουσιν ἔχοντες· 2 ἡ γινώσκεις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. εἰ τις δοκεῖ ἐγνω- 3 κέναι τι, οὐπω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι· εἰ δὲ τις ἀγαπᾷ τὸν 4 Θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδῶλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐ- 5 δεῖς Θεὸς εἰ μὴ εἶς. καὶ γὰρ εἴπέρ εἰσιν λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε 6 ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ γῆς· ὥσπερ εἰσιν θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοί· ἀλλ' ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς 7 δι' αὐτοῦ. ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γινώσκεις· τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ τοῦ εἰδῶλου ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις αὐ- 8 τῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται. Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ Θεῷ· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, περισσεύομεν· οὔτε ἐὰν φάγωμεν, 9 ὑστερούμεθα.¹⁾ Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη, πρόσ- 10 κομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. ἐὰν γὰρ τις εἰδῇ σε, τὸν ἔχοντα γινώ-

1) περισσεύομεν usque ad υστερούμεθα. Voces rescriptae: quid olim non liquet.

VIII. σιν, ἐν ἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνειδήσεις αὐτοῦ ἀσθενοῦς
ὄντος οἰκνυομένησεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; ἀπολλύται 11
οὐν ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελφός, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέ-
θανεν; Οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς, καὶ τύπτου- 12
τες αὐτῶν τὴν συνειδήσιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε.
διόπερ εἰ βρωμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα 13
εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX.

Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν Κύ- 1
ριον ἡμῶν ἐώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ; (¹) ἡ 3
ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν ἐστὶν αὕτη· μὴ οὐκ ἔχομεν 4
ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν; μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν 5
γυναικα περιάγειν, ὥς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ
τοῦ Κυρίου, καὶ Κηφᾶς; ἡ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν 6
ἐξουσίαν μὴ ἐργάζεσθαι;

Τίς στρατεύετε ἰδίῳις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα, 7
καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἡ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ
ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; μὴ κατὰ ἄνθρωπον 8
ταῦτα λαλῶ; ἡ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; ἐν γὰρ τῷ Μω- 9
'σέως νόμῳ γέγραπται, οὐ φιμώσεις βοῦν ἄλοῶντα. μὴ τῶν
'βοῶν μέλει τῷ Θεῷ; ἡ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ 10
'ἐγράφη, ὅτι ὀφίλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ
'ἄλοῶν ἐφ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευμα- 11
τικά ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ²) σαρκικά θερίσομεν;
εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν,³) οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; 12
ἀλλ' οὐ κεχρημέθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα στέγομεν,
ἵνα μὴ τινα ἐγκοπὴν δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. Οὐκ 13
οἶδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι, ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν·
οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύνοντες, τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερί-

1) Ver. 2 deest. 2) ὑμῶν τα. ὡν τα rescriptis m. recentior. 3) με-
τεχουσιν. με rescriptis m. recentior.

14 ζονται; οὕτως καὶ ὁ Κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον κατ- IX.
15 ἀγγέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. ἐγὼ δὲ οὐ κεχρημέμαι οὐ-
δένι τούτων.

Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· κα-
λὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου οὐθεῖς μὴ
16 καινώσει. ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἐστὶν μοι καύχημα·
ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοι ἐστὶν, ἐὰν μὴ εὐαγ-
17 γελίζωμαι. εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων,
18 οἰκονομίαν πεπίστευμαι. τίς οὖν μου ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐ-
αγγελιζόμενος ἀδάπανον θῆσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ κατα-
19 χράσθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. ἐλεύθερος γὰρ ὢν
ἐκ πάντων, πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερ-
20 δῇσω· καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους
κερδῇσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νό-
21 μ[ον], ἵνα] τοὺς ὑπὸ νόμον κερδ[ήσω]· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομ[ος],
μὴ ὢν ἄνομος Θεοῦ, ἀλλ' ἐ[ννο]μος Χριστοῦ, ἵνα κερδάω τοῦ[ς]
22 ἀνόμους. ἐγενόμην τοῖς ἀσ[θε]νέσιν ἀσθενής, ἵνα τοὺς [ἀσθε]-
νεῖς κερδῇσω. τοῖς πᾶσιν [γέ]γωνα πάντα, ἵνα πάντως τιν[άς]
23 σώσω. πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συνκοινωνὸς αὐ-
24 τοῦ γένωμαι. Οὐκ οἶδατε, ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν
τρέχουσιν, εἰς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέχετε, ἵνα
25 καταλάβητε. Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος,¹) πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖ-
νοι μὲν οὖν ἵνα φθαγτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρ-
26 τον. Ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως· οὕτως πυ-
27 κτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέρω· ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ
δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

ΚΕΦ. Ι.

CAP. X.

1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάν-
τες ὑπὸ τὴν νεφέλῃν ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διηλθον,
2 καὶ πάντες εἰς τὸν Μωσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ

1) αγωνιζομενος. Woidé αγωνιζομενος, male.

X. θαλάσση, καὶ πάντες τὸ πνευματικὸν ἔφαγον βρώμα, καὶ πάντες 4
τὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπιον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολου-
θούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός. ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν 5
αὐτῶν ἡδύοχησεν ὁ Θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ταῦτα 6
δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κα-
κῶν, καθὼς κακέينوι ἐπεθύμησαν. μὴδὲ ἰδωλολάτραι γείνεσθε, 7
καθὼς τινες ἐξ αὐτῶν· ὥσπερ γέγραπται, ἐκάθεισεν ὁ λαὸς φαγεῖν
καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίξιν. Μὴδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες 8
αὐτῶν ἐπόρνευσαν, [καὶ ἐπ]έσαν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰ[κοσι]τρεῖς χιλιά-
δες.¹⁾ [Μὴδὲ] ἐκπειράζωμεν τὸν Θεόν, [καθ]ὼς τινες αὐτῶ ἐπί- 9
ρα[σαν], καὶ ὑπὸ τῶν ὕφρων ἀπώλ[ο]ντο. Μὴδὲ γογγύετε, [καθ]ὼς 10
τινες αὐτῶν ἐγόγγυ[σαν], καὶ ἀπώλλυντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ.
ταῦτα δὲ τυπικῶς συνέβαινον ἐκείνοις· ἐγράφη δὲ πρὸς νοουθεσίαν 11
ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν.

Ὡστε ὁ δοκῶν ἐστάναι, βλεπέτω μὴ πέση. πειρασμὸς ὑμᾶς 12
οὐκ ἥλειφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· Πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς 13
πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ
τὴν ἐκβασιν, τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν. διόπερ, ἀγαπητοί μου, 14
φειγέτε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.

Ὡς φρονίμοις λέγω, κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι.²⁾ τὸ ποτήριον τῆς 15
εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ αἵματος τοῦ Χρι-
στοῦ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ σώματος τοῦ 16
Χριστοῦ; ὅτι εἰς ἄρτος ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες 17
ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν. Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· 18
οὐχ οἱ ἐσθίουντες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσίν.
τί οὖν φημι; ὅτι εἰδωλόθυτον τί ἐστίν; ἀλλ' ὅτι ἂ θύουσιν τὰ 19
ἔθνη, δαιμονίοις καὶ οὐ Θεῷ θύουσιν· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς 20
τῶν δαιμονίων³⁾ γίνεσθαι. Οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν 21
καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθαι τραπέζης Κυρίου μετέχειν καὶ
τραπέζης δαιμονίων. ἢ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι 22
αὐτοῦ ἐσμεν; Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν, 23

1) In margine manus recentior quaedam appinxit: forte legenda ut apud
Woide ρωγεωρ. 2) φημι. Post hanc vocem, rasura brevis. 3) δαιμο-
νίων. Sic MS. Woide, male δαιμωνίων.

24 ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. μηδεὶς τὰ ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλὰ τὰ X.
25 τοῦ ἐτέρου. Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μὴδὲν
26 ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν· τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ
27 πλήρωμα αὐτῆς. Εἰ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε
πορεύεσθαι, πάντα τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν ἐσθίετε, μὴδὲν ἀνα-
28 κρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν. ἂν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ, τοῦτο ἱερό-
θυτόν ἐστιν. μὴ ἐσθίετε, δι' ἐκείνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν
29 συνείδησιν· συνείδησιν δὲ λέγω, οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν
τοῦ ἐτέρου. ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης
30 συνειδήσεως, εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω; τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ
31 ἐγὼ εὐχαριστῶ; Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε,
32 πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε. ἀπόσκοποι καὶ Ἰουδαίους γεί-
33 νεσθε καὶ Ἑλλήσιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ· καθὼς καὶ πάντα
πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν
πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν.

ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI.

1 Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ ἐγὼ Χριστοῦ. ἐπαινώ δὲ ὑμᾶς,
ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼς¹⁾ παρέδωκα ὑμῖν, τὰς πα-
3 ραδόσεις κατέχετε. Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς
ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστιν· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνὴρ· κε-
φαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ, ὁ Θεός.

4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς
5 ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ πᾶσα γυνὴ προσ-
ευχόμενη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύ-
νει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· ἐν γὰρ ἐστὶν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξου-
6 μένῃ. εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ
αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω.
7 Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφίλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰ-
8 κὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρὸς ἐστίν· οὐ

1) καὶ καθὼς. καὶ additum a 2 m.

XI. γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· καὶ γὰρ 9
οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄν-
δρα· διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ 10
τοὺς ἀγγέλους. Πλὴν οὔτε γυνὴ χωρεῖς ἀνδρός, οὔτε ἀνὴρ χωρεῖς 11
γυναικὸς, ἐν Κυρίῳ· Ὡσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως 12
καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικὸς, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ. Ἐν ὑμῖν 13
αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ
προσεύχεσθαι; οὐδὲ ἡ φύσις αὐτῇ διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν 14
ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστὶν· γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστὶν; 15
ὅτι ἡ κόμη αὐτῇ περιβλαίου δέδοται αὐτῇ· Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλό- 16
νειας εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλη-
σίαι τοῦ Θεοῦ.

Τοῦτο δὲ παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν, ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον, 17
ἀλλὰ εἰς τὸ ἥσσον συνέρχεσθαι. πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων 18
ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος
τι πιστεύω· δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δοκιμοὶ 19
φανερῶν γένωνται ἐν ὑμῖν. Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτό, 20
οὐκ ἐστὶν Κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον 21
προσλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὅς μὲν πινᾷ, ὅς δὲ μεθύει. μὴ 22
γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχεται εἰς τὸ ἐσθιεῖν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας
τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ κατασχύνεται τοὺς μὴ ἔχοντας;

Τί εἶπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ. ἐγὼ 23
γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρ[έ]δωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ
Κύριος Ἰησοῦς ἐ[ν τῇ νυ]κτὶ ἢ παρεδίδοτο, ἔλαβεν [ἄρτον], καὶ 21
εὐχαριστήσας ἐκλάσεν, [καὶ εἶπε]· τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τ[ὸ
ὑπὲρ] ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖται εἰς τ[ὴν] ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὡσαύ- 25
τως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων, τοῦτ[ο] τὸ
ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ αἵματί μου· τοῦτο
ποιεῖτε. ὡσάκις ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον 26
πίνετε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἔλθῃ.
Ὡστε ὅς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον καὶ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυ- 27
ρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ
Χριστοῦ. Δοκιμαζέτω δὲ ἑαυτὸν ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ 28
ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ 29

30 πίνων, κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. Διὰ XI.
τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκα-
31 νοί. εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· κρινόμενοι
32 δὲ, ὑπὸ Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ συν[ε]τῶ κόσμῳ κατακριθῶ-
33 μεν. Ὡστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους
34 ἐκδέχεσθαι· εἰ τις πινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω· ἵνα μὴ εἰς κρίμα συν-
έρχῃσθε. τὰ δὲ λοιπὰ, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξωμαι.

ΚΕΦ. ΙΒ.

CAP. XII.

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.
2 οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἰδωλα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν
3 ἦγεσθαι, ἀπαγόμενοι· διὸ γνωρίζω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύ-
ματι Θεοῦ λαλῶν, λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦς· καὶ οὐδεὶς δύναται
4 εἰπεῖν Κύριος Ἰησοῦς, εἰ μ[ὴ] ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ. διαιρέσεις
5 δὲ χα[ρι]σ[μ]μάτων εἰσὶν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· [καὶ] διαιρέσεις δια-
6 κοιῶν εἰσὶν, [καὶ] ὁ αὐτὸς Κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργ[η]-
μάτων εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτὸς Θεός, [ὁ] ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶ-
7 σιν. [Ἐ]κάστῳ δὲ δίδεται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ
8 συμφέρον. ὃ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας,
9 ἄλλω δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα· ἐτέρῳ δὲ πίστις,
ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· ἄλλω δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ ἐνὶ πνεύ-
10 ματι· ἄλλω δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλω δὲ προφητεία, ἄλλω
δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἐτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλω δὲ διερ-
11 μηνία γλωσσῶν· πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν, καὶ τὸ αὐτὸ
πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἐστίν, καὶ μέλη πολλὰ ἔχει,
πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος, πολλὰ ὄντα, ἐν ἐστίν σῶμα·
13 οὕτως καὶ ὁ Χριστός. Καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάν-
τες εἰς ἐν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες,
14 εἴτε δούλοι εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες ἐν σῶμα ἔσμεν. καὶ
15 γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἐστὶν ἐν μέλος, ἀλλὰ πολλά. ἐὰν εἴπῃ ὁ
ποὺς, ὅτι οὐκ εἰμὶ χεῖρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ

1) καὶ ο αυτος. 1 m. prius omissum, postea addidit o superius.
CODEX. ALEX.

XII. τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὗς, ὅτι οὐκ 10
εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ
ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; 11
εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὠσφρησις; Νῦν δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, 12
ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν. εἰ δὲ ἦν 13
τὰ πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἐν 20
δὲ σῶμα. οὐ δύναται ὁ ὀφθαλμός εἰπεῖν τῇ χειρὶ, χρεῖάν σου 21
οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσὶν, χρεῖάν ὑμῶν οὐκ ἔχω.
ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα 22
ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστιν· καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ 23
σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχή-
μονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει· τὰ δὲ εὐσχήμονα 24
ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει. Ἀλλὰ συνεκέρασεν ὁ Θεὸς τὸ σῶμα, τῷ
ὑστερουμένῳ περισσοτέραν δοῦς τιμὴν, ἵνα μὴ ἦ σχίσμα ἐν τῷ 25
σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη· καὶ 26
εἴτε πάσχει μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέ-
λος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. Ὑμεῖς δὲ ἐστέ σῶμα Χριστοῦ, 27
καὶ μέλη ἐκ μέρους. καὶ οὗς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλη- 28
σίᾳ, πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκά-
λους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα λαμάτων, ἀντιλήμψεις,
κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες 29
προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; μὴ πάν-
τες χαρίσματα ἔχουσιν λαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν; 30
μὴ πάντες διερμηνεύουσιν; ζηλοῦται δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μεί- 31
ζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δίδυνμι.

ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII.

Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, 1
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἡχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλά-
ζων.¹⁾ Κἂν ἔχω προφητείαν, καὶ ἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα,²⁾ καὶ 2

1) αλαλαζων. Sic pro αλαλαζων. 2) παντα. παν recenter rescriptum.

πᾶσαν τὴν γνώσιν· κἂν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστά- XIII.
3 νειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. κἂν ψωμίσω πάντα τὰ
ὑπάρχοντά μου, κἂν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυχῶμαι, ἀγά-
4 πην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρη-
στεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπορεύεται, οὐ φυσιοῦ-
5 ται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογί-
6 ζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ,
7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.
8 ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει. Ἐἴτε δὲ προφητεῖα,¹⁾ καταργηθήσονται·
9 εἴτε γλώσσαι, παύσονται· εἴτε γνώσεις, καταργηθήσονται. ἐκ μέ-
10 ρους γὰρ γινώσκουμεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· ὅταν δὲ ἔλθῃ
11 τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται.²⁾ Ὅτε ἦμην νήπιος, ἐλά-
λουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νήπιος· ὅτε
12 γέγονα ἀνὴρ, καθήργνηκα τὰ τοῦ νηπίου. βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι'
ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι
γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγινώσκω καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην.
13 Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μεῖζων
δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην· ζηλοῦται δὲ τὰ πνευματικὰ, μᾶλλον δὲ ἵνα
2 προφητεύητε. ὁ γὰρ³⁾ λαλῶν γλώσσῃ, οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ
3 τῷ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· ὁ δὲ
προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ πα-
4 ραμυνθίαν. Ὁ λαλῶν γλώσσῃ, ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων,
5 ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. θέλω δὲ ὑμᾶς πάντας γλώσσαις λαλεῖν, μᾶλ-
λον δὲ ἵνα προφητεύητε· μεῖζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν
γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομῇ λάβῃ.
6 Νῦν δὲ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν,
τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐ[ν ἀπο]καλύψει, ἢ
7 ἐν γνώσει, ἢ ἐ[ν προ]φητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ; Ὅμως τὰ ἄψυχα

1) προφητεία. Sic pro προφητεία. 2) καταργηθήσεται. θησεται reser-
psit m. recentior. 3) ο γαρ. Post o insura. Videtur fuisse ou γαρ.

XIV. φωνὴν διδ[όν]τα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κιθάρα, ἐὰν δι[ιαστο]λὴν τοῖς
φθόγγοις μὴ δῶ, π[ὼς] γνωσθήσεται τὸ αὐλούμε[ον] ἢ τὸ κιθα-
ρίζόμενον; ¹⁾ καὶ γὰρ ἐ[ὰν] ἄδηλον σάλπιξ ²⁾ φωνὴν δῶ, τί[ς] παρα- 8
σκευάζεται εἰς πόλεμον; οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ 9
εὐσημον λόγον δώτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθαι
γὰρ εἰς ἄερα λαλοῦντες. Τυσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν 10
κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον. ἐὰν οὖν μὴ ἰδῶ τῆς δυνάμιν ³⁾ τῆς φω- 11
νῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος· καὶ ὁ λαλῶν, ἐν ἐμοὶ βάρβαρος·
οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπὶ ζηλωταί ἐσται πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκο- 12
δομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα προφητεύητε. Διὸ ὁ λαλῶν 13
γλώσση, προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι 14
γλώσση, τὸ πνευμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός
ἐστίν. τί οὖν ἐστίν; προσεύξωμαι τῷ πνεύματι, προσεύξωμαι 15
δὲ καὶ τῷ νοῖ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοῖ. ἐπεὶ 16
ἐὰν εὐλογῇς πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου
πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμήν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστείᾳ, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ
οἶδεν; σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἴκο- 17
δομεῖται.

Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσση· ἀλλὰ 18
ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους τῷ νοῖ μου λαλήσαι, ἵνα καὶ 19
ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.

Ἀδελφοί, μὴ παιδεία γένησθε ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νη- 20
πιάζετε, ταῖς δὲ φρεσίν τέλειοι γένησθαι. [ἐν τ]ῷ νόμῳ γέγραπται, 21
ὅτι [ἐν ἐ]τερογλώσσοις, καὶ ἐν χε[ι]λεσιν ἐτέρων, λαλήσω τῷ λαῷ
[τοῦ] τῷ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακού[σ]ονται μου, λέγει Κύριος. [Ὡς]τε 22
αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖον [εἰ]σιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, [ἀ]λλὰ τοῖς
ἀπίστοις· ἡ δὲ προφη[τε]ία, οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύ-
ουσιν. Ἐὰν οὖν συν[ε]λθῇ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες 23
λαλῶσιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν
ὅτι μένεσθαι; Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ ⁴⁾ τέ τις ἄπι- 24
στος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάν-
των, τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερά γίνονται· καὶ οὐ- 25

1) κιθαρίζομενον. Ultimum o rescriptum a m. recent. 2) σάλπιξ. Sic pro
σαλπιγξ. 3) τῆς δυνάμιν. Sic pro τὴν δυνάμιν. 4) εἰσέλθῃ. Woulde legit
εἰσηλθῇ: male.

τως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει τῷ Θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι XIV.
οὕτως ὁ Θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.

20 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί, ὅταν συνέρχησθε; ἕκαστος ψαλμὸν
ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλώσσαν ἔχει, ἐρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς
21 οἰκοδομὴν γεινέσθω εἴτε γλώσση τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλε-
22 στον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος· καὶ εἰς διερμηνευέτω. ἐὰν δὲ μὴ ἢ
διερμηνευτῆς, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ Θεῷ.
23 Προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν·
24 ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθεμένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. δύνασθε
25 γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν, καὶ
26 πάντες παρακαλῶνται· καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑπο-
27 τάσσεται· οὐ γὰρ ἐστίν ὁ Θεὸς ἀκαταστασίας, ἀλλὰ εἰρήνης, ὥς ἐν
28 πᾶσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων. Αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις
σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπετε αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλὰ ὑποτασσέ-
29 σθωσαν τοῖς ἀνδράσιν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. Εἰ δὲ τι μανθά-
30 νειν ¹⁾ θέλωσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν
31 γὰρ ἐστίν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. Ἡ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ
32 Θεοῦ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; Εἰ τις δοκεῖ προ-
33 φήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινώσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι Θεοῦ
34 ἐστὶν ἐντολή· εἰ δὲ τις ἄγνοεῖ, ἀγνοεῖτω. ²⁾ Ὡστε, ἀδελφοί μου,
35 ζηλοῦται τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύεται γλώσσαις.
0 πάντα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γεινέσθω.

ΚΕΦ. ΙΒ.

CAP. XV.

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην
2 ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε, δι' οὗ καὶ σώ-
3 ξεσθαι, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ
μὴ εἰκὴ ἐπιστεύσατε.

3 Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι
Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ τὰς γρα-
4 φάς· καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ,
5 κατὰ τὰς γραφάς· καὶ ὅτι ὥφθη Κηφᾶ, ἐπεὶ ταῖς δώδεκα.

1) τι μανθάνειν. Post τι rasura. ἐν rescriptum super rasura, a m. re-
centiori. 2) ἀγνοεῖτω. ω rescripsit m. recentior, olim forte ἀγνοεῖται.

XV. ἔπειτα ὤφθη ἐπ' αὐτῶν πεντακοσίους ἀδελφοὶς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ ὅ
πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν.¹⁾ ἔπειτα ἦ
ὤφθη Ἰακώβω, ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. ἔσχατον δὲ πάντων, ὃ
ὥσπερ ἐν τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη καὶ μοί. ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν
ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα
τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι, καὶ ἡ χάρις τοῦ
αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάν-
των ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί.

Εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν, καὶ οὕτως
ἐπιστεύσατε. εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται,
πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινες, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ δὲ
ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χρι-
στὸς οὐκ ἐγήγερται, καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, καὶ ἡ πίστις ὑμῶν.
Εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι
ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἡγείρεν τὸν Χριστὸν, ὃν οὐκ ἡγει-
ρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται· εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται,
οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαίᾳ ἡ πί-
στις ὑμῶν· καὶ ἔτι ἔσται ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἄρα καὶ οἱ κοιμη-
θέντες ἐν Χριστῷ, ἀπώλονται. Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ
ἡλπιούτες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.
Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων.
ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστα-
σις νεκρῶν. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕ-
τως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.²⁾ ἕκαστος δὲ
ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· Ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν
τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ· εἴτα τὸ τέλος, ὅταν παραδιδῷ τὴν βασι-
λείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν, καὶ πᾶ-
σαν ἐξουσίαν καὶ δυνάμιν· δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεῦειν, ἄρχι οὐ
θῆ πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἔσχατος ἐχ-
θρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πό-
δας αὐτοῦ· Ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δηλὸν ὅτι ἐκτός

1) δε καὶ κοιμ. καὶ αἱ rescriptae: καὶ ἐν κοιμηθῆσαν omissum, supplē-
vit corrector in marg. Antiqua videtur correctio, sed recenti atramento illita.
2) ζωοποιηθήσονται. Literae opoioth rescriptae. Olim ζωοποιησονται. Cor-
rectio videtur esse I m.

28 τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα· Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ XV.
πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ
29 τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς πάντα ἐν πᾶσιν. ἐπεὶ τί ποιήσου-
σιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; Εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ
30 ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; τί καὶ ἡμεῖς
31 κ[ι]νδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; Καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, ν[ῆ]-
τὴν ἡμετέραν καὶ χ[ρ]ίστιν, ἀδελφοί, ἣν ἐχω ἐν Χριστῷ [Ἰη-
32 σοῦ] τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. εἰ κατὰ ἀνθρωπο[ν] ἐθηριομάχησα ἐν
Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; φάγωμεν καὶ
33 πίωμεν, αὖριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. Μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἡθι
34 χρῆστα ὁμιλίαι κακαί. ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε·
ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω.
35 Ἄλλ' ἐρεῖ τις, πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποῶς δὲ σώματα
36 ἔρχονται; ἄφρων, σὺ δὲ σπείρεις, οὐ ζωογονεῖτε, ἐὰν μὴ ἀπο-
37 θάνῃ· καὶ ὁ σπείρης, οὐ τὸ σῶμα τὸ γεννησόμενον σπείρεις,
ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου εἰ¹⁾ τινος τῶν λοιπῶν·
38 ὁ δὲ Θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἡθέλησεν, καὶ ἐκάστω
39 τῶν σπερμάτων ἰδίον σῶμα. Οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ σὰρξ·
ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ
40 πτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων. καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώ-
ματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα
41 δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελή-
νης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.
42 Οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθού-
43 ρᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπείρετε ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν
44 δόξῃ· σπείρετε ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρετε ἐν δυνάμει· σπείρεται
σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται [σῶμ]α πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα
45 [ψυχ]ικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν. [Οὕτ]ως καὶ γέγραπται, ἐγέ-
νετο [πρ]ῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυ[χ]ὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος
46 Ἀδὰμ [εἰς] πνεῦμα ζωοποιούν. ἀλλ' οὐ [π]ρῶτον τὸ πνευμα-
47 τικόν, ἀλλὰ τὸ [ψ]υχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. [π]ρῶτος
ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος ἐξ
48 οὐρανοῦ. οἶος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἶος ὁ

1) εἰ. Sic pro η.

XV. ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν 49
τὴν εἰκόνα τοῦ χοίκου, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ 50
κληρονομήσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρο-
νομεῖ. Ἴδου μυστήριον ὑμῖν λέγω· οἱ πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα 51
μεθ'·¹⁾ οὐ πάντες δὲ²⁾ ἀλλαγησόμεθα, ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ περὶ ὀφθαλ- 52
μοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἀνα-
στήσονται ἀφθαρτοί, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρ- 53
τὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι
ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται τὴν ἀθανασίαν, 54
καὶ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται³⁾ ἀφθαρσίαν, τότε γενήσεται ὁ λό-
γος ὁ γεγραμμένος, Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος. ποῦ σου, θά- 55
νατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ἄδη, τὸ νίκος;⁴⁾ τὸ δὲ κέντρον τοῦ 56
θανάτου, ἐστὶν ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος·
τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν 57
Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι γένεσθαι, 58
καὶ ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάν-
τοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν Κυρίῳ.

ΚΕΦ. ΙΣ.

CAP. XVI.

Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκ- 1
κλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσασθαι. κατὰ μίαν 2
σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων ὃ τι
ἂν εὐδωθῇ· ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γέλωνται. ὅταν δὲ 3
παραγένωμαι, οὓς ἔαν δοκιμάσῃτε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμ-
ψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερσόλυμα. ἐὰν δὲ ἄξιον ᾖ⁵⁾ 4
τοῦ καμῆ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς 5
ὑμᾶς, ὅταν Μακαιδονίαν διέλθω· Μακαιδονίαν γὰρ διέρχομαι·
πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ παραχειμᾶσω, ἵνα ὑμεῖς με 6
προπέμψῃται οὐ ἔαν πορεύωμαι. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρ- 7
όδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ

1) μὲν οὐ κοιμηθ. — οὐ litoris minusculis a 1 m. superius additur.
2) οὐ πάντες δε. Olim oi πάντες δε. Correxist 1 m. 3) ἐνδύσῃται. ητ re-
scriptum a 1 m. vel ant; olim ἐνδύσασθαι. 4) πον σου αδη το νίκος. Olim
omissa, supplevit 2 m. 5) η vel ην. Codex habet η.

8 Κύριος ἐπιτρέψῃ. ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς Πεντηκοστῆς· XVI.
9 θύρα γὰρ μοι ἀνέφωγεν μεγάλη καὶ ενεργῆς, καὶ ἀντικείμενοι
πολλοί.

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς
11 ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται ὡς καὶ ἐγώ. μὴ τις οὖν αὐτὸν
ἐξουθενήσῃ· προπέμψεται δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με·
12 ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ
ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν
ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ
13 ὅταν εὐκαιρήσῃ. Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε,
14 καὶ κραταιοῦσθε. πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γεινέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδαται τὴν οἰκίαν Στεφανῶ,
ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἀγίοις ἔταξαν
16 ἑαυτούς· ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσῃσθε τοῖς τοιοῦτοις, καὶ παντὶ
τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι.

17 Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανῶ καὶ Φορτουνάτου καὶ
18 Ἀχαΐκου, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα αὐτοὶ ἀνεπλήρωσαν· ἀνέπανσαν
γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιού-
20 τους. ⁽¹⁾ Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθαι ἀλλή-
21 λους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου· εἴ τις
22 οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον, ἦτω ἀνάθεμα, μαρὰν ἀθά.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. ἡ
24 ἀγάπη μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ
Α.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

B.

ΚΕΦ. Α.

CAP. I. **Κ**αὐλὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τι-
μύθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὓσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν
τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. Χάρις ὑμῖν καὶ 2
εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 3
Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως,
ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι 4
ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως
ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· ὅτι καθὼς περισσεύει 5
τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ πε-
ρισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. Εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς 6
ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας. εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ
τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῇς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ [τῶν]
αὐτῶν παθημάτων ὧν [καὶ] ἡμεῖς πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βε-
βαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοὶ ἐσ[τε] τῶν παθημάτων, 7
οὕτως [καὶ] τῆς παρακλήσεως.

Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆς θλίψεως 8
ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δυνάμιν
ἐβαρύνθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τῷ ξῆν· ἀλλ' αὐτοὶ ἐν 9
ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχέκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες
ᾤμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς·¹⁾ ὥς 10
ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσαστο ἡμᾶς, εἰς ὃν ἠλπίζαμεν ὅτι καὶ ἐτι 11
ῥύσεται, συνυπουργούντων καὶ ἡμῶν ὑπὲρ ὑμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ
πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ
ἡμῶν. ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνει- 12

1) νεκρῶν. Sic pro νεκρῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β.

379

δήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀγιότητι καὶ ἐν εὐκρινίᾳ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἐν σο- 1.
φίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, πε-
13 ρισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἀνα-
γινώσκετε, ἣ καὶ ἐπιγινώσκεται, ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγινώ-
14 σεσθε, καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν
ἐσμεν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμῶν,¹⁾ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον, πρὸς ὑμᾶς
16 ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε·²⁾ καὶ δι' ὑμῶν ἀπελθεῖν εἰς
Μακαιδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μ]ακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ
17 ὑφ' ὑμῶν προπεμ[φθῆναι] εἰς τὴν Ἰουδαίαν. [Τοῦτο] δὲ βουλόμε-
νος, μή τι ἄρα [τῇ ἐλ]αφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἂ βουλευομαι, κατὰ
σάρκα βουλευομαι, [ἵνα] ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ ναί, ναί, καὶ τὸ οὐ, οὐ;
18 [πι]στὸς δὲ ὁ Θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν [π]ρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐστίν ναί καὶ
19 οὐ· [Ὁ τοῦ Θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν [δι'] ἡμῶν
κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναί
20 καὶ οὐ, ἀλλὰ ναί ἐν αὐτῷ γέγονεν· ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι τοῦ Θεοῦ.
ἐν αὐτῷ τὸ ναί, διὸ καὶ δι' αὐτοῦ, τὸ ἀμήν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν
21 δι' ἡμῶν. ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν, καὶ χρίσας
22 ἡμᾶς, Θεός· καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἀραβῶνα τοῦ
23 πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις³⁾ ἡμῶν. Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν
ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἡλ-
24 θον εἰς Κόρινθον· οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ
συνεργοὶ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν, τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε·

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Ἐκριναι δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλ-
2 θεῖν. εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ ἐφραίνων⁴⁾ με, εἰ
3 μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; καὶ ἔγραψα τοῦτο, ἵνα μὴ ἐλθὼν
λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν· πεποιθὼς ἐπὶ πάντας
4 ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. ἐκ γὰρ πολλῆς

1) ἡμεῖς ὑμῶν. η et v rescripta manu incerta. 2) ἐχρητε. ητε re-
scriptum, et post, quaedam erasa. Quid olim, non liquet. 3) καρδίας.
Sic MS. Woide, male, καρδίας. 4) ἐφραίνων. Sic MS.

11. Θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέ- 5
ρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς. Ἰκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπι- 6
τιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων· Ὡστε τοῦναντίον ὑμᾶς χα- 7
ρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ κατα-
ποθῇ ὁ τοιοῦτος. διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγά- 8
πην. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, 9
ἢ¹⁾ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστέ. Ὡς δέ τι χαρίζεσθε, καὶ γὰρ 10
γὰρ ὁ καιχάρισμαι, εἰ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς, ἐν προσώπῳ
Χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· οὐ γὰρ 11
αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν. ἔλθων δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς 12
τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεργμένης ἐν Κυ-
ρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὐρεῖν με 13
Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἐξῆλθον
εἰς Μακαδονίαν.

Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ 14
Χριστῷ, καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν
ἐν παντὶ τόπῳ. ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἔσμεν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σω- 15
ζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· οἷς μὲν, ὁσμὴ ἐκ θανάτου 16
εἰς θάνατον· οἷς δὲ, ὁσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωὴν. Καὶ πρὸς ταῦτα
τίς ἱκανός; οὐ γὰρ ἔσμεν ὡς οἱ πολλοί, καπηλεύοντες τὸν λό- 17
γον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ ἰλικρινίας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ, κα-
τενάντι Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

¹ Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; εἰ μὴ χρηζόμεν, ὥσπερ τι- 1
νές, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν; ἡ ἐπιστολὴ 2
ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη
καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· φανερούμενοι ὅτι 3
ἐστὶ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐνγεγραμμένη

1) η: pro ei.

οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι Θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν λιθί- III.
4 ναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαις σαρκίναίς. Πεποίθησιν δὲ τοι-
5 αὐτὴν ἔχω διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν· οὐχ ὅτι ἱκανοί
ἔσμεν λογίσασθαι τι ἀφ' ἑαυτῶν, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκα- 6
νότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ· ὃς καὶ ἰκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους και-
νῆς διαθήκης, οὐ γραμματος, ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα 7
ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θα-
νάτου ἐν γραμμασιν, ἐντετυπωμένη λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, 8
ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον
Μωσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν καταργου- 9
μένην· πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν 10
δόξῃ; εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῶ μᾶλ-
11 λον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης δόξης. καὶ γὰρ οὐ
δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, εἵνεκεν τῆς
12 ὑπερβαλλούσης δόξης. εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης, πολλῶ
μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.
13 Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρόρσειά χρώμεθα·
καὶ οὐ καθάπερ Μωσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐ-
τοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον
14 τοῦ καταργουμένου· ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι
γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς
15 παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ
καταργεῖται· ἀλλ' ἕως σήμερον, ἥνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μω-
16 σῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· ἥνίκα δὲ ἐὰν ἐπι-
17 στρέψῃ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖτε τὸ κάλυμμα. ὁ δὲ Κύριος τὸ
18 πνευμά ἐστιν· οὐ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ἔλευθερία. ἡμεῖς δὲ
πάντες ἀνακαλυπτόμενοι προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτρι-
ζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμενοι ἀπὸ δόξης εἰς δό-
ξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου πνεύματος.

CAP. IV.

ΚΕΦ. Δ.

Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακομίτιαν ταύτην, καθὼς ἡ[λεήθη]μεν, 1
οὐκ ἐγκακοῦμεν, [ἀλλὰ] ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτά [αἰσχύ]νης, 1)
μὴ περιπατοῦντες ἐν πα[νο]υργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φαν[ερῶ]σει τῆς ἀληθείας συνιστ[ι]ώμε[ν]τες 2) ἑαυτοὺς
πρὸς πᾶσαν [συνε]ίδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ [Θεοῦ]. Εἰ δὲ 3
καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμέ- 4
νοις ἐστὶν κεκαλυμμένον· ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύ-
φλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ διαυγᾶσαι τὸν φωτι-
σμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ
Θεοῦ. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Ἰησοῦν Χριστὸν Κύριον· 5
ἑαυτοὺς δὲ, δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦ. 3) ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκό- 6
τους φῶς λάμψει, ὅς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτι-
σμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ. ἔχ- 7
μεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστέρινοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερ-
βολὴ τῆς δυνάμεως ἡ τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· Ἐν παντὶ 8
θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ
ἐξαπορούμενοι· διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλ- 9
όμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι. πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ 10
ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ
ἐν τῷ 1) σώματι ἡμῶν. αἶψα γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδι- 11
δόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ
σαρκὶ ἡμῶν. ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 12
Ἐχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ 5) τὸ γεγραμμέ- 13
[νον]. 6) ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστευόμεν, διὸ καὶ
λαλοῦμεν· εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς 14
διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. τὰ γὰρ πάντα δι' 15
ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ, διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν
περισέυση εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν· ἀλλ' εἰ καὶ 16
ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦ-]

1) αἰσχυνής. Articulus, ut videtur deficit. 2) συνιστάντες vel συνιστάνον-
τες. 3) Ἰησοῦ. Sic. Olim *Iē* = Ἰησοῦν. Correx. 1 m. 4) ἐν τῷ. ω rescriptum
n 1 m. 5) κατὰ το. Sic MS. Woide male κατὰ το. 6) γεγραμμένον. Post γε-
γραμμε tria folia desunt in Codice. In margine manus recens scripsit haec: 'De-
sunt folia tria: — a vers. 13 capitis 4. ad vers. 7 cap. 12.' Omnia a non usque
ad καὶ τῇ υπερβολῇ supplēvimus, ut in S. Matthaeo, ex editione Milliana Kusteri.

17 [ταὶ] ἡμέρα καὶ ἡμέρα. τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλί- IV.
ψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης
18 κατεργάζεται ἡμῖν, μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ
τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ
βλεπόμενα, αἰώνια.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

1 Οἶδαμεν γὰρ, ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους κα-
ταλυθῇ, οἰκοδομῇ ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποιήτου, αἰώ-
2 νιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰ-
3 κητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες· εἰ
4 γε καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὐρεθισόμεθα. καὶ γὰρ οἱ ὄν-
τες ἐν τῷ σκήνῳ στενάζομεν βαρούμενοι· ἐπειδὴ οὐ θέλομεν
ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ
5 τῆς ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, θεός, ὁ
6 καὶ δαὺς ἡμῖν τὸν ἀβραάμωνα τοῦ πνεύματος. Θαρσύνοντες οὖν
πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦ-
7 μεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου· διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ
8 εἰδους· θαρσύνομεν δὲ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ
9 σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον. Διὸ καὶ φιλοτι-
μούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ
10 εἶναι, τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἐμπροσθεν τοῦ
βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσῃται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώ-
ματος, πρὸς ᾧ ἐπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακόν.

11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀνθρώπους πείθομεν,
Θεῷ δὲ πεφανερῶμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν
12 πεφανερῶσθαι. οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ
ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἐχητε πρὸς
13 τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ. εἴτε γὰρ ἐξέ-
14 στημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρονούμεν, ὑμῖν. ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χρι-
15 στοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέ-]

VII. [ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆσαι. Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὦραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς. νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς, πόσῃ κατεργάσατο ὑμῖν σπουδὴν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλ' ἐκδίκησιν; ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἄγνους εἶναι ἐν τῷ πράγματι. Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ εἵνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος· ἀλλ' εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρακλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαιται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· ὅτι εἰ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθη· ἀλλ' ὥς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησης ἡμῶν ἢ ἐπὶ Τίτῳ, ἀλήθεια ἐγενήθη· καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστίν, ἀναμνησκόμενον τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοὴν, ὥς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρσύνω ἐν ὑμῖν.

ΚΕΦ. Η.

CAP. VIII.

Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας· ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσειὰ τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάρους πτωχεῖα αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἀπλότητος αὐτῶν· ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν ἀνθαίρετοι, μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἄγίους δεξασθαι ἡμᾶς· καὶ οὐ καθὼς ἡλπίζαμεν,]

[ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θε-
λήματος Θεοῦ· εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς
προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. Ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πιστεῖ, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε· οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμετέρης ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε, πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλαιν προενήρξασθε ἀπὸ ἐφύσει· νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλαιν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελεῖν ἐκ τοῦ ἔχειν. εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὼς ἐὰν ἔχῃ τις, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὼς οὐκ ἔχει. οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περισσεύμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περισσεύμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα· ὅπως γένηται ἰσότης, καθὼς γέγραπται, ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλέονασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἡλαττόνησε.

Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου· ὅτι τὴν μὲν παρακλήσιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, ἀνθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. συνεπέψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἐπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν, σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν, πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου δόξαν, καὶ προθυμίαν ὑμῶν· στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσῃται ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων· Συνεπέψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφόν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολ-
λάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει]

VIII. [πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς 23 ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. τὴν οὖν ἐνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυ- 24 χήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε, καὶ εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX.

Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν 1 μοι ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν. οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, 2 ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαῖα παρεσκεύα- σται ἀπὸ πέρυσσι· καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ξῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείο- νας. Ἐπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν 3 τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα καθὼς ἔλε- γον, παρεσκευασμένοι ἦτε, μὴ πως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μα- 4 κεδόνες, καὶ εὗρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ τῆς καυ- χήσεως. ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, 5 ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προκατηγ- γεμένην εὐλογίαν ὑμῶν ταύτην ἐτοιμὴν εἶναι, οὕτως ὡς εὐ- λογίαν, καὶ μὴ ὥσπερ πλεονεξίαν. Τοῦτο δὲ, ὁ σπείρων φει- 6 δομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλο- γίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. ἕκαστος καθὼς προαιρεῖται 7 τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός. δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεύσαι 8 εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν· καθὼς γέγραπται, ἐσκόρ- 9 πισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείρουντι, καὶ ἄρτον 10 εἰς βρώσιν χορηγῆσαι, καὶ πληθύναι τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι τὰ γεννήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν. ἐν παντὶ πλου- 11 τιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ· ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης 12 οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων,]

13 [ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ· διὰ 1X. τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χρι- στοῦ, καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερ- 15 βάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. χάρις δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῇ αὐτοῦ δωρεᾷ.

ΚΕΦ. Ι.

CAP. X.

1 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς προύτης καὶ ἐπιεικειᾶς τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινός 2 ἐν ὑμῖν, ἀπὸν δὲ θαρσύνει εἰς ὑμᾶς· δέομαι δὲ, τὸ μὴ παρὼν θαρσύνει τῇ πεποιθήσει, ἢ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινος τοῦς 3 λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. ἐν σαρκὶ 4 γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα· τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ 5 πρὸς καθάρσειν ὀχυρωμάτων· λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἷχμα- 6 λωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν ἐτοιμῷ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή·

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἰ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χρι- στοῦ εἶναι, τοῦτο λογισέσθω πάλιν ἅπ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς 8 αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς Χριστοῦ. ἐὰν τε γὰρ καὶ πε- ρισσότερόν τι καυχῶμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἥς ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθάρσειν ὑμῶν, 9 οὐκ αἰσχυνθήσομαι· ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβῆν ὑμᾶς διὰ 10 τῶν ἐπιστολῶν. ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαὶ, φησὶ, βαρεῖται καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος 11 ἐξουθενημένος. τοῦτο λογισέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷός ἐστιν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ 12 ἔργῳ. Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρίναι ἢ συγκρίναι ἑαυτοὺς τισι τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων, ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς]

X. [μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντας ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν. ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ 13 μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρον, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. οὐ γὰρ ὥς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς 14 ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ· οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι 15 ἐν ἄλλοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, ἀύξανόμενης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσεῖαν, εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ 16 ἐν ἄλλοις κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχῆσασθαι. ὁ δὲ καν- 17 χώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχᾶσθω· οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν, ἐκεῖ- 18 νός ἐστι δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν.

ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI.

"Οφείλον ἀνέχεσθαι μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνέ- 1 χεσθέ μου. ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλω· ἡρμούσαμεν γὰρ ὑμᾶς 2 ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνὴν παραστήσαι τῷ Χριστῷ· φοβοῦμαι 3 δὲ μή πως ὡς ὁ ὄφις Εὐάν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν. εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλου Ἰησοῦν κη- 4 ρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνεί- 5 χεσθε. Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκεῖναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀπο- 6 στόλων. εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· 7 ἀλλ' ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. ἡ ἁμαρτίαν 8 ἐποίησα, ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; ἄλλας ἐκκλη- 9 σίας ἐσύλησα, λαβὼν ὑψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς, οὐ κατενάρκησα οὐδε- 10 νός· τὸ γὰρ ὑστερήμά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλ- 11 θύντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἄβαρῇ ὑμῖν ἑμαυ- 12 τὴν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι] 13

[ἡ καύχησις αὕτη οὐ σφραγίσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς XI. 11 Ἀχαΐας. διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ Θεὸς οἶδεν· ὁ δὲ 12 ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελούντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὐρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματι- 14 ζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ· καὶ οὐ θαυμαστόν· αὐτοὺς γὰρ 15 ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός· οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τις με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μή γε, καὶ ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα μικρὸν τι κἀγὼ καυ- 17 χήσωμαι. ὁ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ Κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφρο- 18 σύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. ἐπεὶ πολλοὶ 19 καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχῆσομαι. ἡδέως γὰρ ἀνέ- 20 χεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες· ἀνέχεσθε γὰρ, εἰ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἰ τις κατεσθίει, εἰ τις λαμβάνει, εἰ τις 21 ἐπαίρεται, εἰ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει. κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἡσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ, 22 ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. Ἑβραῖοί εἰσι; κἀγώ· Ἰσρα- 23 ῆλται εἰσι; κἀγώ· σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι; κἀγώ· διάκονοι Χριστοῦ εἰσι; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις πε- 24 ρισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισ- 25 σαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, τρεῖς ἐξορβίσθην, ἅπαξ ἐλι- 26 θάσθην, τρεῖς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποιήκα· 27 ὁδοιπορίαις πολλάκις· κινδύνους ποταμῶν, κινδύνους ληστῶν, κινδύνους ἐκ γένους, κινδύνους ἐξ ἔθνων, κινδύνους ἐν πόλει, κινδύνους ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνους ἐν θαλάσῃ, κινδύνους ἐν 28 ψευδαδέλφοις· ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀρυσπνίαις πολλά- 29 κίς, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστεῖαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ 30 γυμνότητι· χωρὶς τῶν παρεκτός, ἢ ἐπισύστασις μου ἢ καθ' ἡμέραν, ἢ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. τίς ἀσθενεῖ, καὶ 31 οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; εἰ 32 καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχῆσομαι. Ὁ Θεὸς καὶ]

XI. [πατήρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογη-
τός εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἐν Λαμασκῶ ὁ ἔθνάρ- 32
χης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Λαμασκηνῶν πόλιν, πιά-
σαι με θέλων· καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ 33
τοῦ τείχους, καὶ ἐξέφυγον αἱ χεῖρας αὐτοῦ.]

CAP. XII.

ΚΕΦ. ΙΒ.

Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας 1
καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου· οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν 2
δεκατεσσάρων· εἶτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἶτε ἐκτὸς τοῦ σώ-
ματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν· ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως
τρίτου οὐρανοῦ. καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον· εἶτε ἐν σώ- 3
ματι, εἶτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν· ὅτι 4
ἠρπάγη εἰς τὸν παραδεισον, καὶ ἤκουσεν ἁόφητα ῥήματα, ἃ οὐκ
ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτου καυχῆσομαι· ὑπὲρ δὲ 5
ἐμαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. ἐὰν γὰρ 6
θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φεί-
δομαι δὲ, μὴ τις εἰς ἐμὲ λογίσσεται ὑπὲρ ὅ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι
ἐξ ἐμοῦ.]

[Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων, διὸ ἵνα μὴ ὑπερέρω- 7
μαι, [ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, [ἄγγ]ελος Σατανᾶ¹) ἵνα με κολα-
φί[ξῃ]. καὶ ὑπὲρ τούτου τρεῖς τὸν [Κύριον] παρεκάλεσα, ἵνα ἀπο- 8
στῇ [ἀπ'] ἐμοῦ· καὶ εἴρηκέν μοι, ἀρ[κε]ί σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ 9
δύναμις [μου]²) ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. [ἡ]διστα οὖν μᾶλλον καυχῆσο-
μαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ
Χριστοῦ. Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, 10
ἐν στενοχωρίαις ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός
εἰμι. Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὥφειλον ὑφ'
ἡμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστό-
λων· εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι, τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειρ- 12
γάσθῃ ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, σημείοις καὶ τέρασιν, καὶ δυνά-
μεσιν. τί γὰρ ἔστιν ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, 13

1) Σαταν. Olim Satana ut apparet e rasura. 2) δυναμις μου. Manus recentior an rescripsit.

εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν· χαρίσασθαι μοι XII.
14 τὴν ἀδικίαν ταύτην. ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλὰ
ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφίλλει τὰ τέκνα¹) τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν,
15 ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις· ἐγὼ δὲ ἡδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδα-
πανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· Εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγα-
16 πῶ, ἥσσον ἀγαπῶμαι. ἔ[σ]τω δὲ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ
17 ὑπάρχων πανούργος, δόλω ὑμᾶς ἔλαβον. μὴ τίνα ὦν ἀπέ-
18 σταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; παρεκάλεσα
Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μὴ τι ἐπλεονέκτησεν
ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς
αὐτοῖς ἔχνεσιν;

19 Πάλαι δοκεῖται ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; κατενάντι Θεοῦ ἐν
Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδο-
20 μῆς. Φοβοῦμαι γὰρ, μὴ πως ἐλθὼν οὐχ οἶους θέλω εὔρω ὑμᾶς,
καὶ γὰρ εὐρεθῶ ὑμῖν οἶον οὐ θέλετε· μὴ πως ἐρις, ζήλος, θυμολ, ἐρι-
21 θίαι,²) καταλαλειαί, ψιθυρισμοί, φησιώσεις, ἀκαταστασεῖαι· μὴ
πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσῃ με ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πεν-
θήσω πολλοὺς τῶν προσημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ
τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελείᾳ ἣ ἔπραξαν.

ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII.

1 Ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. ἐπὶ στόματος
2 δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. προείρηκα καὶ
προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν τοῖς προσημαρτη-
κόσιν, καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φεί-
3 σομαι. ἐπὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς
4 ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθῃ ἐξ
ἀσθενείας, ἀλλὰ ξῇ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενούμεν
σὺν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς.
5 Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὶ ἐν τῇ πίστει. ἡ οὐκ ἐπιγινώ-

1) τέκνα. Olim τένα. Correxit l m. 2) ἐριθίαι. Olim ἐρεθίαι. Cor-
rexist manus recens.

XIII. σκετε ἑαυτοὺς, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν ἐστίν· εἰ μὴ τι ἀδόκιμοί ἐστε. ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. εὐχό- 7 μεθα δὲ πρὸς τὸν Θεόν, μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδὲν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. οὐ γὰρ δυνάμεθα τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' 8 ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς 9 δὲ δυνατοὶ ᾗτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. Διὰ 10 τοῦτο ταῦτα ἁπλῶς γράφω, ἵνα παρῶν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ Κύριος ἔδωκέν μοι εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθαι, ¹⁾ παρακαλεῖσθε, 11 εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι 12 πάντες. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, 13 καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ
Β.

1) καταρτίζεσθαι. Sic MS. Pro καταρτίζεσθαι.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

ΚΕΦ. Α.

1 Παῦλος ἀπόστολος, [οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, CAPH. I. ἀλλὰ] διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ [ἐγείραν]τος αὐτὸν 2 ἐκ νεκρῶν, [καὶ] οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς 3 Γα[λατίας]. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ 4 Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέλη[ται] ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ ἐ[ν]εστῶτος πονη- 5 ροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

6 Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίσθε ¹⁾ ἀπὸ τοῦ καλέσαντος 7 ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον· ὃ οὐκ ἐστὶν ἄλλο, εἰ μὴ τινὲς εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέ- 8 ψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγε- 9 λος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσῃται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, 9 ἀνάθεμα ἔστω. Ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἰ τις 10 ὑμᾶς εὐαγγελίζει παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἄρτι γὰρ 11 ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; 12 εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην. Γνω- 13 ρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐηγγελισθὲν ὑπ' 14 ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἐστὶν κατὰ ἄνθρωπον· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀν- 15θρώπου παρέλαβον αὐτὸ, οὐδὲ ἐδιδάχθην, ἀλλὰ διὰ ἀποκαλύ- 16ψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.

13 Ἐκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊ- 14σμῳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ 15 ἐπόρθουν αὐτήν· καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῳ ὑπὲρ πολ- 16λοὺς συνιλιχιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρ- 17χων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. [Ὅτε] δὲ ἠνδύκησεν ὁ Θεὸς 18 ὁ ἀ[φορ]ρίζας με ἐκ κοιλίας μητρὸς [μου], καὶ καλέσας διὰ τῆς χά[ρι- 19]τος αὐτοῦ, ἀποκαλύψαι τὸν [υἱὸν] αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγε[λί]ζω-

1) μετατίσθε. Sic MS. Pro μετατιθεσθε.

I. μαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνε[σι]ν· εὐθέως οὐ προσανεθέ[μ]ην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ [ἀ]νῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀπο- 17 στόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Λαμασκόν. Ἐπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι 18 Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· ἕτερον δὲ 10 τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου. ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 20 Ἐπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλήματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας· Ἦμην 21 δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς 22 ἐν Χριστῷ· μόνον δὲ ἀκούοντες ᾔσαν, ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, 23 νῦν εὐαγγελίζετε τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει. καὶ ἐδόξαζον ἐν 21 ἡμῶν τὸν Θεόν.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἑτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα 1 μετὰ Βαρνάβαν, συναπαρξαμένων καὶ Τίτον· ἀνέβην δὲ κατὰ ἀπο- 2 κάλυψιν, καὶ ἀναθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν· Κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μὴ πως εἰς καινὸν 3 τρέχω ἢ ἑδραμον. ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἑλλήνων, ἡναγ- 4 κάσθη περιτμηθῆναι· διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵ- 5 τεινες παρεσῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν· οἷς οὐδὲ πρὸς ὄραν 6 ἐξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμένῃ πρὸς ὑμᾶς. Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι, ὅποιοι ποτε ᾔσαν, οὐδέν 6 μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, ἀλλὰ τὸνναντίον, ἰδόντες 7 ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας,¹⁾ καθὼς Πέ- 8 τρος τῆς περιτομῆς· ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς 9 περιτομῆς, ἐνήργησεν ἅμοι εἰς τὰ ἔθνη. Καὶ γινόντες τὴν χά- 9 ριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στυ- 10 λοὶ εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβαν κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς

¹⁾ τῆς ἀκροβυστίας. ης ἀρ. rescripsit 1 m.

10 μὲν εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· μόνον τῶν πτω- 11 χῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. 11 ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀν- 12 ἴστην, ὅτι κατεγνώσμενος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἔλθειν τινὰς ἀπὸ 13 Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστει- 13 λεν καὶ ἀφώριξεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. καὶ 14 συννυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρ- 15 νάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 Ἄλλ' ὅτε ἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν 15 τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων, εἰ σὺ, 16 Ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικῶς καὶ οὐχ Ἰουδαϊκῶς ἥσῃς, πῶς τὰ 17 ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαῖζειν; ἡμεῖς φύσι Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ 18 ἔθνῶν ἁμαρτωλοὶ, εἰδότες ὅτι οὐ δικαιоῦνται ἄνθρωπος ἐξ ἐρ- 19 γων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Χριστοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἡμεῖς εἰς 20 Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεῦσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως 21 Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δι- 22 καιωθήσεται πᾶσα σὰρξ. εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χρι- 23 στῷ, εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοὶ, ἄρα Χριστὸς ἁμαρτίας 24 διάκονος; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκο- 25 δομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν συνιστάνω. ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ 26 ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ, οὐκ 27 ἔτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν 28 πίστει τῇ τοῦ ὑιοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παρα- 29 δύντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· 30 εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

1 Ὁ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν; οἷς κατ' ὄφθαλ- 2 μους Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἑσταυρωμένος. Τοῦτο μόνον 3 θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, 4 ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; οὕτως ἀνόητοί ἐσται; ἐναρξάμενοι πνεύ- 5 ματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴ γε καὶ εἰκῇ.

III. Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, 5
ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; καθὼς 6
Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.
γινώσκεται ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ. Προ- 7
εἰδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ τὰ ἔθνη ὁ Θεός, προ- 8
εὐηγγελίσατο τῷ Ἀβραάμ, ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ
ἔθνη. ὥστε οἱ ἐκ πίστεως, εὐλογοῦντας σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. 9
Ἵσσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσὶν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶν· γέγραπται 10
ἄρα, ὅτι ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσιν τοῖς γεγραμ-
μένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά. Ὅτι δὲ ἐν 11
νόμῳ οὐδεὶς δικαιούται παρὰ τῷ Θεῷ, δῆλον· ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πί-
στεως ζήσεται· ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὁ ποιή- 12
[σας αὐτά]·) ζήσεται ἐν αὐτοῖς. Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς 13
κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· ὅτι γέγρα-
πται, ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμνόμενος ἐπὶ ξύλου· ἵνα εἰς τὰ 14
ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν
ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως. κατὰ ἄν- 15
θρωπον λέγω, ἀδελφοί, ὅπως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθή-
κην οὐδεὶς ἀθετεῖ, ἢ ἐπιδιατάσσεται. τῷ δὲ Ἀβραάμ ἐφθέθησαν 16
αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ λέγει, καὶ τοῖς σπέρ-
μασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἐνός, καὶ τῷ σπέρματι σου, ὃς
ἐστὶν Χριστός. Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ 17
τοῦ Θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονώς νόμος οὐκ
ἀκυροί, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ 18
κληρονομία, οὐκ ἔτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας
κεχάρισται ὁ Θεός· τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσ- 19
ετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ὃ ἐπαγγέλλεται, διαταγὴς δι' ἀγγέ-
λων, ἐν χειρὶ μεσίτου. ὁ δὲ μεσίτης ἐνός οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ Θεός εἰς 20
ἐστίν.²⁾

Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ 21
ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὅντως ἐκ νόμου ἂν ἦν ἡ δικαιο-
σύνη· ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑφ' ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ 22

1) αὐτὰ. ἄνθρωπος videtur defuisse ante ζήσεται. 2) εἰς ἐστίν. ἐστὶν
rescriptum n l m.

ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. III.
23 πρὸ τοῦ δὲ ἔλθαι τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συν-
24 κλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. ὥστε ὁ
νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστὸν, ἵνα ἐκ πίστεως 25
δικαιωθῶμεν· ἐλευθέρως δὲ [τῆς πίστεως], οὐκ ἔτι ὑπὸ παι-
26 [δαγωγ]όν ἐσμεν. πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πί-
27 στεως [ἐν Χριστῷ] Ἰησοῦ· Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε,
28 Χριστὸν ἐνεδύσασθαι. [οὐ]κ ἐν Ἰουδαίῳ, οὐδὲ Ἕλληνι· [οὐ]κ
ἐν δοῦλῳ, οὐδὲ ἐλεύθερῳ· [οὐ]κ ἐν ἄρσεν καὶ θήλῃ· ἅπαν-
29 [τες] γὰρ ὑμεῖς ἐστε Χριστοῦ Ἰησοῦ· εἰ δὲ [ὑ]μεῖς Χριστοῦ,
ἄρα τοῦ Ἀβραάμ σπέρμα ἐστέ, κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

1 Λέγω δὲ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν
2 διαφέρει δούλου, κύριος πάντων αὐν· ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπου
3 ἐστὶν καὶ οἰκονόμου, ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς. Οὕ-
τως καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου
4 ἦμεν δεδουλωμένοι· ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου,
ἐξαπέστειλεν ὁ Θεός τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικὸς,
5 γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν
6 υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν. Ὅτι δὲ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ
7 Θεός τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρά-
8 ζον, Ἀββᾶ ὁ πατήρ. ὥστε οὐκ ἔτι εἰ δοῦλος, ἀλλὰ υἱός· εἰ
9 δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ Θεοῦ. Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδό-
10 τες Θεὸν, ἐδουλεύσατε τοῖς φύσι μὴ οὐσί θεοῖς· νῦν δὲ,
γινόντες Θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπι-
11 στρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν
12 ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; Ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας,
καὶ καιροὺς, καὶ ἐνιαυτούς. φοβοῦμαι ὑμᾶς, μὴ πως εἰκὴ
13 κεκοπίκα εἰς ὑμᾶς· γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς.
Ἀδελφοί, δαίλομαι ὑμῶν· οὐδὲν με ἡδίκησατε. οἴδατε δὲ ὅτι

IV. δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, καὶ 14
τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξε-
πύσατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθαι με, ὡς Χριστὸν Ἰη-
σοῦν. Ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι, εἰ 15
δυνατὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἐδώκατά μοι. ὥστε 16
ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, 17
ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι¹⁾ ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. καλὸν δὲ 18
ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρῆναι με.
πρὸς ὑμᾶς. Τεκνεῖά μου, οὓς πάλιν ὠδεῖνω, ἄχρισ οὐ μορφωθῇ 19
Χριστὸς ἐν ὑμῖν. ἤθελον δὲ παρῆναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλά- 20
ξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν. Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ 21
'νόμου θέλοντες²⁾ εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; γέγραπται γὰρ, 22
'ὅτι Ἀβραάμ δύο υἱοὺς ἔσχεν· ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἓνα ἐκ τῆς
'ἐλευθέρας· ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα γεγέννηται· 23
ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, δι' ἐπαγγελίας. ἃ τινὰ ἐστὶν ἀλληγοροῦ- 24
μενα· αὗται γὰρ εἰσιν δύο διαθηकाί·³⁾ μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ,
εἰς δουλίαν γεννώσα, ἣτις ἐστὶν Ἄγαρ. τὸ δὲ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος 25
ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλὴμ, δουλεύει
γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ, ἐλευτέρα 26
ἐστὶν, ἣτις ἐστὶν μήτηρ πάντων ἡμῶν. Γέγραπται γὰρ, εὐφραν- 27
'θῃ στείρα ἢ οὐ τέκτουσα· ὦξον καὶ βόησον ἢ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι
'πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. 28
'Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν. ἀλλ' 29
ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε⁴⁾ τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕ-
'τως καὶ νῦν. Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην ταύ- 30
'την καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παι-
'δίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, οὐκ 31
ἐσμέν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

1) ἐκκλεῖσαι. Olim εκλεισαι, κ minutum manus antiqua superius addidit.
2) θέλοντες. Θ et λ, n man. recent. renovata esse videntur. 3) διαθηκαί.
ιαθηκ renovatum est atramento recentiorj. 4) ἐδίωκε. Sic MS.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V

1 Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν, στήκετε οὖν, καὶ μὴ
2 πάλιν ζυγῷ δουλίας ἐνέχεσθαι. Ἰδὲ ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι
3 ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει· μαρτύρομαι
δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν
4 ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. Κατηργήθητι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, οἱ-
5 τινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε· ἡμεῖς γὰρ
6 πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. ἐν γὰρ
7 Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύι, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ
8 πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέ-
9 κοψεν ἀληθείᾳ μὴ πίθεσθαι; ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦν-
10 τος ὑμᾶς. μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. ἐγὼ πέποιθα
11 εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσων
12 ὑμᾶς βασιτάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἐὰν ᾖ. Ἐγὼ δὲ, ἀδελφοί, εἰ
13 περιτομὴν ἐτι κηρύσσω, τί ἐτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ
14 σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. ὄφελον καὶ ἀποκόψονται
15 οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς, ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε ἀδελ-
16 φοί· Μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ
17 διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύεται ἀλλήλοις. ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ
18 λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-
19 τόν. εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατασιθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ
20 ἀλλήλων ἀναλωθῇτε. λέγω δὲ, πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπι-
21 θυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσηται. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ
πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς· ταῦτα δὲ ἀλλήλοις
ἀντί]κειτε, ἵνα μὴ ἂ ἐὰν θέλ]ητε, ταῦ]τα ποιῇται. Εἰ δὲ πνεῦματι
[ἄγρεσθε], οὐκ ἐσται ὑπὸ νόμον. [φανερὰ] δὲ ἐστὶν τὰ ἔργα τῆς σα[ρ-
κὸς], ἅτινά ἐστιν πορνεία, ἀ]καθαρ]σία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρε[ία],
φαρμακία, ἐχθραί, ἐρις, [ζήλοι], θυμοί, αἰρεῖθται,¹⁾ διχοστα[σίαι], ἐρέ-
21 σις,²⁾ φθόνοι, φόνοι, με[θαι], κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτ[οις]· ἃ προ-

1) αἰρεῖθται. Sic MS. Post e manus antiqua superius addidit i. 2) ἐρε-
σις. Sic pro αἰρεσεις.
CODEX ALEX.

V. λέγω ὑμῖν, καθὼς κα[ι] προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.

Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, ²² μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραῦτης, ἐγκρά- ²³ τεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἐστὶν νόμος. οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ ²⁴ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπι- ²⁵ θυμίαις. ¹) Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. μὴ ²⁶ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθο-
ροῦντες.

ΚΕΦ. 5.

CAP. VI.

Ἀδελφοί, ἐάν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ¹ ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζεται τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πρα-
ότητος, σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς. Ἀλλήλων τὰ βάρη ² βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. εἰ ³ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι, μὴδὲν ὢν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν. Τὸ δὲ ἔργον ⁴ ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα
ἔξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον. ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστά- ⁵ σει. Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχούντι ἐν ⁶ πάσιν ἀγαθοῖς. Μὴ πλανᾶσθαι, Θεὸς οὐ μνηστειρίζεται· ὁ γὰρ ἐάν ⁷ σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει. [Ὅτι ὁ] σπείρων εἰς τὴν ⁸ σάρκα ἑαυ[τοῦ], ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθ[οράν]. ὁ δὲ σπείρων
εἰς τὸ πνεῦ[μα], ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν [αἰ]ώνιον. Τὸ δὲ ⁹ καλὸν ποι[οῦν]τες μὴ ἐγκακῶμεν· καιρῷ [γὰρ] ἰδίῳ θερίσομεν,
μὴ ἐκλυ[ό]μενοι. Ἄρα οὖν ὥς καιρὸν [ἐ]χομεν, εργαζόμεθα τὸ ¹⁰ ἀγα[θ]ὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκίους τῆς πίστεως.

Ἴδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. ὅσοι ¹¹ ¹² θέλουσιν εὐπροσωπήσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς πε-
ριτέμνεσθε, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκονται.
οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ ¹³
βοῦλονται ὑμᾶς περιτέμνεσθε, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυ-
χῶνται. ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχῆσασθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ ¹⁴

1) ἐπιθυμίας. Sic MS. Woide male ἐπιθυμίας.

τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αἰ' οὐ ἐμοὶ κόσμος ἐσταί- VI.
¹⁵ ρεται, ἀλλὰ κόσμος. ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι
¹⁶ ἐστίν, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. Καὶ ὅσοι τῷ κα-
νόνι τούτῳ στοίχουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ
¹⁷ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ. Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρ-
χέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βα-
¹⁸ στάζω. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ
πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

ΚΕΦ. Α.

CAP. I. Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις 1
πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου 2
Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν 3
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν
τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ, καθὼς¹⁾ ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ 4
καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον
αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ 5
εἰς αὐτὸν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς ἑπαινον 6
δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ
ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν 7
τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χρηστότητος αὐτοῦ· ἧς 8
ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς, ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει, γνωρίσας 9
ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, Κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐ-
τοῦ,²⁾ ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ· κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος 10
τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθε τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν αὐτῷ ἐν ᾧ καὶ ἐκλήθην, προορι- 11
σθέντες, κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος, κατὰ τὴν βου-
λήν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἑπαινον τῆς δόξης 12
αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ· Ἐν ᾧ καὶ ἡμεῖς, ἀκού- 13
σαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν·
ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας
τῷ ἁγίῳ, ὃ ἐστὶν ἀρᾶβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν 14
τῆς περιποιήσεως, εἰς ἑπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ 15
Κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, οὐ παύομαι ἐν- 16

1) καθὼς. κ α 1 m. rescriptum. 2) θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδο-
κίαν αὐτοῦ. Olim θελήματος αὐτοῦ. εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἑπαινον τῆς
δόξης αὐτοῦ. Rescripsit 1 m., post θελήματος αὐτοῦ, voces κατὰ τὴν εὐδο-
κίαν αὐτοῦ, deletis antea scriptis. Spatium extat inter αὐτοῦ et κατὰ; item
post αὐτοῦ ultimum.

χαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μὴ ἵκανοι ποιοῦμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου· 1
17 ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης,
δῶῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ·
18 πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι
ὑμᾶς τίς ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης
19 τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγε-
θος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέρ-
20 γειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ,
ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ καθείσας αὐτὸν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ¹⁾
21 ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνά-
μεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον
22 ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· καὶ πάντα ὑπέταξεν
ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα
23 τῇ ἐκκλησίᾳ, ἣτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα
ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρ-
2 τίας ἐαυτῶν,²⁾ ἐν αἷς ποτε περιπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ
κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ
3 πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας· ἐν
οἷς καὶ ὑμεῖς³⁾ πάντες ἀνεστράφημέν ποτε, ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις
τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιῶντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν
4 διανοιῶν, καὶ ἡμεῖς φ[ύσει] τέ[κνα] ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοι[ποί]· Ὁ
δὲ Θεὸς, πλούσιος ὢν ἐν ἐ[λέει], διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην [αὐτοῦ]
5 ἣν ἡγάπησεν ἡμᾶς, καὶ [ὄν]τας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς π[αρα]πτώ-
6 μασιν συνεξωπο[ίησε] τῷ Χριστῷ· Χάριτί ἐσται σε[σω]σμένοι·
καὶ συνηγείρεν, κα[ὶ] συνεκάθεισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χρι-
7 στῷ Ἰησοῦ· ἵνα ἐνδείξῃται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις
τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ'
8 ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ

1) ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. Ex emendatione. Olim ἐν pro ἐκ, scriptum erat.
Correctio satis recens. 2) ἁμαρτίαις ἐαυτῶν. Olim ἁμ. αὐτῶν. Correxerit 1 m.
3) ὑμεῖς. Sic MS.

11. τῆς πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον· οὐκ ἐξ ἑρ- 9
 γων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι. αὐτοῦ γὰρ ἴσμεν ποίημα, κτισθέν- 10
 τες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεὸς,
 ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

Διὸ μνημονεύεται, ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λε- 11
 γόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειρο-
 ποιήτου, ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρεῖς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριω- 12
 μένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγ-
 γελείας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· Nunὶ δὲ 13
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς
 ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ 14
 ποιήσας τὰ ἀμφοτέρωθεν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας·
 τὴν ἐχθρὰν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δό- 15
 γμασιν καταργήσας· ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἓνα, και-
 νὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην· καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφο- 16
 τέρου[s'] ἐν ἑνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ [στα]υροῦ, ἀποκτεί-
 νας τὴν [ἐχθ]ρὰν ἐν αὐτῷ· καὶ ἐλθὼν [εὐ]ηγγελίσαστο εἰρήνην 17
 ὑμῖν [τοῖς] μακρὰν, καὶ εἰρήνην τοῖς [ἐγ]γὺς, ὅτι δι' αὐτοῦ ἐχο- 18
 μεν τὴν [π]ροσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέρωθεν ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν
 πατέρα. [Ἄρ]α οὖν οὐκέτι ἐστὶν ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλ' ἐσταί 19
 συνπολιτεῖς τῶν ἀγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες 20
 ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὅντος ἀκρογω-
 νιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμο- 21
 λογημένη αὐξοῖ εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ, ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συν- 22
 οἰκοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ 1
 ὑμῶν τῶν ἔθνων· εἶπε ἡκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος αὐ- 2
 τοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη 3
 μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύνασθε 4

1) τοὺς ἀμφοτέρωθεν. Literas a man. ant. rescriptas, tribus prioribus του
 exceptis.

ἀναγεινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ 111.
 5 Χριστοῦ· ὃ ἐτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώ-
 πων, ὥς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἀγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προ-
 6 φήταις ἐν πνεύματι· εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύνσωμα
 καὶ συνμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διὰ τοῦ εὐαγγε-
 7 λίου, οὗ ἐγενήθη διάκονος, κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ
 Θεοῦ, τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ·
 8 ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἀγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, τοῖς
 ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθε τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ,
 9 καὶ φωτίσαι τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου
 10 ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ πάντα κτίσαντι, ἵνα γνωρίσθῃ
 νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκ-
 11 κλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ, κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώ-
 12 νων, ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ἐν ᾧ ἐχο-
 μεν τὴν παρόυσίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποιθῇ διὰ τῆς πίστεως
 13 αὐτοῦ. Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐγκατεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ
 ὑμῶν, ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν.

14 Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα, ἐξ οὗ
 15 πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, ἵνα δῶ ὑμῖν
 16 κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ
 17 πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν
 18 διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ
 19 οἱς, τί τὸ πλάτος καὶ μήκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, γνωναί τε τὴν
 ὑπερβάλλουσαν ἀγάπην τῆς γνώσεως τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῇτε
 20 εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ. Τῷ δὲ δυνάμει ὑπὲρ πάντα ποι-
 ῆσαι ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν
 21 τὴν ἐνεργουμένην ἐν ὑμῖν, αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. ἀμήν.

CAP. IV.

ΚΕΦ. Δ.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι 1
τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε,¹⁾ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ 2
πρώτης,²⁾ μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,
σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ 3
τῆς εἰρήνης. Ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεύμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν 4
μῇ ἐλπίδει τῆς κλήσεως ὑμῶν. Εἰς Κύριος, μία πίστις, ἓν βά- 5
πτισμα· εἰς Θεὸς, καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάν- 6
των, καὶ ἐν πᾶσιν. Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ 7
μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. Διὸ λέγει, ἀναβὰς εἰς ὕψος 8
ἡγαλῶντας αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. τὸ 9
δὲ, ἀνέβη, τί ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα μέρη
τῆς γῆς; ὁ καταβὰς, αὐτός ἐστιν, καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων 10
τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. Καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς 11
μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς
δὲ ποιμένας, καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, 12
εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ·
μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως, καὶ 13
τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ νου τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον
ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ. ἵνα μηκέτι ὦμεν ἡπιοί,³⁾ 14
κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας,
ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὰς μεθοδίας
τῆς πλάνης τοῦ διαβόλου. Ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν 15
εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, Χριστὸς, ἐξ οὗ πᾶν τὸ 16
σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς-τῆς
ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἐκάστου μέλους, τὴν
αὐξῆσιν τοῦ σώματος ποιεῖτε εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς 17
περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ

1) ἐκλήθητε. Sic MS. Woide per incuriam legit ἐκλήθητε. 2) πρω-
στητος. Sic MS. Woide, male πρωσθητος. 3) ὦμεν ἡπιοί. Sic pro ὦμεν
νηπιοί.

18 νοὸς αὐτῶν, ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι IV.
τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν [τὴν οὐ]σαν ἐν αὐτοῖς,
19 διὰ τὴν π[ώ]ρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν· [οὔτι]νες ἀπηληγκότες
ἑαυτοὺς) παρέδωκαν τῇ ἀσελγίᾳ [εἰς ἀκα]θαρσίαν πάσης ἐν
20 πλεονεξίᾳ. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθ[ετε] τὸν Χριστὸν, εἴγε
21 αὐτὸν ἠκούσα[τε] καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστὶν ἀλή-
22 θεια ἐν τῷ Ἰησοῦ· ἀποθέσθαι ὑμᾶς, κατὰ τὴν προτέραν
ἀναστροφὴν, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον κατὰ
23 τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης· ἀναιωνοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ
24 νοὸς ὑμῶν, καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ
Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.
25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος
26 μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. ὀργίξεσθε
καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ
27 ὑμῶν, μηδὲ δίδεται τόπον τῷ διαβόλῳ. Ὁ κλέπτων μηκέτι
28 κλεπαίτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερ-
29 σιν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχη· μεταδιδόναι τῷ χρίαν ἔχοντι. Πᾶς
λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ'
30 εἰ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρίας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς
ἐκείνου· καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοῦ Θεοῦ,
31 ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. Πᾶσα πικρία
καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθητέων ἀφ'
32 ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ· γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί,
εὖσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χρι-
στῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

¹/₂ [Γίνεσθαι οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, [ὡς τ]έκνα ἀγαπητά· καὶ πε-
ριπα[τεῖτε] ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς [ἡγά]πησεν ὑμᾶς, καὶ
παρέδω[κεν] ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσ[φορὰν καὶ θυσι]αν τῷ Θεῷ
3 εἰς [δο]μὴν εὐωδίας. [Πο]ρνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα [ἡ] πλεονε-
4 ξία μηδὲ ὄνομα [ξ]έσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις· ἡ αἰσχροτής,

V. ἡ μωρολογία ἢ εὐτραπέλεια, ἢ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαρι-
 στείη. τοῦτο γὰρ ἵστε γυνώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκάθαρ- 5
 τος, ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν
 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ. Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω και- 6
 νοῖς¹⁾ λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεστε ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
 τῆς ἀπειθείας. μὴ οὖν γείνεσθαι συνμέτοχοι αὐτῶν. ἥτε γὰρ ποτε 7
 σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε· ὁ γὰρ 8
 καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθῶσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ²⁾ καὶ ἀλη-
 θεία· δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ. καὶ μὴ συνκοι- 10
 νωνεῖται τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάροις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ 11
 ἐλέγχετε· τὰ γὰρ κρυφῇ γεινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστιν καὶ 12
 λέγειν. τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα, ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται· 13
 πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν· διὸ λέγει, ἔγειρε ὁ καθεύ- 14
 δων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφανύσει σοι ὁ Χριστός.
 βλέπετε οὖν, ἀδελφοί, πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' 15
 ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσιν. 16
 Διὰ τοῦτο μὴ γείνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ 17
 Θεοῦ. Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία· ἀλλὰ πλη- 18
 ροῦσθαι ἐν πνεύματι, λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ 19
 ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν ταῖς καρ-
 διαῖς ὑμῶν τῷ Κυρίῳ, εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν 20
 ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, ὑπο- 21
 τασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ.

Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίῳι ἀνδράσιν ὑποτασσέσθωσαν, ὡς τῷ 22
 Κυρίῳ· ὅτι ἀνὴρ ἐστὶν κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κε- 23
 φαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς ὁ σωτὴρ τοῦ σώματος· ἀλλ' ὡς ἡ ἐκ- 24
 κλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίῳι
 ἀνδράσιν ἐν παντί.

Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἡγά- 25
 πησεν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς· ἵνα αὐτὴν 26
 ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ
 αὐτὸς ἑαυτῷ ἑνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν στίλβον ἢ ρυτίδα 27

1) καινοῖς. Sic pro κενοῖς. αἱ pro e ut saepe. 2) δικαιοσύνη. Sic
 MS. ω pro ο.

28 ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ἡ ἁγία καὶ ἄμωμος. οὕτως καὶ V.
 οἱ ἄνδρες ὀφείλουσιν ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυ-
 τῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ·
 29 οὐδεὶς γὰρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει
 30 καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν· ὅτι
 31 μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ἀντὶ τούτου καταλίπει ἄν-
 'θρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολλη-
 'θῇσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἕσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.
 32 Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν,
 33 καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα, ἕκαστος
 τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα
 φοβῇται τὸν ἄνδρα.

ΚΕΦ. 5.

CAP. VI.

1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο
 2 γὰρ ἐστὶν δίκαιον. τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα·
 3 ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελείᾳ· ἵνα εὖ σοι γένηται
 4 καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ οἱ πατέρες, μὴ παρ-
 οργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφεται αὐτὰ ἐν παιδείᾳ
 5 καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου. Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα
 κυρίοις, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἀπλότητι τῆς καρδίας
 6 ὑμῶν, ὡς τῷ Κυρίῳ· μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἄνθρω-
 πάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ
 7 Θεοῦ, ἐκ ψυχῆς, μετ' εὐνοίας, δουλεύοντες ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ
 8 οὐκ ἀνθρώποις· εἰδότες ὅτι ἕκαστος ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἀγαθόν,
 τοῦτο κομίσεται παρὰ Κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύθερος·
 9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες τὴν
 ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν
 οὐρανοῖς, καὶ προσωπολημφία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ.
 10 Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθαι ἀδελφοί, ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ
 11 κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ,
 12 πρὸς τὸ θῦνασθε ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθόδους τοῦ διαβόλου· ὅτι
 οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς,

VI. πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικά τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. Διὰ τοῦτο 13 ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῇτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργάσμενοι στῆναι. Στῆτε 14 οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὁσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν [θώρακα] τῆς δικαιοσύνης, καὶ [ὑποδη]σάμενοι τοὺς πόδας ἐν 15 ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης· ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόμενοι 16 τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησέσθε πάντα [βέ]λη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρρωμένα σβέσαι· καὶ τὴν περι[κ]εφαλαίαν τοῦ σωτη- 17 ρίου δ[έ]ξα[σθαι], καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστιν ῥῆμα Θεοῦ· διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ 18 καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκα- 19 τερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων, καὶ ὑπὲρ ἑμοῦ, ἵνα 20 μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοιξί τοῦ στόματός μου ἐν παρρησίᾳ, γνωρίζαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν 20 αὐτῷ παρβήσιόσωμαι, ὥς δεῖ με λαλῆσαι.

Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖς ἰδῆτε τὰ κατ' ἐμὲ, τί πράσσω, πάντα ὑμῖν 21 γνωρίσει Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυ- 22 ρίῳ· ὃν ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γινῶται τὰ περὶ 22 ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν. εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς 23 καὶ ἔλεος μετὰ πίστεως ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χρι- 24 στοῦ. Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν 24 Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

ΠΡΟΣ] ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.¹⁾

ΚΕΦ. Α.

1 [Παῦ]λος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι [Ἰησοῦ Χριστοῦ], πᾶσιν τοῖς ἁγίοις CAP.I. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ [τοῖς] οὖσιν ἐν Φιλίπποις, σὺν [ἐπι]σκόποις καὶ 2 διακόνους· [Χάρις] ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ [πατρὸς] ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 [Εὐχ]αριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάν[σ]ῃ τῇ μνίᾳ ὑμῶν, πάντοτε 4 [ἐ]ν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέξιν· 5 ποιούμενος, ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ τῆς πρώ- 6 τῆς ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν· πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθόν, ἐπιτελέσει ἄχρι ἥς ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ. 7 καθὼς ἐστὶν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ τῇ ἀπο- 8 λογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συνκοινωνούς μου τῆς χάρι- 9 τος πάντας ὑμᾶς ὄντας. Μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ Θεός, ὡς ἐπι- 10 ποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ Ἰησοῦ. καὶ τοῦτο προσ- 11 εύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ, ἐν 12 ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέ- 13 ροντα, ἵνα ἦτε ἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, πε- 14 πληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ 13 μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν· ὥστε τοὺς δε- 14 σμούς μου φανερούς²⁾ ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ 15 καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυ- 16 ρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾶν ἀφό- 17 βως τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ λαλεῖν. Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ 18 ἔριν, τινὲς δὲ³⁾ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν.⁴⁾ Οἱ μὲν 19 ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κείμεαι. οἱ

1) Φιλιππησιους. προς abscissum est. 2) φανερους. Manus recentior rescripsit φα. rasura quinque vel sex litterarum sequitur, et vacuum reli- ctum est spatium. Forte quaedam bis scripta. 3) τινες δε. res rescri- ptum super rasuram. 4) κηρύσσουσιν. Man. recent. κηρύσσουσιν rescri- psit, et quaedam erasit.

1. δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἄγνως, οἰόμενοι
θλίψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου· τί γὰρ πλήν; ὅτι παντὶ τρόπῳ, 18
εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ
χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβή- 19
σεται εἰς σωτηρίαν, διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας
τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἀποκαταδοκίαν καὶ ἐλ- 20
πίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνηθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρη-
σίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώ-
ματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, 21
Χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος. εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, 22
τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου· καὶ τί αἰρήσομαι, οὐ γνωρίζω· συν- 23
έχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ
σὺν Χριστῷ εἶναι, πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρείττον· τὸ δὲ ἐπιμέ- 24
νεῖν τῇ σαρκί, ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο πεποιθώς 25
οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προ-
κοπήν, καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισ- 26
σεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοί, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας κά-
λιν πρὸς ὑμᾶς. μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πο- 27
λιτεύεσθαι, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπὼν, ἀκούσω
τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ, συν-
αθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν 28
μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις ἐστὶν ἀντοῖς ἐνδιεξις ἀπω-
λείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ· ὅτι ἡμῖν ἔχα- 29
ρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ
καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν·¹⁾ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον 30
εἴδεται ἐν ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

Εἰ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἰ τι παραμύθιον ἀγάπης, 1
εἰ τις κοινωνία πνεύματος, εἰ τις²⁾ σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,
πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγά- 2

1) ὑπερ αὐτοῦ πασχεῖν. Roscripta videntur. Saltem περ αὐτοῦ. 2) τις.
Sic MS. pro τινα.

3 πην ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ αὐτὸ φρονοῦντες· μηδὲν κατ' ἐρί- II.
θειαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους
4 ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν. μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦν-
5 τες, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων. Ἐκαστοὶ τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ
6 καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἄρ-
7 παγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν, μορ-
8 φὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ
9 σχήματι εὔρεθεις ὡς ἄνθρωπος, ἐταπίνωσεν¹⁾ ἑαυτὸν, γενόμε-
10 νος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ
Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ
11 πᾶν ὄνομα· ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρα-
12 νίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων· καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολο-
γῇσεται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς.
13 Ὡστε, ἀδελφοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσασθαι, μὴ ὡς
ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ
μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθαι·
14 Θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, καὶ τὸ θέλειν, καὶ
15 τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν
16 καὶ διαλογισμῶν, ἵνα ᾗτε ἄμεμπτοι καὶ ἀκαίρειοι, τέκνα Θεοῦ
ἁμῶμα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ δι[ε]στραμμένης, ἐν οἷς [φαίνε-
17 σ]θε ὡς φωστῆρες ἐν κό[σμῳ]; λόγον ζωῆς ἐπείχετε[s, εἰς καύ]χημα
ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, [ὅτι] οὐκ εἰς καινὸν ἔδραμο[ν, οὐδὲ] εἰς
18 καινὸν ἐκοπίασα. ἀλ[λὰ εἰ] καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θν[σίᾳ] καὶ λει-
19 τουργεῖα τῆς πίστε[ως] ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω[ω] πᾶσιν ὑμῖν·
τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμ[εῖς] χαίρετε καὶ συγχαίρεται μοι.
20 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον ταχέως πέμψαι
21 ὑμῖν, ἵνα ἀγῶ ἐκψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν· οὐδένα γὰρ ἔχω
22 ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· οἱ πάντες
23 γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· τὴν δὲ δοκιμὴν
αὐτοῦ γεινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἐμοί ἐδούλευσεν
24 εἰς τὸ εὐαγγέλιον. τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀφιδῶ
25 τὰ περὶ ἐμὲ, ἔξαιτης· πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς τα-

1) ἐταπίνωσεν. Sic MS. Woide male ἐταπινώσεν.

II. χέως ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην Ἐπαφρόδι- 25
τον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συνστρατιωτὴν μου, ὑμῶν
δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς·
ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς ἰδεῖν, καὶ ἀδμονῶν, διότι ἤκου- 26
σατε ὅτι ἡσθένησεν. καὶ γὰρ ἡσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· 27
ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἡλέησεν αὐτὸν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ,
ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ. Σπουδαιοτέρως οὖν ἐπεμψα αὐτὸν, 28
ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῇτε, κἀγὼ ἀλυπότερος ᾶ. Προσδέξα- 29
σθε) οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐν-
τίμους ἔχετε· ὅτι διὰ τὸ ἔργον Κυρίου μέχρι θανάτου ἡγγείσεν, 30
παραβολενσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ [τὸ ὑμ]ῶν ὑστέρημα
τῆς πρὸς [με λ]ειτουργίας.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

[Τὸ λο]ικόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε [ἐν] Κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γρά- 1
φειν ὑμῖν, ἐμοὶ [με]ν οὐκ ὀκνηρὸν, ὑμῖν δὲ [ἀσ]φαλές. Βλέπετε τοὺς 2
κύν[ας], βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργά[τας], βλέπετε τὴν κατατομήν·
[ἡ]μεῖς γὰρ ἐσμεν ἡ περιτομή, [ο]ὐ πνεύματι Θεοῦ λατρεύοντες, καὶ 3
καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκί πεποιθότες, καὶ 4
περ ἐγὼ ἔχων πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί. Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πε-
ποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον· περιτομὴ ὀκταήμερος, ἐκ γέ- 5
νους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμὴν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νό-
μον Φαρισαῖος, κατὰ ζήλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιο- 6
σύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. ἅτινα ἦν μοι κέρδη, 7
ταῦτα ἡγήμαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν· ἀλλὰ μενούγγε καὶ ἡγοῦ- 8
μαι πάντα ζημίαν εἶναι, διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, δι' ὃν τὰ πάντα ἐξημιώθην· καὶ
ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω, καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐ- 9
τῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως
Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει, τοῦ γινῶναι 10
αὐτὸν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ κοινωνίαν

1) προσδεξασθε. Olim προσδεχασθε. Correxist man. recentior.

11 τῶν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, εἰ πως III.
12 καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν· οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον,
ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατ-
13 ἐλήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ. Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐπω λογι-
14 ζομαι κατεληφέναι· ἐν δὲ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ
ἐμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς
15 ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο
φρονῶμεν· καὶ εἰ τι ἐτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀπο-
16 καλύψει. πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.
17 Συμμιμηταί μου γείνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω
18 περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦ-
σιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς
19 ἐκθροὺς¹⁾ τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν
ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια
20 φρονούντες. ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ
21 οὗ καὶ σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, ὃς μετα-
σχηματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, σύμμορφον· τῷ σώ-
ματι τῆς δοξῆς αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν
καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

1 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέ-
2 φανός μου, οὕτως στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί. Εὐοδίαν παρα-
3 καλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ· ναὶ
ἐρωτῶ καὶ σε, γνήστει σύνζυγε, συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν
τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος, καὶ τῶν
4 λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς. Χαίρετε
5 ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. τὸ ἐπεικὲς ὑμῶν γνω-
6 σθήτω πᾶσιν τοῖς ἀνθρώποις. ὁ Κύριος ἐγγύς. μηδὲν μεριμνᾶτε,
7 ἅλλ' ἐν²⁾ παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτή-
ματα ὑμῶν γνωρίζεσθαι πρὸς τὸν Θεόν· καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ,

1) ἐκθροὺς. Sic scriptum. 2) ἀλλ ἐν. Post ἀλλ, unius litterae rasura.
COD. ALEX.

IV. ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν,¹⁾ φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ⁸ ἀληθῆ, ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια, ὅσα ἄγνα, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὖφημα, *Εἰ τις ἀρετὴ καὶ εἰ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· ἃ καὶ ⁹ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἰδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.*

Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἡδὴ ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ¹⁰ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἡκαιρεῖσθαι δὲ, οὐχ ¹¹ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, αὐτάρκης εἶναι. οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ¹² ἐν πᾶσιν μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πινᾶν, περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι· πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. πλὴν καλῶς ¹³ ἐποίησατε, συνκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. Οἶδαται δὲ καὶ ¹⁴ ὑμεῖς, Φιλιππησίοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξηλθον ἀπὸ Μακαδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινωνήσεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι.²⁾ ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἁπαλῇ ¹⁵ καὶ δις τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε. οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ¹⁶ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν· Ἀπέλω δὲ ¹⁷ πάντα, καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι, δεξιόμενος τὰ παρ' ὑμῶν, ὁσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ. ὁ δὲ Θεός ¹⁸ μου πληρώσει πᾶσαν χρεῖαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς ¹⁹ αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ²⁰ ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ²¹ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

1) νοῦν. Olim νυν. Correctio l m. 2) μονοι. In fine lineae, additio antiqua.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΛΑΣΣΑΕΙΣ.

ΚΕΦ. Α.

1 *Ἰαῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τι-CAI.1.*
 2 *μό[θεος] ὁ ἀδελφός,¹⁾ τοῖς ἐν Κολ[ασσαῖς] ἀγίοις, καὶ πιστοῖς ἀδελ-
 φοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
 ἡμῶν καὶ [κ. Κυρίου] Ἰησοῦ Χριστοῦ.*
 3 *Εὐχαριστοῦμεν [τῷ] Θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ*
 4 *[Χριστοῦ], πάντοτε περὶ ὑμῶν προσ[ευ]χόμενοι· ἀκούσαντες τὴν*
 5 *[πί]στιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντας*
 6 *τοὺς ἀγίους, διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρα-*
 7 *νοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου, τοῦ*
 8 *παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἔστιν καρποφο-*
 9 *ρούμενον καὶ αὐξανόμενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκού-*
 10 *σατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· καθὼς ἐμάθετε*
 11 *ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ*
 12 *ἡμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην*
 13 *ἐν πνεύματι. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ*
 14 *πανόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρω-*
 15 *θῇτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέ-*
 16 *σει πνευματικῇ, περιπατῆσαι ἀξίως τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν·*
 17 *ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώ-*
 18 *σει τοῦ Θεοῦ· ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς*
 19 *δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς·*
 20 *εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ*
 21 *κληροῦ τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ὃς ἐβόύσατο ὑμᾶς ἐκ τῆς ἐξου-*
 22 *σίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ*
 23 *τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τῇ]ν ἄφε-*
 24 *σιν τῶν ἁμαρτιῶν· [ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου,]*
 25 *πρωτότοκος πάσης κτί[σεως]· ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ [πάν]τα,*
 26 *τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα,*

1) ἀδελφος. ἀδελφ. rescriptum videtur: a manu ant.

1. εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότη[τε]ς, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἔξουσiai· [τὰ] πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν [ἐκ]τίσται· καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ [π]άντων, 17 καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ [σ]υνέστηκεν· καὶ αὐτός ἐστιν [ἡ] κεφαλὴ 18 τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· ὅτι ἐν αὐτῷ ἡυδό- 19 κησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξῃ 20 τὰ πάντα εἰς αὐτὸν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν 21 τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν τῷ σώματι 22 τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ παραστήσας ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους· κατενώπιον αὐτοῦ· Ἐλγε ἐπιμένετε 23 τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖτοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσασαι, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διάκονος.

Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ 24 τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστιν ἡ ἐκκλησία· ἥς ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος, 25 διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον 26 ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ· οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι, τί τὸ πλοῦτος τῆς 27 δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὃ ἐστιν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης· ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες 28 πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σο- φίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ· εἰς 29 ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργου- μένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

ΚΕΦ. Β.

CAIP. II.

1. Ὁ ἔλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι¹⁾ ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς πᾶν τὸ πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπί- 3 γνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ πατρὸς τοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσιν 4 πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι. τοῦτο 5 δὲ²⁾ λέγω, ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ· εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἀπειμει, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πί- στεως ὑμῶν.
6. Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν 7 αὐτῷ περιπατεῖτε, ἐξήριζόμενοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες 8 ἐν εὐχαριστίᾳ. βλέπεται μὴ τις ἔσται ὑμᾶς ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ καινῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀν-θρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν· 9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματι- 10 κῶς, καὶ ἔσται ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι· ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης 11 ἀρχῆς καὶ ἔξουσας· ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειρο- ποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκὸς, ἐν τῇ πε- 12 ριτομῇ τοῦ Χριστοῦ, συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ· βαπτίσματι· ἐν 13 ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ 14 ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· Καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστείᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεσω- 15 ποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώ- 16 ματα· ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἥρκεν ἐκ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἔξουσας, ἐδι- 17 γμάτισεν ἐν παρόρῳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. Μὴ οὖν 18 τις ὑμᾶς κορινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει εορτῆς ἢ

1) εἰδέναι. Sic pro εἰδέναι. 2) τοῦτο δε. του in fine lineae additum: το δε in initio lineae super rasura a man. recenti rescriptum.

11. νουμηνίας ἢ σαββάτων, ἃ ἔστιν σκιά τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα 17
τοῦ Χριστοῦ· μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω θέλων ἐν ταπεινο- 18
φροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἐώρακεν¹⁾ ἐμβατεύων, εἰκὴ
φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ οὐ κρατῶν τὴν 19
κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπι-
χορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον, αὖξει τὴν αὐξησιν τοῦ Θεοῦ.
Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί 20
ὥς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθαι; μὴ ἄψῃ, μὴδὲ γεύσῃ, μὴδὲ 21
θείλῃς· ἃ ἔστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐν- 22
τάλματα καὶ διδασκαλείας τῶν ἀνθρώπων· ἅτινά ἐστιν λόγον²⁾ 23
μὲν [ἔχοντα] σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ
ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τῇ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖται, οὐ ὁ Χριστός 1
ἔστιν ἐν [δεξιᾷ] τοῦ Θεοῦ καθήμενος· τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ 2
ἐπὶ τῆς γῆς. ἀ[πεθά]νετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν [κρί]νεται σὺν 3
τῷ Χριστῷ ἐν τῷ [Θεῷ]· ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζω[ὴ] ὑμῶν, 4
τότε καὶ ὑμεῖς φανερωθ[ή]σεσθαι ἐν δόξῃ. Νεκρώσατε οὖν τὰ 5
μέλη ὑμῶν³⁾ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνίαν, ἀκαθάρ[σι]αν, πάθος, ἐπι-
θυμίαν²⁾ κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἧτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία,
δι' ἧς ἐρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας· ἐν οἷς 6
καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζήτε ἐν τούτοις· Νυνὶ δὲ ἀπό- 8
θιεσθαι καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν,
αἰσχρολογίαν, ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν. Μὴ ψεύδεσθαι εἰς ἀλλήλους, 9
ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ, καὶ 10
ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' ἐλ-
κόνα τοῦ κτείσαντος αὐτόν· ὅπου οὐκ ἐν Ἑλλήνι καὶ Ἰουδαίῳ, περι- 11
τομῇ καὶ ἀκροβυστιᾷ, Βαρβαροσκήνης³⁾ δούλος, καὶ ἐλεύθερος·
ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός· Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλε- 12
κτοὶ Θεοῦ ἄγιοι καὶ ἡραπηνέμοι, σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα,

1) α εώρακεν. Sic MS. — Vulg. α μη εώρακεν. 2) Woide επιθυμίαν, male. 3) Βαρβαροσκήνης. Sic scriptum.

- 13 ταπεινοφροσύνῃν, πραῢτητα, μακροθυμίαν· ἀνεχόμενοι ἀλλή- III.
λων, καὶ χαρίζόμενοι ἑαυτοῖς, ἕαν τις πρὸς τινα ἔχη μομφήν·¹⁾ κα-
14 θῶς καὶ ὁ Κύριος ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ ὑμεῖς· ἐπὶ πᾶσι δὲ
15 τούτοις τὴν ἀγάπην, ἧς ἐστὶν σύνδεσμος τῆς τελειότητος· καὶ ἡ
εἰρήνῃ τοῦ Χριστοῦ βραβεύετω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ
ἐκλή[θη]τε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχά[ριστ]οι γίνεσθαι.
10 [Ὁ λόγ]ος τοῦ Θεοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν²⁾ πλουσίως, ἐν πάσῃ
σοφίᾳ· [διδ]άσκοντες καὶ νοουθετοῦν[τες] ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς, ὕμνοις
[καὶ] ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι [ᾄδ]οντες ἐν ταῖς καρδίαις
17 ὑμῶν [τῷ Θεῷ]· καὶ πᾶν ὃ τι ἂν ποιῇτε [ἐν] λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ,
πάντα ἐν [ὀ]νόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐχαριστοῦντες [τῷ Θεῷ] πατρὶ
δι' αὐτοῦ.
18 [Α]ἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν
19 Κυρίῳ. οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πικρένεσθαι
20 πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα·
21 τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν Κυρίῳ. Οἱ πατέρες, μὴ παροργί-
22 ζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. Οἱ δούλοι, ὑπακούετε
κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείᾳ ὡς
ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ, φοβούμενοι τὸν Κύ-
23 ριον· ὃ ἐὰν ποιῇτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ δου-
24 λεύοντες καὶ οὐκ ἀνθρώποις· ἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου λήψετε τὴν
25 ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε. ὃ
γὰρ ἀδικῶν κομίζεται ὃ ἠδίκησεν· καὶ οὐκ ἔστιν προσωποληψία.

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

- 1 Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν εἰσότητά τοῖς δούλοις παρέχεσθαι,
2 εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν οὐρανῷ. Τῇ προσευχῇ προσ-
3 καρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστείᾳ· προσευχόμενοι
ᾄμα καὶ περι ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, ἐν
παφῇσιν λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμε,

1) μομφήν. Olim forte μορφήν. Correctio antiqua.

IV. ἵνα φανερώσω αὐτὸ, ὥς δει με λαλήσαι. ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε⁴
πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε⁵
ἐν χάριτι, ἅλατι ἡρτυμένος, εἰδέναι πῶς δει ὑμᾶς ἐν ἑκάστῳ ἀπο-
κρίνεσθαι.

Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελ-⁷
φὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ, ὃν ἐπεμψα πρὸς⁸
ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς
καρδίας ὑμῶν, σὺν Ὁνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὃς⁹
ἐστὶν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριούσιν τὰ ὧδε. Ἀσπάξτε ὑμᾶς¹⁰
Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμαλώτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα,
περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολὰς· ἴαν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθαι αὐτόν·
καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰουῆτος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μό-¹¹
νοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μου
παρηγορία. Ἀσπάξτε ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ¹²
Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα
σῆτε τέλειοι καὶ ἡπεληροφημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ.
μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν¹³
Λαοδικίᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱερραπόλει. Ἀσπάξτε ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρός ὁ¹⁴
ἀγαπητὸς, καὶ Λιμᾶς. ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφούς, καὶ¹⁵
Νυμφᾶν καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν· Καὶ ὅταν ἀναγνώ-¹⁶
σθῃ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικαίων ἐκ-
κλησίᾳ ἀναγνώσθῃ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνώτε·
καὶ εἰπατε Ἀρχίππῳ, βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυρίῳ,¹⁷
ἵνα αὐτὴν πληροῖς. Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύ-¹⁸
εταί μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ ΑΠΟ ΡΩΜΗ. 1)

1) ἀπο Ρωμῆ. Sic MS.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

A. 1)

ΚΕΦ. Α.

- 1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων^{CAP. I.}
ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ· Χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνῃ ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνησάν
3 ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ὑμῶν,²⁾ ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες
ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς
ὑπομονῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐμπροσθέν τοῦ Θεοῦ
4 καὶ πατρὸς ἡμῶν· Εἰδότες, ἀδελφοί ἡραγημένοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ
5 τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν· ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη πρὸς
ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ,
καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἶδατε οἱοὶ ἐγενήθημεν ὑμῖν δι'
6 ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε, καὶ τοῦ Θεοῦ δεξάμενοι
7 τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς Πνεύματος Ἁγίου, ὥστε γε-
8 νῆσθαι ὑμᾶς τύπους πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ
9 ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. ἀλλ' ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν
10 ἐξετλήθη, ὥστε μὴ χρεῖαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι. αὐτοὶ γὰρ περὶ
ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἰσοδὸν ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς
ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν Θεῷ
11 ζῶντι καὶ ἀληθεῖν, καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν νεφελῶν,
ὃν ἡγείρεν ἐκ νεκρῶν, Ἰησοῦν, τὸν θνύμενον ἡμᾶς ἐκ τῆς
ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

1) Προς Θεσσαλονικεῖς. In medio quaedam literae fore deletae: sed in adversa pagina, leguntur inversa forma et ordine — α. σικηνολασσεθ σορπ.

2) ὑμων. Sic MS. pro ημων.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἰσόδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι 1
οὐ κενὴ γέγονεν· ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴ- 2
δατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαρῶν[σ]ιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν [λαλή]σαι
πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ἁγῶνι. Ἡ γὰρ πα- 3
ράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθ[αρσίας], οὐδὲ ἐν
δόλῳ· ἀλλὰ καθὼς δε[δο]κιμάσαμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ [πι]στευθῆναι 4
τὸ εὐαγγέλιον, οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκον-
τες, ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ [δο]κιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. οὔτε γάρ 5
ποτε ἐν λόγῳ κολακίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴ[δα]τε, οὔτε ἐν προ-
φάσει πλεονεξίας· Θεὸς μάρτυς· οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων 6
δόξαν, οὔτε ἀφ' ἡμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι,
ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· Ἀλλ' ἐγενήθημεν ἥπιοι ἐμμέσῳ ὑμῶν, ὥς 7
ἂν τροφὸς θάλπη τὰ ἐαυτῆς τέκνα. οὕτως ὁμιροῦμενοι ὑμῶν, ἐν- 8
δοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ
καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. Μνη- 9
μονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς
καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν, ἐκη-
ρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. Ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ 10
Θεὸς, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν
ἐγενήθημεν, καθάπερ οἴδατε, ὡς ἕνα ἕκαστον¹⁾ ὑμῶν, ᾧ πατὴρ 11
τέκνα ἑαυτοῦ, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι, εἰς τὸ 12
περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυ-
τοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλεί- 13
πτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ Θεοῦ, ἐδέ-
ξασθαι οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθὼς ἐστὶν ἀληθῶς, λόγον Θεοῦ,
ὅς καὶ ἐνεργεῖται [ἐν ὑμ]ῖν τοῖς πιστεύουσιν. [Ὑμεῖς] γὰρ μιμη- 14
ταὶ ἐγενήθητε, [ἀδελ]φοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ [Θεοῦ τ]ῶν οὐσῶν
ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν [Χριστῷ] Ἰησοῦ, ὅτι ταῦτά ἐπάθετε καὶ ὑ[μέ]ις.

1) ἕκαστον. v rescriptum est, sicque pars o; man. recenti.

ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλε[τῶ]ν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν [Ἰο]υ- II.
15 δαίων, τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀπο[κ]τεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς
φρο[φ]ήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, [κ]αὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ
16 πᾶ[σ]ιν ἀνθρώποις ἐναντίων, κωλύον[τ]ων ἡμᾶς τοῖς ἐθνέσιν λα-
λῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάν-
τοτε· ἐφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.
17 Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν
ῶρας, προσώπων οὐ καρδία, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσ-
18 ωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. διότι ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς,¹⁾ ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δις, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς
19 ὁ Σατανᾶς. Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος ἀγαλλιάσεως;
ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς, ἐμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ
20 παρουσίᾳ; ὑμεῖς γάρ ἐσται ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

1 Διὸ μηκέτι στέγοντες, εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις
2 μόνον, καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον
τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηριῆαι ὑμᾶς καὶ
3 παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν, τὸ μηδένα σένησθε ἐν ταῖς
4 θλίψεσιν ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· καὶ γὰρ
5 καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε· διὰ τοῦτο καὶ γὰρ μηκέτι στέγων,
ἐπεμψα εἰς τὸ γινῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μὴ πως ἐπειράσεν ὑμᾶς ὁ
6 πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ὑμῶν. Ἄρτι²⁾ δὲ ἐλθόν-
τος Τιμοθέου πρὸς ὑμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισαμένου ὑμῖν τὴν
πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνησὶν ἡμῶν ἀγαθὴν,
7 πάντοτε ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, διὰ
τοῦτο παρακεκλήμεθα,³⁾ ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ
8 καὶ θλίψει ὑμῶν, καὶ διὰ τῆς πίστεως ὑμῶν· ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐάν
ὑμεῖς στήκετε ἐν Κυρίῳ.

9 Τίνα γὰρ εὐχαριστεῖαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ

1) ὑμᾶς. Olim ἡμᾶς. Correctio 2 m. 2) ἄρτι. In marg. extat A. σκετινολασσεθ ερηπ. Vide supra ad titulum not. 1. p. 425. 3) παρακεκλημεθα. Woide, male, παρακεκλημετα.

III. ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ δεόμενοι εἰς 10 τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν; Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύ- 11 ριος ἡμῶν Ἰησοῦς, κατευθύνει τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ ὁ Θεὸς πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, εἰς τὸ ἵσταναι 13 ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν δικαιοσύνῃ, ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ. ἀμήν.

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν τῷ 1 Κυρίῳ Ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρίσκειν Θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα πε- 2 ρισσεύητε μᾶλλον· οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδόκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Τοῦτο γὰρ ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, 3 ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας· εἰδέναι 4 ἕκαστος¹⁾ ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ ἰδόντα τὸν 5 Θεόν· τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν 6 ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἐκδικὸς Κύριος περὶ πάντων τούτων, κα- 7 θὼς προεῖπομεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν 8 ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσία, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ 9 ἠθεύων, οὐκ ἄνθρωπον ἠθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν δόντα αὐ- 10 τοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χροίαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· 9 αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοὶ ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· καὶ 10 γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφούς ἐν ὅλῃ τῇ Μακαί- 11 δονίᾳ. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀγαπητοί, περισσεύειν μᾶλλον, καὶ φιλοτιμεῖσθε ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ ἐργάζε-

1) ἕκαστος. Sic pro. ἕκαστον.

12 σθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν· ἵνα IV. 13 περιπατῇτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἕξω, καὶ μηδενὸς χροίαν ἔχητε. Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμω- 14 μένων, ἵνα μὴ λυπεῖσθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, 15 οὕτως καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ 16 ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας· ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, 17 ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, 18 ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγῇ μεθὰ ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕ- 19 τως πάντοτε σὺν [τῷ Κυρίῳ ἐσόμεθα. Ὡστε ἵνα παρακαλεῖτε] ἀλλή- 20 λους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις].

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ [τῶν] καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χροίαν ἔχετε 2 ὑμῖν γράφεσθαι· αὐτοὶ [γὰρ ἀκριβῶς] οἴδατε ὅτι ἡ ἡμέρα Κυ- 3 ρίου [ὡς κλέ]πτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἐρχεται· ὅταν λέγωσιν· εἰ- 4 ρήνη καὶ ἀσ[φα]λεια, τότε ἐφνίδιος αὐτοῖς ἐ[φί]σταται ὀλεθρος, 5 ὥσπερ ἡ ὠδ[ὴ] τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μ[ὴ] ἐκφύγῃσιν. 6 Ὡς δὲ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὶ ἐν σκότει, ἵνα ὑμᾶς ἡ ἡμέρα ὡς 7 κ[λέ]πτῃς ἀταλάβῃ· πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ 8 ἡμέρας· οὐκ ἐσμεν νυκτὸς οὐδὲ σκότους. Ἄρα οὖν μὴ καθεύδω- 9 μεν ὡς οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. οἱ γὰρ καθεύ- 10 δοντες, νυκτὸς καθεύδουσιν· καὶ οἱ μεθύσκοι, νυκτὸς μεθύ- 11 σκουσιν· ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες, νήφωμεν, ἔνδυσάμενοι θώρακα 12 πίστεως καὶ ἀγάπης, καὶ περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας· ὅτι οὐκ 13 ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργήν, ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας, διὰ τοῦ 14 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα 15 εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσομεν. Διό

Υ. παρακαλείτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα,¹⁾ καθὼς καὶ ποιεῖτε.

Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν¹² ὑμῖν, καὶ προϊστανομένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ, καὶ νουθετοῦντες²⁾ ὑμᾶς, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔρ-¹³ γον αὐτῶν. εἰρηνεύεται ἐν ἑαυτοῖς. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-¹⁴ φοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε νοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. ὁρᾶτε μὴ τις¹⁵ κακὸν ἀντὶ κακοῦ [τινὶ ἀπ]οδῶ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ [ἀγαθὸν] διώκετε εἰς ἀλλήλους [καὶ εἰς πάντας. [Πάντ]οτε χαίρετε. ἀδιαλείπτως¹⁶ [προσ]εύχεσθαι. ἐν παντὶ εὐχαρι[στε]ῖτε· τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα¹⁷ [τοῦ] Θεοῦ³⁾ εἰς ὑμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [Τὸ π]νεῦμα μὴ σβέννυτε.¹⁸ προφητεῖ[ας] μὴ ἐξουθενεῖτε. πάντα δοκι[μ]άζετε· τὸ καλὸν κατ-¹⁹ έχετε. [Ἀ]πὸ παντὸς ἴδους πονηροῦ [ἀ]πέχεσθαι. [Ἀ]ὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς²⁰ τῆς εἰρήνης ἀγιασάι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. Πιστὸς ὁ καλῶν ἡμᾶς, ὃς καὶ ποι-²¹ ἥσει. Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.²²

Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ἔνορ-²³ κίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀγίοις ἀδελφοῖς. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. ἀμήν.²⁴

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Α.

ΕΓΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΑΘΗΝΩΝ.

1) τον ενα. Ante et post e rasura brevis. 2) νουθετουντες. Sic pro νουθετουντας. 3) του Θεου. Sic forte τον supplendum est.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

B.

ΚΕΦ. Α.

- 1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων^{CAP. I.}
- 2 ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελ- φοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους·
- 4 ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν
- 5 τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθαι, ἔνδει- γμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιοθῆναι ὑμᾶς
- 6 τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε· Εἶπερ δί- καιον παρὰ τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλί- κειν,
- 7 καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυ- νάμεως αὐτοῦ, ἐν πυρὶ φλογὸς, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ
- 8 εἰδόσι Θεόν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυ- ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· οἵτινες δίκην τίσουσιν, ὁλεθρίου αἰ-
- 9 ὤνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς
- 10 ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ, καὶ θανατωθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεῦθ' ἐπὶ τῷ
- 11 μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Εἰς δὲ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πί-
- 12 στεως ἐν δυνάμει· ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν

- Ι. Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶς¹⁾ ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτὸν, εἰς τὸ μὴ τα-² χέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοός, μηδὲ θροεῖσθε, μήτε διὰ πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου. μὴ τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ³ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκα-⁴λυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπερφόρμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καθίσαι, ἀποδιγνύοντα ἐαυτὸν ὅτι ἐστὶν Θεός.

Οὐ μνημονεύεται ὅτι ἐτι ὦν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν·⁵ καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐ-⁶ τοῦ καιρῷ. τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ⁷ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται· καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ⁸ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἀναίλει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐ-⁹ τοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανίᾳ⁹⁾ τῆς παρουσίας αὐτοῦ· οὐ¹⁰ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ ση-¹¹μείοις καὶ τέρασιν ψεύδους, καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολ-¹²λυμένοις, Ἄνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἔδεξαντο εἰς τὸ σωθῆναι¹³⁾ αὐτούς· καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν¹⁴ πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει· ἵνα κριθῶσιν ἅπαντες¹⁵ οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ.

Ἡμεῖς δὲ ὀφίλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν,¹³ ἀδελφοί ἡγαπημένοι ὑπὸ τοῦ Κυρίου, ὅτι εἶλατο ὑμᾶς ὁ Θεὸς ἀπ' ἀρ-¹⁴χῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ¹⁵⁾ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας, εἰς ὃ¹⁵ [ἐκ]άλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν¹⁶⁾ δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ¹⁷

1) ημῶς. Sic pro ημῶν. 2) ἐπιφανίᾳ. Sic pro ἐπιφάνειᾳ. 3) ἐδε-
ξαντο εἰς τὸ σωθῆναι. Rescripta, exceptis θνηταὶ et e prima, eujus linea
diametralis tantum est recens. Correctio m. recent. Quid olim non liquet.

- κρα]τεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδι[δάχθη]τε, εἴτε διὰ λόγον εἴτε δι' ἱ. 11.
16 ἐπι[στο]λῆς ἡμῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡ[μῶν] Ἰησοῦς ὁ Χριστός,
καὶ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, ὁ [ἀγα]πήσας ἡμᾶς καὶ δούς παρά-
17 κ[λη]σιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθ[ήν] ἐν χάριτι, παρακαλέσαι
τὰς καρδ[ί]ας ὑμῶν, καὶ στηρίζαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

1 Τὸ λοιπὸν, προσεῦχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ
2 Κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζητε καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἵνα ἔνυσθῶ-
μεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ
3 πίστις. Πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ Θεός, ὃς καὶ στηρίζει ὑμᾶς καὶ φυλάξει
4 ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. πεποιθᾶμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἂ παρ-
5 αγγέλλομεν ὑμῖν, ποιεῖτε καὶ ποιήσεται. ὁ δὲ Κύριος κατευθύναι
ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν
τοῦ Χριστοῦ.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτά-
κτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν
7 παρ' ἡμῶν. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δι' ἡμεῖς⁸⁾ ὅτι οὐκ ἦτα-
8 κτήσαμεν ἐν ὑμῖν, οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ'
ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπι-
9 βαρῆσαι τινα ὑμῶν· οὐχ ὅτι οὐκ ἐχόμεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἐαυτούς
10 τύπον δώμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθε ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὅτε ἤμεν πρὸς
11 ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἰ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι,
12 μὴδὲ ἐσθιέτω. [Ἀκούο]μεν γὰρ τινὰς περιπατοῦν[τας ἐν] ὑμῖν ἀτά-
13 κτως, μηδὲν [ἐργα]ζόμενους, ἀλλὰ περιεργα[ζο]μένους. τοῖς δὲ τοι-
14 οῦ[τοις] παραγγέλλομεν, καὶ παρα[καλοῦ]μεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ Χρι-
15 στῷ, ἵνα μετὰ [ἡ]συχίας ἐργαζόμενοι, τὸν ἐαυ[τῶν] ἄρτον ἐσθίωσιν.
16 Ὑμεῖς δὲ, [ἀδ]ελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλο[π]οιοῦντες. Εἰ δέ τις οὐχ
17 [ὑπ]ακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς [ἐ]πιστολῆς, τοῦτον σημειώσθε·
18 μὴ¹⁹⁾ συναναμίγνυσθαι αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν

1) μὴ. καὶ ante μὴ vel abscissum est, vel deficit; posterius probabilius.
CODEX ALEX. 29

III. ἡγείσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δώῃ ὑμῖν εἰρήνην διὰ παντός ἐν παντὶ τρόπῳ.¹⁾ Ὁ Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ
Β.

ΕΓΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΑΘΗΝΩΝ.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

ΚΕΦ. Α.

1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πα-
2 τράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων
3 ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν νύφῃ, ὃν ἐθῆκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ
4 καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ
5 χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρον τε τὰ πάντα τῷ ῥή-
6 ματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησά-
7 μενος, ἐκάθεισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, το-
8 σοῦτ' ὁ κριτὴς γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ'
9 αὐτοῦ κεκληρονόμηκεν ὄνομα. Τίνι γὰρ εἰπέν ποτε τῶν ἀγ-
10 γέλων, υἱὸς μου εἰ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πά-
11 λιν, ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς
12 υἱόν; Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγῇ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκου-
13 μένην, λέγει, καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ.
14 Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους
15 αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα·
16 πρὸς δὲ τὸν υἱόν, ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ
17 αἰῶνος· καὶ ἡ ῥάβδος τῆς ἐκτελέσεως ῥάβδος τῆς βασιλείας
18 σου. ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο
19 ἔχρισέν σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιᾶσεως παρὰ
20 τοὺς¹⁾ μετόχους σου. καὶ, σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθε-
21 μέλιωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰδὶν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ
22 ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαι-
23 ῶθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλεον ἔλξεις αὐτοὺς ὡς ἱμάτιον,
καὶ ἀλλαγῇσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐγ-
24 κλείψουσιν.²⁾ Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκέν ποτε, καθ' οὗ ἐκ

1) τροπῶ. Olim τροπῶ. Correx. 2 m.

1) παρὰ τοὺς. m. recens o rescripsit. 2) ἐγκλείψουσιν. Sic MS. sed γ fere deletum, et ε in medio vocis, a 2 m. renovatum.

- I. 'δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἑχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν πο-
'δῶν σου; οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακο- 14
νίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

ΚΕΦ Β.

CAP. II.

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν, 1
μή ποτε παραρῶμεν.¹⁾ Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος 2
ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοή ἔλαβεν ἐν-
δικὸν μισθαποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμε- 3
λήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθε διὰ τοῦ Κυ-
ρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, Συνεπιμαρ- 4
τυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν, καὶ ποικίλαις δυ-
νάμεσιν, καὶ Πνεύματος Ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ
θέλησιν. οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλ- 5
λουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.

Διεμαρτύρατο δέ που τις λέγων, τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι 6
'μνηστήκη²⁾ αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν; ἡλάτ- 7
'σας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους· δόξη καὶ τιμὴ ἐστεφά-
'νωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν
'σου· πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ 8
'ὑποτάξει αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφήκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον·
νῦν δὲ οὐκ ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. τὸν δὲ 9
βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ
πάθημα τοῦ θανάτου δόξη καὶ τιμὴ ἐστεφανωμένον, ὅπως χά-
ριτι Θεοῦ ὑπὲρ πάντος γενησθῇ θανάτου. ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ, 10
δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δό-
ξαν ἀγαρόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων
τελειῶσαι. Ὁ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἀ[γιαζόμε]νοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· 11
δι' ἣ[ν αἰτίαν] οὐκ αἰσχύνεται³⁾ ἀδελφοὺς αὐτοῦ καλεῖν, λέγων, 12
'Ἀπαγγεῖλὲ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐμμέσφ' ἐκκλησίας]
'ὑμνήσω σε. Καὶ πάλιν, ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. καὶ πάλ- 13
λιν, ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ πα[ιδία] ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός. Ἐπεὶ οὖν τὰ 14

1) Ver. 1, junxit scriba cum praecedentibus. 2) μνηστήκη. Sic MS.
πρὸ μιμνησκῇ. 3) αἰσχύνεται, pro ἐπαισχύνεται.

παιδιά κεκοινῶ[σθε] αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ αὐτ[οὶ] παραπλη- II
σίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου κα[τα]ργήσῃ
τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θ[α]νάτου, τουτέστιν, τὸν διάβολον,
15 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ πάντος τοῦ
16 ἔξῃ ἐνοχοὶ ἦσαν δουλείας. Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβά-
17 νετε, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ ἐπιλαμβάνεται. ὅθεν ὥφειλεν κατὰ
πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι,¹⁾ ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πι-
στὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἐλλάσκεισθε ταῖς ἁμαρ-
18 τίαῖς τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύνα-
ται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

1 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε
2 τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερεῖα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, πι-
στὸν ὄντα²⁾ τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ
3 αὐτοῦ. πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωσῆν ἡξίωται, καθ'
4 ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν· πᾶς
γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος· ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας,
5 Θεός. Καὶ Μωσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θερά-
6 πων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· Χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς
ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὐ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάντις τὴν παρ-
7 ῥήσιαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κα-
8 τάσχωμεν. [Διὸ, καθ'ὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἁγίον, [σήμε]ρον
9 ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ [ἀκού]σῃτε, μὴ σκληρύνετε³⁾ τὰς [καρδ]ίας
10 ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπι[κρα]σμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ [πει]ρα-
11 σμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐ ἐπει[ρασ]αν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν δοκιμα[σίᾳ],
12 καὶ ἰδὼν τὰ ἔργα μου τεσσαερά[χο]ντα ἔτη· διὸ προσώχθε³⁾ τῇ
γενεᾷ ταύτῃ. καὶ εἶπα, ἀεὶ πλα[ν]ῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ
11 οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου· ὡς ὥμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ
12 'εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. Βλέπετε, ἀδελφοί, μή
13 'ἂν ποτε ἴσται ἐν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστείας, ἐν τῷ
ἀποστήναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος· ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ'

1) ὁμοιωθῆναι. Sic MS. 2) ὄντα. m. recens o rescipsit; olim forte
ωντα. 3) σκληρύνετε. Sic MS. Woide, malo, σκληρύνετε.

- III. Ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖτε, ἵνα μὴ σκληρουνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπ᾿ αὐτῆς τῆς ἁμαρτίας· μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγύναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ μετὰ τὸν γέννησιν βεβαίαν κατέσχωμεν, ἐν τῷ λέγεσθε, σήμερον ἐάν τις τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε, μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωσέως. τίσιν δὲ καὶ προσώχθεισεν τεσσαράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἀπειθήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἐπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.¹⁾

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

Φοβηθῶμεν οὖν μὴ ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκεῖναι. καὶ γὰρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ ἀκείνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ συνκεκρασμένους τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. Εἰσερχώμεθα οὖν εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἰρηκεν, ὡς ὤμοσα ἐν²⁾ τῇ ὁργῇ μου, εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου· Κρίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων. εἰρηκεν γὰρ πού περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτως, καὶ κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ· καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπετε τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον διὰ ἀπίθειαν, πάλιν τινὰ ὀρίζει ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαβὶδ λέγων, Μετὰ τοσοῦτον χρόνον· καθὼς προεῖρηται. σήμερον ἐάν τις τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε, μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς ἠκούσας κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας· ἄρα ἀπολείπετε σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ. ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός. Σπουδάζωμεν οὖν

1) δι' ἀπιστίαν. m. recens δ. rescriptit. 2) ὡς ὡμοσα ἐν. rescriptit m. recens excepto priori m.

- εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδύναται πέσῃ τῆς ἀπίθειας. Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργῆς, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διεικνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας· καὶ οὐκ ἔστιν κτίσεις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυνὰ καὶ τετραχίλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος. Ἐχοντες οὖν ἀρχιερεῖς μέγα,¹⁾ διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερεῖς μὴ δυνάμενον συνπαθεῖναι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας. Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος, καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

- 1 Ἦς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν καὶ πλανώμενοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περὶ κείνων ἀσθένειαν· καὶ αὐτὴν ὀφίλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐκ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθὼς περὶ καὶ Ἀαρῶν. οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐκ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενέσθαι ἀρχιερεῖα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτὸν, υἱὸς μου εἰ σὺ, ἐγὼ σήμερον γενήνηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Ὅς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἰκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὧν υἱὸς, ἔμαθεν ἀπ' ὧν ἑπαθεν τὴν ὑπακοήν, καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἰτίος σωτηρίας αἰωνίου· προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

1) μεγα. pro μεγα. evanuit lineola supra α.

V. Περὶ οὐ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτος λέγειν, 11 ἐπ[εὶ νωθροὶ] γερόναι ταις ἀκοαῖς. κα[ὶ γὰρ ὀφί]λουτες εἶναι 12 διδάσκαλοι [διὰ τὸν] χρόνον, πάλιν χρειάν ἔχει[ε τοῦ] διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ σ[τοιχεῖα] τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ [Θεοῦ]· καὶ γερόναι χρειάν ἔχον[τες] γάλακτος, καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς. πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης· ὁ γὰρ ἐστὶν· τελείων δὲ ἐ[στίν] ἡ στερεὰ τροφή, 14 τῶν διὰ τὴν αἴξιν τὰ ἐσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

ΚΕΦ. 5.

CAP. VI.

Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τε- 1 λειότητα¹⁾ φερόμεθα· μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεὸν, βαπτισμῶν 2 διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. καὶ τοῦτο ποιήσωμεν, ἐάν περ ἐπιτρέπῃ ὁ Θεός. 3 Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευσασμένους τε τῆς δω- 4 ρεῖας τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γεννηθέντας Πνεύματος Ἁγίου, καὶ καλὸν γευσασμένους Θεοῦ ὄψμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, 5 καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀναστάν- 6 ροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παραδιγματίζοντας. Γῆ 7 γὰρ ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλὰκις ἐρχόμενον ὑετὸν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ· ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ 8 τριβόλους, ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἔργος, ἥς τὸ τέλος εἰς καύσιν. Πειπίσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα 9 σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεός ἐπι- 10 λαθέσθαι [τοῦ ἔργου] ὑμῶν, καὶ τῆς ἀγάπης [ἣς ἐν]ε[δε]ξασθαι· εἰς τὸ ὄνομα [αὐτοῦ], διακονήσαντες τοῖς [ἁγίοις] καὶ διακονούν- 11 τες. [Ἐπιθυ]μοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν [τὴν αὐτὴν] ἐνδύγνυσθαι 12 σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν [τῆς] ἐλπίδος ἄχρι τέλους²⁾· ἵνα

1) τελειότητα. οὐ rescipsit m. ant. et post i punctum posuit. 2) τελους. rescipsit m. recens; quid olim pon liquet.

μὴ [νω]θροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ [τῶν] διὰ πίστεως καὶ μα- VI. κροθυ[μίας] κληρονομούντων τὰς [ἐπ]αγγελίας.

13 [Τ]ῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγελάμενος ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ' οὐ- 14 δένος εἶχεν μείζονος ὁμόσαι, ὥμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, λέγων, εἰ 15 μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε· καὶ 16 οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι γὰρ 17 ρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· ἐν ᾧ περισσύτερον βουλόμενος ὁ 18 Θεός ἐπιδείξασθαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετά- 19 γματων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθε τὸν Θεόν, ἰσχυ- 20 ρὰν παρακλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκει- 20 μένης ἐλπίδος· ἣν ὥς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς, ἀσφαλῆν τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετά- 20 σματος, ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII.

1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδὲκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ 2 τοῦ ὑψίστου, ὃς συναντήσας Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κο- 2 πῆς τῶν βασιλέων, καὶ εὐλόγησας αὐτόν· ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ· πρῶτον μὲν ἐρμηνεύμενος βασιλεὺς 3 δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ; Ὁ ἐστὶν βασιλεὺς 3 εἰρήνης· ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος· μῆτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μῆτε ζωῆς τέλος ἔχων· ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει 4 ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην 5 ἔδωκεν Ἀβραάμ ἐκ τῶν ἀκροθηνίων ὁ πατριάρχης. Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ τὴν ἱερατίαν λαμβάνοντες, ἐντολὴν ἔχουσιν ἀπο- 6 δεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστιν, τοὺς ἀδελφούς 6 αὐτῶν, Καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ. ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν, δεδεκάτωκεν τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν 7 ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας ἡυλόγησεν· χωρεῖς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ

VII. ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρίττονος εὐλογεῖται. Καὶ ὥδε μὲν δεκάτας ἀπο- 8
 θνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δὲ, μαρτυρούμενος ὅτι
 ξῆ· καὶ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευῆς ὁ δεκάτας λαμβά- 9
 νων δεδεκάτῳ· ἐτι γὰρ ἐν τῇ ὁσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήν- 10
 τησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ. Εἰ μὲν οὖν τελειώσεις διὰ τῆς Λευιτι- 11
 κῆς ἱερωσύνης ἦν· ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται.¹⁾ τίς
 ἐτι χρεῖα, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἔτερον ἀνίστασθαι ἱερεῖα,
 καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; μετατιθεμένης γὰρ τῆς 12
 ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μεταθέσεις γίνονται. Ἐφ' ὃν γὰρ 13
 λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχεν
 τῷ θυσιαστηρίῳ· Πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύ- 14
 ριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν περὶ ἱερῶν οὐδὲν Μωσῆς ἐλάλησεν.
 Καὶ περισσότερον ἐτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελ- 15
 χισεδέκ ἀνίσταται²⁾ ἱερεὺς ἕτερος, ὅς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρ- 16
 κινῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου· μαρτυρεῖτε 17
 γὰρ, ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ·
 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς 18
 ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές· οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγῇ 19
 δὲ κρίττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζωμεν τῷ Θεῷ. καὶ καθ' ὅσον οὐ 20
 χωρεῖς ὁρκωμοσίας· Οἱ μὲν γὰρ, χωρεῖς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς
 γεγονότες, ὁ δὲ, μεθ' ὁρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτὸν, 21
 Ὁμοσεν Κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται, σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ· κατὰ τοσοῦτο κρίττονος διαθήκης γέ- 22
 γονεν ἔγγυος Ἰησοῦς.

Καὶ οἱ μὲν, πλείονες εἰσιν ἱερεῖς γεγονότες, διὰ τὸ θανάτῳ 23
 καλύεσθαι παραμένειν· ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, 24
 ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην· ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς 25
 δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς
 τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἄρ- 26
 χιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος, καὶ ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρ-
 τῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος· ὅς οὐκ ἔχει 27
 καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν

1) νενομοθετήται. Sic MS. Woide, male, νενομοθέτηται. 2) ἀνίστα-
 ται. ultimum τ renovatum est, recentiori atramento.

ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ VII.
 28 ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν προσενέγκας. ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπου
 καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμο-
 σίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, ὑλὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

Κ Ε Φ. II.

CAP. VIII.

1 Κεφάλαιον δὲ ἐν τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερεῖα,
 ὅς ἐκάθεισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς
 2 οὐρανοῖς, τῶν ἀγίων λε[ιτουργός], καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀλ[η-
 3 θινῆς], ἣν ἐπηξεν ὁ Κύριος, καὶ οὐκ [ἄνθρωπος]. Πᾶς γὰρ
 ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίστα-
 4 ται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι [καὶ τοῦ]τον ὃ προσενέγκῃ. Εἰ
 μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' [ἂν ἦν] ἱερεὺς, ὄντων τῶν προσφε-
 5 ρόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, οὔτινας ὑπο[δύγματι] καὶ σκιᾷ
 λατρεύουσιν τῶν] ἐπουρανίων, καθὼς κεχρη[μά]τισται Μωσῆς
 ἡμέλλων¹⁾ ἐπιτελεῖν τὴν σκηνὴν, Ὅρα, γὰρ φησιν, ποιήσεις
 6 πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει· νυνὶ δὲ
 διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργείας, ὅσω καὶ κρίττονός ἐστιν
 διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ²⁾ κρίττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτη-
 7 ται. εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας
 8 ἐζητεῖτο τόπος. Μεμφόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει, ἰδοὺ, ἡμέραι
 ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ
 9 καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινὴν· οὐ κατὰ τὴν δια-
 θήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν³⁾ αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβο-
 μένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγὲν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύ-
 10 πτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἡμέ-
 λησα αὐτῶν, λέγει Κύριος. ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη μου ἦν δια-
 θήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύ-
 ριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρ-
 11 δίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοὺς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν, καὶ
 αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν
 πολίτην αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, γινώθι

1) μελλων. m. recens ω rescripsit. 2) μεσίτης ητις ἐπὶ, recentior manus
 rescripsit. 3) πατрасιν. ex emendatione 2 m.; olim erat πασιν.

VIII. 'τὸν Κύριον' ὅτι πάντες εἰδήσουσιν με, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγά-
 'λου αὐτῶ[ν]· ὅτι ἔλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν; καὶ τῶν 12
 ἁμαρτιῶν αὐτῶν [καὶ τῶ]ν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ [μνησθῶ] ἔτι.
 [Ἐν τῷ λέ]γειν, καινὴν, πεπαλαιώκεν [τὴν πρώ]την· τὸ δὲ πα- 13
 λαιούμενον [καὶ γηρ]άσκον, ἐγγὺς ἀφανισμού.

ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX.

[Ἐ]ἵχεν] μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιο[σύνη] λατρείας, τὸ τε ἅγιον 1
 κοσμι[κόν]. σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη, [ἡ] πρώτῃ, ἐν ᾗ ἡ τε 2
 λυχνία καὶ ἡ τρά[πεζα] καὶ ἡ πρόθυρος τῶν ἁγίων· [ἡ]τις λέ-
 γεται ἁγία ἁγίων. [Με]τὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα [σ]κηνή 3
 ἡ λεγομένη ἁγία ἁγίων, χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν 4
 κιβωτὸν τῆς διαθήκης περιεκαλυμμένην παντοθεν χρυσοῦ, ἐν
 ᾗ στάμνος χρυσοῦ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλα-
 στήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης· ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χρ- 5
 ρουβελιμ δόξης, κατασκιάζον τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν
 νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων, εἰς 6
 μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸς εἰσίσαισι οἱ ἱερεῖς τὰς λα-
 τρείας ἐπιτελοῦντες· εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ 7
 μόνος ὁ ἀρχιερεὺς,¹⁾ οὐ χωρεῖς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαν-
 τοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἁγνοημάτων· τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύ- 8
 ματος τοῦ Ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν,
 ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν· ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν 9
 καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ᾗν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέ-
 ρονται, μὴ δυνάμειν κατὰ συνίδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα,
 μόνον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, δι- 10
 καιώματα σαρκὸς, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἁγα- 11
 θῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειωτέρας²⁾ σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου,
 τουτέστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι' αἵματος τράγων 12
 καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ
 ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ 13

1) ο ἀρχιερεὺς. articulum, 1 m. superius addidit. 2) τελειωτέρας. Sic MS.

ταύρων, καὶ σποδὸς δαμάλεως φαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, 1X.
 14 ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, πόσῳ μᾶλλον τὸ
 αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὅς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσ-
 ἤνεγκεν ἁμωμον τῷ Θεῷ, καθαρίει τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ
 νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ;
 15 καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου
 γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ πα-
 ραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰῶ-
 16 νίου κληρονομίας. Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέ-
 17 ρεσθε τοῦ διαθεμένου· διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ
 18 μὴ ποτε ἰσχύι¹⁾ ὅτε ἔῃ ὁ διαθέμενος. Ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη χω-
 19 ρεῖς αἵματος ἐνκεκένυσται. Αληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ
 τὸν νόμον ὑπὸ Μωσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν
 μόσχων καὶ τῶν τράγων, μετὰ ὕδατος καὶ ἑρίου κοκκίνου καὶ
 ὑσσώπου, αὐτὸ τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν,
 20 λέγων, τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἣς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς
 21 ὁ Θεός· Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουρ-
 22 γείας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐράντισεν. καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα
 23 νεύει ἀφαιεῖς. Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδύγματα τῶν ἐν τοῖς
 οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρι-
 24 τισιν θυσίαις παρὰ ταύτας. Οὐ γὰρ εἰς χειροποιήτα εἰσῆλθεν
 ἅγια Χριστὸς, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν
 οὐρανόν, νῦν ἐφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν·
 25 οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰς-
 26 ἔρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἄλλοτρίῳ· ἐπεὶ ἔδει
 αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ
 συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν τῆς ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας
 27 αὐτοῦ πεφανέρωται.²⁾ Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις
 28 ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσεις· οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς
 ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευ-

1) ισχυι, pro ισχυει. 2) πεφανερῶται. Sic MS. Woide, male, πε-
 φανηρωται.

IX. τέρου χωρεῖς ἀμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως.

ΚΕΦ. Ι.

CAP. X.

Σκιὰν γὰρ ἔχων¹⁾ ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκές, αἱ οὐδέποτε²⁾ δύναντε τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι. ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι; διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἐν συνείδησιν ἀμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπαξ κεκαθαρισμένους· ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησιν ἀμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτὸν. Ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἀμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει, Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι· ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἀμαρτίας οὐκ ἠδούκησας· τότε εἶπον, ἰδοὺ ἦκω· ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ· τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεὸς, τὸ θέλημά σου. Ἀνώτερον λέγει, ὅτι θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἀμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ ἠδούκησας, αἵτινες κατὰ νόμον [προσφέρονται], τότε εἰρηκεν, ἰδοὺ [ἦκω] τοῦ ποιῆσαι, τὸ θέλημά σου. Ἀναγίγει τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δευτέρου στήσῃ ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν διὰ τῆς [προσ]φορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ. Καὶ πᾶς μὲν ἀρχιερεὺς ἐστὶ καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, [καὶ] τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφ[έρων] θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιαιλεῖν ἀμαρτίας· οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἀμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκές ἐκάθεισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. μὲν γὰρ προσφορὰ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκές τοὺς ἁγίους. Μαρτυρεῖ δὲ ἡμεῖς καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκεῖναι, αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, Διδούς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διανοίαν αὐτῶν ἐπιγράψω

1) ἔχων. Woide, male, ἔχω. 2) αἱ οὐδέποτε. Olim οὐδέποτε. Corrector ουδε erant et rescripsit αἱ οὐδέποτε. 3) λεγων. m. recens on rescripsit: quid olim non liquet.

17 αὐτούς· καὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῆσομαι ἐν.

18 Ὅπου δὲ ἄφεις τούτων, οὐκ ἐστὶ προσφορὰ περὶ ἀμαρτίας. ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρόψομαι εἰς τὴν εἰσοδὸν τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκένισεν ἡμῖν ὁδὸν προσφάτον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος, τουτέστιν, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ λερέα μέγα ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, προσερχόμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν [τῆς ἐλπίδος ἀκλεινῆς] πιστὸς γὰρ [ὁ ἐπαγ]γελάμενος· [καὶ κα]τανοῶμεν ἀλλήλους εἰς πα[ροξυ]σμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, [μὴ ἐ]γκαταλείποντες τὴν ἐπισυν[αγ]ωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος [τις]ν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες καὶ το[σοῦ]τον μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε [ἐν]γίζουσαν τὴν ἡμέραν. [ἐκ]ουσίως γὰρ ἀμαρτανόντων [ἡ]μῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπί[γ]νωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ ἐστὶ περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπετε θυσία. φοβερὰ δὲ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθλὲν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. 28 Ἀθετήσας τις νόμον Μωσέως, χωρεῖς οἰκτειρῶν ἐπὶ θυσιῇ ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· πόσῳ δοκεῖται χείρονος ἀξιωθῆσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; Οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, ἐμοὶ ἐκδίκησεις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος· καὶ πάλιν, κρινεῖ Κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος.

32 Ἀναμνησθῆσθαι δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλῇ¹⁾ ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων· τοῦτο μὲν, ὑπειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι· τοῦτο δὲ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων γεννηθέντες· καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὑπαρξέν

1) πολλῇ. Sic MS. Woide, male, πολλῶν.

Χ. καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρόρησιν ὑμῶν, ἣτις 35
ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα 36
τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, κομίσθητε [τ]ὴν ἐπαγγελίαν.
ἔτι γὰρ μικρὸν [ὁ]σον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἤξει, καὶ οὐ χρονιεῖ. 37
ὁ δὲ δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται, 38
οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμέν ὑπο- 39
στολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

CAP. XI.

ΚΕΦ. ΙΑ.

Ἔστιν δὲ πίστις, ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ¹
βουλομένων. ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.¹⁾ Πί-²
σται νοοῦμεν κατηρητίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ
ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγενῆναι. Πίστει πλείονα θυ-³
σίαν Ἀβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκεν τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυ-
ρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς ὅμοις αὐτοῦ τῷ
Θεῷ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη 5
τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ἠύρισκετο, διότι μετέθηκεν αὐ-
τὸν ὁ Θεός· πρὶν γὰρ τῆς μεταθέσεως³⁾ μεμαρτύρηται εὐαρεστηκῶς⁴
ναί τῷ Θεῷ· χωρεῖς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστηῆσαι· πιστεῦ-
σαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι ἐστίν, καὶ τοῖς
ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεσθαι. Πίστει χρηματισθεὶς⁵
Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κι-
βωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινεν τὸν
κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.

Πίστει ὁ καλούμενος Ἀβραάμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τό-⁶
πον ὃν ἤμελλεν³⁾ λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν, μὴ
ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. Πίστει παρῳήκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγ-⁷
γείας, ὡς ἄλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ
καὶ Ἰακώβ τῶν συνκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς.
ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσιν πόλιν, ἥς τεχνί-⁸
της καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός. Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύ-⁹
ναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν, καὶ παρὰ καιρὸν

1) Ver. 1, 2, cum praecedentibus junxit scriba. 2) μεταθεως. Sic MS.
pro μετασεως. 3) ημελλεν. Sic MS. Woide, male, εμελλεν.

12 ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. διὸ καὶ ἀφ' XI.
ἐνὸς ἐγενήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένοι, καθὼς τὰ ἄστροι τοῦ
οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θα-
λάσσης ἢ ἀναρίθμητος.

13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ προσδεχάμενοι τὰς
ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι,
καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοι εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.
14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦ-
15 σιν. καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνεον ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν
16 καιρὸν ἀνακάμψαι· νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τουτέστιν, ἐπου-
ρανίου· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεός, Θεὸς ἐπικαλεῖ-
17 σθαι αὐτῶν· ἠτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν. Πίστει προσενηνόχεν
Ἀβραάμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν
18 ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεχόμενος, πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι ἐν Ἰσαὰκ
19 κληθήσεται σοι σπέρμα· λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρε
20 δύναται ὁ Θεός, ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. Πί-
σται καὶ περὶ μελλόντων ὑλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν
21 Ἠσαῦ. Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ ὑ-
λόγησεν· καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.
22 Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνη-
23 μόνευσεν, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. Πίστει Μω-
σῆς γεννηθε[ῖς] ἐκρυ[β]η τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐ[τοῦ],
διότι ἰδὼν ἄστυν τὸ π[αιδίον]· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ θ[ι]ά-
24 ταγμα¹⁾ τοῦ βασιλέως. Πίστει Μωσῆς μέγας γενόμενος ἠρνή-
25 σα[το] λέ[γεσθαι] υἱὸς θυγατρὸς Φαρα[ῶ], μᾶλλον ἐλόμενος συν-
κα[χου]χεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἢ π[ρόσ]καιρον ἔχειν ἁμαρτίας
26 ἀπόλ[αυσιν]· μετρίονα πλοῦτον ἠγασάμε[νος] τῶν ἐν Αἰγύπτου²⁾ θη-
σαυρῶν τὸν ὀνιδισμόν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλ[ε]πεν γὰρ εἰς τὴν μι-
27 σθαποδοσί[αν]. Πίστει κατέλειπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυ-
28 μὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἁώρατον³⁾ ὡς ὄρῳ ἐκαρτέρησεν. Πίστει
29 θρεύων τὰ πρωτότοκα, θίγη αὐτῶν. Πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν
θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς· ἥς πείραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατ-

1) διαταγμα. Vel forte δογμα. 2) ἐν αἰγυπτου. Sic MS. 3) αωρατον. Sic MS.
CODEX. ALEX. 29

XI. ἐπόθησαν. Πίστει τὰ τεῖχη Ἱερικῶ ἐπεσαν, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ 30
 ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπάλτετο τοῖς ἀπειθήσασιν, 31
 δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης. καὶ τί ἐτι λέγω; ἐπιλίψι 32
 με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος Περὶ Γεδεὼν, Βαρὰκ, Σαμψών, Ἰε-
 φθάε, Δαβὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· οἱ διὰ πίστεως 33
 κατηγωνίσαντο βασιλείας, ἐργάσαντο¹⁾ δικαιοσύνην, ἐπέτυχον
 ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσβησαν δύναμιν πυρός, 34
 ἔφυγον στόματα μαχαίρης, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγε-
 νήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἐκλιναν ἀλλοτρίων·
 ἔλαβον²⁾ γυναῖκας ἐξ ἀναστάσεως τούτων νεκρῶν αὐτῶν· ἄλλοι δὲ 35
 ἐτυμ[μ]ανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα [κρείτ]-
 τουτος ἀναστήσεως τύχωσιν· Ἐτεροὶ δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μα[στ]- 36
 γων πείραν ἔλαβον, [ἐτι δὲ] δεσμῶν καὶ φυλακῆς· [Ἐλιθιά]σθη- 37
 σαν, ἐπρίσθησαν, [ἐπει]ράσθησαν, ἐν φόρῳ μαχαίρας ἀπέθα-
 νον· περιήλθον ἐν [μυλ]ωταῖς, ἐν αἰγίοις δέρμασιν, [ὑστ]ερού-
 μενοι, θλιβόμενοι, κα[κου]χούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος [ὁ κ]ό- 38
 σμος· ἐπὶ ἐρημίαις πλανώ[με]νοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις [κα]ι
 ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς. καὶ οὗτοι [π]άντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς 39
 πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο τὰς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν, 40
 κριτόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρεῖς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

CAP. XII.

ΚΕΦ. ΙΒ.

Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέ- 1
 φος μαρτύρων, ὅγκον ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον
 ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα·
 ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, 2
 ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινεν σταυρὸν, αἰσχύ-
 νης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ κεκαθίσκειν.
 Ἀναλογίσασθαι γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρ- 3
 τῶν εἰς ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
 ἐκλυόμενοι. οὐπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρ- 4
 τίαν ἀνταγωνιζόμενοι, καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἧτις 5
 ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγετε· Τίς μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίας Κυ-

¹⁾ ἐργάσαντο. Sic MS. Woide, male, ἐργάσαντο. ²⁾ γυναῖκας. Sic pro γυναῖκας.

6 ρίου, μηδὲ ἐκλύου, ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κυ- XII.
 7 ριος, παιδεύει· μαστιγοὶ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχετε. Εἰς
 παιδίαν ὑπομένεται, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός· τίς
 8 γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; εἰ δὲ χωρεῖς ἐστε παιδίας, ἧς
 9 μέτοχοι γεγόνασιν πάντες, ἄρα νόθοι¹⁾ καὶ οὐχ υἱοὶ ἔσται. εἴτα
 [τ]οὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἰχομεν παιδευτὰς, καὶ ἐν-
 τρεπούμεθα· οὐ πολὺ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν
 10 πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας,
 κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον,²⁾
 11 εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς
 μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ
 καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν
 12 δικαιοσύνης. Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα
 13 γόνατα ἀνορθώσατε· καὶ τροχιάς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν
 ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον.
 14 Εἰρήνην διώκεται μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χω-
 15 ρεῖς οὐδεὶς ὕψεται τὸν Κύριον· ἐπισκοποῦντες μὴ τις ὕστερῶν
 ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· μὴ τις ῥίξα πικρίας ἄνω φύουσα
 16 ἐνοχλῇ, καὶ δι' αὐτῆς μιανθῶσιν οἱ πολλοί· Μὴ τις πόρονος, ἢ
 βέβηλος ὡς Ἡσαΰ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδευε τὰ πρωτο-
 17 τόκια ἑαυτοῦ. Ἰστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομή-
 σαι τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὑρεν,
 καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ, καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ,
 19 καὶ γνόφῳ, καὶ ζόφῳ, καὶ θυέλλῃ, καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ
 φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ προσθεῖναι
 20 αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον, καὶ θηρίου
 21 δίγῃ τοῦ ὄρου, λιθοβοληθήσεται· καὶ, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ
 22 φανταζόμενον, Μωσῆς εἶπεν, ἐκφοβός εἰμι καὶ ἐντρομος· οὐ
 γὰρ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζώντος, Ἱερουσα-
 23 λὴμ ἐπουρανίῳ,³⁾ καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ
 πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων,

¹⁾ νόθοι. Sic MS. pro νοθοι. ²⁾ συμφέρον. Sic MS. pro συμφέρον.
³⁾ ἐπουρανίῳ. Olim ἐπουρανίων.

XII. καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, καὶ διαθήκης νέας μεσίτη 24
 Ἰησοῦ, καὶ αἵματι θαντισμοῦ κρείττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἀβελ.
 Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ 25
 ἐξέφυγον, ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μάλ-
 λον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, οὐ ἢ φωνῇ 26
 τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, Νῦν δὲ ἐπήγγελλται, λέγων, ἔτι ἅπαξ
 ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. τὸ δὲ, 27
 ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν, ὡς πεποιθ-
 μένων. διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χά- 28
 ριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ εὐλαβείας καὶ
 δέους. καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλλίσκον.

ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII.

III φιλαδελφία μενέτω. τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθαι· διὰ 1
 ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. μιμησάμενοι τῶν 3
 δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι· τῶν κακυνχομένων, ὡς καὶ αὐ-
 τοὶ ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ κοίτη 4
 ἀμίαντος· πόρνος γὰρ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός. Ἀφιάργυ- 5
 ρος ὁ τρόπος· ἀκούμενοι τοῖς παροῦσιν. αὐτὸς γὰρ εἰρηκεν,
 οὐ μὴ σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλείπω· ὥστε θαρσύν- 6
 τας ἡμᾶς λέγειν, Κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί
 ποιήσει μοι ἄνθρωπος. μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵ- 7
 τινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες
 τὴν ἐκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθαι τὴν πίστιν.

Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς 8
 αἰῶνας. διδασκαίς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθαι· κα- 9
 λὸν γὰρ χάριτι βεβαιουῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βραύμασιν, ἐν
 οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες. Ἔχωμεν θυσιαστήριον, 10
 ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ [τῇ σκηνῇ] λατρεύοντες.
 ὧν γὰρ ἐλίσφεται ζώων τὸ αἷμα εἰς τὰ [ἁγία] διὰ τοῦ ἁρ- 11
 χιερέως, τούτων [τὰ σώ]ματα κατακέεται ἔξω τῆς [παρεμ]βολῆς·
 Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσ[η] διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λα[όν], 12
 ἔξω τῆς πύλης ἐπαθεν. Τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτόν] ἔξω 13

XIII. 14 τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὄν[ε]ιδισμὸν αὐτοῦ φέροντες· οὐ γὰρ ἐχ-
 15 μεν ὥδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. δι'
 αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντός τῷ Θεῷ,
 16 τουτέστιν, καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Τῆς
 δὲ εὐποιείας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθαι· τοιούταις γὰρ
 θυσίαις εὐαρεσιῖται ὁ Θεός.
 17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπέκτετε· αὐτοὶ γὰρ
 ἀγγρυνοῦσιν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν·
 ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς
 18 γὰρ ὑμῖν τοῦτο. Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ, ὅτι
 καλὴν συνειδήσιν ἔχομεν ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφε-
 19 σθε· περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχειον
 ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.
 20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγὰν ἐκ νεκρῶν τὸν ποι-
 μένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν
 21 Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσα[ι] ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ
 λόγῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τ[ὸ] θέλημα αὐτοῦ αὐτῷ, ποιῶ[ν]
 ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐν[ὼ]πιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· [Ὡς
 ἡ δόξα] εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν [αἰώνων]ν. ἀμήν.
 22 [Παρακα]λῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, [ἀνέχ]εσθε τοῦ λόγου τῆς
 23 πα[ρακλή]σεως· καὶ γὰρ διὰ βρα[χέω]ν ἐπέστεila ὑμῖν. [Γιν]ώ-
 σκέτε τὸν ἀδελφὸν [ἡμῶ]ν Τιμόθεον ἀπόλελυμέ[νον], μεθ' οὗ,
 24 ἐὰν τάχειον ἐρ[χ]ηται, ὄψομαι ὑμᾶς. [Ἀσπ]άσασθε πάντας τοὺς
 ἡγου[μ]ένους ὑμῶν, καὶ πάντας [τ]οὺς ἁγίους. Ἀσπάσσονται [ὑ]μᾶς
 25 οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ
 ΕΓΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΡΩΜΗΣ.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

A.

ΚΕΦ. Α.

CAP. I. **Π**αῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆ-
ρος ἡμῶν, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, Τιμοθέε γνη-
σίῳ τέκνῳ ἐν πίστει· Χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Καθὼς παρεκάλεσά σε
προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακαιδονίαν, ἵνα παρ-
αγγέλλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν, μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ
γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις παρέχουσιν μᾶλλον
ἢ οἰκονομίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει·¹⁾ τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας
ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ
πίστεως ἀνυποκρίτου· ὧν τινες ἀστυχήσαντες, ἐξετράπησαν εἰς
ματαιολογίαν, θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε
ἂ λέγουσιν, μήτε περὶ τίνων διαβιβαιοῦνται· Οἶδαμεν δὲ ὅτι
καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρήσῃται, εἰδὼς τοῦτο,
ὅτι δικαίῳ νόμῳ οὐ κέεται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσε-
βεῖσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολῳαῖς καὶ μη-
τρολῳαῖς, ἀνδροφύνοις, πόρνοις, ἀρσενοκοῖταις, ἀνδραποδισταῖς,
ψεύσταις, ἐπιώρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκα-
λείᾳ,²⁾ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπι-
στεύθη ἐγὼ. Χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἠγήσατο, θέμενος εἰς διακο-
νίαν, τὸ πρότερον ὄντα με βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὕβρι-
στήν· ἀλλὰ ἡλεήθη, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστείᾳ· Τπε-
ρπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ
ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

1) πιστεῖ. Post hanc vocem rasura brevis. 2) διδασκαλεία. α ultimum rescriptum. Post hanc vocem rasura brevis.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

455

15 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτος
16 εἰμι ἐγώ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἡλεήθη, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτον ἐνδεί-
ξῃται Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἀπάσαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύ-
πωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.
17 Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀωράτῳ¹⁾, μόνῳ Θεῷ,
18 τιμῇ καὶ δόξῃ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. Ταύτην
τὴν παραγγελίαν παρατίθειμ σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς
προαγούσας ἐπὶ σε προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν κα-
19 λὴν στρατείαν, ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνειδήσιν, ἣν τινες
20 ἀπωσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἐναντάγησαν· ὧν ἐστὶν Ἰσμενίος
καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσιν
μὴ βλασφημεῖν.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχὰς,
2 ἐντεταλῆς, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, ὑπὲρ βασι-
λέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσύ-
3 χιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. τοῦτο κα-
4 λὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, ὃς πάν-
τας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλ-
5 θεῖν. Εἰς γὰρ Θεὸς, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ, καὶ ἀνθρώπων
6 ἄνθρωπος, Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δούς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ
7 πάντων καιροῖς ἰδίῳ, ὁ ἐπιστεύθη ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστο-
8 λος· ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι· διδάσκαλος ἐθνῶν, ἐν
8 πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. Βούλομαι οὖν προσεῦχεσθαι τοὺς ἄν-
9 δρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐκπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ
10 διαλογισμοῦ· ὡσαύτως γυναικας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰ-
11 δους καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν καταπλέγμασιν,
12 ἐν ἡσυχίᾳ ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. γυνὴ
οὐκ ἐπιτρέπω, [οὐδὲ αὐ]θεντεῖν ἀνδρὸς, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.

1) αωράτω. Sic MS.

II. Ἀδὰμ γὰρ· πρῶτος ἐ[πλάσθη], εἶτα Εὐά. καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἤπ[α-¹³
τήθη]· ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐ[ν πα]ραβάσει γέγονεν· σω-¹⁴
θήσε[ται δὲ] διὰ τῆς τεκνογονείας, ἐὰν [με]νύωσιν ἐν πίστει καὶ
ἀγάπῃ [καὶ] ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνη[s].¹⁵

ΚΕΦ. Γ'.

CAP. III.

Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ τις ἐπισκοπῇ[s] ὁρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπι-¹
θυμε[ί]. δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυ-²
ναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδα-
κτικόν· μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφι-³
λάργυρον· τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα⁴
ἐν ὑποταγῇ μετὰ ψάσης σεμνότητος· Εἰ δὲ τις τοῦ ἰδίου οἴκου⁵
προστέῃται οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται; μὴ νε-⁶
όφυτον, ἵνα μὴ τυφώθῃς εἰς κρίμα ἐμπέση τοῦ διαβόλου. δεῖ⁷
δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς
ὀνιδισμόν ἐνπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. Διακόνους ὡσαύ-⁸
τως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνω πολλῷ προσέχοντας, μὴ
αἰσχροκερδεῖς, ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρῷ συν-⁹
ιδίσει.¹ καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονεί-¹⁰
τωσαν, ἀνέγκλητοι ὄντες. Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ δια-¹¹
βόλους, νηφαλίους, πιστά[s] ἐν πᾶσιν. διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς¹²
γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων.
οἱ γὰρ καλῶς διακυ[ν]ήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλ[ὸν] περιποι-¹³
οῦνται, καὶ πολλὴν παβ[ή]σιν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.¹⁴

[Ταυτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἔλθειν [πρὸς σε] ἐν τάχει.
ἐὰν δὲ βραδύνω, [ἵνα εἰδῇ]ς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέ-¹⁵
φεισθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία [Θεοῦ ζῶ]ντος, στέλος καὶ ἑδραί-
ωμα [τῆς ἀληθείας. καὶ ὁμολογου]μένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐ-¹⁶
σε[βείας] μυστήριον· Θεὸς²) ἐφανερώ[θη ἐ]ν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν
πνεύματι, [ᾧ]φ[η]θη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν [ἐθ]νεσιν, ἐπιστεύθη
ἐν κόσμῳ, [ἀν]ελήμφθη ἐν δόξῃ.

1) συνιδίσει. Post hanc vocem rasura unius literae. 2) Θεός. Nunc le-
gitur Θεός, sed m. recens lineam supra Θεός crassavit. Quid olim valde obscu-
rum: nobis tenebrae sunt. Locum saepe inspeximus, sed fugit aciem veritas.

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

1 [Τὸ] δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστ[ε]ροῖς καιροῖς ἀπο-
στήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ
2 διδασκαλείαις δαιμονίων, ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκανστη-
3 ριασμένων τὴν ἰδίαν συνειδήσιν, κωλύοντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι
βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς ἔκτεισεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας
4 τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσιν τὴν ἀλήθειαν. ὅτι πᾶν κτίσμα
Θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητόν, μετὰ εὐχαριστίας λαμβά-
5 νόμενον· ἀγιάζετε γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντενύξεως. Ταῦτα
6 ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς ἐσθὶν διάκονος Χριστοῦ Ἰησοῦ,
ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς διδασκα-
7 λείας ἧς παρηκολούθηκας. Τούτους δὲ βεβήλους καὶ γραῶδεις μύ-
8 θους παραιτοῦ· γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσεβείαν.¹ ἡ γὰρ
σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος.² ἡ δὲ εὐσεβεία
πρὸς πάντα ὠφέλιμος ἐστίν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν
9 καὶ τῆς μελλούσης. Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.
10 εἰς τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἡλπίκαμεν ἐπὶ
11 Θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πι-
12 στῶν. Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. μηδεὶς σου τῆς νεότη-
13 τος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν. ἐν λόγῳ, ἐν
14 ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἀγνίᾳ. Ἔως ἔρχομαι, πρὸ-
15 σε³) τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλείᾳ· μὴ ἀμέ-
λει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ
15 ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. ταῦτα μελέτα, ἐν τού-
16 τοις ἡσθι.⁴ ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερά ᾖ πᾶσιν. Ἐπεχε σεαυτῷ
καὶ τῇ διδασκαλείᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ
σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

1) εὐσεβείαν. m. recens rescripsit εὐσεβ super rasura. 2) ὠφέλιμος.
Olim forte ὠφέλιμος. 3) προσεχε. m. recentior & ultimum rescripsit. 4) ἡσθι.
Sic pro ἡσθι.

Κ Ε Φ. Ε.

CAP. V.

Πρεσβύτερον μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα· νεωτέ- 1
ρους, ὡς ἀδελφούς· πρεσβύτερας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς 2
ἀδελφάς, ἐν πάσῃ ἀγνίᾳ. χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. εἰ δέ 3
τις χήρα τέκνα ἢ ἐκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον 4
οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο
γὰρ ἐστὶν ἀποδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ 5
μεμονωμένη ἤλπιεν ἐπὶ τὸν Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσε-
σιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας·¹⁾ ἡ δὲ σπαταλῶσα, 6
ζῶσα τέθνηκεν. καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίλημπτοι ᾧσιν. 7
Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκίαν οὐ προνοεῖ, τὴν πῆ- 8
στιν ἤρνηται, καὶ ἐστὶν ἀπίστου χείρων. χήρα καταλεγεσθῶ μὴ 9
ἐλαττον ἔτῳ· ἐξήκουτα, γεγонуῖα ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή, ἐν ἔργοις 10
καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενδοχήσεν, εἰ
ἀγίων πόδας ἐνίψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν,²⁾ εἰ παντὶ ἔργῳ
ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ 11
καταστρεφνύουσιν τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, ἔχουσαι κρίμα, 12
ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθά- 13
νουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ
φλύαφοι καὶ περιέργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. Βούλομαι οὖν 14
νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἄφορ-
μὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν. ἤδη γὰρ ἔξετρα- 15
πησάν τινες ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. Εἰ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρ- 16
κεῖσθω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἢ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως
χήραις ἐπαρκέσῃ. οἱ καλῶς προεσιτώτες πρεσβύτεροι διπλῆς τι- 17
μῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκα- 18
λείᾳ. λέγει γὰρ ἡ γραφή, οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλωῶντα· καὶ, ἄξιός
ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ 19
παραδέχου, ἐκτός εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. τοὺς δὲ 20
ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φό-
βον ἔχωσιν.

1) ἡμέρας. Olim ἡμερας. 2) ἐπήρκεσεν. Olim ἐπήρκειεν. Correctio 1 m.

21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ V.
τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρεῖς προκρίμα-
22 τος, μὴδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλησιν. Χείρας ταχέως μὴδὲν ἐπι-
τίθει· μὴδὲ κοινώνει ἀμαρτίαις ἄλλοτρίαις. σεαυτὸν ἄγνόν τή-
23 ρει. μὴκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἶνω ὀλίγῳ χρῶ, διὰ τὸ στόμα-
24 χον¹⁾ καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρ-
τίαι πρόδηλοί εἰσιν, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶν δὲ καὶ ἐπα-
25 κολουθοῦσιν. ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα· καὶ
τὰ ἄλλως ἔχοντα, κρυβῆναι οὐ δύνανται.

Κ Ε Φ. ε.

CAP. VI.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δούλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότης πάσης τι-
μῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δι-
2 δασκαλεία βλασφημῇται. οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντας²⁾ δεσπότης, μὴ
καταφρονέτωσαν, ὅτι ἀδελφοὶ εἰσιν· ἀλλὰ μ[ᾶλλον δου]λευτέω-
σαν, ὅτι πιστοὶ εἰσι καὶ ἀγαπητοί, οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντι-
3 λαμβανόμενοι. Ταῦτα διδ[ασκε καὶ] παρακάλει. εἰ τις ἑτερο-
δι[δασκαλεῖ], καὶ μὴ προσέχεται ὑγια[ίνουσι] λόγοις τοῖς τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδ[α-
4 σκαλίᾳ], τετύφωται, μὴδὲν ἐπιστ[άμενος], ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζη-
τήσε[ις καὶ] λογομαχείας, ἐξ ὧν γίνε[ται] φθόνος, ἔρις, βλα-
5 σφημεί[αι], ὑπόνοιαι πονηραί, διαπαρα[τριβαί] διεφθαρμένων
ἀνθρώπων τ[ὸν] νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νο-
6 μιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. Ἔστιν δὲ πορισμὸς μέ-
7 γας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκίας. οὐδὲν γὰρ εἰδὴν ἐγκαμεν εἰς
8 τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· ἔχοντες δὲ δια-
9 τροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθῶμεθα. Οἱ δὲ βουλό-
μενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπι-
θυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσιν τοὺς
10 ἀνθρώπους εἰς ὀλεθρον καὶ ἀπώλειαν. ὅτι γὰρ πάντων τῶν
κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθη-
σαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.

1) το στομαχον. Sic pro τον στ. 2) ἔχοντας. Sic pro ἔχοντες.

VI. Σὺ δὲ, ὡς ἄνθρωπος Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίδωκαι δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραῦπάθειαν. ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως· ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης, καὶ ὁμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωογονούντος τὰ πάν[τα], καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυροῦσαντος ἐπὶ Ποντίου Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, τηρῆσαι [σε] τὴν ἐντολὴν ἁσπιλον, ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφάνειας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, [Ἦν κα]ί σοις ἰδίους διέξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, [ὁ βασι]λεὺς τῶν βασιλευνόντων, [καὶ] κύριος τῶν κυριευόντων, [ὁ μ]όνος ἔχων ἀθανάσιον, [φῶ]ς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν ἰδεῖν [οὐ]δεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται, ὃ τιμὴ καὶ κράτος αἰῶ[ν]ιον. ἀμήν.

Τοῖς πλουσίοις [ἐν] τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε, μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἡλπιεῖν ἐπὶ πλούτου ἀδηλόγητι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ παρέχοντι ἡμῖν τὰ πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν· ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικοὺς, ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.

Ὡς Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως· ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἡστόχησαν. Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.
ΕΓΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

B.

ΚΕΦ. Α.

- 1 Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ κατ' C. P. I.
- 2 ἐπαγγελεῖαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Τιμοθέω ἀγαπητῷ τέκνῳ· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
- 3 Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ὃ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρὰς πληρωθῶ ὑπόμνησιν λάβων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνώκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμη σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρὶ σου Εὐνίκη, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοὶ. Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμνησκώ σε ἀναξωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου· οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα διλείας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. Μὴ οὖν ἐπαισχυθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ συνακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ, τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰώνων, φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος· δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· Οἶδα γὰρ ὅτι πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ἐποτύπωσιν ἔχει ὀργιζόντων) λόγων, ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν

1) κηρυξ καὶ. Olim κηρυξαι. Correxit l m. 2) υγιαινοντων. Inter ut rasura.

1. πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. τὴν καλὴν παραθήκην 14
φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ ἑνοικούντος ἐν ἡμῖν. Οἱ- 15
δας τοῦτο, ὅτι ἀπειστέφθησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν
ἐστὶν Φύργελλος καὶ Ἑρμογένης. Δῶν ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνι- 16
σιφόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν, καὶ τὴν ἄλυσίν μου
οὐκ ἐπαισχύνθη, ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, σπουδαιοτέρως ἐξή- 17
τησέν με καὶ εὗρεν· δῶν αὐτῷ ὁ Κύριος εὗρεν ἔλεος παρὰ 18
Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διεκόνησεν,
βέλτιον σὺ γινώσκεις.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ 1
Ἰησοῦ· καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα 2
παραδίδου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐξέφους
διδάξαι. συνκακοπάθησον, ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰη- 3
σοῦ. Οὐδεὶς στρατευόμενος ἐνπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματί- 4
αις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. Ἐὰν καὶ ἀθλήῃ τις, οὐ στε- 5
φανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ 6
πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. νοί' ὁ λέγω· δώσει γὰρ σοι 7
ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγ- 8
γεμμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν
μου· ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακούργος· ἀλλὰ ὁ λό- 9
γος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται. Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς 10
ἐκλεκτοὺς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰῶνιου. Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συ[να- 11
πε]θάνομεν, καὶ συνζήσο[μεν]· εἰ ὑπομένομεν, καὶ συν[βασί]λεύ- 12
σωμεν· εἰ ἀρνήσο[μεθα], ἀκαίενος ἀρνήσεται ἡμ[ᾶς]· εἰ ἀπιστοῦ- 13
μεν, ἐκεῖνος [πι]στὸς μένει· ἀρνήσασθε¹⁾ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

Ταῦτα ὑπομνήσκει, διαμαρτυρούμενος ἐνώπιον τοῦ Κυ- 14
ρίου. Μὴ λογομάχει ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν
ἀκούοντων. σπουδάσον σεαυτὸν δόκιμον παραστήσαι τῷ Χρι- 15
στῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὁρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀλη-

1) ἀρνήσασθε. Aderat forte γὰρ in fine lineae.

- 16 θείας. Τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιῦτασο· ἐπὶ πλείον 11.
17 γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας, καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα
18 νομὴν ἔξει· ὧν ἐστὶν Ὑμένεος καὶ Φιλητὸς, οἵτινες περὶ τὴν
ἀλήθειαν ἰστόχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι,
19 καὶ ἀνατρέπουσιν τὴν τινῶν πίστιν. Ὁ μὲν τοι στερεὸς¹⁾ θε-
μέλιος τοῦ Θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην, ἔγνω
Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καὶ, ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ
20 ὀνομάζων τὸ ὄνομα Κυρίου. Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ²⁾ οὐκ ἐστὶν
μόνον σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστρά-
21 κινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν. ἐὰν οὖν τις ἐκ-
καθέρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκευὸς εἰς τιμὴν, ἡγιασμέ-
νον, εὐχρηστον³⁾ τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμα-
22 σμένο[ν]. Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας[ς] φεῦγε· δίωκαι⁴⁾ δὲ δι-
καισύνη[ν], πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην [μετὰ] πάντων τῶν ἀγα-
23 πῶντων [τὸν Κύριον] ἐκ καθαρᾶς καρδίας. [τὰς δὲ] μωρὰς
καὶ ἀπαιδέυτους [ζητή]σεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι [γενν]ῶσι μά-
24 χας· δοῦλον δὲ [Κυρίου ο]ὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλὰ ἡπιον [εἶνα]ι
25 πρὸς πάντας, διδασκικόν, [ἀνε]ξίκακον, ἐν πραΰτητι παι[δεύ]οντα
τοὺς ἀντιδιατιθεμέ[νους]· μήποτε δῶν αὐτοῖς ὁ Θεὸς [με]τάνοιαν
26 εἰς ἐπίγνωσιν [ἀλ]ηθείας ἔλθειν, καὶ ἀνανήψω[σι]ν⁵⁾ ἐκ τῆς τοῦ
διαβόλου παγίδος, ἐξωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

- 1 [Τ]οῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται και-
2 ροὶ χαλεποί. ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαιοι, φιλάργυροι, ἀλα-
ζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεύσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνό-
3 σιοι, ἄστοργοι, ἄσπунδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, φιλά-
4 ραθοί,⁶⁾ προδοταί, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον
5 ἢ φιλόθεοι, ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν ἀν-
6 τῆς ἡρνημένοι. καὶ τούτους ἀποτρέπου. ἐκ τούτων γὰρ εἰσιν⁷⁾ οἱ
ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσω-

1) μὲν τοι στερεός. Olim μὲν τοις στερεοῖς, ut apparet e rasuris. 2) οικία. Olim οἶα. Correxuit l m. 3) ευχρηστον. Olim forte και aderat, ante ευχρηστον, sed abscissum. 4) διωκαι. Pro διωκε. Olim δικαι sed correxit l m. 5) ἀνανήψωσιν. ἀνηψω rescipsit m. recentior. 6) φιλαγαθοί, pro ἀφιλαγαθοί. 7) εἰσιν. Sic pro εἰσιν.

III. ρενμένα ἀμαρτίαις,¹⁾ ἀγόμενα ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλ- 7
θεῖν δυνάμενα. Ὅν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντίστησαν 8
Μωσεί, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. ἀλλ' οὐ 9
προκόψουσιν ἐπὶ πλῖον· ἡ γὰρ διάνοια αὐτῶν ἐκδηλος ἐστὶ πᾶ-
σιν, ὥς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου 10
τῇ διδασκαλείᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακρο-
θυμίᾳ, τῇ ὑπομονῇ, τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι 11
ἐγένοντο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Ἀύστροις²⁾ οἷους διωγμούς
ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο ὁ Κύριος. καὶ πάντες 12
δὲ οἱ θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διωχθήσονται.
πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν, ἐπὶ τὸ χεῖρον 13
πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. Σὺ δὲ μένει ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπι- 14
στῶθης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ 15
ιερά γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίαι εἰς σωτηρίαν,
διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος 16
καὶ ὠφέλιμος, πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγμον, πρὸς ἐπανάρ-
θωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ· ἵνα ἄρτιος ᾦ ὁ τοῦ 17
Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρησμένος.

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ, τοῦ μέλ- 1
λοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ
τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, Κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαιρῶς ἀκαί- 2
ρως, ἐλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ
διδαχῇ. ἔστι γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαίνουσας διδασκαλείας οὐκ ἀνέ- 3
ξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ταυτοῖς ἐπισωρεύουσιν δι-
δασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκο- 4
ήν ἀποστρέφουσιν,²⁾ ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. Σὺ δὲ νῆ- 5
φε ἐν πᾶσιν, κάκοπαθῆσον ὥς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἔρ-
γον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. Ἐγὼ 6

1) αμαρτίας. Olim αμαρτίας. Correxist 1 m. 2) αποστρεφουσιν. Rescrip-
sit 1 m. recens. Olim forte επι.

γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεως μου ἐφέστη· IV.
7 κεν. Τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγωνίσμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν
8 πίστιν τετήρηκα· λοιπὸν, ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέ-
φανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δι-
καιος κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν τοῖς ἡγαπη-
κόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.
9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με ταχέως. Δημᾶς γὰρ με ἐγκα-
10 τέλειπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλο-
11 νίην· Κρήκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δερματίαν· Λουκᾶς ἐστὶν
μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγαγε μετὰ σεαυτοῦ· ἐστὶν
12 γὰρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν. Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἐφε-
13 σον. Τὸν φελόνην δὲ ἀπέλειπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρ-
14 χόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία μάλιστα τὰς μεμβράνας. Ἀλέξαν-
δρος ὁ χαλκεὺς πολλὰ μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει αὐτῷ ὁ
15 Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὃν καὶ σὺ φυλάσσου, λίαν γὰρ
16 ἀντίστη¹⁾ τοῖς ἡμετέροις λόγοις. Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογία οὐ-
δεὶς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλειπον· μὴ αὐτοῖς
17 λογισθῇ· ὁ δὲ Κύριος παρῆστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα
18 ἔθνη καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. Ῥύσεται με ὁ Κύριος
ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐ-
τοῦ τὴν ἐπουράνιον· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοῖς αἰῶνας] τῶν αἰώ-
νων. ἀμήν.
19 Ἀσπασαι Πρόσκαν καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησιφόρον [οἰ-
20 κον]. Ἐραστος ἔμεινεν ἐν [Κορίν]θῳ· Τρόφιμον δὲ ἀπέλειπον
21 ἐν Μηλῳτῳ ἀσθενοῦντα]. Σπούδασον πρὸ χεῖμ[ω]νος ἐλθεῖν.
Ἀσπάξτε σε Εὐβουλος, κ[αὶ] Πούδης, καὶ Αἰνός, καὶ Κ[λα]ν-
δία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντ[ες].
22 Ὁ Κύριος Ἰησοῦς μετὰ τοῦ πνεύματος σου. ἡ χάρις μεθ'
ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.
ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ.

[ΠΡΟΣ] ΤΙΤΟΝ.¹⁾

ΚΕΦ. Α.

CAP. I. [Ἰαῦλο]ς δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστο[λος δὲ] Χριστοῦ Ἰησοῦ, κατὰ 1
πίστιν ἐκλε[κτῶν] Θεοῦ καὶ ἐπὶ γινώσκῃ ἀληθείας [τῆς κ]ατ' εὐ-
σέβειαν, ἐπ' ἐλπίδι [ζωῆς] αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἁ[γί]ου 2
δὴς Θεὸς πρὸ χρόνων [αἰῶ]νιων, ἐφανέρωσεν δὲ [καὶ] τοῖς ἰδί- 3
οις τὸν λόγον αὐτοῦ, [ἐν] κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθη ἐν [ἐγ]ώ κατ' ἐπι-
ταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν [Θε]οῦ. Τίτω γνησίῳ τέκνῳ κατὰ 4
[κ]οινοῦ πίστιν, Χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ
Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

Τούτου χάριν ἀπέλειπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λίποντα 5
ἐπιδιορθώσῃς, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς
ἐγὼ σοι διεταξάμην· εἰ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς 6
ἄνθρωπος, τέκνα ἔχων πιστὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυπό-
τακτα. δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰ- 7
κονόμον· μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτεν,
μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δί- 8
καιον, ὁσίον, ἐνκρατῆ, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν π- 9
στοῦ λόγου, ἵνα δυνάτῃς ἡ καὶ παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ
θλίψει, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. Εἰσὶν γὰρ πολλοί, 10
ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι, καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ πε-
ριτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους οἰκους ἀνατρέ- 11
πουσιν, διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους χάριν· Εἰπέν 12
τις ἐξ αὐτῶν ἰδιος αὐτῶν προφήτης, Κρήτες αἰεὶ ψεύσται, κακὰ
θηρία, γαστέρες ἀργαί. ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής· δὲ ἦν 13
αἰτίαν ἔλεγε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει,
μὴ προσέχοντες Ἰουδαίους μύθοις, καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων 14
ἀποστρεφόμενων τὴν ἀλήθειαν. Πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· 15
τοῖς δὲ μεμιαμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ με-
μίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν ὁμολογοῦσιν 16

1) πρὸς Τίτον. πρὸς abscissum est.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

467

εἶδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπίθοι I.
καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1/2 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλείᾳ· πρεσβύ-
τας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πί-
3 στει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· Πρεσβυτίδας ὡσανύτως ἐν κατα-
στήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μηδὲ οἰνῷ πολλῷ δεδου-
4 λωμένους, καλοδιδασκάλους, ἵνα σωφρονίζουσιν τὰς νέας φιλάν-
5 θρους εἶναι, φιλοτέκνους, σώφρονες, ἀγνὰς, οἰκουργούς, ἀγα-
θαί, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίῳ ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ
6 Θεοῦ βλασφημῇται. Τοὺς νεωτέρους ὡσανύτως παρακάλει σω-
7 φρονεῖν, περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενης τύπον καλῶν ἔργων,
8 ἐν τῇ διδασκαλείᾳ ἀφθορίαν, σεμνότητα, λόγον ὑγιῆ, ἀκατά-
γνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ
9 ὑμῶν φαῦλον. Δούλους δεσπόταις ἰδίῳ ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶ-
10 σιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, μὴ ὑσφιζομένους, ἀλλὰ
πᾶσαν πίστιν ἐνδιγνυμένους ἀγαθῇ· ἵνα τὴν διδασκαλείαν τὴν
11 τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν. ἐπεφάνη γὰρ ἡ
12 χάρις τοῦ Θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις,¹⁾ παιδεύουσα ἡμᾶς,
ἵνα ἀφρησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σω-
φρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,
13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης
14 τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδω-
κεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνο-
μίας, καὶ καθάρσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔρ-
15 γων. Ταῦτα διδάσκει, καὶ παρακάλει, καὶ ἐλέγχει μετὰ πάσης
ἐπιταγῆς. μηδεὶς σου περιφρονεῖτω.

1) πᾶσιν ἀνθρώποις. Rescripsit m. rec. Sequitur rasura septem circiter
literarum.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

Υπομίμησθε δὲ αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πει- 1
θαρχεῖν, καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοιμοὺς εἶναι, μηδένα 2
βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεικεῖς, πᾶσαν ἐνδignυμένους πραύ-
τητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. Ἡμεῖς γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνό- 3
ητοι, ἀπιθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδο-
ναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μει- 4
σοῦντες ἀλλήλους. Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπε-
φάνη τοῦ σωτήρος ἡμῶν Θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιο- 5
σύνη ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν
ἡμᾶς, διὰ τοῦ λουτροῦ καλινγενείας, καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύμα- 6
τος Ἀγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ 6
τοῦ σωτήρος ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κλη- 7
ρονόμοι γενήθωμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λό- 8
γος, καὶ περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιώσθαι, ἵνα φρον-
τίζωσιν καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες Θεῷ· ταῦτά 9
ἐστὶν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. Μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ 9
γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιστασοῦ· εἰσὶν γὰρ
ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετ[ὰ μίαν καὶ] 10
δευτέραν νοουθεσίαν [παρατιτοῦ], εἰδὼς ὅτι ἐξέστρεπ[αι] 11
οὗτος, καὶ ἀμαρτάνει, ὃν [αὐτοκατά]κριτος.

Ὅταν πέμψω Ἀρτεμῖαν πρὸς σε ἢ Τυχικόν, σ[πούδασον] 12
ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικό[πολιν]· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχε[ιμά-
σαι]. Ζητῶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀ[πολλῶ] σπουδαίως πρόπεμψον, 13
ἵνα [μη]δὲν αὐτοῖς λείπῃ. μανθαν[έτω]σαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι 14
καλ[ῶν] ἔργων προϊστασθε εἰς τὰς ἀναγκαῖας χρεῖας, ἵνα μὴ
ᾧσιν ἄκαρποι. Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἀσπάσα- 15
σθε τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ
ΕΓΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ.

1) ἐξέστρεπται. Sic MS.

[ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.]

1 [Παῦλο]ς δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμό[θεος] ὁ ἀδελφός,
2 Φιλήμονι [τῷ ἀγ]απητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν, [καὶ Ἀπ]φία τῇ
ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίπ[πῳ τ]ῷ συσστρατιώτῃ ἡμῶν, [καὶ τ]ῇ κατ'
3 οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ· [Χάρις] ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
[ἡμ]ῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 [Εὐχ]αριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε, [μν]εῖαν σου ποιούμε-
5 νος ἐπὶ τῶν [πρ]οσευχῶν μου, ἀκούων σου [τῇ]ν ἀγάπην καὶ
τὴν πίστιν, ἣν [ἐ]χεις εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας
6 τοὺς ἁγίους, ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένη-
7 ται ἐν ἐπιγνωσίᾳ παντὸς ἀγαθοῦ ἐν ἡμῖν εἰς Χριστόν. Χαρὰν
γὰρ πολλὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ
8 σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπνυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. διὸ πολ-
9 λὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσουσιν σοὶ τὸ ἀνῆκον, διὰ
τὴν ἀνάγκην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύ-
10 της, νῦν δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ· παρακαλῶ σε περὶ
11 τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγὼ ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὁνήσιμον,
12 τὸν ποτὲ σοὶ ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν
13 ἀνέπεμψά σοι αὐτόν, τουτέστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα· ὃν ἐγὼ ἐβου-
λόμην πρὸς ἑμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν
14 τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου· χωρεῖς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐ-
δὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου
15 ᾦ, ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον. Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς
16 ὦραν, ἵνα αἰώνιον αὐτόν ἀπέλῃς· οὐκ ἐτι ὡς δοῦλον, ἀλλ'
ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μάλ-
17 λόν σοι καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυρίῳ; εἰ οὖν με ἔχεις κοινω-
18 νόν, προσλαβοῦ αὐτόν ὡς ἐμέ. εἰ δὲ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφίλει,
19 τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγα. Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀπο-
20 τίσω· ἵνα μὴ λέγω σοὶ ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφίλεις. ναὶ,
ἀδελφέ, ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν Κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα

1) πρὸς Φιλήμονα. προ abscissum est.

ἐν Χριστῷ. Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἐγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ 21
ὑπὲρ ἧς λέγω ποιήσεις. ἅμα δὲ καὶ ἐτοίμαξέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ 22
ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

Ἀσπάζεται σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμαλώτός μου ἐν Χριστῷ 23
Ἰησοῦ, Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου. 24
Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος 25
ὑμῶν.¹⁾

[ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.]

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

ΙΩΑΝΝΟΤ.²⁾

ΚΕΦ. Α.

CAP. I. Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ [ὁ Θεός,³⁾ δεῖξαι 1
τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γέ[ν]ε[σθαι] ἐν τάχει, καὶ ἐσημάνειν ἀπο-
[στ]είλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τοῦ δούλου [αὐ]τοῦ Ἰωάννη, ὃς 2
ἐμαρτύρησεν τὸν [λό]γον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, [ὃ]σα ἶδεν. μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, [καὶ] οἱ ἀκούοντες 3
τοὺς λόγους τῆς [π]ροφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμ-
μένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

[Ἰ]ωάννης ταῖς ἐπτά ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις 4
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ[υ]ν⁴⁾ καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν
ἐπτά πνευμάτων τῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ· καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ 5
Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρ-
χων τῶν βασιλέων τῆς γῆς· τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς, καὶ λύσαντι ἡμᾶς
ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ· καὶ ἐποίησεν ἡμῖν βασιλείαν 6
ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς 7

1) Subscriptio abscissa est. 2) Titulus fere abscinditur. 3) ο Θεός. dubium est, an Θεός vel ο Θεός legendum sit. 4) απο ο ων. Sic MS. pro του ο ων.

ὁφθαλμός, καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν 1.
πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναὶ, ἀμήν.

8 Ἐγὼ εἰμι τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ω, λέγει Κύριος ὁ Θεός, ὁ ὢν καὶ
9 ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ. ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς
ὑμῶν καὶ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει, καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν
Χριστῷ· Ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λό-
10 γον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ. Ἐγὼ ἐγενόμην ἐν Πνεύ-
ματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ὀπισθέν
11 μου ὡς σάλπιγγος, λεγούσης, ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ
πέμψον ταῖς ἐπτά ἐκκλησίαις, εἰς Ἐφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν,¹⁾ καὶ
εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτιραν, καὶ εἰς Σάρδεϊς, καὶ εἰς Φιλαδέλ-
12 φειαν, καὶ εἰς Λαοδίκειαν. καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις
λαλεῖ μετ' ἐμοῦ· [Κ]αὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἐπτά λυχνίας χρυσᾶς,
13 καὶ ἐμμέσῳ τῶν λυχνιῶν ὁμοίωμα υἱῷ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον
[π]οδήρην, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοὺς μαζοὺς ζώνην χρυσᾶν·
14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκόν, ὡς χιῶν·
15 καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός· καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι
χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένης· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς
16 φωνὴ ὑδάτων πολλῶν· καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρες ἐπτά·
καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία· δίστομος ὅξια ἐκπορευομένη·
17 καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ, ὡς ὁ ἥλιος φαίνει²⁾ ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. καὶ ὅτε
εἶδον αὐτὸν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἔθηκεν
18 τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ, λέγων, μὴ φοβοῦ. ἐγὼ εἰμι ὁ πρωτότο-
κος καὶ ὁ ἔσχατος, καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν
εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· καὶ ἔχω τὰς κλῆς τοῦ θανάτου
19 καὶ τοῦ ᾗδου. Γράψον οὖν ἃ ἶδες, καὶ ἃ εἰσιν, καὶ ἃ μέλλει γίνε-
20 σθαι μετὰ ταῦτα· τὸ μυστήριον τῶν ἐπτά ἀστέρων οὓς εἶδες ἐν τῇ
δεξιᾷ μου, καὶ τὰς ἐπτά λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ ἐπτά ἀστέρες, ἄγ-
γелоὶ τῶν ἐπτά ἐκκλησιῶν εἰσιν· καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἐπτά, ἐπτά ἐκ-
κλησίαι εἰσιν.

1) εἰςμυρναν. Sic, pro εἰς Σμυρναν. 2) φαίνει. Sic MS. pro φαίνει.

CAP. II.

ΚΕΦ. Β.

Τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ κρα- 1
τῶν τοὺς ἐπὶ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐμμέσῳ
τῶν ἐπὶ λυχνιῶν τῶν χρυσέων· οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον, 2
καὶ τὴν ὑπομονήν σου, ὅτι οὐ δύνη βασιτάσαι κακοὺς, καὶ ἐπιράσας
τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ εἶσιν, καὶ εὗρες αὐτοὺς
ψευδεῖς, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου καὶ 3
οὐκ ἐκοπιάκεις. ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν πρώτην σου ἀγάπην 4
ἀφῆκας. μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ 5
πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μὴ, ἐρχομαί σοι, καὶ κενήσω τὴν
λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανόησῃς. ἀλλὰ τοῦτο 6
ὅχρεις,¹⁾ ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, καὶ γὰρ μισῶ. Ὁ ἔχων 7
οὓς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐπὶ ἐκκλησίαις· τῷ νι-
κοῦντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ
παραδίῳ τοῦ Θεοῦ.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Σμύρνης ἐκκλησίας γράψον, τάδε λέ- 8
γει²⁾ ὁ πρωτότοκος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν.
οἶδά σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχίαν· ἀλλὰ πλούσιος εἶ· καὶ τὴν 9
βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς, καὶ οὐκ
εἶσιν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ. μὴ φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν. 10
ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρα-
σθῇτε· καὶ ἔχητε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανά-
του, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω 11
τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ
θανάτου τοῦ δευτέρου.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον, τάδε 12
λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν διστομον τὴν ὀξταν· οἶδα ποῦ 13
κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ, καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά
μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀν-

1) τοῦτο ὀχρεῖς. Sic, pro τοῦτο ἔχεις. 2) λεγει. Sic MS. Woide, male, λεγεται.

τείρας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστὸς μου, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, II.
14 ὅπου ὁ Σατανᾶς κατοικεῖ. ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχει¹⁾
ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ
βασιλεῖ, σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδω-
15 λόθута καὶ πορνεῦσαι. οὕτως ἔχεις, καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν δι-
16 δαχὴν Νικολαϊτῶν ὁμοίως. μετανόησον οὖν, εἰ δὲ μὴ, ἐρχομαί σοι
ταχὺ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός
17 μου. Ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησί-
αις· τῷ νικοῦντι δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ
δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν
γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.
18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Θυατίροις γράψον, τάδε λέγει ὁ
υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς φλόγα πυρὸς, καὶ
19 οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι²⁾ χαλκολιβάνῳ· οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ
τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν, καὶ τὴν διακονίαν καὶ ὑπομονὴν
20 σου, καὶ τὰ ἔργα σου, τὰ ἔσχατα πλῖονα τῶν πρώτων. ἀλλὰ
ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι ἀφεις τ[ὴν γυ]ναϊκά σου τὴν Ἰεζαβὲλ, ἣ λέ-
γο[υσα] ἑαυτὴν προφῆτιν, καὶ διδάσκ[ει καὶ] πλανᾷ τοὺς ἐμούς δου-
21 λους, πορ[νεύ]σαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθута. καὶ [ἔδω]κα αὐτῇ χρόνον
ἵνα μετανόησ[η] καὶ οὐκ ἠθέλησεν μετανόησαι ἐκ τῆς πορνείας
22 αὐτῆς. ἰδοὺ βάλλ[ω] αὐτὴν εἰς φυλακὴν, καὶ τοὺς μοιχεύοντας
μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανόησουσιν ἐκ τῶν ἐρ-
23 γων αὐτῶν, τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γινώσκονται
πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ ἐραυνὸν νεφροὺς καὶ καρδίας·
24 καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοι-
ποῖς τοῖς ἐν Θυατίροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην, οὔτι-
νες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βᾶθρα τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, οὐ βαλλῶ
25 ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε, ἕως οὗ ἂν ἦξω.
26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω
27 αὐτῷ ξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν· καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ
σιδηρᾷ· ὡς τὰ σκευὴ τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς καὶ ἐλ-
28 ληφα παρὰ τοῦ πατρὸς μου· καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν

1) ἔχει. Sic, pro ἔχεις. 2) ὅμοιοι. Olim ὁμοιο. Correxuit I m.

II. προΐνόν.¹⁾ 'Ο ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ- 20 κλησίαις.²⁾

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον, τὰς λέγει ὁ 1 ἔχων τὰ ἐπτά πνεύματα τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἐπτά ἀστέρας· οἰδὰ σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ. γίνου γρη- 2 γορῶν, καὶ στηρίξον τὰ λοιπὰ ἃ ἐμελλον ἀποθανεῖν· οὐ γὰρ εὗρηκά σου ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μου. Μνη- 3 μόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει, καὶ μετανόη- σον. ἔαν²⁾ οὖν μὴ γρηγορήσης, ἦξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῶς ποίαν ὥραν ἦξω ἐπὶ σέ. ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρ- 4 δεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ περιπατήσου³⁾ μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. ὁ νικῶν, οὕτω[ς] περιβαλεῖτε ἐν 5 ἱματίοις λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐ[τοῦ] ἐκ τῆς βί- βλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολο[γῆσ]ω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ [πα- τρός] μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων [αὐ]τοῦ. ὁ ἔχων οὖς ἀκου- 6 σάτω τί τὸ Πνεῦμα [λέ]γει ταῖς ἐκκλησίαις.

[Καὶ] τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίας [ἐ]κκλησίας γράψον, 7 τὰς λέγει ὁ ἀληθ[ι]νὸς ὁ ἅγιος, ὁ ἔχων τὴν κλῆν Δαβὶδ, [ὁ] ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει· οἰδὰ 8 σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεωγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλείσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτή- ρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. ἰδοὺ δίδω ἐκ 9 τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἤξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν⁵⁾ ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνώσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. καὶ ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κα- 10 γώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἐρ- χεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ 11

1) προΐνον. Sic, pro προΐνον. 2) Ver. 29 cum sequentibus junxit scriba. 3) εαν. Olim εν. Correxist l m. 4) περιπατησου. Sic MS. sin omisso. 5) προσκυνησουσιν. Sic MS. Woide προσκυνησουσιν, male.

12 τὸν στέφανόν σου. ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ III. τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἐτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ, ἣ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐ- 13 ρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 'Ο ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικίας ἐκκλησίας γράψον, τὰς λέγει ὁ ἄμην, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθεὺς, ἡ ἀρχὴ τῆς 15 κτίσεως τοῦ Θεοῦ· οἰδὰ σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ξηρὸς· οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ψυχρὸς οὔτε ξε- 16 στὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. ὅτι λέγεις, ὅτι πλούσιός εἰμι, καὶ πεπλούτηκα, καὶ οὐδὲν χρεῖαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ ἔλεινός, καὶ πτωχὸς καὶ 18 τυφλὸς καὶ γυμνός. συμβουλεύω σοι [ἀ]γοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυ- σίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς, ἵνα πλουτήσης, καὶ ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητός σου· καὶ κολλούριον ἔγχρσαι τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέ- 19 πῃς. ἐγὼ ὅσους ἔαν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν 20 καὶ μετανόησον. ἰδοὺ ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἔαν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσο- μαι πρὸς αὐτόν, καὶ διπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. 21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθεῖσθαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κάγω ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ 22 θρόνῳ αὐτοῦ. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

1 Μετὰ ταῦτα ἰδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη, ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγων, ἀνάβηθι ὦδε, καὶ δεῖξω σοι ὅσα δεῖ γενέσθαι μετὰ 2 ταῦτα. εὐθέως ἐγενόμην ἐν Πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο 3 ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος· καὶ ὁ καθήμενος

IV. ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρκίῳ¹⁾ κυκλόθεν τοῦ
 θρόνου ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ. καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρό- 4
 νους εἰκοσι τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς εἰκοσι τέσσαρας θρόνους πρε-
 σβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους ἱματίοις λευκοῖς· καὶ
 ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκ- 5
 πορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἐπὶ λαμπάδες
 πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἃ ἔστιν τὰ ἐπὶ πνεύματα
 τοῦ Θεοῦ· καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνῃ, ὁμοία κρυ- 6
 στάλλῳ. καὶ ἐμμέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα
 ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἐμπροσθεν καὶ ὀπισθεν. καὶ τὸ ζῶον τὸ 7
 πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ
 τρίτον ζῶον ἔχων²⁾ τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον
 ζῶον ὅμοιον ἀετῶ πετομένῳ,³⁾ καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, ἕν καθ' ἕν αὐ- 8
 τῶν, ἔχων ἀνὰ πτέρυγας ἑξ κυκλόθεν, καὶ ἑσῶθεν γέμουσιν
 ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, λέ-
 γοντες, ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν
 καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῶα⁴⁾ δόξαν καὶ 9
 τιμὴν καὶ εὐχαριστίας τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, τῷ ζῶντι εἰς
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, πεσοῦνται οἱ εἰκοσι τέσσαρες πρεσβύ- 10
 τεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ⁵⁾ προσκυνήσου-
 σιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στε-
 φάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες, ἄξιός ἐστι, ὁ Κύριος 11
 καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ δύνάμιν·
 ὅτι σὺ ἐκτίσας τὰ πάντα, καὶ διὰ θελήματί σου⁶⁾ ἦσαν.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

Καὶ ἰδὼν ἐπὶ τὴν δεξιάν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον 1
 γεγραμμένον ἑσῶθεν καὶ ὀπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγι-
 σιν ἑπτὰ.

Καὶ ἰδὼν ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ, τίς 2

1) ἱερεῖς. Sic pro ιερεῖς. 2) ζῶον ἔχων. Sic MS. 3) πετομενω. Sic MS.
 4) ζῶα, rescriptum atramento recentiori. 5) πεσοῦνται — θρόνου, καί.
 Omnia rescripta ut videtur atramento recentiori. 6) σου. Olim τον; cor-
 rexerit l m.

3 ἄξιός ἐστι τοῦ βιβλίου, καὶ λῦσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ; καὶ οὐ- V.
 δεῖς ἡδύναιτο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς
 5 γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό.¹⁾ καὶ εἰς ἐκ τῶν
 πρεσβυτέρων λέγει μοι, μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς
 φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαβὶδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ τὰς ἐπὶ τὰ
 6 σφραγίδας αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ καὶ ἐμμέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσά-
 ρων ζῶων, καὶ ἐμμέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἄρνιον ἑστηκὸς ὡς ἐσφα-
 γμένον, ἔχων²⁾ κέρατα ἐπὶ καὶ ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τὰ, οἱ εἰσιν τὰ
 7 πνεύματα τοῦ Θεοῦ ἀπεσταλμένοι εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἤλ-
 θεν καὶ εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου.
 8 καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἰκοσιτέσ-
 σαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἁρνίου, ἔχοντες³⁾ ἕκαστος
 κιθάραν, καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἱ εἰσιν αἱ
 9 προσευχαὶ τῶν ἁγίων· καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες, ἄξιός
 ἐστι λαβεῖν τὸ βιβλίον, καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ· ὅτι
 10 φυλ[ῆς καὶ] γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, καὶ ἐποί[ησας αὐ-
 11 τοὺς βασιλείαν καὶ ἱερεῖς· καὶ] βασιλεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ
 ἰδ[ον], καὶ ἤκουσα φωνὴν ἁγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρό-
 νου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἦν ὁ ἁρ[ι]θμὸς
 12 αὐτῶν μυριάδες⁴⁾ μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, λέγοντες
 φ[ων]ῇ μεγάλῃ, ἄξιός ἐστιν τὸ ἄρνιον τ[ὸ] ἐσφαγμένον λαβεῖν
 τὴν δύνάμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ
 13 δόξαν καὶ εὐλογίαν. καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ
 τῆς γῆς, καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐστίν,
 καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, ἤκουσα λέγοντα, τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ
 θρόνῳ τῷ ἁρνίῳ, ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κρά-
 14 τος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον,
 ἀμήν· καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν, καὶ προσεκύνησαν.

1) αὐτο. Ver. 4 deest. 2) ἔχων. Sic MS. pro ἔχον. 3) ἔχοντες.
 Sic MS. pro ἔχοντες. 4) ἡγορασας. Sic MS. Woide, male, ηγορασας.
 5) αὐτων μυριαδες. Sic MS. Woide, male, αυτων μυριαδες.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. VI.

Καὶ ἰδὼν ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτα σφραγίδων, ¹ καὶ ἤκουσα ἐνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος, ὡς φωνὴ βροντῆς, λέγοντος, ἔρχου. Καὶ ἰδὼν, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ ² καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν ὁ νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ. καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφρα- ³ γίδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος, ἔρχου. καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός· καὶ ἐν τῷ καθήμενῳ ἐπ' αὐ- ⁴ τὸν ἐδόθη λαβεῖν τὴν εἰρήνην τῆς γῆς, καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μεγάλη μάχαιρα.

Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρί- ⁵ του ζώου λέγοντος, ἔρχου. καὶ ἰδὼν, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤκουσα ⁶ ὡς φωνὴν ἐμμέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν, χοῖνι[ε] σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν τοῦ δηναρίου· καὶ ⁷ τ[ὸ] ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς. καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν ⁷ σφ[ραγίδα] τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνῇ τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος, [ἐρχο]υ. καὶ ἰδὼν, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ ⁸ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, [ὄν]ομα αὐτῷ ὁ Ἀθάνατος, καὶ ὁ Ἀιδης [ἀκ]ολουθεῖ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη αὐ[τοῖς] ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέ- ⁹ ταρτον τῆς [γῆς] ἀποκτείνειν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν [λι]μῷ καὶ ἐν ⁹ θανάτῳ, καὶ τὸ τέταρτον [τ]ῶν θηρίων τῆς γῆς.

[Κ]αὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγίδα, ἰδὼν ὑποκάτω ¹⁰ τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον, καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ, ¹⁰ λέγοντες, ἔως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθεύς, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς ¹¹ γῆς; καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐκάστῳ στολὴ λευκὴ, καὶ ἐδόθη αὐ- ¹¹ τοῖς ἵνα ἀναπαύσονται χρόνον ἑξι μικρὸν, ἔως πληρωθῶσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ μέλλοντες ἀπο- ¹² κτενεσθῆναι ὡς καὶ αὐτοί.

Καὶ ἰδὼν ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην· καὶ ἰδοὺ ¹²

σισμός ἐγένετο μέγας, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος ^{VI.} ¹³ τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ Θεοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκὴ βάλλει τοὺς ὀλύνθους ¹⁴ αὐτῆς, ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σαλευομένη· καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπε- ¹⁵ χωρίσθη ὡς βιβλίον ἐλισσόμενον, καὶ πᾶν ὕψος καὶ νησος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἀπεκλύθησαν· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ¹⁶ οἱ μεγιστᾶνες, οἱ χιλιάρχοι καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ ἰσχυροὶ, καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἐκρυψαν¹⁾ ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ ¹⁷ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις, πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου· ¹⁷ ὅτι ἤλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII.

¹ Μετὰ τοῦτο ἰδὼν τέσ[σ]αρες²⁾ ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσ- ² σαρὰς γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρες ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος μήτε ἐπὶ θαλάσσης, μήτε ἐπὶ δέν- ³ δρου. Καὶ ἰδὼν ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου, ⁴ ἔχοντα σφραγίδα Θεοῦ ζώντος· καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικήσαι τὴν γῆν καὶ τὴν ⁵ θάλασσαν, λέγων, μὴ ἀδικήσῃται τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν, μήτε τὰ δένδρα, ἅχρη σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ ⁶ τῶν μετώπων αὐτῶν. ἑκατὸν τεσσαράκοντα δ' ³⁾ ⁷ χιλιάδες ἐσφρα- ⁸ γισμένοι ἐκ πάσης⁴⁾ φυλῆς υἱῶν Ἰσραὴλ· ἐκ φυλῆς Ἰούδα, δώ- ⁹ δεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν, δώδεκα χι- ¹⁰ λιάδες· ἐκ φυλῆς Γαδ, δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ, δώ- ¹¹ δεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Νεφθαλὶμ, δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυ- ¹² λῆς Μανιᾶσση, δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Συμεὼν, δώδεκα ¹³ χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Λευὶ, δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Ἰσασαχάρ, ¹⁴ δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν, δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυ-

1) εκρυψαν. Olim εκανψαν: correctio 1 m. 2) τεσσαρες. Sic MS. pro τεσσαρας, ut mox. 3) δ'. superius addidit 1 m. 4) πασης. η rescritum a 1 m. vel antiqua.

VII. λῆς Ἰωσήφ, δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Βενιαμὲν, δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

Μετὰ ταῦτα ἶδον ὄχλον πολὺν, καὶ ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐ- 9
δεῖς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσ-
σῶν, ἱστῶτες ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περι-
βεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν.
καὶ κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, ἡ σωτηρία τοῦ Θεοῦ 10
ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, καὶ τῷ ἀρνίῳ. καὶ πάν- 11
τες οἱ ἄγγελοι ἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυ-
τέρων καὶ τῶν τεσσαρῶν ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρό-
νου· ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, λέ- 12
γοντες, ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ εὐχαριστεία καὶ ἡ
τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι, οὗτοι 13
οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς, τίνας εἰσὶν, καὶ πό-
θεν ἦλθον; καὶ εἶρηκα αὐτῷ, κύριε, σὺ οἶδας. Καὶ εἶπέν μοι, 14
οὗτοι εἰσὶν οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ θλίψεως μεγάλης, καὶ ἐπλυναν
τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρ-
νίου. διὰ τοῦτο εἰσὶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ λα- 15
τρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ
καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. οὐ πινάσου- 16
σιν ἔτι, οὐδὲ μὴ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέση ἐπ' αὐτούς ὁ
ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα· ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνάμεσον τοῦ θρό- 17
νου ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ ὁδηγήσει αὐτούς ἐπὶ ζωῆς πηγᾶς
ὕδατων, καὶ ἐξαλίψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν.

ΚΕΦ. Η.

CAP. VIII

Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν 1
τῷ οὐρανῷ ὡς ἐμίσωρον. καὶ ἶδον τοὺς ἐπὶ τὰ ἄγγελους, οὓς ἐνώ- 2
πιον τοῦ Θεοῦ ἑστήκασιν καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐπὶ τὰ σάλπιγγας. Καὶ 3
ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν, καὶ ἑστάθη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἔχων
λιβανωτὸν χρυσοῦν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα δώ-

σει ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων, ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον VIII.
4 τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν
θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἁγγέ-
5 λου, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. καὶ ἔληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανω-
τὸν, καὶ ἐρέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ
ἔλαβον¹⁾ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ
6 φωναὶ καὶ σισμός. καὶ οἱ ἐπὶ τὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἐπὶ τὰ
7 σάλπιγγας, ἠτοίμασαν αὐτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν. καὶ ὁ πρῶτος
ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι,
καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ
τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατε-
8 ἐκάη. καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ὡς ὄρος μέγα
πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρί-
9 τον τῆς θαλάσσης αἷμα. καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμά-
των [τῶν] ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψ[υχὰς], καὶ τὸ τρίτον
10 τῶν πλοίων δι[εφθάρ]ησαν. Καὶ ὁ τρίτος ἄγγ[ελος] ἐσάλπι-
σεν, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ [οὐρανοῦ] ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς
11 [λαμ]πὰς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον [τῶν] ποταμῶν. καὶ τὸ
ὄνομα τοῦ ἀ[στέρ]ος λέγεται ὁ Ἀψινθος· καὶ ἐγέ[νε]το τὸ τρί-
τον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψ[ινθον], καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων
12 ἀπέθανον ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. Καὶ ὁ τέταρ-
τος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ
τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτι-
σθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τέταρτον αὐ-
13 τῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως. καὶ ἶδον, καὶ ἤκουσα ἐνὸς αἰτοῦ πε-
τομένου ἐν μεσουρανήματι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ, οὐαί, οὐαί,
οὐαί τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς
σάλπιγγος τῶν τριῶν ἁγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX.

1 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλῆς τοῦ

1) εἶλαβον. Sic MS. pro εἶβαλον.
CODEX ALEX.

IX. φρέατος τῆς ἀβύσσου, καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου. καὶ 2
 ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος, καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκο-
 τώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄρς ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. καὶ ἐκ 3
 τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν,¹⁾ καὶ ἐδόθη αὐταῖς
 ἐξουσία, ὥς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς· καὶ ἐβρέθη 4
 αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλω-
 ρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσι
 τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων. καὶ ἐδόθη αὐ- 5
 τοῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῇσονται²⁾
 μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου,
 ὅταν πῆσῃ³⁾ ἄνθρωπον]. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις [ἡ] 6
 σιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐ μὴ εὗρωσιν αὐτόν· καὶ
 ἐπιθυμ[ήσουσιν] ἀποθάνειν, καὶ φεύγει ὁ θά[νατος] ἀπ' αὐτῶν.
 καὶ τὰ ὁμοιώματα [τῶν] ἐκείνων ὁμοιώματα ἵπποις [ἡ]το[ιμα]- 7
 σμένοις εἰς πόλεμον, [καὶ] ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέ[φα]-
 νοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσω[πα αὐτῶν] ὡς πρόσωπα ἀνθρώ-
 πων· καὶ [εἰ]χαν τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν· [καὶ] οἱ ὀδόντες 8
 αὐτῶν ὡς λεόντων [ἡ]σαν· καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδη- 9
 ροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερυγῶν αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων
 πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. καὶ ἔχουσιν οὐράς ὁμοίους σκορ- 10
 πίοις, καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδι-
 κῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν 11
 ἄρχοντα τῆς ἀβύσσου, τὸν ἄγγελον, ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδ-
 δὼν, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπ- 12
 ῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἐτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν 13
 ἐκ τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον
 τοῦ Θεοῦ, λέγοντα τῷ ἄγγέλῳ ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα, λῦσον 14
 τοὺς τέσσαρας ἄγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ
 μεγάλῳ Εὐφράτῃ. καὶ ἐλυπήθησαν⁴⁾ οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ 15
 ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυ-
 τὸν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὁ ἀρι- 16
 θμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δις μυριάδες μυριάδων·

1) τὴν γῆν. γ rescriptum a l m. ut videtur. 2) βασανισθῇσονται. Sic.
 3) πῆσῃ. Sic, pro παίσῃ. 4) ἐλυπήθησαν. Sic MS. pro ἐλυθήσαν.

17 ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Καὶ οὕτως ἰδὼν τοὺς ἵππους ἐν IX.
 τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πι-
 ρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς
 κεφαλὰι λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ
 18 καὶ καπνὸς καὶ θύον. ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθη-
 σαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ
 19 τοῦ θύου, τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν· ἡ γὰρ ἐξ-
 ουσία τῶν τόπων¹⁾ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστίν, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς
 αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν
 20 αὐταῖς ἀδικοῦσιν. καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ οὐκ ἀπεκτάνθη-
 σαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὕτε μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν
 χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια, καὶ τὰ εἰδωλα
 τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα,
 21 ἃ οὕτε βλέπουν δύνανται, οὕτε ἀκούουσιν, οὕτε περιπατοῦν· καὶ οὐ
 μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν, οὕτε ἐκ τῶν φαρμακῶν αὐτῶν,
 οὕτε ἐκ τῆς πονηρίας αὐτῶν, οὕτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

ΚΕΦ. I.

CAP. X.

1 Καὶ ἰδὼν ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πε-
 ριβεβλημένον νεφέλῃν, καὶ ἡ ἰρεὶς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ,²⁾ καὶ
 τὸ πρόσωπον³⁾ αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυ-
 2 ρός· καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον·⁴⁾ καὶ ἔθηκεν τὸν
 πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ ἐνώνυμον ἐπὶ
 3 τῆς γῆς, καὶ ἔκραξεν φωνὴ μεγάλη ὥσπερ λέων μυκάται· καὶ
 4 ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταὶ τὰς ἐαυτῶν φωνάς· καὶ
 ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταὶ, ἤμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα
 φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν, σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ
 5 ἐπτὰ βρονταὶ, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν ἰδὼν
 ἐστῶτα ἐπὶ⁵⁾ τῆς θαλάσσης⁶⁾ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν χεῖρα
 6 αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ᾧ ὦντι εἰ[ς] τοὺς αἰῶ-

1) τόπων. Sic pro ἵππων. 2) κεφαλὴν αὐτοῦ. Rescripts u ultimum m.
 recens. 3) το πρόσωπον. το et ποσ, rescripts m. ant. 4) βιβλαρίδιον. Olim
 βιβλαριδιον vel βιβλαριδιον. Correx. m. recens. 5) ἐστῶτα ἐπὶ. Literas
 στῶτα ε rescripts m. ant. 6) θαλάσσης. σσ rescripts m. ant.

X. νας τῶν αἰώνων, "Ὅς ἔκτεισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, ὅτε[ι] χρόνος οὐκ ἔστι· ἀλλ' ἐν τ[α]ῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς 7 τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφῆτας.

Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσαν μετ' 8 ἐμοῦ, καὶ λέγουσαν, ὕπαγε λάβε τὸ βιβλίον τὸ ἡνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ, δοῦναί μοι τὸ βιβλα- 9 ρίδιον.¹⁾ καὶ λέγει μοι, λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν καρδίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. Καὶ ἔλα- 10 βον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου γλυκὺ ὡς μέλι· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπι- 11 κράνθη ἡ κοιλία μου. καὶ λέγουσίν μοι, δεῖ σε πάλιν προφητεῦ- 11

ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI.

Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὁμοῖός ῥάβδῳ, λέγων, ἔγριψε, καὶ μέτρη- 1 σον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυ- νοῦντας ἐν αὐτῷ· καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε 2 ἔξωθεν, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν· καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν μετρήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα καὶ δύο. Καὶ δώσω τοῖς δυσιν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύουσιν ἡμέ- 3 ρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα, περιβεβλημένους σάκκους. οὗτοί 4 εἰσιν αἱ δύο αὐλαί, ²⁾ καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον Κυρίου τῆς γῆς ἐστῶτες. καὶ εἰ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἔκπορεύ- 5 εται ἐκ τοῦ στόματος ³⁾ αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐ- τῶν· καὶ εἰ τις θελήσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, ⁴⁾ αὐτὸν ἀποκταν- θήναι. οὗτοι ἔχουσιν τὴν ἐξουσίαν κλῖσαι τὸν οὐρανὸν, ἵνα μὴ 6 ὑέτος βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν· καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν

1) βιβλαρίδιον. Olim βιβλαριον. Correxist l m. 2) αὐλαί. Sic pro Vulg. ελαιαι. 3) στοματος. Olim forte στωματος. Correxist m. recens. 4) δι. Sic pro δε.

ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν XI. 7 ἐν πάσῃ πληγῇ, ὅσάκις ἐὰν θελήσωσιν. καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ τέταρτον τὸ ἀναβαίνων·¹⁾ ἐκ τῆς ἀβύσσου, ποιήσῃ μετ' αὐτῶν πόλεμον, καὶ νικήσῃ αὐτούς, καὶ 8 ἀποκτενεῖ αὐτούς. καὶ τὸ πτώμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πό- λεως τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἵγυ- 9 πτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη. Καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν [καὶ φυλῶν] καὶ γλωσσῶν καὶ ἔθνων τὸ πτώμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἡμισυ, ²⁾ καὶ τὰ [πτώματα] αὐτῶν οὐκ ἀφίρουν 10 τεθῆναι [εἰς μνημα]. ³⁾ καὶ οἱ κατοικοῦντες ⁴⁾ ἐπὶ τῆς γῆς χαιροῦ- σιν ⁵⁾ ἐπ' αὐτοῖς, καὶ εὐφραίνονται· ⁶⁾ καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλή- 11 τοις, [ὅτι οὗ]τοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τ[οὺς] κατοικοῦντας 11 ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ μ[ετὰ] τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ, πνεῦμα [ωῆς] ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐ[στη]σαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐ- 12 τῶν, καὶ φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. Καὶ ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν, ἀνάβατε ὧδε. καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτούς 13 οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σισμῷ ὀνό- 14 ματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ· καὶ οἱ λοιποὶ ἐμφορῶν ἐγένοντο, καὶ 14 ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· 15 ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἐρχεται ταχύ. καὶ ἔβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες, ἐγένετο ἡ 16 βασιλεία τοῦ κόσμου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, 16 καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον ⁷⁾ τοῦ Θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αἰ- τῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, 17 λέγοντες, εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὅτι ἐληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευ- 18 σας. καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου, καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι, καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σοι·

1) αναβαινων. Sic MS. pro αναβαινον. 2) ημισυ. Sic MS. Olim ημιον. Correxist l m. 3) μνημα. Sic forte legobatur. 4) κατοικουντες. v rescript m. recentior. 5) χαιρουσιν. Sic legendum. 6) ευφραινονται. Sic legendum. 7) ενωπιον. Olim ενωπιτην. Correxist l m.

XI. τοῖς προφήταις, καὶ τοὺς ἀγίους καὶ τοὺς φοβουμένους τὸ ὄνομά σου, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, διαφθεῖραι τοὺς διαφθεύοντας τὴν γῆν.

Καὶ ἡνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ᾤφθη ἡ 19 κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ. [Καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ [καὶ βροῦνται καὶ σεισμός καὶ χάλαζα [μεγάλη].¹⁾

ΚΕΦ. ΙΒ.

CAP. XII.

Καὶ σημεῖον μέγα ᾤφθη [ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβλεπομένη²⁾ 1 τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκά[τω] τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς [κε]φαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα· καὶ ἐν γαστρὶ ἔχου- 2 σα, [κ]ράζει, καὶ ᾠδίνουσα; καὶ βασανίζομένη τεκεῖν. [Κ]αὶ ᾤφθη 3 ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων³⁾ μέγας πυρρόδους, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν⁴⁾ ἑπτὰ διαδήματα· καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐ- 4 ρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. Καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃς μέλλει ποιμαίνειν 5 πάντα τὰ ἐθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἠρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς 6 τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέψωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα. καὶ ἐγένε- 7 το πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ τε Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν, οὐδὲ τόπος εὗρέθη αὐτῶν ἐν 8 τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ κα- 9 λούμενος Διάβολος, καὶ ὁ Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.

Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν, ἄρτι ἐγένε- 10 το ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία⁵⁾ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγων⁶⁾ τῶν ἀδελφῶν

1) καὶ ἐγενοντο — μεγάλη. Junxit scriba cum sequentibus. 2) περιβλεπομένη. Sic per incuriam, pro περιβεβλημένη. 3) δράκων. Sic: Woide δράκων, male. 4) αὐτῶν. Sic MS. 5) ἡ ἐξουσία. Olim ἐξουσία solum, sed correxit l m. 6) κατήγων. Sic pro κατηγορος:

ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυ- XII. 11 κτός. καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐχ' ἠγάπησαν¹⁾ τὴν ψυχὴν αὐτῶν 12 ἄχρι θανάτου. διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθαι οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. οὐαὶ τὴν ἀγάπην²⁾ καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον³⁾ καιρὸν 13 ἔχει. Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν 14 γυναικὰ, ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄρσεναν. καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ αἱ δύο πτέρυγες τοῦ αἵτου τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτῃ εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ, καιρὸν, καὶ καιροὺς, καὶ 15 ἡμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. Καὶ ἔβαλεν⁴⁾ ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα αὐ- 16 τὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ ἡνοίξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιεν τὸ ὕδωρ ὃ ἔβαλεν ὁ 17 δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ ἀπηλθὲν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν 18 μαρτυρίαν Ἰησοῦ. καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII.

1 Καὶ ἰδὼν ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαίνον,⁵⁾ ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ· καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, 2 καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. καὶ τὸ θηρίον ὃ ἰδὼν ἦν ὅμοιον παρδάλι, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου,⁶⁾ καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν μεγάλην ἐδω- 3 κεν αὐτῷ.⁷⁾ καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη, καὶ ἔθαν- 4 μάσθη ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου. καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ. Καὶ προσεκύνησαν τὸ θηρίον, λέ-

1) οὐχ ᠠγάπησαν. Sic MS. 2) οὐαὶ τὴν ἀγάπην. Sic MS. 3) οὐ ὀλίγον. τ rescripsit l m. vel ant. 4) ἔβαλεν. Olim forte ελαβεν; correctio recens, ut videtur. 5) ἀναβαίνον. Olim forte διαβαίνον. Rescripsit an manus recens. 6) ἀρκου. Sic pro ἀρκτου. 7) μεγάλην ἔδωκεν αὐτῷ. Olim μεγάλην solum. Addidit ἔδωκεν αὐτῷ in dñe lineae, m. ant.

ΧΙΙΙ. γοντες, τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλάσφημα· 5 καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα καὶ δύο· καὶ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν Θεόν, 6 βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν 7 φυλὴν καὶ λαόν, καὶ γλώσσαν καὶ ἔθνος. καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὐ αἰγέγραπται¹⁾ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Εἰ τις ἔχει οὖς, ἀκου- 8 σάτω. εἰ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἰ τις 10 ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι, αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι· ὧδε ἔστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἀγίων.

Καὶ ἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαίνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν 11 κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς θράκων. καὶ τὴν ἐξ- 12 ουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον· τὸ πρῶτον, οὐ ἔθεραπεύθῃ ἡ πληγὴ αὐτοῦ· καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα- 13 βαίνειν εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. καὶ πλανᾷ τοὺς κα- 14 τοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα²⁾ τῷ θηρίῳ ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἐξησεν. καὶ ἐδόθη αὐτῷ³⁾ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ 15 λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ, ἵνα ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσιν τὴν εἰκόνα τοῦ θηρίου, ἀποκτανθῶσιν. καὶ ποιεῖ 16 πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσῃ αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς [δεξιᾶς], ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, καὶ ἵνα μὴ τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ 17 [πωλῆσαι], εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὡδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν, 18.

1) οὐ αἰγέγραπται. Sic forte legendum pro οὐ γεγραπται. Vide infra XVII. 8 Vulg. ὡν οὐ γεγράφται. 2) εἰκοναν. Sic MS. 3) αὐτῇ. Sic pro αὐτῶ.

ψηφισάτω τὸν [ἀρι]θμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ [ρ] ἀνθρώπου ΧΙΙΙ. ἔστιν, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ.

ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV.

1 Καὶ ἶδον, καὶ ἶδον τὸ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσερακοντατέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὸ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν με- 2 τώπων αὐτῶν. Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδά- των πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ὡς κιθαρωδῶν¹⁾ κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. 3 καὶ ᾄδουσιν ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσερακοντατέσσαρες χιλιάδες, 4 οἱ ἡγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς, οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγει. οὗτοι ἡγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ 5 καὶ τῷ ἀρνίῳ. καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὗρέθη ψεῦδος. ἅμωμοί εἰσιν. 6 Καὶ ἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, εὐαγγελίσει ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς 7 γῆς, καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, λέγων φωνῇ μεγάλῃ, φοβήθητε τὸν Θεόν, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἡλ- 8 θεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ π[η]γάς ὑδάτων. [Καὶ ἄλ]λος δευτέρως ἄγγελος ἡκολού[θησε]ν, λέγων, ἔπεσεν, ἔπεσεν Βα- 9 βυ[λῶν] ἡ μεγάλη, ἡ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ [θυμ]οῦ τῆς πορνείας αὐτῆς· πεπότι[κεν] πάντα τὴν ἔθνη. [Καὶ ἄ]λλος ἄγγελος τρίτος ἡκολού- 10 θη[σε]ν αὐτῷ, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ, [εἰ] τις προσκυνεῖ τὸ θυσια- στήριον [καὶ] τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει [χ]άραγμα ἐπὶ τοῦ με- 10 τώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκρασμένου ἀκράτου ἐκ τοῦ ποιητοῦ τὴν ὁργὴν αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσονται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν

1) κιθαρωδων. ω prins rescripsit m. rec. super rasura.

XIV. ἀγγέλων, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου· καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασιανισμοῦ 11 αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰῶνων ἀναβαίνει· καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἰ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὡς δὲ ἡ 12 ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.

Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης, γράψον, μα- 13 κάρριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ Πνεῦμα· ἵνα ἀναπαύσονται¹⁾ ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

Καὶ ἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθ- 14 ἤμενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ.

Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν κρᾶζων ἐκ τοῦ ναοῦ ἐν φωνῇ με- 15 γάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης, πέμψον τὸ δρέπανόν σου, καὶ θείρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θείρισαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θειρισμὸς τῆς γῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ καθημένος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ 16 ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθρίσθη ἡ γῆ.

Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, 17 ἔχων καὶ [α]ὐτὸς δρέπανον ὀξύ. καὶ ἄλλος ἄγγε[λ]ος ἐκ τοῦ θυσια- 18 στηρίου, ὁ ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρὸς, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, λέγων, πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, καὶ τρυγήσον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤμα- 19 σαν²⁾ αἱ σταφυλὰὶ αὐτῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐ- 20 τοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρυγήσει τὴν ἀμπέλου τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὸν μέγα.³⁾ καὶ ἐπατήθη ἡ λη- 20 νὸς ἐξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

CAP. XV.

ΚΕΦ. ΙΕ.

Καὶ ἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστὸν, ἀγγέ- 1 λους ἐπτά, ἔχοντας πληγὰς ἐπτά τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ.

1) ἀναπαύσονται. Sic pro ἀναπαύσονται. 2) ἤμασαν. Sic pro ἤμασαν. 3) τὸν μέγα. Sic MS.

2 Καὶ ἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρὶ, καὶ τοὺς XV. νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνης αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, 3 ἔχοντας κιθάρας τοῦ Θεοῦ. καὶ ᾄδουσιν τὴν ψῆδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ψῆδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες, μεγάλα καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ 4 ἀληθεῖναι αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν. τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, Κύριε, καὶ θυξάσει τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὁσῖος· ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἤξουσιν, καὶ προσκυνήσουσιν¹⁾ ἐνώπιόν σου, Κύριε· ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα ἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ- 6 τυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ἐξῆλθον²⁾ οἱ ἐπτά ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἐπτά πληγὰς, ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίθον³⁾ καθαρὸν λαμ- 7 πρὸν, καὶ περιεξωσμένοι⁴⁾ περὶ τὰ στήθη ζωῆς χρυσᾶς. Καὶ ἐν 8 τῶν αἰώνων. καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναόν, ἄχρὶ τελειθῶσιν αἱ ἐπτά πληγαὶ τῶν ἐπτά ἀγγέλων.

ΚΕΦ. ΙΕ.

CAP. XVI.

1 Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγούσης τοῖς ἐπτά ἄγ- 2 γέλοις, ὑπάγετε, καὶ ἐκχέετε τὰς ἐπτά φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ 3 εἰς τὴν γῆν. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐ- 4 τοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἔλκος καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώ- 5 πους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦν- 6 τας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. Καὶ ὁ δευτέρος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ 7 εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴς 8 ζωῆς ἀπέθανεν τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ. Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν 9 φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμούς καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· 10 καὶ ἐγένοντο αἷμα. καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγον- 11

1) προσκυνήσουσιν. v ultimum rescripsit 2 m. 2) ἐξῆλθον. Olim ἐξῆλθον. Correxuit 1 m. 3) λίθον. Sic MS. Vulg. λίνον. 4) περιεξωσμένοι. o olim η. Correxuit 1 m.

XVI. τος, Δίκαιος, εἰ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἐκρίνας· ὅτι ὁ αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς δίδωκας πειν¹⁾ αἱετοὶ εἰσιν. Καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου, λέγοντος, 7 ναὶ, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις²⁾ σου. Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ 8 τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ. καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμη- 9 σαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. Καὶ ὁ 10 πέμπτος ἐξέχεεν³⁾ τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη· καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν 11 τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἐλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν 12 τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν, ἡλίου]. Καὶ ἰδὼν ἐκ τοῦ στόματος 13 τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου, πνεύματα τρία ἀκάθαρτα] ὡς βατράχοι·⁴⁾ εἰσὶν γὰρ πνεύματα] δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα 14 [ἐκπο]ρεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοῦς] εἰς τὸν πόλεμον τῆς μεγάλης [με]ρας τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης. μακάριος ὁ γρη- 15 [γο]ρῶν, καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. Καὶ συνήγαγεν 16 αὐτοὺς εἰς τὸν ποταμὸν⁵⁾ τὸν καλούμενον Ἑβραῖστὶ Ἀρμαγεδών. Καὶ ὁ ἑβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἄερα· 17 καὶ ἐξηλθεν φωνὴ ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα, γέγονεν. καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ σισμὸς ἐγένετο 18 μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σισμὸς οὕτω μέγας. καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία 19 μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν· Καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη

1) πειν. Sic pro πειν. 2) αἱ κρίσεις. Sic pro αἱ κρίσεις. 3) ἐξερχεσθαι. Sic pro ἐξέχεεν. 4) βατράχοι. Prius a et pars r rescripta, palidiori atramento. 5) ποταμὸν. Sic MS.

ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου XVI. 20 τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. καὶ πᾶσα νῆσος ἐφυγεν, καὶ ὄρη 21 οὐχ εὐρέθησαν. καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν, ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλᾶξης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

ΚΕΦ. ΙΖ.

CAP. XVII.

1 Καὶ ἐξηλθεν εἰς ἐκ τῶν ἐπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχοντων τὰς ἐπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ, λέγων, δεῦρο, δεῖξω σοι τὸ κρύβαντος τῆς πόρνης τῆς μεγάλης, τῆς καθημένης ἐπὶ ὕδατων πολλῶν. μεθ' ἧς ἐπόρευεν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς]. 3 Καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι· καὶ ἰδὼν¹⁾ γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίῳ κόκκινον γέμον τὰ ὀνόματα] βλασφημίας, ἔχων²⁾ κε[φαλὰς] ἐπτὰ καὶ κέρατα δέκα. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἡ³⁾ περιβεβλημένη πορφύρου [καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένην χρυσοῦν καὶ λίθον τιμῆς καὶ μαργαρίτας, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκαθάρτα τῆς πορνείας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον [αὐτῆς] ὄνομα γεγραμμένον, μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. καὶ ἰδὼν τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτυρίων Ἰησοῦ· καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτήν, θαῦμα μέγα. καὶ εἰπὲν μοι ὁ ἄγγελος, διατί ἐθαύμασας; ἐγὼ ἔρω σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἐπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. Τὸ θηρίον ὃ ἰδες, ἦν,⁴⁾ καὶ οὐκ ἐστίν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει· καὶ θανατωθήσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐκ ἐγγράφεται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν, καὶ οὐκ ἐστίν, 0 καὶ πάρεσται. ὥδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἐπτὰ κεφαλαί, ἐπτὰ

1) ἰδὼν. Sic pro εἶδον. 2) ἔχων. Sic pro ἔχον. 3) γυνή η γυν. Vel γυνή ην. 4) ἦν. Legitur ἡ tantum, cum accentu.

XVII. ὅρῃ εἰδὼν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν. καὶ βασιλεῖς ἐπτά 10
εἰσὶν· οἱ πέντε ἐπεσαν, ὁ εἷς ἐστίν, ὁ ἄλλος οὐπω ἦλθεν· καὶ
ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μένειν. Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ 11
οὐκ ἔστιν, καὶ αὐτὸς ὕψους ἐστίν, καὶ ἐκ τῶν ἐπτά ἐστίν,
καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. καὶ τὰ δέκα κέρατα αὐτοῦ εἶδες, δέκα 12
βασιλεῖς εἰσὶν, οἵτινες βασιλείαν οὐκ ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν
ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. οὗτοι 13
μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν
τῷ θηρίῳ διδοῦσιν. οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ 14
τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος κυρίων ἐστίν, καὶ βα-
σιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ
πιστοί. Καὶ εἶπέν μοι, τὰ ὕδατα αὐτοῦ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθη- 15
ται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. καὶ τὰ δέκα 16
κέρατα αὐτοῦ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισησούσιν τὴν πόρνην,
καὶ ἡρρωμαμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ τὰς σάρ-
κας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρὶ. ὁ γὰρ 17
Θεὸς ἐδώκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐ-
τοῦ, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῷ τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθῆ-
σονται οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἣν ἶδες, ἐστὶν ἡ πόλις 18
ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

ΚΕΦ. III.

CAP. XVIII.

Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 1
ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ.
καὶ ἐκέκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ, λέγων, ἔπεσαν, ἔπεσαν, Βαβυλὼν ἡ 2
μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων, καὶ φυλακὴ παντὸς
πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ μεμνημένου, καὶ φυλακὴ παντὸς θηρίου
ἀκαθάρτου καὶ μεμνημένου· ὅτι ἐκ τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐ- 3
τῆς πέπτωκαν¹⁾ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς
ἐπόρευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στέρνου
αὐτῆς ἐπλούτησαν.²⁾

Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν, ἐξ- 4

1) πεπτωκαν. Sic pro πεπωκε vel πεποτίκε. 2) ἐπλούτησαν. m. ant.
λουτήσαν rescripsit super rasura.

ἐλθατε ἐξ αὐτῆς ὁ λαὸς μου, ἵνα μὴ συνκοινωνήσῃται ταῖς XVIII.
ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς, ἵνα μὴ λάβητε·
5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
6 ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς
καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
7 τῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. ὅσα
ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστηνύασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανί-
σμον καὶ πένθος· ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει, ὅτι κάθημαι
8 βασίλισσα, καὶ χηρὰ οὐκ εἰμι, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω. Διὰ
τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ
πένθος καὶ λιμός· καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς ὁ
9 Θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν. Καὶ κλαύσονται, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτῇ
οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στηνιά-
10 σαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ἀπὸ
μακρόθεν ἐστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέ-
γοντες, οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν, ἡ πόλις ἡ
11 ἰσχυρὰ, ὅτι μίαν ὥραν ἡ κρίσις σου. καὶ οἱ ἔμποροι τῆς
γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐν αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν
12 οὐδεὶς ἀγοράζει, οὐκέτι γόμον χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ λί-
θου τιμίου, καὶ μαργαρίταις,¹⁾ καὶ βυσσίνου, καὶ σιρικοῦ, καὶ
κοκκίνου· καὶ πᾶν σκεῦος θύτνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντι-
νον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ λίθου τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ
13 σιδήρου, καὶ μαρμάρου, καὶ κιννάμωμον, καὶ ἄμωμον, καὶ
θυμιάματα, καὶ μύρον, καὶ λίβανον, καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον,
καὶ σμεῖδαλιν, καὶ σίτον, καὶ κτήνη, καὶ πρόβατα, καὶ ἵπ-
14 πων, καὶ ρεδῶν, καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. καὶ ἡ
ὁπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ
πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ· καὶ οὐκέτι
15 οὐ μὴ αὐτὰ εὐρήσουσιν, οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντες
ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στηθόνται διὰ τὸν φόβον τοῦ βα-
16 σανισμοῦ αὐτῆς· κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες, οὐαί,
οὐαί ἡ πόλις ἡ μεγάλη, περιβεβλημένη κόκκινον, καὶ πορφυ-
ροῦν καὶ βύσσινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ

1) μαργαρίταις. Sic MS.

XVIII. καὶ μαρμαρίτῃ· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἡρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. Καὶ 17
 πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, καὶ ναῦται, καὶ
 ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, καὶ 18
 ἔκραξαν, βλέποντες τὸν τόπον τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες,
 τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; καὶ ἐπέβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κε- 19
 φαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραξαν, λέγοντες, οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ
 μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ
 θαλάσῃ ἐκ [τῆς τιμι]ότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἡρημώθη].
 Εὐφραίνου ἐν αὐτῇ, οὐραν[ε], καὶ οἱ ἄγιοι] καὶ οἱ ἀπόστολοι 20
 καὶ οἱ προφῆται], ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρίμα [ὑμῶν] ἐξ
 αὐτῆς.

Καὶ ἦρεν εἰς ἄγγελος] λίθον ὡς μύλινον μέγαν, κα[ὶ ἔβα-] 21
 λεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων, [οὕτως] ὁρμήματι βληθήσεται
 Βαβυλ[ῶν] ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὗρε[θ]ῃ ἐτι]. καὶ φωνὴ 22
 κηθαρῶν καὶ μο[υσικῶν] καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ [μὴ]
 ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἐτι, καὶ πᾶς τεχνίτης οὐ μὴ εὗρεθῇ ἐν σοὶ ἐτι,
 καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἐτι· καὶ φωνὴ νυμ- 23
 φίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἐτι· ὅτι ἔμποροι σου
 ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανή-
 θησαν πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων 24
 εὐρέθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

ΚΕΦ. ΙΘ.

CAP. XIX.

Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ 1
 οὐρανῷ, λεγόντων, ἄλληλούϊα· ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύ-
 ναμις τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαιαι κρίσεις αὐ- 2
 τοῦ· ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἣτις ἔκρινεν τὴν γῆν
 ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ
 ἐκ χειρὸς αὐτῆς. Καὶ δεύτερον εἰρηκαν, ἄλληλούϊα· καὶ ὁ κα- 3
 πνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ ἔπεισαν 4

οἱ εἰκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι, καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσ- XIX.
 ἐκύνθησαν τῷ Θεῷ τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ,¹⁾ λέγοντες, ἀμήν.
 5 ἄλληλούϊα. Καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν, λέγουσα, αἰ-
 νεῖτε τῷ Θεῷ ἡμῶν πάντες οἱ δούλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβούμε-
 6 νοι αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου
 πολλοῦ], καὶ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν
 ἰσχυρῶν, λεγόντων, ἄλληλούϊα· ὅτι ἐβασίλευσεν Κύριος ὁ Θεὸς ὁ
 7 παντοκράτωρ. χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, [καὶ δά]σομεν τὴν δό-
 ξαν αὐτῷ· ὅτι [ἦλθε]ν ὁ γάμος τοῦ ἁρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
 8 ἡτοιμάσεν ἑαυτήν. καὶ [ἐδόθ]ῃ αὐτῇ ἵνα περιβάλῃτε βύσσι[νον]
 λαμπρὸν καθαρὸν· τὸ γὰρ βύσσι[νον], τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων
 9 [ἐσ]τίν. καὶ λέγει²⁾ μοι, γράψον, μακά[ριοι] οἱ εἰς τὸ διπνον τοῦ
 γάμου τοῦ [ἁρ]νίου κεκλημένοι.³⁾ [Κ]αὶ λέγει μοι, οὗτοι οἱ λόγοι
 10 οἱ ἀληθεῖνοι τοῦ Θεοῦ εἰσιν. καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν
 αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι, ὅρα μὴ· σύνδουλός σου
 εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ
 Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς
 προφητείας.
 11 Καὶ ἶδον τὸν οὐρανὸν ἡνεωγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός,
 καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτόν, πιστὸς καὶ ἀληθεὺς, καὶ ἐν δικαιο-
 12 σύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός,
 καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλὰ· ἔχων ὄνομα γεγραμ-
 13 μένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός· καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον
 βεβαμμένον αἵματι· καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὁ λόγος τοῦ
 14 Θεοῦ. καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἔφ'
 15 ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι λευκὸν βύσσινον καθαρὸν. καὶ ἐκ τοῦ
 στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεία, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ
 τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμαίνει αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς
 16 πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ
 παντοκράτορος. καὶ ἔχει ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμέ-
 νον, βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων.
 17 Καὶ ἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξεν φωνῇ

1) θρονῳ. Rescripsit m. recentior eo et pars v. 2) λεγι. Sic MS. pro
 λεγει. 3) κεκλημενοι. Rescripsit m. rec. i, et post id literam erasit.

XIX. μεγάλη, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανή-
ματι, δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δίκνον τοῦ μέγα τοῦ Θεοῦ,¹⁾ ἵνα φά- 18
γητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν,
καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτούς, καὶ σάρκας πάν-
των, ἐλευθέρων τε καὶ δούλων, καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.

Καὶ ἰδὼν τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρα- 19
τεύματα αὐτοῦ συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθη-
μένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. καὶ ἐπιά- 20
σθη τὸ θηρίον, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ
σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάρα-
γμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶν-
τες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης ἐν
θείῳ. καὶ οἱ²⁾ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημέ- 21
νου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ
πάντα τὰ ὄρνεα³⁾ ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

ΚΕΦ. Κ.

CAP. XX.

Καὶ ἰδὼν ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλιν⁴⁾ 1
τῆς ἀβύσσου, καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. καὶ ἐκρά- 2
τησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὃς ἐστὶν διάβολος καὶ ὁ Σα-
τανᾶς, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν χίλια ἔτη· καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσ- 3
σον, καὶ ἐκλείσεν, καὶ ἐσφράγισεν ἐμμένως αὐτόν, ἵνα μὴ πλανήσῃ
ἐν τῇ ἐθνῇ, ἅχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ λυθῆναι
αὐτὸν μικρὸν χρόνον.

Καὶ ἰδὼν θρόνους, καὶ ἐκάθεισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα 4
ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπολεμημένων διὰ τὴν μαρτυ-
ρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν⁵⁾ λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύ-
νησαν τὸ θηρίον, οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάρα-
γμα ἐπὶ τὸ μέτωπον, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ
ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη· οἱ λοιποὶ⁶⁾ τῶν νε- 5

1) δίκνον το μέγα του Θεου. Rescriptit haec m. ant. 2) και οι. κ re-
scriptum a m. rec. 3) ορνεα. Rescriptit m. ant.; olim forte θηρια.. 4) κλιν.
Sic pro κλειδα, vel κλειν. 5) δια τον. δ rescriptit l m. 6) λοιποι. Re-
scriptit ois m. ant.

κρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστα- XX.
6 σις ἡ πρώτη. μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀνα-
στάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξ-
ουσίαν, ἀλλ' ἐσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ
7 βασιλεύουσιν μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη. Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια
8 ἔτη, λυθῇσεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξελεύ-
σεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς
γῆς, τὸν Γῶγ καὶ Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτούς εἰς τὸν πόλε-
9 μον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. καὶ
ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρ-
εμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡραγμημένην· καὶ κατ-
10 ἔβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς. Καὶ ὁ διά-
βολος ὁ πλανῶν αὐτούς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ
θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασα-
νισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

11 Καὶ ἰδὼν θρόνον μέγαν λευκὸν, καὶ τὸν καθημένον ἐπ'
αὐτοῦ, οὐ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἐφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ
12 τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς. καὶ ἰδὼν τοὺς νεκρούς, τοὺς μεγά-
λους καὶ τοὺς μικρούς, ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βι-
βλία ἡνοιχθῆσαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἡνοιχθῇ, ὃ ἐστὶν τῆς ζωῆς·
καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλί-
13 οῖς, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νε-
κρούς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἔδωκεν τοὺς
νεκρούς τοὺς ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα
14 αὐτῶν. καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην
τοῦ πυρὸς· οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ
15 πυρὸς. καὶ εἰ τις οὐχ εὐρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμ-
μένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς.

ΚΕΦ. ΚΑ.

CAP. XXI.

1 Καὶ ἰδὼν οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανός
2 καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ τὴν θάλασσαν οὐκ ἰδὼν ἐτι. καὶ
τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν ἰδὼν καταβαίνουσαν

XXI. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην, κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ 3 τοῦ θρόνου, λεγούσης, ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσεται μετ' αὐτῶν· καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται αὐτῶν Θεός. καὶ 4 ἐξαλίψει ὁ Θεὸς [πᾶν δά]κρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι· οὔτε πένθος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πό[νος] οὐκ ἔσται ἔτι· τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν.¹⁾ Καὶ εἶπεν ὁ καθήμε- 5 νος ἐπὶ τῷ θ[ρό]νῳ, καὶ ἰδοὺ, καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει, γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθεῖνοί εἰσιν. καὶ εἶ- 6 πέν μοι, γέγοναν. ἐγὼ εἰμι τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. Ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, 7 καὶ ἔσται μοι υἱός. τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις, καὶ ἐβδελυ- 8 γμένοις καὶ φονεῦσι, καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς, καὶ ἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς ψεύσταις, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἐστὶν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος. Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχοντων τὰς ἑπτὰ 9 φιάλας τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ, λέγων, δεῦρο, δεῖξω σοὶ τὴν νύμφην τὴν γυναικα τοῦ ἀρνίου. καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα 10 καὶ ὑψηλόν, καὶ ἐδιξέν μοι τὴν πόλιν, τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ, καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ὃ φωστὴρ αὐτῆς 11 ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἱάσπιδι κρυσταλλίζοντι· ἔχουσα 12 τείχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἐστὶν τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Ἀπὸ ἀνατολῆς, πυλῶνες τρεῖς· καὶ ἀπὸ βορρᾶ, πυλῶ- 13 νες τρεῖς· καὶ ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς· καὶ ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς· καὶ τὸ τείχος τῆς πόλεως ἔχον²⁾ θεμελίους δώδεκα, 14 καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.³⁾ καὶ ὁ λαὸς [μετ' ἐμοῦ, εἶ]χεν μέτρον κάλαμον [χρυ- 15

1) ἀπῆλθαν. Sic MS. Woide male ἀπελθαν. 2) ἔχον. Sic MS. Woide male ἔχων. 3) ἀποστόλων του αρνιου. Literis cursivis cum accentibus, supra lineam scripsit quidam recentior δώδεκα ἀποστολ εν αρνιου. Totam hanc paginam maculatam et attritam Woide recte notavit. Multa difficillime legantur.

σου]ν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, [καὶ τοῦς] πυλῶνας αὐτῆς, καὶ XXI. 16 τὸ [τείχος] αὐτῆς. καὶ ἡ πόλις τετρά[γωνος] κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον καὶ τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρη[σεν τ]ὴν πόλιν τῷ καλᾶμῳ ἐπὶ στα[δί]ους δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆ[κος] καὶ τὸ πλά- 17 τος καὶ τὸ ὕψος [αὐτῆς] ἴσα ἐστίν. [Καὶ ἐ]μέτρησεν τὸ τείχος αὐτῆς ὃ καὶ [ἐκ]ατὸν¹⁾ τεσσαράκοντα πηχῶν, [μ]έτρον ἀνθρώ- 18 που, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου. [Καὶ] ἡ ἐνδώμησις τοῦ τείχους αὐ[τῆς], ἱασπιδις· καὶ ἡ πόλις χρυσοῦν κα[θ]αρὸν, ὅμοιον ὕαλω καθαρῷ. 19 οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι. ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἱασπιδις· ὁ δεύτερος, σάφει- 20 ρος· ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος· ὁ πέμπτος, σαρδίον· ὁ ἕκτος, σάρδιον· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήριλλος· ὁ ἕνατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασον· ὁ ἐν- 21 δέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος. καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρίται· ἵνα εἰς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἐνὸς μαργαρίτου. Καὶ ἡ πλατεία τῆς πόλεως, χρυσοῦν κα- 22 θαρὸν, ὡς ὕαλος διαυγής. καὶ ναὸν οὐκ ἴδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ναὸς αὐτῆς ἐστὶν, καὶ τὸ ἄρ- 23 νίον. καὶ ἡ πόλις οὐ χρίαν ἔχει τοῦ ἡλίου, οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ 24 ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἄρνιον. καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτός αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δύξαν 25 αὐτῶν εἰς αὐτήν. καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλισθῶσιν [ἡ]μέ- 26 ρας· νῦν γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ. [καὶ] οἰσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν 27 [τ]ιμὴν τῶν ἔθνων εἰς αὐτήν· καὶ [οὐ] μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν πᾶν κοι[ν]ὸν, καὶ ποιῶν²⁾ βδέλυγμα, καὶ ψεύδος· εἰ μὴ οἱ γεγραμ- μένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

ΚΕΦ. ΚΒ.

CAP. XXII.

1 Καὶ ἐδειξέν μοι ποταμόν³⁾ ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλ- 2 λον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. ἐμ- μέσθω τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ, ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖ-

1) ὃ καὶ εκατον. Sic pro τεσσαρα καὶ εκατον. 2) ποιων. Sic MS. 3) ποταμον. Sic MS. Woide, male ποταμου.

XXII. θεν, ξύλον ζωῆς, ποιῶν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆναν ἕκαστον ἀποδιδούν τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἔθνων· καὶ πᾶν κατάθεμα οἷκ ἔσται ἐτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἁγίου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ· καὶ ὕψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ νῦν οὐκ ἔσται ἐτι. 5 καὶ οὐχ ἔξουσιν χροῖαν φωτὸς λύχνου καὶ φῶς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φωτίζει ἐπ' αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ εἰπέν μοι, οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθεῖς· καὶ ὁ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν¹⁾ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ²⁾ γενέσθαι ἐν τάχει. καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. καὶ γὰρ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεπον, ἔπεσα προσκυνῆσαι πρὸ ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ διγνύνοντός μοι ταῦτα. καὶ λέγει μοι, ὕρα μή· σύνδουλός σου εἰμι, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων³⁾ τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον.

Καὶ λέγει μοι, μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἔγγυς ἐστίν. ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἐτι· καὶ ὁ δίκαιος, δικαιοσύνην ποιησάτω ἐτι· καὶ ὁ ἅγιος, ἁγιασθήτω ἐτι. Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. Ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ω, πρῶτος καὶ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Μακάριοι οἱ πλύροντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. Ἐξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ, καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς, καὶ οἱ ἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος. Ἐγὼ Ἰησοῦς ἐπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις· ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαβὶδ, ὁ ἅγιος καὶ ὁ λαμπρὸς καὶ ὁ πρωτόνομος. καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, ἔρχου· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς

1) ἀπεστείλεν. α rescripsit m. ant. 2) δεῖ. Sic MS. Woide, male, δε. 3) τηρούντων. Sic MS. Woide, male, τηρουτων.

18 δωρεάν. Μαρτυρῶ ἐγὼ, παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προ-XXII. φητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτὰ, ἐπιθήσει ὁ Θεός¹⁾ τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. Καὶ ἐάν τις ἀφελῇ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεί ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, ναὶ ἔρχομαι ταχύ· ἀμήν. ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ. 21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

1) ο Θεος. Literis cursivis cum accentibus m. rec. supra lineam addidit ἐπ' αὐτῷ.

ORDO LIBRORUM NOVI TESTAMENTI, JUXTA
CODICEM ALEXANDRINUM.

Matthaeus	pag.	1
Marcus	"	67
Lucas	"	109
Johannes	"	178
Acta Apostolorum	"	230
Jacobi Epistola	"	298
I Petri	"	305
II Petri	"	312
I Johannis	"	317
II Johannis	"	325
III Johannis	"	326
Judae	"	327
Pauli ad Romanos	"	329
" I ad Corinthios	"	354
" II ad Corinthios	"	378
" ad Galatas	"	395
" ad Ephesios	"	404
" ad Philippenses	"	413
" ad Colossenses	"	419
" I ad Thessalonicenses	"	425
" II ad Thessalonicenses	"	431
" ad Hebraeos	"	435
" I ad Timotheum	"	454
" II ad Timotheum	"	461
" ad Titum	"	466
" ad Philemonem	"	469
Johannis Apocalypsis	"	470